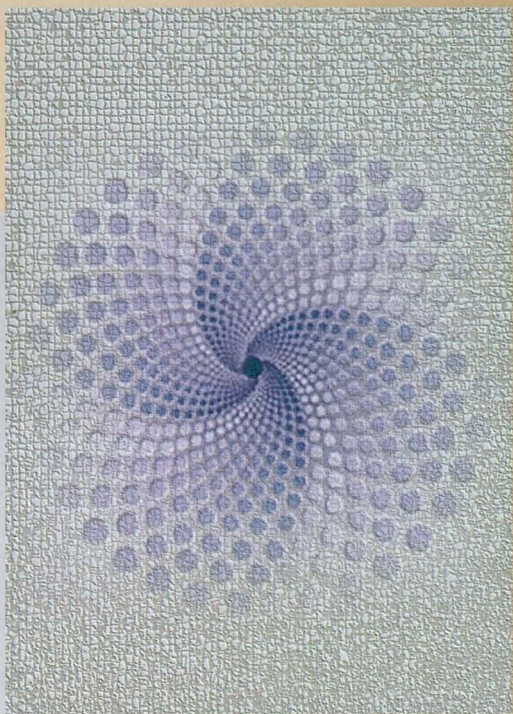
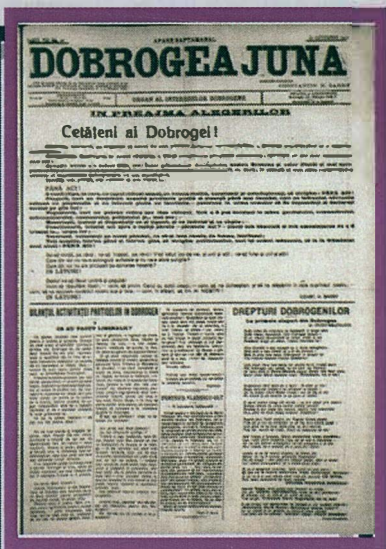

DOBROGEA JUNĂ

Caleidoscop

Gelu CULICEA
Alina SIN (IVANOVICI)
Iuliana DAVID

Domnișoarei Claudia
Temișler, cu foarte
considerabilă.

21.08.2007
Constanța

Gelu Culicaru

DOBROGEA JUNĂ.

CALEIDOSCOP

**GELU CULICEA
ALINA SIN (IVANOVICI)
IULIANA DAVID**

DOBROGEA JUNĂ. CALEIDOSCOP

EX PONTO
Constanța - 2017

Lucrare realizată în cadrul
Serviciului Organizarea și Comunicarea Colecțiilor din
Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

Machetare/Layout:
Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CULICEA, GELU

Dobrogea jună : caleidoscop / Gelu Culicea,
Alina Sin (Ivanovici), Iuliana David. - Constanța :
Ex Ponto, 2017

Conține bibliografie
ISBN 978-606-598-575-9

I. Sin, Alina
II. David, Iuliana
050+070

ISBN: 978-606-598-575-9

© Ex Ponto – 2017

www.ziuconstanta.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Evoluția României spre modernitate, spre deschidere europeană și universală, nu putea fi concepută fără acțiunea presei de opinie, a presei în general. Este cunoscut impactul pe care l-a avut asupra coagulării spiritualității naționale apariția primelor periodice românești, precum "Curier de ambe sexe" și "Magazin istoric pentru Dacia". De atunci și până azi, cu o întrerupere de o jumătate de secol (este vorba de perioada totalitară), presa de opinie a fost motorul dezbaterii de idei în societate, motorul gândirii libere, devansând mereu dezbaterea politică susținută de partide și parlamente.

Revenirea Dobrogei la țară, în 1878, a însemnat, de fapt, racordarea acestei provincii de margine a Imperiului otoman la valorile progresului; aici n-au existat nici tipografiile, nici presa, exprimările civice și acțiunea politică erau de neconceput.

La numai un an de la istoricul eveniment, vor apărea, la Tulcea, săptămânalul "Steaua Dobrogei", subintitulat semnificativ "Foaie a intereselor locale", iar în 1880, la Kiustenge, cetățenii încep a se informa din gazeta "Farul Constanței", publicație oficială. A fost începutul. Până la 1948, anul "revoluției culturale", de inspirație stalinistă, au apărut în ținutul pontic (județele Constanța și Tulcea, apoi Caliacra și Durostor), aproape 800 de publicații periodice, majoritatea în limba română, dar și în alte limbi (turcă, tătară, bulgară, greacă, albaneză etc.). Informațiile cuprinse în acest tezaur documentar reprezintă o fascinantă panoramă a vieții sociale dobrogene, în continuă devenire. Multe dintre publicații au fost efemeride, dar altele s-au detașat prin longevitate și prin calitate editorială: "Constanța" (1881-1994),

"Dobrogea jună" (1904-1944), "Dacia" (1915-1944), "Marea Neagră" (1923-1940) și altele.

Neîndoielnic, cea mai viguroasă publicație de opinie a locului a fost "Dobrogea Nouă". Desfășurată pe durata a patru decenii, apariția acestui ziar, sub conducerea unui gazetar de excepție, dobrogean "get-beget", Constantin Sarry, un grec născut la Constanța înainte de 1878, însă român patriot și prin acțiune și prin expresie publicistică, a însemnat caligrafierea unei autentice cronici a României de la Mare din prima jumătate a secolului trecut. În coloanele sale au semnat toate numele importante de aici, însă și nume din țară care au contribuit la prosperitatea provinciei. Oricine răsfoiește cele circa 12.000 de pagini ale ziarului (arheolog, istoric, economist, statistician, sociolog, om de artă ori literat) găsește informații dintre cele mai pertinente. Sarcina de a pune acest tezaur documentar la lumină, fie și parțial, și-au asumat-o bibliograful și publicistul Gelu Culicea (autor al volumelor "Dobrogea în lucrările lui Nicolae Iorga" - 1998 și "Manuscrise și cărți cu autograf" - 2001 și coautor al volumelor "Revista Fundațiilor Regale" - 2002 și "Personalități dobrogene" - vol. 1-2004, vol. 2 -2005), bibliograful Alina Sin Ivanovici și Iuliana David, doctor în filologie.

Autorii procedează, în întreprinderea lor - extrem de dificilă, având în vedere că s-au bazat pe colecția ziarului aflată pe microfilm negativ, adesea greu lizibil - la structurarea materialului în două secțiuni: prima cuprinde descrierea bibliografică detaliată a ziarului, istoricul apariției și implicațiile acestui vast demers redacțional asupra vieții spirituale, economice și politice de la Pontul Euxin; a doua conține o substanțială culegere de articole, reportaje, studii, statistici sau chiar producții literare mai semnificative din corpul colecției, cumulând 90% din economia lucrării. Această parte este structurată tematic și constituie, în sine, un prețios izvor documentar (destinat, desigur, celor ce nu pot accesa, din diverse motive, colecția microfilmată, singura pe care o deține Biblioteca Județeană "I. N. Roman" din Constanța) deoarece a fost selectat materialul semnificativ pentru evidențierea momentelor principale ale dezvoltării provinciei, despre personalitățile ce au contribuit la acest proces, despre oamenii care și-au dăruit energia și talentul ridicării edificiului

Dobrogei moderne (Remus Opreanu, Ioan Nenițescu, Scarlat Vârnav, Mihail Coiciu, Ion Bănescu, M. Ionescu-Dobrogeanu, Petru Vulcan, I. N. Roman, dr. N. Sadoveanu, Oreste Tafrali, Constantin Brătescu și alții).

Lectura articolelor cuprinse în volum ne amintește frumosul omagiu adus periodicului constănțean, în revista de ținută academică "Analele Dobrogei", cu prilejul semicentenarului revenirii meleagurilor pontice la patrie (1928), de scriitorul și publicistul Emanoil Bucuța: "A fost rând pe rând un organ al tineretului dobrogean, al intereselor Dobrogei, al partidului național dobrogean, politic, economic, independent, a fost hulit și lăudat, a încercat să distrugă oameni și apoi și i-a însușit și pus în frunte, a făcut politică fără să o spună și a spus-o fără să o facă, dar oricâte a încercat și orice steag a ridicat, a rămas totdeauna dobrogean".

Volumul este sprijinit de un aparat critic: indice de nume (cu precizări privind activitatea persoanei) și bibliografie. Rezumate în limbile engleză, franceză, germană, italiană și turcă fac accesibilă lucrarea unui cerc larg de utilizatori.

CONSTANTIN CIOROIU

INTRODUCERE

"Grație așezării sale la țărmul Mării Negre, Dobrogea este cea dintâi provincie românească, care intră în lumina istoriei. De aceea, se poate spune că această provincie este unul dintre leagănele poporului român și anume unul dintre cele mai vechi".¹

Cât despre populația Dobrogei, Ion Simionescu spunea într-un articol publicat în revista "Analele Dobrogei": "O adevărată corabie a lui Noe este pământul dobrogean, mai ales primăvara și toamna, când apele sunt împânzite de puzderia păsărilor călătoare, furnicarul cel mai bogat de animale în Dobrogea se află. Același amalgam se observă și printre oameni. Nu este numai babilonia în spațiu, de la tătarii în stingere și găgăuzii cu origine enigmatică, până la italienii care au întreținut vioiciunea lor meridională în satul Cataloi. E mai ales variațiunea în timp. În Dobrogea, mai mult ca oriunde, se găsesc suprapuse civilizațiuni stinse, străvechi straturi istorice continuând pe cele geologice".²

Spre sfârșitul domniei lui Mircea cel Bătrân, Dobrogea ajunge sub stăpânirea otomană, care s-a repercutat în mod negativ - ca orice stăpânire străină asupra unui popor - în dezvoltarea ținutului românesc transdanubian. Adevăratul viitor al întregii provincii dintre Dunăre și Mare avea să înceapă după obținerea independenței de stat a României. La 26 noiembrie 1877, parlamentarilor li se aduce la cunoștință că „sunt prin Dobrogea subscrieri pentru a se alipi cu România”, în timp ce, în

¹ C. Brătescu. *Pământul Dobrogei. Dobrogea - cincizeci de ani de viață românească*, București, Cultura Națională, 1928.

² I. Simionescu, *Analele Dobrogei*, an 1, nr. 3.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

iulie 1878, domnitorul Carol scria tatălui său: „Populația de acolo (din Dobrogea) se simte foarte fericită să fie unită cu România și mi-a trimis adrese numeroase”. În mai puțin de patru decenii, după 1878, ținutul pontic a cunoscut o adevărată renaștere, atât prin eforturile locuitorilor săi, cât și prin inițiativele statului.

Presă s-a constituit într-un prețios mijloc de propagare a valorilor culturale locale și naționale, de întreținere a sentimentelor patriotice în rândul cititorilor. Dintre cele 170 de publicații locale, "Farul Constanței" și "Dobrogea Jună" - ziare independente - au avut o viață mai lungă, au menținut o anumită conduită și au lăsat un nume în istoria presei românești.

În peisajul publicistic dobrogean, ziarul "Dobrogea Jună" s-a remarcat prin longevitatea sa. Între anii 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919 a apărut săptămânal. Între anii 1923-1944, lunar și zilnic.

S-a intitulat: organ al tinerimei dobrogene, 12 decembrie 1904 -31 octombrie 1944.

Director: Constantin N. Sarry

Redacția: Str. Dorobanților, nr. 17

Tipografia "Dimitrie Nicolaescu", Constanța

La numerele VI/I-XII/28, XIII/1-XIV/23, XIV/36-XXXIV/44, a avut ca motto "Dobrogea dobrogenilor".

În decursul apariției ziarului au intervenit unele schimbări în subtitlul acestuia, precum: "Organ săptămânal al tinerimei dobrogene", "Organ al intereselor dobrogene", "Organ al Partidului Național Dobrogean", "Organ al revendicărilor naționale ale dobrogenilor", "Organ Național dobrogean", "Politică, economică, literară, independentă, zilnică", "Politică, economică, culturală, zilnică", "Politică, economică, culturală".

Este interesant de urmărit și locul redacției ziarului: București, str. Primăverii, nr. 36; Constanța, Piața Independenței; Constanța, str. Dorobanților, nr. 17; București, Calea Griviței, nr. 89; Constanța, str. Pătrașcu Vodă, nr. 3, Dorobanților, nr. 21, D.A. Sturdza, 7, Scarlat Vârnav nr. 23 și nr. 27.

Tipografiile care au permis apariția ziarului: "Speranța", București, "Dimitrie Nicolaescu", Constanța, "Gutenberg", București, "Vestea", București, "Cooperației Române", București, "Dacia",

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Constanța, "Albina", Constanța, "Dobrogea Jună", Constanța, "Albania", Constanța.

De la 1 aprilie 1925 până la 27 aprilie 1927, apare bilunar suplimentul cultural, "Dobrogea literară". Comitetul de redacție era alcătuit din personalități ale vieții literare și culturale, precum: Hortensia Papadat-Bengescu, Gh. Brătescu, Nicolae Dunăreanu, Alexandru Gherghel, Marin Ionescu-Dobrogianu, Dragoș Protopopescu, I. N. Roman, Oreste Tafrali, N. Țimiraș, C. Sarry, Dan Alecu, M. Bunescu, I. Bonifaciu, Ion Benteoiu, D. Stoicescu. La început cu o apariție mai regulată, își reduce treptat apariția la 1-2 numere pe an. "Dobrogea literară" a intenționat să ofere un cadru prielnic de afirmare tinerelor talente, după cum reiese din articolul "Redacționale" din 15 aprilie 1925, p. 2: "Știm că sunt împrăștiate în Dobrogea energii cărora le trebuie numai terenul ca să se manifeste. Toate aceste energii își pot găsi locul aici, înțelegând că noi rămânem deasupra patimilor zilei, în domeniul neîntinat al artei cinstite și științei pure, literatură, critică, recenzii, sociologie, istorie, filologie sunt rubricile care vor încheia apariția acestei foi".

Au fost publicate de-a lungul timpului articole de arheologie și istorie a Dobrogei, materiale folclorice, însemnări privitoare la mișcarea culturală și artistică din Dobrogea, creații originale și traduceri etc.

Au colaborat, cu proze, versuri și eseuri, Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, Aurel Dumitrescu, Gala Galaction, Al. Gherghel, Grigore Sălceanu, Al. Șteflea. Au publicat traduceri: D. Stoicescu (Ovidiu), Al. Constantinescu (Baltazar Gracian), I. Benteoiu și Panait Theodoru (Rabindranat Tagore), N. Țimiraș (Heinrich Heine), Dragoș Protopopescu (Th. Hardy).

Numărul patru din 15 mai 1925 a fost consacrat lui Ovidiu și cuprindea eseul "Pentru Ovidiu" de H. Papadat-Bengescu, articole și versuri omagiale de I. N. Roman, C. Sarry, un fragment din opera lui V. Alecsandri, lista operelor ovidiene, traduceri, relatări de la inaugurarea monumentului lui Ovidiu la Sulmona.

În paginile acestui supliment au fost recenzate reviste precum: "Viața românească", "Convorbiri literare", "Analele Dobrogei", "Gândirea", "Lamura", "Cele trei Crișuri".

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Într-adevăr, suplimentul literar al Dobrogei June și-a justificat menirea apariției.

Prea puțin se cunoaște că, din inițiativa acestui ziar, s-au înființat înainte de primul război mondial numeroase biblioteci sătești, dintre care pot fi amintite cele din comunele: Bugeac, Canlia, Almalău, Cuiugiuc.

Întărind cele afirmate mai sus, considerăm necesară menționarea unor obiective din articolul program, intitulat "Cuvântul nostru".

"Dobrogea nu este provincia înecată de miasmele smârcurilor și cufundată în apatia vieții orientale.

Spiritul românesc, care înflorește tot ce atinge, a transformat totul. Dobrogea își are intelectualii săi! Și putem spune cu mândrie: în Dobrogea s-a găsit totdeauna cineva care să îndrume acest spirit setos de cultură. Toți acei din lumea oficială a administrațiilor și învățământului nu au fost orbi ca să nu vadă, că unitatea unei societăți nu se poate face decât prin cultură dată din plin. Cultura a făcut Dobrogea să fie românească, a clădit suflete românești. Pe această linie tradițională, urmăm și noi, adăugând celui mai vechi ziar din Dobrogea, un supliment cultural.

Avem din mijlocul nostru personalități de elită cunoscute și dincolo de granițele provinciei - avem o falangă eminentă de profesori, în mare parte prea izolați în modestia lor mândră de nepregătitele criterii de apreciere ale marelui public - și suntem îndreptățiți să primim rândul generațiilor tinere, ajutorul lor entuziast, care nu așteaptă decât această îndrumare încurajatoare, iar în lipsa ei, se risipește steril în rândul pornirilor nedisciplinate.

Ne adresăm, deci, tuturor aceluia pe care Conștiința îi obligă a crede că a stimula activitatea creatoare a spiritului este datoria și religia vremurilor de azi.

Nu voim decât să aducem nota noastră locală în cadrul marelui suflet național și să dăm expresie necesității intelectualității dobrogene de a se dezvolta, înfrumusețând și înălțând realitatea."

Sărbătorirea a treizeci de ani de la apariția ziarului "Dobrogea Jună" a fost momentul oportun al aprecierii acestui organ de presă de la țărnul Pontului Euxin din partea colegilor de

breaslă cât și din partea unor personalități culturale sau politice ale vremii.

Vom reda în cele ce urmează unele din aceste considerații și aprecieri.

Scipio Vulcan:

"Nu aş avea un cuvânt mai frumos pentru «Dobrogea Jună» decât să-i doresc să devină centenară și atunci să ramână *jună* prin vigoare, adevăr și patriotism".

Constantin Brătescu:

"Cercetătorul, care va încerca să scrie istoria contemporană a Dobrogei sub toate fețele ei, va trebui să consacre un loc de cinste, în paginile cărții sale, ziarului «Dobrogea Jună»".

Oreste Tafrali:

"«Dobrogea Jună» oglindește sufletul dobrogean, onest, curat, energic, patriot."

Petru Vulcan:

"«Dobrogea Jună» a spus pe șleau adevărul – și acolo unde era întuneric a contribuit să facă lumină. Citită de public a fost urmărită cu sete de dușmani".

"Treizeci de ani de apariție a unui ziar de provincie constituie un record care nu se vede în fiecare zi. O gazetă este o torță în mâna unui luptător. Când cade el, vine cel din spatele lui, îi ia torța din mână și pleacă mai departe." (M. Conitz – în numele ziarelor "Adevărul" și "Dimineața").

"S-a spus despre ziar că este istorie constănțeană. În cartioanele care adăpostesc colecțiile "Dobrogei June" stă scrisă întreaga istorie a românizării Dobrogei.

Simbol al încrederii în izbânda idealurilor fără preget, servită pildă și ocârmuitoare spirituală a breslei gazetărești din ținut, iată ce va rămâne totdeauna gloriosul ziar, care-și serbează treizeci de ani de viață, începutul unei noi tinereți". ("Dacia", nr. 36, 30 sept. 1934).

P. S. Sa Gherontie, Episcopul Tomisului și Durostorului:

"Presa românească este, la origine, o fiică a lumii ortodoxe. Sub acoperământul și blagoslovenia sa, a căpătat duh și viață. Într'adevăr, Varlaam, Dosoftei și toți marii Ierarhi din trecut, au fost și primii gazetari, dacă am admite că, pe atunci, cartea îndeplinea și rolul de gazetă. Prin Biserică, deci, presa românească

Dobrogea Jună. Caleidoscop

a primit sigiliul eternității - De aceea, pot afirma că presa românească fiind și slujitoarea veșniciei, se menține pe linia bunei sale tradiții numai atunci, când stă în slujba adevărului curat.

De aceea, ea a putut fi una din forțele, care au grăbit apropierea zilei celei mari: Unirea tuturor Românilor.

«Universul», ca și cotidienele serioase din țară, pot fi socotite ctitore ale României Mari. Iar când un ziar din cuprinsul eparhiei mele, este la capătul unui trideceniu de muncă și apostolat, pe toate tărâmurile, pentru Biserică nu poate fi decât un prilej de bucurie și sărbătoare.

«Dobrogea Jună», după treizeci de ani de viață, se poate uita cu mândrie spre trecutul său."

Dan Alecu, avocat:

"Condițiile de viață învederează specificul dobrogean, care la rândul lui este generat de necesitatea vitală ca Dobrogea să fie românească. Prin așezarea ei geografică și economică, Dobrogea nu poate trăi decât în hotarele unei țări, care să poată întrebuița la maxim și această țară nu este decât România, pentru că Dobrogi, fiind așezată în drumul de scurgere a bogățiilor ei, îi poate furniza toate elementele de progres și civilizație. Acest adevăr trăiește viu în spiritul dobrogean și prezintă ca rezultat conglomeratul românesc dintre Dunăre și Mare.

Dacă material această problemă a fost rezolvată prin îngrijirea statului și prin puterea de penetrație și dominație a poporului român - intelectual și sufletește problema a fost rezolvată de acest organ de presă, care în permanență se cheamă «Dobrogea Jună». Condușă de spiritul realității, de pasiune pentru provincie și de dragoste pentru țară, «Dobrogea Jună», a realizat în sufletele dobrogenilor minunea pe care Statul o realiza în administrația lui. Și cred că ar fi fost foarte greu posibilă o unitate administrativă nezdruccinată, fără această minune sufletească înfăptuită printr-un curent de opinie publică".

Constantin Bacalbașa:

"Această breaslă, căreia, în mai mult de o jumătate de secol, i-am dat toate zilele vieții mele, a rămas pentru mine, nu a patra putere de stat - cum i se spune convențional - dar, de atâtea ori și nu în împrejurări mărunte, întâia putere socială".

T. Pisani:

"Ziaristica se poate face în toate felurile. Poți merge pe multe căi. Sarry a mers pe calea cea bună. N-a făcut un ziar de informații de cele mai multe ori de senzație, ca să atragă interesul cititorului. Nu s-a mărginit să se acuze numai de problemele locale, ca să mulțumească pe concetățenii săi. El a înțeles că, aici, în Dobrogea, misiunea lui de ziarist, era mai mare. Fără să lase la o parte nici informația, nici problemele locale, el s-a îngrijit, întotdeauna, să apere mai ales interesele românești.

Cu acestea, a făcut o operă bună și de ziarist și de român."

D. Theodorescu-Valahu (în numele Asociației generale a presei din România):

"Dar ce este un ziarist? El este crainicul durerilor, nădejdlor și victoriilor noastre. În el suntem noi înșine, oamenii, cu toate amărăciunile noastre, cu toate luptele noastre și cu tot elanul de care suntem capabili.

Fie că slujește o țară veche și de mare civilizație, ori una tânără, fie că slujește un popor întreg or un colț de țară, ziaristul este același slujitor din marea tagmă a apostolilor."

St. Vlădescu, în numele sindicatelor presei din București:

"Ziarul «Dobrogea Jună» rămâne tribuna politică, de unde pot vorbi cu toată independența oamenii de cultură și îndrumătorii politicii noastre. Tare pe credința ce a predicat-o timp de 30 de ani, Sarry se poate număra printre aceia care au luptat din răsuputeri pentru ridicarea și înfrumusețarea orașului Constanța".

D. Iov, în numele presei din Basarabia:

"În Basarabia, ca și aici, slujitorii bisericii au fost și ai culturii naționale. Un Amfilohie Hotiniul, episcopul Basarabiei de Sud, un Bănulescu-Bodoni, mitropolit, au întemeiat și au sprijinit scrisul de conservare al culturii românești.

La începutul lui 1918, când Basarabia, din firesc îndemn național, s-a realipit pământului strămoșesc, în afară de ziarul «Sfatul țării» n-avea o presă românească, după cum, spre marea noastră durere n-are nici după 16 ani de la Unire.

În acele vremuri de prefaceri și frământări, prin satele moldovenești făcea popas călăuzitoarea făclie a «Dobrogei June». Nu știu cum a descoperit satele și cine i-a procurat d-lui Sarry adresele fraților Moldoveni.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Ceea ce știu sigur, este că trimitea ziarul gratuit atunci când alții vindeau maculatură drept foi de îndrumare. Iată de ce Moldovenii din stânga Prutului nu uită ziarul dobrogean și pentru intelectualii satelor basarabene păstrează în amintirea lor numele lui Constantin Sarry".

Gabriel Sarkany, în numele sindicatului ziaristilor minoritari din Ardeal și Banat:

"Cu inima sinceră salutăm ziarul «Dobrogea Jună» și pe directorul ei spiritual, pe meritosul ziarist dl. Constantin Sarry, cu acest prilej, când ziarul fondat de domnia sa a ajuns, după o muncă laborioasă, energică și peste tot cinstită, la al treilea deceniu, care înseamnă o etapă importantă atât în viața cât și în istoria Dobrogei, cât și a frumosului și ciudatului oraș Constanța."

Const. Cehan-Racoviță, în numele ziaristilor din Bucovina și Moldova de Sus:

"Petru Vulcan ... revista lui literară «Ovidiu» ... Sunt, de atunci, treizeci de ani ... Primii mei pași în literatură, încurajați, la marginea Mării:

Nu pot uita ... Și a numit visătorul Vulcan, fără să-l fi întâlnit cândva. Atunci, am primit și cele dintâi numere din «Dobrogea Jună». De-atunci îți cunosc avântul și fapta, fără să ne fi văzut vreodată, iubite domnule Sarry, decât acum cu prilejul Congresului presei, la Constanța. «Dobrogea Jună» a împlinit treizeci de ani. La așa sărbătorire rară, vorbele oricât de entuziaste ar fi nu pot cuprinde în ele: liniștea și truda fiecărei zile, la tipar, un sfert de veac și ceva. E o încrustare istorică în dezvoltarea presei de provincie. Sarry, pe pământ dobrogean, a înfăptuit însemnătatea presei regionale (să nu se confunde cu un alt *regionalism*), așa cum înțeleg s-o îndeplinească, adevărații ziaristi, în zilele noastre de astăzi.

Jecu Kinov, în numele Cercului ziaristilor din Caliacra:

"Am hotărât să dau naștere la Bazargic unui ziar, dar unui ziar care să fie cât mai apropiat, și ca nume și ca tendință, de «Dobrogea Jună», să fie o soră mai mică a ei, de la dânsa să se inspire și pe drumul bătătorit de ea să meargă. Și cum ziarul de care mă simțeam atât de mult legat și care urma să-mi servească drept călăuză se numea «Dobrogea Jună», fără voia ta, dar ascultând o poruncă a sufletului meu, am dat acestui ziar numele

de «Dobrogea Nouă». Și dacă azi «Dobrogea Jună» din Constanța este sora mai mare a «Dobrogei Nouă», din Bazargic, dumneata nu poți fi decât fratele meu mai vârstnic."

Ing. Mihail Georgescu, în numele cercului ziaristilor din Durostor:

"Acest far luminos, al pitoreștei regiuni dobrogene, a luminat încontinuu, dând raze de speranțe corăbierilor veniți de peste mări și țări cât și pașnicilor dobrogeni, fixați pe merele lor milenare. Desigur, nimic n-a împiedicat «Dobrogea Jună» ca să susțină cu tărie drepturile sfinte ale celor care i-au dat viață și mai ales ai crescut-o și educat-o, în bătaia valurilor furioase ale mării, pe pământul calcaros care poate da și produse exotice, la soarele arzător de vară, precum și în blajinitatea și tenacitatea caracterului dobrogean."

Omer Halid, în numele presei musulmane:

"Această prăznuire a muncii și izbânzii de treizeci de ani de luptă în viața gazetărească, o consider nu numai ca o sărbătorire a unei persoane ci și ca jubilara întregii conștiințe dobrogene. Căci, prin el începe trezirea conștiinței și demnității de cetățean și român al Dobrogenilor. Voi aminti și eu de memorabilele date din 1918, când fiind întrebați: dacă nu ar fi de părere ca Dobrogea să fie stat autonom, sau cărui stat să aparție – ca element de preponderență și majoritar, votul Turcilor fiind decisiv – ei nu s-au sfiit și fără a sta pe gânduri, au strigat cu hotărâre fermă: Noi nu vrem altceva decât ceea ce am fost, suntem și vom fi, cetățeni și supuși ai statului român! Și votul lor a fost decisiv."

Halil Cadâr, în numele musulmanilor din Dobrogea:

"Lumea musulmană din Dobrogea este adânc recunoscătoare ziarului «Dobrogea Jună» care, conștient de importanța rolului său în această parte a scumpei noastre patrii, a ținut în diferite ocazii, să facă o operă utilă, prin publicarea de articole speciale, închinată corpului nostru eclesiastic și didactic musulman".

Gherman Adelstein, în numele comunității israelite:

"Populațiunea evreiască din Constanța ia parte cu toată însuflețirea la premeritoasa sărbătorire a dumneavoastră, cu ocazia împlinirii a trei decenii de îndreptățită existență a ziarului «Dobrogea Jună» care în tot acest timp a îmbrățișat și susținut,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

prin măiastra pană a directorului său, d. Const. Sarry, toate marile chestiuni de ordin general cari au contribuit la ridicarea și înflorirea regiunii dintre Dunăre și Mare, făcându-și în același timp un apostolat din propovăduirea spiritului de armonie și înfrățire dintre toți cetățenii, conlocuitori din această provincie".

C. Manos, în numele comunității elene:

"Comunitatea ellină din Constanța, mândră de originea sărbătoritului, crezând de a sa datorie să ia parte la acest jubileu de 30 de ani de gazetărie neîntreruptă, al celui mai reprezentativ gazetar dobrogean, ce este dl. Constantin Sarry, sărbătoritului de astăzi - exprimă prin noi, cele mai sincere și călduroase urări, pentru a continua cu aceeași râvnă frumoasa sa carieră, atât de folositoare pentru cultura dobrogeană cât și pentru binele obștesc al întregii Țări Românești."

E. Seefried, în numele populației germane:

"Felicitând în numele cetățenilor români de origine germană, ziarul «Dobrogea Jună» și pe Directorul ei, D. C. Sarry, cu ocaziunea împlinirii a 30 de ani de muncă încoronată cu atâtea succese, îi urăm viață lungă, ca să poată continua opera de înfrățire și progres în provincia noastră, întru mărirea scumpei noastre patrii - România Mare."

Tudor Barbu, în numele învățătorilor dobrogeni:

"Modești răspânditori ai abecedarului în lumea satelor, uitați și copleșiți de greutate - «Dobrogea Jună» a fost pentru noi carte vie. În fiecare zi, poștașul a bătut la ușa casei noastre sau la poarta școlii, aducându-ne «Dobrogea Jună», în care am găsit lecțiile domnului Constantin Sarry intitulate: «Dobrogea Dobrogenilor»! Și înainte de a intra în clasă, lectura acestui ziar s-a strecurat, uneori, pe nesimțite, în materialul preparator al lecției zilnice. Din rândurile noastre v-ați ales colaboratori: Petre Ștefănescu, Papadopol, Buzilă, Popovici ș.a."

Colonel M. D. Ionescu-Dobrogianu:

Ca să stăpânești un ținut prin puterea armelor, mi se pare mult mai lesnicios, decât să stai de strajă și cu condeiul în mână, să scoți acel ținut din regiunile necunoscutului. Eu, care am mânuit și sabia și condeiul, tocmai în și pentru Dobrogea, îmi dau seama de însemnătatea acestor două ipostase.

De aceea, sărbătorind cei treizeci de ani de muncă ai prietenului mei Const. Sarry, proslăvim cele două ipostase fundamental despărțite

Dobrogea Jună. Caleidoscop

prin ziarul său: întunecul barbariei de lumina civilizației, la care «Dobrogea Jună» a contribuit într-o foarte largă măsură."

K. H. Zambaccian, fost ajutor de primar al Constanței:

"La journalisme est bon condition d'un sortir temps" – este piatra de încercare a gazetăriei. Gazetarul, prin vocație rămâne un pasionat de profesiune, trăiește, luptă și moare cu condeii în mână. Constantin Sarry este acest gazetar prin vocație și cei 30 de ani de apariție a organului său «Dobrogea Jună», constituie mărturia unui temperament excepțional de perseverent și tenace și care, dacă n-ar fi fost un entuziast pătimaș al profesiei sale, s-ar fi ridicat în orice carieră, cu mai puțin efort și sacrificii, la situații mai satisfăcătoare între cele pământești."

Gheorghe I. Brătianu: "Regretând că nu pot fi la Constanța pentru sărbătorirea jubileului valorosului ziar, vă trimit pe această cale cele mai călduroase urări".

Const. Angelescu, fost Guvernator al Băncii Naționale Române:

"Sărbătorirea Jubileului de 30 de ani al ziarului «Dobrogea Jună» reprezintă o festivitate obștească, la care particip cu admirație și recunoștință. Munca depusă în interesul general și sacrificiile făcute de un singur om, Constantin Sarry, au înlesnit ca bunăvoințele pentru Dobrogea să se armonizeze și să aducă rezultate fericite. Să trăiască «Dobrogea Jună»! Urez lui Sarry să sărbătorească și semicentenarul".

Părintele Gala Galaction: "Urări și îmbrățișări. Sufletește lângă tine."

Victor Braniște, directorul "Gazetei Transilvaniei":

"«Gazeta Transilvaniei» care peste trei ani împlinește centenarul existenței sale, salută Congresul presei din provincie, dorind deplin succes lucrărilor. Felicită jubiliara «Dobrogea Jună» pentru frumoasa și patriotica activitate desfășurată timp de trei decenii, urând directorului Sarry și redactorilor sănătate și perseverare în înalta misiune națională."

Pe drept cuvânt, se poate spune că "Dobrogea Jună" a fost în timpul celor patruzeci de ani de apariție, tribuna de la care s-au spus suferințele și nedreptățile ce se abăteau asupra cetățenilor din provincia românească "scăldată în soare și mărginită de marea mișcătoare", după cum nu a fost ramură de activitate din viața

Dobrogea Jună. Caleidoscop

acestei provincii care să nu fie dezbătută și nici intelectual, mânduitor de condei, care să nu fie colaborator al acestui longeviv ziar.

La fel cum directorul său, **Constantin Sarry**³ a fost indiscutabil sufletul, animatorul unuia dintre cele mai longevive gazete ale ținutului tomitan.

³ C. Sarry (n. 21.05.1878 - 04.10.1960). Ziarist și editor. Director al ziarului "Dobrogea Jună" (1904 - 1944). Președintele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din Dobrogea. Autor a zeci de articole cuprinzând diverse aspecte ale urbei tomitane.

CAPITOLUL I

"DOBROGEA JUNĂ" – JUBILEU

Locuitorii din Dobrogea, deveniți cetățeni români, sunt egali înaintea legilor, se bucură de toate drepturile cetățenești, fără osebire de origine și de religie.

Patru zeci de ani de glorioasă și roditoare domnie însemnează o epocă în istoria unui neam; asemenea date se înscriu cu litere de aur în Cartea Veacurilor, iar individul, care ia parte la desfășurarea unor asemenea evenimente, se oprește în loc, privește cu mândrie trecutul și cu încredere viitorul...

Astăzi, când tronuri de împărății puternice se zgudue din temelii, a fost dat României, după atâția amar de ani de încercare și restriște, să serbeze un eveniment de o așa mare însemnătate.

Și au ținut să ia parte la această sărbătoare a neamului nu numai Românii cari au trăit zi cu zi această fericită epocă, ci și frații ruși de la tulpină și asvârliți peste munți și râuri, dar cari nu mai puțin au luat o parte vie, din tot sufletul, la toate durerile ca și la toate bucuriile Țării Românești!

De cât, trup din trupul Țării Românești, suflet din sufletul ei, e și mica Dobrogea – această provincie care se simte cu atât mai mândră, cu cât se știe că e prețul unei surori scumpe – după cum a numit-o Mihail Kogălniceanu – e "prețul" Basarabiei pierdute...

Nu legea și îndatoririle ei, ci o viață comună de aproape trei zeci de ani, a unit populațiunea acestui ținut cu gândurile și aspirațiunile neamului românesc.

Trei zeci de ani de viață și cultură românească, în care timp Dobrogenii n-au făcut de cât să dovedească supunere și credință – fără osebire de origine și religie.

Și se putea oare alege momentul istoric mai nimerit ca acesta, când Românii de peste mări și țări au dat mână, ca să înalțe și mai sus un tron, la a cărui strălucire 40 de ani, unul după altul, au adăogat câte o nouă rază – și se putea oare găsi epocă mai potrivită, când din marele număr de bătrâni dobrogeni, să se fi luat un strâns mănunchiu, fără osebite de origine și religii, și să i se fi dat o cât de mică insignă de supunere și credință?

Nu, nu s-a făcut aceasta,

O amărăciune mai mult pentru cei bătrâni – o pildă rea pentru cei tineri!

D.J. II, Nr. 25(58), 29 septembrie 1906, p. 1

DUPĂ 10 ANI

A fi vorbit acum zece ani de întemeierea unui organ de publicitate în Dobrogea, părea o îndrăzneală fără seamăn.

Regimul provinciei, starea sufletească a locuitorilor, spiritul de castă – ca să nu zic, de gașcă – al cârmuitorilor, toate erau potrivnice, hotărât potrivnice.

La vârsta la care mă aflam atunci, cu mijloacele de care dispuneam, îndrăzneala de care vă vorbesc, se confunda cu nebunia.

Și totuși am încercat o asemenea întreprindere... Dacă e adevărat că gazetăria e o vocațiune – apoi aceasta am simțit-o!

Fără îndoială nu am izbutit să înfăptuiesc tot binele pe care eram dator, pe care ați fi dorit să-l înfăptuiesc. Lumea cere de la gazetari exagerat de mult, față de ceea ce dă!

În mărginile puterilor mele de om, de membru al unei familii numeroase și al unei societăți bănuitoare și pizmărețe, am acționat însă cu cât mai multă demnitate, cheltuind toată energia pe care alții au folosit-o în interese și scopuri proprii – și astăzi pot spune cu fruntea sus că, dacă am tăcut uneori, când a fost să lovesc, am vorbit dimpotrivă totdeauna, când a fost să săvârșesc un bine!

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Acestora și numai acestora le datoresc izbânda câtă am avut-o, și lor – ca un suprem omagiu – le închin astăzi întreaga din trecut și toată munca din viitor.

CONST. N. SARRY

D.J. An 10, Nr. 1-2, 20 decembrie 1914

DUPĂ 30 DE ANI

La 4 decembrie a.c. se împlinesc exact 30 de ani – o viață întreagă de om – de când punem bazele ziarului, care, întrerupt numai de Marele Război, a apărut cu ajutorul lui Dumnezeu, și al credincioșilor săi abonați, regulat până azi. Săptămânal la început, bisăptămânal uneori, zilnic de 14 ani.

Dacă ne-am grăbit puțin cu jubileul tridecenal al acestui eveniment de o incontestabilă însemnătate în viața Dobrogei românești, e că am voit să profităm de onoarea ce ne făcea Federația generală a presei din provincie, de a încadra în al treilea ei congres, ce are loc zilele acestea la Constanța, sărbătorirea noastră.

Mulțumind cu adâncă recunoștință pentru această cinste, profităm de prilej ca din "Cuvântul de ordine" apărut în primul număr al "Dobrogei June" – nume, ce, stabilit după dezbatere îndelungate cu câțiva prieteni, însemna prin el însuși o lozincă – să reproducem câteva rânduri.

După ce făceam constatarea că "ziaristica în această provincie a fost atât de degradată și dureros compromisă, încât dintru început e de presupus că vom fi întâmpinați cu cea mai crudă răceală și neîncredere" și, după ce arătăm între cine și în ce au constat "pugilatele" ziaristice de până atunci, încheiam cu bravada:

Dacă părinții noștri, cu călușul la gură, au fost siliți, timp de trei decenii aproape, să suporte cu cea mai dobrogenească resemnare, nestăpânita speculă a avutului și a sentimentelor lor

Dobrogea Jună. Caleidoscop

celor mai scumpe, - noi fiii lor conștienți de forțele și drepturile noastre, nu putem suferi mai departe această rușine"...

Privind astăzi Dobrogea chiar numai din aceste două puncte de vedere – atât din cel al prestigiului tot mai crescând al presei din această parte a țării, cât și din cel al pozițiilor tot mai numeroase (...) de tineretul localnic – am putea spune că, dacă n-am fi făcut la acești 30 de ani, de cât să contribuim cât de cât la această promovare – și încă ne-am putea felicita de rezultate.

Și revendicăm cu atât mai justificată mândrie aceste cuceriri, cu cât mai mult nu există ziarist, nici tânăr Dobrogean, care să nu fi urcat pe treptele "Dobrogei June".

Chiar dacă unii au căutat apoi să le împröște, ba chiar să le surpe... E prea mare însă ziua de azi și nu în pofida tuturor piedicilor, ca să mai purtăm cuiva o ranchiună.

CONST. N. SARRY

D.J. An XXX, Nr. 177-182, 29 septembrie 1934, p. 1

"DOBROGEA JUNĂ" ȘI ȘCOALA

"Dobrogea Jună" a împlinit aci rosturi, pe care odinioară le-au avut "Albina", "Curierul" lui I. Eliade Rădulescu, "Gazeta Transilvaniei", "Telegraful Român", "Guvernul Moldovenesc", în diferitele provincii ale țării, mai toate aceste gazete, conduse de marii dascăli ai neamului.

Dl. Const. Sarry nu a fost dascăl de catedră.

Dar "Dobrogea Jună", în 30 de ani, zi de zi, a răspândit cuvântul unui dascăl, care nu a plasat principiile unui regionalism cu tendințe iridente, din care să facă obiect de speculă politică și nici slova seducătoare de rătăcirii în mijlocul amestecului diferitelor seminții, ci, a propovăduit cu statornicia caracteristică Dobrogeanului, cultura românească sub formula de înfrățire "Dobrogea Dobrogenilor".

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Paginile "Dobrogei June" au adăpostit scrisul multor oameni de înaltă cultură, dar nu au dat loc de cinste și rândurilor unui Petre Ștefănescu, Petre Papadopol, Dumitru Bujilă, jertfe ale războiului de lărgire a granițelor țării, Popovici Pazarlia prea de timpuriu dispărut dintre cei vii, Vasile din Vaslui sub care se ascundea veșnic agitatul V. Helgiu și alții, toți modești învățători, dar prețioși colaboratori legați de idealurile "Dobrogei June".

Cu toți aceștia ca de altfel cu toți învățătorii d. C. Sarry a cultivat prietenia cea mai strânsă, i-a învăluit într-o adevărată dragoste frățească.

În toată colecția ziarului nu veți găsi un rând împotriva învățătorilor, ci întotdeauna un cuvânt de apărare, un îndemn la luptă.

"Dobrogea Jună" apare în epoca, în care învățătorimea era angajată de Spiru Haret în opera de ridicare culturală a satelor și nu puțin a contribuit ea la înființarea numeroaselor (...) bănci populare și biblioteci sătești.

Din inițiativa "Dobrogei June", înainte de războiu, au fost înființate biblioteci în satele: Bugeac, Canlia, Almalău, Cuigiuc etc., iar la granița vechei Dobroge, în Deliormanul atât de drag d-lui Sarry, la Cuigiuc, s-a ridicat monumentul alipirii Dobrogii.

Noul, pe care furia distrugătoare a războiului nu l-a clintit - simbolizând închegarea Dobrogei Bătrâne a lui Mircea și trăinicia operei lui Constantin Sarry.

Dobrogea Jună!

Discret ea s-a strecurat în literatura zilnică a învățătorului și prin el, ideile, durerile, bucuriile și avânturile generoase - 30 de ani - au fost trecute în sufletele elevilor.

Contribuția cea mare, "Dobrogea Jună" a dat-o școalei.

TUDOR BARBU

D.J. An XXX, Nr. 177-182, 29 septembrie 1934, p. 2

REGIONALISMUL "DOBROGEI JUNE"

de Ioan N. Roman

S-a adus "Dobrogei June" imputarea că e regionalistă.

Faptul e adevărat și nu se poate tăgădui. Deviza ei de altfel: "Dobrogea Dobrogenilor" îl învederează îndeajuns.

Imputarea însă nu o înțeleg.

Mă gândesc la cei cari o fac, cu bună credință și nu mi-o pot explica decât admitând în prealabil că ei iau cuvântul "regionalism" într-o accepție improprie, confundându-l și asimilându-l cu "separatismul".

În acest caz, imputarea s-ar explica și "regionalismul" însemnând "dezagregare", "centrifugare" etc., ar fi într-adevăr o idee periculoasă și o acțiune criminală.

Dar "regionalism", în înțeles propriu, nu însemnează nimic din toate acestea. El implică chiar ideia contrară, de "consolidare", de "cimentare", de "întărire" a statului și se confundă cu "însuși patriotismul".

"Regionalism" în sens de "separatism", nu știu să fi făcut "Dobrogea Jună" vreodată. Știu numai tot ceea ce știu toți cititorii ei, că directiva acțiunii sale se inspiră din cea mai caldă iubire de țară și de neam.

Celălalt "regionalism", constând din apărarea intereselor locale dobrogenești, "Dobrogea Jună" l-a făcut și-l face zilnic în ceea ce constituie însăși rațiunea sa de a fi, meritul său de căpetenie, mândria sa și secretul popularității sale.

În ce privește deviza sa "Dobrogea Dobrogenilor", cei cari n-au interes s-o răstălmăcească înțeleg că ea cuprinde, într-un nominativ și un dativ, expresiunea energică și unanimă a locuitorilor din această parte a țării, că valorile locale să nu fie sacrificate, în hatârul naufragațiilor politici și nevoiașilor de pretutindeni, de ale căror insistențe, cei de la centru nu știu cum să mai scape. E ceva legitim și sănătos în această dorință. Aș putea spune chiar, ca norma cerută de "Dobrogea Jună" pentru Dobrogeni, ar trebui să fie generalizată și aplicată pentru toate provinciile țării, iar excepțiunile dela ea să fie cu adevărat excepționale și absolut justificate.

Apărut la "Dobrogea Jună", No. 118 din 1923.

D.J. An XXX, Nr. 177-182, 29 septembrie 1934, p. 3

DE JUBILEUL "DOBROGEI JUNE"

Treizeci de ani de viață pentru un ziar în țara noastră, este ceva. Cu atât mai mult când e vorba de un ziar care își face veacul în provincie unde, cu foarte puține și onorabile excepții iubiiții noștri concetățeni sunt foarte departe de a înțelege misiunea culturală a unui ziar serios și nici pe aceea a sprijinirii unui asemenea organ de difuzare a luminii în norod!

De aceea mi se pare că-i ceva de domeniul abstracțiunii acest jubileu al singurului ziar mare provincial din țara noastră. Fiindcă "Dobrogea Jună" cu toată înfățișarea coloanelor ei juvenilă și cu toată ofertanția lui Costică Sarry de a-i inocula ritmul unei alte vieți va trebui, prin forța lucrurilor, să păstreze cât de cât, nota provinciei noastre celei mai dragi.

Atât e de dobrogeană "Dobrogea Jună" că viața acestei importante părți din solul patriei noastre o vezi răsfrântă în paginile ei cu atâta putere, că tot ce reprezintă bucuriile și durerile Dobrogei, le găsești palpitând în coloanele acestei gazete.

Iar în această oră importantă a existenței "Dobrogei June" ce pot să-i urez acestui ziar de opinii sincere, ca și celui ce l-a creat și îl realizează cu același avânt ca acum treizeci de ani, decât să am parte să sărbătoresc împlinirea semicentenarului existenței lor!

N. PORA

D.J. An XXX, Nr. 177-182, 29 septembrie 1934, p. 3

CONSTANTIN SARRY

Cu un entuziasm revărsător, cu o inundație, Dobrogenii au sărbătorit pe unul dintre ai lor, pe om și opera lui, pe ziaristul, prin excelență dobrogean, pe Const. Sarry.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Omul și opera lui nu pot fi despărțite.

S-a sărbătorit un eveniment - un moment culminant în viața țării dela Mare - 30 de ani de neîntreruptă apariție a ziarului "Dobrogea Jună" și implicit pe omul căruia i se datorește minunea minunilor.

Ceeia ce a însemnat "Dobrogea Jună" în viața națională și socială a Dobrogei au spus-o atât de elocvent alții.

Aci vom caracteriza mai mult omul, C. Sarry, decât "Dobrogea Jună".

Constantin Sarry, care a fost un martir al profesiei de ziarist dobrogean sub regimul politic excepțional la care a fost supusă Dobrogea aproape patru decenii, își poartă și azi cu orgoliu frumosul cap ce nu vrea să albească și nici să se aplece sub greutatea celor aproape 60 de ani ai săi și pe care i-a sărbătorit Dobrogea întreagă.

În viața publică a Dobrogei, unde individualitățile sunt înăbușite de tirania și disciplina partidelor și unde cuvântul scris nu ocupă locul meritat, o personalitate proeminentă, scrisul viguros al lui Sarry fac o excepție. Acest ziarist plin de nerv și convingere a fost în viața publică a Dobrogei ca zigzagurile unui fulger pe un cer plin de nori.

A luptat din tinerețe să devină un exponent al năzuințelor provinciei natale, revenită la sânul patriei și a luptat - luptă vajnică pentru drepturile ei. Intransigent, coloană vertebrală inflexibilă, combativ, C. Sarry, în scrisul său strecoară mai mult imprecizia decât joncțiunea, mănuește biciul de foc al cuvintelor tari mai mult decât cădelnița cu fumul aromitor de tămâie. Otrava cucutei, nu siropul dulceag al lingușirei, au fost însușirile critice în lupta pentru susținerea revendicărilor unui ținut românesc, ale cărui drepturi sunt călcate în picioare de potențații zilei. Const. Sarry a încarnat pe animatorul și luptătorul de pe baricade visat și sărbătorit de mulțime.

A frământa și a răscoli masele, a excita sentimentele latente, a căli emoțiile, a fi centrul inițiativelor și în fruntea luptelor, sunt pentru ziaristul Sarry, supreme satisfacții, cea mai însuflețită ambiție pentru câștigarea cărora nesocotește nevoile materiale și bucuriile lumești.

Ardoarea lui înflăcărată, frenezia de a se simți ținta atacurilor și obiectul adulării populare, l-au împins de multe ori să treacă dincolo de rațiune.

În focul luptelor a scris cuvinte cari îi depășeau gândul intim, a avut atitudini de contradicții cu sine însuși și chiar cu interesul personal.

Exces de intransigență, încredere oarbă în ideile sale, simțitor la prietenie, s-au găsit de multe ori oameni care să abuzeze de sinceritatea și naivitatea sa, care împreună cu o sensibilitate extremă, sunt caracteristicile cele mai simpatice dar și cele mai periculoase ale firii sale.

Cuvinte imprudente scrise în fanatismul său dobrogean, i-au adus neplăceri și atacuri acerbe.

Ori de câte ori a avut prilejul, fără oportunism și menajamente, s-a grăbit să afirme dobrogenismul său.

În dedalul contradicțiilor, mai mult aparente decât reale, Const. Sarry a avut totuși un fir conducător, uneori abia vizibil, o axă fixă, în jurul căreia au gravitat acțiunile sale, scrisul său atât de personal și vehement.

Const. Sarry este înainte de orice un ziarist, care prin gesturi hotărâte și cuvinte calde interpretează realitatea momentului și d-aci și ura ce o stârnește uneori și prestigiul permanent de care se bucură în fața Dobrogenilor.

Const. Sarry este cel mai atacat dar și cel mai iubit dintre oamenii publici ai Dobrogei.

I. TUDOR

D.J. An XXX, Nr. 194, 17 oct. 1934

TREI DECENII DE EXISTENȚĂ A DOBROGEI JUNE

Puține sunt la noi ziarele, care să aibă frumoasa vârstă de treizeci de ani. Iată că Dobrogea Jună și-a serbat împlinirea a trei decenii de viață plină de fapte în ogorul publicistice românești.

Această aniversare are tâlcul ei. Faptul că o gazetă și-a croit în opinia publică o cale așa de lungă străbătută, dovedește energia celor ce au îndrăznit să purceadă la un drum care nu e lipsit de greutate și de amărăciuni, și în același timp mai arată necesitatea acestei tribune de luptă, că astăzi își împletește pe firul existenței sale al treizecilea an.

Născută acolo, în Dobrogea, în partea de răsărit a țării, pământ străvechi stăpânit cu veacuri în urmă de Mircea cel Bătrân, Dobrogea Jună, chiar din primii ani s-a așezat în rândul aceluia care au servit și servesc cauza națională politică și culturală a Românilor.

A pornit la luptă într-o vreme când scrisul de fiecare zi nu se bucură de atenția și de mijloacele lesnicioase de azi, când profesiunea de ziarist, de îndrumător zilnic al publicului nu avea însemnătatea celei de astăzi.

De la început și-a înscris deviza, de altfel a tuturor celor îndrăgiți de biruința unei idei, de a deșteleni țarina românească a sufletului poporului, dându-i cu sacrificiu neconținut, hrana zilnică, de care azi nu se mai poate lipsi.

Și în această încercare Dobrogea Jună a răușit.

Cei treizeci de ani constituiesc o deplină și temeinică victorie, salutată acum de toți acei cari prețuiesc și înțeleg gândul și lupta pentru împlinirea gândului.

De această bogată existență câte amintiri nu sunt legate? Câte iluzii, câte doruri, ce efortări, care în loc să slăbească au întărit, în fine, câte clipe vesele și triste nu au variat și nu au încălzit, ca odinioară, sufletele celor ce-au dus zi de zi, dela postul de datorie, acest stindard de curaj și de lumină cetățenească la locul unde se află acum.

Aniversarea Dobrogei June este și aniversarea directorului ei, d. C. Sarry, care poate privi la ce a reușit să realizeze și privind mai departe, cu puteri ce nu seacă, atunci când izvorăsc din credință, să lungească mereu înainte calea folositoare, pe care pășește Dobrogea Jună pusă la serviciul obștesc.

Luptând dela tribuna acesteia, a contribuit la pregătirea de luminare și de înarmare a opiniei publice cu acele arme de luptă ce-i sunt definitiv necesare, pentru a putea forma o conștiință, o energie și o putere spirituală a neamului.

Sărbătoarea aceasta, duioasă și evocatoare, este pentru C. Sarry cea mai deplină răsplată pentru munca pe care a desfășurat-o de-a lungul vremii. Deși efemeră, gazeta netrăind decât câteva ore, energia ce se resfiră în paginile ce rețin privirile cetitorului, creiază fără să se simtă o forță. În partea de răsărit și sud a țării, "Dobrogea Jună" și directorul ei sunt la datorie, tineri la cei treizeci de ani, vârstă de entuziasm și năzuință. La jubileul tridecenar al ziarului și al animatorului, le aduce camaraderește un omagiu.

"Mișcarea" (2 octombrie 1934)

ISTORICA "DOBROGEA JUNĂ"

Vorbind în articolul său despre presa și ziarele din Dobrogea, apărut în volumul festiv al Analelor Dobrogii editat cu prilejul serbărilor semicentenarului Dobrogii, cunoscutul scriitor Emanoil Bucuța avea pentru Dobrogea Jună cuvinte cari înseamnă o afirmare publică și o recunoaștere a rolului Dobrogii June în viața provinciei acesteia.

D-l Bucuța spune: "ziarul acesta cu istorie este Dobrogea Jună."

Și mai departe: "a rămas totdeauna dobrogean".

Dacă, atunci s-a putut spune despre Dobrogea Jună că este un ziar cu istorie, dacă s-a putut spune că ziarul aceste a rămas întotdeauna dobrogean, nu s-a recunoscut decât un adevăr, pe care numai patima, lipsa de bună credință, a unora sau a altora, l-ar fi putut nega.

Fără a avea aerul că ne îngâmfăm cu ceea ce a însemnat ziarul acesta, noi vom afirma aci că dacă Dobrogea Jună are istorie care la urma urmei ar putea fi mărginită la o furtunoasă biografie, cu toate că Letopisețele n-au vârstă ci numai vechime, - și spunem asta, fiindcă vârsta îmbătrânește și slăbește, pe când vechimea are alte atribute - ea poate afirma că astăzi se poate spune despre ea că a intrat în istorie, și a făcut istorie.

Dobrogea Jună a realizat aci în preziua unor tragice evenimente pe care nimeni nu le bănuia, dar pe cari astăzi le cunoaștem toții, un plebiscit, în care dobrogenii și-au putut manifesta credința lor în România. În broșura publicată recent de către Ministerul Regal Român al afacerilor streine sub titlul "Die Dobrudscha" în ciclul "Memorii și documente", Dobrogea Jună cu articolele sale scrise și semnate de reprezentanți ai tuturor populațiilor dobrogene, dă o bună parte a materialului prin care se apără drepturile noastre asupra Dobrogei.

Cu istorie, "în istorie", se face istorie.

Nu i se poate cere unui ziar de provincie mai mult.

QUIDAM

D.J. An 37, Nr. 32, 22 martie 1941

"PE PLAIURI DOBROGENE... "

"Bucurați-vă cu cei care se bucură..."

Ap. Pavel, Rom., 12:25

Mult stimat domnul Sarry,

Cu o deosebită bucurie am aflat din ziare, și mai pe larg din "Dobrogea Jună", despre ținerea celui de-al treilea congres al Presei din Provincie, care de astă dată a avut loc pe plaiurile noastre dobrogene... acolo în cetatea lui Ovidiu... spre zărilor albastre... pe țărmurile Pontului Euxin de altă dată...

Constanța, această Metropolă a Dobrogei, care cu drept cuvânt se poate numi astăzi: "Perla Mării Negre", a avut deosebita cinste de a aduna din cele patru unghiuri ale țării, pe cei mai de frunte mânuitori ai condeifului, din punct de vedere ai ziaristiceii.

Într-o atmosferă caldă de armonie și înfrățire generală, cei peste 300 delegați cari au luat parte la Congres au discutat și deslegat anumite probleme la ordinea zilei, printre care și chestiunea care privește îndeaproape "Libertatea presei".

Da, Presa care constituie o putere, o forță, în oricare stat, trebuie să fie liberă!... O libertate creatoare și binefăcătoare...

Al doilea mare eveniment, despre care de asemenea, am luat cunoștință cu toată bucuria, a fost: "Serbarea jubileului de 30 de ani al Dobrogei June", care marchează totodată și pentru Domnia-Voastră, treizeci de ani de rodnică muncă dusă pe toate tărâmurile și pusă în slujba binelui obștesc, fără deosebire sau căutare la față, pentru toate naționalitățile dobrogene, - reușind în decursul acestor trei decenii să uniți sufletește, sub un singur stindard - acela al ordinii și pașnicei conviețuiri - pe cei cari v-au înțeles.

Astăzi, cu ocazia acestui frumos Jubileu, când sutele de colegi, prieteni, cunoscuți și colaboratori în frunte cu autoritățile superioare, vă aduc cele mai călduroase felicitări, mulțumiri și urări de bine, prin discursurile și cuvântările dumnealor: îngăduiți-mi și mie în calitate de Dobrogean și modest colaborator al Dobrogei June de aproape zece ani, să-mi exprim sentimentul meu de admirație și recunoștință față de Domnia-Voastră felicitându-vă sincer, pentru munca ce ați depus, timp de mai mult de un sfert de veac în luminarea spiritelor dobrogene.

Mă asociez la toate urările de bine, ce vi s-au făcu cu ocazia acestei frumoase sărbători, de către numeroasa asistență și cu toate că mă despart 300 de Km, totuși cu sufletul sunt de față și vă urez din toată inima: "Să trăiți încă mulți ani!" să fiți folositor țării și societății!...

Să trăiască d. Sarry, poetul, ziaristul, omul de bine și director al ziarului Dobrogea Jună!...

Să trăiască Dobrogea Jună întru mulți ani!...

Iașa sân Domn Director Giornal!

Cu adevărat bucuria Dumneavoastră este într-o bună măsură și a noastră! Ne bucurăm acum cu cei care sunt veseli - după cuvântul apostolului Pavel, - căci altă dată am plâns cu cei cari au fost întristați! Zilele cernite au trecut și acum, au început zile de nădejde!

Înceind vă urez din nou, atât Dumneavoastră cât și Dobrogei June, pe care o conduceți viață lungă și bună reușită în toate cele bune, unind urarea mea cu cea a poetului care zice:

"Să fii cea mai frumoasă

Să fii cea mai bogată!...

Să fii în răsărit focarul de Lumină,
La buna ta căldură să vie neamuri multe,
Să-și reîntrezeze viața"...

Cu cele mai frumoase sentimente
Al dumneavoastră colaborator,
Teodor Coconcea

CAPITOLUL II

CULTURĂ

LITERATURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, RELIGIE

ITINERARIUL CAMPANIEI NOASTRE

Dacă de la început au declarat, că, în lupta ce ne-am propus a întreprinde, vom ocoli terenul politic și vom desfășura toată activitatea pe întinsul domeniu al economiei și culturii nu înseamnă, că am renunțat totalmente la primul teren. Politica de principii, politică care după cum spune Waldeck Rousseau constă în a trăi viața și gândurile poporului tău, în a împărtăși toate emoțiunile lui, în a înțelege până și visurile lui – această politică înaltă și binefăcătoare nu e de loc exclusă din programul nostru. Repudiăm însă acea politică de coterie – care înăbușe, încă din față, orice ideal și aspirațiune nobile.

Ca ziar dobrogean ne-ar incumba datoria să ne spunem, în prima linie cuvântul în chestiunea drepturilor politice, care până acum se refuză locuitorilor din această provincie. Aceasta cu atât mai ales, cu cât o mulțime de chemați și nechemați în tot cazul, puțin aleși, în înțelesul de mandatar ai noștri, ai Dobrogenilor – revendică, în ultimul timp, mai ales, în mod foarte gălăgios, deplina unificare cu patria-mumă și intrarea provinciei în dreptul comun.

Dacă vom face o notă discordantă în concertul, ce de un timp încoace se înalță tot mai strident explicațiunea acestei lipse de acord să nu se caute decât în faptul, că unii vorbesc judecând unilateral – numai în principiu – lucrurile; alții din diferite și

felurite interese; cei mai mulți spre a poza în oameni "moderni" la curent cu evoluțiunea civilizațiunii secolului nostru și – pe când, dintr-o adâncă și conștiințioasă convingere, o cunoaștere amănunțită a situațiunii reale de aci și, în deosebi cu durere de inimă.

Când discutăm o lege pentru Dobrogea, să lăsăm la o parte secolul al 19-lea și principiile moderne și să discutăm acele legi într-un mod cât mai american, să avem totdeauna în vedere ce voim să facem și unde voim să ajungem – astfel e eminentul diplomat Al. Lahovari, în incinta Parlamentului.

Fără a intra în detalii asupra acestei complicate chestiuni – ceea ce vom face într-o serie de articole următoare – ținem numai să spunem, că, judecând lucrurile în mod practic, ca să nu zicem american, socotim pentru moment ca necesară încetarea regimului excepțional numai cât privește comuna și formarea unei diete locale, compusă din cele două consilii județene, sub președinția unui membru tras la sorți și ale cărei deciziuni să vie sub formă de deziderate înaintea Parlamentului țării.

Vom urmări pas cu pas și vom reclama eliminarea din personalul administrativ a tuturor acelor elemente, care opun un curent indomptabil dezvoltării provinciei.

Vom face naționalism, nu însă în accepția șovinistă a cuvântului, ci căutând a convinge pe fie-care și menajând toate susceptibilitățile.

Pe terenul economic, activitatea noastră se va îndrepta cu insistență la regularea proprietății rurale.

Studiul care a început să apară în ziar și care va fi distribuit, în broșuri, tuturor bărbaților politici din țară, e o contribuție, în limitele puterilor și mijloacelor noastre, la rezolvarea acestei vitale și dificile probleme.

În programul nostru, la același capitol, mai stau înscrise:

Obținerea construirii unei linii ferate Tulcea – Medgidia.

Înlăturarea neajunsurilor care fac anevoioase transacțiunile de tot felul la portul Constanța. Ne vom ocupa și de portul Mangalia.

Înființarea de întredepozite.

Înjghebarea unei industrii sistematice de făină la Constanța.

Domeniul cultural încă se prezintă destul de vast pentru niște tineri dornici de muncă și animați de sincere sentimente pentru binele acestui ținut.

Vom inzista, în primul rând, la înmulțirea școlilor rurale și la înființarea a cât mai multe sedii de adulți. Mai ales aceste din urmă vor forma preocuparea noastră imediată, de oare-ce, cu toate că ele stau înscrise în statutele tuturor societăților înființate până acum la noi, au rămas însă literă moartă.

Vom face, ca să se impună preoților din provincie ținerea de predici instructive și mai ales naționale, regulat în toate serbătorilor.

În sfârșit, vom lupta din răzputeri pentru înființarea unui muzeu regional, la Adam-Clisi, în care, dacă nu vom obține să se expună avuțiile subsolului nostru, risipite până acum cu cea mai levantină prodigiozitate, cel puțin de acum înainte să ni se respecte să păstrăm, cât mai aproape de sân, tot ceea-ce a conservat pământul, care ca mâine va primi și osemintele noastre.

Vom ști, să cinstim aceste prețioase relique mult mai mult de cât aceia, cărora le sunt încredințate astăzi. Căci – nu putem înăbuși acest strigăt de indignare ceea-ce au lăsat hordele barbare ca să ne vorbească nouă astăzi, a trebuit să vină Știința, în persoana învățaților moderni și să le răpună la pământ.

Acesta e itinerariul campaniei noastre. Rând pe rând vom analiza și dezbate fie-care din punctele de pe programul, ce ni l-au schițat.

S.

D.J. An I, Nr. 3, 1904

EVOLUȚIUNEA PRESEI ÎN DOBROGEA

PETRU VULCAN

Ca în toate ramurile activității omenești și în presă sunt distanțe de parcurs spre a se putea determina un parcurs spre a se

putea determina un progres de la mic la mare, de la nedefinit la definit.

Evoluțiunea stă în raport direct cu măsura timpului, cum și cu gradul de instrucțiune al persoanelor cari produc acțiunea.

Gazetăria în orașul nostru în trecutul apropiat n-a fost îmbrățișată de dragul vre-unor principii, ci ea a fost o armă cu care cine-va își croia drumul spre vreo slujbă mai grasă.

Păstrez colecția unei gazete din care se constată, că spinarea directorului acelei gazete acum era pornită spre încovoere înaintea aceluia pe care nu demult îl insultase. Și ast-fel drumul slujbei deschis, gazeta înceta – deși din nefericire erau încasate de mai nainte sute de abonamente –. Niște asemenea specimene, cameleoni, buni a fi expuși la o menagerie, trândavi, vânători ai banului fără muncă, talere cu două fețe, lipsiți de bun simț și fără conștiință, au discreditat ziaristica în această provincie.

Dar a urmat o altă perioadă, a gazetăriei de principiu. Era distanța timpului și gradul de cultură a persoanelor ce conduceau gazeta care determinau evoluțiunea. O asemenea gazetă de principiu interesează pe cetățean: articolele sunt devorate, cu atât mai mult cu cât reiese la fie-care rând adevărul.

De la gazetăria de căpătuială până la cea de principiu e o distanță ca de la vierme la un astru.

Dar o asemenea gazetă, așa să-i zicem de control, în afacerile de interes local, putea să intereseze pe o seamă de cetățeni iar restul să-i lase nepăsători.

Când însă ajungem la o a treia fază, a presei în al cărui program e exclusă polemica militantă și atacurile violente dintre adversari; o presă care e independentă de partidele politice locale cu vederi largi asupra stărei înfloritoare a provinciei noastre din punct de vedere economic și cultural, putem să afirmăm cu mândrie că o asemenea presă stă pe un temei solid și ea merită atențiune.

Negreșit în categoria din urmă nu poate intra de cât "Dobrogea Jună" la care cu drag, venim să colaborăm, mărind rândurile tinerimei cu cugetările senine, cu conștiințele curate, cu simțirea virgină, cu dragostea de neam și cu râvna de tot ce e frumos și măreț în domeniul vieții publice.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Cu asemenea oameni vom fi pururea alături.

Petru Vulcan

D.J. An I, Nr. 7, 23 ianuarie 1905

"Vis și realitate"

Ce plâns nu plâns-am eri în vis...

Visam, că sunt flămând și nud

Pe-un cer grozav, de nedescris,

De gemăt ochii mi-am deschis

Cu căpătaiu! learcă ud.

Vei râde, un bătrân tăcut

Mi-a spus, când visu-mi auzi...

Ah! râsu-i pentru alți făcut.

Căci două ore n-au trecut

Și-am plâns și peste zi.

CE-SAR

D.J., Nr. 18, 10 apr. 1905

1. "Ceva despre învățătură" / N. Teodorescu – Copadîn, p. 8...

Situația învățământului în școlile din satele dobrogene, rolul dascălilor și al directorilor de școli în instruirea elevilor.

D.J. An II, Nr. 4 (Nr. 37) 15 ianuarie 1906

Artiști și muze! Caracterizarea unor personalități dobrogene, realizată de Ion Adam, precum și identificarea artiștilor, definirea poezilor, pictorilor; de unde vine inspirația artiștilor (muza lor).

Caracterizările lui Ion Adam pentru:

Despre Scarlat Vârnav – Portret schițat

E o împrăștiere de sănătate și înviorare, arătarea lui demnă și împăcată. Din cadrul cărunt al părului îl luminează energic fruntea bronzată, fața i se împlinește prelung, în nuanțarea pudrată a barbei, strălucind de scânteierea ochilor inteligenți și buni. Peste toată îngânarea de umbre hotărâte și lumini vioaie stăpânește un zâmbet dulce și blajin, zâmbetul apostolic al celor care muncesc și iartă.

Așa bătrân frumos cu mersul stăpânit și înfățișarea demnă, îți evocă amintirea unui senator roman din vremurile bune (...)

Despre D. Colonel Capșa – Opinii sincere

Colonelul, un militar, un soldat încrezător și fără ascunsuri multe, un bătrân înalt, frumos și străin.

Un care vă este drag. Repet un singur om blând, înalt și frumos, un colonel care a luptat la Plevna.

D. Capșa surâde frumos, are dinți albi încă și obrajii îi sunt rumeni ca ai tatălui meu (...)

Carnetul unui Posac Acalmie / Saroglu: satiră

Poesia și pictura
la C-ța azi la modă...
Așadar gustului public
vrând-nevrând mă conformez
Și de azi pe cât posibil
Câte-o schiță, câte-o odă

La lectorii mei asidui
încearcă-voiu s-adresez

Voiu începe – permis fie-mi
c-o sinistră constatare
Este vorba de-acalmia
ce domnește peste tot
La C-ța și pe-afară
de la Dunăre la Mare,
Și-ale căreia motive
să ghicească mulți nu pot
Și cum țin ca cititorii
la curent cu tot să zic,
Fără să fiu tras de limbă
de o sarcină m-achit
Și le-arăt care-i motivul
la această acalmie:
Noiciu a plecat la Nissa
și-Anagosti a murit.

D.J. An II, Nr. 4 (37), 15 ian. 1906, p. 8

Carnetul unui Posac - "Ursuz!" (Saroglu)

"D-na Semizeanu care a plecat odată cu d-na Koiciu la Nissa, a comunicat printr-o scrisoare unei prietene, că de la sosirea d-lor acolo, vremea s-a înrăutățit grozav."

"Cum s-o dus la Nissa Koiciu
Vremea s-a stricat îndată

În cât cei de colo fură
Gata, gata să îi bată.

A plecat încoace iarăși
Cum sori eu nu-l auz.

Știți c-a nins în ziua ceea...
Să mai zici chiar nu-i ursuz!"

D.J. An. II, Nr. 5(38), 22 ian. 1906

Carnetul unui Posac / "O viață-n galop" – satiră / pamflet / Saroglu

E chel/ Tembел/ Mișel/ Pipernicit/ Și zăpăcit/ De neam țigan/ Basarabean/ sau Moldovean/ lui Corbiș nepot/ Netot/ De tot/ Fuge de enuțu/ și trece Prutul/ Vine-n Dobrogea/ Se face Hogeа/ Cu chiu, cu zor/ chiar revizor/ Printre învățătoare/ Nu rămân fecioare.../ Rod morbid/ Infanticid/ Ștafete/ Anchete/ îl dau pe bețe/ Iată-l director/ Fără inspector/ De școală normală.../ Altă țicneală!/ Vizite la ministere/ Zvon sinistru/ Protecții,/ Reflecții.../ Licențiat/ avocat/ Sub Cănanău/ elan tămbălău/ Cu-acest clănțău/ Vrea Primăria/ Vlășia/ Dar un vot îl șterge pe bot.../ Iar pe drumuri/ În cap tunuri/ De n-ar fi Rainof/ Ar fi vai și of.../ Gheliruri basta./ Trăiască nevasta!/ Doctori prin casă.../ Hei ce vă pasă!/ Vin conservatorii/ Crapă uitorii/ Strânge bani ca chiorii/ Pleacă la Ministru/ Cel cu svon sinistru/ și iată-l Primar/ Făr-de habar/ Gheșefturi/ Zaiafeturi/ Cai la dispoziție/ Membru-n expoziție/ Diurne,/ Nocturne,/ Banchete/ Rachete,/ Dar la urmei urmă/ Să vă spun cum curmă:/ Dânsul năuc:/ La balamuc.../ La noi bocluc!/.

D.J. Nr. 6 (39), 29 ianuarie 1906

Apel către Scriitorii Români

"Comitetul Comunității musulmane a decis înființarea unei biblioteci pe lângă școala mahomedană din acest oraș.

Pentru realizarea acestei frumoase idei se face un călduros apel către autorii Români, rugându-i să ofere acestei prime biblioteci musulmane din apreciatele lor opere.

Prin această donațiune autorii Români vor contribui nu numai la formarea bibliotecii, dar vor da posibilitatea musulmanilor din Dobrogea să cunoască și să guste literatura Română".

D.J. An II, Nr. 12(45), 30 martie 1906

O AMINTIRE: SFINȚIREA STEAGULUI SOCIETĂȚII "ROMÂNIA" DIN GENEVA 10 MAIU 1899

Sunt șapte ani de atunci.

"Societatea studenților români din Zürich" primise o invitațiune de la Geneva, să ia parte la sfințirea steagului societății pe care o întemeiau studenții din localitate.

Eram convocați în ședința extraordinară. Asupra participării nu încăpea discuție: societatea "România" era un prunc al societății noastre. S-a și instituit fără multă vorbă o delegație compusă din G. Teodorovici, președintele societății noastre, subsemnatul, vicepreședinte și C. Barbacioru, membru.

.....
Aveam cu noi drapelul societății noastre, un giuvaer de artă. La confecționarea lui, care a costat peste patru mii de lei, au contribuit și mulți bărbați mari din "țară".

.....
Ceremonia sfințirii steagului societății "România" a avut loc în capela rusească din localitate. Pe lângă delegațiunile tuturor societăților studențești există și un public numeros. (...)

Colonia românească din Geneva e foarte numeroasă: o mulțime de familii domiciliază acolo, mai ales dintre acelea, care nu pot etala aci în țară, cu atâta ceremonial și emfaza, titlul de "principe X".

D-na Fazy, română de origine, născută Mărgăritescu din Galați, o damă foarte respectabilă și pe care păru-i alb și bogat o făcea și mai radioasă (...).

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Nu trece mult și îndrăsnesc să cer voie de a rosti câteva cuvinte în românește, la această serbare eminentemente românească (...).

Oricât aş fi fost de buimăcit, simţeam că trebuie să dau drum voci şi au început:

"Din văile Carpaţilor de Dunăre brăzdate,
Unde zefirii la urechi dulci doine îţi transmit,
La poalele Alpilor bătrâni, de ape-nconjurate,
Două române colonii din timpuri s-au sădit.

Una în Zürichul bătrân şi-a doua în Geneva
Şi-una şi-alta propăşesc şi în continuare cresc,
Prin manieră, prin caracter, prin nobila lor sevă,
Onoare şi renume fac la neamul românesc.
De şi departe zile lungi de patria lor mamă,
Dar sentimentul românesc din ele nu s-a stins,
Amorul sfânt de patrie, acea ardinte flamă,
Augmentează, Orice-alt dor în faţă-i cade învins.

Iubirea către aşra lor se manifestează:
Când tricolorul român, cu sânge câştigat
Azi inimi tinere se-nchin şi i se devotează.
Toţi protejare şi respect în faţă-i au jurat.

Din două puncte socotesc această zi de sfântă:
Întâi că azi s-a celebrat un act solemn şi bun,
Azi prin unire, fiii români spre glorie se-avântă,
Punându-se sub pavăza drapelului român.

Şi-al doilea-i, c-azi de împlinesc ani tocmai şapt'sprezece
De când prin sânge, prin cuvânt, prin ce nu poţi să spui,
Puturăm a vedea lucind coroana cea de Rege
Pe capul cel nepreţuit al Domnitorului.

Să profităm deci fraților de această-ocaziune
Și cum o mână de români ne-aflăm aci adunați,
Să exclamăm odată toți, din piepturile june,
Cu un răsunset vibrator din Alpi până-n Carpați:

Trăiască-n pace progresând a noastră scumpă țară,
Trăiască neamul românesc Auguști Suverani,
Iar tricolorul nostru scump, peste hotare afară
Mai mândru să fâlfâie, din ani și până în ani!

Nu știi ce a urmat: am simțit numai cum d-na Fazy m-a sărutat pe frunte... Am mai trecut de două ori prin Geneva, dar nu mi-a mai părut nici așa de dulce și nici atât de frumoasă.

CE - SAR

D.J. An II, Nr. 14 (Nr. 47), 18 mai 1906

PAVILIONUL DOBROGEI DELA EXPOZIȚIE

Iată impresiile distinsului profesor universitar N. Iorga publicate în "Neamul românesc" asupra pavilionului Dobrogei, de la Expoziție:

Am văzut cuprinsul moscheii de lemn și de vălătuci și a casei turcești lângă dânsa, am văzut pe un domn amabil care mi-a dat lămuriri și au zărit voalul alb și fața brună a persoanei care pentru oficialitate e d-na Ismail Pașa, iară pentru mulți dintre Dobrogeni Lișa Herșeu.

Am văzut un foarte mare număr de băsmăluțe fine, lucrate cu flori și cu fir, după datine foarte streine, dar de sigur interesante, de femeile musulmane din satele Dobrogei. Am văzut câteva paftale și alte lucruri de metal. Am văzut o masă și două scaune. Am văzut o folositoare și concretă tabelă statistică a programului Dobrogei în cei 26 de ani românești redactată, din ordinul d-lui ministru I. Lahovari (de cine)?. N-am văzut altceva.

Ast-fel n-am văzut rostul creștin al Dobrogei.

Se zice că sunt acolo Bulgari. Sunt și am vrea ca să știu ce e și cu dânsii, ca chipuri, porturi, situație. Dar nu ni se spune nimic.

Se zice că sunt greci prin orașe. Odată ce sunt ar putea fi folositor să avem oarecari cunoștințe și despre acei locuitori ai Dobrogei. Și sunt lipoveni, și sunt ruși, sunt tătari. Pe toți i-au mâncat turcii...

Și vezi, sunt și români. Și mă întreb: în moschee și în casa turcească – pun simbolul pentru Dobrogea, nu e așa? – unde sunt mocanii noștri, unde sunt sătenii noștri ialomițeni și brăileni și buzoieni și covurluieni, de veacuri așezați în Dobrogea? Unde e portul lor, unde e lucrul de mână al femeilor lor, unde e gospodăria lor, unde sunt uneltele lor?

Unde?

Dar ce poate ști despre asta doamna care e pentru d. dr. Istrati o văduvă de Pașă?

D.J. An II, Nr. 23 (56), 3 sept. 1906

CELE TRI SERTARE

Nuvelă

de C. Mandis

"...Cu un gest hotărât, ca o persoană care nu-și va mai schimba hotărârea cu nici un preț, contesa Medeline, îi arată mobila japoneză cu cele trei sertare, zicându-i:

Deschide unul din aceste trei sertare și ciarcă de alege bine, Valențiu, căci în fiecare dintre ele am pus câte un răspuns la rugăciunea, pe care de 6 luni nu încetezi a-mi face. Dacă pui mâna pe dulcele răspuns – pe acela care zice: da! – va trebui atunci să consimt a nu te mai respinge. Însă, păzește-te de a găsi unul din răspunsurile rele! Atunci nu mă vei mai vedea niciodată!

- Vai! a făcut el! Am două șanse contra uneia! Ce crudă idee ți-a venit, scumpa mea adorată!

- Eh! cel puțin voi avea consolarea – dacă va trebui să pierd – că voi putea acuza întâmplarea pentru greșeala mea.

Între cele trei sertare, el ezită mult timp. Mâna îi tremura mergând dela unul la celălalt, neîndrăznind să tragă micul inel aurit. Și inima i se strângea de teama unui alegeri greșite.

În sfârșit se hotără! Închise ochii și trase la întâmplare, bizuindu-se pe divina miscordie a providenței...

O! bucurie! O deliciu nemăsurat!

Răspunsul – o foaie de hârtie roză – repede desfăcut, conținea mângâietorul cuvânt: da!

Răpit de plăcere, cuprinse în brațele sale pe Medelina care se înroșise toată. Nici o rezistență nu era acum cu puțință – afară numai de o odioasă călcare a cuvântului dat, și contesa era o persoană onestă care se mândrea a-și ține angajamentele luate.

Ea se resemnă.

Până în ceasul când degetele cenușii și roze ale dimineții străbat prin musolina perdelelor, nu fu decât o dulce beție, o nemărginită senzațiune de amor, obosit dar veșnic neînsuflețit.

Cu toate acestea Valentin nu era pe deplin mulțumit. După extas, nu știu ce tristeții se răspândi pe frunte și în ochi.

- Oh! îl întrebă ea, mirată, ce mai vrei încă? de ce mai ai a te plânge, scump ingrat?

- Am o grije!

- Tu? aici lângă mine? care?

- Dacă te am, nu o datorez ție, ci întâmplărei!...

Și rămase visător...

Însă ea atunci pufni în râs:

- Prostule!... acelaș răspuns îl pusesem în toate sertarele."

D.J., An III, Nr. 8, 1 iunie 1907

CEVA DESPRE ÎNVĂȚĂTORII DOBROGENI

Constatări triste

Ating prin rândurile de mai jos multe susceptibilități: lovesc o sumedenie de prejudecăți: stârnesc patimi ce zac în sufletele celor mai mulți; provoc așa de multe îndignări și revolte lăuntrice – încât dacă fericita mască a anonimatului nu m-ar adăposti nu știu ce s-ar alege din mine, cutezătorul, îndrăznețul...

Ceea ce deosebește pe învățătorii dobrogeni de aproape toate celelalte bresle, este desăvârșita lipsă a spiritului de solidaritate, complectă ne înțelegere a aceluia duh al înfrățirii ce strânge raporturile dintre indivizi și face ca societățile să evolueze ne încetat, tinzând spre cea mai superioară treaptă de organizație, care se confundă cu starea cea mai înaltă de fericire.

Rostul acestei înfrățiri nu-l înțeleg, iar propovăduirea lui îi lasă cu totul reci, absolut nepăsători.

Cauza trebuie căutată întâi în îndeletnicirile productive pe care le săvârșesc în ceasurile libere, îndeletniciri care-i sustrag de la ori-ce alte preocupări de ordin general și care îi împiedică a urma curentele de idei ce se manifestă astăzi în țara noastră, a cărei organizație se resimte în ele.

Învățătorii dobrogeni sunt astfel materialști, care-și caută de trebușoara lor, nu înțeleg freamătul ce a cuprins suflarea românească și nu surprind acea mișcare înceată, domolită, care va ajunge cu timpul să miște masele să hotărască prefaceri adânci, fundamentale. Firea lor e foarte puțin romantică și expresivă – o fire de orient al leneș, care dacă nu se justifică de cele mai multe ori prin legăturile de sânge, se explică prin influența mediului în care au fost puși să lucreze.

Dacă am căuta ca printr-o expresiune scurtă, să caracterusăm pe învățătorii dobrogeni, apoi vom zice că: "învățătorii dobrogeni sunt... conservatori".

Conservatori prin apucăturile lor, prin îndeletnicirile lor, prin fatalismul lor oriental, prin desinteresarea și starea de nesimțire în care se găsesc, prin neunirea și vrajba dintre ei. Căci veți găsi la învățătorii dobrogen, în tocmai ca și la ciocoi reactionari, caste și subîmpărțiri, și scări cu trepte de urcat spre înălțimea unor situațiuni pentru atingerea cărora se cer o sumedenie de... însușiri, între care vom enumera: lingușirea, ploconeala, intriga, lauda nemeritată, adorațiunea ridicolului și stupidității, etc., etc., - se mai constată iarăși, că de îndată ce au căpătat să zicem recunoștința oficială se transformă într-atâta, în cât nesocotesc legăturile ce ar trebui să le aibă cu restul corpului,

privesc de sus spre cei rămași în urmă, care-i ferește de privirile mulțimei și de îmbelșugatele binecuvântări ale stăpânilor cu singura mângâiere pe care le-o dă lectura îndelungată, adâncirea problemelor ce frământă societățile, neconținută întrebare a cărților, care nu ridică, nu înalță, nu sue, dar care pregătesc recunoașterea urmașilor.

Duhul vrajbei este acela care stăpânește pe învățătorii dobrogeni, duhul intrigilor, care-i slăbesc neconținut și-i dezarmează în fața dușmanului care-i lovește.

Căci, să se observe numai scârbosul pelerinaj pe care îl săvârșesc ei după o instalare nouă de revizor școlar, atitudinile pe care le iau, cuvintele de laudă exagerată pe care le aruncă, tonul umilit, extrem de umilit în care le prezintă înfățișarea de cerșător prăpădit – care, toate, presupun desăvârșita lipsă a simțului de demnitate ce se cere de la orice ființă omenească, absoluta neîncredere, mai mult, ignorare a puterilor proprii.

Pentru ce?

Pentru ca să se pârască unul pe altul, pentru ca să se înștiințeze cine a vorbit de rău pe revizorul școlar, ori pe prefectul județului, pentru ca să se iscodească închipuiri ce ating persoana cârmuitorului vremelnice. Și așa, învățătorii dobrogeni "se spun" mai rău ca copiii unei școli rurale: liberalii spun pe conservatori, reacționarii pe democrați, bătrânii pe tineri "descreierați" și nerespectoși și aceștia pe ceilalți (...)

.....
În asemenea împrejurări, se înțelege că învățătorul dobrogean să nu deie tot ce se așteaptă și se poate cere de la dânsul.

Căci tot ce se atinge de el ca om, toată suferința și scârba lui au o largă parte de răsfrângere adâncă asupra întregului său lucru, care se întrerupe, sau, în ceasul cel mai fericit, conținește. Și acest învățător dobrogean trebuie să știe, că numai prin muncă și jertfe cheltuite pentru această cultură deosebită și națională, numai prin aceasta popoarele se pot afirma, și numai aceste popoare pot birui.

Trebuie deci o schimbare. Trebuie ca fiecare, coborându-se în adâncul sufletului său să constate ceea ce este fundamental

greșit și, reculegându-se să intre pe calea cea dreaptă ce duce la izbândă, mântuire, biruință.

Și, pe lângă această prefacere fericită, se cere o altă îndeletnicire de cât cea aceea a intrigilor dezgustătoare, desăvârșirea sufletească prin neconținută cercetare a cărților ce zac prin rafturile librăriilor, acoperite de praf și scorjite de vreme...

Și o altă preocupare, mult mai înaltă și cu urmări mult mai fericite: preocuparea sinceră de interesele înalte ale neamului, cărora trebuie să le închinăm toată puterea noastră de muncă, având neconținut privirile îndreptate spre ținta cea mai înaltă, spre steaua cea mai strălucitoare a Românismului: unirea prin cultură a întregului neam românesc.

Căci dacă oamenii se deosebesc prin atâtea unii de alții, ei se unesc prin ideile mari, și în credință față de dănsule.

"Păcatele răslățesc pe oameni, poftetele îi dușmănesc, pământul din ei strigă ceartă și ură, dar privirile ridicate spre înălțimi se unesc în același blând cer albastru de ertare. Idealul, oricare ideal e îngerul de pace între oameni". (N. Iorga: Ceva despre Ardealul românesc).

Iar idealul nici-o-dată nu trebuie uitat, căci dacă l-am uita pe el ne-am uita pe noi și aceasta ne duce spre peire sigură, pe care o socotesc că nimeni nu o dorește, necum să caute a o apropia.

P.S. Dobrogeanu

D.J. An III, Nr. 12, 20 oct. 1907

"Á SA GRACIEUSE MAJESTÉ"

C'est toi, Reine Roumanie,
A toi que vient un enfant d'Arménie
Rendre l'encens de son coeur tout en flamme
Mettre Tes pieds le secret de son âme:
N'es / tu pas bien du monde le flambeau?

Sylva pour un chantre, pour un prophète,
Ya-t-il un coin y reposer sa tête?

La main rouge du sag des boucheries
Vers ce foyer de libertés chéries
A repoussé mes pas errants et moi.

Renouvelant mon espoir et ma foi
Éperdument je m'abandonne au sort,
Inoffensive l'abri de la mort,
Non! nul malheur n'a égalé le mieu;
En un clin d'oeil j'ai perdu tout non bien.

Dieu m'a puni du feu de sa colčre,
En mes deux fils avec leur jeune mčre.

Restent sans pain, car le pčre est počte...
O siecle heureux! Humanité parfaite
Un femme privée de la lumičre
Mčre, les mains tendues, en sa pričre,

Appelle Dieu, pour qu'il garde Tes jours,
Noble Reine de Roumanie, toujours.
In ne me faut qu'une main protectrice
Et cette Main, c'est Toi, Liberté!

S. Burat

D.J. An III, Nr. 12, 20 oct. 1907

BISERICA CU HRAMUL SF. PETRU ȘI PAVEL DIN ANADOLCHIOI

În marginea șoselei ce duce spre Tulcea, și cam în mijlocul cătunului Anadolchioi, se află biserica cu hramul Sf. Petru și Pavel.

Un comitet de inițiativă îmboldit de râvna bunei credințe, cum și de dorința de a avea în cătun o biserică ca toate celelalte comune, prin o osârdie fără seamăn, a ajuns a construi acest sfânt locaș al păcii și iubirei.

Amestecul superiorilor ierarhicești în construire este firesc și justificat de faptul că o biserică creștină ortodoxă trebuie construită, pictată și înzestrată conform datinelor bisericei noastre românești și după uzul stilului adaptat atâtor veacuri.

Biserica aceasta îndeplinește în parte condițiunile arhitectonice, dacă nu și artistoarhitectonice. Lipsa de perfecțiune este justificată și de absența mijloacelor pecuniare ale obștei, construindu-se clădirea pe o bază mai dinainte acoperită de posibilitatea mijloacelor de execuție. Cu toate acestea, în construirea de localuri, ce au menirea a ne arăta posterității și mai ales imensului număr de vizitatori ce vor trece pe lângă ele sau și intrând în ele, ar fi fost bine să se ție seamă în totul de planul similar al bisericilor din țară. Dacă am face abstracție, de acoperământ, în discernământul interiorului sunt greșeli de neiertat.

De regulă o construcție de biserică similară celor din secolele fericitelor voievozi Radu cel Mare, Neagoe și Ștefan cel Mare, are 4 diviziuni reglementare, numite după groful poporan, tinda săracilor sau balconul, tinda femeilor sau prima încăpere, mijlocul bisericeii sau sala cea mare și altarul. Distanța dintre ușa de intrare și până la fundul altarului divizată în două, trebuie să dea un plus pentru partea a doua, naos și pronaos, cam de 3 metri pentru antenaos. Construcția despre care scriem nu îndeplinește aceste condițiuni: partea inferioară este mai singură și cu o uniformitate în liniamente, în cât se aseamănă mai de grabă cu bisericile romane, numai turla să lipsească.

De regulă o biserică trebuie să aibă o pisanie săpată în piatră într-o formă artistică și așezată deasupra ușei de intrare de la balcon: iar în dosul acestei pisanii, pe partea interioară din tinda femeilor, să stea scris cam aceiași pisanie, și cele ce ni se pot scrie pe piatră. Scrierea se face pe zidul din interior, ceva mai jos de cât chivotul bisericeii desemnat deasupra ușei, care e susținut de ctitori și de Domnitor.

Dacă pisania nu am mai văzut-o intrând în biserică, apoi au văzut o pictură ce acum tocmai s-a terminat.

Pentru un vizitator strein de țara noastră vederea ce o prezintă reprezentările sfinților, îi va produce impresia cea mai detestabilă, identică de sigur cu a tablourilor și sfinților iconarilor

ruși, ce umblă pe la bâcliuri cu mâzgălituri insuportabile de privit și ca execuție și ca colorit.

Îi lipsește de asemenea armonia lucrului executat, concordanța cu ce vrei să reprezinți. A face pe Sf. Paraschiva sub forma cea mai imposibilă semănând mai degrabă ca o cerșătoare turcoaică, iar sfinții ceialți groși ca buțile și cu bărbile cum nici o închipuire bolnavă nu le poate avea, aceasta nu se numește pictură.

Ceva mai mult lângă ușa, trebuia să aibă loc M. S. Regele și Regina, pe peretele din dreapta P. S. Episcopul cu chiriachii săi, iar la stânga ctitorii care au străduit la ridicarea bisericii.

Pictorul nostru însă, așează în dreapta ușei pe Regele și-n stânga pe Episcop. O anomalie ce nu se explică în nici un fel. Și fiindcă Episcopul e scund de statură s-a apucat să-l facă pe Rege și mai scund, ceva mai mult asemănându-se la față cu Episcopul, în cât dacă ai schimba veștmintele n-ai mai cunoaște care este

• Suveranul nostru.

Reprezentarea M. S. Regele trebuie să fie făcută așa cum este, nu se poate tolera oricărui mâzgălitote protejat de ori cine ar fi el, ca să facă o execuție imposibilă ca cea din biserică.

Domnu pictor executant putea foarte blând să se trudească cât mai mult, ca cel puțin acest lucru să nu-l comită (...)

Un trecător

D.J. An III, Nr. 14, 1 decembrie 1907

"DE CRĂCIUN..." (fragment)

Năprasnic vîntu-n crîng
Și-ntr-însul valere-s, ce plîng
Amurgul care ne-a cuprins,
Și ura neagră ce m-a stins!...
Și-i tot mai lacom vîntul sec...
Și zi de zi cele ce trec
Mereu mai negre-s... tot mereu
Și traiul, tot și tot mai greu.

De nostalgii din alte vremuri
Uitat-au toți; - ba azi te temi
Și legea ta ca s-o mai ții...
Și-ți temi curetul de copii...

Ce trist blestem! Ce neagră stea
Ne-a dat în locu-i Dragostea -
Iar blânzi luceferii trecuți
În ce nimic îs prefăcuți! -

Dar pâlpâie focul molcom
În sobă, și-o boare dulceagă
Cuprinde biet inima mea
Și trista mea fire întreagă.

Și-afară (...) un glas
De blând îngerăș - ce alină
Biet gândul lipsit de popaz
Și toată gândirea-nsenină.

Iisuse Doamne! Noi serbăm
Azi nașterea ta sfântă,
Și noi o binecuvântăm... -
Tu, bine ne cuvântă!

Alungă răul dintre noi
Și pune-n frați virtute,
Și curăță-l de ăst noroi
De cugete urâte -

Că trist și crud i-a înjosit
Năpasta și genuna... -
O! Iartă-mă, de ți-am greșit
Și - fă-ne să fim una!

Iar dacă, Doamne, mai greșim,
Prin grelele nevoi,
Să nu mai vrei să ispășim
Prin dușmani dintre noi...

Și dacă, Doamne, ne-ai creat
Cu tine să ne-asemeni,
Despartă ura dintre frați
Și fă-ne să fim oameni!

Cruțiu – Delasăliștea

D.J. An IV, Nr. 1, 15 decembrie 1907

ROLUL PRESEI: ÎN JURUL UNEI SCRISORI

Am primit zilele trecute următoarea scrisoare pe care, cerem ertare d-lui Colonel dacă o dăm publicității.

Galați, Luni 17 martie 1908

«Onor d. Const. Sarry.»

Foarte mare plăcere am simțit când am citit articolul de fond din "Dobrogea Jună", anul IV, No. 6, din 10 martie a.c. cu titlul "Moravuri triste" – Presa bună trebuie să aibă și asemenea articole: nu tot critice personale, sau de partid ori de guvern.

Am citit de trei ori articolul și acum îl am în ochi.

"Dobrogea jună" va face un real serviciu de câte ori va scrie despre asemenea apucături greșite ale societății.

Am crezut că fac bine dacă vă felicit și că rog să mai scrieți asemenea articole.

Publicul a început a se plictisi tot cu critice și cu biciuiri grave personale.

Al dv. cu deosebită considerație

Lt. colonel C. Negreanu, șef serviciu geniu

Nu e acesta primul sfat pe care-l primesc cu plăcere; nu e nici ultimul, de care să am trebuință... Omul cât trăiește, suferă și învață! Scrisoarea prea stimabilului d. Lt. Colonel, care nu e numai un militar de valoare, dar și un distins domn de litere, o socotesc cu atât mai bine venită, cu cât ea îmi oferă prilejul ca să lichidez o chestiune, pe care de multă vreme o aveau pe suflet.

Din toate părțile se ridică protestări, contra felului cum înțelege să-și exercite influența presa noastră, și aceste încriminări se restrâng asupra noastră a tuturor, cari mânuim un condei, pe tereul publicisticii.

Mi-ar fi mai ușor să amintesc adagiul că "fie care țară, are presa pe care o merită". Nu voiesc însă să retez discuțiunea în felul acesta.

... Practicam acum câțiva ani gazetăria cu plăcere. Mă impresiona un lucru; mă izbeam de o nedreptate, luam condeiul și făceam apel la ospitalitatea diferitelor ziare. Foarte deseori mă inoportuna însă acuzarea respectivilor secretari de redacție.

Aceasta ne-a și îndemnat, în prima linie, ca acum patru ani să fac această publicațiune.

Cu câte iluzii nu îmbrățișam atunci gazetăria, din care îmi făceam o carieră!... Nu după multă vreme însă a trebuit să conchid că, independența în gândire ca și în scris, e tot așa de relativă ca și toate cele lumești.

Gazetarul este înaintea de toate om, cu nevoi, cu obligațiuni, cu prieteni și mai ales cu dușmani. Câte nu decurg în mod natural din aceasta?...

Dacă nu se poate pretinde nouă, gazetarilor de profesie, să fim totdeauna fără de prihană în fond – care aparține sufletului imuabil – în schimb însă am putea fi solicitați să fim mai îngrijiți de formă. Violențele de limbaj în special, ar trebui să lipsească: anumite susceptibilități ar trebui menajate. Iată o pretențiune care ar părea și rezonabilă și cu puțință de a fi adusă la îndeplinire. Și totuși... Lumea e un imens câmp de luptă, iar gazetarul dacă nu e totdeauna un port-drapel, rare ori însă lipsește din rândurile dintâi.

În război, când lupta ajunge piept la piept, pe viață și pe moarte, nici un manual de tactică, nici un cod din lume, nu poate pretinde sânge rece, calcul, măsură și omenie în lovituri.

Nu e învingător, ce-i drept, care după ce a reușit să înfigă steagul biruinței pe reduta vrăjmașă, să nu arunce o privire de milă și compătimire la cadavrele, ce mutilate, umplu șanțurile de prin prejur... După ce s-a terminat lupta însă!

În lupta din viața publică, în politică, care dacă nu e întotdeauna o luptă de existență dar e o lupta de supremație, atacurile nu sunt mai puțin înverșunate.

Și după cum în luptele armate - ierte-mi d. Colonel comparațiunea - unde de multe ori sunt în joc cauze mai puțin scumpe decât pâinea zilnică a unui nenorocit, sunt scuzate cruzimile, cele mai neînchipuite, pentru simpla «rațiune de stat», care de multe ori nu e de cât paravanul slăbiciunii și faptelor nesocotite ale unui potențat oarecare, tot așa și în ciocnirile dintre purtătorii drapelului gândirei, fie-ne iertate micile călcări de etichetă și bunăcuviință.

Codul manierelor elegante n-a putut găsi încă mânușa, care să încapă în inima și gândul omenesc.

... Dela aparițiunea acestei modeste publicațiuni, s-au strecurat într-înșea pe lângă lucruri mai mult sau mai puțin bune și folositoare, și mici răutăți - după "obiectivul" pe care l-am avut în față - căci, fără a vorbi la figurat, gazetarul, în exercițiul profesiei sale, nu e de cât un aparat care pricepe sau înregistrează. Ca atare, laudele ca și încredințările ne privesc de o potrivă de puțin. Nu avem de cât o scuză și o singură mângâiere. «Lumea e așa cum este și ca dânsa suntem noi!»

10 aprilie 1908

Const. N. Sarry

Notă: Articolul "Moravuri Triste", din 10 martie, descrie nepăsarea și ignoranța organelor autoritare vizavi de dricurile conduse și întreținute de țigani.

D.J. An IV, Nr. 8, 10 aprilie 1908

**DIN ACTIVITATEA
"CASEI DE CETIRE" DIN CONSTANȚA**

Înființată la Constanța de abia două luni, "Casa de cetire" a izbutit să-și afirme puterea de vitalitate și să-și atragă toate simpatiile bine meritate.

La 12 Decembrie 1910 a înscris un debut strălucit în analele mișcărilor culturale prin serbarea ce a dat-o în sala teatrului "Elpis". Aici, d. Petru Vulcan, președintele societății și-a dezvoltat în ziua de 16 ianuarie conferința sa despre "Taifun", d. Nistor a vorbit despre cooperatism. Ziua de 24 Ianuarie, "Casa de cetire" a ținut s-o serbeze deasemenea cu o deosebită solemnitate.

D.J. Nr. 7, 6 februarie 1911

CÂNTĂ-MI MÂNDRO...

Cruțiu – Delasăliște

... Iar mândruța...iar vecina –
Bat-o naiba, dragul, vina...
Bat-o vina, vinei, ei –
Bat-o focul inimei!

De când m-a-ndrăgit vecina
Mi-a furat din ochi lumina...
Și mi-e gândul tot pe un drum –
Tot la mândra mi-e și acum!

- Drăguliță, drăgușoară
De-i cânta la game diseară,
Cântă-mi doina, cum știi tu,
Ca să uit ce m-abătu.

Cântă-mi doina cea aleasă,
Să mai uit de dor de-acasă
Cântă-mi doina de demult
Ca să plâng și s-o ascult.

Tu, cu doina tăragănată
Îmi alini durerea toată
Și când cânți tu, doina, lin
Uit că-s slugă și... străin.

Și mă cred în codru drag,
Când îi dă frunza la fag,
Când mijește pajiștea
Și se-ncinge dragostea!

... Cântă-mi mândro, cântă-mi dară

•Și m-alină de povară –
Și m-alină și de chin
Și de dor și de venin!

Și să-mi cânți cu voia toată
Cum cântam eu altădată.
Și să-mi cânți din seară-n zori
Cum plâng azi adeseori.

D.J. Nr. 8, 13 februarie 1911

CRUȚIU DELASĂLIȘTE

Iubea în taină. Într-un rând
Și el părea c-o vede drag;
Și atunci c-un dulce dor în gând
Și-a dat amorul în vileag.

E-n faptul dulcei primăveri;
Ea-i cântă dorului de dor

Și ce-a fost taină până ieri,
Azi par c-ar spune tuturor.

Și n-a trecut nici un clipit
Să n-o dezmerde-un dulce gând
Și-o vară-ntreag-a tăinuit
Nădejdea unui timp mai blând.

A dat în toamnă. Ea-i tot ea
Și el tot cel care-a mai fost...
Zadarnic o ademenea
Nădejdea unui adăpost.
Gâlbuie frunza a picat
Iar rândunelele s-au dus...
Ea-și cântă doru-ndurerat:
"De ce i-am spus! De ce i-am spus!"

D.J. Nr. 9, 20 februarie 1911, p. 2

MUZĂUL DOBROGEAN DIN HÂRȘOVA

Câți dintre iubitorii de cultură știu de existența unui muzău la Hârșova? Și mai ales, câți dintre obișnuiții călători prin ținuturile dobrogene s-au abătut să-l vadă?

O spune "Cartea de aur" a muzăului.

Pe lângă membrii Familiei regale, sunt doar câteva nume cu reputație culturală și politică și, spre cinstea noastră și drept pildă totodată, un însemnat număr de călători streini, atrași de curiozitățile pământului dobrogean neobișnuite prin alte părți. Streinii iubesc călătoriile și pe deasupra știu cum să le facă; nouă nu ne place, ori nu știm să le facem. Din tot ce se poate cuprinde cu ochii spiritului, ei aleg și prețuesc tocmai aceea ce noi nu luăm în seamă și dăm cu piciorul. Aceasta e deosebirea între ei și noi.

În afară de articolele d-lui profesor universitar I. Simionescu, geologul Dobrogii, n-am cetit nicăieri vre-o însemnare

despre colecția artistică și științifică din Hârșova, cea dintâi din țară în acest fel după cele întemeiate și susținute de stat.

Trebue să cercetăm publicațiile nemțești, franțuzești, englezești și italienești, ca să știm ceea ce se poate vedea la o palmă de loc și dagă doamne, în țară la noi, în casa noastră. Așa suntem noi.

Trebue să așteptăm vreun Netzhammer cleric catolic, strein de pământul nostru, care să se apuce să ciocănească pietrele, să sape șanțurile și hîrtoapele pe unde oile pasc în tihnă, nebănuitoare și ele ca și stăpânii lor de ce e și ce a fost supt picioarele lor; să așteptăm să vie din sus o barcă lăsată în voia valurilor Dunării cu câțiva "maniaci" - totuși la ei în țară; savanți și profesori celebri, - cari în "lipsă de altceva mai bun" rătăciți ăștia să colinde tufișurile, bălțile și culmile, după vietăți și buruieni, pietre și sfărâmături, pentru colecția depărtatului oraș.

Și dacă cumva vreodată ne apucă și pe noi curiozitatea trecătoare de a vedea o lebădă de pildă, apoi nu trebue să ne ostenim s-o privim în maiestatea cuprinsului său, cum își mlădie gâtul, cum își înconvoae aripile ca niște pânze în vânt, cum în legănări leneșe se pierde între trestii și fantasticii nuferi, ca o minune albă; nu e prea mult s-o luăm razna printre băltoace. La Berlin unde avem tot confortul, putem vedea veritabila noastră lebădă "națională" împăiată gata.

Mai mult, seara la operă putem s-o privim făcând pe călăuza misteriosului cavalier Lohengrin. Și iarăși de am vrea să știm ceva din cultura neamurilor ce s-au strecurat pe aici dealungul vremurilor, apoi muzeele din Sofia, Paris, Berlin și Londra, ne așteaptă cu porțile deschise oricând.

Pământul dobrogean după alipire a oferit lacomului economist de dincoace de Dunăre, un vast teren de exploatat economiceste și mai acum și politiceste. Cât pentru cel cultural l-a lăsat în seama visătorilor ce n-au venit aici după aurul celui de al doilea Eldorado. Și atunci au tăbărât samsari din toate națiile după lucruri vechi "nimicuri fără valoare" și au umplut muzeele streine cu antichități dobrogene supt ochii noștri. Numai dela Troesmis (Iglița) lângă Turcoaia, spune lumea - au încărcat un vapor întreg. Mai apoi ne-am trezit și noi; a fost prea târziu. Bine c-a fost și așa. Cine știe, poate că coloratele ridicături înșirate dealungul Dunării,

rămășiți de întărituri romane, păstrează în adâncurile lor multe taine din alte vremi. Înțelegătorii de azi și de mâine le vor căuta, le vor strânge și le vor păstra cu cinste la locul unde se cuvine. Dintre aceștia este și domnul Vasile Cotovu directorul școlii primare din Hârșova. Ca toate târgulețele dunărene Hârșova este un loc plin de amintiri istorice. D-l Cotovu în sufletul d-sale de artist nu s-a simțit bine să calce peste niște urme scumpe ce se uită, pier în țărână ori în mâini neînțelegătoare. Și s-a apucat cu o pasiune și o răbdare vrednică de toată lauda să colecteze tot ce s-a putut găsi din tezaurul dobrogean risipit.

De remarcat e că a deșteptat gustul pentru colectare și locuitorilor, copiilor chiar. Să-i vezi cum pe întrecute cu câte o ghiulea veche, un cuțit, o oală, o monedă, ca să fie scriși în cartea de pomenire a muzăului. În neîncăpătoarea sală a muzăului se poate vedea o însemnată colecție arheologică, alta etnografică, o rară colecție geologică, apoi na zoologică și botanică, toate din regiunea dobrogeană. Colecția de tablouri și fotografii, copii și gravuri adaogă la frumusețea artistică a muzăului.

În mijlocul sălii, ca un simbol e așezată miniatura monumentului de la Adam-Clisi. Alătura, într-o sală deosebită, e biblioteca muzăului înființată tot de d-l Cotovu.

Muzăul e în creștere și tinde să devie aceia ce trebuie să fie un muzău al întregii Dobroge. Dacă statul ar sări în ajutor, dacă învățătorii și toți oamenii cu înțelegere ar contribui cu darul și stăruința lor, am vedea visul realizat în cel mai scurt timp. Și e păcat ca buna voință a domnului Cotovu să nu fie sprijinită cu toată căldura.

Străbătând tăcutul și singuratecul orășel al Hârșovei, cu multe clădiri vechi și mohorâte scăpate încă de pe vremea prefacerilor, printre șirul de case noi, ce se ridică biruitoare, clădirea școalei cu muzăul predomină triumfătoare până departe, ca un semn al viitorului.

Vizitând-o, pe lângă mulțumirea noastră proprie, ne facem o datorie și totodată aducem prinosul nostru de laudă și îndemn omului rar, care fără nici un sprijin de nicăeri a făcut mult față de cei ce au mijloace dela Stat, dar de pe urmă căroră nu se vede mai

nimic pentru cunoaștere bogățiilor dobrogene.

Ap. D. Culea

D.J., I, Nr. 3, 1 august 1911

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL CONSTANȚA

În ziua de 29 Martie a.c., cu ocazia conferințelor generale, s-a constituit în mod definitiv Asociația învățătorilor și învățătoarelor din județul Constanța, alegându-se următorul comitet de conducere pe termen de 3 ani.

D. P. Papadopol, învățător din Anadolchioi, ca președinte, V. Lepădatu – Pantelimon, cassier, P. Ștefănescu - Dobromir, secretar și d-nii N. Petreanu – Casapchioi, Cr. Tunaru – Canara, Gh. Ș. Popescu – Almalâu și C. Șeitan – Canara, ca membri.

Ca censori au fost aleși d-nii V. Helgiu – Mărleanu, Preotul Manea Paraschiv – Topraisar și Al. Doiciu – Caraomer.

Asociația s-a constituit pe baza unor statute votate de adunarea generală.

Scopul acestei Asociațiuni este cât se poate de lăudabil și se rezumă în următoarele puncte:

- a) *Cultivarea sentimentelor de solidaritate între membrii săi.*
- b) *A desvolta o muncă cât mai rodnică pentru ridicarea stării intelectuale, morale, economice și naționale a locuitorilor dela sate.*
- c) *A acorda pe cât e cu putință ajutoare membrilor săi în cazuri de boală și deces.*
- d) *A ajuta pe fiii membrilor săi și chiar pe aceștia să-și continue studiile.*
- e) *A organiza excursiuni coruri și a înființa biblioteci.*
- f) *A înființa un internat în capitala județului pentru fiii membrilor săi pentru săteni când vor fi locuri disponibile.*

În prima zi de constituire s-au și înscris ca membri activi un număr de 90 de învățători și învățătoare titulari.

Comitetul a luat măsurile necesare pentru ca la toamnă să înceapă a funcționa internatul pentru fiii de învățători, care va fi de mult folos corpului didactic.

Reușita acestei excelente întocmiri poate fi socotită dela început ca asigurată, date fiind calitățile de conștiincioși organizatori a celei mai mari părți a învățătorilor noștri.

Cronicar

D.J., VIII, Nr. 15, 15 aprilie 1912

CORESPONDENȚA "DOBROGEI JUNE"

Hârșova

Fondarea Societății cultural – populare "Mihai Eminescu". Din inițiativa inimoșilor tineri C. Venturatu și Nicolae Vâlcu s-au pus de curând bazele, în orașelul nostru, a unei societăți culturale-populare, sub denumirea "Mihail Eminescu".

Găsim interesant a reproduce apelul lansat de inițiatori și căruia i-au răspuns până acum 40 de persoane.

APEL

În orașelul nostru a luat ființă, cu mijloace modeste, cu sentimente curate, cu aspirațiuni nobile, o Societate cultural-populară, cu numele "Mihail Eminescu". Cine cunoaște starea de inacțiune, inerție, lipsa totală de comunicativitate între cetățenii hârșoveni, oroarea ce mai fiecare dintre noi o are, când e vorba de a ne strânge la un loc, pentru un scop care nu aduce imediat un profit material, își închipuie greutățile peste care va trece încercarea noastră.

Cum însă Societatea este astăzi un fapt împlinit, numărând 28 de membri, ea face un călduros apel la concursul tuturor oamenilor de bine – cari vor înțelege că o manifestare spre mai

multă lumină are dreptul la încurajare – să binevoiască a da concursul lor acestei mișcări.

Societatea va primi cu recunoștință orice donațiuni și cărți pentru îmbogățirea bibliotecii și așteaptă înscrierea unui număr cât mai mare de membri, fără deosebire de naționalitate și sex.

Cel dintâi dintre autorii care au răspuns la apelul Societății, a fost d. Radu Rosetti, cunoscutul literat, fost magistrat în județul Constanța, a cărui scrisoare o reproducem aici:

Stimați Domni,

Inițiativa d-voastră e de toată lauda, și v-aș da ajutorul meu cu plăcere, mai ales că de jud. Constanța mă leagă amintiri plăcute, fiindcă am împărțit când-va într-însul "dreptatea" în calitate de judecător.

Din nenorocire, toate volumele mele fiind vândute, nu posed exemplar, așa că trebuie să vă adresați editorilor.

Primiți salutările mele distinse,

Radu D. Rosetti

Scopul acestei Societăți, după statute, se rezumă în:

- a) Ridicarea culturală și morală a membrilor asociațiunii, prin introducerea de conferințe, discuțiuni și șezători literare, tratând chestiuni profesionale, științifice, literare-artistice, economice, juridice și sociale;
- b) Înființarea unei biblioteci populare alimentată din fondurile societății și din donațiuni;
- c) Abonarea la diferite reviste, broșuri, ziare și orice alte scrieri;
- d) Punerea în corespondență și relațiuni cu alte societăți similare din țară;
- e) Organizarea de excursiuni și serbări cu caracter cultural și moral;
- f) Înfrățire și dragoste reciprocă.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

În cursul luni Ianuarie Societatea a dat un bal, din produsul căruia s-a procurat mobilier și un dulap pentru bibliotecă.

În afară de sumele ce fie-care din membrii Societății au scris pe diferite liste în scopuri naționale – și se știe că *Hârșovenii sunt aceia cari cei d-întâi din toată Dobrogea au scris o sumă de aproape 15.000 lei pentru flota națională* – membrii numitei Societăți au făcut o colectă specială adunând o sumă de 100 lei, cari au fost înaintați locului în drept.

Iată și sumele subscriitorilor: Boris Colef 10, Cristea Raicu 5, Nicolae Vâlcu 5, Leonida Anastasiu 5, Aneste Anastasiu 5, Gheorghe Dicu 5, Stoian P. Hristu 5, Pantelimon Stoianof 5, Nicolae Ratcof 5, Ichim munteanu 5, Ion Georgescu 5, Dumitru Leonte 5, Gh. Carătănase 3, Ion M. Andreescu 3, Ion Deculescu 3, Gh. Lambiris 3, Const. Sulea 3, Donciu Bonef 3, Cristea D. Tudor 2, Dumitru Mamulea 2, Alexandru Alexandrescu 2, Nicolae Dica 2, Gheorghe Bratu 2, Isac Davidsohn 2, Nicu Moldoveanu 2, Iosef Bittmann 2 și Dumitrache Gheorghiu 1.

Președinte al Societății este d. Nicolae Vâlcu, iar secretar Constantin Venturatu.

Hârsâz-Ova

D.J. IX, Nr. 3, 14 februarie 1913

LUI VLAICU

Plânge valea, plânge dealul,
Plânge, plânge-ntreg Ardealul,
Plânge lumea, plânge codrul
Plânge, plânge tot norodul.
Fire-ar învrăjbit el, ceasul
Care mi-a răpit pe Vlaicul,
Că doar el a inventat
Păsărica de zburat!
Plânge iarba strămoșească
Plânge Țara Românească,

Voi Carpați, voi vinovați
Voi sunteți mai blestemați.
Voi Carpați ați aruncat
Pe Vlaicu nevinovat.
Te salut cu mult regret
Aviator mult înțelept.

Titu N. Cergău, clasa a V-a primară
D.J. 10, Nr. 14, 20 aprilie 1914, p. 2

PITORESCUL DOBROGEI OSTROVUL

Noaptea se îngâna cu ziua, când pornirăm de la Dervent. Barca înainta legănându-se, despicând ușor undele Dunării, mângâindu-le – care-i răspundeau cu un plescăit ușor și dulce ca un vis. Țărnul din stânga sta amenințător, posomorât, aplecat spre Dunăre, iar cel din dreapta, aproape se pierdea în apă. Sălciile pletoase își oglindeau frunzele argintii în apă dând drumul din când în când unei frunze, care se legăna, devenind jucăria valurilor, care o purtau susurându-i dulci șoapte de amor.

Pescărușul se deșteptase din somn și cutreera nerăbdător luciul apei căutându-și hrana.

Căsuțele orașelului Ostrov, micuțe, albe și curate – părând suprapuse – încep să se vază, căci, ceața-i risipită de căldura binefăcătoare a soarelui.

Fierarii se sculase, nicovala sărutând ciocanul, răsuna sonor și prelung, chemând pe calfe și ucenici să-și primească simbria săptămânală. Timpul e răcoros, aerul dulce. Soarele cerne din belșug căldură.

D.J. 11, Nr. 4, 12 ianuarie 1915

CASELE DE CITIRE

La telegramele expediate, s-au primit următoarele răspunsuri:

D-lui Const. Sarry – Constanța.

Rog să primiți și să transmiteți membrilor cercului cultural "Dobrogea Jună" cele mai vii mulțumiri pentru buna amintire.

Titu Maiorescu

Vom adăuga cu această ocazie că d-l Const. Sarry este directorul fondator al ziarului "Dobrogea Jună" și unul din inițiatorii cercului cultural cu același nume, care luptă pentru ridicarea provinciei de peste Dunăre.

Grație inițiativei lăudabile a Dobrogei June, s-au întemeiat casele de citire în comunele Canlia, Almalău și Bugeac în județul Constanța, iar ultima a fost inaugurată la 3 mai trecut în satul Coiugiuc, de la marginea vechei frontiere dobrogene, în același județ, odată cu monumentul pentru anexiunea Cadrilaterului.

Aceste modeste începuturi de dezvoltare culturală se datoresc, în mare parte, activității și zelului neobosit al d-lui Const. Sarry și nu avem îndeajuns cuvinte pentru a-l îndemna să stăruiască, pe drumul folositor ce a apucat.

Roade bogate îl așteaptă la capătul lui.

D.J. 11, Nr. 21, 10 mai 1915

UN PICTOR DOBROGEAN

• E Marius Bunescu – o veche cunoștință a cititorilor "Dobrogei June".

Temperamentul acela sensibil, care-și petrecea timpul mai mult prin sălbăticia pitorească a malului mării noastre demprejurul Constanței decât în lumea "hautevoleului" din oraș, se prezintă în capitală cu o expoziție bogată, în care fixează și nemurește frumosul nostru port.

Vederi din oraș, vederi din cheu, de pe coastă, căutătorii de

monede vechi, falezile dinspre vii și dinspre Mamaia au inspirat toate, sufletul acestui artist al timpului, care se remarcă din ce în ce mai mult cu o forță respectabilă în mișcarea artistică a țării noastre.

Pânzele sale sunt admirate și reținute de amatorii din București și regretăm din suflet că nu le putem vedea în aceleași condițiuni și în orașul nostru pentru a ne încălzi sufletul la vederea priveliștilor atât de scumpe nouă și immortalizate de Bunescu.

Și regretăm și mai mult aflând că multe din pânzele sale rămăseseră în Constanța la mobilizare împreună cu tot bagajul și averea artistului, au fost furate de către ocupanți și duse cu ei departe, pierzându-se pentru țară, rezultatul a mai mulți ani de cea mai cinstită și rodnică muncă artistică.

Astfel că pânzele expuse acum în Capitală sunt numai cele ce s-au putut salva de către prieteni buni și au fost depuse și păstrate la muzeul Simu în tot timpul ocupației.

Se cade să fim cu toții recunoscători celor care ne-au redat aceste pânze: pentru că produsul artiștilor noștri ne cinstește țara întreagă și noi de mult ne mândream cu arta lui Bunescu care ne-a făcut destulă cinste și la Munich și la Paris.

Judecată în totul opera lui Bunescu – pentru că ne-ar fi greu a da preferință unei pânze mai mult ca celeilalte avem motive să fim mândri că noi am făcut dar țării noastre mari un asemenea talent merit să fie unul dintre cei dintâi și dintre cei mai puternici artiști ai viitorului nostru.

Pontius

D.J. 13, Nr. 24, 28 mai 1919

UN RĂSPUNS "UNIUNEI SCRITORILOR, SAVANȚILOR ȘI ISTORICILOR BULGARI"

D. Emil Brancovici, profesor la Academia de înalte studii comerciale și industriale din București, fost Președinte al Asociației

cerealiștilor și al Camerei de Comerț din Constanța, făcând să apară în broșură seria de articole publicate în ziarul nostru sub titlu de mai sus, le precede de următoarea:

PREFAȚĂ

Atrăgându-mi-se atenția de către d-l Const. Sarry, directorul ziarului Dobrogea Jună asupra cărții apărute în ediție franceză intitulată: "La Dobroudja", "Geographie, histoire, ethnographie, importance économique" publicată de către "Uniunea savanților, scriitorilor și artiștilor bulgari" și urându-mi-se pentru numitul ziar, a face un răspuns cel puțin pentru capitalul cel mai însemnat, acel al "importanței economice" a Dobrogei, m-am executat cu cea mai mare plăcere și prezenta lucrare a apărut imediat în Dobrogea Jună încă prin Noemvrie 1918, într-o serie de articole. Un amic, reîntors nu demult la Paris, mi-a comunicat că materialul publicat aci de mine, a fost utilizat de delegații noștri la Conferința păcii.

De la tot începutul intenționasem a publica această lucrare și în broșură, dar cauze diverse, independente de voința mea, au făcut ca această dorință să nu o fi putut realiza decât abia acum. Importanța economică a Dobrogei prezintă pentru România și mai ales pentru România Mare un deosebit interes și chestiunea are încă un caracter de actualitate, nu atât punctul de vedere al revendicărilor bulgare, cât din acela al următoarelor două considerațiuni:

1. Nu este bine a lăsa opinia publică și mai ales cea străină, numai sub impresia celor scrise de adversarii noștri, cum din nefericire s-a făcut până acum la noi.
2. Studiind chestiunea comparativ cu interesele adversarilor, vom vedea ce am făcut și ce nu am făcut pentru această provincie; deci vom putea trage concluzii cu privire la cele ce trebuie să facem.

Pentru un judecător nepărtinitor, al celor cuprinse în prezenta lucrare, va rezulta între altele, în mod neîndoielnic, că România a făcut mari sacrificii pentru Dobrogea, primită de la Turci ca provincie pustie, a făcut enorme progrese în toate direcțiunile, sub domnia românească; dar totodată se va vedea că România, în prea marea sa libertate și cu nemăsuratul ei spirit de toleranță, a păstrat aici o populațiune bulgară, care a profitat de toate avantajile culturii românești, pentru a se îmbogăți și întări,

ca mai pe urmă să pretindă a imprima acestei presiuni un caracter românesc.

Ar fi timpul, cred, ca populația de origine bulgară în Dobrogea, de altminterea în nemăsurată minoritate, să înțeleagă că este în interesul ei, de a-și asimila complet cultura românească, incomparabil superioară celei bulgare.

Va fi singurul mijloc de a conviețui în pace și tihnă cu populația română, dominantă în Dobrogea.

Emil M. Brancovici

Decembrie 1919

D.J. 14, Nr. 8, 20 ianuarie 1920, p. 2

CANDELABRE

SONET BANAL

O voluptate tristă ne îndeamnă
Să depănăm un basm medieval,
În el tu faci un rol tradițional
Interpretând pe-ngândurata doamnă...

Dar eu, nu sunt un paj sentimental
Pecetia fizică numa-înseamnă
Și n-ai muri într-o banală toamnă
Plângând de dorul gurei de coral.

Ci sunt bufonul gol de poezie
Ce-ar vrea prin râsul lui să-ți lecuească
Bolnavii ochi, trudiți de nostalgie.

Și sunt bufonul care-o să-ți stârnească
Și după moartea lui un hohot straniu
Căci și atunci va râde stufu-i craniu...

Radu Gyr

D.J. 17, Nr. 171, 28 iulie 1923

SPIRU HARET

cu ocazia dezvelirii astăzi la Tulcea a bustului marelui român

Poporul care știe să onoreze pe binefăcătorii săi, este un popor conștient de misiunea sa și demn să trăiască în concertul celorlalte popoare civilizate.

Poporul român a fost întotdeauna recunoscător și a păstrat venerațiune pentru oamenii mari ieșiți din mijlocul său, care prin geniul său, patriotismul și faptele lor mari au contribuit la înaintarea țării înălțând prestigiul neamului în fața lumii întregi.

Unul din acești oameni ai neamului românesc este și Spiru Haret al cărui chip turnat în bronz se dezvăluie astăzi la Tulcea, în prezența ministrului școalelor și a unei asistențe atât de numeroasă. Spiru Haret s-a născut în 1851. Studiile secundare și universitare le-a făcut în București. Luând licența în matematică, a fost numit ca profesor la Seminarul Central din București; mai târziu, demisionând din acest post, se duse la Paris pentru completarea studiilor matematice, pentru care avea mari aplicațiuni.

Aici obținu doctoratul cu un succes strălucit. Înapoiindu-se în țară în 1878, a fost numit profesor de mecanică rațională la Universitatea din București, în urma unui concurs care a avut un mare răsunset în țară. Pentru meritele sale de om de inițiativă și de muncă a fost numit în 1885 ca Secretar general la Ministerul instrucțiunii. În această calitate a făcut studii numeroase pentru organizarea învățământului nostru, aducând un material bogat, de care s-au servit și miniștrii următori la întocmirea diferitelor legi referitoare la învățământ, rezolvând și chestia clădirilor școlare în urma numeroaselor sale studii în această privință.

Ca ministru al școalelor a pus coroana muncii și activității

sale prin legea de organizare a învățământului secundar și superior.

Pentru membrii învățământului primar a avut o deosebită simpatie. Soarta școlii rurale a fost zilnică sa preocupare. Haret a fost cel mai valoros și mai democrat ministru, ce l-a avut țara în departamentul instrucțiunii publice. Pentru noi, dobrogenii, personalitatea lui Haret apare într-o aureolă luminoasă. Prognozele realizate în Dobrogea pe tărâm cultural și economic se datoresc în cea mai mare parte viului interes ce l-a purtat el pentru această provincie. El este omul care a înțeles marea însemnătate ce o are Dobrogea pentru viitorul țării: a înțeles nevoile ei: a știut chipul cum s-ar putea preface sufletul populației Dobrogene de origine străină, îndrumând-o printr-o pregătire serioasă, pe o cale sănătoasă, pentru a simți românește și a produce lumii cetățeni și buni patrioți.

Pretutindeni s-au organizat cursuri de adulți, conferințe, serbări școlare, cu caracter național, șezători, case de citire, grădini școlare, lucrări manuale, cantine ș.a. care au avut darul de a reface starea sufletească a țăranului dobrogean, inspirându-i dragoste pentru țară. Pentru bunul mers al învățământului s-au pus la dispozițiunea comunelor fonduri din Casa Școalelor pentru clădiri școlare acolo unde nu existau, precum și pentru mărirea și amenajarea după trebuință a celor în ființă.

În Delta Dunării, după dorința sa, s-au construit localuri proprii de școli, din fondul marelui filantrop Vasile Stoenescu, pus la dispoziția ministerului.

Pe lângă aceasta, el intenționa să ființeze la Tulcea, o școală normală frecventată de fii dobrogeni, pentru pregătirea Personalului didactic necesar școalelor rurale din Dobrogea, formând în acest oraș un centru cultural puternic după cum interesele noastre de stat cereau.

Moartea sa prematură a împiedicat realizarea completă a programului său de reforme pentru Dobrogea.

Afară de răspândirea culturii în masa poporului dobrogean, Haret s-a gândit și el la ridicarea stării economice a țăranului, sprijinind înființarea de bănci populare în Dobrogea, care în

Dobrogea Jună. Caleidoscop

curând au luat o mare dezvoltare, aducând foloase apreciabile, în special populațiunei rurale.

Recunoscute fiind meritele bunului patriot și marelui român Sp. Haret, pentru înaintarea populației Dobrogei, un grup de români Tulceni constituit în Comitet, a hotărât după moartea sa, să-i ridice ca semn de recunoștință un bust în orașul Tulcea. În acest scop s-a strâns un fond prin subscripții publice și s-a însărcinat talentatul sculptor Chiriachidi cu modelarea și turnarea lui în bronz, ceea ce s-a executat în cele mai bune condițiuni, rămânând Comitetului sarcina de a pregăti soclul pentru așezarea monumentului.

Intervenind războiul, acțiunea Comitetului a fost întreruptă. După reocuparea Dobrogei, s-a reluat firul lucrării, completându-se întreaga operă de sculptorul Chiriachide, sub auspiciile Comitetului.

Acest monument, așezat în parcul orașului, aducându-se la bun sfârșit, se face dezvelirea lui cu mare pompă astăzi, 11 octombrie, față de d. Angelescu, ministrul instrucției, autorităților și unui numeros public.

Îmi fac o datorie cetățenească, redând în scurt, la lumină, activitatea în Dobrogea a acestui mare patriot și bărbat de stat.

Brutus Cotovu

D.J. 17, Nr. 235, 12 octombrie 1923, p. 1

VIZITA OASPEȚILOR POLONEZI

Conform avizului ministerului de externe, alaltăieri a sosit în localitate corul academic din Cracovia, compus din 32 de persoane, pus sub conducerea domnului Boleslaw Walwk Walewsky.

La gară vizitatorii au fost întâmpinați de corpul profesoral secundar din localitate și de d-l Gr. Roșu, ajutor de primar, care a rostit un cuvânt de bună venire în numele comunei.

Ieri dimineață la orele 10 a.m. a avut loc o recepție în localul liceului "Mircea cel Bătrân".

Cu această ocaziune, d. Gr. Roșu a rostit un discurs prin care a relatat prietenia veche ce există între România și Polonia. D-sa a încheiat strigând: "Trăiască Polonia!"

D. Botez delegatul guvernului a salutat pe vizitatori în numele guvernului.

A răspuns d-l Boleslaw Walewsky în numele corului din Cracovia.

Oaspeții au vizitat apoi portul și au făcut o plimbare cu remorcherul, în largul mării. La orele 12,30 Primăria orașului le-a oferit o masă, iar după-amiază, vizitatorii au fost conduși la Mamaia. Seara, la orele 9,30 în sala Cazinoului comunal, corul polonez a dat un splendid concert cu un frumos program, exclusiv național polonez.

D.J. 21, Nr. 223, 5 octombrie 1925, p. 1

IOAN N. ROMAN ÎN LITERATURA ROMÂNEASCĂ

O coincidență face ca "Adevărul literar", ultimul său număr, să publice rândurile pe care le reproducem mai jos, atât pentru candidatul de azi la Senat, cât și ca un îndemn pentru alegători, pentru cei intelectuali mai ales – care vor avea de apreciat, între alte merite notorii ale d-lui Ioan N. Roman, și acelea pe care i le atrag și serviciile aduse pe ogorul literaturii naționale.

O surpriză extrem de plăcută: Ioan N. Roman la "Adevărul literar".

Cititorii vor primi cu multă satisfacție, duioasa poezie "Amurg" a d-lui Ioan N. Roman, pe care o publicăm în acest număr. Dar celor mai mulți dintre cititorii tineri trebuie să le spunem de ce pe noi lucrarea d-lui Roman ne-a emoționat în mod deosebit, nu numai prin conținutul ei, dar și prin semnătură. D. Ioan N. Roman este de fapt primul întemeietor al "Adevărului literar". Intenționat întrebuițăm forma "primului întemeietor", pentru că de fapt, "Adevărul literar", a fost întemeiat de mai multe ori, sub diferite forme, ca anexă a "Adevărului" politic. Cel dintâi care s-a gândit să dea un loc larg literaturii în coloanele "Adevărului", a fost d. Ioan N. Roman, primul redactor de atunci al ziarului. Sunt aproape patru decenii! D. Roman a închinat un număr pe săptămână în cea mai mare parte literaturii: un număr din cele șase.

Mulți scriitori ajunși mai târziu la înalte situații literare, au debutat atunci în "Adevărul", sub Ioan N. Roman, care i-a descoperit în teancurile de manuscrise anonime. Ajunge să cităm cazul Șt. O. Iosif. Anton Bacalbașa, venit după Ioan N. Roman – acesta părăsise ziaristica spre a-și completa studiile în străinătate – a înaintat cu un pas "Adevărul literar", scoțându-l ca număr de Duminică, despărțit cu totul de "Adevărul" politic. Anton Bacalbașa, Tony, cum îi spuneau toți prietenii și dușmanii – este socotit chiar și de cei mai tineri conducători de astăzi ai "Adevărului literar" ca întemeietor al acestuia. Dovadă, mențiunea din frontispiciu: Fondat în 1893. În adevăr, atunci a scos Tony numărul literar de Duminică. Dar el a continuat numai – și a împins mai departe – opera începută de d. Ioan N. Roman, care a fost, din acest punct de vedere, începător la "Adevărul" și chiar în toată presa română. Iată de ce salutăm cu emoție pe veteranul nostru Ioan N. Roman, veteran tânăr, care scrie încă versuri atât de duioase, și care, venind la "Adevărul literar" a făcut un lucru foarte simplu: s-a întors acasă.

C. G.

D.J. 24, Nr. 272, 16 decembrie 1928

ASTRA DOBROGEANĂ

Ideea înființării unei asociațiuni de propagandă culturală pe meleagurile provinciei transdanubiene este o necesitate imperioasă. S-a simțit și aici nevoia unei instituțiuni culturale, apropiate de la aceea de la care și-a împrumutat numele, unde să vegheze candela culturală a vieții românești, căci cultivând limba națională, istoria, obiceiurile, portul înseamnă să se pecetluiască vitalitatea românească.

E prea măreț trecutul nostru pentru ca doinele și istoria neamului acestuia să nu intereseze pe cei ce conviețuiesc cu noi și respiră astăzi aerul mândru al libertății. Cei ce cunosc calitățile poporului și cetățenilor dobrogeni, urmărind cu perseverență pacea și bunăvoirea dintre oameni, și-a propus să înceapă lupta de unificare sufletească pe cale de psihologie. Astfel că, scopul acestei

asociațiuni, așa cum principiul a fost anunțat și hotărât de întemeietorul ei, este:

1. Ridicarea la acelaș unison de gândire și simțire românească "tuturor celor ce locuiesc sub cerul Dobrogei".
2. Crearea unei mari școli cu tabere și câmpuri organizate pentru educație fizică.

Această asociațiune, dezbrăcată complet de dorința unui profit material sau moral personal, își propune a organiza toate centrele populate, focare de cultură și înălțare sufletească de care este atât de doritoare populația satelor. Un sfat bun asupra felului cum trebuie să ne iubim între noi, cum să cinstim memoria părinților și strămoșilor și celor ce s-au jertfit pentru liniștea noastră, un sfat bun despre felul cum trebuie să ne creștem copiii și să ne păstrăm gospodăria și avutul – despre trăinicia menținerii credinței strămoșești și datoria fiecărui cetățean ce expriă aerul acestei binecuvântate țări, de a-și adora pe Rege și conducătorii ei, iată activitatea ce-și propune să desfășoare "Astra Dobrogeană".

Pe măsură ce posibilitățile vor permite, "Astra Dobrogeană" își propune a se ocupa de fiii și fiicele membrilor ei, ajutându-i din fondurile asociațiunii, pentru dobândirea carierei către care dovedesc aptitudini, căutând a-și construi localuri proprii, în care ei își vor găsi atât posibilități de trai cât și profesorii necesari instruirii lor; iar pentru reculegerea sufletească și pentru odihna trupului, fiecare sat va avea bibliotecă și un local unde se vor aranja serbări cu program artistic,, muzică, cinematograf, etc. Astfel că, "Astra Dobrogeană" vine astăzi să satisfacă una din cerințele cele mai accentuate ale unei țări întregite cum suntem noi, unificarea sufletească a păturei cetățenești și care nu se poate face decât cu minunile culturii. În legia culturii, cetățenii, indiferent de origine și confesiune. cunoscând adevărul, cunoscând lumina, învață a se iubi, respecta și sprijini.

Drepturile și îndatoririle fiilor unei țări se obțin scormonind trecutul ei, care ascund imensa comoară a virtuților lăsate moștenire nouă. În Dobrogea noastră, nu este colțisor nescăldat cu sânge, nu este monument care să nu preamărească

trecutul. Aceste comori ale neamului nostru vor fi cercetate și împărtășite populației, de către "Astra Dobrogeană", indiferent de neam și credință. Iată scopul care a dat creațiune acestei binevenite asociațiuni.

D.J. 25, Nr. 12, 16 ianuarie 1929

EXPOZIȚIA TARASOV

"Am plecat de la Mangalia – din casa, cu înfățișare de chilie, a amicului meu, paracliserul geamiei, Tețiu – ca să fac o vizită, la Constanța vechiului meu camarad, pictorul Tarasov, despre a cărui expoziție aflasem din ziarele dobrogene.

Am plecat pe o căldură înfricoșătoare, într-o mașină de ocazie, având tovarăși de călătorie, un preot, un intelectual din București, fiul fostului perceptor al regelui Carol al II-lea – și un domn tânăr cu aparențe incerte ceva între medic de plasă și ucenic la un salon de coafură.

Am discutat pe drum – cum se discută în drum – despre toate despre criză, despre femei, despre legea spirtului, despre vinuri, despre inteligența premierului, despre aterizarea fostului prinț, despre fisc și încă despre alte multe lucruri inamabile.

Dar – firește – nimic despre artă.

Fiindcă arta este – pentru publicul românesc – un teren de discuție aproape inexplorat.

Alunecările, pe ogoarele necunoscutului, sunt pentru cetățeanul român – întreprinderi rarissime.

Românul are inițiativele dar și prudențele – mînzului.

Ceea ce înseamnă că e dotat cu bun simț, iar "bunul simț" – obștesc – nu are nimic de-a face cu arta, arta fiind o aventură ce cade dincolo de granițele realităților banale un domeniu al nebuliei.

Am cunoscut un profesor universitar, care îmi arăta o deosebită stimă, o stimă ce mă jignea aproape.

Într-o bună zi – și fără vreo pricină cunoscută mie – domnul profesor n-a mai binevoit să-mi anticipeze (?), așa precum obișnuia. Mai mult, când, la un banchet oficial, i-am întins mâna,

să-i urez bun sosit între oaspeți, d-l profesor a făcut ochii mari – cari păreau doi ochi de bou sub lupele ochelarilor la Chardin – și nu a binevoit să-mi prezinte decât un singur deget, din cele zece, pe cari, altădată, mi le oferea compact și înfriguratic.

Explicația mi-a venit indirect de la un tovarăș de masă. D-l profesor știa că N. N. T. este ziaristul și criticul de artă – pentru care avea o admirație infinită. Când a aflat însă că N. N. T. este și pictorul – pe care îl detestă – condamnarea încă a fost subit și definitiv pronunțată: N. N. T. nu poate fi decât un farseur.

Mașina m-a depus în Constanța ca într-un uriaș ceaun, cu spuză fierbinte. Un birjar, cu accent iudaic și fes, s-a oferit ieșit ca din pământ, să mă servească. I-am indicat strada și numărul locuinței camaradului meu. Municipiul – ca toate municipiile – se amuzase să schimbe numerotarea caselor. Am nimerit, firește, la alți gospodari, cu alte multe și alte profesii.

Grație unui tânăr, care mai păstra în îmbrăcăminte o reminiscență de uniformă de liceu, am putut nimeri în fața unei căsuțe ce te îmbia să intri cu surâsuri florale și de parfum.

În trei săli dearândul – culori și lumină și o altă Constanță transfigurată.

Penelul lui Tarasov – pus în slujba (...) unui sentiment în afară de comun, izbutește să surprindă în natură chipuri și aspecte de o rară noblețe, pe lângă cari cetățeanul obișnuit trece, mai întotdeauna, cu o tragică nepăsare.

Mult mai viguros ca în anii precedenți, mult mai complex și mult mai rafinat – meșterul acesta, izolat de soartă, departe de centrul de artiști al țării, știe să se păstreze artist, spre deosebire de atâți alții, cari intrați în pâcla opacă a pasiunii, se scufundă pentru totdeauna într-o exasperantă și permanentă platitudine.

N. N. Tonitza

D.J. An XXVI, Nr. 116, 9 iulie 1930

EXPOZIȚIA PICTORULUI TARASOV

Expozițiile de artă deschise prin marile stațiuni de divertisment estival, nu sunt numai simple manifestări personale, ci, până la un punct, reprezintă felul și gradul de înțelegere în materie de artă al celor pentru cari sunt alcătuite.

Deci nimic mai firesc ca obișnuiții expozițiilor de artă din Constanța să aibă cele ce se văd pe panourile localurilor de expoziție cunoscute.

Artiștii adevărați nu prea se simt în largul lor în asemenea localuri. Prea îi întunecă și-i înăbușe suficiența diletantismului etalat prin asemeni interioruri. Și atunci forțați sunt acești adevărați interpreți și realizatori ai naturei în opera de artă să se refugieze în câte un colț mai puțin frecventat de "flancurii" marilor esplanade, găsindu-și astfel un mod mai intim și mai firesc de manifestare.

Ceea ce a făcut și acest rar și suav suflet de artist, care este Stavru Tarasov, o reputație artistică de mult prețuită de toți aceia ce pricep două boabe în ale artei.

În expoziția din locuința artistului, din Bulevardul Regina Maria No. 92, vizitatorul găsește, din capul locului, nota adânc caracteristică a operei pictorului Tarasov, din seria impunătoare de lucrări în care predomină marea.

În simplitatea lor, cald tonalizată, marinele pictorului Tarasov îți deșteaptă înaintea ochilor viziuni reale din natura care l-a inspirat și i-a dictat ritmul acela de execuție, pe urma căruia persistă, statornică însăși viața acestui element greu de realizat – mișcarea.

În toate, dar absolut în toate marinele lui Tarasov persistă, acest element constitutiv al unei bune opere de acest fel.

N-ar fi și aceasta o explicație a finei înțelegeri a celor ce l-au vizitat și i-au achiziționat aproape toate picturile cui subiecte marine? Însă robust stăpân pe secretele artei sale, acest mare meșter a paletei, care rămâne în Constanța ca o aleasă podoabă și fală a vestitului "Mărgăritar al Mării Negre" – pictorul nu poate să dea uitării cele învățate în mulții și dragii ani ai studiilor în Academie.

Münchenul (?) și-l revendică deseori, mai ales în tristele zile de iarnă, când artistul, în fața modelului, în atelier, se regăsește pe sine însuși, cu întreg avântul și arderile de paletă ale tinereții.

De aceia și capetele de studiu sunt realizate într-un ritm ce nu poate să fie într-un nimic comparat cu obișnuitele "chiciuri" ale portrețiștilor banali.

Fiindcă pentru acest artist adevărat, fiecare portret este un cap de studiu și în prinderea fiecărei note caracterizatoare e stăpânit de aceeași sete de realizare, același amor al artei lui, ca și când ar fi la întâia lui lucrare de acest fel.

Aceasta o dă pe față căldura, elanul coloristic cu care Tarasov își îmbină tonurile și le îmlădie în gradări sigure, ce denotă și marele său meșteșug pictural.

Flori, naturi moarte, mici piese de "geuri" îi sunt tot atât de dragi și tot atât de prielnice unor realizări de artă ce fac din toate veritabile comori de artă, cu care se fălesc cei ce le au.

Mai e de mirare că adevărații înțelegători de artă au învățat drumul ce duce spre unicul colț închinat artei – atelierul pictorului Stavru Tarasov.

N. Pora

D.J. An XXV, Nr. 140, 20 august 1930

MIHAIL EMINESCU ȘI MAREA

Comitetul Pro Eminescu, care pentru lăudabilul scop de a înzestra orașul nostru cu o frumoasă statuie, nu s-a dat înlături dela nici un fel de sacrificii personale, dorind totodată să mai contribuie și la propășirea culturală, a adus în Metropola Dobrogei diferiți soli ai intelectului român. Deși concetățenii noștri împreună cu reprezentanții autorităților din localitate și-au înțeles datoria să-i înconjure în mare număr, aplaudându-i și admirându-i cu toată sinceritatea, totuși participanții manifestărilor culturale n-au fost niciodată atât de satisfăcuți ca

zilele trecute la Cazinoul Comunal, unde a vorbit romantic A. de Vigny, servindu-i de multe ori de model.

Antichitatea și preantichitatea, religiunea budhistă, etc., i-au sugerat deasemeni elemente de inspirație. Marea constituie elementul sugestiv ce-l preocupa adeseori pe Eminescu, fie ca evocare în sine, fie ca imagine de peisagiu, fie ca termen de comparație. Sunt poeziile cari dovedesc cu prisosință predilecția marelui poet, de a privi marea din aceste trei puncte de vedere.

Conferențiarul face apoi o succintă expunere asupra mării, asupra reflectării acesteia în literatura universală, încheind cu citirea a câtorva pagini din Paul Valery.

Regretăm că spațiul ziarului nu ne-a permis să redăm mai mult din fondul atât de admirabil expus și marea prezentată în mod savant, ceiace a impresionat adânc auditoriul, care cu aplauze îndelungate a acoperit ultimele cuvinte ale conferențiarului.

Poate comitetul "Pro Eminescu" va avea fericite ideile să imprime aceste imagini de gândiri și perle vorbite de cei luminați, care să fie rânduite pentru același scop.

Remus Philipp

D.J. 21, Nr. 90, 14 iunie 1931

ORIGINEA ȘI EXPLICAREA NUMELUI TECHIRGHIOI

de: C. Brătescu, profesor univ.

/Director Muzeul Regional/

Simpaticul povestitor de taine orientale d. Alechimseliam discutând într-un număr din acest ziar "Originea numelui lui Caragiale", din vorbă în vorbă, așa cum se întâmplă oamenilor sfătoși, ajunse să cerceteze, între altele și originea numelui "Techirghiol", făcând istoricul locului din care se extrage nămolul pentru vindecarea reumatismelor, ne spune că acest lac își trage numele de la două cuvinte turcești: **techir** care înseamnă **roată** și

ghiol – lac, adică **lac rotund ca o roată**. În adevăr că chiar aceasta este fisionomia Techirghiolului, rotund ca o roată. Eu însă, care din mult-putină cunoștință a limbei turcești știam că la roată nu se zice **techir** ci **techerlechi** și mai știam că turcii la pucioasă zic chluchlor, care în pronunție se aude /Aluchtur/, am înclinat a crede că Techirghiol însemnează mai degrabă loc ce miroase a pucioasă (așa și miroase) decât "lac rotund ca o roată".

Cu toate acestea, fiindcă tot în turcește **techir** se mai zice și la culoarea vânătă, împetriștată cu puncte gălbui, cum este culoarea părului unei pisici și tot "techir" înseamnă și "călugăr", eram nedumerit dela care anume cuvânt și-a luat numele lacul Techirghiol și atunci m-am referit la legenda localității, din care am putut afla că, în vremea musulmană, căreia aparținea ca vacuf (proprietate de mână moartă) întreaga moșie înconjurătoare și că această moșie se administra de către un călugăr (techir). Și atunci au ajuns la convingerea că Techirghiol nu poate să însemneze altceva decât "Lacul Călugărului".

Interesantă expunerea d-lui Alechimseliam și plină de farmecul nesiguranței în care plutesc zărilor calde ale Orientului. De cât, din punct de vedere strict științific, ar fi oarecare rezerve de făcut:

Mai întâi în nici un caz nu se poate traduce cuvântul Techirghiol prin "lac rotund ca o roată", fiindcă lacul nu e rotund (priviți o hartă!) și nici nu lasă impresia de rotund din ori și ce punct l-ai privi. Dacă aș fi Turcolog, și deci, aș poseda bine limba turcă și tătară, poate că aș înclina mai curând spre **tiuchiur-ghiol** – loc ce miroase a pucioasă. Știu că "techea" înseamnă schit sau mănăstire; dar oare **techir** însemnează călugăr?

Afirmarea că ar fi fost un schit musulman la Techirghiol nu e dovedită și poate fi o legendă creată adhoc. Atrag însă atenția veneratului Președinte al taclalelor orientale dobrogene, d-lui Alechiumseliem, asupra următoarelor date nouă:

Se știe că patria primitivă a Turcilor e în Turchestan (Stan înseamnă țară, ținut: Afganistan – Țara Afganilor; Industan – Țara Indienilor; Farsestan – Țara Persilor; Curdistan – Țara Curzilor; Beluci-stan, Luri-stan etc.)

Din Turchestan au invadat ei prin Persia și apoi spre

Anatolia și Europa. Și tot prin Turchestan au trecut și tătarii în năvălirile lor pe la nordul Caspicei spre Europa. În Turchestan însă, toți exploratorii pomenesc un fenomen geografic pe care-l numesc **takyr**. Ce e acesta?

După Banse's Lexicon der geographie, pag. 585, **Takir** se numesc formațiunile sărate și nămolose, de culoare cenușie argintie, din depresiunea Turonului. La pag. 657 se adaogă că, în vreme de secetă, aceste takyre devin niște ghioluri nămolose și foarte sărate, pe care Rușii le numesc "Solonciaki".

În dicționarul lui O. Kende, la pag. 198, takyrele se definesc ca niște "șesuri cu nămoluri sărate", iar la pagina 173 se definesc prin depresiuni în regiuni aride, unde apele de ploaie adună nămol fin sărat, obținut prin disolvarea sărurilor din rocile vecinătății. În timp de secetă aceste depresiuni apar ca suprafețe netede de nămol, ades acoperite cu eflorescențe saline, ba chiar și cu gips și calcar; dar pe timp de ploaie sau inundații, ele devin lacuri sau ghioluri sărate. Asemenea Takyre din Turchestan se numesc în Mexico **Bolsone**, în sud-vestul Statelor Unite **Playas**, în Sahara **Sebchas**. Ele apar și sun un climat mai puțin arid, d. ex. în țara noastră: Amara, Sărata, Movila Miresii, Balta Albă, Techirghiol, Agigea etc. Takyr sau Tekir ar fi așa dar, nămol sărat: iar Techirghiol ar însemna **lacul cu nămol sărat**.

Amintirea semnificației acestui cuvânt se poate să se fi pierdut la Tătarii noștri, plecați de atâtea secole din patria lor primitivă, însă cercetarea geografică a fenomenului lacurilor cu nămol sărat în toată întinderea lor pe glob, ne duce iată, și în Takyrele sau Tekirele Turkestanului, adică la locul de origine și al Tătarilor noștri și al cuvântului **techir**.

D.J. An XXVIII, Nr. 113, 25 iulie 1931

PRIMUL PREMIU CULTURAL DOBROGEAN

Regulamentul "Premiului Cultural Dobrogean Ioan N. Roman"

1. Familia defunctului scriitor Ioan N. Roman – pentru a-i

perpetua memoria și a-i cinsti amintirea – înființează un premiu intitulat "Premiul cultural-dobrogean Ioan N. Roman"

2. Valoarea lui anuală este de 12.000 lei.

Premiul va putea fi divizibil, când nici una din lucrările prezentate nu va fi de o însemnătate deosebită, sau dacă vor fi înfățișate mai multe opere care – toate, sau numai unele dintre ele – vor merita a fi distinse.

3. Scopul premiului este să încunune în fiecare an opere literare, artistice și culturale în legătură cu provincia dobrogeană de care a fost legată aproape întreaga viață și activitate a lui Ioan N. Roman.

Se vor premia rând pe rând lucrări literare, istorice, geografice, juridice etc., cu subiecte din viața și trecutul Dobrogei – cu preferință referitoare la Dobrogea veche.

Premiul va putea fi decernat și unei lucrări literare în proză – roman, nuvelă, descrieri de pitoresc dobrogean, folklor etc. – în care să se restrângă momente și aspecte din viața, sufletul și peisajul Dobrogei.

4. Decernarea premiului se va face în cursul lunii ianuarie a fiecărui an.

5. Juriul de premiere – constituit odată cu înființarea premiului – este alcătuit din domnii:

Eugen Botez (Jean Bart), scriitor, membru corespondent al Academiei Române; C. Brătescu, profesor la Universitatea din Cernăuți, directorul revistei "Analele Dobrogei"; membru corespondent al Academiei Române; Ion Jalea, sculptor: profesor la Academia de Arte Frumoase din București; Ion Marin Sadoveanu, scriitor, inspector general al taberelor; Const. N. Sarry, publicist, directorul ziarului "Dobrogea Jună" din Constanța; O. Tafrali, profesor la Universitatea din Iași, director al revistei "Arta și Arheologia".

Din partea familiei fac parte, de drept, d-nii:

Bonifaciu I. Roman, avocat și Traian Lăzărescu, magistrat. Ultimul va îndeplini și însărcinarea de secretar al juriului.

6. Când necesitatea se va ivi, vor putea fi cooptați în juriu noi membri, permanenți sau temporari. Aceștia vor fi aleși dintre reprezentanții de seamă ai altor domenii de activitate intelectuală decât a acelorora ce alcătuiesc, în prezent, juriul.

Vor fi cu precădere, cooptate – astfel cum s-a procedat și la actuala alcătuire a juriului – personalități culturale, de origine dobrogeană, sau dintre oamenii de cultură a căror activitate are vechi legături cu provincia dobrogeană.

7. În afară de eventualele convocări ale juriului, dictate de împrejurări, Comitetul de premiere se va întruni obligator, o dată pe an, la București, cu orice număr de membri, pentru a proceda la decernare premiului.

Comitetul de premiere va fi prezidat de persoana indicată de familia lui I.N. Roman.

Membrii absenți vor vota prin corespondență.

Președintele va fixa data întrunirii anuale a juriului. Tot acesta va desemna pe membrii din Comitet ce vor redacta rapoartele asupra operelor prezentate la premiere.

În cazul când secretarul Comitetului va fi împiedicat a lua parte la lucrările de premiere, el va fi înlocuit printr-unul din membrii juriului aflători la București, ce va fi indicat de președinte.

Un proces verbal va constata lucrările efectuate.

8. Premiul se va decerna aceluia dintre candidați ce va întruni majoritatea absolută a valorilor.

Dacă la întâiul și al doilea scrutin candidatul n-o va obține atunci, dacă va fi nevoie de un al treilea scrutin. majoritatea relativă va fi suficientă, pentru a desemna pe alesul juriului. Aceleași dispozițiuni se vor aplica și pentru fiecare din lucrări, în parte, în cazul când premiul va fi divizibil. În cazul când doi candidați ar obține un număr egal de voturi, se va proceda la noi votări până când un candidat va distanța pe celălalt.

9. Autorii ce vor dori să candideze la acest premiu, vor trebui să facă "act de candidat" printr-o scrisoare adresată Secretariatului Comitetului. Ei vor trimite, totodată, cel puțin trei exemplare din lucrarea prezentată pentru premiere.

Operele vor putea fi depuse și în manuscris, însă cu poza acelororași condițiuni sus arătate.

Juriul va putea aprecia, când va fi cazul, dacă se va putea lua în discuție, pentru premiere, și opere care, întâmplător, n-au fost prezentate potrivit dispozițiilor acestui regulament.

Lucrările premiate în cazul că vor fi tipărite de autori, vor purta pe copertă mențiunea "premiat cu premiul cultural - dobrogean Ioan N. Roman".

10. Vor putea fi înfățișate – sau vor putea fi reținute, din oficiu de juriu – lucrări ce vor fi apărut în librărie în decursul anului precedent datei fixate pentru premiere.

Lucrările în manuscris vor trebui depuse la Secretariat până la 31 decembrie al fiecărui an.

11. Valoarea premiului va putea fi sporită – în afară de suma stabilită de familia scriitorului I.N. Roman – și prin alte donațiuni care vor fi depuse la secretariatul juriului, sub eliberare de chitanță.

În acest caz, juriul va putea spori valoarea premiului – putând fixa și alte modalități de decernare – potrivit cu noile fonduri, disponibile.

12. În cazul când juriul va găsi că nici una din operele prezentate nu întrunește condițiunile, înscrise în acest regulament pentru a fi premiate – familia defunctului scriitor Ioan N. Roman își rezervă dreptul de a dispune, în fiecare an, cum va crede de cuviință, de valoarea premiului.

13. Juriul va hotărî în fiecare an domeniul de activitate intelectuală din care se va decerna premiul.

14. Acest regulament va putea suferi modificări, de orice natură, atunci când împrejurările vor impune aceasta.

15. Orice informațiuni în legătură cu acest premiu, se vor da de către secretarul juriului, dl Traian Lăzărescu, consilier la Curtea de Apel din Chișinău, str. Regele Ferdinand I, No. 68.

D.J. An XXIX, Nr. 86, 21 iulie 1933

CONGRESUL STUDENȚILOR DOBROGENI / REZUMAT /

Este deschis Congresul care a avut loc în data de 6 august 1933, în cadrul Cazinoului comunal. Congresul a ținut 3 zile. În prima zi a Congresului a oficiat mai întâi, un serviciu divin

diaconul Arghir Vârnav, în numele P. S. Episcop Gherontie, în care transmitea studențimii să aibă un rol "creștin și naționalist" în societate.

D. Dușa, președintele federației cercurilor studențești dobrogene a rostit discursul de deschidere al congresului și proclamă ca președinte de onoare pe d. Viorel Tillea subsecretar de stat. AU luat pe rând cuvântul: în numele prefecturii, avocatul Dan Alecu; în numele municipiului Panait Theodoru (ajutor de primar), Prof. minoritar Popescu Spineț-Iași, în numele sindicatului ziariștilor din Constanța D. I. Nelcu; președintele ligii culturale N. D. Chirescu, urmați de președinții cultelor studențești. De asemenea, în numele soc. studențești macedonene "vorbește studentul Ficota, care aduce în discuția congresului problema colonizărilor în Dobrogea".

(...) "Scopul congresului e clar: strângerea raporturilor de colegialitate între studenții dobrogeni"...

În ziua a II-a Părintele Gr. Pisculescu alias Gala Galaction, profesor universitar dela Chișinău, care se înapoiase de la Muntele Sfânt Athos, a îndemnat pe studenții către sfânta credință și ortodoxism. Au luat apoi cuvântul o serie întregă de studenți, care prin discursuri fierbinți a susținut latinitatea poporului și a limbii române, "naționalismul și creștinismul dobrogean", precum și o serie de probleme cu care se înfruntau studenții vremii de atunci: problema burselor, (să fie acordate și fiilor de țărani), introducerea religiei în școală, desființarea partidelor politice care, spuneau ei "au introdus imoralitatea în viața țării și pedeapsa cu moartea pentru cei care fură". / Studentul Dușa, președintele/.

Congresul s-a încheiat cu un raport al tuturor discursurilor, propunându-se printre altele: "pământurile turcilor să se cumpere de o casă rurală, înființată în acest scop, care apoi să servească la colonizări"; "construirea de silozuri pentru standardizarea cerealelor la sate, creierea de școli medii", "suprimarea taxelor vamale la articolele de primă necesitate și desființarea consiliilor de administrare".

D.J. An XXIX, Nr. 95, 11 august 1933

DOBROGE...

... Și tristă și pustie, din Dunăre la Mare
Își strecura tăcerea, câmpia dobrogeană
Comorile străbune, ea le-ascundea vicleană
Când năvăleau, lihnite, șuvoaiele barbare.

Sub nesfârșite lupte s-a frământat pământul
Săros și fără vlagă din stepele ei moarte
Și mulți din cei ce către Apus aveau să poarte
Solia morței – aicea și-au regăsit mormântul.

De mii de ani Callatis își tăinuiește-orgia
De marmoră și aur. Și-Adam-clisi – cetate
Romană, -ncearcă încă, din vremuri neuitate,
În ciuda bătrâneței să-și facă datoria.

Și Histria păgână – ce doarme acum în dune
Și Tomisul în care, și-a plâns a lui durere
Ovidiu, toate, toate vorbesc cu-a lor tăcere
De artă... de cultură și de virtuți străbune.

În nopți pustii de toamnă când luna luminează,
Ca 'ntr-un decor de teatru, sinistră și bolnavă,
Un scit își moaie vârful săgeței în otravă
Și-o flotă de trireme pe Pont înaintează...
... Dar astăzi când trecutul e-atâta de departe
Când peste sarcofage trag boii brazda caldă,
Și-n locul pietrei, grâul, în soare trupu-și scaldă,
Când lumea lasă praful să cadă peste carte,

Tu, Dobroge, păstrează comoara ta uitată
În glia ta săracă, în glia ta bătrână
Și peste cimitirul de taine, fi stăpână!
- Vor fi chemați și morții să mai vorbească-odată!

Alex. Gherghel

D.J. An XXIX, Nr. 106, 6 septembrie 1933

**ADOLESCENȚII DIN "SCHIȚELE" POETULUI
ALEX. GHERGHEL**

de Prof. Dr. C. Mureșanu

Laureat al Academiei Române

În versurile ca și în proza d-lui Gherghel, găsim sugestii pedagogice de mare valoare. Școala secundară e bătută acuma de toate furturile. N-aduce mai săptămână o nouă aventură adolescentă? Luna iunie se încheie probabil cu "Isprava de la Buzău". Atâta "Umbră" asupra școlii! Dar, iată că d-l Gherghel ne aduce, ca o mișcare de compensație, Sonetul: **Copiii**.

"Te uiți copiii cum se strâng pe stradă

La jocurile lor nevinovate.

La mingi, cu scoici, cu arcuri minunate,

Întâi răsleț și-apoi cu toți grămadă.

În luptă cu oștiri imaginate.

Și stat ascuns, cu ei să nu te vadă,

Să nu le turburi jocul lor. Să creadă

Că sunt aevă visele curate.

Și taci, vând ei din vorbă fac risipă

Să nu cumva să te răpești o clipă

Din clipele senine... atât de rare.

Dar jocul lor aprinde. În uitare

O candelă de-aducere aminte:

- Copil bătrân, nu plânge! fii cuminte."

Aceste versuri ar trebui învățate "de toți elevii" veți zice. Și de profesori, adăugăm noi! Rar am întâlnit, în literatura universală, un poem de asemenea valoare psihologică. Ai impresia că însuși Rousseau a suflat în urechea poetului român, care ne recomandă respectul jocurilor. Prin ce își capătă copilul viața lui? Cum își dezvoltă funcțiile și capătă deprinderi? Dar voi? Prin ce mijloace putem cunoaște mai bine copiii?

Schița "De prin liceu", ne prezintă jocuri adolescente. Aici, ca și într-o bună parte din volumul - Din noianul amintirilor - avem belșug de viață tânără.

Am scos, împreună o revistă literară săptămânală pe care o trăgeam la ș'pirofrac și-o vindeau cu cinci parale. "Onorata direcție a liceului prinzând de veste... ne-a dat afară din școală." Iată un document pedagogic de mare importanță pentru a caracteriza sufletul adolescenților. "Activitatea creatoare" e o nevoie adâncă. Pentru satisfacerea acestei trebuințe, adolescenții domnului Gherghel fac jertfe.

Îndrăzneala muncii creatoare era pe atunci pedepsită grav: cu eliminarea din școală.

"Acum doisprezece ani, ne spune d. profesor D. Munteanu-Râmnic, am cunoscut un domn director care ținea o bibliotecă închisă prăfuită înfruntând pe elevii cari, din îndemnul meu, îi cereau cărți, cu cuvintele: Nu se poate, vedeți-vă de carte. Dacă acum un deceniu, se petreceau asemenea monstruoziități pedagogice, ne închipuim ce prigoană era acuma treizeci de ani, contra adolescenților care aveau curajul să facă versuri și să scoată și reviste. Și totuși, acești băieți versificau nu numai în orele reglementare dar și în acelea pe care le făceau ei să fie libere. Iată cum liceenii d-lui Gherghel, ne impun acest adevăr al realității, că adolescența e vârsta școlii creatoare. Noi am ajuns la acest adevăr pe baza unor studii cărora le-am închinat peste două decenii. Suntem fericiți să constatăm că d. Gherghel a intuit acest adevăr cu mult înaintea noastră. Poeții merg înaintea științei.

Cu prilejul crimei câtorva minori din București s-au pus întrebarea, a cui e vina? Chemați și nechemăți și-au dat părerea. Românul e născut... și pedagog.

Dar iată că din învălmășagul de vorbărie pedagogică de circumstanță. se ridică glasul autoritar al marelui psiholog și

educator care este d. profesor C. Rădulescu-Motru. Ziarele desvăluiesc, ne spune Domnia Sa, că arabii criminali erau pasionați cititori de romane polițiste și că aceste romane le-a pervertit mintea!

Dacă lucrurile s-au petrecut așa în adevăr, atunci, mă întreb, cum de n-au prins de veste profesorii lor?

Cum de n-au transpirat în compozițiile scrise ale acestor elevi prin nimic, că sunt candidați la crimă?

O singură explicație este probabilă. Elevii n-au avut ocazie să-și deschidă sufletul. N-au făcut compoziții libere. Acuma vom înțelege ce mare importanță psihologică au amintirile din liceu ale d-lui Gherghel.

C. Mureșanu

D.J. An XXX, 26 iunie 1934, Nr. 111 - 112

BIBLIOTECILE ȘI INTERESUL OMULUI

Cine frecventează multă vreme bibliotecile publice își poate da seama că operele care au fost la un moment dat apreciate încep să fie neglijate tot mai mult și sfârșesc prin a fi îngrămadite în pod. Cărțile care prin o modă vremelnică atrag asupra lor interesul tuturor, sunt tot atât de repede uitate. Adevăratele creații ale spiritului uman sunt în schimb realizate pentru veșnicie. Ele sunt și vor fi totdeauna admirate. La fel și medicina cunoaște remedii cărora o experiență de decenii le-a asigurat o trăinicie indestructibilă. Înaintea tuturor trebuie relevat Sloan's tiniment. Sloan's tiniment s-a răspândit de mai bine de 70 de ani în toate țările civilizate. Oriunde suferea un om de gută, nevralgie și reumatism Sloan's tiniment aduce vindecarea ideală.

D.J. 31, Nr. 30, 15 februarie 1936

DUPĂ FURTUNĂ

Lespezi de veacuri bătute,
Liniște grea de metal
Țărmuri cernite și munte
Toate sunt roase de val.

Lotcile-nfipte în dună
Scoici sfărâmate de mal
Dorm încărcate de lună,
Liniște grea de metal.

Case de paie și lut,
Case turtite și mici,
Straniu cătun de furnici,
Soneret de clopot pierdut.

Gr. Sălceanu

D.J. 35, Nr. 17, 16 februarie 1939

NOTE

În pagina noastră trecută am amintit eșirea de sub teascuri a unui nou număr din excelenta publicație dela Călărași - "Pământul". Revenim atrăgând atenția lectorilor noștri asupra vitrinei literare aranjată de directorul gazetei, d. Eugen Cealic, ca și asupra bunelor poezii publicate de două talente feminine. Este vorba de "Iarna la noi în sat" de Doina Bucur și o serie de poeme de Leanca Dumbrăveni.

Iată, din poeziile ultimei, desprinsă una, intitulată simplu:

"Mâinele tale":

Mi-am dăruit sufletul
Mâinilor tale
Cu degete lungi,

Ca ale sfinților din catedrale.

Mi-am plecat obraji
Spre mâinile tale
Și le-ai dat conturul
Și căldura
Degetelor goale.

Mi-am lipit buzele
De mâinile tale,
Ca de lemnul
Vechilor icoane
Tăcute și pale

Mi-am dăruit sufletul
Mâinilor tale
Cu degete lungi
Ca ale sfinților
Din catedrale.

Tot ce am putea adăuga noi ar fi omagiu dar reproducerea totală a acestei poezii, cinstita noastră invitație la lectură nu înseamnă, oare, tocmai asta?

Numărul doi din "Meșterul Manole" a apărut săptămâna trecută într-o aristocratică prezentare. Coperta o desenează Rybiezck și ea constituie un inspirat și subtil poem al liniilor.

Dar despre cuprinsul – bogatul și selectul cuprins al revistei care apare sub conducerea domnilor Ovid Caledoniu, Vintilă Horia, Ștefan Baciș și Miron Suru, vom reveni cu o notă amplă data viitoare.

Tribuna Durostorului – an IV, Nr. 1 Ianuarie, 1939 – este organul învățătorilor din județul Durostor. Director: Carp Sandu.

Despre interesantul ei conținut vom scrie în paginile noastre.

D.J. 35, Nr. 22, 4 martie 1939

PENTRU O BIBLIOTECĂ DOBROGEANĂ

Dintr-o lăudabilă inițiativă a forurilor conducătoare – acum câțiva ani – primăriile au fost obligate prin lege, să înființeze și să întrețină biblioteci comunale. Inițiativa a găsit sprijinitori în rândurile edililor și datorită înțelegerii acestora, multe orașe se găsesc azi înzestrate cu biblioteci care le fac cinste.

De pe urma acestei ofensive culturale, Constanța are o bibliotecă comunală. Datorită însă faptului că a luat ființă în urma inițiativei oficiale – care nu a găsit – ca în alte părți – una sau mai multe biblioteci particulare pe care să le contopească – această bibliotecă constănțeană este o bibliotecă de lectură. Ea împlinește un mare gol – e drept – dar nu este suficientă.

Ținutul "Marea", în cuprinderea sa, înglobează aproape toată Dobrogea, deci ținutul cel mai bogat în vestigii antice, pământul care la fiecare săpătură dă la iveală o pagină de istorie îngropată de înaintași. Este regiunea în care am avut una din cele mai temeinice așezări romanice. Piese găsite aici, au format obiectul cercetărilor asidue a multora dintre cercetătorii trecutului nostru, în fruntea cărora se află uriașa personalitate a lui Vasile Pârvan.

Istoricii și arheologii streini au găsit aici prețios material de studiu. Și dacă azi la Facultățile de litere din Italia, studenții își aleg pentru tezele de doctorat, subiecte din literatura noastră, mâine, desigur, vom găsi istorici și arheologi care să se dedice cercetărilor istorice în România. Și vor veni în regiunea reprezentativă, adică în Dobrogea.

Muzeul Regional din Constanța oferă numai posibilitatea de a studia un număr limitat de piese – cele aflate în Muzeu. O bibliotecă informativă asupra tuturor chestiunilor acestora, metodic organizată, ar da tuturor cercetătorilor – români sau străini – posibilitatea de a-și procura materialul informativ de care au nevoie.

În afară de biblioteca de lectură – existentă astăzi – e nevoie de o bibliotecă dobrogeană, o bibliotecă regională, deci, care să aibă un caracter strict informativ asupra tuturor problemelor interesând trecutul și prezentul regiunii acesteia. Cercetările și

informațiunile, obținute la sursă, au fost totdeauna cele mai sigure, întrucât oferă posibilitatea de a verifica pe teren toate informațiunile căpătate în muzeu sau bibliotecă.

Vedem această bibliotecă dobrogeană organizată pe secțiuni, cam în modul următor:

1. Secțiunea de preistorie și arheologie (completată cu material documenta: machete, stampe, fotografii etc.) 2. Secțiunea de geologie 3. (...) și 4. o secțiune etnografică, cu subdiviziuni pentru folklor, manifestațiuni artistice și literatură, ultima cuprinzând literatură specific dobrogeană și toți scriitorii dobrogeni.

Așa cum e preconizată, ar părea că biblioteca regională dobrogeană n-ar fi accesibilă decât unui număr de inițiați. Când însă vom avea anexată la această bibliotecă informativă actuala bibliotecă de lectură a Muzeului municipiului, și le vedem la un loc în viitorul Palat cultural dobrogean de care vorbește d-l Eugeniu V. Haralambie în ultimul număr al revistei "Gânduri dela Mare", această problemă se soluționează de la sine.

Pentru modul de organizare al bibliotecii și materialul informativ necesar, există un ghid de necontestată valoare în minuțioasa "Bibliografie a Dobrogei" a lui S. Greavu – Dunăre (pentru anii 425 a. Hr. – 1928 d. Hr.) publicată în "Memoriile Secțiunii istorice", editată de Academia Română, Seria III, Tomul IX, 1928 – 1929.

Biblioteca întreținând legături cu marile edituri și anticarii din țară și din străinătate, abonată la toate revistele literare și de specialitate, adunând tot ce s-a scris despre Dobrogea și de către dobrogeni, va fi o carte de vizită demnă de trecutul istoric al regiunii și de importanța mereu crescândă pe care Constanța o capătă în dezvoltarea culturală și economică a Ținutului.

Sugestiile acestea ar părea că niciodată nu vor fi transpuse în fapt.

Dar sugestiile apar numai atunci când realizarea lor este doar o chestiune de timp. Era mai greu altădată.

Acum însă, când peste tot avem "tha right man in the right place", adică om potrivit la loc potrivit, sunt sigur că biblioteca dobrogeană va deveni o problemă de actualitate care va fi curând rezolvată, pentru că diriguitorii Ținutului Mării și a Municipiului,

porniți pe realizări, nu pot lipsi Tomisul de cartea de vizită ce-
este necesară.

Roman Secăreanu

D.J. 35, Nr. 22, 4 martie 1939

PLECARE

Versuri pentru mama

Nu vei mai ști de mine, nimeni nu va ști
Zborul de liliac printre frunzele nopții...
Temnicerii gânditor trag zăvoarele porții:
Tainele nimeni nu le va mai împărțași.

Aș vrea să mai auzi cântecul prelung
Și răgușit ca glasul timpului bătrân,
Al trubadurului din mine sau al zeului păgân
Pe care îl culeg din zdrențe și lângă care plâng.

Te văd în noapte – ruginită hlamidă,
Cum îți desfaci bogate plete, fire de întuneric
Și le reversi peste suflet și mă ferec
În el ca-n noaptea care se închide, crisalidă.

Nu vei mai știi de mine și n-am să-ți mai scriu,
Nimănui de veste nu-i da.
Voi veni să-și străjui, liniștea cândva
Și-ți voi cânta din cântecul meu târziu.

Mircea Papadopol

D.J. 35, Nr. 91, 25 octombrie 1939

STROFE PENTRU FATA BĂTRÂNĂ

Nu mai culegi tomnatice paleri
pentru albumul tău cu amăgiri,
când pâlپâie grădina de colori
și-aleargă vântul triste năluciri.
În odăița ta cu scoarțe vechi
pe care Genoveve de lumină
au adormit cu lâna în urechi.
te-mbeți de amintiri și naftalină.

Și când întinzi un braț de catifea
să răscolești sertare arome,
bunicul din perete – în giubea
ți-ntinde biblii de singurătate.

Teodor Scarlat

D.J. 35, Nr. 103, 6 dec. 1939

**VIZITA CANONICĂ A P. S. EPISCOP GHERONTIE
ÎN SUDUL DOBROGII**

În cursul acestei săptămâni, P.S. Episcop Gherontie a întreprins o vizită canonică în partea de sud a Dobrogei și anume dealungul drumului spre Silistra.

Însoțit de consilierii referenți, P.S. Sa a cercetat întâi biserica și satul Basarabi din apropierea Constanței.

Aci a fost întâmpinat de primarul comunei, d- Nicolae Radu cu pâine și sare, în timp ce corul bisericii și al străjerilor cânta imnul arhieresc.

S-au prezentat Prea Sfințitului toți șefii de autorități precum și batipul geamiei din Basarabi care a sărutat mâna prelatului creștin, iar acesta l-a binecuvântat.

După ce a stat de vorbă cu locuitorii și a cercetat biserica, P.S.

Episcop a plecat mai departe cu urale de locuitori.

Cu aceeași însuflețire Chiriarhul Dobrogii a fost primit la Cobadin și la Cocargea. La Urluia, P.S. Episcop a fost primit de satul întreg. Aci Prea Sfințitul a cercetat zidirea bisericii, începută încă din anul 1932. Din cauza anilor neprielnici, biserica din Urluia n-a putut fi terminată nici de roșu.

Satul Urluia a fost unul dintre cele mai lovite de inundații în anul 1935, când patruzeci de gospodării au fost distruse de ape. În afară de pacostea inundațiilor, satul a fost lovit și de secetă timp de patru ani. Cu toate acestea, locuitorii lui se străduiesc din răspuțeri să-și clădească biserica.

Pentru a-i încuraja și pentru a da un exemplu și pentru alții, P. S. Episcop le-a dat un ajutor de 3000 lei.

De aci, P.S. Episcop a cercetat parohiile Ion Corvin și Negureni.

La Lipnița, prima comună din jud. Durostor, P.S. Episcop a fost întâmpinat mult înainte de intrarea în sat, de tinerii premilitari călări, purtând drapele și flori. Aci P.S. Sa a cercetat biserica, una dintre cele mai mari, mai frumoase și mai bine îngrijite din regiunea înconjurătoare.

Despărțindu-se de credincioși, P.S. Episcop a pornit, salutat de urale, spre schitul Dervent, unde se află crucea de leac.

Aci a fost întâmpinat de Pr. Ec. Stelian Popescu, protoierul de Silistra.

Chiriarhul a vizitat cu deamănuntul toate lucrările care alcătuiesc așezarea mănăstirească de la Dervent, singura mănăstire din sudul Dobrogii. Biserica va fi gata în vara aceasta și dacă împrejurările vor permite, ea va fi sfințită și dată cultului.

Deasemenea sunt în lucru, aproape gata, chiliile monahilor și încăperile cari vor adăposti pe suferinzii cari vin foarte mulți aci spre a-și afla alinarea durerilor. Dela Dervent, P.S. Sa a plecat mai departe la Silistra, unde a oficiat slujba la depunerea jurământului membrilor sfaturilor F.R.N. din județul Durostor.

În tot cursul călătoriei Prea Sfințitului, deși ploua, locuitorii au ținut să vină în număr foarte mare pentru a întâmpina pe părintele lor sufletesc și pentru a-i asculta cuvântul îndrumător spre bine.

Este locul a nota că vizita P.S. Sale a avut la început scopul de a cerceta și ajuta la fața locului pe sinistrații din comuna Frașari.

Neputând să-i cerceteze atunci, P.S. Sa a hotărât ca în curând să meargă la fața locului.

Deasemeni P.S. Sa va vizita și satele Sudiți și Bucu din județul Ialomița, pe cari nu le-a putut vedea din cauza timpului neprielnic.

D.J. 36, Nr. 54, 25 mai 1940, p. 3

OBSESIE

Plânge cu lacrimi o streășină-n drum

Zarea e rece, e plină de fum...

Și-au trecut giulgiuri albite sub nuci...

Căței pământului latră sub cruci...

Rațe sălbatece țipă spre sud...

- Tremură-mi geana la ochiul stâng ud,

Și-n prohodirea de câmp ca din hram

Mâna ce tremură-mi bate la geam.

- Cine-și aduce aminte de noi,

Umbre de morți re-nviate-strigoi?

Dar își repetă chemarea ca-n târg,

Mâna de ceară, obraji fără pârg...

Scârțâie pași de strigoi peste prund

Crainicul nopții bate în fund...

Toate-au rămas zăvorâte-n extaz;

Tremură o mână pe un veșted obraz...

Cine cutează să bată în porți
Și să deschidă sicrie cu morți?

Și-au trecut giulgiuri albite sub nuci.

Căteii pământului latră sub cruci...

Rațe sălbatece țipă spre sud...

Tremură-mi geana la ochiul stâng ud...

Liuben Dumitru

D.J. 36, nr. 54, 25 mai 1940, p. 3

ULTIMUL STOL

Toate cuiburile erau goale, părăsite, fără vieață. Unele erau rupte și pe margini tremura la adierile vântului câte-o pană subțire.

Ultimul stol se adunase pe acoperiș, dealungul burlanului, așteptând pe vreo tovarășă răătăcită. Călătoarele stăteau în rând pe marginea burlanului, unele întoarse cu ciocul, altele cu spatele, așa fel că micile cozi bifurcate să alterneze cu piepturile albe.

Și așa, așteptând, înălțau în aer chemări repetate, Din timp în timp, soseau tovarășele întârziate, Se apropia ceasul plecării! O rază palidă cobora pe casa cu ferestrele închise, pe cuiburile pustii. Nimic nu era mai trist ca acele pene ușoare care se legănau ici și colo bătute de vânt pe marginea cuiburilor.

Ca ridicat de vânt, stolul se nălță cu un fâlfâit de aripi, rămase o clipă deasupra casei, apoi, ca și cum drumul i-ar fi fost desemnat dinainte, porni la drum, de depărtă, micșorându-se și se pierdu în zare.

... Venea toamna!

Zina Tarasov

D.J. 36, Nr. 54, 25 mai 1940

CE REPREZINTĂ LICEUL DE FETE DIN SILISTRA

În articolele noastre trecute am arătat că liceul de fete din Silistra care este pe cale a se desființa poate fi socotit între cele mai bune școale secundare pe cari le avem în provincia dintre Dunăre și Mare.

Să admitem însă că această apreciere a noastră ar fi exagerată din cine știe ce cauze de ordin subiectiv. Să admitem că liceul de fete din Silistra nu este decât o școală obicinuită, o școală ca toate școalele, fără merite deosebite.

Nu vom putea contesta însă acestei școale importanța ce le leagă de necesitatea națională căreia ea îi corespunde.

Să ni se ierte dacă insistăm prea mult asupra acestei importanțe.

Dar este oare cuvânt mai hotărâtor pentruca o instituție să trăiască ori să moară, decât acela dacă este sau nu, necesară obștei românești, nației, adică?

După noi, acesta este primul și ultimul cuvânt.

Iar dacă celelalte elemente cari hotărăsc în această privință sunt mai slab reprezentate, ele pot fi nesocotite, ori dacă nu, create.

Adică întâi să se vadă, dacă liceul de fete dela Silistra este necesar și pe urmă eleve, profesoare, local etc. acestea, dacă nu sunt găsite, aduse, ținute acolo, ca o garnizoană, într-o redută ce nu trebuie părăsită.

După noi, liceul de fete dela Silistra trebuie și trebuie să trăiască, fie chiar dacă acolo nu s-ar afla decât câte patru-cinci eleve într-o clasă.

Rândurile acestea ar trebui să fie o concluzie a tot ceea ce avem de scris în privința acestei desființări, a acestei amputări nejustificate. Nu se amputează un organ care-și îndeplinește funcția pentru care este creat, funcție indispensabilă.

Bănuim însă că lucrurile se desfășoară mai repede decât posibilitățile de înfățișare a argumentației noastre. De aceea, concluzia la început.

Nu este pentrucă noi nu desnaționalizăm, pentrucă politica noastră de stat este foarte atentă în această privință, pentrucă firea Românilor este larg îngăduitoare.

Dacă am fi urmărit o asemenea țintă, nu s-ar fi putut să funcționeze la Silistra un liceu particular bulgar cu drept de publicitate, având 105 eleve numai în cinci clase.

Noi ținem liceul de fete dela Silistra pentru Românii cari trăesc în acea parte de țară.

Prin urmare, nu supărăm pe nimeni cu liceul nostru de fete (...)

Susținând deci că liceul de fete dela Silistra să nu se desființeze, nu ne trece nicidecum prin gând să contestăm în vreun fel sau pentru vreun motiv oarecare, dreptul de a exista o școală minoritară.

Repetăm, nu ne preocupă de loc această latură a chestiunii.

Mai mult, ne mândrim că se poate spune despre noi Românii că suntem îngăduitori cu oamenii cu cari trăim la un loc.

Vine însă reversul medaliei.

Dacă o populație minoritară are un liceu de fete, îl are pîntrucă simte nevoia să-l aibă și aceasta o dovedesc sacrificiile bănești pe care această populație le face pentruca să-și întrețină școala.

Ei, bine, se poate contesta populației românești necesitatea și dreptul de a avea și ea o școală de aceeași categorie?

Recunoscând acest drept populației bulgare și acordându-i-l, întindem o punte de apropiere,

Luând acest drept populației românești nu producem oare prin aceasta o stare sufletească de natură a submina starea de înțelegere și apreciere reciprocă?

Iată ce reprezintă liceul de fete din Silistra, din punct de vedere al unei rațiuni superioare permanente, care nu poate fi nesocotită.

Iată deci că această chestiune a desființării liceului de fete dela Silistra este cu mult mai delicată decât se pare la prima vedere, ea este mai complexă, decât se bănuiește, și iată de ce, forurile superioare școlare au datoria să pășească aci cu tot tactul, cu toată prudența.

Este aici, o fărâmă de istorie românească, nu sunt numai considerațiuni de statistică școlară.

Pentru aceasta, nu ne grăbim și înainte de a rosti sentința de decapitare, să vedem dacă nu cumva procesul cată a fi revizuit.

Dar noi mai avem multe de spus și le vom spune pe rând.

Ion Neicu

D.J. 36, Nr. 54, 25 mai 1940, p. 1

ACTIVITATEA ȘCOALEI ITALIENE DIN CONSTANȚA **Serbarea de sfârșit de an**

Școala italiană din localitate, instalată în spațioasa "Casa d'Italia", din bul. Regina Maria, a cărei misiune este de a răspândi limba și cultura italiană în rândurile populației constănțene, și-a încheiat activitatea culturală, printr-o frumoasă serbare de sfârșit de an.

D. Giuseppe Ruggeri, directorul școlii, ajutat de întreg colectivul profesoral, a ținut ca și în acest an să prezinte publicului un spectacol ales, pregătind opereta "Albă ca zăpada", toate rolurile fiind interpretate în limba italiană de micuții școlari, în majoritate români.

Serbarea s-a dat Sâmbătă seara. După venirea d-lui Erico Ferrero, consulul Italiei la Constanța, care a patronat serbarea, corul și orchestra școalei au cântat imnurile naționale român și italian.

Grădina de copii, sub conducerea d-nei prof. Norina Antoniani, a executat o frumoasă bucată de balet. Micuții au dansat cu mult talent o bucată foarte grea pentru vârsta lor.

Elevii de curs primar au jucat opera "Albă ca zăpada", sub conducerea și regia d-relor prof. Giuglia Fabri, Ada Sampier și d-lui Antoniani. Orchestra a fost condusă cu multă înțelegere artistică de d-na prof. Norina Antoniani, iar decorurile au fost executate cu măiestrie, în nota operetei de d. Brana. Costumele piticilor, fluturilor și stelelor au fost lucrate cu mult gust în atelierele școalei, de sub conducerea d-nei prof. Elda Sampieri, care a reușit să redea spectatorilor o imagine exactă a personajelor basmului.

Serbarea s-a încheiat prin jocuri naționale românești, executate cu mult entuziasm de elevii și elevele clasei a III-a, de sub conducerea d-nei prof. Carp.

Micuții interpreți ai operetei și jocurilor au fost îndelung aplaudați, la scene deschise, de numerosul public, care a populat sala.

D. consul Fererro a felicitat pe d. director Giuseppe Ruggeri și întreg corpul profesoral pentru munca îndelung depusă, prin care s-a asigurat serbării un succes deplin.

Asemenea manifestațiuni culturale ale școalei italiene din localitate fac un mare serviciu acțiunii pentru apropierea și înfrățirea celor două popoare, iar interesul care se acordă de constănțeni acestei școli este dovedit prin participarea în mare număr a publicului la toate manifestațiunile artistico-culturale ale școlii.

N.L.

D.J. 36, Nr. 55, 28 mai 1940, p. 3

'SITUAȚIA ȘCOLILOR PRIMARE ROMÂNE DIN CONSTANȚA FAȚĂ DE CELE STRĂINE DIN PUNCT DE VEDERE NAȚIONAL

Am lămurit într'un memoriu situația creiată prin desființarea în cursul anului școlar 1930/40 a uneia din cele mai vechi școli primare românești din Constanta și Dobrogea, Școala No. 2 "Principele Carol" înființată la 1891, școală cu local și teren propriu în valoare de 4 milioane lei, cu populație școlară suficientă în propria'i circumscripție și în majoritate românească, școală așezată în partea cea mai însemnată și mai veche a orașului Constanța — "cartierul maritim și comercial în peninsula unde altădată a fost vechea cetate Tomis, unde se află sediile tuturor autorităților românești: Rezidența Regală, Sf. Episcopie, Primăria, palatele justiției și administrative și cum în locul unde până la 1932 existau două școli primare românești (2 băieți și 2 fete) au rămas trei școli primare străine: bulgară greacă și armeană, cari nu au o populație școlară în această parte a orașului.

Importanța națională a acestei școli a dat naștere la imediata intervenție a presei locale și de capitală, precum și a tuturor autorităților românești: Rezidența Regală, Sf. Episcopie și Primăria municipiului Constanța în afară de intervențiile

părinților, a foștilor elevi și a bunilor români către M.E.N. pentru reînființare.

Cauzele reale ale desființării acestei școli nu se pot desvălui deocamdată, nefiind nici în legătură cu învățământul.

Este important a analiza motivele invocate pentru desființarea școlii No. 2 și anume "număr mic de școlari și pentru a se face economii și a examina și din acest punct de vedere, adică al "numărului și economiilor" situația școlii No. 2 și a școlilor române față de școlile străine din Constanța, în scopul de a propune unele măsuri în interesul învățământului românesc din Constanța.

Chestiunea desființării acestei școli a trecut în domeniul public, iar interesul ce a deșteptat în opinia publică românească locală, ca și unele nedumeriri ce mai stăruie în unele cercuri chiar didactice, ne îndeamnă a contribui la o deplină lămurire.

În privința școlilor străine ne vom opri mai mult asupra a trei din aceste școli: greacă, armeană și bulgară întrucât aceste școli sunt așezate în circumscripția școlii No. 2 și, mai puțin, asupra restului școlilor: germană, italiană și turcă.

Configurația circumscripției școlii No. 2 este cu totul deosebită de a tuturor celorlalte școli din municipiul Constanța, care se pot comprima și suprima, după considerațiuni diferite: școlare, edilitare etc. pe când aceasta nu suportă cea mai mică ajustare.

Într'adevăr, privind harta, circumscripția acestei școli e înfățișează ca o peninsulă.

Aici a fost orașul Tomis, iar azi se află cartierul maritim comercial al Constanței românești așezat în vecinătatea portului.

Aici se aflau în 1932, două școli românești : No. 2 băieți și No. 2 fete cu 8 învățători.

Pentru considerațiunile de mai sus "număr mic de elevi și economii" în 1932 a dispărut o școală, iar în 1939, ultima.

În privința economiilor. Acestea nu au fost cerute le nimeni fiindcă aceia care era interesată a le face, Primăria municipiului Constanța a intervenit formal către M.E.N. cu adresa No. 23069/939 cerând menținerea școlii "în interesul păstrării caracterului etnic românesc și al culturii românești în această parte a țării".

În privința numărului:

În momentul desființării, școala No. 2 avea 102 elevi adică 25 elevi de fiecare învățător și ar fi trebuit menținută cu trei posturi, la rigoare cu două, aplicând cu strictețe dispozițiunile legii învățământului primar care pretind 40 elevi de fiecare învățător.

Interese naționale cereau în mod imperios păstrarea unei școli românești alături de trei străine, chiar cu un număr mai redus de elevi.

Aceste interese nu au fost luate în considerare ci numai faptul că școala nu avea 40 de elevi în fiecare clasă.

Și așa s-a întărit credința că prin faptul menținerii școlilor străine, și anume, bulgară, greacă și armeană, acestea ar avea copii în cea mai însemnată parte a Constanței; iar prin desființarea școlilor românești, acestea nu au copii români aici.

Situația este tocmai contrarie:

Românii au copii, iar străinii respectivelor școli nu au.

Cei 102 elevi prezenți la școală se împart după naționalitate:

Români 62

Bulgari 6

Greci -

Armeni -

Dif. Naț. 34

Recensământul școlar din Ianuarie 1940, făcut sub controlul Inspect. școlar județean Constanța, a găsit în circ. școlii No 2:

Români 79

Bulgari 8

Armeni -

Greci 5

Dif. Naț. 42

Total 134

Acest recensământ a fost ordonat de autoritățile superioare în urma rapoartelor ce am făcut și spre a se dovedi dacă în circ. școlii No. 2 se află un număr suficient pentru o școală primară.

Rămâne să se aprecieze dacă numărul găsit și care e mult mai mic decât cel real, întrucât acest recensământ s'a făcut foarte

Dobrogea Jună. Caleidoscop

greu din cauza timpului rău (îngheț, viscol) este mare sau mic spre a asigura existența școlii românești, din punct de vedere numeric.

Însă o altă dovadă s'a făcut și aceasta e mai importantă azi.

Numărul mare de copii români arată dominația românilor, inexistența armenilor și numărul infim al bulgarilor și grecilor, iar concluzia este că acest teritoriu nu poate fi dominat de școala greacă, armeană și bulgară, ci de școala română, de vechea școală a lui Ion Titorian, îniemeetorul și directorul ei timp de 24 ani, până la pensionare. Aici unde își au statuile: Ovidiu, Eminescu, Carmen Sylva nu mai e loc pentru școli străine.

Școlile de mai sus trebuiesc mutate în altă parte a orașului, în părțile unde acestea au mai mulți copii.

Dacă s'ar fi procedat și la aceste trei școli ca și la toate școlile străine din Constanța, cu rigoarea absolută ca la școlile No, 2, aceste școli trebuiau desființate pentru că nu au ce căuta într'o circumscripție de importanța aceleia unde se află și pentru că nu au 40 elevi de fiecare clasă și învățător.

Nu e vorba de intoleranță sau opresiune, ci de reacțiune națională fără de care ne prăbușim ca stat și neam.

Școlile străine din Constanța se prezentau în anul școlar 1939/1940 cu următoarea situație:

Școala bulgară 7 învățători la 68 elevi, adică 9 elevi de învățător.

Școala greacă 14 învățători la 97 elevi, adică 7 elevi de învățător.

Școala armeană 6 învățători la 102 elevi, adică 17 elevi de învățător.

Total 27 învățători la 267 elevi.

Școala germană, 4 învățători la 65 elevi, adică 16 elevi de învățător.

La școala turcă nu avem datele necesare pe acest an.

Pe anul 1938/1939 școala italiană a avut 119 elevi cu 5 învățători adică 23 elevi de învățător.

Iată și situația acestor școli în 1935/1936.

Școala bulgară 4 învățători la 60 elevi, adică 15 elevi de învățător.

Școala greacă 8 învățători la 183 elevi, adică 23 elevi de învățător.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Școala armeană 4 învățători la 175 elevi, adică 43 elevi de învățători.

Școala germană 3 învățători la 60 elevi, adică 20 elevi de învățător.

Din analiza celor de mai sus se poate constata:

Dacă școlilor străine li s'ar fi aplicat dispozițiunile de a avea 40 elevi de învățător, cele trei școli din circ. Șc. No. 2 adică: bulgară, greacă și armeană la un loc ar fi trebui să aibă în acest an 6 învățători, iar în 1936, 10 învățători.

Dela 1938 până fa 1940, numărul elevilor acestor școli a scăzut cu 151, iar numărul învățătorilor în loc să scadă în aceiași măsuri, a crescut dela 16 la 27.

Dintre foaie aceste trei școli, singură școala bulgară prezintă un spor de 8 elevi între 1936/1940 spot căruia îi corespunde un disproporționat spor de 3 învățători.

(...)

Cu tot numărul mic de școlari, străinii fac sacrificii pentru a-și păstra școlile în locurile de frunte ale Constanței.

Iată bugetele unora din aceste școli pe anul 1939/1940:

ȘCOALA BULGARĂ

VENITURI		CHELTUELI	
Proprii	26000	Salarii p.c. didactic	204000
Comuna Constanța	10000	Material didactic	-
Comunit. Bulgară	143263	Mobilier întreținere	715613
Donații diverse	146100	Excedent	140800
Total	316363	Total	316363

ȘCOALA ARMEANĂ

VENITURI		CHELTUELI	
Taxe	18000	Personal didactic	278400
Comuna Constanța	10000	Întreținere	9600
Comunit. armeană	50000		
Impozit cultural	100000		
Donații diverse	110000		
Total	288000	Total	288000

Dobrogea Jună. Caleidoscop

ȘCOALA GREACĂ

VENITURI

Taxe	200000
Comunitatea	150000
Diverse donații	150000
Total	500000

CHELTUELI

Personal didactic	478000
Întreținere	22000
Total	500000

ȘCOALA GERMANĂ

VENITURI

Taxe	193920
Averea școlii	79000
Subvenții	
Stat român	21550
Diverse	17674
Diverse donații	7570
Total	302040

CHELTUELI

Personal didactic	248400
Material didactic	3 5966
Total	302040

Asupra școlii italiene și musulmane nu avem date.

Iată spre comparație și bugetul **Școlii române** No. 2, pe 1939/940.

VENITURI

Subvenție comună	26900
Diverse	6000
Total	32900

CHELTUELI

Reparații și întreț. local	3000
Mobilier	3000
Imprimare	1500
Servitor	14400
Fond. credite	7000
Total	32900

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Cu mici excepții, păstrând proporțiile, bugetele tuturor școlilor primare române din Constanța sunt la fel.

Din comparația cifrelor bugetare a școlilor străine cu școlile române, se pot face unele constatări:

În afară de contribuția comunei sau statului, veniturile cele mai însemnate ale școlilor străine, sunt date de comunitățile respective, taxe școlare și diversele donații.

La școala germană taxele dau aproape 200.000 lei adică 2/3 din venituri. La această școală, din 65 copii, numai 38 sunt germani, 14 sunt români iar 14 diferite naționalități.

De fiecare elev taxa revine 3000 lei. Românii, deci, contribuie cu o importantă sumă la susținerea acestei școli. Faptul a fost semnalat acum câțiva ani de unul din organele școlare dela conducerea județului care constata atunci: "la școala evanghelică Constanța am găsit înscriși cu aprobarea Onor Ministerului și fii de cetățeni și naționalitate română.

Acești elevi plătesc taxe destul de însemnate și contribuie pe această cale la buna stare materială a școalei în dauna școlilor de stat. Pe acea vreme, contribuțiunile elevilor erau admise la școlile de stat române. Azi sunt interzise acestora dar admise școlilor străine și dela români.

La fel cu școala germană, școala italiană este urmată și de români. La școala italiană se împart după naționalitate astfel: români 45, ITALIENI 3, evrei 5, cetățeni străini 66, total 119.

(...)

Comparativ cu școlile străine, având în vedere importanța lor ca instituțiuni de stat, școlile române se află în stare de inferioritate sub raportul întreținerii și înzestrării.

E necesar a se apela la contribuția publică.

În ce privește atracția ce școlile germană și italiană exercită asupra unui însemnat număr de copii români, faptul nu se poate explica numai prin interesul de a învăța limbile străine respective ci printr'o mai serioasă organizare și conducere a acestora.

Am arătat că în privința numărului învățătorilor raportat la elevi, școlile străine se prezintă în stare de superioritate față de ale noastre, întrucât unui învățător îi revin 10-15 elevi iar nu peste 40.

Cu toată valoarea neîndoelnică a învățătorilor români, rezultatele învățământului sunt reduse pentru că se lucrează cu cel puțin 40 de elevi. Sub acest număr, școlile sunt raționalizate adică: mutate, combinate, comprimate, desființate după cum s'a întâmplat cu o mulțime de școli din municipiul Constanta în 1939.

Nu trebuie să comparăm numai rezultatul învățământului școlilor române cu acelor străine ci și pe acela al educației naționale ce urmăresc.

În această privință, școala bulgară face din găgăuzi, ruși și bulgari, cetățeni români naționaliști bulgari iar școlile germană, italiană întipăresc copiilor de români la o vârstă fragedă, o direcție spirituală străină sufletului românesc și le formează convingerea și simțământul inferiorității românului față de tot ce e străin, fără a mai ține seamă că sunt sustrași învățământului și influenței religiei ortodoxe.

Sub raportul cunoștințelor și al educației integrale, școlile italiană și germană sunt inferioare școlii românești, dar superioare în ceea ce privește educație fizică.

Este necesar ca în viitor copiii românilor să urmeze numai școlile românești pentru a i sustrage dela influențe străine.

În acest scop, este de ajuns ca limba italiană și germană să fie predate la, două din școlile primare române de persoane calificate, iar Ministerul Educației Naționale, să nu mai aprobe accesul copiilor români la școlile străine.

Se va da astfel puțința de a învăța limbile străine și elementelor sărace dar valoroase, nu numai celor cu dare de mână, iar taxele școlare vor folosi școlilor române. Elevii ce urmează în prezent la școlile în chestiune, să fie repartizați și înscriși din oficiu la școlile române cu limbă italiană și germană și obligați la taxele ce au plătit școlilor străine.

Încheiere

Chestiunea școlilor străine din Constanta trebuie tratată și rezolvată cu toată seriozitatea.

Personalul didactic al acestora nu numai că trebuie controlat la numire și în tot cursul funcțiunii, dar trebuie redus la

strictul necesar ca număr, iar aceste școli trebuie încadrate în disciplina statului român.

Tristul caz al școlii No. 2 nu trebuie să se mai repete.

Școlile românești trebuie reorganizate și înzestrate spre a fi puse în stare de superioritate față de cele străine.

Constatăm cu durere cum în statul român național, școli străine fac o concurență serioasă școlilor române, reușind a recruta dintre fii românilor și anume din pătura intelectuală și avută un însemnat număr.

În trecut și nu de mult, școlile române au avut un important rol în absorbirea elementelor străine din Constanța din care au făcut buni români.

Astăzi, aceste elemente se îndreaptă către școlile lor.

Problema ce se pune astăzi Statului Român este:

Ori absorbirea elementului străin, ori eliminarea, iar la rezolvarea acestei probleme școala are rolul de frunte în Constanța, ca și pe tot cuprinsul țării.

TUDOR BARBU

D.J. 36, Nr. 87, 7 septembrie 1940, p. 2, 3

UN PROFESOR

D-l GH. BRĂȚIANU, profesor de istorie universală pe lângă facultatea de litere a Universității din București, ținându-și săptămâna trecută prelegerea de încheiere a cursului d-sale, a conchis, cu cuvinte, cum nu s-au mai auzit, din nenorocire, de mult răsunând de pe o catedră. Le reproducem ca document al timpului și ca o caracterizare a omului:

"E desigur o lege inexorabilă a istoriei, ca la locul de răspântie care e acel la care ne aflăm așezați, fiecare generație să treacă prin această grea încercare. Acea a bunicilor D-voastre a înfruntat-o în 1877 - 78, acea a părinților D-voastre în 1916 -19, rămâne ca generația D-voastre să depună la rândul ei examenul de sânge și de glorie. Eu aparțin unei generații care a mai avut cinstea în anii din tâi ai tinereții să stea în rândurile luptătorilor și vă asigur că nu am dorință mai fierbinte, după toate câte s-au

întâmpat, decât de-a trece a doua oară examenul alături de D-voastră.

Asemenea luptă pentru a izbuti, n-are neapărată nevoie de izbândă imediată: indiferent de e fericită sau nefericită, vitejia ei înalță sentimentul național și-i asigură respectul celorlalte popoare. În războiul de astăzi, Finlanda și Grecia nu au fost învingătoare; dar eroismul luptei lor, recunoscut de adversari, le dă cheazășia de dăinuire și de înflorire a vieții naționale, oricare le-ar fi spațiul sau numărul populației. Noi Românii trăim zile de adâncă mâhnire: am putea zice că ne aflăm într-un moment de cea mai mare depresiune, aproape de desnădejde, în evoluția națiunii, de n-ar fi locul să ne amintim că niciodată întunecul nu e mai adânc decât înainte de revărsatul zorilor.

Pentru lupta aceasta să ne încordăm puterile și nădejdele. Hansa de altădată, ale cărei corăbii cutreerău toate mările dela Miază noapte și Apus, avea o mândră lozincă: *Navigare necesse est, vivere non est necesse* (a naviga este necesar, a trăi nu este necesar). Aplicând-o împrejurărilor noastre, să spunem și noi: *Militare necesse est, vivere non est necesse*, a lupta pentru ideea națională e necesar, a trăi fără ea nu e necesar! Amintiți-vă în vremurile în cari trăim, că viața are valoare, nu prin durata ci prin conținutul ei. Urarea pe care v-o fac și cu care închei, e ca viața D-voastre și a noastră să capete acel conținut care singur îi poate da valoarea ei întreagă."

D.J. 37, Nr. 89, 8 iunie 1941

PROFESORUL NICOLAE IORGA ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN

De St. Vlădescu, Președintele Federației Naționale a Presei de Provincie

Reuniunile intelectualilor și țăranilor din întregul cuprins al țării, în deplină înțelegere și colaborare cu Academia, au proslăvit, așa cum se cuvenea, memoria inegalatului învățat și istoric, Profesorul Nicolae Iorga, care își doarme somnul veșniciei, liniștit și cu sufletul pe deplin împăcat, că și-a făcut întreaga

datorie față de Neamul Românesc, pe care l-a iubit cu înflăcăratul său patriotism, slujindu-l astfel timp de patruzeci de ani, cu sfântă și neclintită credință.

Un fapt însă, care merită subliniat și dat ca pilduitor exemplu generațiilor viitoare, este al Ligii Culturale, - Despărțământul Constanța - care a organizat o pioasă ceremonie închinată marelui dispărut în orașul de pe malul mării.

Dobrogenii, acest splendid mozaic de naționalități, n-au uitat de binefăcătorul lor care i-a îmbrățișat cu dragostea de bun părinte, apărându-i ca pe adevărații fii vrednici ai națiunii, loiali țării și Regalității.

"Ne învăluie sfâșietoare tristețe și ne plânge inima pentru acel minunat om al științei, care de multă vreme nu mai aparținea familiei, ci însăși patriei sale".

"Nemuritorul profesor Nicolae Iorga, trăește și astăzi cum va trăi totdeauna în sufletul nostru, al copiilor și fraților noștri, ca o icoană vie și nepieritoare, și căruia noi, cu toții, bătrâni și tineri, în semn de recunoștință, îi ridicăm imn de slavă!"

Citind această impresionantă mărturisire în ziarul "Dobrogea Jună", în clipa când toate orașele, satele și până în cel din urmă cătun, preoții din altare, profesorii și învățătorii de pe catedrele lor, pomenesc cu adâncă evlavie numele gânditorului și îndrumătorului culturii noastre naționale, cu stăpânită emoție, ne întrebăm: "Ce înseamnă oare pentru noi toți Românii aceste cuvinte izvorâte din inimă și scrise cu litere de foc decât **o aspră și meritată mustrare**"?

Este adevărat - o spunem limpede - că, noi, Românii, n-am prețuit oamenii, ca prin lumina minții și genialității lor, au meritat "o altă soartă", în țara pe care au înălțat-o pe culmi nebănuite, consolidând-o puternic înăuntru, ca să fie recunoscută și respectată în afara granițelor ei.

"Până la Nicolae Iorga nici un savant în lume n-a izbutit să întrunească așa de perfect, armonizate, toate elementele caracteristice și componente ale sufletului unei națiuni" - a accentuat prof. Dr. Alfons Barré în conferința ținută în sala Universității, cu prilejul inaugurării Căminului Studenților din Strassburg, care poartă numele profesorului "Nicolae Iorga".

Cum asemenea prețuiri ne sunt aduse de peste hotare, pe unde l-au purtat pașii pe Nicolae Iorga pentru afirmarea culturii, dezvoltarea și progresul ei, atunci suntem mulțumiți că în programul său de lucru a isbutit să realizeze în țară, așezând pe primul plan toate energiile creatoare și alegând pe toți bunii români, ca ziditori vrednici ai României Moderne.

Fiindcă înzestrarea școalelor, a căminurilor, crearea Caselor Naționale, parohiale și de odihnă, pentru profesori, ziariști, scriitori, învățători, pensionari de toate categoriile, a văduvelor, a copiilor fără nici un sprijin, vagabonzi sau orfani, era preocuparea educatorului Nicolae Iorga.

Când la 1922, profesorul Dr. Constantin Angelescu, Ministrul Instrucțiunii Publice de pe atunci, a pornit cu atâta inimă ofensiva culturală, Nicolae Iorga, a fost acela care a chemat „la datorie pe toți intelectualii și țărani, zi cu zi, ceas cu ceas, timp de patru ani, cu toată însuflețirea, a îndemnat pe toți Românii, ca să contribue, din avutul lor, la ridicarea din temelii a celor 6000 școli de toate gradele, cari sunt astăzi adevărate altare de lumină și orientare a poporului român și care străjuesc cu atâta mândrie în toate colțurile României.

De asemenea, refacerea și reclădirea bisericilor, monumentelor istorice, înființarea Ateneelor Populare, caselor de citire și bibliotecilor populare, presărate de-a lungul țării (...) și el a fost ascultat cu religiozitate, fiindcă numai așa se explică faptul că, după întregirea patrimoniului nostru național, îl găsim în toate provinciile: când în Banat, sprijinind din toate puterile inițiativele Dr-ului Aurel Cosma, Ministrul Lucrărilor publice, pentru înființarea Politehnicii din Timișoara și a celor 375 de școli internate și Căminuri, din acest colț frumos și bogat al pământului străbun; când susținând legitimele drepturi ale fraților rămași la răscrucea tuturor drumurilor. Era vorba, bineînțeles, de Românii din Banatul înrobii. Și aicea, prin intervenția energică a profesorului Iorga și a cărturarului bănățean Aurel Cosma s-a soluționat problema culturalizării maselor populare prin încheierea convenției școlare între România și Iugoslavia.

Pentru ostenitorul atâtor fapte și lucruri bune, Doinarii Banatului din toate cele trei județe: Timiș – Torontal, Caraș și Severin, în semnul celor mai alese sentimente, în ziua de 28 mai au

îngenuncheat în toate bisericile, ascultând ruga preoților și cântarea de jale a corurilor și fanfarelor pentru veșnica aducere aminte a animatorului, care s-a trudit, lucrând cu atâta spor și folos, la ridicarea prin cultură a poporului român de la granița de vest a țării.

Mult înaintea războiului celui mare și în timpul lui N. Iorga a întreținut, singur, cu verbu-i înaripat, cu scrisul său cuminte și profetic, curentul de redeșteptare națională, până la izbăvirea idealului pentru care s-au jertfit pe câmpul de onoare atâtea suflete românești. Iar când, din ordinul grofilor dela Pesta, "Fișpanii" încercau, prin corupția și degradarea morală, să continue opera de desnaționalizare, românii ardeleni n-au avut mai aprig apărător decât pe "agitatorul" care a fost spaima ungurimii.

O pagină de neuitat a scris-o în ziarul "Neamul Românesc" Nicolae Iorga, și pentru *Federația Națională a Presei de Provincie, instituție ce se mândrește cu titlul de glorie câștigat pe câmpul de bătălie naționalistă ca una care a premers tuturor corporațiilor de presă din țară, romanizându-și cadrele până în cele mai adânci compartimente.*

În ziua biruinței, când în congresul presei dela Lugoj sămănătorii scrisului românesc l-au proclamat pe cel mai mare ziarist al timpurilor noastre, membru de onoare al organizațiilor lor, Nicolae Iorga a declarat că primește cu mare mulțumire acest omagiu deoarece "în fiecare colț al țării presa de provincie a adus și aduce dovezi de vitalitate națională în toate domeniile".

Astăzi, când presărăm flori pe mormântul său dela Bellu, fie-ne îngăduit să rostim această rugăciune: "Doamne, binecuvântează țara care păstrează, în sbuciumatele ei pagini de istorie, munca și fapta înțeleptului Nicolae Iorga".

D.J. 37, Nr. 89, 8 iunie 1941

INSULA OVIDIU

Pe Insula Ovidiu cade seara,
cum peste suflète o rugăciune,
lilieci ies din scorburile brune
și-n stuh sosește Eol cu fanfara.
Sub geana înoptării Suit Ghiolu
e-o gamă de opale și diamante,
la țărmlu lui vin Pani, se strâng Bachante
și-n dansuri antice îi dau ocolu.

Ca o nălucă Insula răsare
din apă-n noapte și din noapte-n apă;
pământul ei doar cârțițele-l sapă
și-i stau de strajă șerpil la hotare.

Nici un cămin, căci omul nu cutează
să-și facă aici un reazem sau mormântul;
în gol ar răsuna oricând cuvântul,
ce-n pragul amintirilor vegluază.

Doar noaptea când Selene-nfiorează
cuprinșii-ntreg cu spectrul ei de ghiată,
prind versurile tristelor vieață
și parcă tot pustiul le scandează.

AL. GHERGHEL

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

ÎNTR-UN AJUN DE CRĂCIUN

de Fausta Rădulescu

Hotărâtă plec la gară, învingând toată tristețea, ce mă
năpădește ca niciodată, la despărțirea de căminul unde se oficiază,
pregătirea de sărbătorirea Crăciunului.

Deși mi se pare că iau cu mine toată cămara cu bunătățile aromitoare: tortele, baclavaua, cozonacii, torta cu marmeladă de caise, turta dulce, scutecele Domnului, corăbioarele, atât duc cu mine, mirosul lor și al tuturor deliciilor, pregătite din porcul tăiat în ajun. Cârnați, caltaboși, leberwurst, tobă, șuncile și piftiile care se toarnă în castroane (...). D-apoi curcanii îndopați cu alune americane și cu nuci din livada Odobasca.

I-am lăsat gușulițele umplute cu castane, coconare și stafide aurii, al căror gust și miros, se transformă tot mai mult într-o adâncă părere de rău.

Străbat ceața jilavă a orașului, care parcă atunci eșise din fundul Mării, șiruindu-și din vârfurile, din streșinile și colțurile caselor, inundând trotuarele.

Pe străzi, lumea forfotește în toate părțile.

Din peronul gării, se vede orașul scăldat în luminile nopții, iar svonul colindătorilor ce se desprinde ca un *cântec de heruvimi*... îmi învăluie și sufletul și ochii într-o rețea de lacrimi. Îmi vine să mă întorc înapoi. Trenul foarte întârziat, este luat cu asalt, de armata de călători...

Nici odată n-am simțit mai mult lipsa căminului propriu, în care să fi înrădăcinat, ca să nu-l poți părăsi, la o sărbătoare ca aceasta. Nici odată n-am dorit mai mult atmosfera caldă și sfântă a căminului, cu colțul luminat de candela aprinsă, a cărei vâpae liniștită înfioară camera de misterul nopții sfinte...

Și totuși pornesc, din îndemn propriu, din patima pribegiei, pe cărările firei. Simfonia albă a munților, își vibrează în adâncul ființei mele, strunele înaltelor tăceri... Acolo! sus, în munte, sufletul ni se învăluie în armonii suprapuse din svonul singurățăților adânci, ca și din cântecul înălțimilor semețe. Din feeria soarelui strălucitor, ca și din nemărginirea albastră, înfiorată doar de sborul majestos al vulturilor.

Abia aștept să mă încolonez grupului meu de skiori, grupului de pelerini ai naturei, al căror crez este în frumusețea ei. Dar de aproape două ore stăm în Ciulnița înghițiți în beznă. (...)

Viscolul cumplit deslănțuit asupra Bărăganului de câteva zile, mai sgâlțâe încă stâlpii de telegraf ce au mai rămas, căci până aci toți sunt trântiți la pământ. Șeful stației ne asigură, că nu vom pleca decât după miezul nopței, căci mai sunt trenuri așteptate pe linia din spre București.

Prin urmare se strică în parte socotelile călătoriei. Plictiseala aceasta este însă din primul moment îndepărtată de veselia unei caravane de fete și băeți din compartimentul alăturat cari încep să cânte "*Bună dimineața la Moș Ajun!*"

Simbolul cântecului ne-a pătruns ca un fior sfânt, încât din izolarea în care ne retrăsesem toți din compartiment, acum unul câte unul eșim pe coridor.

Chiar și domnul care a trecut cu cismele peste picioarele mele, călcându-mă zdravăn, fără scuze, și-a lăsat din mână "*Zodia Sburătorului*" pe care foarte absorbit, o citea în vârful buzelor, ese pe coridor, și cu un glas de pedală, bine mănuită, completează cântarea minunat.

Ce ar fi să pornim cu "*Moș Ajun*" în tot trenul, spun fostelor mele eleve, care dintr-o firească și frumoasă deprindere respectă și execută cu entuziasm, dorința fostei lor profesoare. Și iată-mă veselă și fericită, cântând în cor, împreună cu copiii sufletului meu. Trecem din vagon în vagon. "*Bună dimineața la Moș Ajun*" înfioară sufletele, gândurile, visele, acelora cari de mult se lăsaseră în voia somnului.

Luminile apar în toate vagoanele ca la o comandă, iar desnădejdea este învinsă de flacăra nopței sfinte, aprinsă în sufletele tuturor ...

Afară, ninsoarea învesmântase tot cuprinsul.

Viscolul se întetește din ce în ce. iar fulgi de zăpadă prigoniiți, se grămădesc, năvalnic, oprindu-se în cadrul ferestrelor.

Străbatem miezul nopței, cu cântecul mulțimei ce s-a alăturat caravanei noastre. Moș Ajunul și colinda umplu văzduhul, voia bună și cugetul curat se animează, geamantanele cu bunătați încep să se deschidă, pahare să se ciocnească, sticle cu vin și cu șampanie să se golească, iar străinii cu câte-va ore mai înainte, sunt acum toți, *frați întru Domnul*.

Întreaga familie de călători își deschide sufletul ca să-și spună unul altuia, urarea de Crăciun.

În cel din urmă vagon de clasa a treia, cântecul nostru este săgetat într-un oftat prelung...

Într-un colț pe o porțiune de banchetă, stă ghemuită o femeie tânără cu chip de madonă...

Ochii închiși, încercuți de suferință neagră ne pironeste sufletele. După înfățișare, nu este greu să înțelegi și lipsa și durerea în care se sbate.

Ambasadorul Petrovan cu fiica sa, veniți din Istambul în Constanța, și de aci București - Veneția, și cari ne întovărășesc în colinda noastră, propune să facem o chetă în tren. În mai puțin de o jumătate oră se adună opt mii lei, pe cari îi înmânăm bătrânului ce întovărășește bolnava. Firește, cântecul nostru și-a înfrântat năvala.

Fiecare dintre noi, își trimite cugetul către pătrunzătoarea înțelepciune biblică.

"Câți în Christos v-ați botezat, și-n Christos v-ați îmbrăcat, porniți cu fapta voastră pe căile luminoase ale sufletului, căci numai astfel, veți atinge adevăratele cărări ale inimei". Veselia care isbucnise ca un incendiu în furtună, se mistue încetul cu încetul. Toropeala nopții de veghe ne cuprinde. Trenul este iarăși învăluit în broboadele întunerecului...

Fiecare își deapănă gândul, molatec în ritmul roților care lunecă mai greu pe șina înghețată.

Abia închid eu ochii, și pleoapele grele, icoane din drumul nesfârșirei albe, încep a se contura...

Iată-mă la cabana skiorilor... aproape de vârful cu dor!

Bine ați venit! îmi strigă pădurarul și vânătorul Buligă, care începe să mă încânte iar cu isprăvile lui închipuite, vânătorești, ca aceea din anul trecut, când îmi spunea, cum a prins mistrețul din pădure, cel cu cornul mare din frunte, care-i crescuse într-o singură noapte. Cum l-a răsucit, cum l-a învărtit de câteva ori, iar când l-a trântit la pământ era mort...

Ceva mai departe, mă așteaptă coliba lui moș Mălin, sub stânca Repedea, la cuibul Vulturilor. Cum deschid ușa, o căldură binefăcătoare îmi învâluie și-mi mângăie obrazii, rumeniți de ger și de soare. Moș Mălin sare repede cu pas ușor de pisică, îmi ia skiurile, le curăță de zăpadă, le freacă patina tălpii ca astfel, spune el, le unge, apoi le trece în frontul celorlalte. Eu îi întind sacul,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

sacul Maicei Domnului, sacul bunătaței, cum spune el, căci tot cuprinsul îi aparține totdeauna.

După puțină odihnă îmi iau săniuța și pornesc în pădurea pelerinilor... pădurea drumeților...

Este plantată de moș Mălin. În fiecare an a pus câte un brad pentru fiecare dintre noi, timp de treizeci de ani de viață. Acum brazii sunt ca niște moșnegi albi de sus și până jos, cu brațele întinse către cer în chip de rugăciune.

Mai departe sunt împărații mândri în hlamida strălucitoare a ernei, iar sus de tot sunt zeii codrilor, împietriți în stăpânirea înălțimilor albe. Moș Mălin se ia încet pe urmele mele și începe să mă dojenească: - Iar ai plecat de acasă în pribegie pe caile nesfârșirei albe, acum când tot creștinul, se- roagă la vatra lui... Și iar îmi vii singură, fără tovarăș...

Ăsta-i marele necaz al lui moș Mălin.

Da, moș Măline, am venit iar, și voi veni mereu. Voi veni totdeauna, atât de mult îmi place să-mi fac ruga aci în altarul firii, când bolta nemărginirii își aprinde candelile nopței.

Să simt în cădelnițarea ramurilor de brazi, mireasma sfântă...

Să simt frumusețea adevărată, desăvârșirea, bunătatea, curăția, sinceritatea...

Să-l simt pe Dumnezeu în sufletul meu, aci...

Ascultă, moș Măline, voi veni chiar și după moarte.

Am lăsat scris în testamentul sufletului meu, că atunci când voi muri, trupul să-mi fie ars iar cenușa adusă aci. Uite colo! Și-i arăt crucea de pe Caraiman. De acolo, lângă cruce, cineva drag sufletului meu, s-a legat cu jurământ după dorința mea, ca în cea mai înșorită zi, să-mi risipească cenușa în văzduh, în lumină.

Peste diamantul zăpezei de va fi iarnă, sau în jerbele soarelui de va fi vară.

Iar sufletul meu în chip de păsărică, îți va privi la fereastră, să-ți ție de urât când vei fi singur...

Moș Mălin ascultă, își încruntă sprâncenile stufoase, care-i cad peste ochi, ca niște perdele groase, apoi rar și apăsător vorbește ca pentru el singur.

- Va să zică, atunci când păsărica soarelui îmi va bate la fe-reastră, însemnează că Maica Domnului, nu va mai trece pragul colibeii mele... și rămâne nemișcat cu ochii ascunși în tăcerea sufletului...

Dar, afară viscolul învoburează tot mai mult zăpada, urlând înfiorător pe la ferestrele vagonului.

Firul gândurilor mele este întrerupt, și unul câte unul, se topesc în zâmbetul zorilor care pe nesimțite, sfâșie bezna Bărăganului...

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

CULTURALE

Fundația culturală Regală, Prefectura județului și Primăria Municipiului Constanța au luat inițiativa organizării unei serbări a Datinilor strămoșești, cu care ocazie se vor selecționa și premia echipele participante.

În scopul definitivării acestei măsuri, Căminul cultural orășenesc central – Constanța, și-a adunat adunat Sfatul în ziua de 10 Dec. 1942, orele 17 în cabinetul d-lui Primar. Ședința a fost prezitată de d-l Primar Colonel N. Oprescu, Președintele Căminului, asistat de d-l Dr. Șt. Ieremia, secretar. A luat parte majoritatea membrilor Sfatului.

Vor participa la acest concurs de datini echipe din tot ținutul dobrogean, deci festivitatea va fi a Regiunii "Dobrogea".

Au fost invitați a lua parte următoarele instituțiuni: Prefectura și căminul cultural județean Tulcea, căminul cultural din județul Constanța, Școlile secundare și primare, Comandamentul pregătirii premilitare și extra-școlare din Municipiul Constanța.

Toate acestea au fost invitate să trimeată echipe spre a participa la concurs.

Aprecierile vor fi făcute de un juriu format din reprezentanți ai celor 3 instituții organizatoare, sub

președenția d-lui Prefect Col. Al. Ignătescu.

Cu organizarea serbării și a concursului a fost însărcinat Preotul V. Georgescu, profesor, Directorul Regionalei "Dobrogea" – Prefectura și Primăria vor da tot sprijinul moral și material. Vor fi invitați a lua parte la serbare și conducătorii Fundației culturale Regale – București, precum și notabilitățile municipiului și ale județului.

Serbarea va avea loc în ziua de (...) orele 10 dimineața, în sala cinematografului "Dacia" (Regina Maria). Pe lângă premii în bani se vor da și Diplome celor mai distinse echipe.

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

CREION

Luna umblă printre case,
Îmbrăcată-n ceață fină.
Ornicele bat de șase.
Fiecare-i lună plină.

Noi ne ducem printre luni
Filozofi și domnișoare,
Culegând prin foi de pruni
Stele albe, mărțișoare.

Îmbrăcându-ne cu ochii
Își întoarse capul una,
Sprintenă prin faldul rochii.
Și atunci bătu și luna.

T. ARGHEZI

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

MUNȚILOR, CARPAȚILOR...

Munților, frumoșilor,
Pavăza strămoșilor: -
De-aur, fier și cremene ...
Nu sunt munți să semene
Cu voi, munți ai slăvilor ...
Freamătul dumbrăvilor,
Buciumele văilor,
Doinele flăcăilor
Cântă laolaltă
Faima voastră 'naltă ...

Munților, Carpaților,
Mai sus fruntea, fraților! ...
Ia priviți în zare,
Spre soare – răsare:
Luptă Feți – frumoșii
Cu-armaile roșii,
Iar năpraznici Smei
Cu pumni grei, de stei,
Sdrumică mișei ...
Și pier ca năucii
Toți călăii Crucii!

Iată Cosânzenele
Miruindu-și genele,
Cum își rup tulpanele
Ca să lege ranele,
Ranele voinicilor –
Spaima inamicilor ...

EM. PAPAZISU

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

OFENSIVE

Lui TH. URSU, care din cauza timpului nefavorabil, n-a putut lua parte la șezătoarea de la 15 Nov. cor. dela Constanța.

Timpul cu-ale sale toane,
Ne făcu iar pocinogul,
Fiindcă Ursul dela Buhuși
Nu și-a părăsit ... bârlogul.

Aceluiaș care iubește, ca și Agarici, vinul Murfatlar.

Ursul din pădure joacă
Numai când îl pui pe jar ...
Ursul Toader joacă însă ...
Când bea vin de Murfatlar.

Aceluiaș, care în scrisul lui aduce prospețimea graiului moldovenesc asemenea doar lui Creangă.

Zicătoarea nu-i neroadă
Dac-o judeci mai atent:
Ursu nostru n-are coadă
Fiindcă are ... mult talent.

Lui ION RÂMBU, autorul volumului de vers "Flori de gând".

În cuprinsul cărții, de ce oare
M-am trudit zadarnic căutând
să găsesc și eu o floare? ...
Nu ți-or fi rămas cumva ... în gând?!
Unuia care și-a vopsit părul.

Mă întreb de ce în negru
Astăzi părul ți-ai schimbat? ...
Doar și-așa la cap, amice,
Erai foarte-ntunecat.

B. FRUNTE

DEFENSIVE

Lui ION DAMIAN, căruia pentru reușita montării piesei "Pupăza din tei", i s-a acordat un premiu de 5.000 lei de către G. I. S.
Speculă curată este
Să-ncasezi cinci mii de lei,
Pe-aste vremuri de poveste ...
Pentru-o pupăză din tei ...

OCTAV SARGEȚIU

La șezătoarea de la Focșani ce a avut loc duminică 29 Noembrie 1942, D-I Virgil Huzum a fost prezentat publicului cu următoarea ironie.

E sânge-n țară, foc și scrum
Citește iar ... Virgil Huzum ...
Mi-a spus un cititor în astre:
E anul marilor dezastre! ...

(ss) I. L. POSTOLACHE

EPITAF

Confratelui Al. Pop – Scărișoreanu, poet subtil și proprietarul unei
făbriци în Murfatlar.
Citindu-și opera banală,
Muri după o săptămână! ...
Celebritate mondială
I-aduse ... fabrica de lână.

B. FRUNTE

CONSTATARE

Văd că printre alți măeștri
De condei, catrene crunte,
Apăru-n "Dobrogea Jună"
Încă unul, dar de "Frunte".

TEKIR PAȘA

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

SCHIMBURI DE FOC EPIGRAMATICE

MURFATLARUL

Murfatlarul are:

Viitor de aur,
Vin cu faimă mare
Și la sat notaur!

H. AGARICI

NOTAURUL ȘI... VACA

D'lui H. Agarici

Dacă Murfatlarul are
Un "notaur" cum ne-o spui,
Doar o vacă era -n stare
Ca să dea de urma lui !

COSTAKE SAROGLU

NOTAURUL ȘI... NOTARUL

Aceluiaș

C-o licoare-așa divină
Cum o are Murfatlarul,
Nu-i mirare să devină
Un "notaur" chiar... notarul!

ACELAȘ

CU FABULA BROAȘTEI

Lui Agarici

A rimelor momele
Urmând tăcut aici,
Devii, ieșind din piele,
Din agarici, arici!

CU ARICIUL ȘI SOBOLUL

D-lui Frunte

Cu ghimpi, de pe la Noe,
De urme te ferește!
De vrei să-ți joc pe voe,
Te rog să-mi cânți din clește.

H. AGARICI

UNUI NECRUȚĂTOR

Ai dat cu barda-n omul cumsecade
Și-ai răs când coarne i-ai văzut pe frunte.
Te sfătuesc, de treci cumva pe-o punte,
Să nu te uiți în apă, camarade.

TROINA D. Q.

ACELUIAȘ

Ironia-ți mușcă omul cumsecade?
Drept ti-o spun, amice, zău, că nu se cade.
Vrut-a el sărmanul, să se împodobească ?
Uiți, că pe-ori ce Frunte, coarne pot să crească ?

FLORICEL

D-LUI B. FRUNTE

Poet și Ofițer

În Garnizoană activează 'nct
Și mulți îl scuză: "e poet"
Citindu-1 însă - nu-i mister -
L-aclamă toți: "e ofițer".

D-LUI HORIA AGARICI

Răspuns la epigrama adresată "patrimoniului" Murfatlarului.

Nu știi ce vin ai fi băut atunci...
De bună calitate o fi fost:
Te-a înălțat pe D-ta cu rost,
Dar epigrama a căzut pe brânci.

Duelul epigramatic dintre poeții: B Frunte - ofițer de artilerie și
Horia Agarici - ofițer de aviație, începe să fie nervos.

Se-ntreabă lumea 'ngrijorată
Conflictul cum s-o termina?
Când spiritul acum se găta
Cei doi războinici nu cumva
Cu armele au să se bată?

AL. POP. SCĂRIȘOREANU

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

Îmi adun cu anii chinurile...
Aii! tremolul palid al viorii,
Mi-a gonit deapururea cocorii
Și mi-a dat cu lacrimi vinurile.

Lespede peste trecut,
Poate, stinsul freamăt al iubirii.
S-au aprins altora trandafirii
Pentru mine niciun mugur desfăcut.

Umbră după logodiri cu stele
Spîcul visului pierdut pe vânt
Și-n singurătate mă împlânt
Ca-ntr-un Nord cu cețuri grele.

OCTAV SARGEȚIU

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

TRECERE

Așa trec peste voi ca Sânt Ilie
Pe boltă în rădvanul lui de foc;
E poate cea mai cruntă vijelie
E poate numai șagă, numai joc.
Mi-i timpul scurt și-ori și ce zăbavă
E-o pierdere ce nu se mai repară.
Dă zor nainte, inimă bolnavă,
Și arde, gând, în vâlvătai și pară!
Dacă gonesc din urmă nori de smoală
Cu tunete și biciuri de lumină,

E că le vreau, pe mâne când se scoală,
Copiilor, o zare mai senină.
Visez ca vijeliile cumplite
Ce-au bântuit grozav în aste părți,
Ei să le-auză numai povestite,
Să le citească tipărite-n cărți...

MIHAI BENIUC

Poetul MIHAI BENIUC este socotit fruntașul liricei ardelene tinere. Dăm, asupra sa, o scurtă notiță biografică: născut în 1907 în Șebiș-Alba, face liceul "Moise Nicoară" din Arad; își la licența în Litere și Filozofie la Universitatea din Cluj; apoi Doctoratul în Filozofie. Face studiile de specializare în Germania. Actualmente e Asistent la Institutul de Psihologie al Universității clujene, dela Sibiu. În afară de apreciate lucrări de specialitate, are o bogată activitate literară. A debutat la "Bilete de Papagal" și "Universul literar". A colaborat, între altele la Abecedar și Pagini Literare, - ca și la nenumărate ale publicațiuni de literatură și artă.

Opera sa cuprinde: "CÂNTECE DE PIERZANIE" - volumul de poeme care 1-a consacrat, și "CÂNTECE NOUI", apărute în cursul anului trecut.

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

CĂRȚILE MĂRII

de N. PAPATANASIU

A existat întotdeauna alături de literatura de imaginație și o literatură de documentare, căreia îi aparțin memoriile, istorisirile de călătorie și acele lucrări în care oameni de modestă situație își înfățișează condițiile vieții lor, ale muncii lor, ale experiențelor și dacă au avut loc, ale aventurilor lor.

Astăzi, când romanul a confundat și, aproape, a înglobat toate aceste genuri, numai în cuprinsul acestuia se cuvine să stabilim o distincție anume. Deosebim, de-o parte, romanul de imaginație, adevăratul roman românesc, care e – din nefericire – tot mai rar, ilustrat însă de unele lucrări ale lui Pierre Benoît și toate acele ale lui Julien Green, - iar pe de alta – romanul de documentare, mult înrudit de vechiul roman de moravuri și care-și propune, mai puțin, să creeze tipuri și împrejurări românești, cât să răsfrângă pe cât mai mult cu puțință realitatea, să o zugrăvească în toată exactitatea ei și dacă e nevoie, în toată platitudinea ei. Ambele genuri își au partizanii lor.

Romanele lui Eduard Peisson se clasează, pe plin drept, în cel de-al doilea gen. pot fi numite chiar romane, pentru că cuprind o intrigă și personaje, mai mult ori mai puțin inventate, căci autorul se îngrijește mai puțin să ne istorisească o povestire sau o legendă, decât să ne facă cunoscuți oameni care viețuiesc pe mare, să ni-i înfățișeze în acțiune, să ne inițieze în lucrul lor, în truda și-n bucuria lor. Dacă cuvântul reportaj nu ar fi fost compromis – și la noi! – de atâtea producțiuni de o copleșitoare nulitate, nu vom ezita să spunem că romanele lui Peisson sunt niște reportaje romanțate, de o înaltă ținută și pline de interes.

E curios că în Franța, unde încă din timpurile cele mai îndepărtate, marinarii au fost atât de numeroși, nu a existat un romancier, care să știe să înfățișeze pe oamenii mării cum au știut s-o facă, în Anglia, un Robert Stevenson și mai apoi, polonezul Joseph Conrad. Cei cari au întreprins acest lucru, sunt și ei navigatori din secolul al 17-lea și al 18-lea. E adevărat, a fost un Loti, dar opera sa e aceea a unui poet, e mai mult proecția unui imens vis decât reflexul unei realități observate și mateloții săi îi seamănă mult: sunt niște creaturi fictive, personaje cărora le-a strecurat acea infinitate de dorințe proprii și de temeri și uimitoarea forță (...). Toți vorbesc asemenea lui Pierre Loti.

Claude Farrère e un romancier de imaginație și marea nu e pentru el decât cadrul pitoresc în care-și desvoltă, pe plac, o intrigă inventată.

Ar fi ridicul ca Peisson să fie considerat un scriitor egal lui Stevenson sau lui Conrad. El se situează pe un plan cu totul diferit,

dar în literatura franceză e întâiul care vorbește, în plină cunoștință de cauză, despre ceiace numește choses de mer și despre viața marinarilor.

Se știe că Eduar Peisson e marinar ori mai precis, a fost, dela optsprezece la douăzeci și șapte de ani, a navigat pe bastimentele marinei comerciale, efectuând călătorii în Africa occidentală, în Brazilia, în Statele Unite și în bazinul Mediteranei, până-n ziua când șomajul l-a silit să se închidă, la Marsilia, între cei patru pereți ai unui birou. Lucrările sale poartă marca acestei experiențe încercate, ceea ce le dă un desăvârșit accent de sinceritate.

Când ai îndurat mult, ca să cucerești dreptul la existență, nu-și faci, desigur, despre viață aceeași idee aurită ca un moștenitor bogat. Iată de ce viziunea lui Eduard Peisson e adesea puțin sumbră, un pic pesimistă chiar; e mai mult însă vorba de o chestiune de amor și vitalitate, în cărțile aceluia care, deși au avut o viață amarnică, nu au încetat să pară în scrierile lor plini de jovialitate și bucurie. Mai mult chiar, membru al aceluia "corp" care e echipajul unei nave, Peisson a învățat ce e cu adevărat camaraderia oamenilor prinși de aceeași țintă, câtă fraternitate fără fraze unește pe muncitori; e ceea ce știut să vadă în chip strălucit în operele sale.

Întâiele cărți sunt niște nuvele maritime, puțin stângace, ca de debut: Balleno capitaine, care conturează un curios tip de marinar; Le Courier de la Mer Blanche e povestea unei călătorii făcute de autor dela Brest la Arhanghelsk, la nordul La Platei, convoi de revitaliere; L'étoile noire e o mică nuvelă dramatică bine închipuită. Hansle Marin, publicată în urmă e o lucrare cu o țintă ceva mai ambițioasă, da alterată din păcate de o literatură nepotrivită și de preocupări sociale, fără raport cu subiectul.

Parti de Liverpool, istoria unui mare pachebot care se scufundă chiar la prima traversare a Atlanticului, e primul roman, cu adevărat important al lui Peisson, care pregătea însă Gens de Mer, care i-a urmat apoi.

Subiectul e simplu ca și acela din Typhon, de Joseph-Conrad:

Jean François Nau, obține brevetul de căpitan; e un tânăr care e lipsit de acea indispensabilă experiență a mării și care își dă seama de slăbiciunea sa. O companie de armament îl însărcinează să plece în America la Portland, să ia comanda schooner-ului *Le Pétrel*, pe care va trebui să-l conducă la Marsilia cu o încărcătură de grâu. Nau e primit pe bord fără entuziasm; secundul Bulam, care spera pentru el comanda *Pétrel*-ului, privește cam în răs pe tânăr și trage de partea sa oamenii echipajului. Un fel de ostilitate surdă, rău formulată, înconjură pe tânărul comandant, care pare a se înspăimânta puțin, dar numai lăuntric, fără să arate cumva. E un om simplu, energic, dar cu blândețe; mai e în el un fel de naivitate, care nu e lipsită de farmec. Caracterul îi este nespus de bine nuanțat. Nau nu se simte prea bine nici cu comandantul Ficher de pe *Phoque blanc*, care pe vremuri a avut niște "chestii", ceeace onestitatea profundă a tânărului nu poate accepta. Dan Ficher e un bătrân lup de mare, un păcătos deprins cu toate înșelăciunile meseriei. A putut obține să încarce grâul în saci, în timp ce Nau, care vine după el, trebuie să accepte încărcarea în stive, ceeace prezintă mari pericole, căci ruliul, cât d e puțin puternic ar fi, deplasează grâul în cale și acesta, dacă se abate pe o parte, riscă să răstoarne nava. Nau pornește totuși pe mare, conformându-se indicațiilor manualului său; urmează calea nordului, ca să evite o zonă de calm plat, unde din lipsă de vânt, nava nu ar mai înainta. Dar inexperimentatul căpitan nu știe că făcând așa ceva, merge în calea uraganului; iar în furtună, ceeace a voit să ocolească se produce: din pricina încărcăturii, *Pétrel*-ul se culcă pe-o lătura. E nevoit să abată cele cinci catarge spre a îndrepta nava, dar furtuna se abate mai puternică și vasul nu mai e decât o epavă, pe care valurile o vor înghiți dintr-un moment într-altul, până la sosirea lui *Phoque blanc*, care naviga mai la sud.

Un asemenea rezumat lasă să scape ceeace e mai bun în carte, viața care se zbate în fiecare frază, plenitudinea ansamblului, vigoarea tabloului; absența totală a oricărui artificiu literar e aci frapantă: dela un capăt la altul, o uluitoare simplitate de ton și o economie de mijloace tot atât de lăudabile. Perfecta și constanta exactitate a detaliului e aci izbitoare, pe lângă o foarte sensibilă emoție nespus de discret formulată.

Dar ceeace *Gens de Mer* pune în deosebi în valoare, e solidaritatea oamenilor de mare – în muncă și în fața primejdiei, acea fraternizare emoțională care sudează un bloc uman.

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

RUGĂCIUNE

Cerescule Părinte,
Puternice și mare,
Ascultă-mi rugăciunea,
Ai milă și 'ndurare!

Privirea Ți-o pogoară
Asupra țării mele,
Ca pururi să 'nflorescă
Sub cerul plin de stele!

Bărbații toți să crească
Pădure de stejari,
Ca vatra s-o păzească
Cu brațele lor tari!

Femeile să fie
Frumoase și cinstite
Ca zilele să curgă,
Să cânte fericite!

Și mulți să fie pruncii
Și masa – pururi masă,
Ca inima să bată
Când ne-nturnăm acasă!

Înalt să fie cerul
Și câmpul - rod bogat,
Ca gândul să-ngeunche
Când toaca toacă-n sat!

Și arborii să fie
Îmbălsămați de floare,
Ca-ntreaga noastră viață
Să fie-o sărbătoare!

Cerescule Părinte,
Cu ultimul suspin
Te chem din depărtare,
Fii lăudat! Amin!

AL. T. STAMATIAD

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

DUMINICA

de Preotul Const. Popescu

Continui tot cu ortodoxia, însă cu ortodoxia neamului meu. Nu știu câți își vor arunca privirea spre trecutul lui, deacum 1600 de ani și nu știu câți își vor dea seama de însemnătatea vieții poporului românesc, mai ales atunci când și-a primit existența!...

În ciuda lipsei de documente, în ciuda întunecimei veacurilor trăite, iată că poporul românesc există și azi, în pământul în care s-a născut, primind odată cu nașterea lui, creștinismul tocmai când limba sa era încă limba latină.

Și pământul și neamul românesc mai bine de o mie de ani, au trăit frământați de barbarii cuceritori, de rătăcirile religioase, cari din răsboalele lor - Doamne - câte devastări și masacre, nu s-au petrecut!

Totuși totul s-a păstrat neatins, iar poporul românesc a continuat să trăiască după legea lui - ortodoxia creștină - și-a exercitat cultul lui ortodox, cu toată viața lui de bejenie, mizerabilă,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

neliniștită, după atâtea invaziuni și după atâtea asprime și nesigurantă.

Este o afirmație în însăși viața poporului, afirmație pe care a împrumutat-o și a mărturisit-o istoria, că de a putut să reziste în fața hoardelor, lacome de cuceriri și jafuri, asta se datorește trupului lipit de pământul său și mângâierii aflate în bisericuța lui de lemn sau de lut, considerată ca o stăpână puternică și ideală. Prin aceasta s-au putut menține și scăpa, în veacurile de groază, limba și credința lor.

Din generație în generație, poporul nostru a rămas credincios pământului și bisericii ortodox și a mai rămas plin de nădejde în ziua dreptății.

Strămoșii noștri ne-au dat în dar țara noastră și biserica aceasta, cu obligația să le păstrăm, să le apărăm și să ne încredem în ele. Nu numai atât: aceștia – ca și la judecata lui Dumnezeu – ne vor cere socoteala de felul cum am păstrat aceste comori, iar graiul acesta: "Iată ce v-am dat, dar să vă vedem ce ne prezentați".

Deocamdată vedem că țara noastră s-a încins într-o luptă ca să fie ferită de foc, de sabie și de năvălirea întunecului și a necredinței, iar ostașul nostru, prin cele două pasiuni: iubirea de Dumnezeu și iubirea de patrie, s-a însuflețit, și astăzi se jertfește și moare, atingând așa dar înălțimile supranaturalului însuși. De lucrul acesta, strămoșii noștri se pot mândri.

Pe cealaltă parte, se poate pune firesc întrebarea: Cum stăm azi cu ortodoxia noastră, pe care strămoșii ne-au predat-o în toată strălucirea ei?

Aci au chemarea și răspunderea clericiei noastre.

Și mă gândesc acum la cuvintele d-lui ministru Petrovici, cari, deși au o semnificație, sânt scoase dintr-o realitate crudă. Iată ce spune d-sa: Este drept că doctrina creștină spune: "Nu vrem moartea păcătosului, ci dimpotrivă iertarea lui".

Și eu sunt pentru iertarea păcătosului, însă cu o condiție: el să rămână în colțul lui de umbră, iar să nu aibă misiuni de purificare și luminare a altora.

Cei chemați au datoria să înțeleagă, căci ortodoxia noastră nu presupune nici prostie, nici răutate, nici lene; ortodoxia noastră nu-i nici tarabă și nici trambulină pentru ignoranți și vanitoși. Din contra, ortodoxia noastră presupune apostoli luptând: să se ducă

acolo, unde pericolul amenință; să vorbească acolo, unde adevărul se sgudue. Cu episcopul în cap, cu imperativa lui inteligență și cu imperativa lui autoritate doctrinală de susținere, cu preoți capabili, vrednici și demni să pornească avalanșa de acțiuni misionare: să alunge ignoranța și răutatea; să înfrunte toate acțiunile tovarășe cu păgânismul și păcatul și să păstreze în țara noastră – ca străbunii noștri – credința în Dumnezeu și dragostea Domnului Hristos.

Am această autoritate de a povățui și de a preveni; am darul de a cunoaște și de a prezice. În ortodoxia noastră trebuie să existe protestul și să nu se îngăduie jocul umbrelor. Asta pentru binele țării și al bisericii.

D.J. 39, Nr. 24, 20 martie 1943, p. 1

IARĂȘI CĂMINELE CULTURALE

Concordia parvae res crescunt;
discordia maximae dilabuntur.

Din cele ce s-au dat pe față la Consfătuirea de Duminică trecută, convocată în vederea întezirii unei acțiuni de lămurire, de luminare și de înălțare a moralului cetățenilor, s-a pus pe seama Căminelor culturale sătești, cărora le-ar reveni prin destinație sarcina de mai sus, o lăncezeală aproape totală... Învinuirea este – și după știința noastră – în mare parte îndreptățită: în afară de Căminele dela Basarabi, Adamclisi, Techirghiol, Ferdinand I și Deleni, a căror muncă neconținută și rodnică am înregistrat-o cu plăcere la timp, despre celelalte Cămine n-am aflat să prea fi dat semne de viață. (Să ne ierte acelea puține încă, da-or mai fi, a căror activitate nu din vina noastră, n-am semnalat-o.)

Totuși, față de asprele muștrări oficiale, ce au avut de primit conducătorii Căminelor culturale, la adunarea de Duminică, dela reședința județului, ne-am adus aminte de o veche zicătoare franțuzească: "Ni cet excès de zèle, ni cette indignité".

Căminelor culturale, acestor instituțiuni însemnate, conduse și ele de oameni, și cu mijloace restrânse, și cu nevoi și însărcinări din ce în ce mai multiple și mai împovărătoare, nu li se pot pretinde nici "excese de zel", cum nu se cade a li se arunca în față nici "nedemnități" din acelea, care rănesc adânc sufletele... Aceasta cu atât mai ales, cu cât aceleași elemente au dat, într-un trecut nu prea îndepărtat, peremptorii dovezi de vrednicie în împrejurări analoage.

Conducătorii firești și protagoniști ai acestor Căminuri sunt și rămân preoții și învățătorii. Dacă cei dintâi n-au avut parte de nici un fel de apărare la acea consfătuire, în numele celor de al doilea a vorbit d-l I. Burtoi, inspector școlar al județului.

În vorbirea-i substanțială, d-sa a înșiruit toate temeurile, care ar lega, mai ales sufletește, pe învățători, de acțiunea Căminelor; n-a arătat însă și cauzele care au putut năruți toate aceste temeuri și pricinui dăunătoarea și trista lăncezeală, de toți recunoscută. Dacă Șeful calificat al membrilor corpului didactic s-a crezut obligat să treacă sub tăcere acele cauze, cu atât mai puțin ne socotim noi îndreptățiți a le sublinia.

Una din acestea, pare însă a fi fost de toți admisă: zavistia dintre fruntași, dintre puținii intelectuali ai satelor, dintre preoți și învățători și dintre aceștia și organele Administrației. Aci pare a fi toată buba! Vrajba aceasta netăgăduită, care se răsfrânge și asupra activității Căminelor, - frecăturile acestea datorite și unor "amoruri proprii" prea aprinse, nu sunt mai puțin o urâtă și primejdioasă rămășiță a neînțelegerilor și pasiunilor politice de tristă aducere-aminte. De ce s-o ascundem? Năravurile ca și pirul, au - se știe - rădăcini adânci!...

Ele trebuesc, totuși stârpite, sau, pentru moment cel puțin, înlăturate. Sunt prea grele și prea pline de răspundere ceasurile ce le trăim, pentruca să ne mai ardă, între noi, frații, de ceartă și de sbeguială... Diferendele și urile de natură politică sunt vechi, de când lumea. De ele n-am fost scutiți nici noi, în trecutul nostru apropiat. Dar, ne trec lacrimile și azi, când ne amintim de scena din Cameră, când, în fața flăcărilor răscoalelor din 1907, Dimitrie Sturza, șeful atât de habotnic al liberalilor, lua în brațe și săruta pe Take Ionescu, fruntaș conservator, pe care toată viața nu-l scosese din "Belzebuth"!...

Situația de azi e neasemănător mai critică și ea impune în mod imperios ca, pe altarul sfânt al Patriei, să jertfim orice patimă, orice ambiție și orice interese personale.

La apelul de Duminică al Mareșalului Conducător, transmis prin d-l Prefect, Căminelor Culturale, - datoare sunt ele să răspundă cu toată graba și cu toată însuflețirea.

Iar apropierea aceasta oarecum impusă, fie prilej unei conlucrări viitoare mai vii și mai statornice - pentru că vie și statornică e chemarea acestor instituțiuni, menite a desăvârși învățătura cetățenească, pe care Școala o dă numai în timp și în spațiu mărginit.

Const. N. Sarry

D.J. 39, Nr. 39, 12 mai 1943, p. 1

INAUGURAREA BIBLIOTECII ȘI PINACOTECII DIN CONSTANȚA

În timp ce strategiile cafenelelor și mareșalii mahalalelor, în mișcări prefăcute și în culori cât mai întunecate, expun zilnic, față de gură-cască dispuși să-i asculte și să-i creadă, situația militară și otrăvesc sufletele populației, D. Colonel Oprescu, primarul Constanței, deschide larg ușile bibliotecii și pinacotecei municipale.

Așezământul acesta, deși rânduit în pripă și lipsurile vremurilor grele ce străbatem, se înfățișează totuși în condițiuni minunate de potrivite scopului:

El vine apoi să alcătuiască - cum foarte bine a definit d. primar - un sigur refugiu pentru sufletele cetățenilor și să răspundă unei vechi nevoi și dorințe a acestora.

Unim și noi urările noastre cu acelea ale d-lui Colonel Oprescu, ca, într-un viitor cât mai apropiat, Metropolita Dobrogei să-și vadă Palatul Cultural ce de mult îl așteaptă și-i se cade - palat în care biblioteca și pinacoteca să-și aibă locul ce-l merită.

Până atunci, pe lângă tineretul școlar, care, socotim, nu are nevoie de imboldul nostru, clienții luminați ai cafenelelor sunt poftiți să-și petreacă ceasurile în acest așezământ, unde în loc să li se împuie capetele, li se ușurează sufletele.

Const. N. Saary

D.J. 39, Nr. 80, 11 noiembrie 1943

UNIVERSITATEA POPULARĂ

Universitatea populară punând la dispoziția publicului intelectual și a celui interesat conferențieri și discuțiuni cari să depășească nivelul comun, deschide Constanței – și prin această provincie - o nouă formă de viață.

În materialismul acut în care trăim – inerent oricărei stări de război la noi și pretutindeni – se pare că am atins maximul, de unde începe o naturală tendință către cele spirituale, către paginile nedeschise ale cărții.

Suntem sătui de materialism, sufletul nostru are nevoie de o evadare odihnitoare în universalitatea problemelor permanente ale culturii. De aceea Universitatea populară, venind astăzi cu o soluție, care s-ar putea numi de ordin social (pe lângă cea de ordin cultural) e menită să refacă omul și să-l repună pe soclul superiorității lui.

Universitatea populară a anunțat până la Crăciun numai 6 conferințe. Desigur că o sondare a înțelegerii publicului, ca o autocontrolare a propriilor mijloace, ca o încercare a drumurilor pe care se avântă, după care vor veni ciclurile, suntem siguri de aceasta. Și este de dorit, mai ales că Dobrogea, prin așezarea și viața ei, e obligator să fie cercetată în cel puțin un ciclu de conferințe. După Crăciun așteptăm să se producă și această fază de activitate.

Dobrogea Jună salutând cu entuziasm constituirea și începerea activității Universității populare, felicită pe inițiatori și își exprimă deplina încredere în desfășurarea prelegerilor, care corespunde unei simțite nevoi de ordin spiritual.

D.J. 39, Nr. 80, 21 noiembrie 1943

La noapte când vor adormi - lalele -
Capetele cu scoarțe cenușii,
Să-ți iei de mână umbra și sa vii,
Să scuturam poveștile din ele.

E slova caldă de știuta goana
Prin înfloririle cu hohot mic,
În care doarme tot, ori nu-i nimic
Din cerul cu găтели de cosânzeană...

S-au sfâșiat mățasuri de argint
În sufletul - corabie săracă -
Nu vine nimeni, nimeni nu mai pleacă
Și-i cântecul mai trist ca un colind.

N-am să-ți împart neliniști și sonete
- Sunt scrise toate pentru mai târziu -
Să știi că svonul lor curat și viu,
E apă vie pentru orice sete...

ȘTEFANIA STÂNCA

D.J. 38, nr. 45, 15 decembrie 1942

CAPITOLUL III

POLITICĂ-ADMINISTRAȚIE

PORTUL CONSTANȚA: ÎN ANTICHITATE

Din timpurile cele mai vechi, golful format de capul Constanța (Tomis) a fost o escală cunoscută, pentru adăpostul galeriilor și primitivelor vase ale navigațiunii antice – istoria ne dovedește cu prisosință că Grecii, Genovezii și Romanii rând pe rând au ocupat această porțiune, care oferea în mod natural un adăpost suficient, vaselor de comerț și război din acele timpuri. – de la Genovezi ne-au rămas încă până în zilele noastre resturi de cheuri și lucrări în apă, cari vor fi facilitat de sigur acostarea corăbiilor lor de comerț, care luase avânt ce înspăimântase întreaga lume. Azi aceste resturi de lucrări hidraulice se află acoperite de terasamentele făcute cu ocazia noilor lucrări ale portului.

Romanii care au stăpânit mai mult Moesia, cu tot caracterul lor întreprinzător, nu ne-au lăsat nici o urmă de lucrări hidraulice și aceasta nu atât din cauza hărțuilelor barbarilor cărora trebuia să li se împotrivescă victorios dar și din cauza decăderii comerțului în timpul de apunere al mărețului imperiu Roman.

SUB DOMINAȚIUNEA TURCĂ

Afară de resturile lucrărilor hidraulice rămase de la Genovezi, nimic nu ne îndreptățește a crede, că până la trecere Constanței sub dominațiunea turcă, să se mai fi executat alte lucrări de apărare și cheiaj.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

De la această epocă însă încep primele lucrări, de și în mod primitiv, totuși suficiente pentru a satisface necesitățile comerciale ale momentului.

Fără îndoială că Turcii, cu mult cunoscuta lor nepăsare, nu ne-ar fi lăsat aproape mai nimic apreciabil în port.

Aceasta ar fi dăunat nu numai comerțului în creștere, dar încă ar mai fi depreciat și acest punct de escală, care prin poziția lui geografică, era menit să fie debarcazul principal nu numai al produselor din Dobrogea și Bulgaria dar chiar și din Valachia.

A trebuit ca perspicacitatea unor străini cu mult mai întreprinzători, să întrezărească aceasta, pentru ca portul Constanța să-și ia avântul și să capete importanța unui port maritim de primul rang în Marea Neagră.

În adevăr numai societății Engleze, care a avut de la turci concesiunea liniei Constanța-Cernavodă și a portului Constanța se datoresc cheurile și digul, la adăpostul căruia acostau vasele comerciale ce încărcău cerealele din provinciile învecinate, stăpânite de Turci. Deși suprafața basinului închis prin lucrările companiei Engleze, era numai de 7-8 hectare, cu o lungime aproximativ de vreo 350 metri liniari de cheu, permițând astfel acostarea a 4-6 vase, totuși a servit în mod escelent, la operațiunile de export ale acestei companii care a tras profit fabuloase prin construcția liniei Constanța-Cernavodă și a cheurilor din port.

Impunătoarele magazii de la Cernavodă și port sunt martori neclintiți, din timpurile de propășire și avânt ale portului de atunci, temelia mărețelor lucrări de azi.

DUPĂ ANEXAREA DOBROGEI

E incontestabil că odată cu anexarea Dobrogei la România soarta portului Constanța a fost decisă. În mod firesc România, căpătând acces la mare trebuia să ridice primul și singurul ei punct maritim la înălțimea și importanța unui port modern în accepțiunea largă a cuvântului.

Prima grijă a guvernanților a fost de a răscumpăra de la compania Engleză linia Constanța-Cernavodă și drepturile de

proprietate asupra lucrărilor din port. Odată această operațiune terminată, s-a început execuția somptuosului pod de peste Dunăre menit să lege nu numai Provincia țară-mamă dar să dea și posibilitatea unui acces lesnicios portului de oarece fără această trăsătură de unire, importanța și rolul lui, ar fi fost aproape totalmente redusă. În timp ce lucrările podului erau în curs de execuție, un serviciu hydraulic, bine organizat, lucra în Constanța la facerea studiilor necesare unui proiect de port, corespunzător cerințelor și importanței ce urma să capete în viitor.

Vechiul port, rămas de la Englezi, cu mici modificări și o întreținere conștiincioasă a servit cerințelor exportului mult mai restrâns, în urma evenimentelor și modificărilor aduse prin războiul Ruso-Româno-Turc din 1877.

ÎNCEPEREA MARILOR LUCRĂRI ALE ACTUALULUI PORT

După terminarea lucrărilor podului de peste Dunăre, începerea lucrărilor portului se impunea cu atât mai mult cu cât cerințele și nevoile afacerilor de export și import sporeau zilnic, făcînd ca vechiurile cheiuri să devină insuficiente numărului strict necesar de vapoare. În timpul ernei, mai ales când din cauza înghețului Dunărei porturile Galați și Brăila se aflau în completă stagnațiune, Constanța, cu vechiul ei port nu putea să facă față nevoilor comerțului.

Proiectul marilor lucrări ale actualului port fiind deja terminată, în anul 1895, s-au început a se executa de către antreprisa Halier, digul, despre largul mării menit a apăra portul de valuri și digul de la Sud pentru apărarea atît a terasamentelor lucrărilor tunelului de acces în port, cât și spre a servi la închiderea portului.

În numărul viitor mă voi ocupa de cauzele încetării lucrului de sus zisa antrepriză franceză cît și de descripția lucrărilor port din punct de vedere tehnic.

I. G. Făgărășanu

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Următoarele articole referitoare la Portul Constanța, au fost doar semnalate:

1. Portul Constanța / (II) Cauzele plecării antreprizei Adrien Halier. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 3, 1904)
2. Portul Constanța / (III) Lucrările executate și sumele primite de antrepriza Adrien Hallier. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 4, 1 ianuarie 1905)
3. Portul Constanța / (IV) Rolul digurilor din parte de Sud, cel pentru apărarea platformei, digul de la intrare. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 5, 9 ianuarie 1905)
4. Portul Constanța / (V) Cheurile (descrierea structurii din punct de vedere tehnic). (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 6, 16 ianuarie 1905)
5. Portul Constanța / (VI) Bazinurile interioare; Platformele; Suprafața totală a portului. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 7, 23 ianuarie 1905)
6. Portul Constanța / (VI) Costul lucrărilor executate în portul Constanța. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 8, 30 ianuarie 1905)
7. Portul Constanța / (VII) Inconveniente și neajunsuri. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 10, 13 februarie 1905)
8. Portul Constanța / (VIII) Mișcarea Comercială. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 11, 20 februarie 1905)
9. Portul Constanța / (IX / Încheierea/.) Sunt reproduse câteva idei ale baronului d'Hogguer din lucrarea "Informațiuni asupra Dobrogei". Informațiile reproduse se referă la activitatea de import și export a Portului Constanța, cu date statistice. (în Dobrogea Jună, An I, Nr. 12, 27 februarie 1905)

D.J., An I, Nr. 2, 19 decembrie 1904

APEL

Iubiți cetățeni ai Dobrogei!

Credem că ați simțit fiorul groazei în suflet la vestea fulgerătoare: foamete!

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Da, foametea a pătruns în casele țăranilor noștri și a celor ce s-au luptat vitejește pe câmpiile Bulgariei pentru Independența Patriei.

Anul 1904 a fost de sigur un an nefast.

Arșița a dogorât pe câmpuri recolta, din care mai nimic nu s-a putut prinde; iarba de pășunat și finețe n-au fost din cauza secetei, iar iarna a căzut de timpuriu și neobișnuit de greu, surprinzând nepregătiți pe bunii noștri săteni și mai în special pe veteranii războiului Independenței, de curând strămutați în Dobrogea și încă neașezați cu toată gospodăria lor, ca sa poată face față marilor greutăți ale momentului.

Guvernul, în înalta lui solitudine, a venit la timp în ajutorul țăranilor, procurându-le porumb sub forma de împrumut, dar numai cu această solitudine nu se pot împăca, în mod satisfăcător, cerințele și nevoile întregii populațiuni care suferă de mizeria foamei la țară.

Am crezut că inițiativa privată va putea să desăvârșească o operă națională de mare însemnătate și o faptă de cel mai înalt patriotism.

E timpul să dovedim că iubim pe țăran, că existența și fericirea lui e strâns legată de soarta noastră, că bucuria și durerile lui sunt și ale noastre, în fine că știm să prețuim pe aceia cari ne-au păstrat caracterul etnic în timp de pace și moșia strămoșească ca și credința în timp de război.

În consecință, noi, membrii comitetului instituit în acest scop, venim a apela la înaltele Dv. sentimente de caritate și a vă ruga să ne dați binevoitorul Dv. concurs spre a putea să ameliorăm soarta țăranilor noștri.

În acest scop, avem onoarea a vă trimite prezentul apel însoțit de o listă de subscripție, rugându-vă a face sa fie subscrisă de toți amicii și cunoscuți Dv. cu suma ce va bine-voi fie-care, ori cât de mici ar fi.

Lista, împreună cu suma subscrisă, vă rugăm să bine-voiți a

Dobrogea Jună. Caleidoscop

înainta pe adresa D-lui Eftimie A. Radu, mare proprietar, casierul comitetului de inițiativă, strada Mangaliei No. Constanța.

Sumele strânse, pe măsură ce se vor încasa, se vor înainta imediat de Comitet Prefecturii județului Constanța, care a binevoit a-și lua însărcinarea de a distribui sătenilor lipsiți, hrană în natura, prin comitete ad-hoc compuse din primarul, preotul, învățătorul și fruntașii satelor.

Astfel, rolul comitetului de inițiativă se mărginește la strângerea mijloacelor, iar distribuirea lor va fi în sarcina autorităților.

Numele subscriitorilor cu sumele subscrise se vor publica atât în ziarele din București, cât și în o anumită broșură în care se va da seama de activitatea comitetului.

Comitetul își mai ia sarcina sa dea diferite reprezentații în Constanța spre a mări fondul necesar în scopul arătat și roagă pe toți să organizeze baluri sau reprezentații și în alte centre ale județului în același scop.

Corpul ofițerului din garnizoana locală, în frunte cu comandantul Diviziei D. General I. Vasiliu-Nasturel, aflând de această nobilă inițiativă, a promis puternicul său sprijin filantropicei întreprinderi.

Nu ne îndoim ca apelul nostru va găsi ecou în inimile caritabile.

Primiți, vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre considerațiuni.

Președinte, Ioan N. ROMAN avocat

Secretar, Petru VULCAN-publicist

D.J. I, Nr. 9, 6 februarie 1905, p. 4

ELEMENTELE MILITARE DIN DOBROGEA (I)

Ne vom opri astăzi asupra unui punct de o importanță capitală și peste care atât lumea oficială cât și particularii cari s-au ocupat de soarta acestei provincii, cu o nepăsare și o neprevvedere

Dobrogea Jună. Caleidoscop

culpabilă, au trecut cu vederea. E vorba de elementele militare din această parte a țării.

Dacă școala primară cultivă copilul apoi instrucțiunea militară – într-o accepție sănătoasă a cuvântului – completează pe cea dintâi și formează bărbatul, cetățeanul de mâine. Cazarma e adevărată școală națională.

De prima ne-am ocupat, atunci când am vorbit despre cultura limbei românești în Dobrogea.

Înainte de a ne ocupa și de ceastă-l'altă de educațiunea militară, de felul cum ea a fost făcută și de slabele roade ce natural era să dea, vom expune câteva tabele statistice.

Vorbind de statistici, trebuie să spunem, că autoritățile noastre cum și unele persoane particulare au întreprins cercetări și au ajuns să schițeze hărți – colorate chiar – pe naționalități și asupra numărului lor, care – o spunem fără cea mai mică ezitare – sunt departe de a se apropia cu realitatea.

Statisticile primilor sunt lucrute cu o aproximație iluzorie: cele întocmite de secunzi sunt absolut tendențioase.

În cercetările noastre, noi ne-am servit de registrele depozitelor de recrutare – cele mai exacte – și examinându-le pe acestea am ajuns la următoarele constatări:

NAȚIONALITATEA TINERILOR RECRUTAȚI

JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

ORAȘUL CONSTANȚA:

Români 59
Bulgari 27
Mahomedani 56
Ovrei 24
Ruși 0
Sârbi 1

NAȚIONALITATEA TINERILOR RECRUTAȚI

JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

PLASA CONSTANȚA:

Români 56
Bulgari 35
Mahomedani 228
Ovrei 1
Ruși 6
Sârbi 1

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Greci 69	Greci 4
Rom. transilvăneni 6	Rom. transilvăneni 23
Unguri 1	Unguri 1
Austrieci 1	Austrieci 1
Germani 3	Germani 21
Italieni 1	Italieni 3
Armeni 19	Armeni 0
Poloni 0	Poloni 0
Țigani 0	Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR RECRUTAȚI JUDEȚUL CONSTANȚA CONTINGENTUL 1903	NAȚIONALITATEA TINERILOR RECRUTAȚI JUDEȚUL CONSTANȚA CONTINGENTUL 1903
---	---

ORAȘUL CONSTANȚA:

Români 59
Bulgari 27
Mahomedani 56
Ovrei 24
Ruși 0
Sârbi 1
Greci 69
Rom. transilvăneni 6
Unguri 1
Austrieci 1
Germani 3
Italieni 1
Armeni 19
Poloni 0
Țigani 0

PLASA CONSTANȚA:

Români 56
Bulgari 35
Mahomedani 228
Ovrei 1
Ruși 6
Sârbi 1
Greci 4
Rom. transilvăneni 23
Unguri 1
Austrieci 1
Germani 21
Italieni 3
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

Dobrogea Jună. Caleidoscop

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

MANGALIA:

Români 127
Bulgari 4
Mahomedani 110
Ovrei 0
Ruși 0
Sîrbi 0
Greci 2
Rom. transilvăneni 15
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 15
Italiani 0
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

SILISTRA NOUĂ:

Români 117
Bulgari 245
Mahomedani 167
Ovrei 0
Ruși 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

MEDGIDIA:

Români 20
Bulgari 9
Mahomedani 186
Ovrei 2
Ruși 0
Sîrbi 0
Greci 10
Rom. transilvăneni 36
Unguri 1
Austrieci 0
Germani 9
Italiani 0
Armeni 2
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

HÂRȘOVA:

Români 137
Bulgari 2
Mahomedani 49
Ovrei 0
Ruși 12

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Sîrbi 0

Greci 1

Rom. transilvăneni 7

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 1

Italieni 0

Armeni 0

Poloni 0

Țigani 0

Sîrbi 0

Greci 3

Rom. transilvăneni 4

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 0

Italieni 2

Armeni 0

Poloni 0

Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1904

BABADAG:

Români 11

Bulgari 135

Mahomedani 9

Ovrei 0

Ruși 0

Sîrbi 0

Greci 0

Rom. transilvăneni 5

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 31

Italieni 0

Armeni 1

Poloni 0

Țigani 0

ORAȘUL CONSTANȚA:

Români 41

Bulgari 10

Mahomedani 35

Ovrei 13

Ruși 0

Sîrbi 1

Greci 41

Rom. transilvăneni 6

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 6

Italieni 1

Armeni 10

Poloni 0

Țigani 0

Dobrogea Jună. Caleidoscop

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1904

PLASA CONSTANȚA:

Români 35
Bulgari 34
Mahomedani 172
Ovrei 0
Ruși 3
Sîrbi 1
Greci 6
Rom. transilvăneni 19
Unguri 2
Austrieci 2
Germani 19
Italieni 1
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

MEDGIDIA:

Români 158
Bulgari 21
Mahomedani 109
Ovrei 1
Ruși 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1904

MANGALIA:

Români 96
Bulgari 6
Mahomedani 101
Ovrei 0
Ruși 0
Sîrbi 0
Greci 0
Rom. transilvăneni 6
Unguri 2
Austrieci 1
Germani 14
Italieni 0
Armeni 1
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1903

SILISTRA NOUĂ:

Români 101
Bulgari 161
Mahomedani 108
Ovrei 0
Ruși 2

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Sîrbi 0
Greci 0
Rom. transilvăneni 47
Unguri 1
Austrieci 0
Germani 6
Italieni 1
Armeni 2
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1904

HÂRȘOVA:

Români 116
Bulgari 7
Mahomedani 31
Ovrei 0
Ruși 9
Sîrbi 0
Greci 1
Rom. transilvăneni 6
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 0
Italieni 0
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

Sîrbi 0
Greci 1
Rom. transilvăneni 7
Unguri 0
Austrieci 1
Germani 1
Italieni 0
Armeni 2
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
JUDEȚUL CONSTANȚA
CONTINGENTUL 1904

BABADAG:

Români 39
Bulgari 181
Mahomedani 95
Ovrei 0
Ruși 0
Sîrbi 0
Greci 0
Rom. transilvăneni 5
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 37
Italieni 0
Armeni 1
Poloni 0
Țigani 0

Dobrogea Jună. Caleidoscop

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903

ORAȘUL TULCEA:

Români 74
Bulgari 91
Mahomedani 27
Ovrei 42
Ruși 91
Sîrbi 0
Greci 56
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 11
Italieni 0
Armeni 2
Poloni 0
Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903

BABADAG:

Români 100
Bulgari 113
Mahomedani 94
Ovrei 6
Ruși 96
Sîrbi 0
Greci 4

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903

PLASA SULINA:

Români 40
Bulgari 1
Mahomedani 2
Ovrei 5
Ruși 91
Sîrbi 0
Greci 53
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 1
Italieni 0
Armeni 0
Poloni 4
Țigani 4

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903

MĂCIN:

Români 270
Bulgari 11
Mahomedani 23
Ovrei 2
Ruși 43
Sîrbi 0
Greci 1

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 25
Italieni 0
Armeni 1
Poloni 0
Țigani 0

**NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903**

TULCEA:

Români 174
Bulgari 29
Mahomedani 42
Ovrei 7
Ruși 72
Sârbi 0
Greci 1
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 20
Italieni 20
Armeni 1
Poloni 0
Țigani 0

**NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1904**

ORAȘUL TULCEA:

Români 65
Bulgari 87

Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 0
Italieni 0
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 1

**NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1903**

HÂRȘOVA:

Români 148
Bulgari 171
Mahomedani 94
Ovrei 24
Ruși 96
Sârbi 0
Greci 1
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 0
Italieni 0
Armeni 2
Poloni 0
Țigani 0

**NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1904**

PLASA SULINA:

Români 38
Bulgari 3

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Mahomedani 13

Ovrei 43

Ruși 106

Sârbi 0

Greci 30

Rom. transilvăneni 0

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 8

Italieni 0

Armeni 2

Poloni 0

Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR

RECRUTAȚI

CONTINGENTUL 1904

Mahomedani 1

Ovrei 9

Ruși 99

Sârbi 0

Greci 44

Rom. transilvăneni 0

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 0

Italieni 0

Armeni 0

Poloni 1

Țigani 0

NAȚIONALITATEA TINERILOR

RECRUTAȚI

CONTINGENTUL 1904

BABADAG:

Români 92

Bulgari 177

Mahomedani 29

Ovrei 9

Ruși 114

Sârbi 0

Greci 7

Rom. transilvăneni 0

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 20

Italieni 0

Armeni 0

Poloni 0

Țigani 0

MĂCIN:

Români 284

Bulgari 21

Mahomedani 25

Ovrei 4

Ruși 37

Sârbi 0

Greci 0

Rom. transilvăneni 0

Unguri 0

Austrieci 0

Germani 0

Italieni 0

Armeni 0

Poloni 0

Țigani 0

Dobrogea Jună. Caleidoscop

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1904

NAȚIONALITATEA TINERILOR
RECRUTAȚI
CONTINGENTUL 1904

TULCEA:

Români 310
Bulgari 55
Mahomedani 43
Ovrei 4
Ruși 101
Sîrbi 0
Greci 2
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 28
Italieni 0
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

HÂRȘOVA:

Români 196
Bulgari 0
Mahomedani 32
Ovrei 0
Ruși 2
Sîrbi 0
Greci 0
Rom. transilvăneni 0
Unguri 0
Austrieci 0
Germani 0
Italieni 0
Armeni 0
Poloni 0
Țigani 0

Am dat ultimele contingente, căci dacă am lua din cele vechi, toți credem, vor conveni cu noi, că avem elementul românesc într-o minoritate infimă.

Din tabela de mai sus rezultă că contingentele anilor 1903 și 1904, din județele Constanța și Tulcea, sunt formate precum urmează:

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Naționalitatea tinerilor recrutați	Constanța		Tulcea	
	1903	1904	1903	1904
Ovrei	27	591	152	143
Ruși	5	16	394	459
Sârbi	1	2		
Greci	89	49	115	53
Români Transilvăneni	96	96		
Unguri	3	5		
Austrieci	2	3		
Germani	80	89	59	56
Armeni	6	2	5	6
Italieni	23	16	4	
Țigani				
Poloni				
Diverse				
TOTAL	2444	1886	2018	2154

Acestea sunt, din câte vedeți, elementele care vor forma generațiunea de mâine - generațiune chemată a exercita drepturile politice în toată plenitudinea lor.

Tocmai aceasta este partea care ne interesează și ne îngrijește tot o dată.

D.J. An I, Nr. 14, 13 martie 1905

ELEMENTE MILITARE DIN DOBROGEA (II)

Din tabelele expuse de noi în numărul trecut, întocmite după date oficiale, luate de la depozitele de recrutare - singurele date mai exacte - s-a putut vedea în ce proporție avem elementul românesc, față de elementele celelalte, care compun efectivele militare recrutate în această provincie.

De altfel o simplă revistă a corurilor locale dă cea mai potentă confirmare eloquentelor cifre de pe hârtie. Exceptând cele patru companii teritoriale, în care căciularii se pierd în oceanul de fesuri, printre companiile permanente se găsesc atâtea elemente streine, în cât ar trebui să se dispună - putem cita ordinele de zi - împărțirea proporțională a elementului românesc, pentru ca acest serviciu să se facă posibil.

Cum aceste elemente vor forma generațiunea de mâine - generațiune chemată mai curând sau mai târziu a intra în viața publică a Regatului - educațiunea lor națională trebuie să ne preocupe în mod serios.

Școala singură, ori câte silinți s-ar depune - date fiind intoleranța și fanatismul religios al unora, șovinismul și veleitățile zilnic alimentate ale altora - nu poate cultiva aceste suflete în mod satisfăcător și așa cum ar reclama interesele naționale. Aci este chemată cazarma, să completeze această instrucțiune.

În felul cum au urmat lucrurile până acum, avem până astăzi chiar, după cum rezultă din tabelele date, fără să exagerăm, 50 la 100 dintre tinerii Dobrogeni, care nu pot decât să mânuiască arma în mod mecanic și fără să știe - fie că nu le-am știut spune noi, fie că le-am spus de-a surda - pentru cine și pentru ce sunt preparați dâșii.

Ei bine, cu o asemenea școală, dacă nu perdem - în cazul cel mai bun - nimic, nici nu vom face însă vr-unpas înainte și starea actuală de lucruri după un pătrar de veac de la anexare ne vorbește în deajuns: Cu naționalizarea provinciei stăm destul de rău și nu ne sfiim a afirma, că greșala capitală rezidă în sistemul actual de instrucție militară.

Pentru ca să se aducă o îndreptare eficace și cât mai neîntârziată, opinăm ca toate aceste elemente eterofile, după ce au făcut o instrucție preliminară de 6 luni aci, cu cadre pregătite pentru această misiune, să fie trimise a-și complecta stagiul dincolo de țară. iar efectivele corpurilor locale să fie completate cu elemente românești.

La obiecțiunea, că în cazul unei asemenea dispozițiuni mulți dintre aceștia, luați de lângă căminele și părinții lor, vor căuta a se sustrage de la serviciul militar, nu putem răspunde edificativ, de

cât că pe asemenea fugari în timp de pace, s-ar putea foarte puțin conta într-un timp de război.

În numărul viitor vom continua a ne ocupa de elementele militare din această provincie.

D.J. An I, Nr. 15, 20 martie 1905

ELEMENTE MLITARE DIN DOBROGEA (III)

Am arătat în două din numerele precedente, cu date oficiale, că în regimentele locale cu efective recrutate în această parte a țării, avem elemente eterofile în proporțiuni considerabile, aparținând la diferite națiuni.

Vom inzista asupra dorobanților cu schimbul și anume asupra imprevisiunii ce-ți fac aceste trupe.

privindu-l la o concentrare de Dumineca, ți-ar părea că ai în față sfărâmăturile unei armate de mercenari, prinși cu arcanul de pe întreaga suprafață a globului: **Ovrei**, de prin orașele, în ghete cu nasturi. **Armeni** îmbrăcați tot nemțește, cu câte un palton jerpelit; **Greci**, mai subțiri, în pardesiuri fără coate, cu ghete roșii; **Bulgari** cu câte o căciulă "de la moși strămoși meroz" îndesată pe urechi, în picioare opinci și peste obiele burduf; **Turci** în șalvari de toate culorile și cu ventilațiuni în toate direcțiunile; **Tătari** cu îmbrăcămintea tot așa de răpănoasă ca și fețele lor și cu picioarele goale; **Mocani** în păstorecul lor costum obișnuit; **Vlăsceni**, imbrăcați ca și Bulgarii de aci, de cât cu o cruce de găitan roșiu pe spate; **Bănățeni**, cu pantaloni scurți și legați mai jos de mijloc; **Oltenii** și **Muscelenii** în costumele lor naționale; cu o sumă de târgoveți veniți acum de curând cu părinții lor veterani, în costume de toate formele și nuanțele până și în tunici militare vândute la vechituri ca reformate ... Dacă se poate ca o trupă militară – unde uniformitatea și estetica sunt două calități esențiale – să prezinte un aspect mai ridicol și mai hidos!

Poeții și scriitorii, cari au căutat frumosul port național și se târguiesc de disprețul cu care e întâmpinat el astăzi, n-o fac fiți siguri nici pentru a confirma zicătoarea latinească **scribitur ad narrantum**, nici din obiceiul de a jeli trecutul la toate respântiile ... Ei se fac interpreții unui murmur, ce e ecoul slăbit al șipotelor și

frunzișului din munți, în cari se refugiau aceia cari ne-au făurit România de astăzi!

Impunerea unui port național la aceste trupe, care din punct de vedere estetic, se prezintă cum nu se poate mai dezamățate, ar satisface - credem - o îndoită necesitate: Ne-ar priva de urficiosul spectacol ce ele ni-l oferă astăzi, atunci când sunt concentrate Dumineca pentru exerciții, iar pe alta s-ar introduce pe nesimțite portul național în această provincie, presărată cu elemente atât de pestrițe.

Portul - opinăm - ca să fie cât de simplu. Spre pildă: o cămașă națională, itari, opinci, un mintean scurt și căciula legendară. Confecționarea lui să privească pe Stat iar costul să fie acoperit de soldați.

Ideea ar părea la prima vedere nepractică. O greșeală! Nu reclamă de cât un mic studiu și puțină voință. Rodele le poate întrezări ori-ce minte clară și cu adevărat românească.

Socotim inutil a mai insista asupra detaliilor apucării ei; e un lucru cum nu se poate mai elementar.

D.J., An I, Nr. 16, 27 martie 1905

SERVICIUL MARITIM ROMÂN

Creierea Serviciului Maritim Român face parte din complexul lucrărilor, ce țara noastră a conceput, în urma reanexării Dobrogei, spre a-și asigura un drum direct la Mare, pe unde să poată în tot timpul anului și în deplină libertate de acțiune, să-și mărească tot mai mult activitate comercială cu țările orientului și ale Occidentului.

Cu scopul acesta s-a construit linia ferată Bucurști-Fetești și monumentalul pod de pe Borcea și de pe Dunărea mare, s-a răscumpărat linia Cernavodă-Constanța, s-a îmbunătățit și mărit și portul din această ultimă localitate. liniile Serviciului Maritim Român nu sunt decât o lungire a acestui drum.

Ideea înființării unei marine comerciale datează la noi în țară încă din 1888, când s-a votat legea pentru creierea unui serviciu de navigație fluvială și maritimă: dar această lege nu a

dobândit un început de plicare decât peste șapte ani. În adevăr, abia în anul 1895 s-a dat însărcinare Regiei Monopolurilor Statului să se ocupe cu înființarea și organizarea Serviciului Maritim Român. Și pentru a putea duce la bun sfârșit această sarcină, i s-a pus la dispozițiune suma de 2 milioane lei, ce s-a luat împrumut din fondul porturilor. Cu această sumă, Regia a cumpărat două vapoare ("Medeea" și "Meteor") și a acoperit celelalte cheltuieli pentru organizarea serviciului, astfel că în ziua de 26 septembrie 1895, odată cu inaugurarea podului "Regele Carol I" de pe Dumăre, s-a putut inaugura și linia de navigațiune maritimă română, Constanța - Constantinopol.

Sub administrațiunea Regiei Monopolurilor Statului, "Serviciul Maritim Român" nu a stat decât până în anul acela, a fost trecut sub administrațiunea căilor noastre ferate, unde formează un serviciu special aparte.

Tot prin această lege s-a acordat Ministerului Lucrărilor Publice un credit extraordinar de 10 milioane lei, pentru cumpărarea de vapoare și întâmpinarea primelor cheltuieli necesare exploatării serviciului despre care este vorba.

Direcțiunea Serviciului Maritim Român, alipită pe lângă administrația Căilor noastre ferate, cuprinde astăzi două servicii: Serviciul central și Serviciul exterior.

Cel dintâiu se compune din trei diviziuni, și anume: diviziunea administrativă, diviziunea de exploatare și diviziunea tehnică, fiecare din ele având prin urmare atribuțiuni deosebite.

Cel de-al doilea Serviciu se compune din: 1) Inspectoratul vapoarelor, cu reședința la Constanța; 2) Agenția generală a liniei occidentale la Rotterdam, girată de către casa W. H. Müller & Comp. ; 3) Două agenții, una la Brăila, cealaltă la Galați; 4) O subagenție la Sulina.

Parcul vapoarelor. Serviciul Maritim Român posedă 10 vapoare și anume: Regele Carol I și Principesa Maria, ambele vapoare poștale; Dobrogea, București, Iași, Turnu Severin și Constanța, vapoare de mărfuri; Sulina, Evelin și Viitorul, bastimente de servitudine.

Vaporul Regele Carol I construit între anii 1898 în șantierul "The Fairfield Govan - Glasgow" este cel mai mare dintre toate. El

Dobrogea Jună. Caleidoscop

are o lungime între perpendiculare de 106,70 m și o lățime de 12,80 m.

Capacitatea vaporului este de 2.369 tone de registru brut și 832 tone de registru net. Instalațiunile pentru transportul călătorilor se compun din 18 cabine clasa I, cu 48 de paturi, și 20 de cabine clasa a II, cu 60 de paturi. Pentru transportul mărfurilor are un spațiu disponibil de 1.126 metri cubi, repartizați în trei cale, și poate încărca în împrejurări normale o cantitate mijlocie de 680 de tone. Vaporul "Regele Carol I", are o viteză de 18 noduri pe oră și o forță de 6500 de cai. El a fost pus în serviciu la 13 Iulie 1898.

Vaporul "Principesa Maria", construit în anul 1896 în șantierul Orlando din Livorno, ete mai mic de cât precedentul. Lungimea sa între perpendiculare este de 86,01 metri, iar lungimea vaporului este de 10,65 metri. Are o capacitate de 1505 tone de registru brut și 502 tone de registru net. Posedă, ca instalațiuni pentru transportul călătorilor, 16 cabine clasa I, cu 48 de paturi și 12 cabine clasa II cu 52 de paturi. Pentru transportul mărfurilor are trei cale, cu o capacitate totală de 550 de metri cubi putând încărca în împrejurări normale o cantitate mijlocie de 250 de tone. Cu caricul complet are un deplasament de 2140 de tone. În serviciul curent, acest vapor are o viteză mijlocie de 18 noduri pe oră și o forță de 4.113 cai. A fost pus în serviciu la 6 Decembrie 1896.

"Vapoarele de mărfuri", "Dobrogea", "București" și "Iași", au fost construite în aceleași condițiuni, în șantierele Napies & Sons din Glasgow. În adevăr, fie-care fin aceste trei vapoare are ca lungime între perpendiculare 92,70 metri, iar ca lățime 11,80metri. Capacitatea fiecăruia dintre ele este de 2.267 tone de registru brut. Ele au câte cinci cale, pentru transportul mărfurilor, cu o capacitate de 5.144 metri cubi, fiecare vapor putând transporta în împrejurări normale 3.150 de tone. Deplasamentul lor cu caricul complet este de 5.400 de tone. Au, apoi aceiași viteză mijlocie de 9 noduri pe oră și aceiași forță de 1.050 de cai.

"Dobrogea" a fost pus în serviciu, în 3 Iulie 1897, "București" la 14 August 1897 și "Iași" la 26 Septembrie 1897. Pentru transportul călătorilor, aceste vapoare posedă câte 2 cabine de calsa I cu 4 paturi.

Cele-l-alte două vapoare de mărfuri "Turnu-Severin" și "Constanța", au fost de asemenea construite în condițiuni egale între ele, la Șantierul Howaldswderke din Kiel.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Vaporul "Turnu-Severin" a fost pus în serviciu la 5 Februarie 1898, iar "Constanța" la 27 Aprilie 1898.

Bastimentul "Sulina" este un remorcher cu roate, cu instalațiuni de salvare, aparate de scafandru și pompe centrifugale, iar bastimentele "Evelin" și "Viitorul" sunt două mici șalupe pentru navigațiunea pe mare în apropierea de port.

Serviciul Maritim Român mai posedă apoi un șlep ("Tusla" de 40 de tone) și două mahone: "Midia" de 25 de tone și "Siutghiol", 28 de tone. Acestea nu sunt întrebuințate.

Costul vapoarelor de mai sus se poate vedea în următorul tablou:

	Lei	B
Regele Carol I	24.447.470	32
Principesa Maria	1.526.252	95
Dobrogea	869.256	94
București	864.217	72
Iași	875.516	39
Turnu-Severin	775.653	61
Constanța	772.044	09
Sulina	100.000	-
Evelin	50.000	-
Viitorul	30.000	-
Șlepu și mahonele	11.480	-
Total:	30.321.892,02	

Cu vapoarele sale, Serviciul Maritim Român deservește două linii de navigație și anume: linia orientală și linia occidentală.

De aceasta ne vom ocupa în numărul viitor.

Gh. Cristodorescu

D.J. An I, Nr. 17, 3 aprilie 1905

SERVICIUL MARITIM ROMÂN (II)

Linia Orientală. Linia Orientală pune în legătură directă Constanța cu Constantinopole și formează cu chipul acesta o prelungire înspre Orient "a rețelei" noastre de căi ferate, care convergează prin podul peste Dunăre spre Constanța.

Această linie de navigațiune, cu o lungime de 196 mile marine a 1852 metri mila, este deservită de vapoarele "Regele Carol I" și "Principesa Maria" în mod alternativ, cam câte două luni fiecare, făcând două curse pe săptămână. Ea se găsește în legătură cu marele exprese occidentale Orient-Express, Ostende-Express și Berlin Express.

Când s'a creiat această linie două lucruri s'au avut în vedere:

1) dezvoltarea relațiilor noastre comerciale cu țările din Orient și 2) stabilirea prin țara noastră a unui curent de tranzit, pentru mărfurile și călătorii cari circulă între țările din Europa și Orient.

De când am dobândit independența economică și până mai acum cât-va timp, întreaga noastră politică comercială a fost îndreptată numai în spre occidentul Europei. Ca atare, preocuparea noastră de căpetenie a fost de a desvolta cât mai mult relațiunile comerciale cu aceste ținuturi. Acolo am căutat și am găsit debușeuri întinse pentru produsele țării și tot de-acolo ne-am procurat mărfurile cari ne-au lipsit dar de cari avem trebuință.

În timpul din urmă condițiunile noastre economice s'au schimbat cu desăvârșire. Producțiunea agricolă a crescut în proporțiuni considerabile și am început să exploatăm pe o scară întinsă bogățiile subsolului. Am fondat apoi, pe baze solide, o industrie națională, care prosperează neconținut.

Toate aceste schimbări importante reclamau, în mod imperios un câmp mai larg de activitate, pe tărâmul comercial și acest câmp ni-l oferă în mod foarte avantajos ținuturile Orientului, cari prin situațiunea lor geografică pot deveni piețe însemnate pentru desfacerea prisosului producțiunii noastre naționale.

Putem desface acolo cu mult succes o mulțime din produsele țării ca: cereale, lemne, sare, petrol, vite mari și mici, carne sărată și afumată, brânzeturi de tot felul, zahăr, vinuri, bere,

hârtie, pește, săpun, ciment, spirit și alte multe produse agricole, miniere și industriale.

A căuta prin urmare să dăm relațiilor noastre comerciale cu acele ținuturi o întindere cât mai mare, însemnează că urmărim o politică economică înțeleaptă, care rezultă în mod firesc din avântul pe care l'a luat țara noastră, în timpul din urmă, pe tărâmul economic. Creierea liniei Orientale de navigațiune constituie unul din mijloacele pentru realizarea acestui scop important din toate punctele de vedere.

Dar, prin creierea acestei linii s'a mai urmărit, precum am mai spus și ideea de a se desvolta în țara noastră un comerț de tranzit internațional.

România are pentru aceasta o situațiune admirabilă între Statele din occidentul Europei și ținuturile Orientului. Maiestatea sa Regele, înțeleptul nostru suveran, a reluat această situațiune încă din primul an al glorioasei sale domnii, prin următoarele cuvinte, din care reiese un viitor comercial strălucit pentru țara noastră.

"Drumul cel mai scurt din Anglia la Indii este prin România, căci linia dreaptă trasă de la Londra la Bombay trece prin București".

A atrage cât mai mult prin România tranzitul de călători, poștă și mărfuri, dintre statele Europei și acelea ale Orientului, tranzit care acuma din cauză că noi nu suntem destul de bine organizați, se face prin alte țări, nu constituie prin urmare o acțiune forțată, nici o pretențiune exagerată a poporului nostru, ei însemnează o măsură înțeleaptă care decurge în mod natural, pe de o parte din schimbarea direcțiunii curenților comerciali, dintre Europa și Asia, schimbare produsă în ultimele două decenii, iar pe de altă parte din așezarea țării noastre în drumul noilor curenți.

A fost un timp, sunt de atunci cinci secole, când o bună parte din comerțul celor două continente mai sus amintite se făcea prin România.

Descoperirea drumului spre Indii, pe la Capul Buna Speranță, precum și descoperirea continentului american, descoperiri care au avut loc precum se știe, pe la sfârșitul veacului al XV, schimbând direcțiunea comerțului dintre Europa și Asia în spre Oceanul Atlantic, au contribuit și la mișcarea tranzitului ce se

făcea prin țara noastră. Și această stare de lucruri a durat timp îndelungat, până în anul 1869, când în urma tăierii Istmului de Suez, curentul comercial dintre cele două continente s'a îndreptat din nou pe vechea cale, și cu chipul acesta România și-a reluat i ea locul pe care îl ocupa odinioară, sub raportul schimburilor dintre Europa și Asia.

Mai mult încă, atunci când linia de drum de fier până la Bagdad, linia a cărei construcție se urmează cu activitate, va fi complet terminată, rolul țării noastre ca țară de tranzit va căpăta o importanță și mai mare, căci situațiunea ei în această privință va fi și mai avantajoasă.

În asemenea condițiuni firesc lucru este să căutăm a înlesni și mai mult tranzitul de care este vorba, prin România, iar sacrificiile ce se fac și se vor mai face pentru acest sfârșit, vor fi cu prisosință răsplătite în viitor.

Naște acum o întrebare: Linia Orientală, creiată pentru scopurile arătate, a dat ea rezultatele dorite?

La această întrebare vom răspunde în nr. viitor.

Gh. Christodoreanu

D.J. An I, Nr. 18, 10 aprilie 1905

SERVICIUL MARITIM ROMÂN (III)

În numărul acesta ne propunem, să răspundem la întrebarea, dacă linia orientală, creiată pentru scopurile arătate, a dat rezultatele dorite?

Până acum rezultatele obținute sunt cu totul neînsemnate. Nici comerțul nostru cu Statele din Orient nu a luat un avânt mai îmbucurător și nici nu s'a stabilit prin țara noastră un tranzit mai important de călători și mărfuri între Europa și Orient. Se fac anual jertfe însemnate cu întreținerea liniei de navigație ce ne preocupă, iar rezultatele sunt foarte puțin îmbucurătoare.

Cauzele acestei stări de lucruri sunt cunoscute. Ele au fost aduse și la cunoștința Parlamentului de către N.P. Ianovici, fost deputat prin raportul ce a întocmit asupra proiectului de buget pentru veniturile și cheltuielile administrației Căilor ferate pe

exercițiul 1903-1904. Și fiindcă cestiunea este importantă vom reproduce aci toate considerațiunile referitoare la linia Orientală.

Este învederat astăzi, și chiar de la creațiunea Serviciului Maritim a fost recunoscut, zice N.P. Ianovici, că linia Constanța până la Constantinopol numai, pe lângă că nu are o importanță prea mare nici chiar pentru tranzacțiunile noastre proprii comerciale, cu atât mai puțin ne-ar îndreptăți a spera să stabilim printr'înșa un tranzit internațional, Constantinopol fiind însuși mai mult un port de tranziție al Extremului Orient, de cât o piață proprie de consumațiune. De aceea, chiar de la organizarea Serviciului maritim s'a prevăzut extensiunea liniei actuale Constanța-Constantinopol până la Alexandria sau Port Said.

Acolo am putea să facem un schimb intens de produse proprii ale solului nostru cu produsele Egiptului și Indiilor.

Din Alexandria divergează marile drumuri ale proveniențelor Extremului Orient și aci se adună o bună parte a schimbului europeanesc.

În lipsă de material plutitor propriu, directorul Serviciului maritim a fost însărcinat în iarna anului expirat, să caute a se abușa cu una din companiile de navigațiune cari deserveșc porturile din Orient, pentru a face un serviciu comun.

Condițiunile însă puse de acele companii erau foarte oneroase căci ele au înțeles că cestiunea se prezintă mai mult dintr-un punct de vedere de interes național și astfel nu s-a putut parveni la realizarea prelungirii liniei printr'o astfel de combinațiune.

Față cu aceste împrejurări, Serviciul nostru maritim, în scop de a facilita, pe cât posibil exportul din Orient a produselor solului nostru, chiar cu modestele mijloace de cari dispune actualmente, a încercat un paliativ, convenind cu o societate străină de navigațiune, care deservește linia Constantinopol-Alexandria, la un trafic de joncțiune cu taxe fixe pentru mărfuri.

Deși această combinațiune a intrat în vigoare abia de șase luni, totuși s'a constatat deja că lasă mult de dorit și că, pe această cale, ținta urmărită de noi nu se va putea pe deplin atinge: speșele de transbordare la Constantinopol, funcționarea neregulată a vaselor companiilor levantine, cari adesea urmăresc interese cu

total contrarii alor noastre, ne îndreptăţesc să presupunem că această combinaţiune nu poate avea un succes favorabil şi durabil.

Cu încă două vapoare rapide şi confortabile, cum este vaporul "Regele Carol I", s'ar putea efectua un serviciu permanent şi regulat între Constanţa şi Egipt odată pe săptămână, fie direct, fie cu escală la Smyrna şi Pireu, menţinându-se în acelaşi timp legătura bisăptămânală existentă astăzi între Constanţa şi Constantinopol.

Combinaţiunea ce s'ar face astăzi cu patru vapoare în loc de două, precum avea astăzi, nu numai că ar permite deservirea porturilor egiptene, dar ar asigura, în acelaşi timp şi regularitatea Serviciului pe linia Constanţa-Constantinopol, care astăzi este întrucât-va ameninţată de oare-ce nu există un al treilea vas de rezervă, neapărat necesar (...)

Gh. Christodoreanu

D.J. An I, Nr. 19-20, 17 aprilie 1905

SERVICIUL MARITIM ROMÂN

Linia occidentală. Linia occidentală cunoscută încă şi sub numele de linia Dunărea – Rotterdam, este coprinsă între Brăila, portul ei final în Occident.

Printr-înşa, în afară de Brăila, se mai dovedeşte şi porturile Galaţiei, Sulina şi Constanţa, iar în timpul ernei, atunci când Dunărea este îngheţată, acest din urmă port formează capul liniei în ţara noastră.

Vapoarele cari fac serviciul pe această linie sunt cele 5 vapoare de marfă despre cari am vorbit: **Bucureşti, Iaşi, Turnu-Severin, Dobrogea, Constanţa.**

Între Rotterdam şi Brăila, linia are o lungime de 3.522 mile marine, atunci când vasele acostează şi la Constanţa, iar când ele merg direct de la Constantinopol la Brăila, lungimea liniei este de 3.498 mile marine.

Prin creierea liniei occidentale s-a urmărit ideea pe de-o parte de a se da un avânt tot mai mare, şi în condiţiuni de

transport cât mai avantajoase, relațiunilor noastre comerciale cu țările din Occidentul Europei, iar pe de altă parte de a se acoperi, prin beneficiile ce ar rezulta din exploatarea ei, pagubele rezultând din exploatarea liniei poștale Orientale.

Această din urmă considerație își are importanța ei bine înțeles, pentru că lucrul este cunoscut, liniile poștale se întrețin adesea cu sacrificii mari, cu deosebire la începutul lor.

Între cât privește relațiunile noastre cu Statele din apus s-a avut în vedere mai ales exportul de cereale și importul cărbunilor de pământ. Și tocmai pentru a se prijiți comerțul acestor două articole, s-a ales ca punct final al liniei în Occident portul Rotterdam.

Dar această alegere a provocat mulțumiri accentuate atât în Anglia cât și în Belgia, două țări cu care România întreține relațiuni de afaceri întinse.

Avem în această privință ca dovadă raportul pe care legațiunea belgiană din țara noastră l-a întocmit în anul 1901.

(...) "Hotărârea guvernului – este scris în acel raport – de a înființa linia occidentală, odată luată, în Belgia lumea credea că se va alege portul Anvers ca punct final al noii linii, și că portul Rotterdam, despre care de altfel începuse a se vorbi de asemenea, nu va avea motive serioase de izbândă. Nu datorește oare organizațiunii comerciale și situațiunii geografice ale marelui nostru port, faptul că exportul României în Belgia a crescut așa de mult, în cât de la 7 milioane în 1880, a trecut peste 129 milioane în 1896?"

Anvers a importat 800.000 până la 900.000 de tone de cereale românești și traficul său către regatul dunărean s-a ridicat la 70.000 de tone. Toate acestea constituiau titluri excepționale. Așa că, atunci când ministrul lucrărilor publice, după o călătorie în Belgia și Olanda, a dat preferință portului Rotterdam; Belgienii au fost tentați de a-l taxa, pe dânsul și pe colegii săi, de ingrați.

Dar cum alegerea unui port de destinațiune nu este o afacere de sentimente, să examinăm acum motivele pentru cari s-a preferat portul Rotterdam. Casa **Muller & Croter**, din acest oraș, cu care guvernul a încheiat un contract pe cinci ani, asigură vapoarelor sale un caric complet de cereale, obligându-se a-l desface pe seama sa.

În ceea ce privește navlul său de întoarcere, el urma să se compue din cărbuni germani, din cari 100.000 de tone trebuia să fie furnizați anual de către un sindicat din Westfalia pentru căile ferate române. Deci, pe de-o parte posibilitatea de a crea un debușeu nou cerealelor românești, cari, prin Rotterdam pot ajunge în condiții mai avantajoase pe piața din Mannheim, navlul de la Mannheim fiind mai scump; pe de altă parte, cumpărarea avantajoasă de cărbuni cari la Anvers n-ar fi putut să se procure în condițiuni așa de eftine. Acestea sunt argumentele cari au fost prezentate pentru a se justifica alegerea portului din Olanda.

Se putea răspunde la Rotterdam nefiind de cât un simplu port de transbordare, introducerea grânelor românești în Germania, care se practică deja prin portul Anvers, s'ar fi putut desvolta pe aci tot așa de bine ca și prin Olanda, și că era de altfel în interesul agricultorilor români de a trimite produsele lor la metropola noastră comercială, care este, nu numai un port mare, dar și o mare piață de cereale.

Argumentul tras din cumpărarea cărbunilor germani nu era de asemenea mai solid. Nici odată beneficiul realizat de guvern din importul cărbunilor nu poate să egaleze pe acela realizat dintr-un caric de mărfuri diverse. Un armator nu încarcă cărbuni de cât atunci când nu poate face altfel: el ar opera în contra tuturor noțiunilor admise, dacă ar căuta să umple bastimentele sale cu acest combustibil, pentru care se plătește un navlu totdeauna mic, când ar avea la îndemână un caric abondent de tot felul de alte mărfuri. Și sub raportul navlului de întoarcere, este imposibil ca portul Rotterdam să lupte cu portul Anvers.

Considerațiunile de mai sus le găsim și noi întemeiate.

În starea actuală de lucruri ceea-ce preocupă și trebuie să preocupe mai ales Direcțiunea Serviciului nostru maritim, cu privire la bunele rezultate de exploatare ale liniei occidentale este tocmai cestiunea asigurării navlului de întoarcere.

La plecarea lor din țară, vasele cari deserves linia ce ne preocupă găsesc caricuri cu ușurință. Țara noastră exportă cantități considerabile de cereale și aceste produse asigură totdeauna un novlu remunerător bastimentelor serviciului nostru maritim.

Ce însemnează într'adevăr cantitățile de cereale pe cari aceste bastimente le pot transporta în spre Occident în decursul unui an, față de cele 2.500.000 de tone ce se exportă în medie anuală din țara noastră? Așa că se poate găsi în ori-ce moment caricuri pentru Anvers, când nu trebuie să uite că noi exportăm cu destinațiunea pentru Belgia peste 1.500.000 de tone de marfă.

Nu tot același lucru se poate spune despre novlul de întoarcere. Cargo-boturile noastre de pe linia occidentală găsesc cu greutate mare caricuri de întoarcere.

Faptul, de altfel se explică ușor. Țara noastră importă cantități de mărfuri cu mult mai mici de cât acelea pe cari le exportă și dintr'însele numai o parte sunt aduse pe apă.

Pe de altă parte, apoi, cărbunii de pământ, cari până mai acum cât-va timp formau în cea mai mare caricurile de întoarcere ale cargoboturilor noastre, se importă în țară din ce în ce mai puțin. Acest combustibil străin este eliminat aproape cu totul de la Direcțiunea CFR și se știe că pentru trebuințele Căilor noastre ferate se importă cantitatea cea mai mare de cărbuni. Din această cauză bastimentele de pe linia occidentală nu mai aduc de cât cantități mici de aceste mărfuri. În 1899 ele au transportat în țară 65.000 de tone de cărbuni, iar în 1903 numai 25.000 de tone.

Aceste considerațiuni probează până la evidență, credem noi, că pentru a-și asigura bastimentelor de pe linia occidentală caricuri de întoarcere, e absolută nevoie de ase recurge cât mai mult la mărfurile generale ce se importă în țară. Dar în această privință, portul Rotterdam se prezintă în cvonștițiuni cu totul inferioare față de Anvers.

În acest din urmă port se pot găsi cu o mai mare ușurință acele mărfuri.

O probă mai mult că portul Rotterdam nu poate să ne fie de nici un folos sub acest raport, e și faptul că, deși s'a înlocuit de Direcțiunea Serviciului nostru maritim un tarif direct foarte avantajos, pentru importul mărfurilor diverse de la Rotterdam la toate capitalele de județe și alte orașe mai importante din țară, totuși nu s'a ajuns la nici un rezultat satisfăcător: așa încât acest trafic a trebuit să fie părăsit, pentru a se recurge la late combinațiuni tarifare pentru atragerea mărfurilor din Anglia, Germania și Belgia. Dar cum aceste combinațiuni nu au fost aduse

la cunoștința nimănui, nu știm dacă sunt sau nu avantajoase pentru noi.

Pentru aceste motive noi credem că dacă portul Anvers ar fi capul liniei noastre occidentale, starea lucrurilor de astăzi, nu tocmai îmbucurătoare, precum se va vedea atunci când vom vorbi despre activitatea acestei linii, s'ar schimba cu mult:

Ni se va zice poate că între Anvers și porturile noastre există mai multe linii de navigații deservite de societăți străine și că Serviciul nostru maritim ar avea să se lovească de concurența lor.

Noi ne îndoim de această concurență. Serviciul nostru maritim, mulțumită combinațiilor noastre tarifare ce poate face cu Căile noastre ferate, va putea alcătui tarife directe pentru transportul mărfurilor, în condițiuni cu mult mai avantajoase de cât condițiunile în cari se fac aceste transporturi de către societățile străine.

G. Cristodorescu

D.J. An I, Nr.22, 8 mai 1905

VIZITA D-LUI PRIM-MINISTRU

În legătură cu promisiunile date pe când partidul conservator era în opoziție – promisiuni ce au văzut o primă, deși platoncă, realizare în programul de guvernământ enunțat la Iași – stă vizita din ultimele zile a D-lui Președinte al Consiliului prin provincia noastră.

Subtilitatea și finețea sunt calitățile care au luat locul francheței și fermității bărbaților de stat de pe vremuri, și iacă de ce evazivitatea, ce a caracterizat discursurile rostite de Primul Ministru la diferite ocaziuni, am găsit-o foarte la locul ei, cum tot atât de **politică** am găsit tangența prin care a scăpat, tot din aceeași chestiune, cu ocaziunea dezvoltării programului din a doa capitală a Regatului.

În tot cazul, faptul că șeful partidului, care a luat angajamentul cunoscut, a ținut sp întreprindă în persoană o călătorie de cercetare prin această parte a țării – călătorie căreia

va urma numirea unei comisiuni, după cum ni s-a spus la Iași, care să studieze chestiunea și să propună condițiunile în care Dobrogea poate intra în viața publică a Regatului – evidențiază pe deplin, că nu necondiționat și foarte cu drept cuvânt, s-a dat acea făgăduință mare și solemnă.

Acest lucru nouă ne produce o îndoită satisfacțiune: întâi, ni se recunoaște temeinicia susținerilor noastre, că nu toți și toate de aci sunt preparați pentru un deplin exercițiu al drepturilor politice și fără nici o restricțiune; al doilea, fiind-că ne surâde speranță, că relele care dăinuiesc în această provincie – parte contractate din timpul administrațiunei otomane o administrație vitregă și indolentă parte contractate sub administrațiunea noastră în trecutul cel mai apropiat coruptă și venală – ne surâde îndreptățita speranță, să zicem, că relele acestea, de care sigur s-a izbit distinsul nostru oaspete și de care neîndoios se va împiedica și comisiunea în chestiune, vor fi în cea mai mare parte îndreptate.

Așteptăm, ca această comisiune să-și înceapă operațiunile – operațiuni cari, ne place a crede că vor fi mai fecunde la lucru, de cât cele din 1889 când îl vom pune la dispoziție și modestul nostru material de cunoștințe în ceea ce privește păsurile și bubele acestei provincii. Până atunci – după cum mai spuneau cu altă ocaziune – nu voim nici să prejudecăm și nici să predicăm în pustiu.

Dar călătoriile din ultimele zile ale Primului Sfetnic al Coroanei ne amintește de călătoria întreprinsă în același scop și în aceeași calitate de către marele bărbat de stat Lascăr Catargiu, la 1889; asupra acesteia vom insista în numărul imediat.

S.

D.J. An I, Nr. 30, 3 iulie 1905

VIZITA LUI LASCĂR CATARGIU

Excursiunea pe care actualul Președinte al Consiliului de Miniștri a întreprins-o săptămâna trecută prin provincia noastră, ne-a făcut să ne amintim de vizita făcută în același scop și în

aceeași calitate, acum șaisprezece ani, și tot cam pe la aceeași epocă de către regretatul Prim Ministru Lascăr Catargiu.

Din referatul ce acesta a prezentat Consiliului de Miniștri, asupra stării Dobrogei, vom reproduce azi câte-va pasagii, și aceasta pentru ca să relevăm franchețea, de care vorbeam în numărul trecut, ce caracteriza bărbații de stat de odinioară.

Asupra modului cum se îndeplineau și se administrau diferitele servicii și instituțiuni publice din localitate, fostul Ministru de interne și Președinte al Consiliului, spune: "E dureros a o spune, dar este necontestabil că administrațiunea, în starea ei de organizare actuală, se găsește de fapt dată în mare parte pe mâna unor funcționari abuzivi, în special notarii și perceptorii, veniți din diferite părți ale țării și din acelea vecine cu Basarabia, Transilvania, etc. cu scopul de a se înavuți pe socoteala populațiunii locale, pe care o expun la tot felul de șicane și neajunsuri, exploatând-o fără nici un scrupul, în modul cel mai nedemn."

Trecând la proprietatea imobiliară rurală. – cestiune care are întâietate asupra tuturor celorlalte – L. Catargiu spune: "Populațiunea locală este în genere foarte nemulțumită, atât din cauza dispozițiunilor de multă ori draconice, vexatorii, sau puțin practice ale legilor și regulamentelor domeniiale, cât și din cauza unor din impiegații însărcinați cu aplicarea acestor legiuiri, cari, din neștiință sau rea credință, le interpretează adesea și le aplică în mod greșit și contrariu interesului public, expunând populațiunea la multiple și felurite neajunsuri."

După ce se pronunța asupra diferitelor comisiuni de parcelare, de care ne spune, că au procedat în mod vitreg și cu mare asprime, comițând chiar în diferite împrejurări cele mai mari nedreptăți; după ce ne confirma, că s-au urmărit pentru plata taxei de răscumpărare, sechestrându-li-se avutul pe nedrept, niște oameni, cărora nu li s-a dat nici un palmac de pământ conchidea că cheștiunea pământului din Dobrogea trebuie studiată foarte de aproape spre a împiedica o mai mare nemulțumire a locuitorilor, și că ar fi neapărat nevoie, în primul rând, de a se numi o nouă comisiune de revizuirea lucrărilor efectuate pentru parcelarea terenurilor.

În sfârșit, după ce mai expunea, cu aceeași durere de inimă și fără de ocol, o mulțime de alte neajunsuri, de care s-a izbit ochiul său veghetor și sufletu-i iubitor de țară, încercatul bărbat de stat termina ast-fel:

Față cu cele expuse, sub-semnatul este de părere a se institui o comisiune compusă din delegații diferitelor departamente ministeriale, care să examineze la fața locului cu deamănuntul toate trebuințele și neajunsurile populațiunii din Dobrogea și care, ținând compt de condițiunile economice excepționale în care se află acea parte a țării și de starea de cultură a diferitelor elemente din care se compune populațiunea, să propună sistemul de organizațiune administrativă cel mai propriu, precum și modificările ce trebuesc introduse în legislațiunea actualmente în vigoare.

Așteptăm, să vedem darea de seamă pe care distinsul nostru oaspete din săptămâna trecută o va face Consiliului de Miniștri, când ne propunem a stabili o comparație între Dobrogea de astăzi și acea pe care ne-o descrie Lascăr Catargiu; vom arăta cât a încasat și ce a făcut Statul în această provincie și ce a realizat inițiativa particulară.

D.J. An I, Nr. 31, 10 iulie 1905

1. INFORMAȚIUNI – rezultatul alegerilor parțiale din 9 ian. 1906, cu nr. de voturi / candidați.
2. "MOBILUL LUPTEI" – Constantin N. Sarry – Campania dusă de ziarul "Dobrogea Jună", în chestiunea regimului politic din Dobrogea (...) "nu suntem nici prin naștere și nici cultură reacționar. Pretindem numai, că atât timp cât vor exista piedicile care perzistă, nu se poate vorbi de intrarea Dobrogei în dreptul comun (...)"

D.J. An II, Nr. 4 (37), 15 ianuarie 1906

1. O nouă categorie de pământuri / Constantin N. Sarry

Chestiunea proprietății rurale din Dobrogea se discută de legea proprietății funciare rurale din Dobrogea, promulgată în 1882, conform căruia statul după un an intra în posesia unor proprietăți și instituții otomane, musulmane, a pământurilor

rurale ale emigranților (dacă aceștia nu le incendiau). În urma acestei hotărâri populația locală musulmană a fost deposedată de aceste bunuri. Constantin Sarry relatează că statul nu a rămas insensibil la plângerile care au urmat acestei hotărâri și că a cerut Turciei să trimită o listă cu cei desproprietăriți. Lista nu a mai fost trimisă.

2. Aplicarea Noului Tarif Vamal din Buletinul Camerei de Comerț.

Noile Tarife pt. mărfuri duc la moderarea afacerilor comercianților români și străini.

3. "Câteva pagini de drept administrativ Dobrogean"

Legea comunală și regulamentul asupra aplicării legii streinilor, formalitățile ce trebuie să îndeplinească un cetățean român supus altui stat. Conform art. 5, alineat II, din legea comunală promulgată la 26 aprilie 1904, orice cetățean român supus unui străin trebuie "să obțină autoritatea consiliului comunal (...) Asemenea autoritate nu se va putea da decât dacă streinul va dovedi, cu un certificat emanat de la autoritatea competența locului de unde a plecat (...) și să facă proba averii ce o posedă în cazul în care el nu este meseriaș. Mai sunt date sfaturi juridice și modalități de obținere a unor acte oficiale.

4. D.J. An II, nr. 6 (N. 39), 29 ian. 1906

"Emisiunea Drepturilor și chestiunea proprietății funciare" / Const. N. Sarry.

Dezbaterea comisiei drepturilor asupra revendicării pământurilor de către câțiva turci.

D.J., An II, Nr. 5 (38), 22 ianuarie. 1906

ISTORIE
DREPT FUNCJAR ÎN DOBROGEA

**„Studiu asupra proprietății funciare și, în special,
asupra domeniului public în Imperiul Otoman”**

Printre reformele din Imperiul Otoman, inaugurate prin Hati - Sheriful din Gulkane și Hati-Humaiun din 1856, una din cele mai însemnate este, negreșit, cea privitoare la proprietatea fonciară. Prin suprimarea concesiunilor feudatare s-a desființat privilegiul claselor cari exploatau în profitul lor munca cultivatorului și s-a stabilit egalitatea posesiunilor teritoriale, ca corolar al egalității tuturor supușilor otomani în privința drepturilor și sarcinilor publice.

Dacă proprietatea absolută, în sensul legislațiunilor din Occident formează încă excepțiunea în Turcia, dacă legiuitorul în contra intereselor economice și fiscale ale statului s-a oprit a face un pas înainte spre a transforma în proprietate absolută posesiunile particularilor pe domeniul public care cuprinde aproape întregul teritoriu al imperiului trebuie să atribuim aceasta, nu atât dificultăților materiale, cât caracterului religios al prescripțiunilor legislative pe cari s-a întemeiat formarea domeniului public în țările musulmane. Legislațiunea musulmană a ocupat lumea învățată din Occident, mai ales de la sfârșitul secolului încoace.

Printre autorii cei mai însemnați vom cita pe domnii d'Ohssen Hammer, Ducorroy, de Tornaw, cari au publicat studiind asupra întregii legislațiuni musulmane, religioasă și civilă. În special asupra proprietății teritoriale, dl. dr. Worm a publicat în *Journal Asiatique* studii remarcabile.

D. Belin cari a ocupat mult timp postul de interpret al Ambasadei franceze la Constantinopol în studiul ce a publicat tot în *Journal Asiatique*, a adăogat la numeroasele texturi originale citate și traduse de d. Worm, texturile privitoare la proprietatea fonciară extrasă din cartea de jurisprudență "Mulleka", scrisă în limba arabă de Ibrahim el Halebi, mort în Constantinopol în anul 1549; ea s-a editat cu comentarii de Mohamed el Meocutati în anul 1841. La aceasta d. Belin n'a însoțit această traducțiune de

comentariile sale și că s-a mărginit a expune starea proprietății teritoriale în Imperiul Otoman înaintea introducerii noilor reforme. Același regret trebuie să-l exprimăm în privința studiului d-lui Tischeundrot apărut în anul 1872. Mărginindu-se în cercul însemnat prin titlul cărții sale, d-sa ne dă un tablou complet al sistemului concesiunilor feudatare și indică numai, prin câteva cuvinte caracterul general al ultimelor reforme prin care s-a desființat acel sistem.

I. Despre izvoarele legislației la musulmani

Legile civile la musulmani, ca și cele religioase, au de *basa fundamenta* Coranul.

Această origine divină a dat, în esența lor, insistațiunilor sociale ale numeroaselor popoare cari aparțin Islamului un caracter teoretic și uniform; ele sunt nestrămutabile ca și dogmele religioase.

Ca codice religios și civil, Coranul nu prezintă însă o operă metodică și complectă, îmbrățișând toate chestiunile relative la cult și la viața socială. Cele 141 capitole, din care el se compune, au fost comunicate de Mahomed, credincioșilor, în foi separate și în diferite rânduri pe timpul cât a durat misiunea sa. Fiecare capitol, pe lângă scopul principal de a propaga noua religie, avea de obiect a satisface o trebuință a momentului, a regula chestiuni de dogme și de drept, după cum ele se prezentau modificând adesea decisiuni anterioare. De aceea dispozițiunile relative la căsătorie, la filiațiune, la succesiuni, la epitropii și la contracte le găsim risipite și expuse în mod cu totul incomplete în diferitele capitole: mai multe chestiuni importante sunt cu totul omise, primii spre exemplu dreptul de proprietate despre care nu se face nici o mențiune. Dacă considerăm întinsele regiuni și diversitatea popoarelor supuse Islamului, vom recunoaște, împreună cu Cautu, că tocmai brevitățile dispozițiunilor legislative și lacunele ce prezintă Coranul a înlesnit propagarea lui prin posibilitatea ce o dă texturilor, o interpretațiune mai conformă cu moravurile proprii ale fiecărei națiuni și cu cerințele timpului.

După moartea lui Mahomed, succesorii lui au avut recurs în casurile neprevăzute în Coran la ordinele verbale (Medith) ale

Profetului și la precedentele stabilite de dânsul: aceste dispozițiuni basate pe tradițiune, sunah formează o a doua basă a legislațiunei musulmane.

"Actele lui Mahomed", zice d. de Tornauw, necoprins în Coran și ordinile verbale, n-au după credința mahomedană aceeași autoritate absolută ca voința lui Dumnezeu manifestată în mod formal: ele însă ca deciziuni și acte personale ale Profetului, trebuie să servească de normă, în casurile neprevăzute în Coran." Adunarea și redacțiunea acestor tradițiuni a trebuit să dea naștere la variante și la controverse... Afară de câteva chestiuni relative la fixarea unor puncte de dogme variantele și controversele asupra acestor *hedith* au avut de obiect drepturile personale ale lui Ali (nepotul și ginerele lui Mahomed) și ale descendenților lui: și la aceasta trebuie atribuită cauza principală a sciziunii produsă în Islam între sunniții și schiții (Adeleiții).

Întâia colecțiune a acestor tradițiuni făcută sub Califatul lui Abu Behr, cu concursul soților Profetului (*eshab* sau *sahavé*) la acesta se adaogară cu timpul colecțiunile făcute de alți soți ai lui Mahomed, și astăzi Secta suniților admite 6 cărți, coprinzând adevăratele tradițiuni și ordinele verbale ale Profetului.

Secta Sunniților mai admite ca a treia bază a legislațiunei și decisiunile celor dintâi pentru Califi.

D.J., An II, Nr. 12 (45), 10 martie 1906

1. D.J. An II, Nr. 8 (41), 19 februarie 1906

Câteva cuvinte în preajma oportunității constituționalizării Dobrogei (I) / Ovid Buteanu

Chestiunea intrării Dobrogei în constituție, meritul "d-lui Remus Opreanu, de al cărui nume în realitate se leagă progresul în Dobrogea, căci al lui a fost meritul să îndrumeze pe calea unei administrații serioase și românești noua provincie, ca prefect al județului Constanța la începutul reanexării". Discuții în jurul legii din 1881, art. 2, privind reglarea proprietății imobiliare în Dobrogea, prin care numai românii puteau dobândi proprietate imobiliară în Dobrogea.

2. D.J., An II, nr. 9 (42), 26 febr. 1906

Câteva cuvinte în preajma oportunității constituționalizării Dobrogei (II), / Ovid Buteanu

"Cu prilejul discuțiunii asupra oportunității constituționalizării Dobrogei se cade să spicuiem și modul reglării proprietății imobiliare în Dobrogea (...) Se cuvine să ne ocupăm de proprietatea imobiliară în Dobrogea și pentru faptul că nu încapă îndoială că dominațiunea politică aparține aceluia care de stăpânirea de fapt a pământului.

Altfel nu este o stăpânire reală, efectivă: este o ocupațiune armată, care durează atâta vreme cât durează și letargia celui oprimat.

De la aceste principii pornind odată cu anexarea Dobrogei, odată cu reîntruparea ei, s-a impus cestiunea de a ști ce au luat în stăpânire și dacă la parcelarea pământurilor rurale a domnit vreun principiu, vreo idee, vreun fir roșu conducător.

În adevăr, stabilit este că populațiunea autohtonă a provinciei reanexate, în majoritate este populațiunea românească, alături negreșit - atunci la 1878 - cu populațiunea musulmană stăpânitoare de până atunci a provinciei.

Elementele străine în număr mai însemnat, ca bulgarii de pildă, sunt un neam imigrat.

Populațiunea bulgară rurală este venită fie din Basarabia, fie din jurul Brăilei, în urma armatelor imperiale, rusești, la începutul veacului trecut.

Burghezia, negustorașii mititei atunci (azi mari capitaliști), industriași neînsemnați (pantofari, trăistari, abagii), este fugită din orașele Bulgariei abia acum în timpul din urmă pe la jumătatea veacului trecut așezându-se pe malul Dunărei, sub ochii Europei, în orașele în care puterile europene aveau consulii lor.

Căutau sprijin și protecție.

Că aceste elemente sunt proaspeți musafiri avem în "Toponimic" cea mai puternică dovadă.

Nici o localitate, nici un pârâu, nici o vâlcea, nici un moșoroi nu au botezat aceste neamuri în graiul lor.

Poporul stăpânitor imprimă localității stăpânite sigiliul graiului lor.

Acest sigil nu are vremea să-l imprime bulgarii nici măcar satelor în care locuiesc ei.

Sunt prea de timpuriu veniți: aceste sate au botez din graiul turcesc și în jurul lor sunt cimitire musulmane.

Așa dar Bulgarii au înlocuit populațiunea musulmană emigrată. Astfel de la primul pas calea era netezită, drumul era indicat.

Majoritatea populațiunii autohtone era poporul cu același grai cu aceleași aspirațiuni ca poporul care, după veacuri, reanexa această provincie.

Cu toată această indicațiune s-a făcut cea mai mare greșeală politică. În împărțirea pământurilor, în împroprietărirea Dobrogenilor s-au părtinit unii s-au defavorizat alții, iar cei dezmoșteniți de inginerii parcelatori au fost românii numai românii.

Nici o idee, nici un principiu nu a stăpânit pe cei chemați, pe cei însărcinați cu regularea proprietății imobiliare în Dobrogea.

Greșesc.

A fost o idee dominantă.

Să se împartă fără rost cât mai multe hectare de teren, ca să rezulte cât mai mare sumă de plată, socotită a un leu de hectar, sumă urmărită conform legii de urmărire, ca și veniturile statului.

În colo fu roșu conductor în aceste parcelări nu s-a constatat, nici în vederi de economie politică, nici în vederi de politică documentară (...)"

„ÎNCETĂȚENIREA DOBROGENILOR”

CONST. N. SARRY

"Cum se face – se întreabă un profesor universitar de drept constituțional că în urma principiilor consacrate atât în dreptul public intern cât și extern, a suveranității naționale a autonomiei individuale, al principiului de libertate individuală, ca și azi lucrurile să se întâmple mai în același mod cum se întâmpla trei-patru veacuri în urmă, adică ca statele să cedeze o porțiune din teritoriul lor, cu locuitorii lor, întocmai ca cum ar ceda pe robi?

Cum, și azi locuitorii sunt niște adscripti glaebae, pentru ca aceste cesiuni să se facă astfel.

Napoleon I introdusese în adevăr principiul de a consulta populațiunea țării anexate, dacă voiesc sau nu să fie cedate.

Napoleon III, de asemenea, a respectat acest principiu și inspirat din el, în tratatul de la Viena din 1859-1860, propusese ca Lombardia și Veneția care fuseseră cedate de împăratul chestiei pt. a fi anexate Piemontului, să fie anexate cu condițiunea, ca populațiunile lor, să fie consultate dacă voiesc sau nu să fie anexate.

Nisa și Savoia au fost de asemenea consultate, când au fost anexate Franței.

Față însă cu greutățile imense de care ar fi avut să se isbească statele, atunci când ar fi căutat să pună în practică în mod sincer această teorie, guvernele popoarelor moderne au recurs la următorul temperativ, care ar legitima până la un punct aceste anexiuni.

Acest temperativ consistă în aceea că din momentul când intervine un tract internațional în regulă între ambele state contractante, adică între statul cesionar și cedant, acesta din urmă care cedează provincia prin acel tract este dator să prevadă în același tractat cum ca toți acei locuitori din provinciile cedate au dreptul de a opta între naționalitatea țării anexatoare, așa că cu modul acesta se respectă până la un punct principiul libertății individuale.

Așa dar, anexarea aduce cu sine, ipso facto, ipso jure, conferirea naționalității, sub rezerva pe cale individuală a opțiunei (...)

În baza tratatului de la Berlin, Dobrogea, cu Delta Dunărei și Insula Șerpilor se anexează la România.

Articolul 3 din legea pentru organizarea Dobrogei - lege care constituie pactul nostru fundamental - sună: "Toți locuitorii din Dobrogea cari în ziua de 11 aprilie 1877 eram cetățeni otomani devin și sunt cetățeni români". Mai departe art. 5: Locuitorii din Dobrogea deveniți cetățeni români, sunt egali înaintea legii...

„Legea Dobrogei nu prevede nici un termen de opțiune, așa că în mod imperativ toți locuitorii Dobrogei, supuși otomani, la 11 aprilie 1877, au devenit ipso facto, ipso jure, cetățeni Români (...)”.

D.J. An II, nr. 11 (44), 19 martie 1906

Studiu asupra proprietății fonciare și în special asupra domeniului public în Imperiul Otoman (G.M. Ghica)

Trebuie în sfârșit să adăogăm doctrinele stabilite de fondatorii celor 4 rituri ortodoxe în care se împarte secta Sunniților.

Aceste patru rituri, care și-au luat numele de la fondatorii lor Abu Hanifa, Hanbal, Shatei și Malek unite asupra dogmelor fundamentale, presintă oarecare divergențe în chestiuni secundare de jurisprudență religioasă și civilă.

La ottomani domnește mai des, doctrina Hanifită.

Aceste sunt elementele din care se compune legislațiunea religioasă a Islamului; ea nu suprimă prerogativa cea mai înaltă a Suveranului de a edicta legi noi conform trebuințelor timpului, ele însă nu pot fi în condițiune cu legile religioase ceea-ce se constată printr-un (...) emis de capul corpului teologic și juridic.

Muftiu: (la ottomani Sheikul – Islam) Hammer în Istoria Imperiului Ottoman caracterisă astfel isvoarele legislațiunii ottomane arătate mai sus.

„În Turcia zice el, ca la tot orientul legile date de suveran formează a patra basă a dreptului public (cele-l-alte trei sunt: Coranul, cuvântul lui Dumnezeu; Sunnah, cuvântul Profetului; decisiunile celor patru mari Imami sau părinți ai bisericii islamite. Cu toate că natura lor diferă, în mod esențial, de cele-l-alte trei isvoare ale legislațiunei musulmane ele nu sunt în contradicțiune cu ele fiindcă ele n-au de obiect decât ale complecta și ale interpreta după trebuințele statului. De aceea ele se numesc „Urfi” adică legislațiunea accesorie.

Colecțiunea lor se numește Kanunname carte sau drept canonic de la cuvântul grecesc *canon*, denomi-națiune care nu trebuie luată în sensul de drept eclesiastic, ci de drept politic.”

În acești din urmă ani s-a publicat în Constantinopol o nouă colecțiune de legi „Dustur”, între care și noul codice al proprietății fonciare.

Acest codice ne dă un exemplu mai mult despre distincțiunea ce se face în dreptul public musulman între legislațiunea religioasă și cea politică. În articolul (-) se zice, că legislațiunea și procedura relativă la proprietatea privată aflându-se în cărțile de jurisprudență religioasă (*figh*) nu sunt regulate prin acel codice, care n-are de obiect decât posesiunile pe domeniul Statului.

Ca să ne formăm dar, o idee completă despre regimul proprietății, trebuie să recurgem la jurisprudența religioasă, cu atât mai mult că într’înșa găsim bazele după care s-a constituit domeniul public și explicațiunea însemnată ce el a păstrat în societățile musulmane.

Vom examina, dar, originea proprietății teritoriale, după legile religioase, sub dominațiunea Califilor, întru cât însă aceasta va fi necesar pentru aprecierea noiei stări de lucruri introdusă în Imperiul Otoman prin ultimele reforme.

II. Despre constituirea proprietății teritoriale sub dominațiunea arabă, și despre regimul proprietății în Imperiul Ottoman înaintea reformelor Tanismatului

Resbelul sfânt, *djihad* a fost mijlocul predicat de Mahomed pentru întemeierea și propagarea Islamului; drepturi recunoscute biruitorului prin legile religioase, au determinat condițiunile făcute persoanelor și pământului în țările cucerite.

Faceți resbel, zice Profetul, celor cari nu cred în Dumnezeu și în ziua judecăței cari nu consideră ca oprit ceea ce a oprit Dumnezeu și apostolul său, și cari având scripturi s-au depărtat de la adevărata credință.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Mahomed admite originea divină a cărților mosaice și a evangheliilor: „Credem, zice el, credem în D-zeu în ceea ce el ne-a trimis în ceea ce el a destăinuit lui Abraham, Ismail, Iacob și celor douăsprezece triburi, credem în cărțile sfinte pe care le-a primit Moise, Isus și Profeții: nu face nici o osebire între ele, suntem supuși voinței lui Dumnezeu, suntem musulmani.

Profetul face o mare osebire între popoarele monoteiste și cele idolatre pentru cel d'Întâiu nu se cere, în mod absolut, convertirea lor la islamism, supunerea lor și plata tributului este scopul resbelului sfânt. Cât pentru idolatrii nu se admite nici o concesiune: convertirea lor sau resbel până la exterminățiune. Aceasta este singura alternativă pentru dânșii.

Tentațiunea idolatriei zice Coranu' este mai rea de cât măcelul.

Mahomed muri, curând după consolidarea puterii sale în peninsula arabică, și înainte de a fi putut întreprinde cuceriri în alte țări. Găsim, dar, în viața sa puține exemple despre soarta făcută poporațiunilor de alte religii căzute sub dominațiunea sa.

În al 5-lea an al hedgirei el combătu pe evreei din Coraiza, cari ajutaseră pe Coreichiți la înconjurarea Medinei (...)

D.J., An II, Nr. 13 (46), 20 apr. 1906

D.J. An II, Nr. 6 (39), 29 ianuarie 1906

1. Consiliul Județean - în rubrica „Informațiuni” -
- Hotărârea Consiliului Județean de constituirea liniei Tulcea - Constanța - costurile pentru această construcție

D.J. An II, Nr. 7 (No. 40), 12 februarie 1906

2. Consiliul Județean - în rubrica Informațiuni -
- „în ședința sa extraordinară de la 8 corent, consiliul nostru județean a votat un împrumut de 8 milioane 275 mii lei, necesari construcției liniei Tulcea - Constanța, cu condițiunea expresă că

punctul de joncțiune al acestei linii cu rețeaua generală să fie Medgidia”

INFORMAȚIUNI

„Monitorul oficial dela 2 aprilie a.c. publică decretul regal, prin care se introduc o mulțime de reduceri și suprimări în budgetul județului nostru pe anul curent.

La art. 1 se suplimentă 130.000 lei, fond pentru construirea celui de-al treilea pavilion al palatului administrativ.

Lei 600, la art. 50, diurna de transport a revizorului școlar.

Lei 2000, la art. 58 ajutor acordat comunei Hârșova pt. construirea bisericii rămânând alocația 4000 lei.

D.J., An II, Nr. 13 (N. 46), 20 aprilie 1906

INFORMAȚIUNI

Dumineca din urmă, între alți vizitatori, a sosit în localitate și d. Dimitrie Sturza, președintele consiliului.

Cu toate că nu s-a aflat de venirea șefului guvernului de cât în ultimul moment, totuși o mulțime de cetățeni, în cap cu d. Cristea Georgescu, președinte al comisiunii interimare și celelalte autorități, au eșit întru întâmpinarea eminentului om de Stat care încă odată a reușit să redea țării, în condițiuni excepționale, liniștea necesară.

D. Președinte al consiliului a sosit însoțit de d. Beldiman, ministru plenipotențiar al României la Berlin și de d. Vârnav, prefect al județului.

În după-amiaza Duminecei d-nii Sturza și Beldiman, au făcut o preambulă pe jos de-a lungul digului portului, distanță de doi km.

A doua zi distingii noștri oaspeți au vizitat, însoțiți fiind de d. Vârnav, palatul administrativ al justiției și reședința regală. Șeful guvernului, care a venit la Constanța spre a se repauza câteva zile, n'a pregetat de a se interesa de aproape de lucrările portului, pentru cari Statul a făcut și face așa mari jertfe.

Mărți, d-nii Sturza și Beldiman, însoțiți de d-nii ingineri Pâslă, Vârnav,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

comandorul Negru și alții au vizitat succesiv șantierul plăcilor de beton armat, pentru construcția silozurilor, stațiunea petrolului, casa de pompe etc.

Suntem siguri că ilustrul om de stat a putut fi fericit, constatând giganticele lucrări ce se execută sub direcțiunea și cu concursul inginerilor exclusiv români.

Mercuri, cu trenul de 4 d. președinte al consiliului a părăsit localitatea, însoțit de d. Beldiman.

ADMINISTRAȚIE - GUVERN

„Un toast al Majestății Sale Regelui și răspunsul d-lui ministru de război”

„Cu ocaziunea banchetului dat în onoarea armatei, după terminarea manevrelor, M. Sa a ridicat următorul toast”:

„Am ținut să fac manevrele pentru prima oară în Dobrogea, pe acest pământ românesc, moșia lui Mircea-cel-Mare, de apururea alipită de țara românească. Mulțumesc ambilor divizii, care au dat dovezi de tactică și prin desfășurarea luptelor ce au avut loc patru zile, am arătat că instituția ostășească la noi a făcut progrese repezi într-un timp foarte scurt.

Beau în sănătatea scumpei mele armate căreia îi doresc propășirea mai departe; în al doilea rând ridic paharul în onoarea Dobrogei și deosebit pentru județul și orașul Constanța, care mi-au dovedit atâta dragoste în timpul șederii mele.

Mulțumesc călduros pentru semnele de devotament și primirea strălucită cu care am fost întâmpinat.

Beau pentru județul și orașul Constanța urând fie-căruia bogăție pentru țară și asigurând prosperitatea pentru viitorul Dobrogei.

Răspunsul d-lui General Averescu

„Prin trupele ce au manevrat sub ochii augustului lor șef, Majestatea Voastră poate să aprecieze rodul muncii unui an întreg de instrucție în toată armata, iar observații ce Majestatea Voastră ați bine voit a le face în sfârșit, se răsfrâng asupra întregii armate,

fie ca răsplată pentru cele făcute fie ca prețioase învățăminte de care să ne călăuzim în viitor.

Anul acesta însă împrejurări deosebite au făcut ca manevrele să aibă o importanță cu mult mai mare ca cea obișnuită: pentru prima oară trupele din interiorul țării au manevrat sub ochii M. Voastre împreună cu trupele dobrogene, în această parte a țării pe care Majestatea Voastră a numit-o mărgăritar al Coroanei române și de care sunt legate cele mai glorioase și scumpe amintiri din istoria redeșteptării noastre; pe de altă parte, pentru prima dată corpul 2 armată de când are în fruntea sa pe A.S. principele Ferdinand, are prilej să arate Majestății Voastre fructul impulsului ce primise de 4 ani în pregătirea sa de războiu.

Manevrele au dovedit că impulsul a fost energetic și a dat roade.

Cu bucurie supun cunoștinței Majestății că, luând direcția operațiilor de mare deși timpul era scurt, n-am întâmpinat greutate, am găsit un organism mlădios și pregătit a funcționa în împrejurări cât de grele. Totul s-a petrecut fără șovăire, în perfectă ordine.

Față cu asemenea rezultate îmbucurătoare, rugând pe Majestatea Voastră a primi expresia adâncului devotament al trupelor cari au luat la manevre, cred că pot în același timp asigura că armata e conștientă și mândră de încrederea ce are Majestatea Voastră în ea și că nu are de cât o râvnă, aceea de a corespunde așteptărilor și dorințelor Majestății Voastre.

Trăiască Regele, Regina și Dinastia!

Toastul ministrului de războiu e primit cu îndelungi urale.

D-l. Primarul Georgescu asigură apoi pe Suveran de iubirea și devotamentul constănțenilor. Interesul ce-l poartă Suveranul acestui oraș, e o cheazăsie că Constanța va deveni numai cel mai mare port al României ci și al Mării Negre.

Trăiască Majestatea Sa Regele, trăiască Majestatea Sa Regina, Trăiască Dinastia!"

D.J., An III, Nr. 12, 20 octombrie 1907

UN EVENIMENT IMPORTANT

Partidul Național-Liberal în urma unui congres convocat în timpul din urmă, pentru chestiuni de organizație internă, a decis să admită în comitetul său executiv câte un reprezentant, pentru cele două districte dobrogene. Și anume: d. Scarlat Vârnav pentru județul Constanța și d. Luca Ionescu, pentru Tulcea.

Însemnătatea politică a acestui eveniment nu trebuie să scape – credem – din vedere nici unui cetățean din provincia noastră. Acel partid mare, care până acum a avut față de situațiunea noastră o atitudine foarte rezervată – în contradicție cu Partidul Conservator, ale cărui făgăduințe nu le-a întrecut de cât batjocura cu care ne-a acoperit – dă astăzi, în mod lipsit de pompă, dar formal, o recunoaștere ființei noastre politice.

Și toți Dobrogenii trebuie să salutăm cu o îndoită satisfacțiune acest eveniment, pentru că reprezentarea intereselor noastre de aproape a fost încredințată unor persoane, care ne-au dovedit că au durere de inimă pentru acest petec de pământ oropsit.

Nu ne putem înșela în speranțele ce, îndreptățit, punem în dragostea ce știm că ne-o poartă acești doi luminați bărbați, cum nu trebuie să ne îndoim nici de lealitatea acestora cari au primit ca glasul nostru să răsună în sfatul lor cel mare.

D.J., III, Nr. 1, 22 decembrie 1906

O PROPUNERE

Am susținut, încă de la aparițiune, că intrarea Dobrogei în dreptul comun nu poate fi făcut de cât după serioase și mature chibzuințe. „Ficțiunile constituționale” nu trebuie să ne amăgească ochii până într'atât, în cât să ne pretăm la un salt, care ne-ar putea frânge gâtul și unora și altora.

Am arătat, în repețite rânduri, piedicile care se opun la abrogarea legii organice a acestei provincii.

În același timp am susținut însă, că nici regimul actual nu e unul ideal, și nici nu mai poate corespunde stării de astăzi a Dobrogei.

Pe de altă parte, guvernul conservator, care a promis rezolvarea acestei grele și delicate probleme, fără a fi făcut de cât să spoiască vederile celor lesne-crezători și să tragă un folos meschin la alegerile comunale de deunăzi, e pe ducă; iar Partidul Național Liberal, care îi va succede ca mâine – cu toate că, e bine s'o recunoaștem, prin faptul că a primit în marele sfat al său, reprezentanți din Dobrogea, ne-a dovedit un început de apropiere politică – totuși nu s'a rostit încă, în nici un fel, asupra chestiunii care ne preocupă.

Și bine a făcut!

În consecință cu cele susținute de noi, de doi ani de zile, venim astăzi cu un proiect de lege, al cărui text și expunere de motive le dăm în corpul numărului de față. E o propunere pentru legiferarea unui nou regim, care să corespundă unei stări de tranziție de la sistemul actual de guvernământ la cel în vigoare dincolo în țara-mumă – și atragem, în mod inzistent atențiunea celor chemați a se ocupa cu treburile publice.

„DOBROGEA JUNĂ”

LEGE PENTRU MODIFICAREA ORGANIZĂREI DOBROGEI

Expunere de motive

Dobrogea, anexată la România prin tratatul de la Berlin, a fost supusă unui regim special prin legea din 9 Martie 1880 pentru organizarea Dobrogei, modificată în parte prin legile din 31 Martie 1886 pentru organizarea judecătorească în Dobrogea. Deoarece Dobrogea nu a fost cuprinsă în revizuirea Constituției din 1879 și că trebuiau definite drepturile locuitorilor ei, precum și organizate diferitele servicii de administrație în provincia anexată, această lege a fost o adevărată Constituție pentru provincia trans danubiană.

Articolul 3 din această lege, care naturalizează în mod global pe locuitorii Dobrogei, prevede că o lege specială va determina condițiunile cu cari locuitorii din Dobrogea vor putea exercita drepturile lor politice și cumpăra imobile rurale din România propriu-zisă, și că o altă lege va statua despre represintarea Dobrogei în Parlamentul Român.

Locuitorii din Dobrogea, foști cetățeni otomani, sunt deci cetățeni români, dar ei nu pot exercita drepturile lor politice nici în Dobrogea nici în restul țării, și nu pot cumpăra imobile rurale de cât numai în Dobrogea.

Din discuțiunile urmate în Parlament, cu ocazia votării acestei legi și din declarațiunile făcute de guvern, reese că regimul excepțional era considerat ca provizoriu și că introducerea Constituțiunei în Dobrogea s'a subordonat numai regulărei proprietății rurale.

Două zeci și șapte ani au trecut de la anexare, chestiunea proprietăței a fost legiferată. Numărul locuitorilor de origină română a crescut în mod simțitor prin diferitele colonizări și imigrări, provocate pentru a acoperi golurile lăsate prin emigrarea musulmanilor, ce mai mare parte din proprietatea privată se află în mâinile Românilor.

Dacă însă, desvoltarea economică a acestei provincii cere o modificare în legiuirea ce o cârmuiește, nu este mai puțin adevărat că o trecere subită de la regimul excepțional, sub care se află astăzi, la un regim parlamentar, ar putea provoca perturbațiuni, și de aceea un regim de tranziție se impune, cel puțin până la facerea unui recensământ serios al diferitelor populațiuni din Dobrogea după originile lor, ceea ce nu s'a făcut până astăzi.

Legea din 1880 arată că o lege specială va determina condițiunile cu cari locuitorii dobrogeni vor putea exercita drepturile lor politice în România.

Constituțiunea din 1884 prin art. 133 dispune că Constituția va putea fi aplicată prin legi speciale și în Dobrogea și adăogăm, convinși că suntem în spiritul Constituantei, în mod treptat.

Este nu numai echitabil dar și necesar, ca locuitorul dobrogean, care a dat dovezi de atașament la patria sa adoptivă, să fie odată scos din starea de inferioritate civică în care se găsește,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

pentru a se putea zice că în România nu există deosebire între un supus și un cetățean; trebuie să-i se mai lărgescă oarecum câmpul de activitate cetățenească; trebuie să-i se recunoască dreptul de a cumpăra imobile rurale nu numai în Dobrogea dar și ori unde în țară.

Interesul general al țării cere ca să se absorbe elementele eterogene ce compun populațiunea din Dobrogea, să se obție cât de curând o contopire între locuitorii de dincolo și de dincoace de Dunăre, favorizându-se mișcarea de populațiune dintre ambele maluri ale Dunărei și o asemenea mișcare, o asemenea contopire nu se poate obține de cât printr'o încercare măcar, pentru moment, de asimilare legală a locuitorilor din Dobrogea cu acei din restul țării.

Justiția de asemenea trebuie să fie egală pentru toți și pretutindeni Legea organizării judecătorești în Dobrogea din 1886 a fost, în momentul votării ei, o lege superioară celei existente în țară. Astăzi însă, după votarea legii pentru organizarea judecătorească din 1890 și cu toate că legea specială a Dobrogei a fost abrogată în mare parte, ea păstrează încă câte-va dispozițiuni, care nu mai corespund necesităților de astăzi, precum de pildă tribunalele de a judeca și cu un singur judecător.

Aceste deosebiri pot și trebuie să dispară, cetățeanul și justiciabilul român trebuie să găsească peste tot teritoriul țării aceleași garanții, aceiași ocrotire.

Vor trebui menținute însă, dispozițiunile relative la mahometani și deocamdată dreptul Curții din Galați de a judeca crimele și delictele de presă, rămânând ca jurații să se introducă odată cu representațiunea în Parlament.

În administrația comunală și județeană se pot suprima, fără nici o grijă, numirea de către guvern a primarilor în comunele urbane, a președinților consiliilor județene și a membrilor în consiliile comunale și județene, unificându-se alegerea și compunerea acestor consilii cu acela din țară.

Prin introducerea colegiilor electorale pentru aceste alegeri, populațiunea se va putea obișnui cu funcționarea lor și va putea să-și facă educațiunea politică în cercul restrâns al comunei și al județului, pregătindu-se astfel la reprezentațiunea sa în Parlament. Spre a se pune legea relativă la imobilele rurale în

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Dobrogea în perfect acord cu Constituția, se impune desființarea dispozițiunii legale, care permite cumpărarea de imobile rurale și altor persoane de cât numai cetățenilor, dispoziție care fusese dictată numai în scop de a se facilita colonizarea provinciei părăsitate de elementul musulman, în urma resbelului de la 1877 și care astăzi nu mai are rațiune de a fi. În Dobrogea, mai mult ca ori unde avem cel mai mare interes de a avea școli rurale cât se poate mai multe; numai prin respândirea culturii românești vom putea obține o mai grabnică contopire a elementelor străine de origină cu elementul românesc. Inițiativa privată, a făcut foarte mult în această privință, mult mai mult de cât dincoace de Dunăre, nu putem cu toate acestea să pretindem ca ea să facă totul și statul este dator să vie în ajutorul comunelor, pentru complectarea numărului legal de școli.

În fine se mai impune o nouă delimitare a județelor, care să împace mai bine interesele administrative, judiciare și economice ale populațiunii și care prezintă pe lângă aceasta și avantajul de a împărți în mod mai egal populațiunea românească din ambele județe. Prin proiectul de lege propus se satisfac în mare parte dorințele populațiunii dobrogene și de altă parte execută atât unul din angajamentele luate prin legea din 1880 cât și prevederile Constituantei din 1884.

Proiect de lege pentru modificarea organizării Dobrogei

Art. unic. Legea din 9 Martie 1880 pentru organizarea Dobrogei, legile din 31 Martie 1886 pentru organizarea judecătorească din Dobrogea și pentru strămutarea Curții de apel din Focșani la Galați în ceia ce privește Dobrogea, legea din 1 Aprilie 1894 pentru înființarea judecătorilor de instrucție în Dobrogea, sunt înlocuite prin dispozițiunile ce urmează:

Art. I (art. 1-25-46 din 1880).

Dobrogea anexată României prin tratatul de la Berlin precum și Delta Dunărei cu Insula Șerpilor se împarte în două județe: Tulcea și Constanța. Județul Tulcea se compune din patru plăși și anume Tulcea, Măcin, Babadag și Sulina cu Insula Șerpilor; județul Constanța se compune din cinci plăși și anume Constanța, Mangalia, Hârșova, Medgidia și Silistra nouă.

Sunt comune urbane: Tulcea, Constanța, Babadag, Sulina, Măcin, Hârșova, Medgidia, Cernavodă, Mangalia, Chilia vechie, Ostrov,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Mahmudia, Cuzgun și Isacceă.

Art. 2. Din județul Tulcea se deslipesc și se alipesc județului Constanța următoarele comune: Casimcea, Beidaud, Ceamurlia de sus și de jos, Cogealac, Tocsof, Casapchioi, Caranășuf și Poturi, iar din județul Constanța se deslipesc și se alipesc județului Tulcea următoarele comune: Ostrov, Topolog, Urumbei, Rahman, Calfa, Gârlici și Dăeni. Un regulament de administrațiune publică va determina amănunțele acestor deslipiri și alipiri precum și noule limite ale plășilor.

Art. 3 (art. 3 din 1880). Toți locuitorii din Dobrogea cari în ziua de 11 Aprilie 1877 erau cetățeni otomani sunt cetățeni Români, bucurându-se de toate drepturile cetățenești și politice. O lege specială va statua despre reprezentațiunea celor două județe în Parlamentul Român, îndată ce vor fi terminate lucrările preparatorii în vederea acestei legi.

Art. 4. Cu singurele deosebiri din presenta lege, Constituțiunea și toate legile și regulamentele din România se aplică și în Dobrogea.

Art. 5. Se va completa în cel mai scurt timp numărul legal de școli primare rurale; cheltuielile de construcțiune a clădirilor necesare sunt în sarcina statului.

Art. 6 (art. 47 din 1880). La comunele rurale prefectul alege din numărul legal de consilieri comunali trei membri dintre notabilii din comună și numește din sânul consiliului comunal un primar revocabil.

Art. 7 (17-21 din 1880). Personalul și întreținerea principalelor moschee musulmane din Tulcea, Constanța, Babadag, Măcin, Hârșova, Isacceă, Sulina și Mangalia, precum și a seminarului din Medgidia, menit a forma copii moscheelor, se vor plăti de stat.

Art. 8 (art. 60 din 1886). Atribuțiunile primarului în privința actelor de stare civilă se vor îndeplini încât privește pe mahometani de către fiecare cadiu sau hoge din localitate, care este obligat că îndată să trimită extractul cuvenit primarului pentru a se înscrie în registrul stărei civile.

Art. 9. (art. 39 din 1886). Afacerile dintre mahometani relative la organizarea familiei, la puterea părintească, la căsătorii, la divorț, la tuteli și la succesiunile ab intestat, se vor judeca de

tribunalele mahometane instituite la Constanța și Tulcea, conform legilor și uzurilor musulmane.

În materie de succesiune, rolul acestor tribunale se mărginește la stabilirea vocațiunii succesore și la organizarea tutelelor. Părțile de comun acord sunt totdeauna libere a supune și aceste afaceri jurisdicțiunii ordinare, care în asemenea cazuri vor judeca conform legilor și uzurilor musulmane.

Art. 10 (art. 40 din 1886). Tribunalele mahometane se compun dintr'un cadiu al localității recomandat de muftiu și confirmat de Ministerul Justiției și un grefier numit de Ministerul Justiției dintre persoanele competente, cunoscând bine atât limba română cât și limba turcă. Personalul acestor tribunale primește retribuțiunea prevăzută în statul anexat la prezenta lege.

Art. 11 (art. 41 din 1886). Sentințele acestor Tribunale vor fi redactate în limba română. Taxele ce se percepeau după legile otomane sunt și rămân desființate; se vor percepe taxele de timbru conform legei timbrului, afară de taxele accesorii, iar procedura se va putea îndeplini conform regulilor pentru judecătoriile de ocoale.

Art. 12. (art. 5 din 1894). În contra sentințelor acestor tribunale se va putea face apel, potrivit regulilor din procedura civilă la Curtea de apel din Galați, care va judeca după legile și uzurile musulmane.

Art.13 (art. 4 din 1894). Crimele și delictele de competența curții cu jurați comise în Dobrogea, se vor judeca de Curtea de apel din Galați, în prima și ultima instanță, observându-se însă regulile de procedură în materie corecțională. Instrucțiunea acestor crime și delictes se va face conform cărței II titlul II cap. I din codul de procedură penală.

Art. 14 (art. 2-3 din 1886). Când Curtea din Galați va judeca ca Curte criminală, va trebui neapărat să se constituie în completul de cinci judecători. Când acuzatul nu ar avea apărător, Curtea i va numi unul din oficiu.

Când navigațiunea peste Dunăre va fi închisă, va constitui un caz de amânare legală pentru partea care nu ar avea deschisă calea opoziției, atât în materie penală cât și în materie civilă sau comercială.

Art. 15 (art. 68 din 1880). Toți locuitorii țărмуrași ai Dunărei și Mării Negre vor fi chemați de preferință în serviciul flotei. Locuitorii musulmani chemați sub drapel vor forma în totdeauna companii și

escadroane separate. În uniformarea lor se va păstra fesul care se va plăti de stat.

Art. 16. Toate dispozițiunile legale din ori ce lege contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Legea pentru regularea proprietății imobiliare din Dobrogea din 3 Aprilie 1882, precum și toate dispozițiunile relative la proprietatea imobiliară în Dobrogea, sunt menținute cu singura modificare, că de la promulgarea legii de față, numai cetățenii români vor putea dobândi imobile rurale în Dobrogea, suprimându-se articolul 2 din legea dela 3 Aprilie 1882. Drepturile dobândite sunt respectate.

Art. 17. Imediat după promulgarea prezentei legi, se vor întocmi primele liste de alegători conform legii electorale și a legii pentru alegerea consiliilor comunale. Îndată ce aceste liste astfel alcătuite vor intra în vigoare, se vor convoca colegiile electorale pentru alegerea consiliilor comunale și județene. Până la reînnoirea lor vor continua a funcționa consiliile comunale și județene actuale în forma lor de astăzi.

D.J., III, Nr. 1, 22 decembrie 1906, p. 1-2

APEL LA CETĂȚENI

Am trecut prin zile de grea primejdie pentru Statul Român. Corpurile legiuitoare, armata, autoritățile și-au făcut datoria. Răskoalele s-au potolit repede.

Ordinea fiind restabilită, să veghiăm pentru ca să nu se ivească noi primejdii. Să nu dăm însă uitării groaznicele întâmplări prin cari am trecut și cauzele cari le-au produs.

Pentru ca să asigurăm viitorul, agitatorii vor fi urmăriți și pedepsiți: dar în acelaș timp trebuie să alinăm nevoile țărănimii.

Întâia grijă a guvernului va fi de a da administrațiunei și învățământului public un rost cinstit, pentru ca să dispară obiceiurile

rele, cari s-au înrădăcinat și cu dânsele apăsarea care înădușă și strivește puterile de muncă și de producțiune.

Guvernul și-a propus apoi a îmbunătăți soarta populațiunii muncitoare, fără însă a jigni interesele legitime ale proprietarilor. Guvernul nu va pierde din vedere acest țel și-l va reaminti neconținut tuturor slujbașilor statului.

Dela guvern va veni cuvânt împăciuitoar, ca buna orânduială și dreptatea să prea domnească peste tot locul și pentru toți.

Să știe toți țărani că toate plângerile și cererile trimise de el guvernului sunt citite și cercetate cu luare aminte.

Cuvintele drepte și bine întemeiate se vor îndeplini, nu însă cele nedrepte și nechibzuite.

Îmbunătățirile ce se vor face legilor astăzi în ființă vor fi astfel potrivite ca să asigure buna stare a țăranimii.

Dar, până se vor aduce la îndeplinire aceste îmbunătățiri, liniștea și pacea trebuie asigurate: căci turburări nu trag după sine decât nenorociri, iar perderea unui an agricol va aduce foamete peste noi.

Pentru ca munca agricolă să nu fie zădărnicită, proprietarii și arendașii, trebuie să înlesnească împăciuirea, convingându-se că o înțelegere trainică și o lucrare împreună a cetățenilor unei și aceleiași țări nu poate fi susținută și menținută numai prin forța armată.

Înfăptuim deci ca proprietarii și arendașii să se întoarcă cât mai curând la moșiile lor și să pună la cale prin bună înțelegere munca agricolă a anului curent.

Acolo unde această înțelegere va întâmpina vreo greutate proprietarii arendașii și țărani să ceară ajutorul prefectilor de județe, cari sunt autorizați a mijloci o împăciuire între ambele părți.

.....

Guvernul roagă pe proprietari, pe arendași și pe țărani să nu uite că în timpuri grele, precum sunt acele prin care trecem, e de nevoie ca fiecare să fie însuflat în hotărârile sale mai mult de cât

ori și când, de chibzuială înțeleaptă și de inimă bună, pentru ca să nu dea peste noi nenorociri mai mari.

Punându-ne cu toții la muncă, fără întârziere, cu încredere reciprocă, vom înlătura și uneltirile acelor cari caută a pune la cale neorânduiala dintre noi pentru a pescui în apă turbure.

Facem deci un apel călduros către toți cetățenii, ca în momentele cele de față să nu piardă din vedere că primejdia mare care a trecut statul român nu va fi cu totul înlăturată, de cât atunci când fie-care își va da seama că datorează ceva nu numai sie însuși ci și Patriei.

Proprietarii și arendașii trebuie cei dintâi să înțeleagă și să prevadă interesele mari ale națiunii întregi; de aceea pe ei - pe proprietari și pe arendași - îi sfătuim și îi rugăm să pună toate silințele lor pentru restabilirea relațiunilor frățești care trebuie să domnească între toți fiii ai aceleiași țări.

Numai astfel vom ajunge a ne bucura de liniștea necesară pentru a face legi folositoare pe care să se poată întemeia un timp nou de proprietate pentru țara noastră.

26 martie 1907

D. Sturdza, Sp. Haret, Ion I. C. Brătianu, E. Costinescu, Anton Carp, T. Stelian, V. G. Morzun, General Averescu.

D.J. An III, Nr. 5, 1 aprilie 1907

PROPAGANDA PAPISTAȘĂ ÎN DOBROGEA

Nu suntem cei dintâi, care semnalăm pericolul propagandei catolice la noi în țară. Încă din 1879, când, cu ocazia transformării titlului episcopal in partibus infidelium de Nicopolia, în acela de Episcop latin de București, organul de căpetenie al lumii papiste din Franța publica un articol în care arăta că: „Călugării pasioniști din Roma fură însărcinați de a evangheliza România” - încă de atunci, zice, lumea cugetătoare din țară s-a arătat alarmată și de obrăznicia și de primejdia acestei propagande, iar fericitul întru pomenire Episcopul Melchisedec al Romanului sesiză Sf. Sinod și Academia Română, cu o însemnată lucrare asupra uneltirilor și propagandei papale.

Minciuna și calomnia au fost armele, cu care s-au luptat totdeauna acești pseudopostoli ai aceluia, care s-au jertfit pe cruce pentru cuvîntul adevărului vecinic. În contra minciunei și a calomniei, ca instrument de propagandă, ar fi cu greu celei mai cumpănite și mai agere societăți a-și apăra așezămîntul: de aceea, nu e de mirare de ce misionarii papiști au făcut și continuă a-și face jocul aci în țară. Apărătorii principiilor frumoase ale bisericii ortodoxe române, care sunt adevărate principii de libertate și independență nu odată au avut de ridicat mînușa aruncată de misionarii catolici; cronicarii noștri nu odată au avut de înregistrat asemenea conflicte: nu odată Episcopii catolici au avut a bate în retragere. Sferele noastre ocîrmuitoare, însă, au ezitat totdeauna a lua o poziție hotărîtoare în potriiva misionarilor papistași din țară; dintr-un scrupul exagerat față de Coroană, ce din nenorocire s-a dovedit, mai în urmă, cu totul nejustificat.

Nu pentru ca să „desgropăm morții”, ridicăm astăzi această chestiune; ci pentru că primejdia acestei propagande începe a se semnala în provincia noastră sub o nouă față.

Se știe că aci, în Dobrogea, există colonii compacte de Germani așezați prin diferite sate și cari au bisericile și școlile lor confesionale.

Principiul instrucțiunii primare confesionale este de o foarte mare importanță mai cu seamă pentru popoarele mici și slabe, la a căror dezvoltare națională trainică contribuie ca o pîrghie puternică.

De acest adevăr n-a voit sau n-a putut tine seamă legiuitorul nostru din 1864, care în pripa aducerii la îndeplinire a unor mărețe acte de stat, s-a lăsat cu totul a fi dus de spiritul mării revoluții franceze, în reformele politicosociale, cu care a înzestrat poporul român.

De atunci laicizarea instrucției publice la noi s-a privit ca un cîștig social al veacului; iar creșterea morală religioasă a poporului nostru a fost lăsată în părăsire multă vreme și n-a fost luată într-o mai serioasă băgare de seamă, de cît de legiuitorii din vremea din urmă. Sub acest raport dar, sistemul instrucțiunii noastre publice avea o incontestabilă slăbiciune față de școalele confesionale eterodoxe din țară.

Dacă înțelegem a respecta desăvârșita libertate a exercițiului cultelor și chiar a învățămîntului confesional, cînd se mărginește la îngrijirea spirituală a respectivilor credincioși, credem că este inadmisibil, fără a înjosi demnitatea noastră națională, să se mai tolereze scandalele confesionale în privirea bisericii și școlii noastre naționale.

Am pomenit mai sus de coloniile germane din Dobrogea. Să nu se facă însă o confuziune: Germanul e un eminent element de ordine și progres și nu contra lor avem de ridicat vre-o învinuire; ceea ce ne preocupă este subversiva propagandă papistașă, care tinde să facă ca aceste minunate elemente să trăiască într-o continuă neînțelegere cu conlocuitorii lor din sate. Și tocmai aci constă caracteristica acestei propagande criminale din Dobrogea. Pe cînd dincolo în țară - unde unele dame din societatea noastră cu pretenții autocratice, dar a căror nobleță e de foarte proaspătă obîrșie, sunt muncite de moda apusană, de a-și avea abatele lor, - mișionarii catolici caută și reușesc a-și atrage proseliți; dincoace, într-o provincie, la început mal mult străină - unde țărani-români, din cauza împrejurărilor, au știut să pătrundă și să prețuiască mai mult «legea strămoșească» - propaganda papistașă, vezînd ori-ce teren pierdut, a renunțat la acțiunea ofensivă, cătînd în schimb să-și păstreze cel puțin pe credincioșii ei.

Și că nu le-a lipsit din intențiune, măcar la început, de a întreprinde și prin această parte a țării o propagandă activă, se poate observa din faptul, de pildă la Caramurat, unde biserica catolică își are altarul spre răsărit - contrar prescripțiunilor ei - pentru ca astfel să fi putut atrage și amăgi ochii ortodocșilor, cari și-au construit mult mai tîrziu un locaș de biserică.

Dar, fiind-că am pomenit de Caramurat, să ne oprim la această localitate, unde conlocuesc atît Români, cit și Germani, în număr considerabil.

Aci, în Dobrogea. în acest amalgam de elemente eterogene și eterodoxe, nu se poate concepe, sub nici un raport, mers înainte, fără o armonică conlucrare și conviețuire a tuturor elementelor.

Ei bine, la Caramurat, din cauza criminalei înfrîmări a propagandei papistașe, relațiunile dintre Români și Germani au ajuns în așa grad de încordare în cît nu o conlucrare dar chiar o conviețuire a început a se face imposibilă.

Copiii Nemților sunt opriți, sub afurisenie, ca să nu treacă pe lângă școala și biserica românească. Nici măcar la sărbători naționale preotul, care le e și învățător nu le permite să aziste la ceremonial, sub cuvânt că biserica catolică e Catedrală, - așa cel puțin pretinde Episcopu lor, care își face cu o regularitate matematică vizitele sale canonice.

Numele Palatului e totdeauna amestecat în ademenirile și amenințările lor: la Tuzla, eșind învățătorul român întru întâmpinarea Episcopului, acesta, în răspunsul său, a lăsat să se înțeleagă că «se va ști la Curte de această recepțiune».

Ura dintre proseliții Scaunului papal și ceilalți drept credincioși e veșnic alimentată prin broșuri și mal ales predici - și ea prinde și se resimte. La Caramurat, la banca populară înființată acolo, cu toate că s-au dat două locuri în comitet, la trei Germani înscriși, totuși nu s-a putut reuși ca să se convingă și cei-l-alți pentru a colabora la această folositoare instituțiune.

Ne oprim pentru astăzi aci, rămânând să dezvoltăm în numărul viitor a doua față a chestiunii.

CE-SAR

D.J. III, Nr. 6, 15 aprilie 1907, p. 1-2

INTERVIU CU DL. CONSTANTIN PARIANO

„Părerile d-sale asupra noului partid conservator-democrat.

Atitudinea d-sale față de sciziune. Organizarea partidului conservator la Constanța. Chestiunea drepturilor politice. Cauza retragerii d-sale de la Prefectura de Constanța”.

Partidul conservator trece azi printr-o criză serioasă. În sânul său s-a produs o ruptură cu urmări considerabile. Răfuielile personale și deosebiri de principii - dacă au existat vreodată acestea din urmă - au produs ciocniri, care azi nu mai pot fi

învăluite, ca altă-dată, prin dezmințiri mai mult sau mai puțin meșteșugite, și care, deseori, au reușit să salveze aparențele.

Schisma declarată odată la centru, s-a întins și la periferie, în toate județele, partizanii celor două grupări unite până mai eri și totuși distincte una de alta și ca esență și ca tendințe - se frământă, pentru a se elimina una pe cealaltă.

În districtul nostru, unde viața politică colorată nu-și are rostul - și n-ar mai avea nici-odată! - același spectacol!" Așa zișii Takiști gălăgioși și pretențioși, pretind să ferece și să desferece o nouă... Dobroge,

Față cu însemnătatea celor ce se petrece, am socotit de trebuință să cunoaștem și să împărtășim cititorilor „Dobrogei June” opiniunile d-lui Const. Pariano, fruntaș necontestat și membru de vază al partidului conservator.

În acest scop, am făcut o vizită la proprietatea d-sale de la Hasancea, unde, după ce au arătat scopul venirii noastre, fostul prefect ni s-a pus cu multă amabilitate la dispozițiune.

- Ce credeți d-v. asupra viitorului dizidenței d-lui Take Ionescu - am întrebat pe d. Pariano, după câteva cuvinte schimbate între noi, cu privire la evenimentul dela ordinea zilei.
- Din principiile dezvoltate la congresul de la 3 februarie rezultând că tendințele noiei grupări democrate sunt aceleași cu ale vechiului partid conservator, va urma negreșit ca aceste partide să lucreze totdeauna în comun acord și că d- Tache Ionescu, într-o zi se va întoarce la matcă - ținându-se în acest caz mai multă seamă de personalitatea d-sale, ca unul care vine ca un contingent numeros.
- Care e pozițiunea ce veți lua față de această sciziune?
- Eu am îmbătrânit în vechiul și adevăratul partid conservator și nu acuma, la vârsta aceasta, mi-aș mai schimba principiile sau ași mai călători din dizidență în dizidență.
- Veți încerca organizarea partidului conservator, la Constanța, față cu cele petrecute?
- Da, voiu încerca o organizare a adevăratului partid conservator, la timp și sunt sigur că cu foarte mici și

neânsemnate excepțiuni, lumea sincer conservatoare va urma vechiul ei steag.

- Ce știți d-voastră despre existența unui așa zis club conservator la Constanța și, dacă cu actuala organizare a Dobrogei, ființa cluburilor politice își are rațiunea?

- Înainte de ruptura făcută în partid, conservatorii din Constanța se grupaseră și erau pe care de a se înființa și clubul și o gazetă. Nu știu dacă nuanța takistă se va grupa ca aparte, dar în ce ne privește pe noi, vechii conservatori, nu am luat încă nici o decizie în privința aceasta, pentru că prin noi înși-ne, așa cum suntem lipsiți de drepturi politice, nu vedem cum am putea servi partidul nostru de o cam dată.

- În chestia Dobrogei, cum găsiți d-voastră propunerea d-lui Take Ionescu, citită la Congresul pomenit, ca făcând parte din programul noului partid, de a forma din ambele județe dobrogene o singură circumscripție electorală care să aleagă reprezentanții în Parlamentul țării?

- Eu găsesc că, atât în Tulcea ca și în Constanța, elementul românesc este destul de predominant pentru ca oamenii politici să nu mai caute alte combinații spre a se pune în apărare contra a câți-va străini, cari, ei înșiși sunt tot atât de buni români ca și noi toți. O statistică exactă ar adevăra cele ce susțin.

După o mică pauză, am căutat să abordez o a doua chestiune, cari privea personal pe distinsul meu interlocutor. Am căutat o ieșire și după ce eu însumi recunoscui extrema delicatețea a chestiunii, am cerut voie să-mi reformulez întrebarea:

- Ați luat cunoștință de întreruperea d-lui Ionaș Grădișteanu, cu ocaziunea interpelării d-lui Disescu, asupra cauzei retragerii d-voastre de la Prefectura de Constanța și ce e exact din afirmațiunea fostului Ministru al lucrărilor publice?

- Am luat cunoștință, din ziare, că d. Grădișteanu ar fi spus, că am fost destituit din demnitatea de prefect la Constanța, pe chestia Racowsky. Întrebând prin scrisoare particulară pe fostul Ministru dacă într-adevăr d-sa ar fi avansat, că am fost destituit pe

Dobrogea Jună. Caleidoscop

această chestie, d-sa mi-a răspuns că în „Senat n-a vorbit decât de demisiunea mea și ni de destituire”, și cum retragerea mea a fost prin demisiune, nu mai văd nevoia de a explica toate împrejurările care au provocat-o.

Cu aceasta a luat sfârșit convorbirea ce am avut cu fostul prefect al județului nostru și-mi place a crede că au redat-o cât mai exact.

Const. N. Sarry, 10 februarie 1908

D.J. An IV, Nr. 4, 10 februarie 1908

CONSTITUȚIONALIZAREA DOBROGEI

Mesagiul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare, citit — spre marea mulțumire sufletească a tuturor - de M. Sa Regele în persoană, anunță de data aceasta abrogarea regimului excepțional, care a cârmuit Dobrogea dela 14 Noembrie 1878 și până astăzi. „Eri s-au împlinit 30 de ani de când în capul armatei am pus piciorul pe pământul Dobrogei, recâștigând prin sângele vitejilor noștri ostași, căzuți în războiul independenței. De atunci această parte a României a luat un avânt puternic prin conștiința națională reînviată, prin lucrările mărețe și roditoare prin cari regatul neconținut a înzestrat-o: ea este astăzi deapururi unită cu patria mamă prin simțăminte de dragoste și de recunoștință.

A sosit dar momentul să întindem asupra județelor Constanța și Tulcea regimul nostru constituțional.”

Oricare ar fi credința și convingerile noastre; menținând în totul rezervele pe caic neconținut le-am făcut, în coloanele acestui ziar, asupra ficțiunii și amoraliității vieții, zise constituționale, din Regat, totuși trebuie să salutăm așa cum se cuvine și să recunoaștem măreția actului anunțat prin Mesagiu, - act, care sancționează, astăzi pentru totdeauna, botezul politic al tuturor aceluia, cari, nu din cauza imperialității legii organice (art.3) a acestei provincii, ci în avântul lor către o nouă eră civilizată, au

devenit la 14 Noembrie 1878 supuși credincioși, cu trupul și cu sufletul, al Domnitorului și mai târziu, Regelui Carol!

În ultimul timp, evenimentele politice de o deosebită însemnătate au zguduit adânc din temelii edificiul politic al celor mai multe state din Peninsula Balcanică. Padișahul Turcilor a trebuit să acorde supușilor săi o constituțiune: Bulgaria și-a declarat independența, luându-și titlul de regat și anexându-și Rumelia Orientală; Austro-Ungaria a transformat ocupațiunea ei armată din Bosnia și Herzegovina într-o ocupațiune de drept; Grecia și-a alipit insula Creta; Serbia și Muntenegru ridică revendicări naționale și caută să-și rotunjească hotarele.

Regatul României, la hotarele căruia are loc toată această frământare, nu putea rămîne în afară de repercuziunea unor evenimente, de care continuă încă să se resimtă aproape întregă Europa. Statul Român nu mai putea lăsa pe Turcul și Bulgarul din Dobrogea, să se vadă inferior politicește conoriginarului său din imediata vecinătate.

Iată ce - și numai aceasta - a determinat introducerea Dobrogenilor în regimul constituțional al Țării românești.

E adevărat că ambele fracțiuni conservatoare înscriaseră în programul lor de guvernămînt acordarea de drepturi politice Dobrogenilor, dar par-că pentru a se adevăra încă odată zicătoarea franțuzească, că „boerii promit iar negustorii îndeplinesc”, i-a fost dat Partidului Liberal să realizeze această mare operă națională.

Const. N. SARRY

D.J. V, Nr. 1, 15 decembrie 1908:1

DELEGAȚIUNEA JUDEȚEANĂ ÎN CAPITALĂ

Delegațiunea

Se știe, că Consiliul nostru județean, convocat în sesiune extraordinară luna trecută, după terminarea lucrărilor a fixat dintr-însul o delegațiune, conform art. 42 din Legea asupra

Dobrogea Jună. Caleidoscop

organizării Dobrogei, care să prezinte Maiestății Sale un Memoriu de nevoile imediate ale județului pe care-l reprezintă.

Delegațiunea compusă din d-nii Căpitan Blăniță președinte, Nicole Popa, Ali Kadîr, Voicu Moțoi și Al. Roșculeț, a sosit Marți în Capitală, unde se găsea și d. Sc. Vârnav, prefectul județului, venit în acelaș scop.

La Ministerul de Interne Mercuri, la orele 11, Delegațiunea a fost primită de Ion I.C. Brătianu, Președinte al Consiliului de Miniștri și Ministru de Interne.

D-sa a asigurat Delegațiunea, că la toamnă Dobrogenii vor avea reprezentanți în Parlament.

D. Voicu Moțoi a asigurat pe d. Prim-Ministru de recunoștința și devotamentul conjudețenilor d-sale pentru dragostea și bunăvoința de care totdeauna ca și acum a dat dovadă partidul, al cărui șef d-sa este, pentru Dobrogeni, și exprimă dorința de a vedea în mijlocul lor pe d. Brătianu.

La aceasta d-sa a răspuns că, în cumul va satisface această dorință, care este și o dorință a d-sale.

D. Prim-Ministru urmînd a fi primit în audiență de M.S. Regele și fiind grăbit, audiența Delegațiunei la d-sa a trebuit să fie de scurtă durată. Înainte de despărțire, d. Căpitan Blăniță a înmînat d-lui Președinte al Consiliului un duplicat după Memoriul ce urma să se prezinte M.S. Regelui.

La Palat

La orele II 1/2 Delegațiunea în frunte cu d. Prefect al județului a fost primită de Suveran.

D. căpitan Blăniță a dat citire memoriului, după care timp de aproape o oră, M. Sa s-a întretinut cu delegațiunea.

Suveranul a încredințat pe cei de față, că la toamnă vom avea alegeri parlamentare.

Linia Tulcea-Constanța va fi de asemenea neîntârziat începută, avînd Medgidia ca punct de unire cu rețeaua principală a căilor ferate.

M. Sa a adăogat că în curînd se va mai trimite încă un regiment de artilerie în județul nostru, la care d. prefect a rugat pe

M. Sa, să binevoiască a face ca aceste regiment să fie instalat la Medgidia.

La obiecțiunea M. Sale, că climatul acestui oraș n-ar fi sănătos, d. prefect a arătat că în apropierea Medgidiei e un platou, cu o pozițiune foarte salubră. În cazul acesta, M. Sa a asigurat că regimentul de artilerie va fi instalat la Medgidia.

D. Ali Kadîr, intervenind în discuție, a arătat că emigrările, de care sunt învinovați, conaționalii d-sale sunt pe atît de adevărate pe cît de justificate. Mai ales în ultimul timp, cu dispozițiunea ea tinerii musulmani să fie repartizați la diferite regimente din țară, emigrările au luat proporții îngrijorătoare. Optzeci la sută din tineri dezertează, după care emigrează și familiile lor. În consecință, d. Ali Kadîr a rugat pe M. Sa să binevoiască a interveni ca mahometanii să fie lăsați a-și face serviciul militar pe lîngă vetrele lor și dacă se poate numai în infanterie.

M. Sa, zîmbitor, a încredințat că va lua înțelegere cu d. ministru de Războiu, ca toți musulmanii, repartizații la diferite regimente din țară să fie readuși în Dobrogea și să se formeze cu dînșii 2-3 companii separate.

D. Vârnav amintind M. Sale, că în curînd urmează să înceapă lucrările consiliului de revizie, a întrebat pe M. Sa, dacă ar putea chiar de acum lucra în consecință. La aceasta Suveranul a binevoit a răspunde în mod afirmativ.

M. Sa s-a întreținut apoi cu fiecare din membrii Delegațiunei, interesîndu-se de aproape de mersul agriculturii și economiei de vite din această parte a țării. Decorațiunile de pe pieptul d-lui Căpitan Blăniță, un veteran și d-sa, au readus în cugetul M. sale amintiri duioase din timpul campaniei, și a pomenit și de veteranii din Dobrogea.

Înfățișarea plină de sănătate și voie bună a Suveranului a impresionat în mod excepțional de plăcut Delegațiunea.

După terminarea audienței, M. Sa a binevoit a reține pe d. Vâmav în audiență particulară, care a durat trei sferturi de oră.

Textul memoriului

Dăm mai jos în întregime textul Memoriului prezentat M. Sale de delegațiune.

Sire,

Folosindu-ne, pentru ultima oară, de prerogativele înscrise la art. 42 a Legii asupra organizării Dobrogei, depunem la picioarele Tronului omagiile noastre de respect și de nemărginit devotament.

Îndeplinim de asemenea o plăcută datorie mulțumind din adâncul sufletului, Majestății Voastre, care a îngăduit ca regimul excepțional, sub care Dobrogenii au trăit dela anexare și pînă acum, să ia sfîrșit, prin acordarea drepturilor politice cetățenilor români din dreapta Dunării.

Era, de altmintrelea, firesc, ca după 31 de ani de stăpînire și atunci cînd s-a învederat, că sub înțeleaptă și binecuvîntata cîrmuire a Majestății Voastre, județele Constanța și Tulcea au luat un avînt netăgăduit; cînd orașele și satele au căpătat o înfățișare dintre cele mai îmbucurătoare; cînd pămînturile, odinioară sterpe, s-au transformat în cîmpii mănoase; cînd, în fine, putem face mîndra constatare, ca dela anexare și pînă astăzi cea mai desăvîrșită liniște a domnit pretutindeni, așa încît autoritatea Statului n-a fost nevoită vreodată să se impună prin puterea materială, cum s-a întîmplat adeseori în țări cu situațiuni asemănătoare; era firesc, zicem, să vie rîndul provinciei alipite României, la 14 Noembre 1878, de a lua și ea locul ce se cuvine în organismul Statului Român.

Pătrunși de simțimîntul datoriei către Patria-Mumă și dîndu-ne bine seamă de răspunderea ce luăm, din ziua în care vom fi părtași la toate împrejurările, să corespundem așteptării Maiestății Voastre și să ne arătăm demni, oricînd, de înalta-I încredere.

Ne simțim îndatorați noi în deosebi, locuitori al județului Constanța, cari ne-am bucurat de-a-pururea de îngrijirea Maiestății Voastre, să-I aducem prinosul recunoștinței noastre, pentru jertfele ce au fost făcute întru asigurarea legăturilor lesnicioase dintre România și însemnatul port al Constanței, precum și pentru costisitoarele sforțări, menite a asigura mărirea acestui port.

Nu putem trece cu vederea nici constatarea sporirii, atât de însemnate, în cei de pe urmă ani, a puterii armate din Dobrogea; ne însuflețește dovada că interesele noastre cele mai de căpetenie sînt, pe zi ce merge, mai de aproape ocrotite; apoi ne dăm și mai bine seamă de importanța noastră în Regat.

Ca compliment al unei situațiuni generale înfloritoare ce, cu vie bucurie o înregistrăm, ne permitem a atrage respectuos binevoitoarea atențiune a Maiestății-Voastre asupra nevoiei de mult simțită a înființării căiei ferate, care să lege Tulcea cu Constanța.

Executîndu-se această linie, s-ar deservi regiunile cele mai bogate ale ambelor județe trans-dunărene, pădurile din împrejurimile Babadagului, minele și carierile astăzi neexploatate, precum și acea minune naturală — lacul Razelm - cu bogatele sale pescării.

Rezultatele bune, din punctul de vedere național, ale acestei lucrări nu ar fi mal prejos decît acele de ordin economic, de oarece populațiunile, cari acum stau izolate, ar veni mai des în atingere și acel contract ar duce la o însuflețire, ar înlesni desăvîrșita lor asimilare.

Pentru liniștirea unor interese de mare însemnătate, ar fi timpul să se reguleze și chestiunea loturilor de pămînt cumpărate pe nume fictive, care sunt stăpînite de vre-o douăzeci de ani și al căror proprietari sunt totuși amenințați cu deposedarea; ar fi iarăși momentul să se restituie loturile mici, de cari aii fost deposedați o sumă de săteni, după urma unor măsuri nejustificate și a unei întreruperi greșite și necontrolate a Legii asupra împrumuturilor din Dobrogea.

O ultimă și stăruitoare a noastră cerință constă în a solicita mărirea islazurilor comunale. Statul s-ar putea folosi de terenurile sale încă disponibile, pentru mărirea acestor islazuri, așa încît ele să fie nu numai îndestulătoare pentru hrana vitelor de muncă ale locuitorilor, dar încă pe alocurea să înlesnească creșterea de vite, odinioară atât de înfloritoare în Dobrogea.

Nu putem, în fine, să nu semnalăm Maiestății-Voastre grija părintească și munca într-adevăr stăruitoare, depusă de actualul

reprezentant al guvernului, Prefectul de Constanța, care contribuind a înzestra cu o sumă de creațiuni folositoare satele și orașele județului, și-a asigurat un loc de mare și deosebită iubire în inimile conjudețenilor noștri.

Aducînd la cunoștința Maiestății Voastre toate aceste împrejurări, expresiune a cugetului nostru curat, rugăm pe A-tot-Puternicul să Vă dea ani mulți și fericiți spre desăvîrșirea operei uriașe, întreprinsă și urmărită cu atîta rîvnă în cursul celei mal glorioase Domnii.

Să trăiți Sire!

Să trăiască Maiestatea Sa Regele!

Sa trăiască Dinastia Română!

Audiența la d. Ministru de Domenii

La orele 6 seara, din aceeași zi, delegați unea a fost primită în audiență de d. Anton Carp, ministru al Domeniilor. Se afla față și d. secretar general, iar mai tîrziu a fost chemat și d. Zamfirol, șeful secțiunii domeniiale din Dobrogea.

Timp de o jumătate de oră, d. Vârnav, cu o francheță și o asprime care a uimit Delegațiunea, a arătat toate neajunsurile și încurcăturile ce s-au făcut proprietarilor rurali din această provincie. După un detaliat istoric al împrumuturilor, d. Prefect a arătat proveniența loturilor pe nume fictive și a demonstrat nedreptatea și ilegalitatea deposedărilor, care, dacă n-au produs turburări și răscoale, aceasta se datorește sfaturilor d-sale și angajamentelor ce a luat față de populațiune.

D. ministru, vădit convins, a asigurat delegațiunea că va convoca de îndată un consiliu de avocați, la ale cărui lucrări va lua parte și d. Vârnav, care să stabilească o soluțiune legală, dreaptă și împăciuitoare în această chestiune, înainte de toamnă.

D. ministru a promis de asemenea delegațiunei că se va permite pășunatul vitelor prin mcșelicuri și că din pământurile disponibile ale statului va lua măsuri să se mărească islazurile comunale.

Audiența a durat mai bine de o oră și delegațiunea s-a retras foarte satisfăcută.

D. Prefect a oferit Delegațiunei un supeu la Capșa.

Reporter

D.J. V, Nr. 7, 5 martie 1909, p. 1-2

LINIA FERATĂ MEDGIDIA-BABADAG-TULCEA

Deși cu mult zdruncin și cu multă greutate s'a putut stabili, în sfârșit, construirea liniei ferate Medgidia-Tulcea, totuși se mai găsesc răuvoitori ai neamului, cari, stăpâniți fiind de un egoism neînfrânat, caută ca prin diferite mijloace să zădărnicească urgența constuirii acestei linii binefăcătoare, cerând a inventa și discuta diferite traseuri de construcție. Aceasta o fac numai bazați pe faptul că, trăgăninnd lucrurile, vor câștiga timpul necesar spre a-și putea realiza traseul visat și deci își vor putea vedea dorințele făptuite.

Unul dintre inventatorii de traseuri pare a fi si autorul valorosului articol „Linia ferată la Tulcea”, publicat în primă pagină a ziarului „Conservatorul Constanței” No. 8, care apoi continuă a urma în celelalte două numere consecutive.

Traseul susținut cu multă căldură si care - după d-lor - ar fi, vorbă să fie, singurul traseu care ar putea realiza scopul urmărit: Constanța, Caramurat, Cogealac, Babadag, Tulcea, căutând apoi, prin argumente puțin întemeiate, a nimici cu desăvârșire importanța altor traseuri și cu deosebire, caută a înlătura cu totul ideea că traseul Medgidia, Carol I, Pazarlia, Pantelimon, etc. ar fi cel mai bun și cel mai avantajos din toate punctele de vedere.

Pentru a putea scoate în relief însemnătatea traseului susținut de d-lor se argumentează că, ori și de câteori a fost vorba de cale ferată în Dobrogea, acolo au fost ochii tuturor și că acel traseu a fost studiat și aprobat încă din anul 1898, când s'a făcut primul demers pentru această cale ferată, de însuși d. I. I. Brătianu, actualul Prim Ministru, fost pe atunci ministru al Lucrărilor Publice; așa fiind nu se îndoiesc d-lor că și acum începându-se construirea, va fi ales tot acest traseu, mai cu seamă că și d. I. Grădișteanu ar fi emis aceiași părere în 1906, când era Ministru tot departamentul sus arătat, fără a ține socoteală că „Vremea desăvârșește” și că, dacă în 1898 și 1906 s'a stabilit acel traseu, având ca punct de joncțiune Constanța, nu Medgidia, aceasta s'a făcut numai atunci, pentru că era o lucrare numai proiectată în vorbe, pe când acum, când s'a ajuns la realizarea acelei proiecțiuni, negreșit că trebuia să se aleagă traseul cel care prezintă mai multe avantagii, nu parțiale și individuale, ci generale, bazându-se pe adevăr și credință, nu pe vorbe goale și interese personale.

Se susține că, dacă acum în urmă s'au schimbat lucrurile și dacă se va li ales traseul pe la Pantelimon, aceasta s'a făcut numai grație multor stăruințe depuse de d-l Luca Oancea, actualul președinte al Partidului Liberal din Constanța, care nu urmărește altceva, decât interesele d-sale personale, având moșiile sale situate în preajma acestui traseu. Noi, centrul nordic al Dobrogei, zicem că traseul ce ar trece pe la Pantelimon este un traseu, care ar aduce mari avantagii nu personale pentru d. Luca Oancea și nici parțial pentru alte persoane, ca cel din Caramurat pentru cei interesați, ci ar aduce mari avantagii pur generale, satisfăcând dorințele nu numai boerești, ci mai pe sus de toate acele ale populațiunii glote, deci ale țării, și numai acest traseu va face ca noua linie construindu-se să se atingă adevăratul scop ce se urmărește.

Trecând apoi asupra punctului de joncțiune se susține că, punctul Medgidia, stabilit în urmă, nu prezintă absolut nici o importantă și că mai bine era ca noua linie să pornească de la

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Dorobanțul (negreșit că atunci ar fi fost mai lesne de împins spre Caramurat), întru cât este mai bine aranjat din acest punct de vedere, și chiar căutându-se în urmă a se lega și sudul Dobrogei cu o linie ferată tot Dorobanțul sau Murfatlarul ar fi singurele puncte ce ar putea servi de legătură viitoareii linii cu linia principală Cerna-Voda-Constanța.

Asupra acestei susțineri credem că, cei ce au avut bunăvoință a stabili Medgidia ca punct de joncțiune au făcut-o în urma unui studiu și în urma convingerii de adevăr.

Tot relativ la această părere noi, centrul nordic al Dobrogei, care avem aproape aceeași distanță dela Dunăre la Mare, ba poate ceva mai mult la Dunăre, arătăm că singurul punct depe linia principală, care poate servi de punct de ramificare, pentru linia centrică, este numai Medgidia și mai pe sus de toate asupra punctului de joncțiune al acestei linii, să-i lăsăm pe cei interesați în cauză să vorbească, atunci când vom avea fericirea de a o vedea proiectată și pe acea linie: acum deocamdată să ne mulțumim cu toții de ceea ce s'a stabilit.

Că delegațiunea Medgidiană nici n'a știut ce cere, după cum pretinde autorul articolelor din „Conservatorul Constanței”, întru cât legându-se linia nordică, Medgidia perde jumătate din onorul de cereale prin înființarea stațiilor în partea nordică, aceasta credem că e un sfat neîntemeiat dat Medgidienilor, deoarece delegațiunea n'a pornit la București mai înainte de a pune răul inamic și fără a fi ținut seamă de avantajile ce se aduc acestui orașel, prin legarea lui cu nordul Dobrogei; chiar așa fiind, aceasta ar dovedi că orașenii Medgidieni merită toată lauda, de oarece ei au voit să-și sacrifice interesele lor, pentru ca noua linie să-și ajungă scopul, aducând foloase nu numai lor, ci mai pe sus de toate țării și populațiunei sărace, pe spinarea căreia trăim cu toții.

Relativ la distanța de 20 km. ce s'a găsit de la Medgidia la Dunăre, nu putem zice altceva, decât că nu ne închipuim ce fel de kilometri vor 11 aceia; poate vor să zică dubli kilometrii, ceea ce poate s'ar mai potrivi, de oarece noi știm că, dela Medgidia la Cerna-Voda, poate să fie vreo 40 km., dacă nu mai bine; tot aceeași măsură o putem da chiar și pentru satul Carol

I de Boascic. Dacă ne spunea că distanța dela Medgidia la Mare e de 20 km. poate greșea mai puțin

Mai departe se susține că, legarea liniei la Medgidia nu convine nici regiunii din centrul Dobrogei, întrucât va face ca produsele agricole să facă un ocol de 40 km. până să ajungă la debușeul natural, Constanța.

Nu știm întru cât nu ne-ar conveni, de oarece atât noi cât și celelalte sate din centrul Dobrogei, credem că mai bine ne-ar conveni și; facem și noi cel puțin câte un transport pe zi la o stație mai apropiată cum fac cei din Docuzolu sau cei din Caramurat, decât să facem câte 3 zile și mai bine până la Constanța sau Tulcea.

Din acest punct de vedere cred că ar fi mai just să apreciem noi, cari avem de parcurs o distanță de aproape 70 km. la Constanța, și mai bine de 70 la Tulcea, și pe lângă aceasta în timpurile de toamnă și iarnă suntem nevoiți să înotăm cu vite cu tot prin noroaie, făcând atunci nu 3 (trei) zile cu dus și întors la Constanța sau la Tulcea, ei câte o săptămână și mai bine, căci știut este că prin această parte n'avem nici o șosea, pe când d-lor au, slavă Domnului, șoseaua națională la dispoziție și n'au nici așa de mare nevoie prin acea parte.

Așa stând lucrurile, ne credem în măsură a aduce la cunoștința celor în drept că, după cum s'a stabilit cât se poate de bine ca punct de joncțiune Medgidia, tot așa să se caute ca și traseul să-l stabilească definitiv pe cel care ar trece după cum am spus, prin adevăratul centru nordic dobrogean; căci numai așa se va putea realiza o cerință sfântă și numai așa această însemnată lucrare va ajunge la un rezultat absolut binecuvântat.

Având toată încrederea în justa apreciere a d-lui ministru al Lucrărilor Publice nu putem zice altceva, decât Dumnezeu să ajute, și noua lucrare începută să-și aibă sfârșitul numai pe căi luminate de facla adevărului și atunci și numai atunci va fi ... bine.

Un fiu de țăran

D.J. VI, Nr.8, 28 aprilie 1910, p. 1-2

SITUAȚIA POLITICĂ LOCALĂ

Din lagărul liberal

O desorientare completă continuă să stăpânească spiritele din tabăra liberală din localitate.

Microbul disoluțiunii face, pe zi ce merge, progrese. Din ziua de 24 Ianuarie - zi mare în istoria neamului românesc și aleasă într-adins de național - liberalii din Constanța - când s-a încheiat pactul fuziunii între cele două grupări de aceeași credință politică și învrăjbite între ele, din cauza... prefectoriatului d-lui Sc. Vârnav, - din ziua aceea nu s-au mai putut strânge nici doi inși la un loc.

Comitetul, chipurile, ales, nu s-a întrunit niciodată; președintele, d. Luca Oancea, dacă mai vine pe la Constanța, dă bir cu fugiții; clubul a fost desființat. Pe șoptite se întrețin numai intrigi prin cafenele și se aruncă învinuiri reciproce.

S-au schimbat câteva scrisori între președinte și unii membri din comitet, în care fiecare caută să decline orice răspundere a acestei situațiuni intolerabile, - scrisori al căror conținut nu avem - încă auto-rizațiunea de a-l da publicității.

D-l Luca Ionescu, care are pretențiunea de a inspira politica liberală locală e furios și pe conducătorii de astăzi. O persoană bine cunoscută ne-a confiat o convorbire a d-sale cu președintele Comitetului ad-tiv superior, în care acesta trata în termeni, pe cari condeii nostri refuză să-i reproducă, pe toți fruntașii liberali din localitate, cari - spunea d-l Ionescu - îi dătoresc d-sale situațiunea lor de astăzi.

Nu vom cerceta motivele supărării d-lui Luca Ionescu, ce rezidă - o știe toată lumea - în schimbarea traseului liniei ferate Tulcea - Medjidia; nici nu vom insista asupra altor simptome ale crizei ce bântuie gruparea liberală din Constanța, - situație de care singur d-l V. Andronescu, ajutorul de primar, pare serios afectat; aceasta și încurajează pe conservatorii-democrați din localitate, în curtea asiduă ce de-o bucată de vreme i-o fac, oferindu-i chiar președenția clubului lor.

Exceptând pe d. Roman, care pare că a găsit acum în compania d-lui Vlădescu-Olt, care vizitează foarte des Constanța în ultimul timp, toată fericirea ce nu i-au asigurat-o ani de-a rândul de politică militantă pe arena politică locală, ceilalți se mulțumesc a sta într-o pasivitate interesată, cei mai mulți trăgând cu ochiul în dreapta și în stânga, în vederea schimbării de regim.

Cele relatate de noi mai sus dau o icoană dacă nu completă, dar destul de vorbitoare asupra situațiunii Partidului Liberal din Constanța, - situație de care nu s-a putut stăpâni de a nu se plânge nici chiar d. Koiciu, noul primar al orașului, om cunoscut ca cumpănit și cu judecata rece.

D. Ghica, prefectul județului, care, pe cât se pare, a văzut acum cu cine are a face, stă foarte rezervat.

Păcat de situațiunea, pe care a pierdut-o Partidul Liberal în Constanța, mai ales în județ, unde după urma legii care consfințește depozităriile de pământ, a pierdut și pe ultimii prieteni, cari i-ar fi putut rămâne!

De la conservatorii-democrați

Și între partizanii din localitate ai d-lui Take Ionescu a intrat vrajba. Relațiunile dintre d-nii Ahile Zissu, președintele grupării, și d. Traian Fortun, sunt departe de a fi bune, și cearta datează din timpul primei alegeri de președinte, după moartea lui Ion Bănescu, când un moment a fost vorba de candidatura d-lui Fortun. D. dr. Zissu, ranchiunos din fire, poartă de atunci sâmbetele fostului său concurent la șefie; pe de altă parte, nici d. Fortuna nu vrea să rămâie dator la micile răutăți ale simpaticului său adversar. Înțepăturile au început a trece pragul clubului lor - sediul clubului nu-l cunoaște nimeni - și ele au găsit ecou chiar în gazeta acreditată a partidului lor. În adevăr, „Viitorul Dobrogei” vorbește, într-un număr trecut, de o afacere săvârșită la primărie, în lipsa primarului și a primului ajutor, cum și de o notă, cu privire la cererea de scutire dela prestații a d-lui dr. Zissu, ce s-ar fi dat publicității, cu care ocazie se face o somațiune foarte provocatoare - ambele articole țintind direct pe d. Fortun.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Aceste n-au împiedicat ca, în comitetul de 30, aclamat cu ocazia întrunirii de Dirnică 18, c. , d. Fortun să fie propus pe listă imediat după președinte.

Mai curând sau mai târziu dușmănia aceasta va lua însă un caracter mai acut.

Pe de altă parte, meseriașii din partid, în cap cu reprezentării lor aleși în comitetul amintit, sunt pe cale a se grupa aparte într-un partid de breaslă, „fără nuanță politică”. Statutele noiei lor organizațiuni se găsesc în studiul unui membru marcant din partidul liberul director al unei bănci din localitate.

Conservatorii - Carpiști

Situațiunea se prezintă cum nu se poate mai favorabil d-lui Const. Pariano, șeful conservatorilor din Constanța, numai dac-ar ști s-o utilizeze. Mai ales, în urma energiceii campanii întreprinse de corifeii de la centru, campaniei căreia pare a-i surâde o schimbare de regim favorabilă, acțiunile grupării prezidată de d. Pariano la Constanța s-au urcat considerabil.

D.J., VI, Nr. 8, 28aprilie 1910, p. 3

NOI TRUPE ÎN DOBROGEA

Se vor înființa 4 noi regimente de infanterie, cu reședințele la Mangalia, Hârșova, Babadag și al patrulea la Tulcea, Murfatlar sau Cuzgun.

La Ostrov va lua ființă al X-lea batalion de vânători, la 1 aprilie. La Tulcea se vor înființa două noi regimente de artilerie și se va menține cel de cavalerie. Regimentul 35 de la Cernavodă își va concentra batalioanele aducând și trupe de la Ostrov.

D.J., Nr. 7, 6 februarie 1911, p. 1

**CHESTIA DREPTURILOR POLITICE
O NOUĂ DELEGAȚIE LA PRIMUL MINISTRU ȘI
MINISTRUL DE INTERNE**

***D. Marghiloman anunță
unul din candidații guvernamentali***

Purtați de atâtea ori cu vorba și fața cu nepăsarea politicianilor locali, Dobrogenii, decretați streini în țara lor, nu pregetă să bată neîntrerupt drumul la București, cerșind dreptatea pe care le-a îngărdit-o o lege ienicerească și le-au răpit-o niște judecători, împotriva cărora - dacă ar fi fost aspri și egal exigenți cu toată lumea - n-ar fi putut nimenea zice nimic.

Astfel o nouă comisiune compusă din d-nii: dr. Parusi, dr. ing. Frangopol, Eduard Brenner, Etem Șerif, Nicolae Vâlcu, Chiriac Frangopol, consilier comunal din Constanța, Christu Farmachi și X. Teodoru, s-a prezentat în audiență la d. Prim ministru, căruia i-a înmănat următorul memoriu:

Domnule Prim ministru,

Subsemnații locuitori vechi din Dobrogea, bazându-se pe fǎgăduelile ce ați binevoit a ne face că veți interveni pentru îndreptarea nenorocitei stări ce ni s-a creiat prin exclusivismul comisiunilor instituite pentru întocmirea primelor liste electorale, în urma, cărora au rămas depărtați dela cetățenie peste 5000 capete de familie prezentând 20.000 de locuitori, cu profund respect venim a vă ruga să binevoiți a ne lua sub ocrotirea dv. propunând cât de grabnic o soluțiune a situațiunei netolerabile în care ne aflăm.

Fii devotați ai noiei noastre patrii adoptive ne-am supusu de bună voe tuturor sarcinelor timp de treizeci de ani și nu este echitabil că acuma, când după o îndelungată așteptare ni s-a dat dreptul de a fi egali cu frații noștri, să fim îndepărtați de familia mare a românilor pe care am îmbrățișat-o cu dragoste și iubire și să rămânem în țara noastră fără de patrie. S-a recunoscut de toată lumea greșelile comise în aplicarea leiei din 1910 și dispozițiunile

Dobrogea Jună. Caleidoscop

ei draconice. O revizuire cât de largă se impune și suntem încredințați că omul de bine care ne-a promis că ne va veni în ajutor nu va uita nici de astă dată cuvântul dat. Binevoii, etc.

D. Carp, grăbit ca întotdeauna, a răspuns următoarele puțin cuvinte delegaților:

- Cunosce chestiunea d-stre și nu mai era nevoie de cheltuieli și de drumuri. V-am promis atât cu cat și Majestatea Sa că voi veni cu o lege modificatoare care să vă mulțumească.

Comisiunea s-a prezentat apoi la d. ministru de Interne. Întrmându-i și d-sale o petițiune cu următorul cuprins:

Domnule Ministru,

Lucrările comisiunilor pentru întocmirea listelor electorale în Dobrogea s-a terminat. Un mare număr de cetățeni devotați noii lor patrii au fost îndepărtați dela cetățenie. Ultima lor speranță, recursul în casație a dat numai, rezultate negative și astfel peste 5000 de capete de familie sunt astăzi fără de patrie.

Nu știm dacă legea din 1910 a fost prea aspră sau dacă aplicarea ei a fost greșită.

Fapt este, că noi cari timp de 30 ani am primit sarcinile ce ne impunea noua noastră patrie ne vedem astăzi dezavuați. Nu este nici drept, nici echitabil ca să suferim consecințele unei legi nelămurite bine și să rămânem mai departe în neliniște expuși a pierde situațiuni și drepturi câștigate.

Venim cu inima zdrobită a vă cere ajutor pentru noi și pentru copiii noștri pe cari i-am crescut în sentimente de iubire pentru țară.

O revizuire a lucrărilor comisiunilor se impune, fie printr-o nouă lege, fie prin lămuriri date de Parlament asupra Legei actuale.

V-ați interesat de aproape de lucrările acestor comisiuni și de rezultatele ce au dat, avem încredere că veți bine-voi a susține dreapta noastră cauză înaintea Parlamentului și că veți cere cât de repede îndreptarea unei stări netolerabile.

Binevoii a primi d-le Ministru...

D. Marghiloman, după citirea memoriului de mai sus, a făcut următoarea declarațiune:

- Cunosced nedreptatea ce vi s-a făcut și chiar am stabilit ca, în timpul vacanței, să lucrăm la un proiect de lege, prin care vom aduce modificările necesare.

Legea modificată va fi astfel alcătuită ca toți cei cari posedă imobile rurale sau au avut posesie de stat, să fie recunoscuți de drept ca cetățeni români.

Vom da de asemenea dreptul comisiunii ce vom institui să judece după prezumțiuni și să aibă în vedere și moralitatea individului.

La replica d-lui Eduard Brenner că coloniștii germani nu intră în condițiunile autohtonilor și nici nu se menționează ceva despre ei în actuala lege, d. Marghiloman a adăugat:

- Chiar acesta este motivul pentru care noi ținem mult să modificăm legea, întru cât dobrogenii autohtoni, după lege, sânt deja cetățeni români și numai printr-o rea interpretare a legii de către cele două comisiuni (cari au făcut distincție între supus și cetățean - care e tot una) au fost respinși.

Așa dar, după cum v-am spus - a conchis d. Marghiloman - imediat după sărbători vom veni cu o lege, cu a cărei întocmire am însărcinat pe d. Paul Negulescu, profesor universitar, care va candida, ca guvernamental, la dv.

Reporter

D.J.VIII, Nr. 1, 22 decembrie 1911, p. 3

SITUAȚIA LIBERALILOR DIN TULCEA **Interview cu d. Achile Dimitriu**

Animozitățile din sânul partidului. Atitudinea ziarului liberal «Lupta». Oficiosul partidului liberal, pamflet ordinar. Primele alegeri parlamentare. Declarații importante.

Cititorii noștri își amintesc desigur de animozitățile de cari am vorbit că există în sânul Partidului Liberal. Am arătat și altădată, că d. N. Comșa, care e vicepreședintele clubului local, se crede loțiitor de șef, pe când d. A. Dimitriu, fruntaș liberal și membru în comitetul executiv al partidului, îl consideră ca un simplu administrator intern al clubului.

Astăzi aceste animozități au mers atât de departe, încât ne e dat să asistăm la spectacole din cele mai nostime și anume: ziarul „Lupta”, oficiosul Partidului Liberal tulcean, încăput pe mâna unor iluștri necunoscuți, a părăsit de mult politica de principii a partidului, și în loc să facă opoziție guvernamentalilor, servește interesele dizidenței conservatoare și ca culme a inconștienței, la fiecare apariție, vine cu informațiuni, articole și nuvele malițioase la adresa ... liberalilor.

Scandalizat de atitudinea acestui ziar, am întrebat de mult pe d. A. Dimitriu, care-mi răspunse că „Lupta” nu mai e oficiosul Partidului Liberal, ci un organ de scurgere a insanităților tuturor veneticilor parveniți.

Astăzi, când suntem în ajunul intrării în viața politică, vroind să cunosc mai de aproape situația partidului național liberal, am crezut nemerit să obțin un interview dela d. A. Dimitriu, fruntaș local, membru în comitetul executiv al partidului și membru în comitetul de redacție al ziarului „Lupta”. Adresându-mă deci d-lui Achil Dimitriu, și întrebându-l, care e situația partidului național-liberal, - d-sa îmi răspunse:

- *Partidul nostru fiind format dintr-un bloc de oameni serioși și cu greutate, situația lui este din cele mai frumoase. Ca Dobrogeni suntem legați de acest partid prin recunoștința și în fapt ne vom manifesta aceste sentimente când nevoia o va cere.*

- Dar ca formațiune de partid, în fapt, existați ?

- În Tulcea, formațiunile și situațiunile partidelor acum încep a se înfăptui; aceasta cu atât mai mult, cu cât, chiar dacă existau până acum grupări cu anumite vederi politice, totuși peste aceste grupări erau în neactivitate, întrucât nici n-aveau rațiune de a fi.

Acum însă, când Dobrogea va fi scoasă de sub regimul legilor excepționale, când primele alegeri parlamentare bat la porțile României trans-dunărene, acum ar fi trebuit să avem în sânul nostru și elementele intelectuale serioase și independente, cari să ne vie în ajutor: căci, în principiu, prin omul politic, eu înțeleg pe bărbatul independent din toate punctele de vedere, căci numai el e călăuzit, în politică, de principii - la ceilalți importând numai interesul.

- Dar cu animozitățile din club. cum stați?

- Deși n-avem un club format, căci nu înțeleg formațiune de club, când soarta lui e lăsată în mână unui om ca d. Comșa, care numai darul de a-și apropia partizani, nu-1 are, și căruia trecutul politic prea i-a strepezit dinții, - cu toate acestea, atât în oraș, cât și în județ, avem prea multe simpatii.

La noi, achizițiunile nu se fac cu arcanul, și aceasta denotă că, putem conta oricând pe seriozitatea acțiunii noastre.

V-am mai spus și altădată - îmi zise interlocutorul meu - că nici gazetă oficială nu avem: „Lupta” nu mai e oficiosul partidului nostru. Ziarul „Lupta” a încăput pe mâna unor iluștri necunoscuți, absolut inconștienți, cari, în goana lor după căpătuială, au părăsit politica de principii, alunecând astfel pe panta gazetăriei de scandal.

Cred că vedeți și d-voastră după cum toată lumea vede, că ziarul, care a servit interesele partidului național liberal, astăzi înlocuește pamfletul dispărut: „Vocea Pescarului”.

Va veni o zi, când toți „Dunărenii” vor răspunde de demnitatea acestui ziar.

În altă ordine de idei, d. Dimitriu îmi răspunde:

Dobrogea Jună. Caleidoscop

- Cea mai mare greșală - și o socot o greșală criminală, - este că preinșii politicieni în Tulcea n-au lăsat pe edili, nici pe prefecti, să intre și să continue acțiunile predecesorilor lor. Altfel, am fi văzut Tulcea scoasă din starea de orientalism în care se găsește astăzi.

Aci, trebuia o conlucrare comună, dezbrăcați toți de patimi, strâns uniți la un loc, să salvăm orașul și județul din toate punctele de vedere.

Din nefericire însă, cei cari puneau bețele în roate, erau tocmai acei cari nu au nici o legătură cu orașul, și căroră puțin le pasă de soarta Dobrogenilor. Nu uitați și de misiunea grea pe care o are un prefect la Tulcea, și din punctul de vedere național. Ei bine, în drumul lor, reprezentanții guvernelor totdeauna au fost împiedicați de aceste mici secături, așa că din cauza lor, ne găsim astăzi atât de înapoiați. La această stare de lucruri, au contribuit și guvernării noastre, cari au neglijat Dobrogea în mod criminal.

- Ce credeți asupra viitoarelor alegeri ?

- Asupra acestei chestiuni, în principiu pot spune că interesul cel mare al adevăraților locuitori ai provinciei ar fi ca cel puțin o jumătate din reprezentanții Dobrogei să fie recrutați dintre Dobrogeni în măsură de a stărui pentru ridicarea și înflorirea provinciei anexate; nu trebuie să ajungem să fim dați ca de zestre.

Părerea mea este, că alegerile vor avea loc cel puțin peste un an, de oarece, nici recursurile nu -s terminate: oricând vor fi însă, cred că ele vor fi libere, căci conservatorii n-au interes să preseze alegerile în Dobrogea, ei având majoritate în parlament. Acestea sunt importante declarațiuni ale d-lui Achil Dimitriu, pe cari am încercat să le redau cât mai exact și pentru cari am mulțumit din inimă și în numele „Dobrogei june”, distinsului meu interlocutor.

Delaistru

D.J. VIII, Nr. 8, 18 februarie 1912, p. 1

**O PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA
SITUAȚIEI PARTIDELOR DIN
TULCEA**

Guvernamentalii în sfârșit, după mari lupte și sacrificii pentru o cât mai largă încetățenire, astăzi ne putem mândri de numărul - marele număr - rămași odinioară, străini în țara lor, cari, au căpătat în sfârșit drepturile politice.

Într-adevăr, astăzi, când avem afișată lista totală a celor cărora li-s-a recunoscut cetățenia, putem jubila, văzând numărul cel mare al cetățenilor. Astfel, printre cei recunoscuți de astădată ca cetățeni, se enumera și d-nii : Robert Flam, licențiat în drept, antreprenor, doctorul I. Bizamcer, Dima Covanof, comerciant-proprietar, Savu Doncef, bancher etc. - oameni, cari înainte au ocupat demnități și cărora, apoi, li se contestase dreptul la viață. Astăzi însă, când comisiunea pentru revizuirea drepturilor Dobrogenilor i-a redat patriei-mume, credem că aceste elemente vor fi folositoare provinciei anexate, dată fiind valoarea, capacitatea și greutatea acestor cetățeni, cari vor lucra pentru înflorirea și prosperarea județului.

Pe lângă acei însă, cari - zic ei, bieții! - au câștigat cetățenia, mai este unul care a câștigat: acesta este prefectul P. Sfetescu și împreună cu el, gruparea conservatoare din Tulcea. Într-adevăr, nevoia și grija, pe de o parte, prin care au trecut Dobrogenii, cu ocazia recunoașterii cetățeniei lor; pe de altă parte, interesul ce acesta le-a purtat, au făcut din d. prefect al județului un om simpatic, iar organizația conservatoare locală nu a avut de cât să profite de pe urma atitudinii conducătorului ei.

Nu am calitatea de a „peria” pe d. Sfetescu - aceasta o las în sarcina „Conservatorului Tulcei” - dar, ca cronicar fidel, am fost dator să redau situația așa, după cum se prezintă.

Conservatorii-democrați

D. Sebastian Teodorescu, tânărul șef al tânărului partid, pare a-și fi dat seamă foarte bine, atunci, când acordându-ne un

interview, ne-a declarat că d-sa nu înscrie în partid grupuri, - ci indivizi și numai după ce-i „cerne”.

Într-adevăr, gruparea tachistă din localitate, pare a fi supusă unei selecțiuni. Astfel, partidul de sub președinția d-lui S. Teodorescu, este compus din cei mai de frunte agricultori, cei mai cu vază comercianți, iar statul major, e compus din membri de capacitatea d-lui N. Lichiardopol, I. Panaitescu, V. Vârtolaș, C. Constanținescu, D. Timus, St. Ionescu etc., oameni cari luptă fără nici o pretenție și cari, când interesele partidului cer, nu se dau în lături chiar de la sacrificii. Dovada aceasta am avut-o în timpul din urmă, când cu ocazia întrunirilor opoziției - unite, în campania pentru răsturnarea guvernului, grupuri compuse din advocați, profesori, comercianți și plugari, în număr de câte 40-50, fără foi de drum, nesiliți de nimeni decât de disciplina de partid, răspundeau la strigătul de alarmă al partidului de la centru. Tachiștii tulceni au ținut să dovedească d-lui Take Ionescu că sunt oameni de caracter, și aceasta li s-a recunoscut de șeful lor de la București, atunci, când d. Take Ionescu le-a promis că îi va lăsa să se guverneze singuri.

D. Sebastian Teodorescu e mândru de organizația pe care o prezidează și privește viitorul cu încredere.

Liberalii

Se știe că, conducătorul național-liberalilor din localitate, a fost d. Elefterie Nicolescu. În ajunul plecării liberalilor de la putere însă, d-sa, - zice-se - din cauză de boală, cedă șefia d-lui I. C. Atanasiu. Cum însă, după aceasta d. Atanasiu s-a stabilit aiurea, d. El. Nicolescu s-a ocupat și se ocupă de partid, și mai puțin ca înainte.

Astfel, soarta grupărei liberale din Tulcea a rămas pe mâna d-lui avocat N. Comșa, fost primar, care e și vice președintele clubului.

Survenind oarecari neînțelegeri între d-nii N. Comșa și Achil Dimitriu, fruntaș al grupărei, au urmat informații malițioase la adresa acestui din urmă, strecurate în „Lupta”, din inițiativa - zice d. Dimitriu - a d-lui N. Comșa. Animositățile acestea au mers prea departe și avură ca efect, retragerea - pentru moment - a d-

lui A. Dimitriu, de la orice acțiune a partidului. Statul-major liberal începând a se descompune, mai rămăseseră d-nii: C. Țigău, care e inofensiv, avocatul A. Lascarov, care stă și privește pe d. Drăghici, cum își ia interview-uri sie-și, și încă unul, care numai cinste nu poate aduce partidului liberal.

Acesta e gimnasticul N. Dunăreanu, care a reușit să facă din „Lupta”, un organ al său personal, împroșcând cu noroiul murdăriilor sale pe oameni străini de luptele politice. Astfel, administratorul pescăriilor din localitate, pentru că a refuzat a-i concesiona o gărlă de chefali, este înjurat de Dunăreanu în „Lupta”, ca la ușa cortului.

D. D. Melinescu, farmacist, om de o reală valoare, se zice, scârbit de această stare de lucruri, s-ar li retras din comitetul de redacție al „Luptei”, așteptând venirea d-lui I. C. Atanasiu, pentru a pune capăt acestei stări anarhice. De altfel, avem asigurări formale din partea d-lui Atanasiu, în sensul că d-sa desaprobă atitudinea partizanilor al căror șef este și că în curând, când starea sănătăței îi va permite, va veni să schimbe linia de conduită a ziarului, precum și să încerce o împăcare între partizani.

Aceasta este în general situația liberalilor din Tulcea. Sânt adevăruri crude pe cari le redăm, păstrând toată obiectivitatea și sângele rece.

Socialiștii

Tânăra grupare socialistă locală, e încă în formațiune. Sindicaliștii de odinioară. în urma legii contra asociațiilor, votată sub trecutul regim liberal, s-au convins că pentru a se putea menține, au absolută nevoie de a se constitui în partid politic: și s-au constituit.

Deși în cartea lor stă scris ca ei să se conducă singuri, totuși, conducătorul de fapt al socialiștilor tulceni este d. Sterian Grigoriu, muncitor.

Rămas fidel principiilor sale, încă din trecuta mișcare socialistă, d-sa a lucrat la constituirea noului partid și în urmă stăruințelor depuse, mișcarea socialistă din localitate numără un considerabil număr de membri.

Toți sânt autodidact ; aceasta însă nu-i descurajează, ci din contra, îi face să citească mult. Ei țin regulat ședințe săptămânale, și când nevoea cere, convoacă și întruniri publice.

În rezumat, la Tulcea există un curent socialist, care tinde a lua proporții, mai ales acum, în urma recunoașterii cetățeniei doctorului Racovschi.

În numărul viitor vom căuta să redăm o privire generală asupra partidelor din Constanța.

Politician

D.J. VIII, Nr. 96, 21 aprilie 1912, p. 1

CEVA DESPRE „NAȚIONALISM”

Nu știu, zău, cine din țara aceasta s-ar încumeta să dovedească până în cele din urmă, că descinde nemijlocit din înscuscirea legionarilor lui Traian eu neamurile lui Decebal ? ...

Întrebarea mea, țin să adaog, nu se îndreaptă către acei Români, cari, simțindu-se Români curați, nu fac nici odată caz de românismul ori de naționalismul lor; ci ea se adresează acelor nepoftiți „apărători ai neamului”, cari, cu îndoiala în suflet și cu musca pe căciulă, știindu-se streini, fac pe Românul, - doar-doar or acoperi o impuritate, de care le e rușine.

Am spus-o și cu altă ocaziune și o repet și acuma: Un... escu, animat de coada unui nume oarecare, poate ascunde o origine dubioasă și chiar necinstită: nu poate îndritui însă pe acel individ, ca să discute obârșia și simțimintele altora...

Nu este - o spun sus și tare - manifestare a sufletului omenesc, mai firească și mai frumoasă ca cea a sentimentului național. Până și socialismul doctrinar a sfârșit prin a admite granițe naționale.

De cât, *est modus in rebus*. A agita ideea de naționalitate în Dobrogea, este o foarte gingașă chestiune de drept și de tact. „Streinii” din provincia transdunăreană. - provincie căreia cu drept cuvânt i s-a zis că constituie plămâni României, - nu sunt streini dintre aceia, veniți ori aduși de peste mări și țări, cu gând

de pradă și de ducă. „Streinii” aceștia formează populațiunea băștinașă a provinciei, pe care un tratat internațional a dat-o României pentru considerațiuni - recunosc - superioare capacității de a gândi și de a pricepe a acelora, cari, neavând ce face, își cântăresc... sentimentele. „Streinii” aceștia, cari nu s-au bucurat de acel drept de opțiune, consacrat în principiu în materie de anexare, - deveniți Români *ipso facto, ipso jure*, - au dovedit în toate ocaziunile și cu toată inima că poartă cu mândrie și cu cinste numele patriei lor adoptive. „Streinii”, aceștia n-au meritat nici odată și cu nimic injuria de a fi puși la carantină de niște indivizi, cari și-au făcut din „naționalism” o meserie...

Nu am pretențiunea să conving, pe aceștia din urmă mai ales, de sinceritatea și greutatea cuvintelor mele. O, nu, din păcate și naționalismul a ajuns un articol, cu epoci și piețe de desfacere! Dacă am relevat însă, chiar așa în treacăt, lucrul, e că iar s-a adus în discuție naționalismul Dobrogenilor și în special al nostru, al acestora dela „Dobrogea jună”. Noi - firește - suntem bârna din ochii neadormiți ai acestor bufnițe patriotice, cobî pe lângă un om, care, strâns cu ușa, a trebuit să recunoască că coboară dintr-un amestec greco-bulgar,- din acea „grecobulgărimă” pe care a țintuit-o pentru totdeauna marele Eminescu!...

De altfel, aceștia formează regula: N-am văzut făcând în țara aceasta „naționalism” de cât pe renegați. Știu însă un lucru, pe care îl dețin dela un dascăl neamț: Individul, care n-a cinstit pe muma lui adevărată, nici odată nu va ști sa cinstească o mumă adoptivă!

CONST. N. SARRY

D.J. VIII, Nr. 96, 21 aprilie 1912, p. 1

SITUAȚIA PARTIDELOR DIN CONSTANȚA

Am aruncat într-un număr trecut o privire generală asupra situației partidelor politice din Tulcea. Cronicari imparțiali, fără preferințe și fără prejudecăți, vom căuta să redăm astăzi si situația partidelor din Constanța. Vom începe cu:

Guvernamentalii

Ce situațiune excelentă n-ar fi putut avea aceștia, dacă șeful lor din localitate ar fi știut să profite de excepționalele împrejurări ce i s-au prezentat ?

În relații de „cafenea” cu toți politicianii din Constanța - toți aceștia incapabili de o acțiune fățișe - d. Pariano, întronându-se la prefectură, a fost înconjurat de o ... desconsiderare generală.

Nu-l supărau de cât „prieteni”, cu micile și neconținutele lor „afaceri de ... servicii”.

Dacă s-au aruncat câteva săgeți din partea opoziției, acelea au fost îndreptate exclusiv în potriva d-lui Cănanău, primarul orașului, care prezintă o suprafață mai interesantă, și care - după știința tuturor- era destinat a urma d-lui Pariano la prefectură, la două-trei luni după venirea la putere.

Nu poate ști nimeni precis, ce a putut determina pe seniorul de la Hasancea să amâie sine die abdicarea sa de bună voie. Se zice că farmecele și iluziunile ... *puterei!*

Ceea ce se știe însă precis e că, din cauza aceasta, relațiunile dintre prefect și primar au suferit lot timpul de o oarecare răceală. La un moment dat, prin Mai a. tr. ele ajunseseră chiar la o încordare notorie. Impasibilitatea d-lui Pariano față de atacurile pe cari unii prieteni personali ai acestuia le adresau d-lui Canănu; pe dealtă parte, nerăbdarea acestui din urmă, de a se vedea în capul județului; în sfârșit independența prea manifestă a primarului, împinseseră ostilitățile la o ruptură oficială.

Relațiunile dintre acești doi protagoniști - unul încurajat de d. Filipescu, celalt susținut de d. Marghiloman - n-au fost reluate de cât în timpul sezonului, grație intervenirii energice a cunoscutei Mițe Bicicliste, - mascota adusă par-că într-adins de fostul antreprenor al Casinoului, d. Heitz.

Totuși puterea de răzbunare a primarului orașului a rezistat. Așa, acum trei luni, când din cauza proporțiunilor ce

luase mișcarea țăranilor din județ, d. Pariano fusese silit să prezinte demisiunea, d. Canănașu a refuzat în mod ostentativ să se solidarizeze cu actul prefectului. Informațiunile noastre - ținem să adăugăm - nu suferă nici o desmintire.

* * *

Spuneam la început : ce împrejurări favorabile n-a perdut șeful Partidului Conservator din Constanța? Liberalii locali, desbinați ca vai de lume, părăsiseră, precum se știe, puterea în dispreț și ura tuturor locuitorilor din oraș și din județ, - unii despoiați de drepturi, alții deposedați de pământ, - așa, că dacă aveau o grije partizanii d-lui Brătianu, era aceea de a-și ascunde păcatele.

Tachiștii de altă parte, s-au arătat destul de coruptibili; toate numirile făcute de actuala administrație din Constanța, au însemnat aproape tot atâtea dezertțiuni din rândurile ostașilor d-lui Tache Ionescu.

Se putea situație mai prielnică pentru un om politic, de a-și alcătui un partid ales, - nu din drojdia cluburilor din capitala județului, ci din aceea viguroasă și neîntinată rezervă din sate? Evident că nu.

Ce a făcut d. Pariano? Îngâmfat și leneș d-sa n-a întreprins nici până astăzi o călătorie în județ, și s-a mărginit să conducă și să se conducă după „recomandația” unor oameni, cari tindeau și tind să-și facă situațiunea lor proprie.

Destrăbălare administrativă mai mare ca acuma, nu s-a pomenit niciodată în județul Constanța. Nici chiar pe timpul predecesorului d-lui Pariano, faimosul d. Ghica!

Cei trei patru partizani mai serioși, din cei treisprezece, câți compuneau partidul în opoziție, stau de-o parte și au declinat de mult ori-ce răspundere. Pe d-l Grigorescu au încercat în ultimul timp să-l satisfacă, numindu-l președinte al consiliului județean.

Evenimentele nu vor întârzia să confirme toate spusele noastre. Partidul Conservator - putem afirma eu deplină siguranță - nu poate conta pe nici un colegiu la apropiatele alegeri din județul Constanța, mai ales dacă se vor admite, după cum, e vorba și candidați străini de localitate. Iar într-o viitoare opozițiune nu știu câți vor mai rămânea în partid chiar din cei trei sprezece cari au știut altădată să salveze aparențele.

Liberalii

Ne-am ocupat în repetate rânduri de desbinările, care au frământat Partidul Liberal din localitate, - desbinări datorite intrigilor pătimase ale unei persoane, care în cele din urmă a fost demascată și ca om și ca politician. Acesta este d. Ion Roman.

De altfel ceea-ce acum a ajuns evident și pentru membrii devotați ai partidului - orbi până mai eri, în fanatismul lor - s-a relevat de mult, la ultima alegere comunală, când masa alegătorilor, cu acel bun simț ce caracterizează poporul, a dat atât omului acestuia nefast cât și centrului, un avertisment dintre acelea fără replică.

Situațiunea d-lui Roman, care un moment a voit să pozeze în mentor și factotum al partidului, este astăzi cu desăvârșire compromisă. Cu privire la dânsul deținem câteva cuvinte chiar din anturajul imediat al d-lui Brătianu: „Șeful nostru numai beția i-o poate trece cu vederea!”

Chiar dacă va îndrăzni să se mai agite, lucru ce nu-l credem, aceasta va fi numai în dauna partidului, care va avea imprudența să-l tolereze mai departe.

Ca trupă, disciplină și situație în general, partidul liberal din Constanța se prezintă incomparabil superior celui guvernamental. O singură lipsă duce acest corp: lipsa de cap!

D. Luca Oancea, șeful nominal al partidului, care nu de mult demisionase irevocabil din această demnitate, revenit astăzi, urmărește o acțiune și o situație personală: un mandat în Parlament. Organizațiunea de partid și răspunderea de șef le lasă pe planul al zecelea. Se zice că fratele d-sale mai mare, Costache ar fi reușit să-l convingă că acestea costă prea mult!

Lăsate astfel de capul lor, elementele statului major din Constanța, se erijează toate în „capi”. Și pentru că un singur club nu poate încăpea atâtea capete, s-a decis înființarea a încă trei sub-cluburi: unul la berăria „Peleş”, unul la Hotel „Băbuș” sau în casele d-lui Andronescu, și un al treilea în cartierul românesc.

Sub cluburile acestea nu sunt de fapt de cât „furunculi” vechei fierberi de sânge din corpul liberal din localitate. Cât va fi lumea, nu va fi pace între liberalii - cum își zic ei - „de jos” și „de sus” din Constanța. Astfel vechea dizidentă, de astădată sub altă formă, își arată colții.

Asupra apropiatelor alegeri din Dobrogea. printre liberalii locali nu s-a hotărât nimic. Ei așteaptă indicațiuni de la centru, întru cât opoziția fiind retrasă din Parlament, poate să se socotească ca lipsite de rost și interes candidaturile din cele două județe de peste Dunăre.

Atâta știm că d. Luca Oancea a decis să nu țină seamă de un asemenea aviz al d-lui Brătianu și d-sa va candida la colegiul I de Cameră, iar fratele d-sale Costache, la I de Senat.

Tachiștii

Scăzând pe aceia dintre ei, cari, mai prevăzători și mai practici, azi rod de cașcavalul guvernamental, ceilalți sunt cuprinși de mare demoralizare.

Pe când partidul lor la Tulcea dă evidente semne de viață, la Constanța suferă de cea mai pronunțată inaniție.

De altfel boala de care suferă organismul lor e veche și cunoscută: e legendara revoltă a unora din membrele corpului împotriva altora, și revolta aceasta fără să se fi aplanat până astăzi, s-a produs când d. Fortun, reprezentant tachist în consiliul comunal liberal, refuza categoric să se demită. Am relatat atunci ședințele furtunoase ce au avut loc în comitetul lor, când mulți membri - cari nu voiau ca partidul să fie considerat solidar cu actele fostei administrații comunale, prin prezența d-lor Ionescu și Fortun în consiliu, - de fapt, invidioși că ei stau deoparte, - cereau clarificarea într-un fel a situațiunei. Se știe iar că, în urma intervenirei d-lui Tache Ionescu, acei membri au continuat să figureze în consiliu până în cele din urmă.

Animositățile de atunci subzistă sub altă formă astăzi. E vorba de... viitoarele situații. Sunt numai în Constanța vre-o trei candidați la prefectură și nu mai știu câți la primărie.

Din comice cum se prezintă astăzi situațiunile celor două grupări conservatoare din localitate, ele ar deveni tragice într-o concentrare eventuală, despre care se vorbește.

Ar fi cel mai desăvârșit balamuc politic.

Cui să dai, ce să dai și cine să rămână pe din afară? Ar fi chestiuni cu neputință de rezolvat, pentru cel mai abil viitor ministru de interne.

Noroc însă pe tot felul de conservatori din Constanța, cari se mângâie cu speranța că aceasta concentrare nu se va realiza așa de repede.

Socialiștii

Cu toate că sediul celui mai mare „tovarăș” al acestora este la Constanța, cu toate că socialiștii numără în localitate câteva elemente de valoare individuală considerabilă, totuși nu se poate vorbi de o activitate de partid al acestora în Metropola Dobrogei.

Lucrul se explică: meseriașii și lucrătorii din portul Constanța nu-și văd capul de lucru; ci n-au timpul să filosofeze asupra inechităților sociale!

Politician

D.J. VIII, Nr. 19, 12 mai 1912, p. 1-2

NOUL PREFECT DE CONSTANȚA

Tânăr, simpatic, energic, instruit și corect, d. Const. Irimescu, noul prefect de Constanța, a venit acum câțiva ani ca magistrat, în localitate, după care, demisionând, s-a stabilit în acest oraș, practicând avocatura.

Democrat în vorbă și în port, în exercițiul profesiei sale cum și în unele afaceri comerciale ce le-a întreprins, d. Irimescu a venit în contact mai des cu toate straturile populațiunei din oraș și din județ și – ne place a crede – s-a pătruns de multele nevoi de care suferă lumea de jos.

Noul prefect își începe dar acum adevărata carieră administrativă și într-un post de o însemnătate covârșitoare, care e însă înconjurat de foarte multe dificultăți. Onoarea ce-i va reveni

va fi cu atât mai mare, cu cât va ști să ocolească greșelile. În afară de situațiunea delicată veterană – dată fiind compozițiunea etnică și pozițiunea geografică a județului ce i s-a încredințat, față de războiul de la frontiera noastră – d. Irimescu are de făcut față și unei situațiuni intense și de partid în mod particular dificilă.

Prevedem zile spinoase noului titular al prefecturei de Constanța și, fără a-i fi politicește prieteni, îi dorim totuși sincer, să știe și să le poată supraviețui...

D.J., 8, Nr. 39, 20 octombrie 1912

NOUL GUVERN

• Față de gravitatea evenimentelor din Balcani și dată fiind și dorința aproape unanim reprimată din partea conservatorilor de a se ajunge la o întregire a vechiului partid conservator, s-a reușit să se realizeze următorul guvern și colaborare – rămânând ca un viitor apropiat să înfăptuiască și concentrarea așa de mult aflată.

D. T. Maiorescu – Președinte al consiliului și ministru de externe

D. N. Filipescu – ministru de interne

D. Al. Marghiloman – ministru de finanțe

D. A. Bădărău – ministru de lucrări publice

D. C. Dissescu – ministru de instrucție

D. Mișu Cantacuzino – ministru de Justiție

D. N. Xenopol – ministru de industrie

D. General Hârjeu – ministru de război

D.J. 8, 3, 9, 20 octombrie 1912, p. 12

**ÎN PRAJMA ALEGERILOR
DE CE AU NEVOIE ORAȘUL ȘI JUDEȚUL CONSTANȚA
- ÎN LOC DE PROGRAM -**

Însemnătatea covârșitoare a Dobrogei și a județului Constanța în special, cu portul său la mare, nu are trebuință să mai fie demonstrată. Ea a fost concretizată în simplele dar cuprinzătoarele cuvinte ale unui mare bărbat de stat român, când a atribuit acestei provincii funcțiunea „plămânilor țării”; importanța Dobrogei a fost în mod strălucit calificată, când Regele Carol I a prețuit-o ca „piatra cea mai scumpă de pe Coroana Majestății Sale”.

Tocmai această deosebită însemnătate însă a provinciei noastre și mai ales situațiunea sa geografică, din care Congresul din Berlin și-a făcut o chestie de onoare, necesitează o permanentă veghe asupra tuturor lipsurilor și nevoilor sale, și o deosebită sollicitudine față de care nici un sacrificiu să nu pară împovăraător.

E locul și timpul s-o spunem că, cu toate acestea, Dobrogea n-a fost prețuită până astăzi la justa ei valoare, și nu numai de către aceia, cari își fac o cinste din neștiința lor în ale așa numitei vieți politice a țării, ci și de către cea mai mare parte din conducătorii destinelor noastre, cari își fac o fală din faptul că, cunosc mai bine Tirolul și Elveția decât Dobrogea - pământ din pământul țării lor!

Această dezinteresare criminală, ale cărei roade s-au putut de altfel observa și până acuma, - impune așa dar eu atât mai mult aceloră, cari își propun să reprezinte interesele Dobrogenilor, o grijă și un studiu neîntrerupte și neobosite, pentru ca să binemeriteze nu numai din partea locuitorilor provinciei, cari până astăzi n-au văzut o zi bună, ci chiar din partea întregii țări, pentru care soarta Dobrogei e o chestie de viață și de moarte.

Dintre nevoile imediate ale Dobrogenilor schițez :

Regimul de excepțiuni și de bănuială - introdus la început de împrejurări fatale și de considerațiuni cărora, ca să nu le

pătrundă și să le cântărească cu bunul său simț vulgul, oamenii de stat le zic „superioare”, - menținut apoi de niște administratori, din cari marea majoritate veniți aici pe chiverniseală, aveau tot interesul să-l prezinte ca o „necesitate de stat”, - regimul acesta trebuie suprimat cu desăvârșire.

Comunele cu avutul lor să fie încredințate gospodarilor și acelor cari au contribuit cu obolul lor la casele obștești. Să se înceteze cu sistemul primarilor numiți, cari, când nu sunt luați dintre antreprenorii „de meserie” sau dintre indivizii fără de căpătâi, se recrutează din imberbi sclivisiți, cari sfidează morala publică și constituie un pericol și o rușine pentru administrațiile comunale.

Chestiunea proprietății imobiliare rurale trebuie odată pentru totdeauna limpezită și stabilită. Să dispară nesiguranța și jaful de până astăzi, - iar gașca din Ministerul de Domenii, care a pus atâta lume pe drumuri și pe cheltuială, să fie exterminată.

Ministrul departamentului respectiv trebuie convins că, chestiunea proprietății din Dobrogea nu poate fi rezolvată din cabinet, prin articole de legi, oricât de multe și chiar binevoitoare.

Numai o comisiune, alcătuită dintr-un delegat al ministerului, un cunoscător al dreptului internațional, un jurisconsult în afară de partidele politice, un mare proprietar din țară și câte un reprezentant al fiecărui sat, transportându-se la fața locului și judecând nu numai după lege, ci mai mult apreciind după împrejurările locale și speciale - mai mult omeneste, decât juridicește - numai o astfel de comisiune va putea aduce pacea și siguranța asupra vieții și avutului sătenilor noștri.

Administrația din această parte a țării, - asupra căreia cad cea mai mare parte din păcatele trecutului, - în care însă s-au menținut destule elemente cinstite și destoinice, - și în care au intrat în ultimul timp mulți tineri cu dor de muncă și cu amor propriu, - trebuie sustrasă oricărei influențe din afară și devotată serviciului public.

Pentru aceasta e nevoie ca ea să fie pusă la adăpostul zilei de mâine și - ținându-se seamă de condițiunile de trai locale, de populațiunea flotantă care scumpește totul - să se dea tuturor

funcționarilor din Dobrogea indemnizații de locuință, - lucru introdus la unele administrațiuni.

Dobrogea, care este și trebuie să ne rămână scumpă, fiindcă este „prețul Basarabiei”, - Dobrogea a cărei stăpânire de fapt ne-a asigurat-o și ne-o păstrează vitejia Căciularilor Marelui Căpitan, - trebuie apropiată și câștigată sufletește cât mai mult de Țara-Mumă.

Pentru aceasta e nevoie de noi împrumutări, nu însă în persoana unor oameni istoviți fizicește și sufletește, - cari s-au văzut siliți a intra din prima zi sluji la aceia, la cari veneau să-i naționalizeze, - ci prin coloni tineri, viguroși, mândri, întăriți și ajutați prin legi speciale.

Tot pentru aceasta, educațiunii sufletești a tinerilor generațiuni din provincie trebuie să i se dea o îngrijire deosebită. Preoții și învățătorii din această parte a țării, cari s-au arătat până acuma de laudă și au dovedit o vrednicie meritorie, trebuie ridicați în ochii lumii, înconjurați de toată stima și considerațiunea ce cu drept li se cade și încurajați materialicește în așa fel, încât gospodăriile lor să fie o pildă și o mândrie a satelor.

Lacul Razelm trebuie transformat în port militar.

* * *

Oprindu-ne și asupra punctelor de detaliu, ar mai fi de adăogat:

Administrațiunea orașului Constanța are nevoie de o mai deaproape supraveghere. Să se înceteze cu jaful și cu risipa care au domnit acolo, care au afectat veniturile comunei pe zeci de ani, fără să fi isprăvit nici o lucrare, - și care au adus comuna pe pragul falimentului.

Să se termine odată cu alimentarea orașului cu apă. Destul s-a exploatat și moralicește și materialicește această chestiune! Statul care s-a arătat darnic și binevoitor în această privință e dator să intervină în mod hotărât.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Să se scoată pentru totdeauna din programele de alegeri comunale nelipsita chestiune a întăririi malurilor de nord-est ale oraşului, şi să se traducă, însfârşit, în fapt.

Lucrările de canalizare ale oraşului au nevoie de o nouă verificare, pentruca să li se asigure o întrebuiţare normală.

Mamaia trebuie plantată, pentruca să merite reclama ce i se face.

Jocurile de noroc, introduse la Casino-ul oraşului, trebuiesc cum-cum desfiinţate.

Funcţionarea magaziilor-silozuri trebuieşte în mod negustoresc reglementată, iar taxele mai naţional cumpănite.

Pe moşia comunei Constanţa să se încurajeze formarea unor ferme-model, pentru aprovizionarea cu alimente a oraşului şi eftenirea astfel a traiului, ajuns aci excesiv de scump. Vânzarea din această moşie să nu se mai facă cu uşurinţa şi cu lipsa de prevedere de până acuma, şi mai ales sub şoaptele şi în proporţiile, în care s-a făcut sub ultima administraţie comunală.

Industriei, care - în urma punerii în funcţiune a conductei de petrol Câmpina - Constanţa -136 - va voi să se stabilească în localitate, să i se acorde locul necesar şi potrivit, plătit însă cum se cuvine şi fără să sugrume sfera de viaţă a oraşului propriu zis.

Să se construiască o şosea, care să pună în comunicaţie directă portul cu partea de sus a oraşului şi să se lege viile - singurul loc de agrement, atât de isbit prin suprimarea liniei ferate - printr-o cale de tramway, cu centrul.

Academia comercială, ce e vorba să se înfiinţeze, să fie aşezată în Constanţa.

Să se construiască cel puţin încă două şcoale primare şi o piaţă de alimente în nouile cartiere.

Să se isprăvească cu sistemul pavării în petece a străzilor şi trotoarelor - după „trecerea” de care se bucură când unul, când altul dintre proprietari - şi să se procedeze la o lucrare generală şi sistematică, care să scape partea de sus a oraşului de noroiul şi de necurăţenia, în care trăesc.

Societatea, care s-a constituit pentru a lua în întreprindere iluminatul oraşului şi facerea tramway-ului, dacă a avut numai intenţiunea de a elude pentru moment o casă streină şi o ofertă dubioasă, sau dacă nu se vede în stare de a duce la bun sfârşit această afacere, să se deziste din vreme, pentrucă altfel îşi asumă o foarte grea răspundere. Oraşul nu poate sta în întuneric, din cauza neputinţei ori a calculelor unora şi altora.

Împroprietărirea locuitorilor din Constanţa cu locuri comunale, în rate, trebuie complectată. Sunt mulţi oameni cari - nu se ştie cum - au rămas pe din afară. Această operaţiune să nu degenereze însă, în armă politică sau în mijloc de exploataţiune.

Trebuie fixat odată pentru totdeauna planul definitiv al oraşului, pentru ca să nu mai asistăm la monstruosul spectacol din Piaţa Independenţii, cu clădiri construite în ultimii zece ani, în trei alinieri.

Situaţia, faţă de legea pensiilor, a funcţionarilor şi şefilor de ateliere de la construcţiunea şi exploatarea portului Constanţa, trebuie şi aceasta lămurită.

* * *

Murfatlarul şi Anadolchioiul să fie declarate comune urbane, pentru ca să se termine odată cu abuzul şi cu speculaţiunea locurilor gratuite de case, din aceste localităţi.

Şoseaua Carol, care leagă Constanţa cu această din urmă localitate să fie amenajată în porţiunea aceasta, pentru un loc de preumblare cu trăsurile, - dându-se acces căruţelor cu cereale la obor, prin mijlocul satului.

Portul Mangalia, merit a atrage producţiunea unei bune părţi din Bulgaria, trebuie mărit şi terminat.

Localitatea balneară Techirghiol merită o atenţiune specială. Felul cum ea e astăzi exploatată şi neajunsurile la care sunt expuşi bolnavii - din ce în ce mai numeroşi - cari o vizitează, nu mai pot dăinui.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Stațiunea are nevoie de o transformare radicală, de o amenajare modernă, - și pentru aceasta e de trebuință imediată sau ca Statul să ia asupra-și această exploatațiune, sau numita localitate să fie alipită la Constanța - ca Lacul-Sărat de Brăila - care, printr-un împrumut special, să dea acestei importante stațiuni fisionomia și înlesnirile necesare.

Ostrovului trebuie să i se redea brațul de Dunăre, printr-o operațiune de tăiere și despotinolie. Ia care e obligat Statul.

Bălțile din jurul Medjidiei trebuiesc cât mai neîntârziat asanate.

* * *

În linii generale acestea ar fi nevoile imediate de care suferă provincia aceasta, orașul ei de reședință și principalele ei centre, - nevoi ce reclamă o imediată soluțiune.

Sunt nevoi, asupra cărora n'am încetat de a atrage atențiunea celor în drept, obținând în parte îmbunătățiri și îndreptări serioase.

Sunt nevoi, al căror studiu a format preocuparea mea de ani de zile încoace, - și a căror înlăturare voi căuta și voi ști s'o obțin, dacă - după cum sper - voi avea cuvântul acolo, unde plângerile cetățenești au un răsunet mai mare.

Const. N. SARRY

D.J. VIII, Nr. 42, 6 noiembrie 1912, p. 1-2

NOUL POD PESTE DUNĂRE

Se știe că o parte din noul împrumut de 405 milioane, rămas a fi votat în sesiunea din iunie, pentru drumurile de fier, va fi consacrat construcțiunei unui nou pod peste Dunăre care urmează a fi construit între localitatea Giurgeni din județul Ialomița și localitatea Vadul Oii din județul Constanța.

Acest pod, dacă nu va fi atât de artistic, ca cel de la Cernavodă, va fi mult mai practic. În adevăr, el nu va avea numai o

dublă cale ferată, dar la dreapta și în stânga liniilor ferate și separate de ele prin bariere, pentru a se evita accidentele, vor fi construite două drumuri pentru orice fel de vehicule și pentru pietoni. Viitorul pod va fi construit exclusiv cu materiale din țară.

Postamentele vor fi făcute din piatră din cariera de la Hârșova.

Lucrările de construire a podului și a celor două viaducte care vor fi fiecare de 300 m, vor costa aproximativ 14.650.000 lei.

D.J., Nr. 71, 24 mai 1913, p. 2

SCRISOARE DIN BALCIC

Vizita d-lui Take Ionescu. Noile autorități românești își fac în mod demn și laudabil datoria.

Vizită ministerială. În ziua de 22 octombrie, d-l Take Ionescu, ministru de interne, însoțit de d-nii Căpităneanu, secretar general și d-l Victor Ionescu, a vizitat orașul nostru.

Municipalitatea în frunte cu primarul orașului d-l Bârzacof, precum și un numeros public, așteptau sosirea d-lui ministru, care, venind în automobil, a descins la primărie, unde s-a servit un banchet de 20 tacâmuri.

După ce s-a întreținut cu fiecare din reprezentanții comunităților locale, d-l ministru cu însoțitorii a plecat la ora 1 p.m., la 12 a sosit la Cavarna, iar de acolo la Constanța, de unde s-a îmbarcat pe un vapor cu destinația Pireu.

D.J. 9, Nr. 13, 4 noiembrie 1913, p. 1

NAȚIONALIZAREA CADRILATERULUI

Elementul turc și bulgar în opera de naționalizare

În expedițiunea militară pe care am făcut-o în Cadrilater, până la Dobrici, am avut prilejul să constat, împreună cu toți ofițerii înzestrați cu bun simț unele lucruri dureroase, din punct de vedere național. În primul rând am fost surprinși toți de faptul că, după aproape o jumătate de secol, de colonizare și de

administrație românească, nu s'a făcut aproape nimic pentru naționalizarea provinciei anexate. Toate satele din Dobrogea poartă – cum toți o știu – nume *turcești și bulgărești*, când se putea foarte bine schimba toate aceste numiri streine, neînțelese, greu de pronunțat și greu de reținut, în românește, fie prin traducere, fie prin inovație. Soldații noștri – și, cu deosebire, țăranul – nici în ruptul capului nu se putea deprinde să rostească numele satelor prin cari trecea. El le boteza, mai pretutindeni, în românește: și, de multe ori acest botez era atât de nimerit, sau de naiv, încât se înviora inimile de plăcere. Astfel, comunei Cobadin, din partea de sud a Dobrogei, țărani i-au zis, toți, într-un singur cuget, *Popa-Din*; și „Popa Dinu” a rămas. Satul: „Hairanchiol” l-au botezat „Harap-Chior”, iar cătunului tătäresc „Borongea”, i-au dat drăguțul nume de *Borangic*.

Deosebit de întristătoare menținere a acestor nume streine în Dobrogea, cu mare durere și nedumerire am observat că prin multe părți, sate întregi nu știu de loc românește. În „Baș-Punar”, de pildă – sat eminentemente turcesc, nici un tătar nu știe o iotă românească. Și alte neamuri de locuitori nu sunt. În satul acesta, cu desăvârșire asiatic, - în care nu se află nici un debit de tutun, nici o cârciumă, și nici un fel de prăvălie – decât două cafenele primitive, instalate în bordeie – ne-am crezut în plină Asia. Această impresie era cu atât mai profundă, cu cât, în jurul nostru, nu vedeam absolut nici o urmă de progres, și nici un indiciu, cât de slab, de administrație românească. Ori în Anatolia, ori în Siria, ori în „Baș-Punarul” Dobrogei românești este tot una.

Uimirea noastră a devenit stupefiantă, când am trecut în Cadrilater. Prin mai toate satele, *pur bulgărești*, am întâlnit *limba românească* și multe asemănări cu organizația noastră municipală și gospodărească din stânga Dunărei. Astfel – ca să nu pomenesc prea multe pilde, - la *Carali* și *Bogdali*, primarul, negustorii, învățătorul și o mulțime de bulgari, vorbeau românește.

Am întâlnit mulți cari vorbeau bine românește și mai departe, la *Kokardja* și *Amutli*. La Dobrici înaltea ne socoteam într-un oraș românesc. Prin restaurante și prin mai toate magazinele se vorbea românește. Farmaciștii uzau de limba românească ca de o limbă internațională. Și casele locuitorilor din sate, gospodăria lor, uneltele lor agricole, cârciumile și prăvăliile lor de

mărunțișuri, școala, primăria și celelalte așezăminte publice, învederau, peste tot *progresul*.

Primirea bună care s'a făcut oștilor noastre, de către turci și tătari – și privirile de ură cu care ne săgetau bulgarii cuceriiți – a alterat, multora dintre români, dreaptă judecată. Aproape toți sub impresia trecătoare a clipei apreciau pe musulmani, sub raportul moral, cu o extremă bunăvoință, și nesocoteau până la gradul *desființării*, pe bulgari. Mare eroare. Eu, cel puțin – care am avut, în trecut, prilejul, să fac multe călătorii în Orient, prin Turcia europeană, prin Egipt și Asia – rămân la convingerea neclintită că populațiunea musulmană – și în special populația turcă – este cea mai refractară progresului și desnaționalizării.

Rasa, viața, obiceiurile, religia lor – toate fac din turci un neam regresiv, înapoiat, fanatic în perpetuă luptă cu civilizația rasei albe. La noi, satele mahomedane din Dobrogea, fac o strălucită dovadă. Și o strălucită dovadă *contrarie*, fac satele bulgărești, populația ortodoxă bulgară, de care ne apropie religia, felul de trai și multe alte legături etnice, economice și morale.

De aceea, credința mea – și aș dori ca această chestiune să se studieze de guvernării noastre cu multă luare aminte și obiectivitate – e că pentru naționalizarea Cadrilaterului trebuie să punem multă nădejde pe elementul bulgar; și nici o nădejde pe elementul turc.

Durerea înăbușită – din care se desprinde astăzi ură și dușmănie împotriva noastră – a bulgarului *învingător*, *cucerit* și *umilit*, va trece repede. Primitivitatea acestui neam, încă tânăr și necioplit, nu este o cauză de înlăturare a lui. Printr'o administrație și cultură serioasă și părintească, el va progresa încet-încet, în toate direcțiunile, contopindu-se în masa noastră românească – cum de altfel atâtea sate și chiar orășelele dela noi, cu o populațiune *originară bulgară*, au devenit de secole *pur românești*.

Am socotit că desvăluirea acestor vederi este necesară, mai ales în momentul de față, când ne pregătim să punem pirma piatră a organizării noastre administrative și culturale în noul pământ al țării.

Gh. SILVAN,

Dr. în drept, avocat.

Fost voluntar în reg. 47 rezervă pe câmpul de operațiuni

D.J., IX, Nr. 18, 10 decembrie 1913, p. 2

CANDIDAȚII P.N.L. LA CONSTANȚA

Gh. Popa – mare proprietar – Cameră

C. Alimănișteanu – Director de bancă – Cameră

St. Meitani – avocat – Cameră

C. Oancea – mare proprietar – Senat

dr. N.M. Sadoveanu – Medicul Spit. C-ța – Senat

G. Mumuianu – avocat – Senat

I.N. Roman – avocat – Cameră

D.J. 10, Nr. 4, 2 februarie 1914

JUSTIȚIA ÎN DOBROGEA VECHE ȘI NOUĂ

Un interesant raport al Decanului Baroului din Constanța

D-lui Ministru de Justiție

Corpul avocaților din județul Constanța crede de datoria sa a vă supune următoarele deziderate ale împricinaților din vechea și noua Dobrogea:

Crearea unei secțiuni a II-a la Tribunalul din Constanța

De câțiva ani încoace afacerile Tribunalului Constanța s-au înmulțit în așa mod, încât această instanță supraîncărcată nu mai poate face față tuturor cerințelor.

O comparație între statistica anului 1908/9 și a anului judecătoresc trecut dovedește îndeajuns această înmulțire.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

<i>Am avut</i>	<i>în anii 1908/9</i>	<i>1912/3</i>
<i>Dosare</i>	6779	9747
<i>Hârtii intrate</i>	34823	47886
„ <i>ieșite</i>	39651	48524
<i>Sentințe civile</i>	618	1213
„ <i>penale</i>	3009	2804
„ <i>comerciale</i>	139	237
<i>Acte de notariat</i>	2300	3084
<i>Falimente</i>	85	118

Această dezvoltare se datorește pe de o parte creșterii populației din județ, care de la anexare s-a întreit, ridicării valorii proprietăților și în fine măririi competenței judecătorilor de ocoale.

Ținând seamă de multiplele atribuțiuni date tribunalelor, în afară de atribuțiunile lor pur judecătorești, ca: pregătirea listelor electorale, procedurile electorale, curțile cu juri, comisiile fiscale, diferite alte delegațiuni, cu toată buna voință ce trebuie să recunoaștem că depun atât magistrații cât și grefa, le este cu neputință să ajungă a satisface, așa cum ar fi de dorit, cerințele publicului.

Avem zilnic 60-70 procese puse pe condică, o mulțime din ele se amâna din cauza lipsei de timp, termenele obișnuite sunt de 7-8-9 luni, nu se mai găsesc termene pentru afacerile urgente și dacă se acordă asemenea termene, suferă natural cauzele puse la ordinea zilei, magistrații au nevoie de zile întregi numai pentru a semna actele judecătorești, grefa lucrează de la orele 8 dimineața până la orele 12 noaptea și cu toate acestea publicul suferă întâzieri păgubitoare.

Ministerul a căutat în adevăr o îndreptare prin numirea unui al treilea judecător de ședință, prin înaintarea magistratului stagiar la rangul de supleant și prin adăogirea, cu multe străduințe, a câte unui copist la greafă: aceste măsuri însă, sunt cu totul insuficiente.

Dacă una din calitățile esențiale unei bune justiții este că ea să fie expeditivă, trebuiesc luate măsuri ca să înceteze această

stare de lucruri prin crearea unei secțiuni a doua.

Aproape toate orașele mai importante din iară au 2 și chiar mai multe secțiuni. Nu poate rămânea portul maritim principal al țării și metropola Dobrogei cu un tribunal cu o singură secție.

Cheltuielile ar fi neînsemnate și n-ar trebui puse în cumpănă, când sunt interese vitale în joc.

Înființarea unei Curți de Apel la Constanța Guvernul trecut, în urma stăruințelor populației din Cadrilater - și a le reprezentanților județului.

Constanța în Parlament a hotărât întruna din ședințele Consiliului de Miniștri, înființarea acestei Curți și nădăjduim că actualul guvern va înfăptui acest proiect.

Dacă luăm în considerațiune densitatea populației din Cadrilater, întinderea teritorială și distanțele mari, este cu neputință a se alipi cele două județe noi la una din Curțile existente și în asemenea împrejurări este indicat ca Dobrogea întregită cu județele ei să formeze o singură circumscripție, având ca centru Constanța.

Astăzi deja este foarte greu pentru locuitorii din marginea județului să se deplaseze la Galați, cu toate că avem legături prin calea ferată; ce va fi mâine pentru locuitorii de la Ecrene, situată la 100 kilometri depărtare de Constanța, când nu există mijloace de comunicație și când chiar o deplasare la Constanța reprezintă cheltuieli și pierderi de timp însemnate?

Amintim că în anul 1879 a funcționat la Constanța o Curte de Apel, care a fost transferată la Tulcea, unde a fost în ființă până la schimbarea reședinței Curții din Focșani la Galați, și că prin urmare încă de la anexare, legiuitorul a avut în vedere necesitatea unei Curți de Apel în Dobrogea.

Această Curte mai are menirea a forma jurisprudențe în aplicarea legilor bulgare în Cadrilater și a stabili forme de judecată și în unele chestiuni cu totul speciale Dobrogei vechi, astfel că și din acest punct de vedere ar fi necesară o specializare.

Domnule Ministru, nu vorbim în interesul nostru profesional, îmbunătățirile ce le cerem nu sunt dictate de preocupări personale, deși am văzut într-un protest în contra înființării acestei Curți punându-se interesele locale și de profesiune mai presus de interesele justițiabililor, - dar credem că

în calitatea noastră de mandatar legal ai impricinațiilor putem pleda pentru înființarea unei secțiuni a doua la Tribunal și a Curții de apel la Constanța.

Revizuirea circumscriptiilor judecătoriilor de ocoale

La 1 Aprilie viitor intră în vigoare în Dobrogea legea asupra comunelor rurale din 1908, care până acum nu era aplicată aci.

În această lege s-a avut în vedere că plășile să fie formate din 5 până la 8 comune, maxim. După noua împărțire a județului vom avea deci 10 plăși.

Ar fi de dorit ca fiecare din aceste plăși să aibă o judecătorie; dar dacă pentru un motiv sau altul, ar trebui menținut numărul actual de 9 judecătoriai, ele ar trebui repartizate astfel, în cât să fie în mai bună concordanță cu împărțirea administrativă și cu centrele de activitate.

- Credem că prin această expunere aducem un serviciu atât justițiabililor cât și Justiției și sperăm, Domnule Ministru, că veți bine voi a ține seama de dezideratele exprimate cu ocaziunea organizării judecătorești a Dobrogei noi.

Bine voiți a primi, Domnule Ministru, încredințarea osebitei noastre considerațiuni.

Decan (ss.) George D. BENDERLI

Membrii consiliului de disciplină

(ss) Traian Bellu, Ștefan Mureșanu

Constanța 24 Februarie 1914

D.J. X, nr. 7, 2 martie 1914, p. 1-2

**ECOURI DIN TIMPUL CAMPANIEI
CUM S-AU PURTAT ROMÂNII ÎN TERITORIILE OCUPATE
- UN DOCUMENT VORBITOR -**

Înțelegem foarte bine durerea și necazul vecinilor noștri Bulgari, de care singurii vinovați sunt dâșii și numai dînșii. Nu putem admite însă de loc îndărătnicia cu care ei caută să acrediteze și să pună în sarcina noastră mai ales, tot felul de defăimări inexacte, care de sigur, nu contribuesc de loc la reluarea unor relațiuni bune, de care nu cei d-întâi noi avem trebuință.

Nu mai departe de cât luna trecută, am aliat din ziare, că s-ar li constituit la Paris un grup de intelectuali, care-și propune să denunțe Europei, între altele, „sălbătăciile” armatei noastre de ocupațiuni.

Nu putem răspunde mai bine la aceste insinuațiuni și tentative calomnioase, de cât reproducând în facsimile documentul de mai jos, care vorbește dela sine.

PRIMĂRIA
ORAȘULUI SILISTRA

Silistra, 23 August 1913

MULT STIMATE DOMNULE CĂPITAN,

Permiteți-mi în calitatea mea de Primar al orașului Silistra să fiu înaintea D-Voastră interpretul sentimentelor de mulțumire și adâncă recunoștință, pe cari populația din orașul nostru, fără deosebire de rasă și religie, păstrează pentru D-Voastră.

Dibăcia, tactul și nobilitatea. pe cari D-Voastră ați arătat, nu vor fi uitate de noi niciodată. Șederea Voastră scurtă între noi, serviciul Vostru de COMANDANT PIEȚEI SILISTRA, vor lăsa numai suveniri, scumpe și plăcute în memoria noastră.

Eată dece și Consiliul Comunal, ca reprezentant al cetățenilor orașului Silistra în ședința sa de la 19 August a.c. m-a însărcinat a saluta în fața D-Voastră, pe omul, care ne e drag și necesar.

Neavând posibilitatea să vă oferim un suvenir mai scump, noi Vă adresăm aceste rânduri modeste și sincere.

PRIMAR AL ORAȘULUI (semnătura)

*DOMNIEI SALE DOMNULUI CĂPITAN CONSTANTIN IONESCU, DIN
REGIMENTUL N-36 DE INFANTERIE*

D.J. X, Nr. 8, 9 martie 1914, p. 1

RĂPIREA BASARABIEI

- Protestul Dobrogenilor de origină germană -

Alătura de protestările întregii suflări românești, adânc îndurerate de pompa ostentativă ce „bunii noștri aliați” de la 1877 voesc să dea serbărilor centenarului răpirei Basarabiei, din inițiativa excelentului și inimosului nostru amic Gh. Stețcu și a colegului d-sale Th. Matthis, - și Germanii din Dobrogea, cari au părăsit Basarabia după retrocedare, pentru a se instala cu trup și suflet în provincia ce devenea din acea zi parte integrantă din ospitaliera și omenoasa Românie, - au hotărât să ridice glasurile de reprobare și să condamne nesocotința, care urmează s-o consume unii „naționaliști” descreerați din imperiul vecin, alături de niște renegați mizerabili.

La această inițiativă frumoasă și la timp venită, de care luăm act cu o deosebită plăcere și care dovedește odată mai mult sentimentele cu care nouii cetățeni români din Dobrogea împărtășesc toate încercările patrie lor adoptive, - ne unim și noi cu toată inima.

Apelul prietenilor noștri

Iubite cetățean și prieten,

Toată suflarea românească de la Prut până la Tisa și Marea Neagră, se pregătește pentru ca durerea ce vecinic va rămâne săpată în sufletul ei, prin răpirea Basarabiei, să aibă o isbucnire cât mai nobilă, în ziua de 16 Mai 1912, când se împlinesc 100 ani,

de la răpire și când imperiul moscovit, falșul apărător al creștinătății din orient, neținând seamă de durerea noastră, pregătește un festival, asemeni celui al corbilor, în fața pradei lor.

Noi nu trebuie să rămânem muți la grandioasa manifestare a fraților noștri și de aceea, ne adresăm și dv., cari, alungați prin barbaria rusească, din câmpia mănoasă a Basarabiei, ați găsit patrie în sânul României jefuite, care v-a asimilat cu fiii ei și astăzi, cetățeanul român de origine germană, cetățean propriu pentru ordine și progres, conștient de rolul lui, trebuie să ridice glasul și ca fiu adoptiv al țării, să protesteze alături de fiii legitimi, contra asupritorului, care departe de a ne respecta durerea, ne lovește greu, în dragostea noastră de neam și de moșie.

Ne adresăm deci dv., cari simțiți ca și noi, rugându-vă să binevoiți a vă întruni cu noi în Constanța, la sediul societății fost Eugeniu Behles, la 15 Aprilie cor. ora 3 p.m. spre a ne sfătui și a lua măsuri pentru organizarea manifestației în unire cu Liga Culturală pentru unitatea tuturor românilor, secția Constanța.

În așteptare, vă trimetem cu drag salutul nostru,

G. Stețcu, Th. Mathis

Proces-Verbal 15 Aprilie 1912

Subsemnații, cetățeni de origine germană, domiciliați în județul Constanța, convocați fiind pentru astăzi de amicii noștri Gheorghe Stețcu și Teodor Matthis, pentru a ne consfătui dacă nu ar fi bine și patriotic, ca, cu ocazia serbărilor centenarului răpirii Basarabiei, ce Rușii pregătesc, să manifestăm și noi alături de fiii legitimi ai țării, durerea ce simțeam, pentru pierderea acelei mănoase părți din țară, pe care în bună parte, am locuit-o cu drag, mai multe decenii, până la ultima mârșevie rusească din 1878; când ne-am retras în Dobrogea.

În urma discuțiilor urmate,

Având în vedere că imperiul vecin, în loc de a-și consuma în tăcere prada, lovește în cele mai sfinte sentimente ale poporului nostru, prin orgioasele serbări ce proiectează, pentru comemorarea actului mișelesc de acum 100 ani.

Bucuroși că am găsit momentul de a ne exprima, pe de o parte, dragostea către țara care ne-a adoptat și !a sânul căreia, sub auspiciile legilor protectoare, trăim și propășim în liniște, iar pe de alta, de a manifesta durerea ce simțim, pentru răpirea celei mai mănoase părți din țară,

DECIDEM:

Primim în totul și cu drag propunerea și rugăm pe prietenii noștri Ghearghe Stețcu și Teodor Matthis, să se pună în legătură cu Liga Culturală Secția Constanța, cu care înțelegem a ne uni, pentru a aranja programul manifestației și data, comunicându-ne din timp măsurile, pe cari ne obligăm a le păzi cu sfințenie.

Tot odată, în numele conaționaliilor noștri, le aducem sincere mulțumiri, pentru că au emanat această patriotică idee.

ss) Em. E. Leier, Fr. Ritter, M. E. Leier, Aug. A. Resner, Iohan Frank, Fr. Moser, Michel Ternes, Frederich Maier, Frederich Sept, August Clett, Zacheus Herdrich.

D.J.VII, Nr. 17, 29 aprilie 1912, p. 1

QUADRILATERUL

Noui îndrumări în economia națională dobrogeană pe urma vizitei Țarului la Constanța

Fastul cu care a fost primită Majestatea Sa Țarul tuturor Rusiilor de către Curtea noastră Regală a avut darul să hărăzească Constanței un loc în istorie și să atragă în același timp asupra Dobrogei noi și vechi, atenția noastră a tuturor.

Gazetele mai toate și pe toate tonurile și înțelesurile au discutat însemnătatea momentului, constatând sfârșitul unei

epoci politice și începutul unei ere noi, odată cu schimbarea constelațiilor diplomatice în Balcani.

S-au spus multe și de toate, dar mai cu seamă s-au comentat aprins cele două toasturi ținute de șefii celor două state: unul, palid și numai festiv; iar altul, impetuos, precis și categoric.

Paliditatea și lipsa de vlagă a toastului Regelui nostru își găsește explicația nu numai în situația sa de gazdă, cum au aerul să-l talmăcească, - ci mai mult în lipsa-i de curaj și extrema cumpătare a firei germane.

Și desigur că-i vine greu vechiului Ulan. aliatul de 50 de ani al politicii Triplei Alianțe, ca la un moment dat, împins de împrejurări și sentimentul maselor românești, să-și schimbe dintr-o zi pe alta politica-i germanofilă de până acum.

Nu tot astfel însă este cazul Șefului Colosului de la Nord.

Energia, preciziunea și hotărârea din toastul său sunt rezultatul certitudinii pe care i-o dă moștenitorului unei politici externe bine definite, asigurată în executarea ei de milioanele de baionete pe care se reazemă.

Momentul în care s-a produs această eșire nu este, așa cum se crede, pur și simplu, ocazional; el este data fatidică a încoronării unei politici bine chibzuite, este încoronarea politicii francofile în Balcani.

Fără manifestațiile de simpatie ale opiniei publice românești; fără marșul triumfal al oștirilor noastre; cu toate proiectele matrimoniale, - acest eveniment, nu încapă îndoială, că nu s-ar fi produs. Fără ele am fi rămas desigur în aceeași situație șubredă, în care ne găseam, - situație de milogi la porțile parlamentarilor dela Londra, și am fi suferit cu rușine înmormântarea demnității naționale, în cei trei kilometri ai Silistrei, rămânând pe vecie umiliți de hegemonia Bulgarilor în Balcani. Grație politicii noastre neroade, Bulgarii legați prin afinitate de rasă cu Imperiul Moscovit, au putut să ducă o politică economică și militară care îi ridicase așa de sus, și dacă ei n-ar fi pierdut din vedere tocmai lucrul esențial - interesele politicii rusești - desigur că nu am fi avut norocul să auzim acel faimos discurs al Țarului, - discurs merit să ne ridice în fața lumii și să

ne consacre adevăratul loc de Semi-Mare Putere, pe care pe drept îl merităm.

Odată cu această consacrare am primit și o sarcină cu atât mai grea, cu cât vârsta și vocea sângelui stingheresc pe bătrânul nostru Monarch să se deslipească de politica austro-germană, pe care a dus-o o jumătate de veac.

Primind mandatul Triplei înțelegeri de a veghea la pacea în Peninsula, ne luăm obligația de a adopta modul de vedere al politicii economice anglo-franceze, părăsind și combătând chiar nemțescul «*Drang nach Osten*».

Or, tocmai aci e buba cea mare. Când, o jumătate de veac piețele române au fost debușeul exclusiv al Export Warren-ului german; când, în tot acest răstimp, un singur franc franțuzesc n-a intrat în țară decât prin canalul băncilor nemțești, - greu va veni acționarilor lui Krupp să dreneze în viitor direct către finanța franceză cupoanele de rentă românească, fără a mai trece prin Berlin.

Când nu numai comerțul și industria au urmărit tot timpul interesele germane; când până și căile ferate erau construite după cum conveneau mai bine Triplei Alianțe, desigur că nu ușor va veni conducătorului, ca într-o bună zi să renunțe la întreg acest «ansamblu» și să îl îndrepte către politica economică franco-rusă.

Să luăm bună oară două linii, una în proiect și execuție, și alta executată, și anume: Tuleea-Medjidia și Ploești-Urziceni.

Cea dintâi, urmând să pue în valoare regiuni noi, în sânul cărora zac bogății imense, dând posibilitatea de utilitate producțiilor Basarabiei de jos, fără ca să prezinte însă nici un interes expansiunii germane, n-a fost terminată nici până acum. Cea de a doua, cu toate că străbătea o regiune aridă, legată îndestul cu căi de comunicație deși dubla o linie existentă: București-Fetești, a fost totuși terminată și dată în circulație, pentru că răspundea unei nevoi reale a politicii nemțești.

S-a zis de mulți și fac *mea culpa* de a fi zis-o și eu, că această dezinteresare completă a Dobrogei se datora regimentului excepțional și lipsei de reprezentanți în Parlamentul țării.

Recunosc că m-am înșelat și eu ca toată lumea, când am adus aceste acuzații nedrepte guvernelor formate mai totdeauna din bunii Români; dar care nu erau de cât niște marionete, în ce privește politica economică a țării, în mâna marelui sforar.

Acum însă, când vom fi forțați să adoptăm modul de a vedea al politicii economice al aliatelor noastre Anglia și Franța, în mod fatal va trebui să facem ceea-ce fac ele.

De alt-fel ne va fi foarte ușor întru cât se potrivește de minune cu firea noastră.

Și când baerile „ciorapului de lână” franțuzesc se vor deschide finanței noastre fără intermediul Băncilor Germane, - în mod fatal, va trebui să ținem seamă de interesele lor, adoptând în totul modul de colonizare latin.

Din cele mai vechi timpuri, căile de comunicație au fost considerate ca singurul mijloc eficace pentru legarea sufletească și economică a provinciilor cucerite cu centrul. Căile romane utilizate și azi ne fac dovada deplină a acestui adevăr.

Aplicarea acestui sistem de către Franța în Algeria și Maroc ar fi trebuit să ne fi fost de pildă în noua provincie cucerită la 1877; n-am făcut-o însă pentru că ea nu intra în modul de vedere nemțesc și grație lui avem azi o Tulce semi-românească și gogoriță de pericol bulgar în Dobrogea.

Dacă am fi fost pătrunși de acest adevăr am fi avut o Dobrogea eminentamente națională, cu atât mai mult cu cât nu ne-a lipsit de cât bunăvoință, - căci mijlocul l-am fi avut, slava Domnului!

În loc ca milioanele țării să fi fost cheltuite cu o expoziție jubiliară, mai bine de o mie de ori am fi făcut-o linie principală Tulcea-Caraomer, și atunci cu siguranță Dobrogea n-ar mai fi fost considerată ca o Siberie, loc de surghiun și de pripas al tuturor nechemaților.

N-am făcut-o spre rușinea noastră și nenorocirea acestei provincii; să sperăm însă că, cu adoptarea politicii economice franțuzești, vom adopta și sistemul lor de colonizare, iar mâine poate, când vom fi chemați să luăm parte la liquidarea forțată a vre-unui stat vecin, împrejurările ne vor găsi mai bine pregătiți.

Repeziciunea cu care se construiește linia Medgidia-Bazargic ne dă speranța că vom repara greșelile din trecut.

Importanța strategică a acestei linii e cu mult mai mică de cât cea economică și culturală și despic aceste două chestiuni, promit să reviu într-un număr viitor.

Căci cu drept cuvânt Dobrogea are menirea să devie «plămânul țarei» și pentru a-și îndeplini această menire are nevoie absolută, înainte de toate, să fie românească și cu o situație economică strălucită.

Șt. Cișmigiu

D.J. X, Nr. 20, 8 iunie 1914, p. 1

QUADRILATERUL

însemnătatea liniei Tulcea - Medgidia - Bazargic, din punct de vedere economic

În numărul trecut promisesem a reveni asupra importanței liniei Tulcea-Medgidia - Bazargic din punct de vedere economic.

Este necontestat azi, că mijloacele de transport sunt funcțiuni economice, cărora economiștii le atribue aceiași importanță ca și mijloacelor de producție însăși și pentru a căror reglementare legiuitorii secolului trecut și actual au consacrat și consacără capitole întregi.

Netăgăduit că într-un articol de gazetă nu e posibil de analizat această chestiune, mai ales când acest articol îmbrățișează numai o chestie cu caracter pur local; totuși nu mă pot dispensa de a face unele observații generale pentru mai buna lămurire a tezei mele.

Mijloacele de transport au fost și sunt în viața socială unul din elementele esențiale pentru stabilirea valorii reale și comerciale, a tuturor bunurilor îndeplinind funcții economice.

Grație lor s-a putut enunța faimoasa lege a cererii și ofertei, și tot grație lor omenirea a putut ajunge la gradul de civilizație la care a ajuns.

Grație lor s-au pus în valoare ținuturi imense considerate ca sterpe, s-au scos la iveală regiuni noi ale căror bogății ascunse ne mai cunoscând obstacolul distanței au inundat piețele lumii civilizate.

Astfel, mijloacele de transport pot fi considerate cu drept cuvânt regulatorul cel mai puternic al vieții economice mondiale, de oarece dau posibilitatea în cea mai largă accepție a cuvântului, operațiunilor de schimb, - adevăratul creator al bogățiilor, ca funcție economică.

Desigur că până azi cele mai importante mijloace de transport sunt cele pe apă și pe cale ferată, căci celelalte transporturi de uscat nu-și au mare însemnătate în dezvoltarea unei țări.

Putința transporturilor pe apă a fost singura fericire a provinciei dobrogene, fără de care cu siguranță orice activitate economică ar fi fost nulă în această provincie, - dată fiind lipsa de solitudine exercitată față de ea.

Și toată această înzestrare naturală a avut prea puțină înrâurire, din cauză că nu s-a dat posibilitatea utilizării ei într-o mai largă măsură.

De unde în țările civilizate se caută a se utiliza acest mijloc de transport, ca fiind cel mai efitin, creându-se canale sau regulându-se cursul râurilor cu debit neconstant, la noi s-a neglijat până într-atâta, în cât pe malurile unui fluviu ca Dunărea, dela Sulina și până la Ostrov, din partea Dobrogei, nu avem de cât trei porturi mai însemnate, adică Tulcea, Hârșova și Cernavodă.

Mai mult chiar, în loc ca să se înființeze schele în dreptul fiecărui sat riveran, creându-se oboare și centre de încărcare; menajându-se anume susceptibilități sau interese private, s-au făcut mizerii dreptelor cereri ale locuitorilor din diferite centre ca: Isaccea, Oltina, Ostrov, Topalu etc.

E surprinzător de trist că unei chestiuni așa de importante ca aceea a transportului într-o țară, nu i s-a acordat destulă atenție, când la cârma țării am avut în totdeauna oameni pătrunși de adevărurile consacrate ca dogme în această materie.

Și ce poate fi mai educativ de cât această lipsă de atenție când pe o suprafață de aproximativ 16.000 km. p. cât are

Dobrogea, unde statul singur poseda la un moment dat aproape un milion de hectare, nu avem de cât 65 kilometri de cale ferată!

În Algeria, ținut mult mai arid și care nu face parte integrantă din Franța, Francezii au construit pe o suprafață egală cel puțin de cinci ori atâta rețea de căi ferate.

Se vede însă că chestiunea mijloacelor de transport cu calea ferată a început să capete o importanță mai însemnată și de aceea s-a pus în construcție linia Tulcea-Medgidia, iar acum Medgidia-Bazargic.

Necontestat că ambele aceste linii răspund unor nevoi de aceeași importanță și de aceea le voi analiza pe rând pe fiecare.

Linia Tulcea-Medgidia, străbătând partea de nord a Dobrogei în toată lungimea ei, este chemată să pună în valoare nu numai regiunea agricolă destul de bogată peste care trece, ci va scoate la iveală bogățiile ascunse ale solului din această parte.

De mult geologii au stabilit imensele bogății de minerale ce zac în terenurile stâncoase ale acestei regiuni și bazându-se pe aceste studii s-au făcut chiar unele începuturi de exploatare industrială în împrejurimile Babadagului.

Cu siguranță că, atunci când vor exista posibilități de transport mai lesnicioase, exemplul casei Wolf va fi imitat și de altele, creându-se în această parte o adevărată industrie minieră.

Apoi bogatele zăcăminte de granit, și marmora vor eși la iveală, creând pentru populația locală izvoare noi de producție.

Calcarul din această regiune concurând cu succes, cu cel din regiunile muntoase ale Prahovei și Muscelului, ar fi materialul prim al fabricelor de var și ciment ce s-ar putea înființa, cu avantajul combustibilului, cărbunele, care va fi mai la îndemână în unul din porturile Tulcea sau Constanța, de cât la C-Lung sau Valea Prahovei.

Apoi imensele cantități de stuf și papură ar crea nesecate izvoare naturale de materii prime, pentru industria celulozei.

Date fiind imensele capitaluri ce vor rămâne disponibile de pe urma exproprierei, este de așteptat că într-un viitor nu tocmai depărtat ne va fi dat să vedem, chiar generația actuală, o renaștere totală a acestei regiuni.

Din punct de vedere cultural această linie are o importanță și mai mare.

Desigur că atunci când cel mai îndepărtat colț al provinciei dobrogene ar fi legat de centrul cultural al ei, Constanța, prin câteva ceasuri, sau de Capitala țării, prin maximum 10 ore de drum de fier, nu va mai fi considerată Dobrogea ca loc de surghiun. Elemente de valoare își vor disputa cinstea de a fi conducătorii unei populațiuni independente economicește.

Astfel se va face încheierea naturală a sentimentelor naționale, legând sufletește tot ce azi este șovăelnic în populația eterogenă a provinciei și creând o unitate de vederi și aspirațiuni pentru toți locuitorii ei.

Am convingerea că importanța acestei linii va fi așa de mare, în cât singură ea va fi un stimulent destul de puternic pentru creierea unei rețele secundare menită să lege pământul țării, Dobrogea, printr-un al doilea pod, care cu siguranță va fi construit mult mai inteligent, reparându-se greșala unei căi simple cum și aceea a unei căi cărușabile.

Aceste greșeli îndreptate, vom avea puțința să utilizăm instalațiile portului Constanța astfel în cât să obținem dela ele maximum de randament, scăpând tot odată de grija pe care am avut-o cu ocazia trecutei mobilizări, grije inspirată de calea simplă a podului dela Cerna-Vodă.

Linia Medgidia-Bazargic prezintă o importanță cel puțin egală cu aceia Tulcea-Constanța, voi trata-o în numărul viitor.

Șt. CIȘMIGIU

D.J. X, Nr. 21, 17 iunie 1914, p. 1

REPORTAJ POLITIC

Situația în dobrogea la Constanța ca și la Tulcea

Gubernamentalii își toacă reciproc... capetele.

Opoziția toacă... câinilor frunză

Mă gândeam să expun situația naționalilor-liberali din Constanța, când curierul mi aduse următoarea scrisoare, adresată subsemnatului din partea unui marcant membru al partidului gubernamental din Constanța, care ține să se ascundă deocamdată sub pseudonimul: „Un vechiu liberal”. Neavând nimic de adăugat nici de omis din această interesantă corespondență ocazională și găsind că ea redă perfect actuala stare de spirit și de lucruri din Partidul Național-Liberal din Metropola Dobrogei, o reproduc tale-quale, fără alt gând de cât acela de a face serviciu de cronicar conștiincios, ca întotdeauna.

„Sunt bine cunoscute - începe *«vechiul liberal»* - neînțelegerile ce frământă azi lagărul nostru din Constanța, - neînțelegeri ce au avut o primă și slabă manifestațiune cu prilejul adunării generale dela 9 c., când o parte din frunzașii partidului s-au abținut ostentativ de a participa, iar ilustrul d. Roman a căzut în mod semnificativ la alegerea de vicepreședinte.

Dacă este adevărat - continuă corespondentul nostru ocazional - că trecutul este oglinda în care noi putem privi viitorul, atât ca indivizi izolați cât și ca membri în societate, - apoi dați-mi voie să arunc o scurtă ochire asupra trecutului nu tocmai depărtat al organizației liberal-naționale din localitate și să încerc astfel a întrezări zilele ce o așteaptă...

Era în iarna anului 1905 spre 1906, când, într-o seară, după congresul dela Iași al partidului liberal, într-o sală din dos de la Hotelul Carol din localitate se puneau bazele unei organizațiuni locale. Originalele statutelor semnate atunci, se găsesc și astăzi în posesiunea mea.

Nu eram mulți, pentru că unii invitați n-au participat; alții au venit până la poarta Hotelului și văzându-ne păziți de agenți ai Poliției, au fugit; în sfârșit câțiva, deși au luat parte la consfătuire, când a fost să semneze programul elaborat la Iași au șters-o.

Deși puțini, cum spunea, totuși cu căldura, cu convingerea, cu puterea de muncă și de sacrificii ce ne inspira conducătorul, la câteva luni numai după constituire am putut da acea faimoasă luptă la alegerea comunală, când numai cele două torpiloare venite într-adins de la Galați, cu 14 alegători, au putut scăpa guvernul de înfrângere, dându-i o majoritate de abia 7 voturi.

Din nenorocire, nu mult după aceasta și după ce partidul a venit la putere, organizațiunea noastră, pentru motive pe care le voi arăta mai la vale, intră într-o criză latentă și nenorocită, care împinge în cele din urmă la dezastrul dela alegerea comunală din 1910, când lista oficială liberală a întrunit numai 85 de voturi, - adică nici 6 la sută din numărul alegătorilor Constanțeni.

După o perioadă de acalmie și, culegere partidul e pus din nou pe picioare. Ce a contribuit la aceasta / Întâi, împrejurările interne și externe; al doilea, absenteismul nobil și hotărât, și resemnarea sublimă a fostului nostru conducător; apoi tactul, abilitatea și străduința primarului de azi al orașului; în sfârșit, amorul propriu, puterea de organizare și o activitate politică bine voitoare și iscusită, ale actualului șef.

Iată însă că edificiul abia reconstituit, iar se subminează. Și ca unul care, prin dragostea ce am pentru organizațiunea la a cărei zămislire am luat parte, urmăresc deaproape evoluarea acestui partid - cercetând cauzele care împing la o nouă dezagregare, găsesc pe după culise aceleași persoane:

Unele, cu o putere de insinuare și exploatare extraordinare, care, speculând totul și toate, până și pe prieteni și naționalitatea lor și ajungând de pe pragul falimentului, în câțiva ani de zile, la situațiuni nevisate și nemeritate, își iau astăzi aere de „mici dictatori” și pretind să pună „țara la cale”; iar pe lângă aceștia alții, oameni ambițioși, slabi de îngeri, indivizi, - ca să nu zic: butoaie - fără fund, fără conștiință și fără curaj, care au tras și trag neîncetat sforile și pe... dracul de coadă!

În durerea care-mi stăpânește sufletul nu găsesc alt mai nemerit a face de cât a reaminti cuvintele pe care le recomandă

Evanghelia - larga și cruțătoarea Evangheliie: „De te supără ochiul, scoate-l și aruncă-l; de te doare brațul, taie-l și aruncă-l, dacă vrei să scapi corpul!”

Tăiați, scoateți dar, d-lor! Pentru că puterea unui partid nu o formează capacitățile individuale și numărul! Dovada? Tachismul!

Puterea unui partid o constituie doza lui morală, pe care i-o dau caracterele și disciplina membrilor săi.

„Înlătore deci, dintre d-lor, acei cari se îngrijesc de soarta partidului liberal din Constanța pe oamenii lipsiți de caracter; întărească-și disciplina, - dacă nu vor ca dintr-un partid, pe care abia l-a încăput deunăzi impunătoarea sală a casinoului, să nu ajungă să-i caute adăpost într-o maghernița păcătoasă”.

La vorbele grave și sentențioase ale vechiului liberal nu găsesc de adăogat de cât adajul strămoșesc: „Sapientii sat!”

Ca să sfârșesc cu expunerea situației politice din Constanța, trebuie să spun câteva cuvinte asupra „activității” opoziției din localitate.

Tachiștii... hibernează.

Conservatorii s-au reunit săptămâna trecută la clubul lor, ca să se... compie că într-o admirație reciprocă și ca să se înscrie încă trei inși în partid, spre a completa „istorica” masă de poker conservator.

Nici una din chestiile la ordinea zilei, atât de arzătoare pentru obștia noastră, pare a nu preocupa pe viitorii deținători ai „puterii”, - ce trebuie să li se transmită parcă, nollens vollens, conform auzului nostru... constituțional.

La Tulcea, situația guvernamentalilor nu e mai puțin îngrijorătoare.

Lupta homerică dintre șeful local, senatorul I. Atanasiu și fostul prefect Dinu Stolojan, s-a sfârșit în favoarea celui dintâi. Acesta din urmă după ce s-a plecat - alegând pe vajnicul său rival în turul corp - în sfârșit a trebuit să și plece din capul administrației județului, unde inaugurase - trebuie s-o recunoaștem - o eră fără precedent în negrul trecut al localității.

Se vede că legăturile de rudenie ale d-lui Stolojan, bunele sale intențiuni, nemăsuratul său amor propriu, averea sa considerabilă, - toate la un loc n-au putut cântări cât trecutul politic și abilitatea aceluia, de care d. Orleanu și ai săi căutară să scape din Galați.

Rivalitatea a avut un epilog regretabil - o agresiune din partea d-lui Stolojan în sala de așteptare a hotelului Splendid din București - căreia i-a urmat inevitabila eșire pe tren.

Victoria definitivă a d-lui Atanasiu a fost pecetluită săptămâna din urmă cu... readucerea d-lui Țigău în capul poliției locale - eveniment ce noi anunțasem mai de mult.

Fapt e că de pe urma luptei dintre cei doi protagoniști, partizani, la început divizați în două tabere, azi s-au împărțit ca puii de potârniche. Ceeace nu face loc păcii și alimentează vrajba și demoralizarea, sunt „intervențiile” d-lui Comeș, vicepreședinte al Senatului, ales al Tulcei, după ce a fost „expatriat” din România mare.

Era de prevăzut că fostul mic-dictator dela Galați va avea să încrucișeze în curând spada sa politică cu bătrânul motan dela Brăila...

În lagărul opoziției, de înregistrat nimic mai însemnat, în afară de intrigile în jurul șefiei conservatoare dintre d-nii Calafeteanu, Borș și acum în urmă și Ceapâru. Procesul de presă dintre acesta din urmă și d. Seb. Teodorescu, a adus oarecum o notă de variație în monotonia vieții noastre publice.

Șeful contestat al takiștilor din localitate trebuie să recunoască că, cu judecata aceasta la care sigur s-a expus, a mai pierdut o coadă din panașul său jumulit.

Socialiștii, cari la Constanța au intrat în... pământ, la Tulcea se agită în jurul scumpirei traiului și al războiului.

E și acesta un mod de a-și ascunde intențiunile adevărate și inavuabile.

Politician.

D.J.X, Nr. 30, 20 noiembrie 1914, p. 1-2

UN POD PESTE DUNĂRE LA HÂRȘOVA SAU GALAȚI?

În câteva numere ale ziarului „Viitorul”, oficiosul Partidului Liberal, d. Demetrescu-Aldem din Galați, într-o foarte amănunțită expunere, se pronunță - făcând o comparație între Hârșova și Galați - că din toate punctele de vedere, noul pod peste Dunăre ar trebui construit în dreptul acestei din urmă localități.

Teza d-lui Aldem e susținută pe considerațiunea că se scutește construirea în plus a unei linii ferate de 20 kilometri (Țândărei-Hârșova); că se face o legătură cu Tulcea, și în fine că se evită un dezastru economic al orașului Galați.

Credem că d. Aldem greșește, când face comparație între Hârșova și Galați punând în alternativă unul din aceste două porturi, mai înainte de a se întreba despre nevoia care a pus în mișcare chestia podului la Hârșova.

Nu este aci o chestiune economică și nu s-a gândit nimeni - și foarte bine a făcut - la cei 20 kilometri linie ferată în plus sau la alte formalități de detaliu atunci, când a fost vorba de o importantă chestiune exclusiv strategico-militară. Căci, în adevăr, numai prin prisma intereselor de ordin militar trebuie privită chestia podului la Hârșova.

Mult regretatul nostru Suveran, Regele Carol I, care, precum se știe, a fost un încercat strategician, vizitând Hârșova în nenumărate rânduri și în ultimul timp la 1912, a înțeles importanța acestei vechi cetăți, a studiat rolul pe care l-a jucat sute de ani în urmă acest port, pe atunci cea mai întărită cetate, și a prevăzut rolul care-l poate juca în viitor.

M. Sa când a descins din vapor în 1912, s-a urcat cu automobilul, însoțit de Statul său major, pe fortificațiile de la nordul orașului, de unde a dat explicații celor care-l înconjurau, despre importanța locului de trecere al armatelor într-un

eventual războiului, indicând însuși M. Sa locul unde ar trebui construit podul strategic.

Din acest punct de vedere - cel strategic - credem că chestiunea nu prea îngăduie multă discuție.

Iată ce spune cu cea mai desăvârșită competență, d. Locotenent-colonel Alexe Anastasiu, un eminent ofițer de stat major, în broșura de curând apărută și intitulată: Pod peste Dunăre la Hârșova.

„Din precedentele scurte date istorice, nu ne putem face evident o idee completă de toate evenimentele militare ce s-au desfășurat la Hârșova de la originea ei până astăzi. Se desprinde însă cred din ele, în mod clar, învățământul foarte prețios asupra rolului pe care l-a jucat în trecut Hârșova, ca punct de trecere peste Dunăre și ca obiectiv important pentru operațiuni militare în Dobrogea. Aceasta de sigur constituie un temeiu îndreptățit pentru ca să cercetăm dacă și astăzi Hârșova mai are, sau mai poate avea rolul său de altă dată.

În această privință afirmăm de la început că, în afară de situațiunea geografică și topografică a Hârșovei, care o indică ca un loc foarte favorabil pentru stabilirea pe aci a unui pod pentru legătura noastră cu Dobrogea, Hârșova se prezintă sub acest raport în condițiunile cele mai avantajoase pentru noi, din ori ce punct de vedere ar fi privită chestiunea.

Și importanța Hârșovei ca punct de trecere peste Dunăre nu este incidentală; ca a existat totdeauna și deci și atunci când s-a construit podul „Regele Carol I”, primul nostru pod peste Dunăre.

S-a preferat atunci Cernavoda, pentru că exista deja pe acolo calea ferată la Constanța și pentru că pe acolo se lega direct și pe drumul cel mai scurt capitala țării cu cel mai de seamă port românesc la Mare.

Construirea podului de la Cernavoda însă n-a tăgăduit și nici n-a micșorat necesitatea legării țării cu Dobrogea și pe la Hârșova”. Și făcând încheierea, d. Locotenent-colonel adaugă:

„În speranța că și cu această ocaziune se va acorda de cei în drept toată atențiunea ce trebuie să dăm cu toții cerințelor apărării naționale, încheiu expunerea mea cu convingerea că podul de la Hârșova va constitui pentru neamul și tronul

românesc unul din titlurile mari de glorie și de mândrie, și va fi mărturie monumentală, care împreună cu podul „Regele Carol I” și acelea pe care sperăm că le vom mai face pentru legarea noastră cât mai strâns cu Dobrogea, vor spune veacurilor viitoare, vor spune lumii întregi, că strănepoții de astăzi ai lui Traian și ai lui Mircea cel Mare, au știut să respecte învățământul istoric străbun și au avut deplină conștiință de însemnătatea Dobrogei pentru chemarea și pentru autoritatea României în orientul Europei”.

Comparația de care pomeneam mai sus, este dar a se face nu între Galați și Hârșova, ci între Cernavoda și Galați. Și numai în această ordine de idei, un pod la Galați ar putea fi discutat cu succes; altfel am ajunge la extrema că, Galații au nevoie strategică de pod peste Dunăre, precum aveau nevoie de clientelă avocații Gălățeni, atunci când se opuneau din răspuțeri la înființarea unei Curți de Apel la Constanța.

Nu podul de la Hârșova trebuie sacrificat în favoarea Galaților, ci Galații trebuie să ceară un alt pod, încă un pod, dovedit necesar pentru progresul și avântul țării, căci, încă odată, podul de la Cernavoda n-a diminuat și n-a înlăturat nevoia unui pod la Hârșova, cu atât mai puțin nu-l va înlătura acum discuția ce se face în jurul podului de la Galați.

Un pod la Galați sunt sigur că nu se va putea face - deși e foarte necesar pentru a se lega cu Tulcea - căci prezintă unul din cele mai mari inconveniente: acela că portul Galați este prea aproape de portul rusesc Reni, și astfel podul ar fi expus în toată bună vremea la bombardarea din partea Rușilor.

Const. VENTURATU

D.J. XI, Nr. 4, 12 ianuarie 1915, p. 1

SUPERIORITATEA JUD. CONSTANȚA FAȚĂ DE JUDEȚUL TULCEA

Vorbind într-un articol publicat în „Universul” despre Podul de la Hârșova, spuneam între altele că județul Tulcea este mult inferior județului Constanța.

Chestiunea comportând un deosebit interes, cred necesar a intra în miezul ei și a face un istoric succint atât al cauzelor cât și a-l efectelor cărora se datorește inferioritatea județului Tulcea.

În adevăr, județul Constanța, fără a avea, ca teritoriu, o suprafață mai mare ca aceea a județului Tulcea (Tulcea are o suprafață de 8626 kilometri pătrați și Constanța 6910 kilometri pătrați) are totuși din toate punctele de vedere, o ascendență remarcabilă asupra județului Tulcea.

Mai întâi, județul Constanța are o falangă de mari proprietari - în opoziție cu județul Tulcea, unde numărul lor este infinit mai mic.

Inițiativa privată, biserica, școala, gospodăria casnică și cea agricolă, comerțul, spiritul de solidaritate al locuitorilor din județul Tulcea, apar într-o lumină palidă în comparație cu splendoarea școlii, bisericii, comerțului și gospodăriei din județul Constanța.

Dar, orice cauză are efectele sale, precum orice efect se datorește unei cauze, și efectele vitrege semnalate în județul Tulcea, au de bună seamă o cauză, dacă nu chiar o mie.

Nu voesc și nici spațiul unui articol de ziar nu îngăduie să fac un studiu amănunțit asupra cauzelor care au înrăurit la diminuarea importanței celeilalte jumătăți a Dobrogei vechi. Voi schița însă în linii generale ceia ce bate mai mult la ochi din lipsurile județului Tulcea, datorită cărora acest județ suferă de o mare apatie.

Ceia-ce dă viață unui oraș, este, în afară de orice îndoială, legătura cu centrul. Or, este știut că întreg județul Tulcea, inclusiv capitala sa, este cu desăvârșire izolat de restul țării printr-o totală lipsă de căi de comunicație.

Pe când județul Constanța are o imediată legătură de cale ferată cu țărmlul Patriei - mume, pe la Cernavoda; pe când Constanța, își permite luxul de a face importațiuni directe din străinătate pe Marea Neagră; pe când Constanța are șosele județene bine întreținute, școli, muzee, palate, biserici care rivalizează cu cele din capitala țării, cum e biserica catedrală din orașul Hârșova, construită din inițiativă particulară și care a costat nici mai mult nici mai puțin decât trei sute de mii de lei; societăți pentru îmbunătățirea rasei animalelor, sate bogate cu o

populațiune de baștină, românească și cu modele de gospodării, unde buna rânduială domnește pretutindeni iar belșugul nu lipsește din casa ori cărui sătean, - de la Tulcea, în tot județul - nici școli, nici biserici care să semene cu cele din județul Constanța, nici cu o populațiune rurală dornică de progres, ospitalieră și întrecătoare în a-și face cât mai înfloritoare.

Exemplul cel mai de la sine vorbitor ni'l dă însăși capitala județului, orașul Tulcea, unde nici vorbă nu-i de comparație cu capitala județului Constanța.

De la prima vedere este isbit la Tulcea de o atmosferă de orientalism și de tembelism (vorbesc de populațiunea care formează grosul orașului); străzile întortocheate și murdare, lipsă de estetică, de bun gust, și mai ales numărul bisericilor bulgărești și lipovenesti care e mai mare de cât al celor românești, îți face impresia că te afli într-un sat străin.

Contrastul e atât de isbitor, atât distanțată este diferență orașului Constanța de orașul Tulcea, în cât aceste două capitale ale Dobrogei par a fi așezate la două extremități opuse ale Europei.

Rânduiala și starea înfloritoare a Constanței nu se poate compara de alt fel cu multe capitale de județ din întreaga țară, ea fiind devenită în ultimul timp un mare centru judecătorec și militar.

Sediul cauzei la aceste efecte trebuie împărțit în mai multe părți:

1. Solul județului Tulcea nu are puterea de producțiune ca a celui din Constanța, din care cauză cultivatorii județului Tulcea au mers mereu în regres, sau în cel mai bun caz n'au putut progresa de loc.

2. Populațiunea județului Tulcea este în majoritate o populațiune lipsită de energia caracteristică celei din județul Constanța; e o populațiune mai înapoiată și mai greu adaptabilă la o gospodărie rațională și progresistă.

3. Lipsa totală de comunicație cu centrul a contribuit de altă parte la inferioritatea economică a județului Tulcea.

4. Administrația județului Tulcea pare a nu fi avut toată solitudinea pentru ridicarea aceluia județ la înălțimea care se cuvenea, căci bălțile care acoperă o bună parte a județului n'au fost încă asanate pentru ca pe terenul atât de propriu, populațiunea să fie îndrumată a cultiva plante ecuatoriale, care ar duce la eftenirea zahărului, orezului și altor articole de primă necesitate.

5. Este adevărat că nici guvernele care s'au succedat n'au dat nici o încurajare județului Tulcea.

Vor fi existând de bună seamă și alte cauze.

Pentru a caracteriza însă și mai lămurit inferioritatea județului Tulcea față de județul Constanța, voi reda o convorbire ce am avut-o cu un fruntaș din județul Tulcea.

Știi – am spus eu interlocutorului meu – că e vorba să se realipească câteva comune rurale din județul Tulcea, județului Constanța, din cauza schimbării de teritoriu survenit prin anexarea Cadrilaterului?

Am auzit și regretăm infinitesimal, dacă așa ceva s'ar întâmpla.

- *De ce?*

- *Pentru că dacă noi din județul Tulcea suntem, pe tărâmul economic, social și cultural, inferiori județului Constanța, trebuie să știți că mai ales din punct de vedere politic, suntem așa de inferiori, în cât cei câți-va oameni politici mai răsăriți, presărați în întreg județul Tulcea, n'ar mai însemna nimic politicește dacă ne-ați alipi cele mai bogate comune din județ, județului d-v., unde fatalmente frunțașii din acele comune, care la noi aveau o situație preponderentă, s'ar putea perde în noianul de bogătași și de politicieni cu vază ai județului Constanța.*

Nici nu se poate dovadă mai plastică despre situația județului Tulcea în raport cu județul Constanța.

Dar, dacă constatăm – cu părere de rău – această stare de lucruri, n'o facem cu gândul d'a jigni pe locuitorii județului Tulcea,

ci din dorința nevinovată ca această parte a țării, care formează un singur și indivizibil trup al României, să lupte cu asiduitate pentru micșorarea disproporției și pentru a completa astfel un ansamblu vrednic de laudă în concertul, evoluție dobrogene.

D.J. XI, Nr. 4, 12 ianuarie 1915, p. 3

CAZINOUL COMUNAL

Am arătat la timp că, Primăria de Constanța ar intenționa refacerea Casinoului comunal, distrus într-o bună parte prin bombardament și prădăciune – cu un fond de aproape 500.000 lei aflat în depozit la Ministerul de finanțe din venitul jocurilor de noroc.

În vederea aceasta comuna a însărcinat cu întocmirea unui plan și deviz pe dl. inginer Erbiceanu, directorul construcției și întreținerii portului, care a prezentat un raport, după care cheltuielile de refacere s-ar ridica la 1.600.000 lei, numai costul cristalelor fiind evaluat la peste 380.000 lei.

În jurul acestei chestiuni a avut loc săptămâna trecută o ședință foarte agitată a Consiliului Comunal. Domnii Grigoriu, și Bârzan, au cerut, dacă se poate, chiar raderea de pe pământ a acestei clădiri, devenite local de perdițiune și de speculă a slăbiciunilor și patimilor omenești.

S-a hotărât în cele din urmă, întreprinderea numai a unor reparațiuni sumare, privind acoperământul, zidăria, dulgheria și tencuielile – pentru ca clădirea să nu se ruineze cu desăvârșire – al căror cost după devizul întocmit s-ar axa numai până la suma de 196.000 lei.

Lumea se întreabă totuși nedumerită: Ce se va face cu restul până la 460.000 lei, înscris în acest scop la buget? – rest care e pe cale a fi (...) cu încă 200.000 lei cât revin Casinoului din cele 2.000.000 ce comuna urmează a încasa ca acout din despăgubiri?

D.J. 13, Nr. 30, 22 iunie 1919

RECEPȚIONAREA PODULUI DE PESTE BORCEA

La 1 Martie s-au făcut încercări de rezistență a podului de peste Borcea întrebându-se cel mai greu convoi ce s-ar putea constitui la noi în țară, compus din două locomotive „Consolidation” și un șir de vagoane mari cu patru osii, de o greutate de 46 tone fiecare.

Rezultatul obținut a fost mulțumitor și, în urma procesului verbal încheiat, podul a fost declarat recepționat.

E probabil că de la 15 martie toate restricțiunile de circulație vor fi ridicate.

D.J., 16, Nr. 52, 8 martie 1922, p. 2

INTERVIU CU D-L I. MIHALACHE

Informat că d-l I. Mihalache, conducătorul partidului țărănist se află în localitate și că în seara de sâmbătă 26 august d-sa ia dejunul cu mai mulți amici politici la restaurantul „Veneția”, am căutat să obțin o convorbire cu d-sa, în care scop am solicitat concursul d-lui Francisc Sechetti, care mi-a înlesnit aceasta prezentându-mă fostului ministru de domenii.

D-l I. Mihalache, încântat că poate vorbi unui ziar, reprezentant al opiniei publice dobrogene, s-a pus bucuros la dispoziția „Dobrogei June”.

- Ați putea să ne spuneți care ar fi fost programul de activitate al partidului țărănist în ce privește refacerea Dobrogei?
- Un program special pentru Dobrogea, nu avem. Toate localitățile și toți cetățenii României Mari, indiferent de națiune și religie, trebuiesc tratați egal. În programul nostru se prevede ajutorarea tuturor celor care au suferit de pe urma războiului, precum și refacerea gospodăriilor lor, fie ei Români, Tătari, Turci, Bulgari, etc.

În privința despăgubirilor de război și refacerea Dobrogei, chestiunea îmi este îndeajuns de cunoscută. În programul nostru,

s-a prevăzut impozitul pe marile capitaluri și confiscarea averilor celor îmbogățiți în mod necinstit. Cu sumele ce vor rezulta din aceste impozite vor fi despăgubiți dăunații de război, începând cu regiunile cele mai devastate și cu cetățenii cei mai săraci, care vor fi despăgubiți complet. Statul nu va pretinde să refacă el, sau prin societăți cointeresate, paralizând astfel inițiativele particulare. Eu personal am luat parte în luptele din Dobrogea și am văzut dezastrul ce a suferit populația.

Când eram ministru, cel dintâi ajutor l-am acordat Dobrogei, aprobând suna de 5 milioane pentru semințe și cumpărări de vite; Dobrogea este deci pentru noi cea dintâi chemată la drepturi. Cu despăgubirile pentru Dobrogea știu că s-a făcut o mizerabilă, nenorocită politică de partid.

Când d-l Dinu Brătianu a candidat la o alegere parțială la Constanța, chestiunea despăgubirilor de război a fost speculată condamnabil.

D.J. 16, Nr. 195, 31 august 1922

INTERVIU CU D-L MINISTRU AL COMUNICAȚIILOR

LINIA FERATĂ CONSTANȚA-TULCEA-NOUL POD PESTE DUNĂRE – CALEA FERATĂ BAZARGIC-BALCIC

Profitând de prilejul că d-l General Moșoiu, ministrul comunicațiilor se află în localitate am ținut să obținem de la d-sa câteva lămuriri cu privire la cele 3 chestiuni ce formează subtitlul acestui articol – chestiuni care interesează în cel mai înalt grad pe toți dobrogenii deopotrivă.

După ce ne-am permis să-l facem atent pe d-l General Moșoiu asupra faptului că cele mai mari lucrări de cale ferată din Europa nu au durat mai mult de cinci ani – exemplul linia ferată care leagă Franța de Elveția, cu săparea celui mai lung tunel din Europa – care a fost construit în mai puțin de cinci ani – i-am arătat că după aproape o jumătate de veac de stăpânire românească, există în Dobrogea Veche un județ – Tulcea – care este completamente lipsit de cale ferată, deși lucrările au fost

Dobrogea Jună. Caleidoscop

începute de 18 ani, fără a aminti și de județul Durostor, din Dobrogea Nouă, care nu posedă nici dânsul, o palmă de cale ferată.

- Cunosc îndeajuns importanța liniei ferate Hamangia-Tulcea - ne-a spus d-l ministru al comunicațiilor - și vă asigur că în cel mai scurt timp, lucrările de continuare a construcțiilor vor fi reluate. M-am ocupat de această chestiune și am cerut să se aprobe creditele necesare.

Mulțumit cu aceste declarațiuni formale, am chestionat pe distinsul meu interlocutor asupra stadiului în care se află proiectul de construire a unui al doilea pod peste Dunăre, de la Hârșova la Giurgeni.

- O comisiune specială, sub conducerea d-lui inginer Bruckner a studiat chestiunea și a elaborat încă înainte de război un proiect de lucrări pentru construirea acestui pod - a fost răspunsul d-lui General Moșoiu.

Alte comisiuni au studiat oportunitatea construirii lui în acel punct și concluzia a fost că lucrarea prezintă cea mai mare importanță pentru Dobrogea, mai cu seamă că, odată cu podul acesta, s-ar fi construit și o linie de cale ferată Hârșova Carol I și de acolo cu două linii bifurcate, una spre Constanța și alta spre Medgidia, prelungindu-se spre Bazargic. Proiectul acesta, de a cărei înfăptuire era legată expansiunea Dobrogei de Nord și a legăturii ei cu Moldova a fost scos de mine la iveală și l-am prezentat d-lui prim-ministru, pentru a-i cere avizul asupra transformării lui în fapt.

D-l. Ion I.C. Brătianu, primul ministru, a respins însă ideea construirii acestui pod argumentând că distanța de 40 km de Cernavodă este prea mică pentru crearea unei a doua legături a Dobrogei cu restul țării. D-l prim-ministru a fost însă de părere că al doilea pod să se construiască la Brăila. Deocamdată, proiectul acesta se află în cartoanele de studii ale Ministerului, întrucât bugetul, cel puțin deocamdată, nu poate suporta cheltuielile ce le implică lucrarea aceasta.

- Ultima chestiune ce ne interesează - ca Dobrogeni - și asupra căreia am intervievat pe d-l Ministru a fost linia ferată

Bazargic-Balcic de a cărei importanță economică și strategică ne-am ocupat în mai multe rânduri.

- Această linie care nu are decât 25 km se va pune în lucru cât de curând posibil, întrucât deși costul ei se ridică la o valoare destul de însemnată (10 milioane lei) cheltuiala statului va fi mai mică, prin faptul că prefectura Județului Caliacra s-a obligat și ea să contribuie la aceste cheltuieli. De altfel, am vorbit d-lui ministru de finanțe pentru aprobarea primului credit necesar începerii lucrărilor și am primit asigurări că, în bugetul viitor, nu se va omite să se treacă acest credit, că această problemă poate fi considerată ca și rezolvată.

- Încântat că am putut obține pentru cititorii noștri relațiuni precise asupra chestiunilor ce au făcut obiectul acestui interviu, am mulțumit convorbitorului meu pentru amabilitatea cu care a primit să-mi vorbească.

D.J., 17, Nr. 98, 8 februarie 1923, p. 1

PRIMUL MINISTRU ÎN DOBROGEA

Primul Ministru Ion I. C. Brătianu a sosit vineri în Cadrilater însoțit de d-nii Barbu Știrbey și ing. Balș cu familiile.

În automobile, oaspeții au trecut prin comunele Teke și Ecrene oprindu-se în Bazargic, unde s-au interesat îndeaproape de construirea liniei Bazargic – Balcic.

Sâmbătă, d. Brătianu a fost în Cavarna și în Balcic, de unde s-a îmbarcat la orele 1 p.m. pe vaporul „Principesa Maria” cu care a sosit la orele 7,30 în portul Constanța.

Aci lume multă a primit la debarcader pe primul ministru și pe ceilalți. Pe când vaporul manevra pentru acostare, d- Brătianu s-a întreținut cu d. comandor Popovăț, directorul general S.M.R., cu d. comandor Paraschivescu, comandantul vasului și cu alte persoane ce se aflau la bord.

La debarcader d-sa a fost întâmpinat de d. N. Negulescu prefectul județului pe care însă d. Brătianu l-a concediat la câteva minute, continuând convorbirea cu d. Știrbey și cu d. Balș. D-l Brătianu a făcut apoi în oraș o preumblare cu automobilul, înapoiindu-se la vapor la orele 8,30 spre a lua masa la bord.

La orele 11,40, primul ministru și cei ce-l întovărășeau, s-au suit în tren și au plecat spre București.

D.J. 17, Nr. 155, 10 iulie 1923

PRINCIPELE CAROL LA CONSTANȚA

Adunarea generală a „Yacht-Clubului Regal Român”

Ieri dimineată a sosit la Constanța, A.S.R. Principele Carol spre a participa la adunarea generală a „Yacht-Clubului”.

A. S. R: a fost întâmpinat de capii autorităților civile și militare. Au fost de față d-nii: amiral Scodrea, comandantul Diviziei de Mare, Generalul Vlădescu, Comandantul Diviziei, N. Negulescu, G. Stefu, Ing. L. Erbiceanu, I. Gheorghiu, Șeful brigăzii de siguranță și P.S. Sa Episcopul Ilarie.

A. S. Regală era însoțită de d. Comandor Coslinsky și maior Orășanu, care imediat ce au descins din vagon, s-au suit în automobile și au pornit spre Comandamentul Diviziei de Mare, unde peste 200 de membri ai Yacht-Clubului îi așteptau. După prezentările de rigoare, A.S.R. a luat loc în sala de dezbateri, între domnii Jean Cămărășescu și amiralul Scodrea, declarând dezbaterile deschise.

D-l căpitan Burdescu, citește darea de seamă și după ce urmează diverse discuțiuni în jurul viitorului program de activitate, se modifică diferite articole de statut și se alege comitetul, care în urma modificărilor suferite se compune astfel:

Principele Carol, Commodore (Președinte), d-nii Amiral Scodrea și Jean Cămărășescu contra commodore, cenzeni: d-nii consilierii Sava Cristescu, Vasile Nicolau și avocat Andrei Popovic și membri, d-nii: Ing. Erbiceanu, Comandor Bârdescu, Dr. Pilescu, comandor Coslinsky, consilier Papadat, comandor Gheorghiu, ing. Jean Stoenescu-Dunăre, George I. Georgescu, căpitan Burdescu, avocat Aurel Vulpe, lt.-comandor Ștefănescu și Lt. Col. aviator Fotescu.

În urma propunerii d-lui Cămărășescu, adunarea aprobă prin aclamațiuni unanime alegerea A. S. R. Principelui Nicolae ca

Dobrogea Jună. Caleidoscop

membru de onoare și i se face A-S- Principelui Carol rugămintea de a ruga pe M. S. Regele Ferdinand să primească titlul de Președinte de Onoare „Yacht Clubului Regal Român”. Înainte de închiderea dezbaterilor, prefectul județului promite o donație de 30.000 lei pe care o va înscrie în buget; Dr. Pilescu se înscrie cu suma de 10.000 lei; lt. col. Fotescu cu 2.000 lei; d-l I. Georgescu, personal oferă 5 mii lei, iar în calitate de președinte, sub rezerva aprobării Adunării Camerei, oferă o donație de 100.000 lei.

După ridicarea ședinței A.S. Regală a luat masa pe bordul vaporului „Regele Carol” împreună cu un număr strâns de invitați, iar la orele 2 p.m., a plecat cu trenul la București.

D.J. 18, Nr. 62, 18 martie 1924, p. 1

RELUAREA NAVIGAȚIEI PE DUNĂRE

ITINERARIUL VAPOARELOR N.F.R.

Timpu favorabil a permis reluarea navigațiunii pe Dunăre cu vagoanele N.F.R.

Singura cursă Galați – T. Severin, urmează a fi redeschisă zilele acestea.

Între Brăila și Sulina vapoarele circulă de două ori pe săptămână; marțea și vinerea la ducere și Miercurea și Sâmbăta la întoarcere.

Plecarea din Galați este la orele opt.

Cursa Galați – Vâlcea este efectuată de două ori pe săptămână, Joia și Duminica la ducere și Vinerea și Lunea la întoarcere.

Cursa Galați – Chilia se efectuează o singură dată pe săptămână. Miercurea la ducere și la fel la întoarcere.

Între Galați – Silistra, vapoarele circulă de două ori pe săptămână Miercurea și Sâmbăta cu plecare la orele 5 dimineața la ducere și Joia și Duminica la întoarcere.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Cursa Ostrov – Silistra – Călărași se efectuează zilnic, cu plecarea din Ostrov la orele 5,45 dim.

Între T. Severin – Baziaș, vapoarele circulă de două ori pe săptămână cu plecarea din T. Severin, Lunea și Joia la orele 6,30 dim. și întoarcerea Marțea și Vinerea. Între RusciuK – Giurgiu și Galați – Brăila sunt curse zilnice.

D.J. 19, Nr. 55, 6 martie 1925

EXCURSIUNILE DE STUDIU ALE

MARINEI NOASTRE MILITARE

Contratorpiloarele „Mărăști” și „Mărășești” ale marinei militare române pleacă astăzi după amiază într-o călătorie de studii în Marea Neagră, Marmara, Egee, Mediterana și Adriatica.

Plecarea celor două unități va avea loc din portul Constanța, după sosirea de la București a d-lui Amiral M. Gavrilescu, comandantul Diviziei de Mare.

D.J. 22, Nr. 80, 18 aprilie 1926

CONSTRUIREA LINIEI HAMANGIA – TULCEA

Ieri după amiază, d. ing. N. Teodorescu, directorul general al căilor ferate, a făcut un interesant expozeu, asupra programului său la C.F.R., reprezentanților presei din Capitală.

Între altele, d-sa vorbind de construirea noilor linii de cale ferată, de care se simte nevoie pentru organizarea rațională a vieții economice a țării, a arătat că în program pentru executori este și linia Hamangia – Tulcea.

D.J. 23, Nr. 197, 11 septembrie 1927, p. 1

BULETIN POLITIC

D-l Nicolae Iorga intervievat de un colaborator al ziarului „Bristol Lapock” din Paris, a făcut următoarele declarații:

„În ce privește situația politică a țării mele, în guvernul actual nu văd omul care ar putea realiza aspirațiile României noi. Deși d. Vintilă Brătianu este un mai priceput bărbat de stat de cum este crezut în Occident, el este prizonierul propriului său sistem.”

Întrebat în ce condiții ar primi formarea guvernului, savantul istoric a spus:

„Nu primesc să mi se încredințeze formarea guvernului, dacă nu pot deveni stăpânul absolut al situației, spre a-mi putea alege colaboratorii. Ce folos ar avea țara, dacă ași fi prizonierul unui partid? A governa înseamnă a crea zi de zi. Vreau să conving pe români despre adevăratele interese ale existenței lor.”

Cu privire la o colaborare germană, d. prof. N. Iorga a spus că relațiunile economice cu Germani, sunt de dorit, iar cele cu Ungaria o necesitate ca ambele state să se înțeleagă și să muncească împreună, Cei care se așează de-a curmezișul acestui acord, comit un păcat.

D.J. 24, Nr. 65, 25 martie 1928, p. 1

PENTRU D. VIRGIL MADGEARU

Venit la Constanța, cu prilejul vizitei Escadrei italiene, d. Madgearu, ministru ad-interim al comunicațiilor, a putut vedea - după arătările insistente ale factorilor guvernamentali locali - ancranismul ce-l perpetuă în plin centru al Metropolei Dobrogei, administrația C. F. R din Constanța. Acest important și neobosit membru al actualului guvern a putut vedea că, alături de uriașele eforturi pe cari le face Municipiul, de a se înfățișa cât mai convenabil străinilor ce zilnic vin sau îi aducem ca să ne vadă „Perla Mării Negre”, persistă cea mai crasă și mai orientală incurie și sălbătecie din partea unei instituții, care are cele mai frecvente raporturi cu occidentul.

Ne referim în special la șirul de cocioabe, care infectează și compromit principala arteră de comunicate a Constanței - cocioabe construite acum 54 de ani de către societatea engleză ce exploata pe timpul Turcilor linia Cenavodă-Constanța, ca să serve de locuințe provizorii oamenilor săi de serviciu.

Cunoaștem și apreciem calitățile de om energic și expeditiv ale d-lui Madgearu. Dacă n'am avut norocul să mai stea în capul C. F.R. d. general Mihail Ionescu, care n'ar mai fi lăsat nici trei luni să dăinuiască rușinea ce se cheamă locuințele C. F. R, de pe str. Carol din Constanța, ne punem în schimb azi toate nădejtile în actualul ministru ad-interim al comunicațiilor, dela care așteptăm realizarea acestui vechiu deziderat nu numai al Constanțenilor, ci și al tuturor bunilor Români, cari țin la reputația țării lor. Pentru că, încă o dată: Constanța nu e numai a locuitorilor ei; ea e primul și cel mai frecventat port al țării românești. E poarta ei principală!

DELIBAȘ

D.J. 25, Nr. 123, 13 iunie 1929, p. 1

TECHIRGHIOL SAT ȘI TECHIRGHIOL ORAȘ

S-ar părea că sunt două localități, însă e una și aceeași în județul Constanța. Toată lumea știe și cunoaște, perfect de bine localitatea însemnată Techirghiol.

Altă localitate cu acest nume nu există în nici un continent.

Din cauza însemnătății prea mari locuitorii de la Carmen Sylva, fără autorizație prealabilă i-au împrumutat numele și au zis pentru ei: „Techirghiolul – Movilă”.

Acum 10-15 ani în urmă erau în Techirghiol numai câteva case, cu populație eteroglată permanentă și câteva stabilimente de băi calde și viile cu populație flotantă. Atunci comuna cu drept cuvânt se numea: „Techirghiol Sat” pentru care motiv, mult mai târziu s'a zis și stației de aici „Techirghiol Sat”. Locuitorii, oameni

muncitori în majoritate și plugari, afară de 70 - 84 familii de coloniști, cari parte sunt buni plugari, iar restul cam muncitori.

Cu sosirea și stabilirea coloniștilor aci și cu popularea Eforiei comuna s'a mărit atât ca populație cat și ca întindere. Venitul e cel mai frumos posibil.

Noua lege de organizație a noului guvern din urmă a hotărât și a decretat ca această localitate să fie trecută printre comunele urbane cu data de 1 ianuarie 1930.

Iată dar că, locuitorii din Techirghiol-sat s-au culcat la 31 Decembrie 1929 săteni și s-au sculat la 1 ianuarie 1930 orășeni.

Odată cu ridicarea comunei la rangul de oraș urmează ca veniturile ei să corespundă nevoilor, ca să se poată face cu ușurință față tuturor cerințelor unei comune urbane.

Acum nu mai merge ca în trecut, ca la 30 de ani. Abia și abia, cu multă greutate, să se poată așterne piatra numai pe o singură stradă. Actualmente se cer lucrări multe și urgente:

Așa:

a) stricarea podului dela ghiol și construirea altuia, pe șase stâlpi betonați, ca apa strânsă repede din ploi furtunoase să nu mai inunde casele, străzile și viile.

b) stricarea cazinoului comunal și construirea imediat în locul lui a unei primării cu etaj, impozabilă și încăpătoare, a unui local modern de bancă populară, a unui cinema grandios de lux; a unui radio mic și a unei case naționale de conferințe și lectură.

c) stricarea halelor și construirea lor spre vila I. Ciocănea unde să fie și o piață cu adevărat modernă.

d) aranjarea ca în străinătate a văii Techirghiol, cu un parc drăguț.

e) construirea unei uzini electrice.

f) înființarea unui târg de vite săptămânal.

g) înființarea unui liceu, a unei școli de agricultură, a unei școli de meserii și aducerea în localitate a unei judecătorii.

Aranjarea străzilor purtând fiecare câte un nume. Casele să fie bine tencuite și frumos văruite având fiecare la poartă număr.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Să nu se mai construiască decât după un anumit plan. Noul orașel să fie mai mult decât modern.

Pentru ca orașul să fie modern se cere ca puțurile de vale cu apă potabilă să nu mai fie în stare primitivă orientală și cu mocirle în jurul lor, ci să se ia cumpenele, să se transforme în cișmele sistematice, cu canal de jur împrejur, cu grătar bun de fer și cu uluci frumoase de piatră.

Dacă ne modernizăm, să ne modernizăm în totul.

Malurile ghiolului cer o aranjare, o împrejmuire cu gard viu și să fie plantate cu arbori, arbuști și roze.

Starea actuală are înfățișarea de râpe și prăpăstii cari displac ochiului.

- Toți spinii, ciulinii și mărăcinii din oraș să fie stârpiți, căci localitatea nu se mai numește sat.

Nici nu-i va putea trece nimănui prin minte că, comuna se va despărți în două și anume:

1) În Techirghiol Oraș numai partea unde sunt stabilimentele cu băi calde și vilele de închiriat;

2) În Techirghiol Sat partea unde locuiește populațiunea eteroglotă și coloniștii.

Toată comuna se va numi totdeauna așa: Orașul Techirghiol. Ea va avea un singur primar, care va fi gospodarul întregii comuni și părintele tuturor locuitorilor din cuprinsul întregului oraș. Toate îmbunătățirile se vor face în proporție cu veniturile orașului în întreaga comună urbană.

Cei care se cred și se socotesc edili comunei vor chibzui cât mai bine ca să fie împăcați toți locuitorii.

Am schițat de la început numai punctele principale, fără a se intra în amănunte, - acestea urmând să rămână pe seama consiliului comunal.

Cu Dumnezeu înainte, deci la muncă cinstită!

Gh. B. ROZESCU

D.J. 26, Nr. 22, 6 februarie 1930

„D. GH. I BRĂȚIANU ÎN DOBROGEA”

Congresul Partidului Național – Liberal din județul și municipiul Constanța, cu delegați din toate județele dobrogene și cu oaspeți din aproape întreaga țară. Delegațiile președintelui Partidului Național Liberal

Expunerea cuvântărilor participanților la Congresul partidului Național – Liberal, din 26 martie 1933, în sala teatrului Tranulis. La congres au participat președintele P.N.L. G. I. Brătianu, Virgil Andronescu, Const. N. Sarry, Izet Gafer, Silvia Constantinescu, D.R. Lascu și mulți alții.

D.J. An XXIV, Nr. 38, 29 martie 1933

**„VIZITA D-LUI N. TITULESCU LA CONSTANȚA”
Importantele declarațiuni făcute reprezentantului
ziarului nostru**

D. Nicolae Titulescu, ministru de externe, se găsește de două zile în orașul nostru, venind să se recreeze pe malul mării.

D-sa a venit la Constanța Joi seara cu avionul, venind de la București întovărășit de d. Nenișor și d. Irimescu, subsecretar de stat al aerului. D. Titulescu a călătorit cu avionul „România Mare” pilotat de d-l Lt. Comandor Burduloiu.

Profitând de prezența în localitate a d-lui Titulescu, am căutat să avem cu d-sa o convorbire pentru ziarul nostru.

L-am găsit pe d. Nenișor pe plaje la Mamaia. Foarte afabil d-sa ne-a prezentat d-lui ministru Titulescu.

La întrebările noastre d. Titulescu a binevoit să răspundă cele de mai jos:

„Sunt un adorator al mării și nicăieri nu mă simt mai bine decât pe plajă în bătaia razelor de soare și a brizei. Iată pentru ce

am ales Constanța ca loc de recreație pentru cele două zile libere pe care le am.

De luni de zile doream să stau și eu liniștit la soare, măcar o zi sau două, dar multiplele ocupațiuni diplomatice nu mi-au oferit acest răgaz decât acum și în sfârșit iată-mă aci pe nisipul cald al minunatei plaje dela Mamaia.

Marea asta frumoasă predispune la meditațiune și tocmai mă gândeam că dacă sistemul descentralizării administrative ar fi aplicat într-un înțeles larg al cuvântului, credeți-mă că aci aş muta departamentul afacerilor străine. Majestatea și marțialitatea mării cât și seninătatea albastrului ei nesfârșit constituie elemente psihologice de prim ordin pentru zămisirea ideilor mari și generoase și deschide în minte porți largi pentru orizonturi de activitate, iar veșnicul ei zbucium un îndemn la munca neîntreruptă în slujba unui ideal.

În chestiunea reluării raporturilor diplomatice cu Rusia au făcut colegilor dv. din Capitală declarațiuni ample arătând cât preț am pus eu întotdeauna pe chestiunea stabilirii de raporturi cât mai bune cu statele vecine și sunt bucuros a constata că sub raportul acesta, am avut o mână fericită și atât rezultatele de până acum cât și cele pe cari le scontez de aci înainte, îmi dau prilej să mă declar mulțumit.

Cu Jugoslavia, Polonia și Cehoslovacia suntem aliați, cu Bulgaria avem raporturi din cele mai satisfăcătoare și sunt îndreptățit a crede că ele vor progresa atât spre binele statului nostru cât și al celui bulgar.

Raporturile de bună vecinătate cu Ungaria le prețuim mult și vom saluta cu bucurie orice ocazie oportună pentru stabilirea lor.

În cadrul acestor preocupări am căutat să netezesc drumul unei înțelegeri cu Rusia și iată că astăzi România a reluat cu vecinul său dela răsărit firul unei amicitii de veacuri.

Este de la sine înțeles că la acest rezultat s-a ajuns printr-o perseverentă activitate diplomatică de o parte și de alta și dacă am venit acum să mă recreez o zi – două la mare, socot aceasta ca o binecuvântată odihnă.

Sunt cu atât mai bucuros că au venit la Constanța al cărei aspect îl găsesc mult schimbat în bine, dovadă monumentală

construcție a pavilionului ridicat aci, cât și a celorlalte lucrări de edilitate ce s-au înfăptuit în ultimul timp, punând Constanța pe picior de egalitate cu stațiunile balneare din apus iar primul port maritim al României în situațiunea visată de cei ce l-au conceput.

Aceste realizări justifică o largă atențiune din partea forurilor superioare și cum au declarat și d-lui primar al dvs... Constanța merită orice sacrificii pentru a atinge culmile unui oraș de civilizație apuseană."

Cu acestea spuse d. ministru Titulescu a încheiat interesantele sale declarațiuni și judicioasele sale observațiuni.

I. N. Duployen,

D.J. An XXX, Nr. 104 - 105, 16 iunie 1934

ODISEEA UNUI IACHT PE MARE

Acum cinci zile, iachtul „Tata Noe II”, aparținând d-lui prof. Nae Ionescu, directorul ziarului *Cuvântul* a plecat dela Balcic spre a veni la iernat, în portul Constanța.

Călătoria a decurs normal până ce vasul a trecut la N. Est de capul Caliacra, unde a fost prins de puternica furtună ce a bântuit zilele trecute în această regiune a mării.

După două zile de luptă cu valurile „Tata Noe II” a reușit să intre la adăpost în portul Mangalia.

Liniștindu-se furtuna, iachtul a căutat să-și reia călătoria întreruptă.

În acest scop a trebuit să fie luat la remorcă de o barcă cu rame de oarece vasul navigă cu pânze, spre a fi scos în larg, în bătaia vântului.

Ajungând însă la larg, din cauza unei manevre greșite, barca, în care se aflau marinarii Foti Hagi Gheorghe și un altul al cărui nume ne scapă, s'a răsturnat, iar cei doi marinari s'au salvat cu greutate dela în nec, înnotând parcă la iacht.

În timpul furtunii, iachtul a pierdut o barcă în valoare de 16 mii lei precum și diverse obiecte și materiale de navigație aflătoare pe bord.

Iachtul n'a ajuns încă la Constanța.

D.J. 30, Nr. 169 - 170, septembrie 1934, p. 1

POLITICA ECONOMICĂ ROMÂNEASCĂ ÎN MAREA NEAGRĂ Conferința d-lui profesor Nicolae Iorga, la Constanța

Invitat la Liga culturală din localitate d-l profesor N. Iorga a vorbit duminică în sala cinematografului „Tranulis” despre Politica economică în Marea Neagră. Dimineață, cu acceleratul de 11, d. profesor Iorga a venit în localitate fiind întâmpinat la gară de conducătorii Ligii culturale și un numeros public. În sala Cinema „Tranulis” luase loc din vreme un mare număr de ascultători: Pe scenă erau: P. S. Episcopul Gherontie, avocat Chirescu, președintele Ligii, Consilier de Curte, Stoicescu, avocații Gherghel, Aurel Vulpe, d-na Maria Dimitriu-Castană, Postelnicu ș.a.

Vorbitorul a început prin a se scuza că Duminica trecută, fiind reținut la deschiderea Parlamentului, nu a mai putut veni la Constanța; de asemenea a trebuit să schimbe și subiectul care era „Veneția” pentru că, deși păstrează poporului italian aceleași prietenești sentimente, totuși sunt împrejurări când mărturisirea lor se impune a fi amânată.

D-sa arată că poporul românesc nu se sperie de amenințările ce ne vin de peste hotare, pentru ceea ce am dobândit cu atâtea greutăți și jertfe, poporul român va ști să le apere. Vorbind despre situația socială, culturală și materială a poporului nostru, conferențiarul spune că pentru ridicarea lui la un grad mai înalt, trebuie să ne dăm toate silințele, prin școli, conferințe și o viață politică mai morală, căci politica nu trebuie să fie un mijloc de corupție. Poporul nostru cu atâtea virtuți, încât ar putea sta alături de orice alt popor din lume, însă politicienii sunt de vină. Din aceștia avem atât de mulți încât nu știu în ce ceruri să-i trimitem, spre a scăpa de dânșii.

Făcând o incursiune în trecutul nostru, d-sa citează o mulțime de lupte, care ne arată că românul a avut noțiunea mării și în trecut, și cum poporul nostru are astfel o cutezanță care se potrivește cu capriciile mării și care va face să nu ne înspăimântăm nici de cele mai îngrozitoare furtuni. Vinovații cu împiedicarea expansiunii românești pe mări sunt numai turcii, care nici ei nu au fost capabili să continue tradițiile venețienilor și

genovezilor. Noi le putem relua, căci nu mai suntem împiedicați de ruși. Vorbind despre situația actuală din Rusia sovietică, conferențiarul accentuează că așa cum se formează în Rusia noua generație nici gând nu mai poate fi imperialismul țărilor de odinioară. Deci drumul nostru este netezit prin felul cum se face educația viitoarei generații rusești. Arată apoi, că din cele mai străvechi timpuri, mocanii din Ardeal au pătruns în Dobrogea, astfel că la recunoașterea oficială a alipirii Dobrogei de patria mamă, după războiul din 1877, noi veneam aici cu drepturi câștigate. Adresează apoi un călduros apel factorilor noștri conducători de a înzestra flota noastră comercială cu cât mai multe vapoare, pentru ca steagul românesc să brăzdeze toate mările, spre a se face cunoscut pretutindeni. În același timp trebuie să se mobilizeze toate forțele românismului pentru o operă de creațiune folositoare țării, pe care o putem face, dacă o vom vrea. Pentru afirmarea noastră nu pot fi mari jertfele ce trebuiesc făcute.

Încheie, spunând că o renaștere economică a țărmului mării, unită cu o afirmare energetică a dreptului nostru în aceste ape este o parte din programul viitorului.

D.J. Nr. 32, n. 257 - 258, 24 noiembrie 1936, p. 1.

BLOC

O fericită alegere pentru Directoratul Serviciului Social la Ținutul „Marea” s-a făcut în persoana domnului G.L. Dimitriu, Președintele regionalei Fundației culturale „Principele Carol”.

Acest eveniment ne va prilejui un medalion al D-sale în numărul următor al paginei noastre - în care vom căuta să expunem în succinte și festive rânduri meritele culturale dobrogene ale lui G. L. Dimitriu.

Până atunci ne mărturisim mulțumirea noastră pentru această alegere și ne-ngăduim să transmitem respectuoasele noastre omagii.

„Pe terasa Casinoului” este o nuvelă de o excepțională prezentare aristocratică, publicată la numărul doi din „Pontice”.

Într-adevăr, dacă acestei bucăți i se poate discuta factura epică (pe care, de altfel se pare că nici n-a urmărit-o autorul) trebuie să-i recunoaștem stilul – splendidul stil în care este scrisă. Frazele au undulații de melodii și rîndurile sunt prinse în adevărata proză strunată.

Luni, 20 Martie, d. Ionel Teodoreanu va conferența în localitate.

Prevedem că sala Elpisului – unde va fi această conferință, întovărășită și de un concert de canto al doamnei Atanasoi – va fi absolut neîncăpătoare pentru sutele și sutele de admiratoare ale romancierului copilării și Florilor de primăvară.

Felicităm cu tot entuziasmul nostru pe d. Aurel Vulpe pentru regala seară de desfătare sufletească ce a pregătit-o.

S-au împlinit doi ani de la apariția primului număr al revistei „Gânduri dela Mare”, condusă de Titus Cergău.

Numele nostru, alături de altele care iscălesc primul număr al anului trei, ne oprește de-a putea să ne mărturisim admirația noastră pentru această tribună de cultură dobrogeană. Nu putem însă să trecem fără să amintim admirabilele note ale doamnei V. Petru sau articolele semnate de domnii D. Stoicescu, I. Micu, Roman Secăreanu (...). Despre „Ganduri dela Mare”, avem să mai scriem.

„Ideia originii române cu unele știri noi de la scriitorii români și străini bisericești și laici” va fi pusă-n foarte scurt timp sub tipar.

Autorii: Zoe Felea și Eugeniu V. Haralambie.

Lucrarea va apare în 300 exemplare care nu se vor pune-n comerț – ci vor fi dăruite prietenilor autorilor și principalelor institute și biblioteci din țară.

D.J. 35, Nr. 22 4 martie 1939

UN CARTIER LĂSAT ÎN PĂRĂGIUIRE

Am mai scris și altă dată de mizera situație a cartierului C.F.R. – Palas din orașul nostru.

Înființat prin 1910, de atunci și până azi nu i s-a mai făcut niciun fel de reparație.

Casele au căpătat un aspect jalnic. Multe din ele sunt părăsite, cu geamurile sparte și ușile căzute.

De garduri, nici pomeneală. Lumină nu a avut niciodată. Apa se dă cu porția, la anumite ore, și în condiții cât se poate de precare. Conductele nu au mai fost înlocuite dinainte de războiu.

Întrebăm Casa Muncii C.F.R. ce sume a cheltuit cu întreținerea acestui cartier?

Și doar chiriile se încasează regulat și se majorează în mod periodic.

S-au investit sume respectabile în două clădiri mari, cu trei etaje, cari se construiesc în momentul de față aci.

Una a și fost terminată și este utilizată ca adăpost pentru căferiștii cari fac slujbă la drum. Cealaltă nu are încă nici-o rațiune de a fi. Credem că banii investiți aci ar fi ajuns pentru repararea întregului cartier.

D.J. 36, nr. 39, 17 aprilie 1940, p. 3

DEPUNEREA JURĂMÂNTULUI CADRELOR F.R.N.

DIN ȚINUTUL MAREA

Asistența Discursurile

Cu toată ploaia, solemnitatea depunerii jurământului cadrelor Frontului Renașterii Naționale a însemnat aceeași revărsare de lume pe străzile orașului.

Încă din zorii zilei, grupurile de membri ai organizațiilor F.R.N. din ținut s'au adunat în fața prefecturii județului de unde au pornit spre piața Independenței unde s'au rânduie în careu după ordinea de mai înainte stabilită. La ora 10 a sosit în piața Independenței d. Minsitru Mihail Ralea, președintele F.R.N. la ținutul Marea, însoțit de d-nii: dr. P. Topa, subsecretar de stat, Horia Grigorescu, subsecretar de stat, Radu Roșculeț, președintele FRN la jud. Constanța, V. Covata președintele FRN la jud. Caliacra etc.

Dl. ministru Ralea și însoțitorii d-sale au trecut în revistă formațiunile FRN cari au salutat cu urale interminabile pe conducătorii Frontului.

Asistența

La înălțătoarea solemnităte a instalării și depunerii jurământului organelor de conducere a F.R.N.-ului, au participat d-nii: N. Rădulescu-Dobrogea, secretar general al ținutului Marea; Radu Roșculeț, deputat și președintele organizației F.R.N. din județul Constanța; dr. Ion A. Popescu, președintele organizației F.R.N. din jud. Ialomița; Vasile Covată, av. președintele organizației F.R.N., din județul Caliacra; g-ral Theodor Nicolau, primar al municipiului Constanța; col. Eugen Demetrescu, prefectul jud. Constanța; dr. Mihai Isăcescu, președintele organizației municipiului Constanța; Eugen Cealâc, președintele organizației orașului Călărași; Gheorghe Zuca, președintele organizației orașului Silistra.

Au mai participat deasemenea membrii sfatului și secretarii F.R.N. ai ținutului Marea: Oancea Aurel, Gheorghe Mihail, Stelian Constantinescu, N. Popescu Băleni, Eugen Gheorghiu, Mihail Constantinescu, Biju Constantin, avocat Bădescu Ion, Alexandru Gherghel, dr. Samarian, Ion Dimoni, Aurel Butu, căpitan Nic. Ștefan și av. Ion Bentoiu.

Am remarcat deasemenea prezența d-lor membri ai sfatului și secretari F.R.N. ai județului Constanța: Nic. Popa, Voicu V. Moțoi, Ion I. Popa, C. Paraipan, Anastase Mihalache, Coman Stoian, Ion I. Nedelcu, Tudor Barbu, Ion Jianu, Ilie Suditu, Alex. Stoian, Andrei Vasiliu, Dumitru Răsoi, Vasile Bălan, av. Alex. Mavrodin, Petre Nițescu, preot Dumitru Andrei, dr. V. Vasilescu, Dumitru Voicu, Ion Despina, Niculae Perțache, Traian Berberianu, Ion Banciu, președintele Camerei de agricultură și Ion Funogea.

Membrii sfatului și secretari F.R.N. ai municipiului Constanța, Gh. Toma, Grigorescu Cornel, Curcan Emil, Oancea Eremia, Tr. Constantinescu, Biciolla Traian, Gh. Andreescu, Dragomir Rusu, Popa Walter, Iordache I. Ioan, Roșculeț V. Voicu, Scipio Vulcan, ajutor de primar al municipiului Constanța, Constantinescu (...) etc. Relevăm deasemenea prezența d-lor: S.

Stoianovici, director de cabinet al d-lui ministru Ralea; Ștefan Buiuc, director de cabinet al d-lui ministru Horia Grigorescu; N. Protopopescu, director de cabinet la rezidența regală a ținutului Marea; col. Goruneanu, comandantul Gărzilor Naționale din ținutul Marea; col. Ion Popescu, colonel Ali Murtaza, ing. Vernescu, subdirector al porturilor maritime (...) municipiului nostru; Gh. I. Dimitriu, directorul Fundației culturale regale regionala Dobrogea; Cioroianu, directorul primăriei; dr. Nicolae Teodoreanu, inspector general veterinar și director al oieriei Palas; Andrei Alexandrescu, președintele Camerei de muncă din Constanța; Traian Antonescu, chestorul poliției Costică Nicolau, șeful Siguranței locale; preoții Marin Rădulescu, referent cultural, Costică Staicu, secretarul episcopiei Tomisului.

Serviciul religios și jurământul

Solemnitatea a fost deschisă printr-un serviciu divin, oficiat de P.S. episcop Gherontie al Tomisului și Durostorului, asistat de un sobor de preoți. Răspunsurile au fost date de corul episcopiei.

După terminarea slujbei, d. Radu Roșculeț a comandat pentru onor și toți cei prezenți au repetat după erarhul Tomisului; formula sacramentală a jurământului, în timp ce muzica marinei regale întona în surdină rugăciunea.

Cuvântarea P. S. Episcop Gherontie

P. S. Episcop Gherontie a deschis seria cuvântărilor. P. Sfinția Sa a spus între altele următoarele: În toate timpurile și la toate popoarele, s'a obișnuit a se folosi formula sacră a jurământului fie pentru a se confirma un adevăr, ori a se spulbera o minciună, fie pentru a veni cu toată garanția întru păstrarea unei făgădueli solemne. Jurământul de credință și devotament este și în datina românească. Voivozii trecutului nostru eroic mergeau, în preajma luptelor cu dușmanii hrăpăreți, în fața sfintelor altare și se legau înaintea lui Dumnezeu că vor fi dăruitori largi ai bisericii și așezămintelor ei. Domnia voastră ca mărturisitori ai învățăturilor evanghelice și ca demni urmași ai eroilor din lungul sbucium al trecutului românesc pentru înfăptuirea unității naționale, ați îndeplinit azi o datină creștinească și românească, în acelaș timp.

Cu câteva clipe mai înainte ați făcut legământ sfânt că veți depune toată strădania dvs. mergând până la jertfa de sine, pentru propășirea țării. Ați jurat solemn pentru Țară și Rege. Jurământul acesta vă dă mari obligații. Cea dintâi datorie vă este să lucrați din răspuțeri, pentru liniștea și înflorirea internă a țării noastre. Sunteți ostași (...) călăuzitoare a vieții dvs. jertfa de care dă dovadă zilnic prea înțeleptul și prea iubitul nostru Suveran, Majestatea Sa Regele.

Discursul d-lui subsecretar de Stat Horia Grigorescu

Ca băștinaș al acestui Ținut și cetățean al Municipiului Constanța aduc un călduros salut delegaților și demnitarilor F.R.N. prezenți la Constanța pentru îndoita solemnitate.

Instalarea Dvs. în funcțiunile de conducători ai vieții politice și jurământul pe care-l depuneți vă leagă a servi cu credință și devotament organismul politic din care faceți parte și interesele publice atunci când veți fi chemați a lua răspunderea activității în folosul obștesc.

Această solemnitate constituie încă pentru noi și prilejul de a preciza importanța și sensul noii așezări politice.

Care a fost necesitatea politică a constituirii F.R.N. o arată principiile fundamentale care stau la baza creierii acestui organism politic.

În primul rând principiul unirii într'un mănunchi al tuturor forțelor politice ale națiunii vând ca unic scop întărirea și înălțarea patriei.

„Solut rei publicae suprema lex est”.

Iată porunca transmisă prin instinct și de veacuri națiunii românești atunci când împrejurări vitrege chemau laolaltă spre a constitui o forță de rezistență, pe toți fii neamului.

Țara nu-și poate permite luxul luptelor sterile, al vrajbei, al îndârjirii dușmane dintre frați. Chemarea Suveranului a trezit simțămintele de conservare ale acestui neam și l-a îndrumat să nu pregete a fi unit, pentru a putea fi tare.

Din această necesitate s'a născut organizația F.R.N. care are o chemare adresată sufletului și înțelegerii românești:

„Credință și muncă pentru neam și Rege”, credință în forțele spirituale ale poporului românesc”.

Credință în posibilitățile de dezvoltare culturală ale acestui neam, chemat să continue opera civilizatoare a celor ce ne-au așezat pe aceste meleaguri.

Credință în legăturile sfinte de familie care constituiesc piatra de încercare de rezistență și de dezvoltare ale unui neam.

Credință în opera de armonie și pace și de înțelegere a moralei noastre creștine care ne-a asigurat de veacuri păstrarea națională și așezarea definitivă pe aceste meleaguri.

Pentru prima dată în istoria politică a poporului nostru, (...) este chemată la conducere, la cinstire, la răsplată. Este drept este corect ca cei ce creiază prin munca lor să fie chemați la răspundere, la conducere efectivă a autorităților de Stat.

Organizațiile profesionale în noul regim politic au rostul de a ocroti, de a încuraja munca, de a forma elementele selecționate și merituose care trebuiesc chemate la îndrumarea Țării.

Selecționarea prin merite, selecționarea prin muncă, iată (...) justă aplicațiune ca în acest colț de țară care a ajuns la dezvoltarea ce se vedește astăzi în toate ramurile de activitate prin muncă neostoită de colon îndrăzneț și hotărât în lupta cu elementele naturii și vitregia împrejurărilor.

Întregul efort pentru propășirea elementului românesc în țara unde majoritatea populațiunii o constituie acest neam care s'a păstrat din Carpați și până la Mare cu specificul său luptând veacuri de-a rândul cu toate dușmăniile și rezistând pe aceste bastioane ale civilizației occidentale împotriva tuturor năvălitorilor și a tuturor cotropitori.

Vom încuraja și vom așeza în locul de conducere elementele românești îndrituite să fie la cârma Țării și în fruntea activității politice și economice a Țării. Ne vom înțelege însă cu toate elementele minoritare care se încadrează în ritmul vieții

românești și care prin acțiunea lor și activitatea or dovedesc că sunt cetățeni devotați și leali ai Statului.

Și pentrucă situațiunea se potrivește, ce exemplu mai frumos poate da altă regiune de cât acest Ținut al Dobrogei care de zeci de ani de stăpânire românească înțelege să armonizeze interesele diverselor naționalități cu interesele națiunii dominante astfel încât la noi o chestiune minoritară nu s'a pus vreodată, nu s'a discutat pentru că nu a existat.

„Credință și muncă pentru neam și Rege”.

Trecutul poporului nostru are ca semn de distincțiune politică ideia de conducere a Domnului care a fost pârghia de rezistență națională.

Domnul a fost și trebuie să fie înalt dregător.

Domnul a fost și trebuie să fie înalt comandant de oaste.

Urmărind această tradiție monarhică F.R.N. leagă înălțarea patriei de preamărirea și cinstirea respectuoasă a Domnului care poruncește și îndrumază și care știe în ceasurile de grea cumpănă în ceasuri de turburare și de neliniște să unească pe toții fii patriei, să-i împăcuiască și să conducă neamul spre limanul binelui și al consolidării Statului.

Și pentrucă vorbim într'un oraș și într'un Ținut în plină desvoltare, este locul să amintim că nicăeri ci la noi nu se vădesc mai în plin ocrotirea, înțelegerea și îndemnul monarhic.

Dinastia noastră a înțeles rostul economic și politic al eșirei la mare, a înțeles importanța Dobrogei și a Portului Constanța mai mult decât ori care din conducătorii noștri politici prin acea intuiție atavică transmisă de veacuri celor predestinați (...)

În Dobrogea totul păstrează pecetea regală și dacă ne închinăm cu pioșenie și cu respect în amintirea Regelui Carol I și cu nădejdi românești spre Suveranul nostru de astăzi care a înțeles și menirea acestei populațiuni de coloni muncitori și stăruitori și măreția operilor ce se pot înfăptui în această regiune în interesul public acordând și înțelegerea și Înaltul său îndemn și sprijin.

Cu credința în destinele acestui neam strânși uniți în jurul iubitului Nostru Suveran, Îndrumător și Ocrotitor de Țară voui încheia aducând prinos de slavă Celui care a putut face ca astăzi să fim împreună în slujba neamului și a Regelui.

Cuvântarea d-lui subsecretar de stat dr. Petre Topa

Am venit la această sărbătoare românească a Frontului Renașterii Naționale din ținutul Marea și a organizației județului Constanța de sub președinția d-lui deputat Radu Roșculeț.

Am venit să aduc salutul frățesc al Țării lui Mircea, al Drâstorului, al acestor frați veniți de peste hotare ca să se așeze definitiv pe aceste meleaguri.

Am venit să luăm jurământul de credință către Rege și țară înaintea crucii și a bisericii.

Frontul Renașterii Naționale, singurul organism politic cel mai firesc și românesc, este potrivit cu viața și istoria României Mari. Nu se poate concepe ceva mai românesc pentru viața organică a acestui (...)

Românii de aci, din ținutul Mării, au dovedit și dovedesc: credință, omenie și ospitalitate față de turci, această minoritate pașnică și loială, care a înțeles să se integreze în marea massă românească pe linia marilor ei idealuri încă dela 1877.

Populația musulmană, a dovedit loialitate care trebuie să constituie un exemplu și pentru celelalte naționalități ce trebuiesc să se integreze în această massă majoritară, românească.

Românii macedoni, așa cum au știut să moară, pe meleaguri străine, pentru graiul și simțirea strămoșească, vor ști să se jertfească pentru nouile idealuri ale țării.

Noi ținem să declarăm în fața bisericii, că vom apăra și vom muri pentru Rege și patria românească.

Cuvântarea d-lui dr. Isăcescu

Organizația FRN din municipiul nostru se mândrește că are oaspete pe președintele organizației ținutului Marea, pe d. ministru Mihail Ralea ca și pe d-nii miniștri dr. Petre Topa, președintele organizației FRN din județul Durostor, Horia Grigorescu, un distins fiu al acestui oraș precum și pe toți ceilalți reprezentanți ai organizațiilor FRN din județele ținutului Marea.

Mândria aceasta ne incumbă însă o dublă responsabilitate, fiind conștienți de greua însărcinare ce ni s'a dat întru îndeplinirea țelurilor frontului în acest românesc colț de țară. Dela noi se cer fapte positive. Urme strălucite ale civilizației romane, care s'au înscris în cetățile presărate în toate colțurile acestui pământ râvnit de toți, ne atestă origina noastră și drepturile noastre imprescriptibile de stăpâni în provincia lui Mircea cel Bătrân. Nimeni nu a avut și nu va avea nici pe viitor acest pământ în stăpânire decât românii.

Întinderea civilizației romane pe acest pământ s'a făcut prin legiunile aduse din toate părțile imperiului; astăzi asistăm la același proces împlinit de colonii aduși din toate unghiurile țării.

Cuvântarea d-lui Radu Roșculeț

• În numele organizației F.R.N. din județul Constanța, al cărei președinte am cinstea să fiu, îmi fac o deosebit de plăcută datorie de a întâmpina cu cele mai calde și mai devotate simțăminte pe d. Mihail Ralea, ministru al Muncii și președinte al organizației F.R.N. din județul Marea, care ia astăzi primul contact direct cu organizația noastră.

Încă dela desemnarea d-lui ministru Mihail Ralea ca președinte al organizației F.R.N. din ținutul Marea; am avut îndrumarea și conducerea unui mare animator, care și la conducerea ministerului Muncii și-a legat numele de opere de mare interes național și social ce au creat o soartă mai bună muncitorimii românești.

În opera de organizare și de consolidare a acestui nou organism politic al Frontului Renașterii Naționale, când este nevoie de multă muncă, stăruință, entuziasm și spirit de sacrificiu, suntem siguri că prezența domnului ministru Mihail Ralea, la conducerea organizației FRN din ținutul Marea, va constitui un fățiș îndreptar și o permanentă încurajare care ne va ușura mult sarcina ce apasă pe umerii conducătorilor FRN din județul Constanța.

Același cuvânt cald de bun sosit în mijlocul nostru, îl adresez și celorlalți oaspeți distinși cari onorează cu prezența lor

solemnitatea de azi și reprezentanților F.R.N. din celelalte trei județe ale ținutului nostru, Durostor, Caliacra și Ialomița.

Solemnitatea cetățenească de astăzi prezintă pentru noi o însemnătate deosebită și dela început suntem datori să subliniem că suntem pe deplin pătrunși de datoriile ce ni le incumbă legământul ce am făcut acum. Alături de conducătorii organizației de ținut, noi, conducătorii FRN ai județului Constanța, și-a tuturor comunelor urbane și rurale din județ; am jurat credință Majestății Sale Regelui, dragoste și jertfă. (...)

Am reînnoit așadar mărturisirea profundului nostru devotament către Tron și Rege, și dragoste până la jertfă pentru scumpa noastră patrie, simțăminte pe cari populațiunea județului nostru le-a manifestat cu hotărâre și pe timpuri de pace și în vremuri de restriște pentru neamul nostru.

Am făgăduit în acelaș timp ascultare și supunere Frontului Renașterii Naționale.

Nu este greu să înțelegem rostul alcătuirii acestui organism politic de solidaritate națională.

Să ne întoarcem gândul cu puțini ani în urmă și vom vedea tabloul situației primejdioase la care ne aduseseră sistemul luptelor politice dintre prea numeroase partide și atunci vom pătrunde mai temeinic și mării Suveranului nostru, care a pus capăt luptelor dintre frați și i-a chemat pe toți sub acelaș steag al marilor interese naționale românești.

Care este cetățeanul conștient, care fără a se considera absent dela cele mai elementare îndatoriri, mai putea rămâne surd la chemarea unei organizațiuni politice a cărei deviză este: Regele, Națiunea, Muncă și Credință și ale cărei principale țeluri sunt: înălțarea patriei prin întărirea ideii naționale, a cultului monarhic, a solidarității fiilor ei, întărirea familiei prețuirea dreptății sociale, organizarea profesională în concordanță cu prevederile noii Constituții ș.a.!

Care este românul care să nu se înroleze în cadrele aceleiași organizațiuni chemată să fie interpretul intereselor cetățenești și profesionale pe lângă guvern și administrație, fiind

chemat deasemenea să vegheze și să informeze pe cei în drept, asupra mersului administrațiilor publice?

Chemarea Suveranului ne-a adus pe toți în sânul Frontului Renașterii Naționale și am făcut-o cu deplină conștiință și cu nesdruncinată hotărâre, de-a contribui ca această înjghebare politică să fie temeinic organizată și să devie și să rămâe un organism viu care să trăiască și să răspundă rostului și speranțelor ce s'au pus în el.

În privința organizației F.R.N. din județul Constanța, primele manifestațiuni din toate colțurile județului ne-au dat bucuria de a constata că înalta chemare de solidarizare și de pacificare este înțeleasă și urmată de toată lumea și ne-au dat dreptul să sperăm că prin muncă și stăruința noastră a tuturor și, cu sprijinul prețios al domnului președinte al F.R.N., din ținutul Marea cum și a forurilor conducătoare centrale vom reuși să învingem toate greutățile inerente oricărui început de organizare și vom putea dăruia F.R.N. una dintre cele mai solide organizații județene.

Așa am înțeles noi cei din județul Constanța și chemarea căreia am răspuns și legământul pe care l-am prestat și aceasta este făgăduiala pe care v'o facem dv., d-le președinte al organizației FRN. din ținutul Marea.

Vă rugăm să transmiteți M. S. Regelui simțămintele de adânc devotament al întregii populațiuni a județului Constanța unită și solidarizată sub acelaș steag politic al Frontului Renașterii Naționale și dv., d-le președinte, să credeți în hotărârea și în temeinicia simțămintelor noastre și să credeți că organizația FRN din județul Constanța este permanent la datorie și gata pentru orice jertfă în interesul suprem al țării și al Coroanei.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Sănătate!

Cuvântarea d-lui ministru al muncii prof. Mihail Ralea

Sunt deosebit de fericit de a asista astăzi la jurământul organelor de conducere F.R.N. din ținutul Marea, județul și municipiul Constanța, care însemnează începutul unei lupte pline de făgăduinți. Această zi de sărbătoare, de nădejdi și de fapte pentru viitor ne impune un moment de reculegere. Să aruncăm

puțin privirile înapoi, la cele ce se întâmplau acum doi ani, când românii se sfâșiau între ei, spre a înțelege rostul organizației noastre.

Țara era împărțită în tabere de lupte, în obiective de ură. Și (...) când nu se nutrea decât ură și dușmănie, țara nu putea merge înainte.

Felurite erau motivele de ură ale românilor, dar trei dintre ele ajutau la destrămarea sufletului național.

Lupta între partide: lupta de clasă și lupta între generații. Partidele politice cari decăzuseră nu făceau altceva decât să exploateze printr'un fel de sindicat al exploatării puterii, interesele particulare. Prin spiritul lor de partizanat, ele favorizau pe orice adept al luptei fratricide, ele nesocoteau munca și valorile. Selecțiunea elitelor era viciată.

Astăzi, aceste partide unite s'au contopit într'un singur organism: Frontul Renașterii Naționale, care a captat nu numai energiile și valorile, dar a și adoptat punctele pozitive ale diferitelor ideologii ale partidelor din trecut.

Lupta de clasă împărțea țara în două tabere: deoparte, capitalul, nu totdeauna înțelegător, iar pe dealtă parte muncitorimea sărăcită și înveninată de campanii demagogice se transformase în sucursale ale partidelor politice.

Astăzi, capitalul a înțeles să facă o serie de concesiuni, acceptând legi ca: minimum de salarizare, pensionarea bătrânilor etc., iar muncitorimea împăcată, s'a încadrat organic în F.R.N. și luptă frățește cu noi toți pentru victoria finală.

Dar ceeace era mai trist, mai sinistru era lupta între generații. Istoria a mai cunoscut lupte de rasă, lupta de clasă, lupte de credinți religioase, dar nu a înregistrat lupta între părinți și fii. Părinții își urau fii, cari la rândul-le își disprețuiau părinții. (...) generațiilor, dând primatul tineretului, conciliind entuziasmul, tinereții cu experiența bătrânilor într'o fecundă și echilibrată sinteză.

Uitând de tot ce ne desparte ideologia de ură ca și vechi rancune, uitând originile noastre, diverse și strânși numai de

ideologiile ce ne unesc să facem zid în jurul iubitului nostru Suveran, să făurim un destin mai bun pentru nația noastră.

Națiunea organizată în F.R.N. va aduce noi stimulente pentru un randament mai mare în creiația economică și spirituală a neamului.

Să luptăm pentru Rege și Națiune! Sănătate!

Defilarea

Toți parlamentarii și reprezentanții autorităților civile și militare au luat loc în tribuna oficială, situată în fața palatului rezidențial din Piața Independenței, de unde au primit defilarea.

Într'o ordine desăvârșită și o ținută ireproșabilă, în sunetele marșului FRN, intonat de muzica marinei regale, au defilat membrii sfatului și secretarii FRN din ținutul Marea, județul și municipiul Constanța, precum și unitățile gărzilor naționale în frunte cu comandanții respectivi.

Consfătuirea dela Rezidență

Solemnitatea fiind încheiată la orele 12,30, d. ministru Mihail Ralea a primit, în sala de conferințe a palatului rezidențial pe conducătorii breslelor din ținutul Marea, în frunte cu dl. Petre Stegărescu, inspectorul muncii și d. Andrei Alexandrescu, președintele Camerii de muncă din localitate.

În cadrul acestei consfătuiri d. ministru al muncii s'a interesat îndeaproape de dezideratele breslașilor, promițând că va face tot posibilul ca ele să fie soluționate în cel mai scurt timp.

Banchetul dela Casinou

Organele de conducere ale F.R.N. au luat apoi masa în comun în sala de festivități a casinoului municipal. La toasturi au ridicat d-nii: ministru Ralea pentru Majestatea Sa Regele; d. Radu Roșculeț pentru d. Gh. Tătărescu, președintele consiliului de miniștri; d. dr. Isăcescu pentru d. Vaida Voevod, președintele FRN; d. Ion Bentoiu, pentru d. ministru Ralea, iar d. Jean Dinu a adus salutul sătenilor județului Constanța.

Pentru d. subsecretar de stat Horia Grigorescu a închinat d. Topa, subsecretar de stat la sănătate, d. dr. Vasilescu.

Au mai luat apoi cuvântul d-nii: Traian Constantinescu, ajutor de primar, Vasile Covată, Căpitan Nic. Ștefan, Scipio Vulcan, general Teodor Nicolau etc.

Tuturor a răspuns d. ministru Ralea, care a schițat liniile mari ideologice ale frontului, la baza cărora se află principiul omului corect și iubitor al mulțimii. D-sa a încheiat interesanta expunere cu un aspru rechizitoriu la adresa trecutei vieți politice, apusă pentru totdeauna.

D.J., 36, Nr. 46, 7 mai 1940, p. 2, 3

CUM SE FACE TRANSFERUL POPULAȚIEI BULGARE DIN JUDEȚELE TULCEA ȘI CONSTANȚA

Programul îmbarcărilor din stațiile C.F.R. Comisiunea mixtă româno-bulgară pentru schimbul de populație ne trimite următorul comunicat:

La 1 Noembrie 1940 a început evacuarea vitelor aparținând supușilor români de origine etnică bulgară din județele Tulcea și Constanța, și urmează a fi transferați în Bulgaria. După cum s-a comunicat, transferul acestor locuitori se face:

Pentru cei situați la Sud c.f.r. Constanța – Cernavoda, cu căruțele, iar pentru ceilalți, cu șlepurile, (Dunăre), cu trenul și pe Marea Neagră (cu vapoarele).

Mișcările de mai jos au început în ziua de 5.XI.1940, iar cele pe apă și calea ferată în ziua de 6.XI.1940, îmbarcărilor având loc la: Măcin, Tulcea, Constanța, și în gările din tabelul de la punctul 3 de mai jos pentru celelalte:

Din populația de transferat, se vor evacua acum 60 de persoane, și anume: locuitorii din orașele Babadag, Tulcea, Măcin, Isaccea, Cernavoda, Medgidia și Constanța, înscriși în recensământul din 1930 și toți locuitorii din satele (cu masse compacte de minoritari bulgari) specificate mai jos:

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Principele Mihai (Zona 1), Regele Ferdinand și Nalbant din zona 2; Turda și Mihai Bravul din zona 3; Congaz și Vintilă Brătianu din zona 4; Lunca și Ceamurlia de Jos din zona 5; Mihail Kogălniceanu, Hagilar și Frecăței din zona 6; Beștepe și Hagighiol din zona 9; Ceamurlia de Sus, Camena, Eschibaba și Vasile Alexandri din zona 11; Cerna din zona 12; Traian din zona 13; Casimcea, Sarighiol de Deal și Beidaut din zona 14; toate comunele din zonele 15 (Ostrov) 16; (Lipnița), 17 (Dobromirul din Vale) și 18 (Mangalia); Ciocârlia de Sus și de Jos, Mereni, Osmancea, Biruința, Topraisar, Voevodul Mihai, Tuzla, Eforie, Carmen Sylva, Techirghiol, Agigea, Cumpăna, Straja și Bărăganul, din zona 20; zona 21 (Baia, Pandurul și Mihai Viteazul); Fântânele, Râmnicul și Grădina din zona 22; zona 23 (Sinoie și Istria, Corbul, Săcele și Nuntași din zona 24.

Programul îmbarcărilor din stațiile c.f.r. este următorul:

Data	Stația ce îmbarcă	Gara
8.XI	Frecăței	
16.XI	Regele Ferdinand	
22.XI	Hagilar	Cataloi
24.XI	Nalbant	
29.XI	Mihail Cogălniceanu	
10.XI	Concaz	
15.XI	Babadag	
20.XI	Turda	Babadag
30.XI,		
1-2.XII	Principele Mihai	
5.XII	Mihai Bravu	
12.XI	Ceamurlia de Sus	
14.XI	V. Alexandri	Mocani
16.XI	Eschibaba	
27.XI	V. Brătianu	
14.XI	Ceamurlia de Jos	
19.XI	Hamangia	Hamangia
27.XI	Beidaut	
30.XI și 1.XII	Lunca	

Dobrogea Jună. Caleidoscop

15.XI	Sinoe	
21.XI	Panduru	Mihai Viteazu
30.XI - 5.XII	Mihai Viteazul	
10.XI	Fântânele	
14.XI	Râmnicul	Domnești
28.XI	Istria	
30.XI - 4.XII	Sarighiol	
21.XI	Corbul	
24.XI	Grădina	
28.XI	Săcele	Târgușor
XI - 5.XII	Nunțași	
2.XII	Beștepe	
4.XII	Hagighiol	Tulcea
5.XII	Camena	Codru

General Gh. POTOPEANU

D.J. 36, Nr. 106, 14 mai 1940, p. 3

GESTUL REGAL

În zilele acestea în care singura nădejde de mântuire este în noi, în puterile fizice și sufletești ale țării, nevoia economiei în toate este cea mai mare.

Economie și muncă, iată comandamentele zilelor de astăzi.

Pilda a pornit de sus.

Gestul M. Sale Regelui de a renunța la sărbătorirea celor zece ani de rodnică și strălucită domnie, este o pildă pe care întreg neamul nostru a înțeles-o în toată adâncă ei valoare etică, în toată înalta ei semnificație patriotică.

Nu este acum timp de sărbătoare.

Sărbătoarea cea mai sfântă și cinstirea cea mai înaltă se unesc în munca neîntreruptă pentru țară, pentru împlinirea nevoilor ei grabnice.

Regele nu va fi sărbătorit pentru cei zece ani de domnie, nici cu discursuri, nici cu muzici, nici în alte obicinuite feluri.

Va fi sărbătorit printr-o zi de muncă.

Este cel mai sublim omagiu pe care îl aducem Regalității, cea mai pilduitoare lecție pe care această Regalitate o dă celor de azi și celor din viitorime.

D.J. 36, Nr. 54, 25 mai 1940

VIZITA D-LUI MINISTRU AL AGRICULTURII ÎN DOBROGEA

D-sa este însoțit de 40 studenți agronomi

Sâmbătă dimineața a sosit la Constanța d. Ionescu-Sisești, ministrul agriculturii și domeniilor. D-sa era însoțit de 40 studenți universitari precum și de directorul său de cabinet d. Petrescu.

Atât la Constanța cât și în regiune, d. ministru al Agriculturii și studenții în agronomie au fost pretutindeni admirabil primiți, căpătând explicațiuni amănunțite asupra tuturor chestiunilor în legătură cu studiile ce le fac.

La Valul Traian, a fost vizitată stațiunea experimentală agricolă, unde oaspeții au fost întâmpinați de către d. ing. Burlacu, șeful stațiunii, după care au trecut la Murfatlar, unde au vizitat renumitele podgorii și școala de agricultură.

Atât în localitățile din județ, cât și la Constanța, d. ministru al agriculturii și studenții au fost conduși de către domnii: Ionel Banciu, președintele Camerei de agricultură și dr. Prutescu, inspector agricol și director al Camerei de agricultură Constanța.

În localitate, oaspeții au vizitat mai întâi marele abator de export, fabrica pentru fermentarea cașcavalului, după care au trecut în port. Aci, au fost vizitate silozurile, uscătoria de porumb, precum și toate celelalte instalațiuni ale portului.

Îmbarcați pe un remorcher, ministrul agriculturii și studenții au făcut o plimbare în bazinele portului și în largul mării.

Seara, camera de agricultură din localitate a oferit oaspeților un banchet la restaurantul 10 Mai. Au luat parte d-nii Ionescu-Sisești, ministrul agriculturii, (...) Ionel Banciu, președintele camerei agricole, dr. Prutescu, directorul camerei, ing. Burlacu, insp. Vineș, asistenții universitari și cei 40 studenți.

Duminică, au fost vizitate, centrul Ferdinand, ferma Hamangia și apoi pescăriile dela Jurilofca, după care oaspeții s-au îndreptat spre Tulcea de unde apoi vor continua călătoria în Deltă.

D.J. 36, Nr. 55, 28 mai 1940, p. 3

G-RAL ION ANTONESCU A FOST ÎNVESTIT CU DEPLINE PUTERI

MIHAI I

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională
REGE AL ROMÂNIEI

La toți de față și viitori sănătate

Având în vedere prevederile decretelor legi din 5 septembrie 1940. Am decretat și decretăm:

Art. 1. – Învestim pe Domnul General Ion Antonescu, președintele Consiliului de Miniștri cu depline puteri pentru conducerea Statului Român.

Art. 2. – Regele exercită următoarele prerogative regale:

- a) El este capul oștirii;
- b) El are dreptul de a bate monedă;
- c) El conferă decorațiunile române;
- d) El primește și acreditează ambasadorii și miniștrii plenipotențari;
- e) El aprobă modificarea legilor organice și numește primul ministru însărcinat cu depline puteri.

Art. 3. – Toate celelalte puteri ale Statului se exercită de Președintele Consiliului de Miniștri.

Dat în București, la 5 Septembrie 1940.

(ss) MIHAI

D.J. 36, Nr. 87, 7 septembrie 1940

**TRUPELE DEPUN JURĂMÂNTUL
PENTRU NOUL REGE**

Eri după amiază, la biserica militară din curtea cazărmilor de artilerie, trupele aflătoare în garnizoana Constanța, au depus jurământul de credință pentru M.S. Regele Mihai I.

La ceas de domnie nouă

La începutul unei noi domnii, când nădejtile Românilor se leagă de tânărul cuminte care în clipele cele mai dramatice ale istoriei noastre urcă treptele tronului, să ni se permită ca în loc de orice altă urare să reamintim câteva din cuvintele pe cari Mihail Cogălniceanu le adresa lui Alexandru Cuza, ales Domn al Moldovei, la 5 Ianuarie 1859:

„Fii omul epocii, fă ca legea să fie tare; iar tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun, fii blând, fii bun.

Fă dar ca domnia ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile și urile dintre noi și reintroduce în mijlocul nostru strămoșeasca frație.

Fii simplu, Măria Ta, fii bun, fii Domn cetățean; urechea ta fie pururea deschisă la adevăr și închisă la minciună și lingușire.

Fă, o Doamne, ca prin dreptatea Europei, prin dezvoltarea instituțiilor noastre, prin simțămintele Tale patriotice, să mai putem ajunge la acele timpuri când Alexandru cel Bun zicea ambasadurilor împăratului din Bizanț, că:

„România nu are alt ocrotitor decât pe Dumnezeu și sabia Sa.”

Să trăiești, Măria Ta!”

D.J. 36, Nr. 87, 7 septembrie 1940, p. 2

**D. GENERAL ION ANTONESCU
ÎNSĂRCINAT CU FORMAREA NOULUI GUVERN**

CAROL AL II-lea

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională

REGE AL ROMÂNIEI

La toți de față și viitori sănătate

Văzând demisiunea ce Ne-a încredințat Guvernul
nostru, pe baza art. 46 din Constituțiune,

AM DECRETAT ȘI DECRETĂM:

Art. I. – Această demisiune este primită de NOI.

Art. II. – Domnul General Ion Antonescu, este numit
Președinte al Consiliului Nostru de Miniștri și se însărcinează cu
formarea Noului Guvern.

Dat în București la 4 Septembrie 1940.

(ss) CAROL

D.J. 36, Nr. 87, 7 sept. 1940

SUSPENDAREA CONSTITUȚIEI

CAROL AL II-lea

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională

REGE AL ROMÂNIEI

La toți cei de față și viitori sănătate

Văzând starea de extremă necesitate în care se găsește țara,
Am decretat și decretăm:

Art. 1. – Se suspendă Constituția promulgată la 27
Februarie 1938 și publicată în „Monitorul Oficial” No. 48 din 27
Februarie 1938.

Art. 2. – Corpurile Legiuitoare se dizolvă pe data acestui Decret-Lege.

Art. 3. – Președintele Consiliului Nostru de Miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestui Decret.

(ss) CAROL

Președintele Consiliului de Miniștri,

(ss) General Ion Antonescu

PROCLAMAȚIA CĂTRE ȚARĂ A NOULUI PRIM MINISTRU

Români,

În aceste ceasuri de zdruncinarea României și de sfâșierea Neamului, am luat conducerea Statului, prin înțelepciunea M. S. Regelui.

Nu este un guvern nou, ci un regim nou.

Nu vorbe, ci acțiune.

Nu șovârșire, ci faptă.

Un trecut grav și dureros s-a închis.

Peste el nu voi trage vălul uitării, ci al dreptății.

Dar, azi trebuie să salvăm Statul și Națiunea.

Cu toată conștiința și strădania, trebuie să-i ștergem rănile, să-i adunăm puterile, să-i ridicăm onoarea și să-i asigurăm viitorul.

Într-o suferință, dar și într-un gând, într-o singură putere.

Durerea trebuie să ne învețe, să ne înalțe. Popoarele adevărate își torc din înfrângeri marile destine.

Români,

Vrajba să înceteze. De oriunde, și prin oricine.

Lupta să fie numai pentru Stat.

Înțelegerea și clemență regală au înlesnit ca și ultimele frământări să se închidă fără sancțiune într-un suflu de libertate.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Prigonirile au încetat. Acum, tineretul, nădejdea curată a Neamului, trebuie să-și împlinească datoria.

Fața lumii se schimbă. Națiunea noastră să-și dovedească prezența în istorie.

Numai prin jertfă și prin muncă vom putea birui.

Vă cer tuturor grija și fapta.

Mă îndrept spre inimile voastre și vă cer iubirea pentru Țară; mă adresez cugetelor voastre și vă cer încredere în Neam; mă adresez puterilor voastre și vă cer să le dați Patriei, muncii noastre comune.

Funcționarii Statului să înțeleagă că pe ei se reazimă totul. Să-și merite răspunderea.

Cinstea, legalitatea, dreptatea și munca să le îndrumeze acțiunea. O cer tuturor.

Voiu constitui Guvernul pe baze noi.

Programul vi-l voi prezenta, ca să-l judecați toți.

El va izvorî pe deantregul din crezul naționalist integral.

Treptat, vom proceda la reforma Statului.

Vom adânci bazele legăturilor noastre de azi.

Cu credința în Dumnezeu, în dreptul sfânt și nepieritor al Neamului,

Înainte, la datorie.

D.J. 36, Nr. 87, 7 septembrie 1940

CÂTEVA DATE STATISTICE ASUPRA

DOBROGEI DE SUD

Din suprafața Dobrogeii de sud totalizată la 772.660 ha, terenul arabil reprezintă 468.771 ha., adică 60%; fânețe naturale și pășuni 54.444 ha.; livezi și viile 9.520 ha.; iar pădurile 102.908 ha. În chintale, producția vegetală a acestei regiuni (...) a fost pe 1939:

Grâu 1.326.393; Secară 632.794; Ovăz 98.113; Orz 452.730; Porumb 1.618.797; Mei 12.366; Fasole 75.410; Rapiță

38. 480; Floarea soarelui 145.748; Bumbac 17.608; Vin 349.398; Tutun 8.799.

Iată, zestrea animală de care dispunea Dobrogea de Jos, în momentul cât ea a fost trecută Bulgariei.

Cai 79.520; Bovine 67.969; Oi 548.984; Capre 18.607; Porci 46.399; Păsări de curte 675.018; Stupi de albine 12.963.

D.J. 36, Nr. 90 , 18 septembrie 1940, p. 3

TULCEA

de John FOSCOLO

V

O dominație asupraitoare de cinci veacuri și mai bine a dăinuit în Tulcea fără a micșora, fără a atinge măcar ființa MOCANILOR-OIERI stabiliți pe meleagurile dobrogene.

Cărările ce duceau la pășunile bogate de prin șesurile dunărene cu ernaticele bine înjghebate, contribuiau la așezări fără gând de înapoiere mai ales că și fetele românce, fiice ale înaintașilor, erau acolo gata să aline dorul de cămin, resimțit de tinerii proaspăt sosiți, urmași ai căii de bună datină...

Cinci veacuri și mai bine de jug străin nu i-au putut clinti din locurile dragi lor. Căminul odată făurit era cămin pe vecie. Cămin ce prin căldura lui ușura toate poverile și aducea mângâierile spuse în graiul propriu, darul neprețuit hărăzit lor.

- „Bine ai venit printre noi, FIULE... era urarea rostită de unchiașul octogenar BOAMBA la descălecarea Generalului Angelescu. O urare asemănătoare poate celeia ce prin timpuri a fost adresată și lui, când a fost primit la rîndul său acolo...

Tulcea românească era răsplata dotă lor, MOCANILOR-ARDELENI, cari nu știut să-și impună ființa în ciuda năpădirii a fel de tel de seminții străine, unele chiar dușmane lor.

ARDEALUL a putut arăta în anul 1878, aci, departe, departe departe de plaiurile lui, peste munți și dealuri, peste ape nespus

Dobrogea Jună. Caleidoscop

de mari, ceace ROMÂNUL de astăzi, cu toată întregirea neamului făurită doar în sânge, cu toate bogățiile la îndemână hărăzite lui de Dumnezeu, nu a putut concepe decât ASTĂZI sub apăsarea unei năprasnice restriști atât de greu și de adânc simțită.

ARDEALUL ciuntit astăzi din vina... de ce să nu o mărturisim?... a ROMÂNILOR LAOLALTĂ. Ardealul înstrăinat care se pregătește iarăși în tainica sa jale pentru opintirea menită să păstreze crezul său milenar, Ardealul subjugat, va cuprinde MUSTRAREA DE CUGET a tuturor Românilor, mai ales a acelor cari nu prea s'au sinchisit de îndatoririle sacre ce derivă mai întotdeauna din drepturile căpătate.

Facă Domnul ca în ceasul acesta din urmă MINTEA românească să adâncească ceia-ce ar fi trebuit să fie cândva dar nu a fost ceia-ce TREBUE să fie astăzi și în viitor.

Căci Ardealul, leagănul Românismlui, Ardealul duios și dulce, Ardealul frate, smuls din sânul frățietății române, Ardealul cu lacrimile revenite pe genele lui e PREZENT, e VIU, e... REMUȘCAREA apăsătoare de care Românu nu se va despovăra decât alunei când jertfa impusă de oameni va lua capăt cu voia celui de sus.

Ardealul care a știut mai eri prin glasul lui Mureșeanu să deștepte pe Român din somnul cel de moarte, nu va putea oare astăzi să smulgă pe fratele său slobod din nepăsarea în care s'a lăsat de mult adâncit?

Vocea sângelui, cea care a știut să răsune prin văi și prin câmpii, nu va ști oare să îndemne pe toți spre țelurile exprimate de GENERALUL purtătorul viguros al nădejzii românești ?

Sigur că DA. Căci Ardealul obidit, Ardealul MARTIR e acolo, GATA să însufle la rându-i, suprema năzuință a Românu de astăzi, a copilului și la nevoie a nepotului de mâine, de a fi alesul ca și Generalul Angelescu la Tulcea, menit să primească din buzele unui unchiaș pletos de DINCOLO, urarea cea de bună pomină:

- „Bine ai venit, Fiule..”. Urarea cea părintească, urarea smulsă din sfânta slovă a Evangheliei noastre strămoșești urarea iertătoare a bunului părinte care îndură cele rele că doar prin îndurarea lor, FIUL RATACIT să-și înțeleagă rostul în viață.

Deci usuce-se ochii de plânsul sterp. În schimb o râvnă fără preget către supremul țel; **RENAȘTEREA CONȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI** și prin ea la îndeplinirea îndatoririlor sacre, **SINGURELE** cari duc la ținta râvnită.

Ierte-mi-se abaterea din subiectul narațiunii mele.

Cronicarul s'a lăsat încovoiat și el de povara ce o simte în acest an de desnădejde, 1940, an de grea amintire și de încercări cumplite.

A simțit nevoie să dea curs durerii sale...

O ocolire de altfel prielnică și care va servi și la o mai bună tălmăcire a istoriei contemporane a Dobrogei, atât de strâns legală de **ARDEALUL** neperitor și mereu viu în gândurile și simțirile Dobrogenilor.

D.J. 36, Nr. 90 , 18 septembrie 1940, p. 3

RELAȚIILE CU VECINII ȘI MINORITARIII

Un comunicat al Președinției Consiliului de miniștri

Generalul Antonescu roagă toate autoritățile de Stat în subordine, publicul românesc din toate clasele sociale și de toate categoriile, mai ales pe acelea din Transilvania, să-i dea răgaz să înfăptuiască tot ceea ce dorim cu toții.

Pentru aceasta, este nevoie de ordine internă și de relații corecte cu toți vecinii.

De aceea, roagă pe toți, dela mic la mare, dela tânăr la bătrân, să se gândească, că orice act neuman și de ilegal tratament aplicat individual, sau colectiv elementelor minoritare care aparțin vecinilor, cărora am fost nevoiți ca o ispășire a greșelilor trecutului, să le cedăm, creiază dificultăți în primul rând Țării și nouă tuturor, dar și atrage scumpilor noștri frați, cari sunt astăzi sub alte stăpâniri, represalii dureroase.

Deci, fiecare să-și măsoare și gestul și cuvântul și să se gândească, că orice gest sau orice cuvânt necugetat aici, creiază dificultăți și suferințe fraților de dincolo.

Cer la toți ca omul, orice limbă ar vor vorbi el și orice credință ar avea, să fie tratat ca om. Justiția este singura în drept să pedepsească, după lege, pe acel dintre străinii cari sunt la noi, oricine ar fi ei dacă greșesc față de legele Țării.

În acelaș timp și presa și publicul să nu uite că România are astăzi ca singur și unic sprijin în afară Axa și în consecință Germanii și Italienii, cari trăesc printre noi, trebuie să fie socotiți și tratați ca frații noștri.

Așa cer interesele superioare ale Neamului și toții trebuie să se supună.

G-ral ION ANTONESCU

D.J. 36, Nr. 90, 18 septembrie 1940, p. 3

JUD. TULCEA A TRECUT LA ȚINUTUL MAREA

Prin înalt decret, județul Tulcea a fost trecut la ținutul Marea. Cu acest prilej credem nimerit a prezenta câteva date asupra acestui județ.

Județul Tulcea are o suprafață de 8626 km. pătrați. La 1 Iulie 1938, populația acestui județ era de 214.796 suflete.

Județul se împarte în următoarele 4 plăși: Babadag, cu 15 comune, Gurile Dunării, cu 22 comune, Măcin, cu 17 comune și Topolog, cu 18 comune. În total, județul Tulcea are 73 de comune.

Orașele din județul Tulcea sunt: Tulcea cu 21.149 locuitori, Babadag, cu 5.079 locuitori, Isaccea, cu 5218 locuitori, Măcin cu 6145 locuitori și Sulina cu 6371 locuitori.

În județul Tulcea locuiesc următorii supuși străini: 1125 italieni, 11 francezi, 2 elvețieni, 35 albanezi, 10 englezi, 1 belgian.

După naționalitate (etnicitate) locuiesc în județul Tulcea: 115.276 Români, 19.510 Bulgari, 4634 Turci, 372 Tătari, 2418 Germani, 3127 Greci, 12378 Ruși (Lipoveni, Haholi, etc.), și 16323 alte naționalități.

Românii reprezintă un procent de 62,6, Bulgarii 10,6, Turcii 2,5, Tătarii 0,2, Germanii 1,3, Grecii 1,7, Rușii 12,2 și diferiții 8,9 la sută.

După locul de naștere al locuitorilor, județul Tulcea este cel mai bine echilibrat din Dobrogea: 75 la sută din locuitori sunt

autohtoni, pe când în județul Constanța, numărul celor născuți în cuprinsul județului este de 52 la sută.

Datele de mai sus au fost extrase din lucrarea d'lui Dr. Sabin Mănuilă: *La population de la Dobroudgea și din Breviarul statistic al României*, vol. II din 1939.

D.J. 36, Nr. 90, 18 septembrie 1940

**COMISARIAT PENTRU SCHIMBUL DE POPULAȚIE
DIN DOBROGEA**

Art. 1. - Se înființează pe lângă ministerul afacerilor străine un comisariat general chemat să ducă la îndeplinire deplasarea de populație prevăzută în tratatul româno-bulgar de la Craiova din 7 Sept. 1940.

Art. 2. - Comisariatul general are următoarele atribuțiuni:

Execută evacuarea obligatorie a populației românești din Cadrilater și așezarea definitivă în Dobrogea, în locul populației bulgărești, precum și în alte regiuni;

Ia măsurile necesare pentru mutarea obligatorie a populației bulgărești din Dobrogea veche;

.....

Rezolvă toate problemele economice, sociale, culturale și juridice ce decurg din reșezarea populației românești din teritoriile evacuate sau emigrate.

Art. 3. - Comisariatul general va fi condus de un comisar general însărcinat cu executarea tuturor operațiunilor ce rezultă din transferul româno-bulgar de la 7 septembrie 1940. Această sarcină este încredințată reprezentantului ținutului Marea, care va lucra după directivele Ministerului afacerilor străine.

În îndeplinirea misiunii sale, comisarul general va fi asistat de specialiști cunoscuți în domeniul agriculturii, zootehniei,

sănătății publice și problemelor de populație și cadastru, administrative, transport, militare, juridice și culturale.

Din punct de vedere administrativ, comisariatul general va fi condus de un secretar general, având grad și atribuțiuni de secretar general de minister, care va coordona și va supraveghea toate lucrările, putând lua orice măsuri în cadrul delegațiunii primite de la comisarul general.

Art. 4. – Lucrările comisariatului vor fi executate potrivit dispozițiilor comisariatului general de un număr de delegați, ajutați de tehnicieni și investiți cu puterile necesare, care vor fi direct răspunzători de reușita misiunii ce le-a fost încredințată.

Art. 6. – Toate autoritățile de stat și instituțiile particulare sunt obligate să execute deciziunile comisariatului general luate în cadrul atribuțiunilor sale și datoare să înlesnească ducerea la îndeplinire a misiunii comisariatului general, punându-i la dispoziție:

a. Informațiunile în legătură cu problemele schimbului de populație;

b. Personalul tehnic și de specialitate necesar lucrărilor ce va fi cerut;

c. Ofițerii și gradele inferioare din armată detașați în prezent, la lucrările de evacuare, ca și vehiculele rechiziționate în acest scop rămân la dispoziția comisariatului general.

Art. 7. – Comisariatul va funcționa în București, în localul ministerului afacerilor streine, iar la Constanța, în localul ce i se va pune la dispoziție de rezidenția ținutului Marea.

Art. 8. – Direcțiunea comercială a colonizărilor din ministerul agriculturii se pune la dispoziție comisariatului general pe tot timpul funcționării acestuia.

Art. 9. – Ministerul de Finanțe va deschide pe seama Comisariatului general un credit pentru finanțarea operațiunilor de evacuare, imigrare și reasezare. În acest scop el va încheia o convențiune cu Banca Națională a României, prin care aceasta va avansa fondurile necesare până la concurența sumei de

500000000 lei, reprezentând prima tranșă forfetară ce urmează a fi vărsată de guvernul bulgar la 15 Ianuarie 1941.

Art. 10. – Comisarul general este administrator în sensul art. 8, alin. 2, din L.C.P.

Prin derogare dela art. 90, din L.C.P., comisarul general și delegatul său pot aproba fără licitație publică cheltuieli și plăți din fondurile ce le sunt puse la dispoziție, când natura acestora comportă urgență

Art. 12. – Numirea comisarului general și secretarului general se va face printr-o deciziune a conducătorului Statului.

Organizarea serviciilor comisariatului general, numirea și detașarea personalului se vor face prin deciziunile ministerului afacerilor străine.

Art. 13. – Toate nemulțumirile care decurg din măsurile luate, vor fi aduse prin acte semnate la cunoștința Președinției, unde s-a înființat un birou special.

Art. 14. – Nu se vor da ajutoare decât aceloră lipsiți total de mijloace.

Art. 15. – Ajutoarele încetează de îndată ce persoanele care le primesc și-au găsit întrebuințarea, cât și aceloră care refuză o întrebuințare ce li se oferă.

Toți refugiații, bărbați și femei, vor fi folosiți în comitetele de ajutorare, în serviciile care se ocupă de această chestiune la maximum. Aceasta pentru a micșora sacrificiile materiale făcute de Stat.

Art. 17. – Prezentul decret intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.

Art. 17. – Se abrogă decretul lege pentru înființarea comisariatului general al românilor din teritoriile evacuate, publicat în Monitorul Oficial din 4 Sept. 1940.

D.J. 36, Nr. 90, 18 septembrie 1940, p. 2, 3

CÂȚI BULGARI PLEACĂ DIN DOBROGEA

D. general Gh. Potopeanu președintele delegației române la comisiunea mixtă de schimb de populație, ne roagă să publicăm următoarea precizare:

Numărul de bulgari, stabilit de comisiunea mixtă româno-bulgară, și care urmează să fie repatriat până la 15 Decembrie a.c., nu este de 54000 de suflete, cum s-a publicat.

Adevărul este că se vor transfera în Bulgaria (așa cum prevede tratatul dela Craiova) toți supușii români de origine etnică bulgară din județele Tulcea și Constanța, dar că planul de evacuare admis de comisiunea mixtă, și care se află în curs de execuție, se ocupă numai de primele 60000 persoane.

D.J. 36, Nr. 106, 14 noiembrie 1940, p. 3

INFORMAȚIUNI

M. Sa Regele a cercetat eri regiunile devastate de cutremur în Capitală.

Direcțiunea generală a căilor ferate anunță că trenurile circula aproape normal în toată țara.

D-l General Ion Antonescu, conducătorul statului și președintele consiliului de miniștri a plecat aseară la Roma.

D-l George Chirea a fost numit și instalat în locul de primar al stațiunii balneare Eforia.

Producția de mere, pere și prune fiind scăzută în acest an, fabricile de marmeladă din țară au experimentat fabricarea marmeladei din dovleac, care va fi pusă la dispoziția consumatorilor.

Pagubele cauzate de cutremurul de Duminică în orașul și județul Constanța nu sunt mari și victime omenești nu sunt.

În afară de unele hornuri surpate, de crăpături în ziduri pe la clădirile mai mari, nu s-au înregistrat în oraș alte ravagii.

În județ, unele biserici au suferit stricăciuni mai mari.

Se desminte ca fiind cu totul de domeniul fanteziei știrea lansată de agenția Havas relativă la pretinse demisii din guvernul român. (...)

D.J. 36, Nr. 106, 14 noiembrie 1940, p. 3

DREPTATEA

de Al. GHERGHEL, fost prefect și decan al baroului

Multă lume, la noi, mai confundă încă, DREPTATEA cu JUSTIȚIA. Dar Justiția n'a fost și nu este decât instrumentul prin care se încearcă a se aduce, în domeniul realității, eternul și veșnic schimbătorul scop: Dreptatea. Nimic n'a fost în viața socială, mai relativ și mai supus îndoielii obștești, ca acest suprem ideal al dreptății. Pe vremuri, și poate și astăzi încă, rumânul, nu se sfia, și nu se sfiește, să spuie acelu ce-l întreabă de nevoile și suferințele sale: - Vrem o leacă de dreptate! Și nu de puține ori, îl auzim zicând: - Apoi dreptate e asta?

Mi s-a'ntâmplat și mie, pe vremea când făceam și eu o țără de politică, să'ntreb pe cei din preajma mea: - Măi fraților! și la urma-urmei, cam ce-ați dori voi să vă facă cei de la cârmă? Răspunsul era aproape unanim: - Vrem dreptate!... Astfel, am înțeles, că toate necazurile omului, toate neajunsurile lui, toate greutățile întâmpinate într-un trai mizer și anonim, toate suferințele, în fine, tot ce nu era cum ar fi dorit omul să fie, erau atributele luptei fără isbândă, eternă și îngrijorătoare, pentru cucerirea dreptății pe pământ!...

Și-mi ziceam: Această mulțime nătângă cere tocmai aceia ce nu se poate împlini nicicând! Căci în minte îmi flutura, atunci, dictonul celebru: - O sfânt ideal al dreptății, câte nelegiuiri se săvârșesc în numele tău!...

Fac și aceste însemnări ale mele, parte din cele mai dureroase constatări și creștături pe răbojul unui om necăjit.

Nu există însă oboseală și renunțare în marile bătălii ce se dau în decursul existenței umane, pentru dobândirea câștigului

final al cauzei. Știm cu toții că, chiar în timpul din urmă, Conducătorul Statului a însărcinat pe colaboratorul său, emeritul jurisconsult Mihail Antonescu, cu întocmirea celor necesare unei complete refaceri și reforme a Justiției noastre. Desigur, aceasta tocmai în vederea așezării unei cât mai bune și mai complete dreptăți la noi în țară. Se preconizează astfel reducerea legiuirilor existente, dela haosul și amalgamul prezent, la câteva cărți, înăuntrul cărora să se găsească pe scurt și pe înțelesul tuturor, nimic mai mult decât atâta cât va fi absolut necesar, ca fiecare individ să știe aceia ce constituie drepturile sale cât și îndatoririle sale. Atât față de el și de familia sa, cât și față de societatea în care trăiește.

Un neprețuit bine se va înfăptui astfel, prin reforma anunțată. Dar în același timp și Justiția, ca organ de asigurare a vieții proaspăt întocmite, va fi supusă unei profunde și definitive revizuirii. Incapacitatea și mediocritatea nu vor mai avea ce căuta în forurile respective. Acel ce va fi chemat, de azi înainte, să reprezinte, cum spunea Xavier de Maistre, pe Dumnezeu pe pământ, va trebui să fie, el, în prim rând, un suflet și o minte de elită. O selecție riguroasă se va impune în prealabil.

Poate că n'ar fi rău să nu se primească, în ordinul judecătoresc, nimeni, înainte de a fi făcut un stagiu efectiv de câțiva ani în ordinul avocaților. Judecătorul de mâine va fi avut astfel prilejul să facă mai intimă cunoștință, și cu suferințele omului, și cu greutatea traiului și cu valoarea muncii și cu adevărul ce stă la baza reală a dreptății. Și va învăța, în prefața carierei sale, să fie nu numai drept, dar și înțelegător al sufletului altuia!

Poate că tot astfel, judecătorul viitorului, nu va mai spune, pe tonul vagmistrului, avocatului bătrân, care cere ceva realizabil, și deloc ilegal: - „Nu se poate! nu discut! am terminat! -”

Aceste toate, constituiau, pe vremuri, caracteristicile judecătorului său, Rău, nu sever. Și răutatea n'are ce căuta în templul dreptății. Mai ales că rumânul are și vorba: „Tot omul prost e și rău”. Ori, nimic nu e mai dăunător în viața unei societăți, ce tinde spre progres, decât prostia!

D.J., 3 mai 1941

TRAMVAIUL LA CONSTANȚA

Introducerea tramvaiului la Constanța este un vechi deziderat al municipiului nostru. Astăzi, în fine se trece la realizarea lui.

În prezent se lucrează intens la construcția clădirilor necesare adăpostirii vagoanelor, precum și la terminarea uzinei care va da curentul electric pentru tramvae.

În curând se vor mai aduce 14 vagoane, așa că liniile fiind terminate peste două luni, în primăvară tramvaiul va fi în circulație.

Primele două linii principale, care vor funcționa în primăvară sunt: una care pleacă de la Poștă, pe Str. Carol, apoi B-dul Regina Maria, până la școala primară din cartierul Tăbăcărie; iar a doua linie care pleacă dela Tăbăcărie întorcându-se pe Bulevard, Str. Scarlat Vârnav, până la Piața Gării.

Linia principală se va prelungi în vară până la Mamaia.

D.J. Nr. 41, 1 decembrie 1942, p. 2

BASARABIA

S'au împlinit zilele acestea douăzeci și cinci de ani de la unirea Basarabiei. În clipele acelea dela 1918, când pământul țării era sfâșiat, Basarabia a venit la țara mamă, aducând cu ea nădejdea în Unirea cea mare, unire care n'a întârziat, fiindcă întregirea s'a făcut în același an, după o curgere grabnică a întâmplărilor istorice, curgere neașteptată aproape de noi cei cari, trăisem, cu câteva luni mai înainte, deznădejdea triumphiului morții în Moldova.

Basarabia s'a unit cu România așa cum se știe. Imperiul țarist se năruia și națiile îndelung oprimate își căutau drumul vieții lor proprii. S'au născut din această sfărâmare a imperiului țarist statele libere: Finlanda, Estonia, Lituania, Letonia, Georgia, Statul tătăresc din Crimeia și altele. Ce s'a întâmplat se știe: dacă republica dela Moscova n'a putut să le sugrume imediat, la

începuturile vieții lor, a căutat a face acest lucru mai târziu, la începutul războiului pe care-l trăim astăzi, U.R.S.S. a înghițit întâi jumătate din Polonia, pe urmă Statele baltice ale Letoniei, Lituaniei și Estoniei și a purtat război cu Finlanda în același scop. S'a repezit apoi asupra Basarabiei și Bucovinei de nord, pe care o voia ca un punct de plecare prin șesul Tisei spre Serbia și deci spre Adriatica și spre Mediterana. După puțin timp, împreună cu Anglia, trece în Iran, țintind spre Golful Persic.

Să nu mai pomenim celelalte pretenții spre Strâmători, la cari nici U.R.S.S. n'a renunțat, după cum nu renunțase niciodată nici Rusia țaristă.

Ce reprezintă Basarabia pentru Rusia?

Nu pământul ei roditor, nu industriile ei, nu naționalitatea locuitorilor ei sunt cuvintele pentru cari Rusia cere și vrea Basarabia.

Ea se sinchisește foarte puțin de toate acestea. Față de conglomeratul de naționalități cari alcătuiesc poporul ce ascultă de Moscova, ce contează câteva zeci de mii de Ruși, Ucraineni, Ruteni, Găgăuzi și Bulgari din Basarabia, ce contează milioanele de Români basarabeni?

Față de bogăția solului din imensa Rusie, ce contează Bugeacul Basarabiei, mai ales în anii secetoși?

Și față de formidabila industrie pe care s'a văzut acum că o posedă U.R.S.S., ce contează cele câteva industrii basarabene?

Rusia vrea Basarabia nu pentru ceea ce este, ci pentru ceea ce ea reprezintă prin așezarea ei la gurile Dunării.

Pe marea vale a Dunării, Rusia își va face drum spre inima Europei, spre Adriatica, spre tot ceea ce se află acolo, la izvoarele Dunării și dincolo de acestea.

Aceasta, înseamnă Basarabia pentru Rusia: o bază de plecare la atac împotriva Europei.

Dar pentru noi?

Pentru noi este însă-și viața pentru că, nu putem nesocoti, nu câteva milioane de Români, ci nici măcar un singur Român nu putem lăsa să se piardă.

Pentru noi, Basarabia nu este un pământ oarecare, o țară oarecare, un ținut oarecare.

Basarabia este istoria noastră, este amintirea lui Ștefan cel Mare, Basarabia este fața dinspre Răsărit a trupului nostru.

Iar dacă astăzi se prăznuiesc, cei douăzeci și cinci de ani ce s'au scurs de la dărâmarea graniței de pe Prut, să nu încercăm a face bilanțul realizărilor.

Aici contează foarte puțin realizările. Esențialul este prezența noastră ca stat la Nistru.

Deaceia facem război.

Ion Neicu

D.J., 39, Nr. 26, 28 mart. 1943, p. 1

O INTERVENȚIE REUȘITĂ A CAMERII DE COMERȚ Linie de autobuze până la obor

Se cunoaște importanța oborului local, în care se fac importante tranzacții nu numai cu producătorii din Ținut, dar și operațiile obișnuite într-o piață en-gros ca aceia instalată în acel loc.

Publicul consumator, ca și comercianții din Obor, au și unii și alții greuți în aprovizionare, din cauza izolării în care se află această piață.

Convins de necesitatea unor legături temeinice între oraș și Piața Obor, d. Gh. Stețcu, președintele Camerei de Comerț a făcut intervenții repetate pe lângă Primăria Municipiului, spre a se înființa în această direcție o nouă linie de autobuze care să deservească publicul consumator și comercianții care activează în această parte a orașului.

Față de argumentele atât de convingătoare aduse de d. președinte al Camerei de Comerț, Primăria a făcut cunoscut că a pus în vedere Soc. Săgeata să ia de urgență măsuri pentru înființarea unei noi linii de autobuze care să deservească târgul de cereale și piața engros din obor.

Un important deziderat al constănțenilor a fost rezolvat astfel datorită intervențiilor la timp ale d-lui Gh. Stețcu, animator în domenii atât de diferite.

D.J. 36, Nr. 39, 17 aprilie 1943, p. 3

**MAESTRUL AL. GHERGHEL,
decan de onoare pe viață al Baroului de Constanța
Copie depe diploma de onoare**

Comisiunea interimară a baroului de Constanța, convocată cu atribuțiuni de adunare generală potrivit art. 292 din legea pentru organizarea corpului de avocați din România și Decretului-lege Nr. 3862 din 26 Octombrie 1939 cu putere legală de a conferi titlu de DECAN PE VIAȚĂ;

Având în vedere activitatea profesională desfășurată în cadru de înaltă și demnă ținută morală de către d-l avocat AL. GHERGHEL, membru în baroul de Constanța și fost decan al acestui barou;

Având în vedere competența cu care a exercitat această profesiune, precum și talentul excepțional de vorbitor cu care s'a dovedit bogat înzestrat.

Având deasemeni în vedere puternica d-sale personalitate creatoare, distinsă printr'o neostenită și rodnică activitate în domeniul juridic și al literaturilor românești, ca scriitor și poet strălucit și neîntrecut reprezentant al poeziei dobrogene, pe tărâmul căreia a realizat o operă statornică de autentică valoare, în mod unanim recunoscută de lirica românească și apreciată la justa valoare de Academia Română – personalitate a cărei cultură literară s'a îmbinat atât de frumos cu cultura sa juridică.

Ținând seamă de aceste însușiri alese și merite excepționale și la propunerea făcută de către d-l I.C. Theodorescu Valahu, decanul baroului de Constanța, în conformitate cu dispozițiunile art. 11 din legea pentru organizarea corpului de avocați dela 5 Septembrie 1940;

Comisiunea interimară cu atribuțiuni de adunare generală

D E C I D E :

Se conferă titlul de „DECAN PE VIAȚĂ” al acestui barou, D-lui Avocat AL. GHERGHEL din Constanța.

Deciziune care se va comunica forurilor competente și se va

trece în registrele baroului de Constanța și în tabloul avocaților.

Decan:

(ss) Ion Theodorescu-Valahu

Membri: (ss) Dan Alecu, Bădescu Ion, Bujor Niculae, Chirănescu Mihail Al., Despina Ion, Fiacescu Victor, Huhulescu Scarlat, Oțelea Ion, Roșculeț Radu.

D.J. 39, Nr. 41, 19 mai 1943

VALORI MILITARE DOBROGENE COMANDORUL AL. STOIANOVICI

S-a vorbit, nu de mult, în coloanele acestui ziar, de un ales fiu al Dobrogii, ofițer al armatei de uscat, de colonelul ENACHE JUGĂNARU, care, în supremaîncordare a luptei dintre Răsărit, a valorificat, cu o rară promptitudine epică, virtuțile ostășești ale românului transdunărean.

Vrem să vorbim astăzi de un nu mai puțin distins fiu al Dobrogii, slujitor al armatelor de pe apă, de comandorul ALECU STOIANOVICI, recent plecat de pe meleagurile noastre, chemat fiind la comanda unei Mari Unități.

Comandorul Alecu Stoianovici, ca și colonelul Jugănanu, în lunga sa carieră militară, a înobilat, în sensul cel mai propriu, haina pe care o poartă, pentru că Comandorul Stoianovici, ca și colonelul Enache jugănanu, s-a integrat, până la completă identitate, cu simțul onoarei militare, cu profesiune însă-și văzută pe acest plan al onoarei, al virtuții și al devotamentului deplin. Printre ofițerii marinei noastre regale – printre meritoșii noștri ofițeri ai marinei regale – el și-a păstrat cu stoică bărbăție, cu sobrietate, cu abnegațiune, cu sacrificarea oricăror alte aspirații, ce nu se integrau în nobila chemare a carierei militare și misiunii ei, valoarea exemplului.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Ca și colonelul Enache Jugănarul, comandorul Stoianovici a fost de două ori brav: brav al armatelor și brav al îndatoririi ostășești de fiecare zi, brav al exemplului cotidian.

Brav al armelor a fost atunci când, în 1916, abia eșit, din Școala de artilerie, geniu și marină, ia parte la lupta pentru apărarea graniței de Sud, ca comandant de baterie; brav al armelor a fost atunci când, în 1937, în luptă cu elementele deslănțuite ale furtunei și ale mării, având pe bordul vasului ce-l comanda pe Majestatea Sa Regele Mihai – pe atunci Principe moștenitor – isbutește și învinge într-o încercare neegală; brav al armelor, în fine, când, în actualul război, a împlinit cu iscusință și prisosință toate misiunile ce i s-au încredințat.

Brav al îndatoririlor cotidiene a fost atunci când, fie ca dascăl al nouilor promoții de marinari, fie ca șef de Stat major de mare unitate, deasemeni fie ca specialist în hidrografie și realizator de cercetări hidrografice la noi, fie, în fine, în grelele și variatele misiuni ce le-a avut în străinătate, a știut să fie mai presus de toate, omul datoriei desăvârșite, omul unui singur țel: Patria.

Dacă profesiunea militară trebuie să fie și un sacerdoțiu – și trebuie să fie, pentru că, dela început și până la sfârșit, ea nu cunoaște decât un singur interes de slujit, fără transacție și fără compromisuri, interesul suprem al nației, precum nu trebuie să cunoască delăsare sau influență lăaturalnică în pofida realizării mari sau mici, de zile sau de epocă, a acestui interes suprem, - atunci comandorul Stoianovici a oficiat în sacerdot al profesiunii militare.

Deceia comandorul Stoianovici ca și colonelul Enache Jugănarul, rămâne – pildă vie – nu numai pentru slujitorii profesioniști ai armelor, dar și pentru „laicii” din afara rândurilor și tagmei militare.

Rămâne un profesionist al demnității și al onoarei.

Așa-l cunoaștem – așa va rămâne oriunde va fi chemat, să activeze și să răspundă.

El este al nostru, al Dobrogenilor, și-l revendicăm pentru galeria noastră de valori autentice.

„DOBROGEA JUNĂ”

D.J., 39, Nr. 41, 19 mai 1943, p. 1

PE UNDE VA TRECE TRAMVAIUL

Se știe că lucrările pentru așezarea liniei de tramvai au început. Deocamdată aceste lucrări se fac pe B-dul Regina Maria, de la Intersecția cu str. Carol și până aproape de uzinele S.C.E.C. Mai departe linia va trece în ambele sensuri de str. Scarlat Vârnav, până în fața Școlii Navale, pe str. Traian.

La început se plănuise ca tramvaiul să treacă pe str. Carol, însă, deși între timp s-a depozitat piatra necesară pentru terasamentul liniei, s-a revenit asupra acestui proiect, pentru a lăsa Str. Carol liberă fiind cea mai însemnată arteră de circulație a orașului.

D.J. Nr. 51, 5 iulie 1943, p. 2

MATERIAL PENTRU TRAMVAIE

Primăria municipiului a acceptat oferta d-lui Inginer Aurelian Dăscălescu pentru demontarea liniilor de tramvai și a stâlpilor pe porțiunile: un Km. linie Phoenix din str. Poloneză și 2 Km linie Vignol din drumul nou spre Arcadia din Odesa. Se vor plăti următoarele prețuri:

Pentru un Km linie Phoenix, 750.000 lei;

pentru un Km linie Vignol, 550.000 lei;

pentru demontarea unui stâlp, 3000 lei. Vor fi aproximativ 50 de stâlpi.

D.J. Nr. 68, 24 septembrie 1943, p. 2

LUCRĂRILE PENTRU INSTALAREA LINIILOR DE TRAMVAI ÎN CONSTANȚA

**Expunerea d-lui ing. Botta directorul uzinelor comunale
făcută în ședința consiliului de colaborare al municipiului**

După cum am anunțat, în ultima ședință a Consiliului de Colaborare al Municipiului, Dl. Ing. Botta, directorul Uzinelor Comunale Constanța a făcut asupra situației lucrărilor tramvaielor expunerea pe care o dăm în cele următoare.

„Pentru înființarea și exploatarea tramvaielor în Municipiul Constanța s-au adus următoarele materiale:

- 1) 6 Km linie dintre care 2 jum. Km șină cu canal și 3 jum. Km șină de căi ferate.
- 2) Substațiunea complectă de convertirea curentului electric din curent alternativ în curent continuu compusă din 2 comutatrice, grup de lansare și toate anexele necesare.
- 3) 115 stâlpi de metal și 12 macazuri.

În prezent se mai aduc încă 3 Km linie dintre care 1 Km șină Phoenix. Construcția remizei de vagoane este pe terminate.

În această remiză s-au instalat și atelierele tramvaielor care se compun din următoarele secții: lăcătușerie, ajustaj, atelier mecanic, tâmplărie, sudură electrică, atelier de rebobinare, fierărie.

Tot în atelierul halei se construiește în prezent și sub stațiunea provizorie de convertire urmând ca în viitor această substațiune să se construiască într-un pavilion separat care va cuprinde și stațiunea de pompare a apei din rezervorul nou.

Toate vagoanele vor fi prevăzute cu uși ce se închid cu aer comprimat și scări rabatabile spre a se preveni accidentele.

În atelierele construite am început reparația primelor 4 vagoane, din care 2 vor fi terminate în curând iar două pe la începutul lunii februarie 1944.

Tot în atelierele proprii am început construcția caroseriei complect renovată pentru al nouălea vagon.

Până în prezent s-au construit circa 2200 m de linie pe Bdul Regina Maria, porțiunea între str. Carol și str. Războeni.

S-a montat complet un deviator pentru încrucișarea vagoanelor.

S-au montat un număr de 138 stâlpi iar circa 70 de stâlpi în curs de montare.

Pe str. Carol se vor monta stâlpi de metal tip Manuersmaun, iar pe B-dul Regina Maria stâlpi de beton armat confecționați de U.C.C. Luni 27 septembrie a.c. s-au început lucrările de dislocarea pavajelor și terasamentului pe str. Carol porțiunea între B-dul Regina Maria și str. Decebal.

Linia aeriană de contact se va construi după ce vom primi sârma de oțel comandată la fabrica ANCORA ROMÂNĂ.

Linia simplă va avea două deviatoare.

La amândouă capetele vor fi prevăzute bucle pentru întoarcerea vagoanelor.

Materialele aduse au fost toate complet revizuite, îndreptate, multe șini au fost tăiate, la capete fiindcă erau rupte, ceea ce a necesitat o manoperă și cheltuieli în plus (...)

D.J. Nr. 71, 9 octombrie 1943, p. 2

INTRODUCEREA TRAMVAIELOR A FOST SALUTATĂ CU VIE SATISFACȚIE DE POPULAȚIE.

SOLEMNITATEA INAUGURĂRII TRAMVAIELOR

Duminică dimineața, într-un cadru de sobră solemnitate, s-a desfășurat în șantierele Uzinelor Comunale, festivitatea inaugurării tramvaelor.

Festivitatea s-a redus la o scurtă și simplă slujbă religioasă, oficiată în prezența d-lui Constantinescu Cluc, ajutor de primar, delegat al d-lui Col. Oprescu primarul municipiului care de mai multă vreme se află suferind, a d-lui dr. ing. Eugen Botta, directorul Uzinelor Comunale (...)

Cu acest prilej ne simțim obligați să reluăm faptul că, populația orașului nostru a salutat cu satisfacție evenimentul dacă

populația mai are astăzi o dorință în legătură cu tramvaele, este aceea că liniile de tramvai să se înmulțească deservind cât mai multe cartiere ale orașului, în special cartierele periferice îndepărtate, cum ar fi Viile Noi, Kilometrul Cinci, Brătianu, Palaz, Coiciu și Anadolchioi. În prezent Uzinele Comunale au pus în circulație numai trei vagoane, iar al patrulea vagon va fi pus în circulație peste câteva zile și în scurt timp, pe măsura necesităților vor mai fi puse în circulație încă cinci vagoane care se află gata în U.C.C.

Lucrările de construcție a vagoanelor, a remorcelor și a liniilor terestre și aeriene se execută sub directa conducere a d-lr dr. Ing. Bota.

Pe măsură ce împrejurările vor permite traseul liniilor de tramvai se va extinde cuprinzând cartierele mărginașe, pe care le-am enumerat mai sus, linia actuală prelungindu-se până în Mamaia, astfel că în scurt timp se poate spera că problema transporturilor în comun până la Mamaia și în celelalte cartiere să fie rezolvată.

George Diamandi

D.J. Nr. 26, 20 iulie 1944, p. 3

CAPITOLUL IV

MISCELANEE

**Evocări, monografii, corespondență, interviuri, biografii,
amintiri, social, știri-informațiuni, minorități etnice**

ÎN AMINTIREA LUI CORNELIU ALECU

*„Morții se prefac în pulbere mai curând
în inimile noastre, decât mormintele lor”*

V. Hugo

Cine poate fi mai nefericit, de cât omul lipsit de **memorie** și cu toate acestea Dumnezeu nu putea lăsa ce-va mai bun creaturei sale din a șasea zi, decât uitarea. Ce paradoxă!

Gândul acesta mi-a muncit creerii toată ziua de alaltăieri, după ce stătusem de vorbă cu prietenul meu d. Alecu, din Medgidia.

E o contradicție flagrantă între cugetarea marelui Hugo și între ceea-ce din primul moment constați la acest tată a cărui inimă n' a fost făcută parcă, de cât ca să iubească un copil, de care Dumnezeu nu i-a făcut parte.

Și această inimă, pe care firea și-o arată că e mare, încăpătoare, totuși nu poate cuprinde toată iubirea ce a avut o pentru Corneliu lui, și, ca și un vas plin peste gură, cum îl clateni nițel, se revarsă.

N-am cunoscut pe acest băiat de cât de departe. Răsfoind

Însă astăzi albumul, în care foștii lui profesori și colegi au așternut impresiile lor, au așternut impresiile lor, au început să-l iubesc și eu și să pătrund focul ce mistuie inima îndureratului său părinte.

„Un chip frumos, un cap distins, un cer care te câștigă prin simpatie de la prima înfățișare. Aceasta este impresia justă, pe care mi-a făcut-o – scrie pe o foaie de album d. profesor Suchianu – elevul Alecu Corneliu, când s'a prezentat acum doi ani și jumătate în fața catedrei mele, ca să dea examen pentru obținerea unui loc de bursier, examen la care mai bine nu se mai prezenta și nu mai răușea”.

Și impresia nu m'a înșelat, căci cât timp i-a îngăduit Dumnezeu ca să învețe carte în liceul Sf. Sava, el a fost un școlar de elită și prin aplicație la studii, și prin conduită exemplară.

Nu mai spui, cât mi-a părut de rău, când am auzit de moartea acestui iubit de „mine școlar”...

Am mai răstoit albumul acesta din a cărui fie-care filă se degajă numai iubire și regrete pentru acest copil, (care numai iubire și regrete pentru acest copil,) care numai morții nemiloase n'a putut să inspire îndurare și fără voie, parcă m'am oprit la versurile lui Th. Șerbănescu citate de un fost coleg al său, Duma și mi-a venit să strig o-dată cu poetul:

„În mânia mea nebună,
De-ași avea putere eu,
Ași lua pământu-n mână
Și-ași svârli în Dumnezeu”.

M'am recules însă și sufletu-mi crunt de indignare, mi l-au miuit alte versuri, citate mai departe, tot de un coleg, Panait:

„Precum dintr-o grădină,
Cea mai frumoasă floare
E ruptă în primul rând;
Tot ast-fel și din lume
A fost chemat la ceruri
Corneliu, înger blând.
Acolo'n fericire
E locul ca să crească,

Acele flori ce'n lume
N'au timp să înflorească”.

Și ca să închei cu acest articol, care e un prinos de mângâiere pentru in consolidabilul meu prietin D. Alecu, voi sfârși cu versurile scrise în album de un tiz al nefericitului copil, Corneliu Mihălescu.

„Părinți îndurerați, nu plângeți,
Nici blestemați pe Creator
Pierzând un fiu iubit, în Ceruri
Aveți un înger păzitor”.

C E S A R

D.J. An I, Nr. 31, 10 iul. 1905

1. „24 ianuarie” – în rubrica „Politice”

(...) „ziua de 24 ianuarie 1859 ne-a dat Unirea amânduror țări surori; 77 prin Unire ne-dat Independența și regatul, iar Dobrogea noastră d'atunci este scoasă de sub turbanul turcesc și azi, mulțumită scumpului nostru Rege Carol, se bucură că trăiește și răsufală cerul libertății.”

D.J. An II, Nr. 6(39)29 ian. 1906

TELEGRAME ALE UNOR PERSONALITĂȚI

1. **Rubrica „Informațiuni”** conține telegramele de felicitare răspunsul M. S. Regele către P. S. Episcop al Dunării de jos și A. S. R. Principele Ferdinand către P. S. Episcopul Dunării de jos.

D.J. An II, Nr. 4 (37), 15 ianuarie 1906

2. **Răvaș deschis:** către Petru Vulcan de la C. N. Sarry

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Distinsului meu confrate Petru Vulcan

E nevoie să-ți mai demonstrez, însemnătatea zilei de 24 ianuarie ale neamului, tocmai față de tine, bard național al acestei țări păgâne?

E nevoie să-ți mai amintesc de o cugetare de mulți și în nenumărate ocasiuni citată că un popor care perde respectul istoriei sale din trecut nu poate aspira la nimic în viitor?

Nu e nevoie: le știi toate acestea mai bine decât mine și și de aceea abordez fără altă introducere subiectul acestui răvaș.

Am avut săptămâna aceasta, ziua de 24 ianuarie, zi care a format România Mare și puternică, iubită în'năuntru și respectată în afară. S-a oficiat un Te-deum la biserică, la care au luat parte: d. director al prefecturii, reprezentând, în lipsa titularului, guvernul; d-șef al poliției, ținătorul ordinii publice și un singur slujbaș. Pe lângă copiii de școală însoțiți de câțiva din profesori, mai asista un număr de curioși pe care și sergenții de la poarta catedralei îl atrăsese.

Toate autoritățile aveau serviciile suspendate, toți funcționarii publici, împreună cu tine, știau că nu vor fi șterși din condica de prezență, dacă vor dormi până la prânz; nici unul nu s-a gândit însă să sărbătorească ca un bun creștin și bun român, această mare zi a neamului românesc!

În calitate de reprezentant autorizat, la banchetul dat mai zilele trecute, de Români din Constanța primarului lor, spuneai – citez textul – între altele: Noi, intelectualitatea orașului...

Nu-ți contest nici ție reprezentanța intelectualității din Constanța, și nici Româniemei și în special funcționării titlul pe care il-ai dat.

Ca unul însă care nu mă pot prenumăra în rândurile acestei intelectualități simt o necesitate să fac următoarea declarație: voiu socoti orașul meu și țara aceasta perdute, atunci când intelectualitatea lor – adevărata lor intelectualitate – se va mărgini și-și manifeste patriotismul în banchete, la care se cădelnițează parvenii zilei, saltimbancii și irozii!

Cu dragoste

C. N. S.

D.J. An II, Nr. 6 (38), 29 ianuarie 1906

„O SPOVEDANIE”

Const. N. Sarry

*„Le propre de l' originalité ce ne pas la nouveauté
c' est la sincérité”*

Suntem în săptămâna mare, când tot creștinul are datoria să spună tot ce are pe suflet duhovnicului; la rândul meu, voi face o spovedanie înaintea marelui public.

Vrei să citești, ceea ce chiar tu ai gândit în totdeauna?

E nevoie ne spune Carmen Sylva ca cineva să îndrăznească să ți-o spună... Curajul faptelor mele l' au avut întotdeauna chiar față de alții, cu atât mai mult decât îl voi avea față de mine însumi; așa că n-am de ce să ezit să-mi spovedesc în mod public un ce care mi-apasă de multă vreme sufletul.

Mă înapoiasem fără ca să-mi fi putut complecta așa cum doriaam studiile, din cauza blestematului an 1899. Închid aici un mic parantez. E timpul când mi-am făcut „datoria” către patrie. E cea mai mânjită filă din carnetul vieții mele acea epocă, scrisă numai cu lacrimi amare – filă care coprinde totuși cea mai scumpă lecțiune pt. mine.

În sfârșit prin 1903 îmi făcui intrarea în viața publică.

„Lumea gema sub satrapia d-lui Vârnav – era vorba care se colporta prin toate cafenelele... O fire entuziastă ca a mea se putea aprinde foarte lesne și „incendiatori”, n-au lipsit. Manifestasem până atunci oare-cari aptitudini de publicist prin diferite scrieri cărora le făcuseră loc foile din Capitală.

Tânăr, ca să nu zic copil neexperimentat, condescendent și susceptibil mă văd de o dată obiectul unei atențiuni speciale din partea a o mulțime de persoane, care, îmi plăcea să le judec prea sus puse față de neînsemnata mea persoană.

Ca să stea cu mine la o cafea, la un pahar de vin, fostul meu revizor școlar, sau un doctor, un colonel – vă rog, să judecați impresia momentului – era pentru mine, un simplu fecior de negustor fără pretenții atunci o colosală cinste. Și cum puteau răspunde mai demn la acele delicate atențiuni, de cât bătând în

struna acelor, cari deștepatu în mine-val, cu precugetare și tendențiositate – ambițiuni până atunci adormite?

Așa am luat condeiu, și cu toată căldura care mi-o da tinerețea, cu toată dezinteresarea care mi-o impunea firea, cu tot avântul care mi-l da mult-puțina cultură cât aveam au protestat contra satrapiei „pașii” de la Constanța.

Dar am fost exploatat mai departe și buna mea voință în toate împrejurările, n-a cunoscut decât marginile imposibilului.

E de prisos, cred să spun, că cu timpul de la încurajări platonice, acești exploatatori ca să nu zic corupători, trecuseră la promisiuni solemne, fără ca să-i fi tras de limbă. Și aici invoc memoria și cuvântul de onoare al d-lui Pariano, dacă acest mizerabil Bănescu în ajunul alegerii sale, în odaia prefectorială dela Hotel Carol, nu i-a spus: Sarry, care ne-a ajutat și ne ajută, trebuiește răsplătit: uite eu îl voi da o bursă de la comună și să-i faci și d-ta de la județ – la care d. Pariano a răspuns: și eu țin la dânsul foarte mult și el, adică subsemnatul, o știe...

A! Ai umblat după căpătuială, nu se va zice poate. Dar cine e fățarnicul, care să îndrăznească să susțină, că îl lasă stomacul de o parte, când ar fi vorba de un ideal? I-ași răspunde cu cuvintele lui Cambronne din „Miserabilii” lui Hugo:

Decepțiunile ce am avut de pe urma miserabililor mei le-or fi știind cititorii. Le-am răbdat toate și m-am resemnat.

Când însă, la un moment dat, în locul binelui pe care erau datori să mi-l facă, dâșii au căutat să mă lovească și încă crud – atunci m-am văzut la grea răspântie. Simțeam nevoia de o mare reculegere și de o puternică forță morală ca să dau o luptă înverșunată, și nu știu cum, dar într-o zi mă decid să mă duc să bat la ușa omului, contra căruia mă agitasem, fără măcar să-l cunosc, pot zice la față. Să-l încerc și pe ăsta, mi-am zis. Și m-am dus și am lins pulpana pe care o scuipasem. Da.

Nedemn! Îmi va zice vre-un ipocrit iară.

Nu voiu invoca aci pe: *perseverare diabolicum*. De cât acel „domn” să ia piatra și dea după mine!

Din prima zi m-am convins că am a face cu un om superior și când, nu după multă vreme, am văzut ce să zică un bărbat întreg la minte și la suflet. Micimea și ticăloșia aceloră căroră le servisem de clește mi-au părut de 2 ori mai mari. Și am luat bâta și am eșit în stradă...

Nu curge – recunosc – de cât răutate și venin din condeiul meu. E răutatea școalei care am făcut-o cu acei mizerabili: e veninul care mi l-au îngrămădit în suflet acei criminali. Și fac azi uz contra lor și de una și de alta, așa cum dâșii m-au învățat să fac pe vremuri.

Uite, așa se corupe tineretul!

D.J. An II, Nr. 12 (45), 30 mart. 1906

„O ERUPȚIE VULCANICĂ”

În anul una mie nouă sute șase după Christos, care desigur se va numi anul erupțiilor vulcanice, era natural ca și Dobrogea Jună să aibă de înregistrat... erupțiunea ei; și, ca o gazetă ce se respectă, redă ilustrat acest minunat eveniment.

Între alte **petre** asvârlite de un vulcan, ce se credea stins, e și capul amicului meu Petre Vulcan, directorul «primei reviste literare dobrogene» sau, mai scurt, «primul poet dobrogean». Firma e patentată; feriți-vă de contrafaceri!

Fenomenul de mai sus explică în deajuns de ce distinsul meu confrate are așa mare căldură la... cap și atâtea fumuri!

Ravagiile lavei acestui **Vulcan** se resimt sub plata a două abonamente quasi-obligatorii pentru o sumă de lume: unul de 6 lei la „Revista Ovidiu” și altul de 20 lei la „Albumul Dobrogei” pentru Expoziție.

Petru Vulcan are monopolul discursurilor, în cetatea patronului revistei sale: pisează nu numai pe cei vii, ci și pe cei morți.

Particularități: îi plac blondele, șatenele, brunetele, grase, slabe și potrivite. Moare după ochi albaștri, căprui, negri și verzi.

D.J. An II, Nr. 13 (Nr. 46) 20 aprilie 1906

INTERVIU

„D.T. DABO și Societatea ajutorul”: Interviu cu domnul Petru Vulcan.

„Spre a pune în curent publicul cu istoricul fondării și cu evoluția acestei societăți cum și stadiul în care se află, ne-am hotărât să intervievăm pe câțiva din membrii ei, fondatori și îndeosebi pe aceia cari dându-și seamă de însemnătatea și menirea instituțiunei, nu s-au dat înlături de la nici un sacrificiu pentru consolidarea ei, iar astăzi în cea mai dureroasă expectativă și privesc ruinele.

Începem cu d. Petre Vulcan, care a muncit odinioară mult pentru înflorirea numitei societăți.

- Ca unul care sunteți inițiatorul fondării societății macedo-româno-albaneze din localitate, vă rog să-mi spuneți ce v-a determinat pe dv. și pe cei care v-au secondat, să înființați numita societate?
- Statutele lămuresc îndeajuns scopul înființării societății; dar pentru edificarea dv., care n-ați fi citit aceste statute, că pot spune că scopul nostru era acela de a se ajuta membrii între ei, la nevoie cu împrumuturi date, în baza unei garanții solide, de a înlesni deplasarea Macedonenilor și Albanezilor săraci din Constanța în patria lor și vice-versa de a le înlesni stabilirea în Dobrogea, ca cu chipul acesta să le ridicăm nivelul lor cultural și moral; avem intențiune să înființăm și o bibliotecă pe lângă societate și o școală de adulți.
- Afară de aceasta n-ați urmărit un scop politic?
- Politic – național da, urmând întocmai programul societății de cultură macedo – română din București: nu însă politică de partide, care e exclusă chiar prin dispoziția statutelor.
- Și ați atins vre-unul din scopurile pre numărate mai sus?
- Da. Am fost ajutați mulți oameni lipsiți de mijloace, atât din membrii societății, cât și din afară, cari au meritat să fie ajutați: în ajunul sărbătorilor, societatea a mai ajutat pe săracii orașului și ar fi mers înainte, dacă nu s-ar fi petrecut oarecare neregularități cu împrumuturile.

- Ce fel de neregularități? Vă rog explicați-vă.
- I-au dat bani cu împrumut, fără ca societatea să poată reintra în posesiunea lor: nu știu cui trebuie atribuită vina.
- Dar biblioteca și școala de adulți funcționează?
- Aceste au rămas literă moartă: elementul macedo-albanez, care se ocupă cu Comerțul în Constanța, n-a ajuns încă la o treaptă de cultură mai dezvoltată, în cât să simtă necesitatea hranei sufletești.
- Se zice că dv. nu mai faceți parte din societate, este adevărat acest zvon sau nu?
- Da, eu m-am retras de vreo trei ani de zile, așa că nu vă pot da nici o lămurire asupra stării actuale a societății.
- Puteți să-mi spuneți, vă rog, motivele retragerii dv.?
- Acestea sunt de ordin personal și particular și n-ar servi nimănui să le dau în vileag.

Cu acestea ne-am despărțit de d. Vulcan, mulțumind pentru lămuririle ce a bine-voit a'mi da.

D. Vulcan face însă rezerve foarte semnificative și lucrul se explică: d-sa e slujbaș (...)."

S.

D.J. An II, Nr. 13 (Nr. 46), 20 aprilie 1906

„ZILE DE DOLIU”

De la un capăt la cel-lalt Moldova e în foc și jale.

Țăranii ajunși în neputința de a mai trăi, din cauza unei exploatațiuni mizerabile din partea a tot felul de arendași, cari stăpâni pe întreaga situațiune în acea parte a țării, nu mai cunosc dreptate și nici măcar milă pentru săteni, și nici frică de cârmuire – vândută și ea asupritorilor – s-au răzvrătit și în mânia lor ard, pustiesc sate, târguri și orașe fără să dea înapoi nici în fața gloanțelor oștirea trimisă ca să-l liniștească.

Iar răscoala se întinde; sunt județe în Muntenia, cari încep a scutura umerii și ele.

Studentimea universitară, profesori dintre ai lor, bărbați politici, țin întruniri și consfătuiri azi, când bolnavul se împărtășește cu... sânge?

Și ceea ce e mai de temut, e că din capul țării se găsește un guvern condamnat el însuși la moarte – un guvern care nu odată a avut să-și înroșească mâinile de sânge țărănesc.

Prin grele zile de doliu trece țara românească și noi cei din provincie, părtași îndurerați la această jale obștească privim înmărmuriți mersul acestor triste evenimente.

Se va pune capăt acestei mișcări e sigur, se vor lua însă măsuri de îndreptare a răului? – iată de ce ne îndoim.

D.J. An III, Nr. 4, 10 martie 1907

„MIȘCĂRILE DIN ȚARĂ ȘI ȚĂRANII DIN DOBROGEA”

Const. N. Sarry

Pustiu și jale, cât vezi cu ochii! – ne scrie un prieten, trimis cu oastea dincolo în țară.

Cămin și pătule tot una cu pământul, negru și el, ca și sufletele oamenilor...

Nici chiar mormintele părinților lor nu au fost ocolite, în mersul sălbatec al unor hoarde, mânate numai de porniri și de duhuri rele.

Oameni și vite și-au luat câmpii. Parc-ar fi trecut prin țara românească „Biciul lui Dumnezeu”, cu Hunii după dânsul...

Iar peste Dunăre, încoace, cocostârcii, veniți odată cu Buna vestire, găsesc cuiburilor lor nevătămate: vetrele fumegă parc’ar fi cădelnițe argintate; pe prispe albe văruite, moși sfătoși stau de vorbă cu bătrâne, care torc lână din caiere de aur (...)

Pustiu și jale, acolo – pace, voie bună și mântuire aice:

.....
„Ordinea e sufletul lucrurilor” și ori-care ar fi împrejurările, acela care cată să-și facă dreptate singur, n’o sfârșește niciodată bine!... Ultimele evenimente dau cea mai dureroasă sancțiune acestui mare adevăr.

O fi tocmelile apăsătoare, arendașii și proprietarii fără inimă, iar cârmuirea vândută lipitorilor statului; or fi țăranii din România constituțională sătui până în gât de vitregia soartei și a oamenilor! Dar uitatu-s-a armata și la plugarii din Dobrogea, și întrebatu-s-a când-va ce au avut de îndurat oamenii aceștia?

Să preîntâmpinăm însă o primă obiecțiune: Țăranii din Dobrogea domnesc, ei au pământ! – ni se va spune –. Chiar așa stând lucrurile – să admitem chestiunea pământului a putut oare provoca sau justifica ororile săvârșite dincolo în țară – ori tot ea a făcut să se menție totdeauna, aici la noi, ordinea sau respectul pentru lege?

S-a putut desigur observa, în mișcările de care ne ocupăm, că tocmai în localitățile unde plugarii stau materialicește mai bine, au avut de înregistrat excesele și violențele cele mai crunte.

Proprietari de zeci de pogoane mergeau în capul răzvrătiților; pe când în Moldova, unde cu adevărat țăranul e ilot, caracterul mișcării a fost mai pacinic.

Dar, chiar dacă numai lipsa de pământ ar fi împins pe țăranul de dincolo la actele, de care s-a arătat capabil, oare proprietarii noștri rurali n'au avut să sufere lovituri de asemenea natură și mai nedrepte și mai înverșunate?

E încă în amintirea tuturor – credem – „actul administrativ” de acum 4 ani – ca să nu mai pomenim de altele – când în urma unor rapoarte tendențioase ale unor șefi de ocoale, îmbătrâniți în slujbă, în orgii și gheliruri, au fost deposezați de 37.611 hectare, 3017 proprietari de pământ din jud. Constanța – cu intențiunea criminală de a provoca tocmai o mișcare, care într-un raport bine motivat, arată cine sunt adevărații frustrați ai veniturilor domeniiale ale Statului din această parte a țării.

Dar, țăranul din Dobrogea nu a luat nici moartea în mână, nici șomoigul cu foc, ci a reclamat pe cale administrativă, sau a urcat scările costisitoare ale Tribunalului.

Dacă ne oprim astăzi la aceste constatări, n'o facem cu alt gând, de cât cu acela de a arăta ce minunat element de ordine și de

progres e Dobrogeanul – și că cuvintele stereotipe din discursurile pronunțate la tot felul de ocazii, cum că „locuitorul din această provincie ar merita toată solicitudinea și o soartă mai bună”, să nu rămână vorbe goale.

Pe de altă parte, avem încredințarea că, noul guvern, cu reprezentanții în localitate autorizați și în perfectă măsură de a ne cunoaște toate durerile și toată dreptatea, ca inaugura o nouă eră binecuvântată și pentru locuitorii acestui petic de pământ, care după cum spune marele Kogălniceanu – „e prețel Basarabiei”.

Const. N. Sarry

D.J. An III, Nr. 5, 1 aprilie 1907

„VASILE LASCĂR” – 22 Martie 1907 - /NECROLOG/

Încă unul din acei bărbați, cari, mai înainte de a aparține partidului lor, sunt ai țării, s-a dus dintre noi.

O serie neagră pare a-și continua mersul ei îngrozitor, secerând pe neașteptate pe cei mai de seamă oameni politici, mândria acestei țări.

Personificarea energiei politice, reformatorul administrației, ilustrațiune a baroului, Vasile Lascăr nu-și datora înaltă rază în lumea noastră juridică și politică, de cât meritelor sale de om cult, de muncitor neobosit și de element al societății.

Moartea lui Vasile Lascăr e o crudă pierdere pentru țară, iar în partidul național-liberal, al cărui fruntaș printre frunțași a fost lasă un gol al cărui adâncime se vede cu atât mai mare cu cât, în împrejurările de față, bărbații politici de seama lui, cât mai mulți, abia s-ar chema că ar fi de ajuns spre a întâmpina cu sfatul înțelepciunii lor, cu patriotismul lor luminat, greutățile monumentului.

Ne îndeplinim o sfântă datorie față de memoria acestui bărbat de stat, depunând pe mormântul său încă proaspăt o lacrimă de recunoștință. Vasile Lascăr a fost acela care a primit să apere, cu succes anul trecut, cauza noastră înaintea Înaltei Curți de

Justiție și Casație.

Încetarea din viață a unor asemenea oameni e un prilej mai mult ca să se constate măreția și indispensabilitatea lor. Dânșii nu mor niciodată!

D.J. An III, Nr. 5, 1 aprilie 1907

O SATISFACȚIE

Primim din partea D-lui Colonel M. Capșa fost prefect al județului nostru, următoarea scrisoare, căreia, dacă ne luăm voia, a o da publicității, fiindcă vine de la o persoană care, prin pozițiunea sa, era cea mai autorizată de a aprecia atât corectitudinea subalternilor d-sale, cât și dreptatea campaniilor noastre, duse în diferite împrejurări.

București, 23 Aprilie 1907

Iubite Domnule Sarry,

Mi-a făcut multă plăcere jurnalul ce mi-ai trimis și te rog să ai bunătatea de a mă înscrie între abonații Dumitale.

Am trăit câtva timp între D-stră și îmi face multă plăcere, când pot avea noutăți, mai cu seamă date de D-ta, care am avut ocazia de a mă convinge, că ești om drept și imparțial.

Cu mandat poștal am trimis la adresa Dv. la 10 lei și te rog de a primi o bună și prietenească strângere de mână.

Colonel M. Capșa

D.J. An III, Nr. 7, 1 mai 1907

CHEMAL EFENDI

O fericită inspirație a avut d. Prefect al județului, atunci când a hotărât ca școala din Medjidia, a cărei piatră fundamentală s'a pus săptămâna din urmă, să poarte numele fostului primar al celui oraș.

Și cine nu a cunoscut pe fericitul întru pomenire Chemal Efendi, care dacă mai avea ceva turcesc într'însul, apoi era numai numele și fesul!

Puțini demnitari, chiar printre Românii de origine, a numărât Dobrogea, cari să fi avut o mai exactă concepțiune asupra ideii de stat și o mai vie dorință pentru binele obștesc, ca răposatul primar al Medjidiei. Patriotismul său a rămas proverbial.

Se construia biserica dela Medjidia, și cum fondurile nu prea erau îndestulătoare, Chemal Efendi luă drumul Bucureștilor spre a cere o subvențiune dela Ministerul Cultelor. Ministru pe atunci era d. Take Ionescu, care căuta sub diferite pretexte să scape de acest inoportun fesliu.

- Când un mahomedan vine să ceară un ajutor pentru o biserică, un Ministru român nu poate refuza aceasta! *a ripostat cu energie Chemal Efendi.*

Ministrul a dispus îndată, ca să se dea 10 mii de lei.

Întreaga lui viață, omul acesta n'a știut de cât să îndatoreze pe toată lumea și dînsul, care era vecinic pe drumuri, cînd pentru unul, cînd pentru altul, a trebuit să moară sărac - ca toți oamenii de treabă...

Se povestesc o mulțime de anecdote pe seama acestui tip popular. Voia să ia din Gara de Nord trenul pentru Fetești, ca să vină acasă (pe atunci, până a nu face podul peste Dunăre, comunicațiunea nu era directă și cum Tătarii pronunță p în loc de f, Chemal Efendi ceru la ghișeu un bilet pentru *Petești*. Casierul îi dete un bilet pentru Pitești, iar portarul îl îndreptă la trenul pentru Vîrciorova. De ce înainta trenul, Chemal Efendi băga tot mai mult de seamă - de altfel drumul Feteștilor îi era cunoscut - că sboară prin ținuturi streine; de cîteva ori a chemat conductorul, care, la întrebarea sa, dacă merge la Pitești, îl asigura într'una, că e pe drumul Piteștilor.

La „destinație” dînsul a fost dat jos, în mijlocul asigurărilor tuturor, că în adevăr acolo s’ar găsi Piteștii, și cînd în sfîrșit după un ocol de două zile nimeri la Medjidia, cu cît haz povestea el tuturor această nostimă întîmplare.

Figura, apucăturile și corectitudinea lui Chemal Efendi sunt încă vii în amintirea tuturor de aici, și comemorarea numelui său, prin dispoziția luată, de a se da această școalei din Medjidia, poate o fi o pildă vie pentru mulți slujbași nu numai din Dobrogea, dar chiar din această țară.

Saroglu

D.J. III, nr. 7, 1 mai 1907, p. 1-2

BULGARII ȘI DOBROGEA

În „Revista din Iași” An I 6 se dă o notiță despre cartea d-lui Z. Miletici de la Universitatea din Sofia intitulată „Vechea colonizare bulgară în Bulgaria de nord-est”.

Cu privire la vechimea Bulgarilor în Dobrogea românească spune autorul că, înainte de începutul secolului XIX nu numai că satele Bulgariei de nord-est erau aproape lipsite de populație bulgară și pline numai de turci dar și Dobrogea era tot așa – și la început a se popula cu Bulgari numai prin deceniul III din secolul XIX. Din pricina războaielor ruso-turce; locuitorii din satele Erceci și Sulița s’au mutat din Bulgaria proprie în Dobrogea și Rusia. După 1828 locuitorii din Riș s-au dus de s-au așezat asemeni în Dobrogea. Tot cam atunci și tot în această provincie a noastră s-au mutat sătenii bulgari din Kotel, cei din Moghila, din Ravna, din Crivna, Avren, Derna etc.

La pag. 168 declară d-l Miletici: s-a gândi că Dobrogea, dacă scoatem din ea orașele are și colonizație bulgară veche, ar fi o mare amăgire a noastră (bilo bi golema samoizmama). Faptul e că, aici numia elementul turcesc poate să se socotească vechiu.

Oamenii mai bătrâni, din nord-estul Bulgariei cari au avut de lucru în Dobrogea acum 70 ani, acum o pomenesc ca un ținut pustiu, colonizat mai mult cu turci și tătari.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Tot d-l Miletici ne spune, că un ziar din a. 1850, "Țarigradschi vesteie" scrie: în ținuturile primitive ale Dobrogei au alergat numai hoți și oameni cari și-au părăsit patria fiindcă n'aveau cu ce trăi. Apoi reproduce din același ziar o mică statistică, în care se arată că la 1850 se aflau în Dobrogea:

Bulgari	3.734 <i>familii</i>
Tătari	2.225
Turci	3.454
Români	2.980
Lipoveni	747
Cazaci	1.092
Greci	200
Germani	59
Armeni	190
Evrei	150
Arapi	145
Țigani	212

De unde deci Dobrogea bucată ruptă din Bulgaria?

D.J. An IV, Nr.14, 10 iulie 1908

MONOGRAFII ALE COMUNELOR RURALE

În urma unui ordin circular al Revizoratului școlar Constanța, mai mulți învățători au început a înainta monografiile complete și foarte interesante ale diferitelor localități din județul nostru. Valoarea acestor lucrări nu poate scăpa, credem, nimănui.

Numai când ne vom cunoaște bine țara, vom ști să apreciem bunătățile ei și să împlinim golurile ce eventual s-ar afla.

Animați de aceleași frumoase intențiuni, care pe de o parte au făcut ca Revizoratul Constanța să ia această laudabilă inițiativă, iar pe de alta, au îndemnat pe mulți harnici învățători din județ să coopereze la această operă minunată, ne-am hotărât să dăm rând pe rând câte un rezumat din aceste lucrări, și începem azi cu

monografia comunei Caramurat, întocmită de d. învățător diriginte C. Cornescu.

Comuna Caramurat

Istoric. Înainte de 1877 această comună era locuită de Tătari, cari se ocupau cu plugăria și Cerchezi, cari se întrețineau din furturi. Pământul negru și mănos al comunei atrage o mică colonie de Români din cei cari cutreerău cu turmele Dobrogea, așa că la reîncorporarea provinciei se găseau și Români în localitate, pe lângă câteva case de Germani, agricultori și aceștia, atrași tot de bogăția terenului.

Numirea satului se zice a fi dată de un beiu tatar sau turc, *Murat*, venind acolo din Rusia de sud împreună cu ceilalți tătari, a căror căpetenie era; iar numirea de „Cara” - negru e dată pământului unde s-au așezat. Mormântul acestui Murat se găsește la movila de lângă viile noi ale Românilor, la care movilă și până azi merg credincioșii Tătari de fac rugăciuni în fiecare an.

Astăzi populațiunea comunei a crescut simțitor cu Români și Germani, cari s-au așezat cu timpul aci.

Suprafață și populație. Întinderea teritorială a acestei comune este de 225 k.m.p. Populația comunei se compune din: 213 familii Români, 136 familii Germani și 70 familii Tătari; în total 419 familii cu 1569 suflete.

Numărul gospodăriilor este de 410 și numărul membrilor revenind la o căsătorie este, în medie: la Români între 3- 5, la Tătari între 3 - 4 și la Germani între 5 - 9.

Nașteri peste 20 ani:	778 Rom.	788 Ger.	188 Tăt.
Morți:	424	370	178
Excedent:	350	418	10
Căsăt. pe 20 ani:	168	134	24
Divor.	2 la Români.		

Necununați nu trăiesc de cât 3 Români.

Situațiunea economică. Există în localitate 4 proprietari mari, 109 mijlocii și 240 proprietari mici.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Prețul pământului este de lei 300 – 500 hectarul. Sunt 22 gospodării care nu au pământ. Comuna și județul nu posedă proprietăți. Satul are o întindere de vreo 400 hectare.

Șease case sunt producătoare de chirii. Multe din imobile sunt asigurate contra incendiului.

Agricultură. Suprafața terenului arabil este de 11.000 hectare. Locuri sterpe, bune de pășune, 200 hect. Pământ de hodină se lasă până la 300 – 400 hect. pe 3 ani, timp în care servă pentru pășune.

În ultimii 5 ani, speciile cultivate, în medie, au fost: 3870 hect. orz, 1219 grâu, 2573 ovăz, 825 porumb, 175 meiu, 26 fasole, 68 secară 46 rapiță, 116 fâneță.

Producțiunea medie, pe ultimii 5 ani, a fost: 120 mii hectol. orz; 40 mii hl. grâu; 49 mii hl. ovăz; 12 mii hl. porumb.

Foarte mulți lucrează cu mașini agricole.

Vii. De 3 – 4 ani s-au sădit și vii: Germanii 16 hect., Românii 7 hect.

Industrie. Există în localitate o fabrică de ulei, produs din sămânță de rapiță și in; fabrica aparține unui Român.

Sunt 3 meseriași Români în sat și 6 Germani.

Există o moară cu aburi, aparținând tot unui Român și luând din 10 una.

Comerț. În comună sunt 8 comercianți: 6 Români, 1 German și 1 Tătar.

Speculă asupra produselor agricole nu se face.

Traiul sătenilor. Românii au case bune, igienice, cu gospodării bunișoare. Se hrănesc cu legume, ouă, lapte, brânză, pește sărat și puțină carne. Unii din ei beau rachiu mult, alții vin. obișnuiesc cafea și ceai.

Germanii au case mai bune, mari și la linie, cu gospodării bune. Se hrănesc cu pâine, carne (de porc mai multă), unt lapte și cafea. Beau rachiu și vin mult. Nu stau mult la cârciume.

Tătarii au case rele, afară de câțiva mai tineri. Se hrănesc cu mămăligă, pâine, carne de oaie, lapte, cafea și ceai. Mănâncă și carne de cal. Spirtoase or vin nu beau decât foarte puțin.

Nu este de cât un singur bordei în tot satul.

Case cu o încăpere sunt 22; cu două și mai multe 350. Unele sunt acoperite cu stuf, altele cu olane și altele cu tablă.

Capital și Credit. Există o bancă în localitate, înființată la 1907, cu un capital social vărsat de 41.500 lei.

Depuneri sunt în sumă de 27.059; aparțin Comitetului pentru ridicarea unei biserici.

Școala. Școala există în localitate încă din 1882 - 83 neîntrerupt până astăzi.

Urmează la școală: 66 băieți, 67 fete români
59 băieți 43 fete germani
25 băieți - fete tătari

Sunt 2 învățători români, 1 învățător preot catolic și 1 hogo.

D.J., VI, Nr. 6, 1 aprilie 1910, p. 2

MONOGRAFIA COMUNEI HAIRANCHIOI

Întocmită de învățătorul E. Robescu. Este prezentat un rezumat al monografiei. **Așezare** – pe frontiera româno-bulgară, la jumătatea distanței Ostrov-Mangalia.

Hairan – lapte acru și chioi – sat. Așezată în loc păduros, cuprinde patru sate: Hairanchioi, Demircea, Caraaci și Armutlia (satul cu pere) locuit de coloniști veterani.

Apa se găsește la mari adâncimi. Suprafața comunei: 6.665 ha. Din acestea 4.793 sunt arabile, restul, izlaz și pășune.

Nu există un recensământ exact asupra populației. Ar fi aproximativ 2500 suflete, majoritatea români, vreo 15 familii de turci, greci și armeni și 2 -3 bulgari. În afară de 5 fierari, 8 negustori, 3 văcari și câțiva căldărari, restul populației o formau turcii, care după această dată, au emigrat, rămânând numai cei săraci.

Coloniștii români au venit din județele: Vlașca, Teleorman, Ilfov, Argeș, Muscel și din Transilvania.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Casele sunt în general bune, acoperite cu tablă sau olane, au câte 2 – 3 camere, înconjurate de 2.000 – 3000 mp de teren.

Administrația comunei lasă de dorit. În cadrul comunei funcționează 3 școli, numai una fiind în bună stare.

Locuitorii comunei sunt primitivi, nu sunt zgârșiți, sunt săritori. Proporția analfabeților este de 50%.

D.J. Nr. 6, 30 ianuarie 1911

„Cu ocazia excursiunii făcute pe Dunăre de dl. ministru Delavrancea, atât domnia sa cât și domnii Vlahuță și Davidescu, directorul serviciului hidraulic, cu persoanele ce-i întovărășeau sau oprit și în portul nostru (Hârșova) și au vizitat școala, biserica și muzeul regional, pornind apoi mai departe cu iahtul „Domnița Florica”.

D.J. 15, 17 aprilie 1911, p. 2

În excursiunea pe care M. L. Regale o vor înreprinde pe Dunăre, urmează a trece și prin următoarele puncte dobrogene: Ostrov, Cernavodă, Turcoaia, Sf. Gheorghe, Sulina, Tulcea, Hârșova, Cernavodă, iar de aici cu trenul la Constanța.

D.J. Nr. 16, 24 aprilie 1911, p. 3

EXCURSIA SUVERANILOR

La Constanța, Suveranul a fost însoțit de Principii Ferdinand și Carol și a fost întâmpinat de generalul Boteanu cu un grup de ofițeri superiori. M.S. Regina a fost însoțită de Al. R. Principesele Maria și Elisabeta întâmpinate fiind de un grup de doamne din elita constănțeană. Suveranii însoțiți de miniștrii P.P. Carp, Al. Marghiloman, B. Delavrancea și prefectul județului C. Pariano, se îndreaptă apoi spre pavilion, unde Titus Cănanău, primarul orașului, îl întâmpină cu pâine și sare.

D.J. Nr. 18, 8 mai 1911, p. 1

Ioan Adam – necrolog de Ion Gabroveanu.

Pe urma celor stinși – Cruțiu Delasăliște – deplânge moartea prematură a scriitorului Ioan Adam.

D.J. Nr. 20, 22 mai 1911

Mihail Kogălniceanu – cu ocazia așezării monumentului „demn ca poroțiuni de măreața figură a celui mai vrednic dintre fiii vechei capitale a Moldovei”.

D.J. Nr. 17, 10 octombrie 1911

OMAGIU DE RECUNOȘTIȚĂ CĂTRE FOSTUL PREFECT SCARLAT VÂRNAV

N' am putut să-mi astâmpăr indignarea și scârba ce m' au cuprins, pentru acel domn primar din Urbea Medgidia, când am citit „Dobrogea jună”, îndrăzneala ce a avut-o, să ceară oficial Ministerului Instrucțiunii Publice, ca să dea jos de pe peretele școlii primare de acolo, inscripția ce poartă numele d-lui Scarlat Vârnav, fost prefect al județului Constanța, întemeietorul a peste 70 de localuri de școale și 40 biserici în județ.

Și mai ales, când am aflat că acel primar a fost până mai ieri de profesie institutor și fost revizor școlar, om numit cult, merit să sădească în inimile tineretului, dragoste și recunoștință către bine-făcătorii lui – indignarea mea a ajuns la culme. Mereu îmi sună în minte, refrenul din articolul „Dobrogei june”: „Față de un om ca acesta, nu credem să se găsească un dascăl, care să ia o asemenea atitudine. Și dacă s' a găsit unul, el nu poate fi decât un *mizerabil*”.

Am stat să analizez mic și negru al acestui pățimaș primar și din păcate fost dascăl, ca să văd dacă el era îndreptățit să ceară autorității superioare școlare dărâmarea marmorei, ce poartă pe

ea un nume scump, care de veci va sta legat de numele Dobrogei, și mărturisesc că n' am găsit nici un motiv, care să-l fi îndreptățit a avea această pretenție absurdă. Între altele, spune în raportul său către Minister că ... nu s' au îndeplinit formele legale pentru așezatul pietrei...

Halal pretenție de fost revizor școlar! Apoi și d-ta vorbești de forme. Ai pretenția și la mai multe forme decât sunt astăzi în țara românească?

Dar acest motiv invocat, de neîndeplinirea formei, pentru a lovi în memoria unui om bun și drept, maschează micimea sufletului și lipsa de caracter a aceluia ce a putut concepe în minte, o asemenea intervenție ridicolă.

Suntem în drept a întreba pe acest primar, că, unde era d-sa acum 8-9 ani, să fi văzut satele pustii, fără locașuri de biserică și fără școale?

Unde era acest fost dascăl să-și fi văzut colegii făcând lecții în case țărănești nepodite, acoperite cu stuf și servindu-se de câteva scânduri bătute pe țărushi în loc de bănci?

Acest onorabil de primar habar n' are de cât a prosperat județul Constanța în timpul când era prefect d. Vârnav, din punctul de vedere al învățământului public, mai ales.

Dacă ar ști d-sa al câtelea e clasificat județul nostru după datele statistice în privința localurilor de școale, n' ar fi îndrăznit să aducă o așa de mare insultă acelei persoane care a contribuit nu cu bani, ci cu stăruință la clădirea acelor localuri, care împodobesc satele dobrogene și pun județul nostru în fruntea județelor țării.

Despre acest lucru s' a vorbit deja de toți și toți recunosc în această privință munca de adevărat Român depusă de fostul prefect.

Și pentru că veni vorba, voiu aminti cititorilor noștri un fapt. Era în anul 1906. La cârma țării aveam Partidul Conservator. Expoziția Națională era în floare. 6000 de membri ai corpului didactic veniseră în București, la congresul jubiliar. Un membru marcant al Partidului Conservator și profesor, vorbind de progresele realizate de țară cu privire la învățământ și localuri de școale nu s' a dat în lături a recunoaște în plin congres munca depusă de doi prefecti: Vârnav și Săveanu.

Și atunci toată sala a isbucnit în aplauze și 6000 de dascăli au salutat în picioare munca acestui om, care e Vârnav.

Și vine un pigmeu, care până acum n' are mai nimic bun la activul lui, ca să eclipseze aureola unui om, care încă strălucește în mintea locuitorilor acestui județ?

Apoi dacă vor adopta toți primarii și șefii autorităților județului nostru tactica primarului din Medjidia, ar urma să se dea jos pietrele cu inscripții de pe pereții școalelor și altor clădiri, ridicate prin stăruința repositărilor Remus Oprescu și alții.

Dar nu! Avem noroc că la Ministerul Cultelor e un ministru drept, care respectă muna altora și în tăcerea sa, a dezaprobat fapta primarului Medjidiei și în același timp i-a dat și o lecție bună meritată, care să serve și altora. Aici ministrul s' a purtat întocmai ca Napoleon, într' o împrejurare oarecare:

Odată Napoleon asedia o fortăreață a inamicului. Un general (B) se apropie de el și-i zice: Majestate! Dacă ași fi ca tine, ași abandona cetatea. Și eu dacă ași fi ca tine, replică Napoleon, aș face așa cum zici tu: dar vezi că eu sunt Napoleon și am alt cap, iar tu ești general B. și ai alt cap.

Și de câtă dragoste pentru cultura săteanului dobrogean, nu era animat fostul prefect Vârnav!

Numai cine nu vrea, cine nu e capabil să judece lucrurile, cine e orbit de patima politicianismului, nu va recunoaște munca și sacrificiile depuse de acest bărbat în serviciul școalelor din județ. Cu riscul propriei sal vieți se transporta până în cele mai depărtate cătune, ca să dea viață și să încurajeze prin prezența sa, prin cuvântul său, inițiativa sătenilor.

'Mi aduc aminte parcă ar fi acum.

Era o toamnă rece. Cerul posomorât și cenușiu prevestea o vreme rea. În satul C. se isprăvisse o școală primară și era ziua inaugurării ei.

Câtiva săteni, preotul și învățătorul așteptau cu nerăbdare începutul solemnității. Afară ploua, o ploaie mărunță și rece. La un moment dat primarul, care în noaptea precedentă nu dormise, având grijă ca totul să fie la locul lui, zise mâhnit: Nu mai vine, geaba!

N' apucă bine să-și isprăvească vorba și iată că apare în creasta dealului din depărtare o trăsură. Abia se mișca, căci era un noroi mare. Peste o jumătate de oră, trăsură se oprește în fața școlii. Din ea, cine credeți că coboară? Vârnav! Un murmur de mirare cuprinse pe săteni. Cum? pe vremea asta? Să vie prefectul la inaugurarea unei sârmane școli rurale, tocmai pe așa timp?

N' am mai pomenit asta de când sunt, șopti mirat bătrânul Neagu, consilier comunal.

- *Bine v' am găsit, oameni buni!*
- *Bine ați venit, domnule Prefect.*
- *Vă place școala voastră?*
- *Cum să nu ne placă? Păi de 20 de ani stăm fără școală, fără lumină, ca orbii și dacă nu erai d-ta să ne îndemni să strângem fonduri, rămâneam fără ea, multă vreme. Dumnezeu să te ție sănătos.*
- *E! Am primit și petiția voastră! Aveți de dat un rest la maistru. Am dat ordin să vă dea județul un ajutor de 800 lei.*
- *Să trăiți D-le Prefect, strigară în cor sătenii și solemnitatea începu.*

Să adunase tot satul. În ochii tuturor sătenilor se citea o bucurie nespusă. După sfințirea apei, Prefectul luă cuvântul îndemnând sătenii să-și trimeată regulat copiii la școală, să fie oameni de treabă și să-și iubească semenii.

Către sfârșitul serbării începuse a ninge. Totuși Prefectul a plecat, căci a doua zi avea inaugurarea altei școli.

Iată cine a fost Vârnav!

Și acum, că întâmpinare la rapoartele Medjidiei, ca să dea jos piatra comemorativă de pe peretele școlii din Medjidia, noi, adevărații dascăli din Dobrogea trimetean omagiul de iubire și respect d-lui Vârnav, fost prefect al jud. Constanța, și-l asigurăm că, ori de câte ori câte un mosafir nepoftit va îndrăzni să-l atace și să-l ponegrească mai ales pe terenul școlar, noi vom înfiera pe acel nepoftit cu ultima energie, făcând să vorbească faptele – care, precum să știe, nu se uită niciodată!

Un învățător

(care nu face, care nu va face politică)

D.J., VIII, nr 1, 22 decembrie 1911, p. 2

**DE LA CASA DE CETIRE
CONFERINȚA D-LUI PETRU VULCAN**

În sala Liceului Mircea cel Bătrân, Petru Vulcan și-a expus conferința despre Congresul Ligii Culturale „din luna mai viitor la Constanța”.

D.J. 8, Nr. 6, 4 februarie 1912

PANAIT CERNA

Tânărul poet, stins din viață, zilele trecute, la Lipsca, tocmai când își desăvârșise studiile, - a cărui moarte prematură toate ziarele au înregistrat-o cu deosebită durere și cu meritate elogii.

Depunem și noi omagiul nostru de pietate pe mormântul acestui ales dar nenorocit fiu al Dobrogei.

D.J. Nr. 6, 10 aprilie 1913

CONGRES MUSULMAN

În cursul lunii noiembrie se va ține la Constanța un Congres al musulmanilor români. Vor lua parte, musulmanii din Dobrogea, cei din teritoriul anexat și cei din țară.

Scopul acestui Congres este ca prin contactul musulmanilor din teritoriul anexat cu conligionarii lor din Dobrogea, care s-au

bucurat totdeauna de cea mai largă și perfectă toleranță religioasă și de toate roadele civilizației, musulmanii din teritoriul anexat să fie îndemnați a fi popagatorii ideilor și intereselor românești arătând tuturor populațiilor din Cadrilater epoca de pace și prosperitate pe care o duce România – aceasta și în interesul lor și în interesul țării.

D.J. 9, Nr. 14, 11 noiembrie 1913 p. 3

APEL DE LA CITITORII NOȘTRI PENTRU CRUȚIU – DELASĂLIȘTE

Un nume care nu e deloc străin numeroșilor noștri cititori – numele unui modest cititor, care agonisind cinstit abia pâinea lui, n-au de unde da – cum ar dori – hrană intelectuală altora!

Ardelean de origine, din frumoasa Săliște, care trebuie să-i fie scumpă – după cum scumpi rămân în amintirea vizitatorilor – ochii fiicelor ei renumit de frumoase – transplantat în Dobrogea – în acea provincie care a devenit a doua patrie pentru toți transilvănenii muncitori și cumpăniți – Cruțiu Delasăliște, acel fiu al durerii neamului și al poeziei lui, nu uită să amintească, în accente pe atât de dulci, celor de un sânge cu dânsul, că acolo, peste culmea Carpaților, Soarele nu răsare pentru toți și ogorul strămoșesc nu e udat decât numai de lacrimi românești.

.....

Ca un îndemn pentru muncă mai departe – muncă, ce-i drept nerecunoscută și nerecunoscătoare – și ca o slabă răsplată – Dobrogea Jună, al cărei asiduu colaborator este Cruțiu Delasăliște, face un călduros apel la toți prietenii săi și îi roagă să binevoiască a contribui cu obolul lor pentru tipărirea scrierilor acestui talentat muncitor. E cel mai frumos dar ce s-ar putea face de sărbători unui suflet, cum n-am mai cunoscut mai bun. În acest scop, ziarul nostru deschide o subscripție publică. Orice sumă se va adresa d-lui C.N. Sarry, în strada Pătrașcu Vodă nr. 3, București.

D.J. 10, Nr. 1, 17 decembrie 1913

BALCICUL

Oraș de 6-7000 locuitori în mare parte turci, pornește în neregulă dela malul mării și urcă până pe platoul de deasupra, înșirându-se pe marginea șoselei ce duce spre Dobrici. În partea de Nord-Vest, are o fabrică de mașini agricole și turnătorie, iar la malul mării grădinărie și o moară cu instalațiuni foarte moderne, dând 10 vagoane de făină pe zi și 30 dacă se grăbește lucrul ziua și noaptea. O școală, un gimnaziu cu 3 clase, biserică bulgărească, una grecească și 5 geamii, împodobesc orașul, care de pe dealurile înalte de culoare albă, are o privire încântătoare către mare, cu aspectul fermecător.

Tot malul mării e presărat cu magazii de cereale, exportul anual atinge cifra de circa 70.000 tone și e în creștere progresivă. La 20-30 m dela mal adâncimea apei este de 2,50 m, iar la depărtare de 500 m. ea e adâncă de 6 metri. Nu e nici un fel de debarcader, operațiunile de încărcare se fac cu mahoane de 25-30 tone, remorcate de bărci cu rame; procedarea grea și costisitoare, ce n-ar fi posibilă dacă marea n-ar fi liniștită, ia cea mai mare parte din timp. Portul Balcic e cam la aceeași depărtare de București ca și Constanța, 230 klm, el va fi desigur capul liniei ferate care va uni Silistra cu marea, rămâne însă a se hotărî locul unde se va face podul peste Dunăre. Ne trebuie un pod care să treacă și trăsurile, aceasta este o necesitate bine constatată. Stabilirea podului între Oltenița și Turtucaia, ar fi indicată prin natura malurilor Dunărei și linia ferată București-Oltenița, dar interesele apărării Dobrogei, par a se opune, reclamând o linie strategică Silistra-Dobrici-Balcic. În acest caz, podul ar trebui așezat din jos de Silistra și acolo lucrarea va fi foarte costisitoare, căci terenul nu e favorabil. Probabil că se va găsi o soluțiune intermediară, fie chiar făcând un tunel pe sub Dunăre, în orice caz portul Balcic va profita de această linie ferată și va progresa foarte mult.

Navigarea între Bosfor și Balcic, e multmai comodă, mai cu seamă iarna, de cât între Bosfor -Constanța; drumul e mai scurt cu circa 4" ore; clima Balcicului e mai dulce, și intrarea mai lesnicioasă, deci totul pledează pentru Balcic, ca punct de îmbarcare al pasagerilor pentru Orient. Se va obiecta de multe persoane, că se ruinează Constanța

Dobrogea Jună. Caleidoscop

pentru care am făcut sacrificii enorme, etc. toate temerile provenite din ignorarea chestiunilor economice. Astăzi în Constanța se poate opera mai mult de 300 vagoane pe zi, căci cu mai mult portul e blocat cu totul; dacă mai punem exportul petrolului și dezvoltarea industriei, vedem că rămâne pentru Constanța destulă activitate, că portul e neîncăpător și deci Balciul, ca port, e o necesitate ce se impune.

Activitatea noastră comercială în această parte a coastei maritime, va avea mare influență și asupra populațiunii din interior; numai prin măsuri administrative nu vom putea să ajungem să reducem neamul nostru la ce era înainte. Găgăuții sunt turcii care au religiunea creștină, ei se zic „cumani”, adică populație română adusă din stânga Dunărei, în timpul luptei Asăneștilor cu Imperiul Bizantin.

Această populație, destul de importantă trebuie adusă la matca ei, infiltrându-ne prin ea prin afacerile comerciale, prin școale și cazarmă. Turcii sunt un popor negativ, de la ei nu e de așteptat progres și cei cari opinează că mai lesne vom reuși să asimilăm pe bulgari, nu sunt lipsiți de temei în raționamentul lor. Viața socială a turcului, face din el o ființă cu totul conservatoare, refractar la progres și cu tendință de castă. Nu apreciem mult laudatele școli bulgărești, pentru că în ele se dă copiilor o învățătură șovinistă, unilaterală care duce la aspirațiuni absurde și la procedări periculoase, dar noi trebuie să avem multă atențiune și mai puțină bunătate la aranjarea școlii românești și organizarea vieții sociale la acești locuitori.

Comandor C. MĂNESCU

D.J., X, Nr. 8, 9 martie 1914, p. 3

MONOGRAFII DOBROGENE

Viața culturală a Dobrogei e abia către începutul ei. Abia acum se stabilesc condiții priincioase unei dezvoltări culturale locale normale. Noi cei de azi suntem adesea fără s-o știm, martorii mișcării de regenerare și de prefacere sufletească a acestui colț de pământ scump.

Acest fapt ne impune și-o altă obligațiune morală: aceea de a veghia ca această viață culturală, ce se marchează din ce în ce mai distinct, să nu apuce un drum primejdios, neprielnic nevoilor ținutului și fără nici un raport cu *sufletul* și cu necesitățile practice materiale ale populației dobrogene. Prin toate mijloacele și pe toate căile, noi trebuie să facem ca viața aceasta culturală să apuce o astfel de direcțiune, în cât multiplele interese ale ținutului să se beneficieze cât mai mult posibil. Aceasta însă nu se va putea realiza de cât punând în concordanță sufletul populațiilor locale cu noua mișcare de cultură ce se evidențiază tot mai mult. Pentru aceasta însă, noi trebuie să servim aceluia ce întrețin și hrănesc mișcarea culturală dobrogeană cât mai mult, *isvoare de informație* asupra trecutului, evoluției, civilizațiilor succedate, a declinurilor sau progreselor culturale ale întregii Dobroge. Ce cunoștințe avem astăzi despre viața trecută a Dobrogei? Câți sunt cei ce-și pot da seama despre începuturile de viață istorică ale ei, despre originea numelui ei, despre relațiunile ei cu țările înconjurătoare - Bizanțul, Muntenia, Turcia, etc., - despre sângerosul trecut ce a trebuit să sufere? Câți cei ce-și pot reconstitui cât de cât viața scumpă, de o glorie bine meritată, de puternice eforturi culturale?

Și totuși Dobrogea își are farmecul ei, nu numai prezent, ci și în trecut. Fiecare așezare omenească, fiecare întocmire socială, fiecare sat, cătun, târg sau oraș, își au o viață a lor particulară, de începuturi nesigure, de avânturi și temeieri, de zbuciumări și biruințe, de pașnice timpuri active și de obștească înfrigurare, de contemplații senine și spăimântătoare chinuri sufletești, de apropieri sociale și de puternice drame între neamuri, de glorii războinice și sumbre timpuri de decadență! Cutare oraș dunărean a încercat pe rând, de la întemeierea lui de către curagioșii exploratori de ținuturi îndepărtate cari au fost Genovezii, emoțiile unei vremi de avânt și progres comercial vertiginos ca și fiorii nimicitori ai distrugerii sălbatice; cutare, altul, legănat de valurile negrei mări vecine, păstrează încă ceva din gloria apusă a vremurilor de odinioară, când concentra într-însul viața unui ținut întreg. Nu e oraș dobrogean care să nu-și aibă *istoria* lui osebită, trecutul său de viață culturală, economică sau militară, evidențiată în rămășițele evocatoare pe care le întâlnim și-n aceste zile de totală neînțelegere și de ignoranță crasă cu privire la lucrurile de

interes istoric. Și dacă nu toate au o egală importanță multilaterală, apoi fiecare își are o caracteristică a lui, caracteristică împrumutată de niște condiții de viață particulară sau de dispoziții de suflet osebite, și traduse în numiri, legende, amintiri mai mult sau mai puțin credincioase, sau în mărturiile istorice locale.

Dar nu numai orașele își au importanța lor istorică sau economică, satele dobrogene înseși își au, multe o veche existență, iar unele dintr-însele moștenesc dacă nu numele sau strălucirea vieții de odinioară ale unui centru militar au comercial elin sau roman, cel puțin *vatra* lui...

Satele și orașele dobrogene însă nu au numai o însemnătate istorică. Astăzi, ele închid între zidurile lor o viață intensă, cu zbucliri sufletești neașteptate și cu nebănuite avânturi economice. Neamuri nenumărate, ale căror suflete tremură într-atâtea și-atâtea chipuri, își încrucișează pașii ce apucă, adesea, direcțiuni absolut apuse. Clase sociale îți încordează puternic brațele și ici întâlnești simpatice încercări de armonizare a unor interese contrarii, colo, glasul tumultos al revendicărilor intransigente. O cultură nouă se altoește pe sufletele neamurilor locale: care sunt rezultatele încercărilor făcute în acest sens? S-au făcut aceste suflete *mai bune* din punct de vedere omenesc și mai prielnice noii culturi și nouilor idealuri, în numele cărora ea vine? Au mai lăsat ceva din intransigența lor încăpățânată sau contrastul e și mai mare? Apoi, care e raportul dintre națiile dobrogene și solul dobrogean? Care sunt aptitudinile lor de adaptare și însușirile lor de conservare individuală sau de rasă?

În atâtea chestiuni și atâtea probleme de un interes vital pentru cultura și civilizația Dobrogei, chestiuni și probleme a căror deslegare rămâne să se dea prin *monografii*, alcătuite cu multă răbdare, cuprinzând întreaga viață, prezentă și trecută, economică, națională și istorică, a satelor și orașelor dobrogene. Mâini îndemânate, spirite iscoditoare, suflete ce se pot încălzi să încerce a reconstitui, cât mai bogat și mai apropiat de adevăr, viața satului sau orașului în care își poartă efemera-le existență, cu toată căldura și cu toată însuflețirea de care sunt capabile. Ca mâini, cărturarilor Dobrogei vor fi în stăpânirea unor singure *izvoare de informație*, iar cultura ei va fi ferită de rătăcirii și dibuiri.

Preoți, învățători, avocați și profesori dobrogeni, încercați să dați culturii naționale românești a pământului care vă adăpostește, cel mai prețios concurs de care sunteți în stare!

D.J. XI, nr. 6-7, 30 ianuarie 1915, p. 1

AVIATORII ROMÂNI ÎN DOBROGEA

În ziua de 26 martie, Cernavodenii au avut să înregistreze un adevărat eveniment. D-l căpitan Popovici, conducând un biplan Coandă „Bristol nr. 1” a aterizat pe platoul de lângă gura podului de peste Dunăre, acolo unde, după ce a făcut o ascensiune în tovărășia surorii d-sale, d-na căpitan Fotino, și-a continuat raidul spre Constanța, luând c pasager pe d-l maior Constantin.

D.J. 11, Nr. 14, 3 aprilie 1915

RECUNOȘTINȚA CONSTĂNȚENILOR FAȚĂ DE GENERALUL BERTHELOT

Printr-un curier special am primit următoarea scrisoare:

Stimate Domnule Director,

Încunoștiințați fiind în ultimul moment de lăudabila inițiativă ce s-a luat în capitală cu privire la colectarea unui fond cu care să se cumpere o sabie de onoare Generalului Berthelot, cetățenii orașului Constanța dorind a-și arăta și ei admirația lor față de viteazul General, au decis a se asocia din toată inima la această notabilă inițiativă și ne-au delegat pe noi jos iscăliți, cu colectarea acestui fond, pentru care am deschis o listă de subscripție.

Suma ce s-a putut colecta în pripă, este neînsemnată, căci concetățenii noștri, în cea mai mare parte nu s-au putut încă înapoia la locuințele lor, unii fiind încă mobilizați, iar refugiaților și demobilizaților refuzându-li-se cu obstinație până în prezent, de

acei ce au pus stavilă între noi și patria mamă, trecerea lor în Dobrogea fie chiar numai pentru a-și revedea căminele lor ruinate și pline de jale.

În hotărârea de a participa și noi constănțenii, în această colectă, am fost călăuziți numai de ideea de a nu scăpa această prețioasă ocazie spre a ne manifesta și noi cei sechestrați simțămintele noastre de adâncă recunoștință pentru neobositul și bravul General care a luptat fără preget la împlinirea aspirațiilor legitime ale întregului neam românesc.

Grăbindu-se cu încheierea listei pentru a nu ajunge cu întârziere vă remitem deci odată cu aceasta lista subscriitorilor și suma de lei 2153,30 specificată într'ânsa, cu rugămintea de o remite la destinație. Cu distinsă stimă,

N. Simionescu, I. N. Manolescu, Henri Huser,
Ion T. Gheorghiu

D.J. 13, Nr. 3, 30 noiembrie 1918

MAJESTĂȚII SALE, MARIA, REGINĂ A ROMÂNIEI

Profitând de pompa cu care a fost înconjurată vizita Majestății Voastre în cea de-a doua Capitală a Țării și reședință a ambițiilor năzuințelor sale personale, Excelența Sa, d. Georgel Mârzescu, ministru al trebilor dinăuntru, a ținut să comunice *urbi et orbi* însemnata danie ce urmează a se face, pe provincii, orfanilor de război. Prin gura Excelenței Sale vitejii morți din Moldova, Muntenia, Ardeal, Oltenia, Basarabia și Bucovina au primit asigurarea, că se pot odihni de acum liniștiți: Guvernul României Mari are toată solitudinea pentru urmașii lor lipsiți fără de vreme de sfatul și sprijinul părintesc ...

Dar, DOBROGEA, Majestate, n-a făcut ori nu mai face parte din teritoriul României? Sufletul și graiul nostru, biserica și școala noastră, până și jocurile noastre ne-au spus întotdeauna că suntem, ne-au învățat ca să fim Români, Majestate, iar părinții

noștri au murit ca atari, pentru o cauză de a cărei sfințenie, ci s-au îndoit, Măria Ra, mai puțin decât oricare altul!

În implorările noastre zilnice către Dumnezeu, atunci când îi ceream, cu mâinile încrucișate înaintea icoanelor, să ne readucă pe tații sănătoși acasă, aveam, Majestate, și rugămintea pentru o Românie Mare și puternică. Dacă Domnul din ceruri nu ne-a învrednicit să ne revedem părinții morți, făcându-și datoria pe altarul patriei – Dânsul ne-a îndeplinit în schimb ruga cea de-a doua, întinzând hotarele Țării până-n marginile ei firești.

În timp ce însă Românimea întreagă sărbătorește această izbândă a dreptății veșnice, în ziua în care România Mărită acoperă cu aripile ei protectoare pe fiii ei cei mai depărtați – noi, orfanii de peste Dunăre, ai căror părinți au contribuit cu viața lor și cu norocul nostru la făurirea acestei bucurii naționale, suntem îndepărtați până și de la mila publică...

Cu ce să fi meritat părinții noștri, căzuți jertfe pentru această țară, sau noi, micuții, crescuți în dragostea ei, o asemenea uitare din partea dregătorilor României?

Tu, care ești mamă de copii, le vei pricepe durerea, Majestate!

Cu toate acestea, nu înțelegem Măria Ta, tânguindu-ne să ne bârfim țara, acuzând-o de nedreptatea ce ni se face: nu Țara poate fi făcută vinovată!

Nu voim nici să tulburăm odihna din mormânt a scumpilor noștri părinți, ori să le jignim memoria, pomenindu-le de inutilitatea jertfei lor supreme: nu pentru aceasta au plecat ei voioși la război, pentru ca să nu se mai întoarcă niciodată!

Nu jinduim nici la belșugul îmbuibașilor, cu toate că numai firimiturile de la mesele lor încărcate ne-ar putea îndestula pe noi, nenorociții!

Ținem numai prin aceasta, Majestate, să afirmăm înaintea Tronului și a României întregi, dreptul nostru la existență – o existență demnă, meritorie și românească.

Orfanii de război din Dobrogea

Ultimii desmoșteniți ai soartei din Lumea întreagă.

D.J. 13, 26 ianuarie 1919, p. 1

PETRE P. CARP

Bătrânul om de stat s-a stins în vârstă de 82 de ani, închis – ca și mai toată viața – în turnul său de fildeș de la Țibănești.

Cu Petre P. Carp, dispăre omul care avea cultul și curajul convingerilor cinstite și al ideilor sănătoase.

Mai mare decât cultul pentru credința lui, era însă la dânsul încrederea în propria-i persoană.

Privind oamenii prin nelipsitul său monoclu, n-a căutat să descopere în lumea înconjurătoare decât numai cusurul și n-a înțeles să folosească părțile bune, ce nu lipsesc din nici un individ.

Istoria care va fixa cândva această extraordinară personalitate – va avea suntem siguri – alte cuvinte decât acelea, care sunt caracterizate astăzi viața și sfârșitul aceluia, care a fost Petru P. Carp.

D.J. 13, Nr. 31, 29 iunie 1919, p. 1

INFORMAȚIUNI

Duminica trecută d. Col. Marin Ionescu Dobrogeanu și-a dezvoltat într-una din sălile Liceului din Constanța, Conferința asupra trecutului militar al Dobrogei. Ne vom face o plăcută datorie redând într-un număr viitor cele mai însemnate pasagii ale acestei substanțiale prelegeri.

D.J. 13, nr. 32, 6 iulie 1919, p. 2

INFORMAȚIUNI

În ziua de 19 septembrie, neobositul cercetător al trecutului României transdunărene d. Col. Marin Ionescu Dobrogeanu, a ținut în sala cinematografului central din Tulcea, o

foarte interesantă conferință, asupra instituțiilor militare și sociale ale Dobrogei antice. D-sa a răspuns și cu această ocaziune diferitelor scrieri tendențioase și inexacte „ale savanților” bulgari – cu cari aceștia caută să înșele nu numai opinia publică străină ci și pe ei înșiși.

D.J. 13, Nr. 45, 16 octombrie 1919

UN OM DE ISPRAVĂ: SCARLAT VÂRNAV

Fulgerător a venit vestea morții vigurosului bătrân Scarlat Vârnav. Mai deunăzi el asista la o ședință a Academiei în care se pomeneau oamenii de mare merit în lupta pentru Noua Românie, care au fost: tatăl său, d-nul Costache Vârnav și unchiul său călugărul Sofronie. ieri încă el se ocupa de campania electorală în care se prezinta, în fața Dobrogenilor, ca reprezentant al intereselor și aspirațiilor țărănești. Și astăzi din ziare aflăm brutal sfârșitul lui.

Acest frumos bătrân, cu atâta simț de demnitate personală în fiecare acțiune a sa și în fiecare cuvânt al său, acest tip al boierului de o aleasă educație a fost acum zece, cincisprezece ani unul din binefăcătorii prin faptă ai Dobrogii, unde îl adusesese ca prefect de Constanța hazardul politicei.

Aici e unul dintre cei mulți care, împovărați de zile se duc. Dar acolo, în fiecare sat trăiește și va trăi amintirea lui, prin școlile pe care le-a făcut, prin bisericile pe care le-a înălțat, cinstit, harnic, gospodărește, cu priceperea lui tehnică de arhitect și cu caldul lui avânt de patriot, cu nesfârșita lui iubire de om de bine.

A fost, în acel timp, acest organizator și civilizator și unul din acei oameni cu autoritate, care, oriunde și mai ales acolo, sunt de cel mai mare folos.

A fost mândru reprezentant al Statului român, care numai arareori a fost servit de oameni cu fibra lui.

Și astăzi încă, în Dobrogea prădată, el își avea locul. Politica de partid nu i l-a dat în viață: politica națională îl va găsi de mult odihnit în mormânt.

„Neamul Românesc”

N. Iorga

D.J. 13, Nr. 47, 30 octombrie 1919

D. TAKE IONESCU ȘI MICA ÎNȚELEGERE PARTICIPAREA GRECIEI ȘI POLONIEI

Într-un interviu acordat la Roma, unui ziar din Atena, d. Take Ionescu, ministru de interne al României, a declarat că „Mica înțelegere” trebuie să se facă întreagă, cu Grecia și Polonia. Altfel nu se va face deloc, fără participarea acestor două țări.

D.J. 14, Nr. 67, 15 octombrie 1920

MOARTEA D-RULUI N. M. SADOVEANU

Cu câtă sfială înregistram ieri știrea comunicată de familie, că starea doctorului Sadoveanu, aflat suferind de mai multă vreme, s-ar fi îmbunătățit. Știam că zilele-i erau numărate, fiindcă cancerul care-i rodea organismul nu iartă. Era conștient mai ales pacientul însuși de aceasta și voia bună de ieri, care a făcut pe cei din jur să creadă într-o ameliorare, a fost sfortărea ceea de pe urmă, față de sine însuși, a omului care nu vrea să se predea morții. Doctorul Sadoveanu a fost una din figurile cele mai cunoscute și mai populare ale orașului Constanța. Venit de mai bine de 30 de ani ca medic militar, după terminarea stagiului, a luat conducerea spitalului comunal, pe care l-a părăsit abia anul trecut, ieșind la pensie.

Chirurg distins, dânsul a redat multor pacienți sănătatea pe care nu și-a putut-o da sieși.

Ca cetățean, s-a înscris, de la început în partidul liberal, în care a rămas până la moarte. A fost ales de două ori senator al județului Constanța.

În noaptea de 2 spre 3 a.c. și-a dat obștescul sfârșit, înghețându-i pe buze surâsul care-i înveselea figura tot timpul.

Dumnezeu să-l ierte!

D.J. 14, Nr. 80, 4 noiembrie 1920

GROASNICA FURTUNĂ DE PE MAREA NEAGRĂ

Vaporul Împăratul Traian plecând din Sulina cu destinația Constanța, din cauza groazniciei furtuni ce s-a dezlănțuit pe Marea Neagră, a fost nevoit să se reîntoarcă la Sulina. Vasul a avut în drum din cauza valurilor înclinații până la 45 de grade. El a sosit la Constanța cu o întârziere de 5 zile. Două corăbii au naufragiat în apropiere de Varna. Știrile sosite vorbesc de multe alte naufragii. Sunt peste 200 de pescari înecați și mai multe bărci sfărâmate.

D.J. 14, Nr. 99, 26 noiembrie 1920, p. 1

SOSIREA FAMILIEI REGALE

Cu vaporul Regele Carol al SMR, escortat de contratorpilorul nostru „Sparviero” au sosit în port astăzi dimineață la ora 7, venind din Pireu, M. S. Regina Maria, principele Nicolae și principesa Marioara, însoțiți de casa militară și civilă precum și de întreaga suită. Toate vasele din port au fost pavoazate cu drapele internaționale.

La debarcader, familia regală a fost întâmpinată de dl. General Pătrașcu, Comandamentul Ccorpului 5 Armată, General Marin Ionescu, directorul general al C.F.R., de toți ofițerii superiori aflați în garnizoană, precum și de reprezentanții autorităților civile locale. Onorurile au fost date de o companie din reg. 34 infanterie, cu muzică și drapel. Familia Regală s-a întreținut cu cei prezenți, după care la ora 11, cu un tren Regal a părăsit orașul nostru plecând spre București, în uralele și aclamațiunile Constanțenilor.

D.J. 14, Nr. 67, 27 noiembrie 1921, p. 1

LOGODNA PRINCIPESEI MARIOARA

Principesa Marioara s-a logodit cu regele Alexandru al Serbiei. Logodna oficială a avut loc la Sinaia.

Aseară a avut loc un prânz de gală la Castelul Peleş.

Cu acest prilej regele României și regele Serbiei au anunțat în mod oficial logodna. O proclamație care cuprinde acest act a apărut azi în Monitorul Oficial.

Data căsătoriei nu a fost încă fixată, dar se crede că va fi foarte apropiată.

D. Take Ionescu a adresat o lungă telegramă de felicitare d-lui Pasici, primul ministru al Serbiei.

D.J. 16, Nr. 7, 11 ianuarie 1922, p. 1

ÎNMORMÂNTAREA LUI PETRU VULCAN

Cu o pompă cum demult nu a mai avut Constanța, a fost dus ieri, la lăcașul de veci, poetul și publicistul Petru Vulcan.

.....
În acordurile muzicii reg. 34, cortegiul porni spre biserica „Adormirea”.

Aci a vorbit vechiul amic și copărtaș, întemeietorul Cercului Cultural Ovidiu, d. C. P. Demetrescu.

D. Constantin Sarry, directorul „Dobrogei June”, ca prim ziarist al Dobrogei, a ținut să scoată în relief meritele primului publicist al Constanței.

A mai adăugat câteva cuvinte d. Cutava, iar după aceste pioase datorii, cortegiul luă drumul spre cimitir.(...)

Cruțiu

D.J. 16, Nr. 29, 9 februarie 1922, p. 1

**M. S. REGELE FERDINAND VORBEȘTE
„DOBROGEI JUNE”**

Eri dimineată, pe când mă îndreptam către redacție la ora obișnuită, am aflat în oraș că M. S. Regele Ferdinand împreună cu Regina Maria însoțiți de d-nii: d-r. Romallo, colonel Rălescu, comandor Cozlinșy și inspector general de poliție Cămărășescu se află în localitate încă de la ora 4 jum. dimineața urmând să plece cu un contratorpilor în Grecia.

În dorința de a afla cauza plecării neanunțate a suveranilor și a obține o convorbire în numele „Dobrogei June” cu M.S. Regele Ferdinand m-am îndreptat în port, unde am găsit pe m. Sa întreținându-se pe chei cu d-nii: amiral Scodrea, general Butunoiu, colonel Artur Grigorescu, Dobriceanu și alții.

Fața M. S. era învăluită de o adâncă durere sufletească. Interesându-mă de M. S. Regina, am aflat că se găsește încă în vagonul cu care venise și că fiind indispusă, nu primește pe nimeni.

M. S. Regele Ferdinand, după ce s-a întreținut cu cei anunțați mai sus, în așteptarea contratorpilorului care lua păcură, a făcut o preumblare pe bulevard până în dreptul vechiului far, după care, înapoiindu-se, se plimba pe dig însoțit de aghiotantul Regal d-l comandor Coslinșy și alții.

Profitând de un moment când M. Sa, s-a îndepărtat puțin de însoțitori, m-am prezentat salutându-l foarte respectuos și cerându-i scuze pentru libertatea ce mi-am luat de a mă prezenta în ținută obișnuită. L-am întrebat:

- Cărui fericit prilej datoresc constanței prezența Maiestății Voastre în localitate?

Maiestatea Sa Regele Ferdinand după ce m-a scrutat cu o privire ce părea că vrea să-mi pătrundă sufletul, îmi răspunse scurt:

Dobrogea Jună. Caleidoscop

- Sunt numai în trecere prin Constanța – și cu un ton voit stăpânit, care trăda durerea de tată, ce-l mâna pe țărături străine, mi-a adăugat: „merg la Athena pentru chestiuni familiale”.

- Maiestate – i-am spus, reculegându-mă o clipă – dacă lucrurile și durerile voastre, în mod firesc sunt împărtășite de întreaga suflare românească, oare și suferințele poporului nu sunt și suferințele M. Voastre?

- Nu înțeleg – îmi răspunse M.S. Regele, măsurându-mă cu privirea din creștet până în tălpi.

Veți înțelege imediat – m-am grăbit să adaug – ați cunoscut Constanța dinainte de război, când cu drept cuvânt era denumită Mărgăritarul Mărei Negre. Recunoașteți astăzi acel mărgăritar în orașul acesta mort, ale cărui maluri sunt surpate de ape din lipsa unui parapet?

Priviți, Maiestate digul acesta, care se năruie de neîngrijire și portul acesta lipsit de activitate din cauza indiferenței cu care este tratat. În numele Dobrogenilor care V-au urmat sub cutele drapelului mândru pe drumul gloriei, faceți ca prin nemărginita voastră putere și Suveranitate, Constanța să redevie iarăși cel puțin ceea ce a fost înainte de război.

În ce calitate îmi vorbiți dumneavoastră? – mă întrerupse Regele.

În calitate de redactor al ziarului cotidian „Dobrogea Jună” – îi răspunsei, întinzându-i cartea mea de vizită. Făcând semn d-lui comandor Coslinschy, s-o primească, M. S. îmi răspunse atunci:

„Să știți: Ochiul Regelui veghează totdeauna pentru binele poporului său” (L’oeil du Roi veille toujours pour le bien de son peuple).

Cu aceasta, am încheiat convorbirea cu Regele tuturor românilor, care se grăbea să plece cu contratorpilorul ce sta sub presiune.

I. N. Duployen

D.J. 14, nr. 108, 17 mai 1922

**ÎNCĂ O GLORIE DOBROGENEASCĂ:
PROFESORUL C. BRĂTESCU**

Zilele acestea Universitatea din București a decernat d-lui C. Brătescu, profesor la Șc. normală și director al Școlii Comerciale din Constanța, titlul de doctor „magnum cum laudae”. Subiectul domniei sale a fost „Delta Dunărei”, un studiu de monografie. Este aceasta o înaltă și meritată distincțiune, pe care, ca Dobrogeni ce suntem, câtă s-o relevăm, întru cât noul doctor în geografie – al treilea din țară – este un Dobrogean prin naștere și prin întreaga d-sale activitate de până astăzi.

Numele d-lui Brătescu nu este dintre acelea care fac colindul cafenelelor, al „anumitor cercuri” și mai ales al cluburilor politice. Modest, prin origină și prin fire, descinzând dintr-un sat tulcean, închis în sine și între pereți căptușiți cu cărți, d-sa își consacră cu succes ultimele ceasuri disponibile studiului pământului Dobrogei și a vieții poporului nostru din această provincie. „Arhiva Dobrogei” mai de mult și „Analele Dobrogei” – astăzi – publicațiuni periodice, sub direcțiunea și îngrijirea acestui neobosit, pătrunzător și erudit scriitor, închid comori nestimate pentru cunoștința și folosința tuturor, asupra țării transdunărene.

Pe vrednicul și merituosul nostru concetățean îl așteaptă desigur și în curând, o catedră universitară, o înaintare impusă ca singura răsplată morală a unei munci atât de utile și de fructuoase.

Dl. Brătescu ar fi atunci al doilea profesor universitar de origine dobrogeană – după d. Tafrali, cercetătorul de la Iași, care a procurat cel dintâi și mai demult această onoare, provinciei sale de obârșie.

Încheiem acest scurt și sincer elogiu cu o explicațiune pe care o socotim necesară, dacă, pe alocuri și cândva, ne-am ridicat împotriva omului cu defectele lui, astăzi ne închinăm în fața învățătorului, cu toate calitățile sale.

Să ne trăiască!

Const. N. SARRY

D.J. 16, Nr. 144, 3 iulie 1922, p. 1.

PRINCIPELE CAROL ȘI PRINCIPESA ELENA LA CONSTANȚA

Cu un tren special atașat acceleratului nr. 23, au sosit ieri dimineață în localitate A. S. R. Principele Carol, însoțit de augusta sa soție, Principesa Elena și de Principesa Ileana și suita compusă din doamna Lahovary, doamna de onoare a Principesei Elena, Amiral Rizea, colonel Condeescu, colonelul Drossu și un ofițer din amiralitatea britanică.

Vagoanele regale fiind detașate, au rămas în stația Palas, până la 9 jum. când au fost primite de oficialitatea locală, reprezentată prin domnii: General Pătrașcu, comandantul Corpului 5 armată, N. Negulescu, prefectul județului, Gr. Ștefu, prefectul poliției, ing. Erbiceanu ș.a.

Până la ora 12 jum. când A.A.L.L.R.R. au luat masa pe vaporul „regele Carol”, A. S. R. Principele Moștenitor a inspectat Contratorpilorul „Mărăști”, portul și celelalte vase ale marinei noastre militare, întreținându-se în special mult timp cu d-nii: ing. Erbiceanu, general Pătrașcu și alții.

În acest interval de timp A.A.L.L.R.R. Principesele Elena și Ileana au plecat cu automobilele la Mamaia unde au făcut baie.

După dejun, auguștii oaspeți s-au urcat în trenul regal care staționa în port, iar după ce Principele Carol s-a înapoiat la ora 4 de la Institutul Maritim, unde a avut loc înaintarea elevilor la gradul de sublocotenenți, A.A.L.L.R.R. au asistat la serbările date în port de către elevii acelei școli.

După aceasta, întovărășiți de d-nii Gr. Ștefan Lucescu, inspectorul Siguranței Dobrogei și Iancu Mihăilescu, șeful brigăzii de siguranță, A.L.L.L. au făcut cu canoniera A. o excursie pe mare până la farul Tuzla.

Înapoindu-se, după ce și-au luat rămas bun de la cei prezenți A.A.L.L.R.R. s-au îmbarcat în trenul care a părăsit gara la ora 7,40, în uralele mulțimei. Trenul regal a rămas în gara Palas până la ora 12 noaptea când a fost atașat acceleratului nr. 24

D.J. 16, Nr. 146, 6 iulie 1922

INTERVIUL UNUI MINISTRU CARE NU DĂ INTERVIURI

Contele de Maneville, ministrul plenipotențiar al Franței în România, a fost ieri în trecere prin orașul nostru de unde s-a îmbarcat pe vaporul „Regele Carol” pentru Constantinopol.

Mulțumită amabilității d-lui Anatole Magrin, consulul Franței în localitate, am fost prezentat contelui de Maneville – d-l consul a avut grije să mă anunțe că d-l ministru refuză să acorde vreun interviu. Cu aceleași vorbe mă primește și d-l de Maneville, cu care încep a mă întreține asupra unor chestiuni banale; impresii despre țara noastră, călătorie, etc. la care ministrul Franței îmi dă răspunsuri foarte măgulitoare pentru țara românească și români. Conducând astfel conversația am pus distinsului meu interlocutor următoarea întrebare:

- Care este opiniunea dumneavoastră asupra rezultatului anchetei făcută în Bulgaria de către comisiunea aliată, care s-a ocupat cu incursiunea în România a bandelor de comitagii?

- Nu eram încă în țara dumneavoastră când această comisiune a trecut către Franța, dar după câte rețin știu că s-a dovedit cum că dincolo de frontieră din Bulgaria, diferite bande de tâlhari trec pe teritoriul român și se dedau la jafuri și crime. Dacă aceste bande sunt sau nu sprijinite de oficialitatea bulgară – cum afirmă unele ziare – nu știu nimic precis.

- Dar cu privire la dezarmarea Bulgariei, conform tratatului de la Neuilly, ce rezultat a avut activitatea aceleiași comisiuni?

- Colonelul d'Amarin, șeful acestei comisiuni, a raportat observațiunile sale guvernului francez, care la rândul său le-a adus la cunoștința Ligii Națiunilor. Această instituțiune va lua hotărârile dictate de împrejurări, probabil în conformitate cu tratatul de pace.

- Care este astăzi părerea opiniei publice franceze, în ceea ce privește anexiunea Cadrilaterului întrucât din 1913 – atunci când se discuta această chestiune – aproape în unanimitate, presa franceză era contra împlinirii acestui act de dreptate față de România?

- Astăzi, ca și în trecut, Franța a nutrit față de aliații săi, și mai cu deosebire față de țara d-voastră cele mai frumoase sentimente de

amiciție și de protecțiune, astfel că și opinia publică reprezentată prin presa noastră, nu poate să fie decât în unison cu aceste sentimente, care de altfel – este de prisos să mai adaug – sunt reciproce.

Cu privire la scopul călătoriei sale, s-l de Maneville mi-a declarat că ea are un rol mixt, dar cel mai principal este ieșirea în întâmpinarea unei rude a d-sale care vine din Siria.

După care am mulțumit reprezentantului Franței pentru amabilitatea cu care s-a întreținut cu mine, i-am promis că la înapoierea Excelenței Sale, îi voi prezenta ziarul în care va apare „Interviul unui ministru care nu dă interviuri” – la care înștiințare, d-l ministru a rămas foarte surprins, declarându-mi că la un astfel de truc gazetăresc, pentru a-l face să vorbească, nu s-a așteptat. Aceasta – a declarat d-sa râzând – aș fi crezut mai curând să mi se întâmple în America, iar nici decum aici. Strângând cu efuziune mâna pe care mi-a întins-o Conte de Maneville, după ce i-am mulțumit pentru amabilitatea sa, am părăsit grupul în mijlocul căruia se afla ministrul plenipotențiar al Franței.

I. N. D.

D.J. 17, Nr. 47, 28 martie 1923

INTERVIU CU EXCELENȚA SA DJEVAD BEY, NOUL MINISTRU AL TURCIEI LA BUCUREȘTI

Cu vaporul „Regele Carol” a sosit ieri de la Constantinopol d-l Djevad Bey, noul ministru plenipotențiar al Turciei în România. D-sa este un veteran al vieții diplomatice, întrucât a fost zeci de ani de-a rândul reprezentantul Înaltei Porți în cele mai importante metropole din Occident și Balcani. Activitatea sa de ministru plenipotențiar al Imperiului Turcesc la Washington, Londra, Stockholm etc., a fost înălțuită de nenumărate convenții și relațiuni folositoare și simpatice atât pentru Turcia cât și pentru statele pe lângă care a fost acreditat.

Având în vedere personalitatea acestui diplomat de carieră, am profitat de prilejul ce ni l-a oferit trecerea sa prin localitate, spre a avea cu d-sa o convorbire pe care o redăm în rândurile de mai jos:

- Care este programul d-voastră de activitate în noua demnitate ce vi s-a încredințat?

- În afară de instrucțiunile pe care le-am primit din partea guvernului de la Ankara, punctele cardinale ale activității mele de ministru al Turciei în România se vor orienta spre o reînnoire a relațiilor politice și economice dintre Turcia și România, spre a le readuce la aceeași stare de bună amicitie, pe care o reclamă apropiata vecinătate a a cestor două țări precum era înainte de război.

La observația mea că în Dobrogea trăește într-o perfectă egalitate de drepturi și îndatoriri o populație de peste 150.000 de musulmani, buni români și credincioși mahomedani, Djevad Bey îmi răspunde că aceleași drepturi și de aceeași egalitate cetățenească se bucură și românii care trăiesc în Turcia. Asupra tratativelor de la Lausanne, Excelența Sa ne-a asigurat că atât guvernul de la Ankara, cât și poporul turcesc sunt partizanii hotărâți ai păcii – ai unei păci onorabile, în urma căreia Turcia democratică să renască și să se poată dezvolta în granițele ei pe toate tărâmurile de activitate.

Cu aceste spuse, Excelența Sa m-a părăsit cu rugămintea să transmit reprezentanților presei române salutul ziaristului Djevad Bey, care este una și aceeași persoană cu reprezentantul Turciei liberate, în România Liberă.

I. N. Duployen

D.J. 17, Nr. 101, 5 mai 1923

A TRECUT UN OM!

Zilnic gazetele locale înregistrează sosirea sau plecarea din localitate a d-lui Brătianu, Moșoiu, Cosma, a diferiților curieri

Dobrogea Jună. Caleidoscop

diplomatici, după cum deseori, citim că d. prefect al județului a plecat sau d-l primar a sosit de la București unde a făcut etc., etc.

Alaltăieri a sosit însă în localitate un om, un om în adevăratul înțeles al cuvântului, un om care pentru țara întreagă înseamnă ceva și pentru care noi Dobrogenii a fost un Mesia. Este vorba de bătrânul inginer Saligny, cel ce a pus cea dintâi piatră pentru construirea portului Constanța, cel ce a dovedit lumii că inginerii români sunt capabili să facă ceva și în sfârșit, cel care a construit podul de la Cernavodă peste Dunăre. El a legat Dobrogea noastră de trupul țării, el a făcut să vieze românismul pe meleagurile acestei provincii transitate. Și a trecut cu trenul, fără să facă zgomot în jurul său, a trecut chiar prin stația de cale ferată ce-i poartă cu mândrie numele și aproape nimeni nu a bănuț prezența lui în tren. Și-a venit din nou în Dobrogea, nu să se plimbe, nici să fleurteze, ci să adauge încă o perlă la colanul de binefaceri pe care una câte una, le-a înșirat aci și aiurea.

A venit să ia măsuri pentru cât mai urgenta construire a linii ferate Constanța-Techirghiol, chestiune despre care ne ocupăm separat în altă parte a ziarului nostru.

Și când astfel a călătorit și a trecut pe la noi inginerul Saligny, ne gândim cu scârbă la fantoșii politici care când își plimbă hoitul pe undeva, prin forța administrativă, adună lume, lume multă ca să-i vadă și să-i salute cu smerenie...

I. M. D.

D.J. 17, Nr. 126, 26 august 1923

REGINA GRECIEI LA CONSTANȚA

Cu trenul de după-amiază, sosește astăzi în localitate M. S. Regina Elisabeta a Greciei, însoțită de d-na Tricupis, doamnă de onoare.

Trenul regal va merge direct în port pentru că M. S. se îmbarcă direct pe vaporul „Regele Carol” pentru Pireu.

D.J. 17, Nr. 202, 14 noiembrie 1923

SUVERANII GRECIEI LA CONSTANȚA

Regele George și Regina Elisabeta a Greciei, plecați din Atena în împrejurările cunoscute, au sosit astăzi dimineață la ora 5 în portul nostru cu vasul „Daphni”.

La debarcader au fost întâmpinați de A. S. Principele Carol – sosit aseară cu un tren regal la orele 8,20, de o gardă de onoare, de trupele din garnizoană, sub comanda d-lui General Vlădescu și de șefii autorităților civile.

Imediat după debarcare M.M.L.L. s-au urcat în trenul regal plecând spre București.

D.J. 17, Nr. 296, 23 decembrie 1923

DOBROGENII NOȘTRI

ACTIVITATEA D-LUI PROF. TAFRALI PESTE GRANIȚELE ROMÂNIEI MARI

Ziarul francez „le Journal du departament de l’Indre”, în numărul său din 12 februarie, publică sub titlul „Aliance Française”; următorul articol, privitor la Conferința pe care a ținut-o despre România, distinsul nostru colaborator și vrednic fiu al Tulcei, d. profesor universitar Oreste Tafrali.

„Alianța Franceză” (Secțiunea din Châteauroux) a organizat pentru duminică seara 3 februarie, la Teatru, între orele 5 și 7, prima conferință a sesiunii „Președintele secțiunii, d. Amirault, primar al orașului Châteauroux, prezintă mai întâi publicului, pe cât de numeros, pe atât de distins, pe eminentul conferențiar român, d- Tafrali; amintește titlurile sale universitare, operele sale remarcabile, prietenia sa nealterabilă pentru Franța; evocă mai ales nobila figură a țării sale, cavaleriasca România, care, în zilele cele mai întunecate ale războiului, a venit să se alăture de noi”. Aplauze unanime acoperă cuvintele domnului Amirault, interpret mișcător și elocvent al gândirii tuturor.

Greutățile României în decursul veacurilor

D. Tafrali ia apoi cuvântul. Într-o limbă foarte curată și foarte literară, d-sa face istoria mișcătoare a țării sale, din timpurile cele mai îndepărtate când o colonie romană, înaintată a civilizațiunii, se instala pe țărmul Dunărei. Toate valurile barbariei au venit rând pe rând să se reverse peste această rasă nevoiașă de latini; Goți, Huni, Slavi, Unguri, Bulgari, Turci.

Ea a rezistat la toate distrugerile, a cucerit încetul cu încetul independența ei, și a realizat după Tratatul de la Versailles, unitatea sa teritorială, luând de la Unguri Transilvania și de la Ruși, Basarabia. Cu toate greutatețile economice de acum, un viitor strălucit se deschide înaintea ei. Cultura franceză se răspândește din ce în ce mai mult și ne face să sperăm că această Franță a Orientului ne va uni într-o zi.

O descriere a României

Conferențiarul, foarte mult aplaudat, arată pe ecran, timp de aproape peste o oră, vederi din România, pe care le însoțește de nu vin comentarii. Ne descoperă în nod succesiv toată fizionomia țării sale: mulții săi, Carpații, acoperiți de zăpadă și brazi, câmpiile sale imense de grâu, Dunărea brăzdată de vapoare, puțurile de petrol, colinele cu sare, în sfârșit toate elementele bogăției imense a acestei țări. Scheme clare ne dezvăluie cifra importățiunilor, exportățiunile producțiunilor naționale de toate felurile.

Conferențiarul ne arată apoi viața și moravurile României, tipurile populare, costumele, târgurile, sărbătorile, locuințele din diferite regiuni. Această revistă pitorească, de cel mai mare interes, a captivat publicul.

Bogățiile artistice ale României

D. Tafrali, ne face în sfârșit, să întrevădem unele din bogățiile patriei sale, unde arta bizantină și pe alocurea arta franceză, a lăsat atâtea capodopere, păstrate în mânăstiri și biserici: basoreliefuri lucrate ca niște dantele, piese de orfevrerie foarte capricioase, tapiserii cu subiecte mistice, unde se desfășoară lungi poeme, fresce din evul mediu. Arhitectura mai

ales oferă aspecte curioase prin îndrăzneala bolților, a clopotnițelor.

A fost o adevărată călătorie în România, pe care am făcut-o în tovărășia eminentului conferențiar, care ne-a permis să aplaudăm talentul său și să admirăm patria sa.

D.J. 18, Nr. 52, 6 martie 1924, p. 1

D-L VINTILĂ BRĂTIANU LA CONSTANȚA

Cu trenul de azi dimineață a sosit în localitate d-l Vintilă Brătianu, ministru de finanțe.

Imediat după ce a coborât din tren d-l Brătianu a plecat cu un automobil la Movilă.

Cercurile negustorești aflând de sosirea d-lui Brătianu au decis a trimite o delegație care să ceară d-nei ministru de finanțe funcționarea Casinoului.

D.J. 18, Nr. 127, 8 iunie 1924, p. 1

PROFESORII FRANCEZI VIZITEAZĂ DELTA DUNĂRII

Tulcea, 15 iunie. Astăzi dimineață, dl. dr. Popescu-Daia, director general al Pescăriilor statului, însoțit de câțiva profesori francezi veniți în țară la noi pentru a studia chestiunea pescăriilor și organizarea ei, au sosit în localitate cu vaporul „Razelm” de unde au plecat să viziteze bălțile din Delta Dunării.

D-l Traian Delighios, administratorul pescăriilor din regiunea Tulcea, a secondat pe oaspeții francezi și pe d-l Dr. Daia, dobândind pentru scurt timp anturajul lui Târnăcop și al preacinstiului său aghiotant Chirilă Samoilă.

D.J. 18, Nr. 134, 17 iunie 1924, p. 1

SOSIREA MAREI DUCESE MARIA

Cu vaporul „Împăratul Traian” a sosit ieri dimineată venind de la Pireu Marea Ducesă Maria a Rusiei, vară cu M. S. Regina Maria. La debarcader, Ducesa a fost primită de d-l sublocotenent Mircescu din Marină, special însărcinat în acest scop de Casa Regală. În dimineța zilei de ieri, întovărășită de d-na Comandor Periețeanu și sublocotenentul Mircescu, Ducesa a vizitat orașul, îmbarcându-se seara în vagonul regal ce o aștepta în port.

La București, Ducesa va rămâne două săptămâni și va fi găzduită la Palatul Cotroceni.

În cercurile inițiate se spune că Marea Ducesă a fost la Atena într-o misiune oficială, dată de Regina Maria, către Președintele Republicii Elene.

Această ultimă informație, o publicăm sub toată rezerva, până la confirmarea ei.

D.J. 18, Nr. 239, 18 octombrie 1924, p. 1

MAESTRUL NOTTARA LA CONSTANȚA

Ieri după amiază a sosit în localitate Maestrul C. Nottara, decanul scenei românești, care cu ocazia aniversării sale de 50 de ani de scenă, face un turneu în toată țara cu tot ansamblul cu „Apus de soare” de B. Șt. Delavrancea, în care maestrul are o creație neîntrecută.

Un public imens a ținut să primească în gară pe ilustrul oaspete și în momentul intrării trenului în stație, strigăturile de „ura” se amestecau cu sunetele muzicii militare venită și ea în acest scop.

Oficialitatea a strălucit prin absență, ceea ce a reliefat cu mai multă tărie sinceritatea manifestației cetățenești la care au luat parte intelectuali, comercianți, meseriași, studenți cât și un mare grup de elevi de liceu sub conducerea d-lui profesor Nicolae Constantinescu.

Discursuri nu s-au rostit, dar strigătele sincere de „Ura” și „Bine ai venit” au impresionat pe cel sărbătorit mai mult decât

vorbele serbede după calapod, pe care le-ar fi rostit vreunul din reprezentanții oficialității noastre, care după cum am mai spus mai sus, au absentat pentru simplul motiv, că inițiativa acestei sărbătoriri nu a fost zămislită în spelunca guvernamentală din colțul grădinii publice.

De la gară până la restaurantul Bristol din Piața Independenței trăsura cu nr. 78 – cea mai rebegită dintre birjele Constanței – a fost escortată triumfal de un public numeros și muzică militară. Seara, la teatrul „Elpis” s-a oferit Maestrului din partea cetățenilor o statueta cumpărată de la Magazinul Șapira.

Și când te gândești, toată această manifestare cultural - națională a fost organizată de... Moritz Comet!

D.J. 19, 10 martie 1925, p. 1

BANCHET ÎN ONOAREA D-LUI BACALBAȘA

În sala de marmură a hotelului Bulevard, a avut loc un grandios banchet dat în onoarea d-lui C. Bacalbașa, fostul președinte al sindicatului presei, care demisionând în ultimul timp de la „Adevărul” s-a pus în fruntea mișcării de naționalizare a presei.

A luat parte un foarte numeros și ales public, care a făcut elogiul ziaristului patriot.

D.J. 21, Nr. 280, 20 decembrie 1925, p. 1

PRINCIPELE CAROL VORBEȘTE

Principele Carol a acordat miercurea trecută un interviu corespondentului din Roma al lui „Bristol United Press”.

Prințul Carol a început, prin a declara ziaristului englez următoarele:

„Păstrez cea mai înaltă stimă a mea pentru principesa Elena, care este o mamă și o soție exemplară. Sunt profund indignat de

insinuațiunile infame adesate împotriva ei. În ce privește pe fiul meu, îl ador.

Resping complet toate informațiunile, în ce privește viitorul meu. Voi continua să-mi iubesc și să-mi slujesc țara și ceea ce doresc este – tăcerea”.

Mai departe Prințul Carol a declarat că ceea ce a făcut e, evident, foarte serios, dar că dorește să se știe că hotărârea n-a luat-o decât după o matură chibzuință. În ce privește raporturile sale de inimă, prințul e realmente supărat, de insinuările ce s-au făcut.

Apoi, prințul a spus textul:

„Un alt lucru care mi-e penibil, este aluziunea ce s-a făcut la un anume complot. Spuneți că nici un motiv politic nu a determinat actul meu.

Am fost foarte necăjit să citesc (din presa străină N.R.) un expozeu al preparativelor mele de revoltă împotriva monarhiei. Fidelitatea mea ca prinț și loialitatea mea ca soldat, sunt destule dovezi în favoarea mea pentru ca să fie inutil ca să resping asemenea absurdități. Atitudinea antimonarhică ce ni se atribuie nu merită din parte-mi nici măcar o dezmințire. Rămân un supus loial și nu voi fi niciodată o pedică pentru patria mea. Renunțarea mea la tron este un fapt - a spus principele Carol - și este absolut adevărat că am făcut gestul meu din motive cu totul personale și că aceste motive nu pot interesa publicul. Pozițiunea mea de prinț nu justifică deloc dorința acelora care ar vroi să mă vadă dând în vileag fapte care nu au în ele nimic politic. Părinții - a adăugat prințul Carol - au și ei dreptul să dispue de sufletul lor”.

Prințul Carol a mai spus că refuză să răspundă la zvonurile privitoare la un scandal în aviațiunea română.

„Guvernul român - a adăugat el - posedă destule documente, pentru a dovedi că acest scandal nu m-ar putea atinge în nici un fel”.

D.J. 22, Nr. 9, 14 ianuarie 1926

UN SAVANT ENGLEZ ÎN DOBROGEA

Maiorul englez Martland Congreve, membru al Academiei din Bristol, se află de 5 zile în Deltă, unde face cercetări privitoare la fauna din acea regiune.

Săptămâna viitoare acest cercetător va sosi și la Constanța, spre a continua studiile sale asupra faunei de pe litoralul mării. Autoritățile administrative din județ au fost înștiințate despre prezența acestui savant și au primit ordin să-i dea concursul, pentru îndeplinirea misiunii sale.

D.J. 22, Nr. 86, 30 aprilie 1926

CĂLĂTORIA SUVERANILOR PE DUNĂRE

Alaltăieri Suveranii au călătorit pe canalul Măcinului.

Tot atunci, după amiază, Suveranii au vizitat în automobile regiunile și mănăstirile din județul Tulcea, urmând ca mâine dimineață iachtlul „Ștefan cel Mare” să pornească spre Orșova.

De aici M. S. Regele și M. S. Regina vor pleca la Constanța și apoi în Cadrilater reîntorcându-se în Capitală săptămâna viitoare. Prințesa Elena s-a reîntors în Capitală încă de miercuri. Ajunși la Măcin, din cauza timpului ploios, suveranii n-au putut părăsi iachtlul regal.

Prințesa Ileana însoțită de d-na Romano au plecat spre Ghecet. Pe drum, Prințesa întâlnind un bătrân, l-a rugat s-o conducă la Șatra țigănească. Bătrânul a condus-o fără să știe cine sunt acești vizitatori.

La șatră, Prințesa Elena a făcut mai multe daruri copiilor și a fotografiat corturile țiganilor nomazi.

D.J. 22, Nr. 122, 1 iunie 1926

CONSTANTIN MILLE

Treizeci de ani după ce a susținut formidabila luptă pentru țărănimea acestei țări, Constantin Mille a murit lăsând în viața noastră publică o dâră puternică, ce nu se va șterge niciodată: europenizarea presei.

În afară de orice activitate politică, C. Mille a fost ziarist. Este cea mai mare cinste a sa. A fost ziarist aproape toată viața, din pasiune, din convingere, pentru ideal.

A scris cu curaj, cu tărie, fără teamă și fără interes; a scris din îndemnul superior al conștiinței binelui și al dreptății. Dar mai presus de toate, a creat. trei din marile ziare pe care le avem sunt opera personală, organizate după concepția și temperamentul care-l caracterizau: în serviciul marelui public combative în esență, perfect informate și în mersul ascendent al vremii. Ecurile lente ale democrației își răsfrâng undele în coloanele auster cotidiene românești, întotdeauna în fruntea intereselor populare.

De aceea, prin moartea lui C. Mille nu dispare din viața publică numai un luptător, ci un animator de idei, un ziarist mare care a creat curente și a forțat în nenumărate rânduri, la atitudini în sensul voinței maselor.

A murit cel mai de seamă ziarist contemporan al nostru. La mormântul lui ne închinăm ca în fața celei mai întregi file de civism, de voință și dezinteres; ne închinăm în fața totalei absențe de dorinți personale, care l-a ridicat la înălțimi covârșitoare în atitudinile sale, dându-i putința să vorbească răspicat și tare, într-o unică libertate de acțiune. Viitorul nu mai poate dezminți opera lui. Viitorului nu-i rămâne decât continuarea unei căi deschise: el trebuie să urmeze un exemplu atât de strălucit.

D.J. 23, Nr. 55, 17 februarie 1927

SĂPĂTURILE DE LA MANGALIA

D. prof. I. Săveanu continuă cercetările arheologice pentru descoperirea vechii Callatis. Pe terenul d-lui procuror Magrin, s-au descoperit numeroase ziduri vechi. S-au dat la iveală obiecte de ceramică, cioburi colorate, amfore de pe insula Tasos, figurine de Tanagra și mai multe inscripții de marmură, care vor lămuri trecutul coloniei Callatis.

D.J. 23, Nr. 177, 18 august 1927, p. 1

SAVANTUL ST. CHRISTESCU LA CONSTANȚA

Cu trenul de 11,35 a sosit ilustrul savant român ing. Căp. St. Christescu, care, în zilele de Miercuri 24 și Vineri 26 August, va ține sub auspiciile și în beneficiul Academiei populare din Constanța, două interesante conferințe științifice.

În gară, ilustrul oaspete a fost primit de către un grup numeros de profesori și intelectuali precum și de către Comitetul Academiei populare. Pe peron, d-l avocat Bucur Constantinescu, președintele Academiei, a rostit o cuvântare de bun sosit la adresa acestui celebru savant al cărui nume și ale cărui lucrări sunt cunoscute în străinătate și mai ales în Franța de către toată lumea intelectuală. De la gară, d. Christescu a fost condus la Hotelul francez, unde un grup de studenți și intelectuali i-au făcut o călduroasă manifestare de simpatie și admirație.

D.J. 23, Nr. 182, 24 august 1927, p. 1

SEMICENTENARUL ALIPIREI DOBROGEI

În Consiliul de Miniștri de ieri, prezidat de d. Ioan I.C. Brătianu, d. Al. Lapedatu, ministrul artelor și cultelor, a primit delegația din partea guvernului de a se studia organizarea unei expoziții care să comemoreze semicentenarul alipirei Dobrogei.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Această expoziție, ca și toate festivitățile legate de ea vor avea loc probabil la Constanța.

D.J. 23, Nr. 200, 17 septembrie 1927, p. 1

SOSIREA D-LUI N. IORGA

Aseară, cu trenul de 8,30, a sosit în localitate ilustrul savant d. Nicolae Iorga, președintele Ligii Culturale. În gară, distinsul oaspete a fost primit de un public foarte numeros în frunte cu d-nii D. Stoicescu, președintele Ligii secția Constanța, N.D. Chirescu, vicepreședinte, C. Mureșanu din partea Academiei Populare ș.a. La coborârea din vagon, d. Victor Stăcescu, în numele asociației învățătorilor, prezintă d-lui N. Iorga o jerbă de flori, urându-i bun venit la Constanța. Au luat cuvântul apoi d-nii D. Stoicescu și C. Mureșanu cărora, foarte mișcat de primirea ce i se face, d. Iorga le-a mulțumit călduros. De la gară, condus de un grup compact de amici și admiratori, d. Iorga a fost condus la locuința d-lui avocat N.D. Chirescu, unde a fost găzduit. În cursul dimineții ilustrul oaspete a făcut o vizită prin oraș, iar la orele 10 a vizitat noul teatru al Ligii Culturale, întreținându-se foarte amabil cu d. Demostene Tranulis, generosul ctitor al acestui edificiu, donat de d-sa de la punerea pietrei fundamentale, Ligei.

La ora 11 d. Iorga a asistat la solemnitățile inaugurării noului Teatru, iar la orele 4,30 ilustrul savant va ține o conferință. Din lipsă de timp și spațiu, ne rezervăm a publica în numărul nostru de mâine o dare de seamă detaliată redând totodată și cuvântările ce s-au rostit cu această ocaziune.

D.J. 23, Nr. 205, 23 septembrie 1927

LANSAREA CELUI MAI MARE VAPOR ROMÂNESC

Zilele trecute s-a armat cu echipaj român, la Newcastle (Anglia) un nou vapor românesc, cu o capacitate de peste 9000 tone, aparținând Societății petroliere „Steaua Română”. Acest vas

a fost de curând lansat și botezat de d-na și d. Ladystern, unul din cei mai mari petroliști ai Angliei, primind numele „Oltenia”. Noul vapor construit în șantierul englez este cel mai mare vas sub pavilion românesc. Comanda lui a fost încredințată d-lui Căpitan de mare A. Dumitriu, din marina comercială, fost comandant al petrolierului „Barbu Știrbei”. „Oltenia” este destinat a transporta produsele noastre de petrol în toate părțile globului.

D.J. 24, Nr. 86, 25 aprilie 1928, p.1

REGINA MARIA ȘI PRINCIPESA ILEANA LA CONSTANȚA

Cu un tren special au sosit astăzi la orele 10 dim. M. S. Regina Maria și Principesa Ileana. Trenul regal a tras la port la dana nr. 1, unde oaspeții au fost salutați de către d. Amiral Gavrilescu, ofițerii din marină și reprezentanții autorităților. După coborârea din tren, Domnița, întovărășită de d. Amiral Gavrilescu, a vizitat iachta „Izbânda”, cumpărat din Anglia de către Principesa Ileana. Acest iacht de 12 tone a fost adus în țară de către vaporul „Oltenia” al societății „Steaua Română”.

D.J. 24, Nr. 125, 15 iunie 1928

D. ARGETIOANU ÎN DELTĂ

Plecând în tovărășia misiunii franceze despre care am vorbit la timp, d. ministru al agriculturii și domeniilor s-a îndreptat de la Constanța spre Hamangia în 7 automobile și de acolo la Jurilofca, unde au vizitat instalațiile de pescărie făcând și o excursiune pe lacul Razelm până la Portița.

De aici au trecut prin Dranov în canalul „Regele Ferdinand” de unde, cu vaporul „Principele Mihai” al S.R.D. , au continuat drumul în susul Dunării pe la Ceatal la Mahmudia.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

La 18 iunie au vizitat mila 23 și de aici prin balta Dunării s-au vizitat pădurile Letei de unde vizitatorii s-au îndreptat spre Periprava și de colo la Vâlcov, reîmbarcându-se apoi pentru Galați. În tot cursul vizitelor d. Traian Delighios, administratorul pescăriilor a dat toate explicațiile necesare.

D.J. 24, Nr. 131, 22 iunie 1928

ANGAJAMENTUL ROMÂNNO-BULGAR

Unul din motivele pentru cari soluționarea reparațiilor bulgare a fost amânată până în ultimul moment era deosebirea de vederi care a existat între România și Bulgaria în privința sumei de răscumpărare a proprietăților bulgare sechestrate la (în)? România.

Acordul realizat la Haga pentru lichidarea acestei / situații/? prevede că Bulgaria va plăti României o sumă ...? de 110 milioane lei. În schimbul acestei sume se va ridica sechestrul de pe averile bulgare din România.

La trei luni după ratificarea acordului, Bulgaria va vărsa României o primă rată de 55 milioane lei, iar restul va fi plătit după un an.

Sechestrul va fi ridicat după plata primei sume, iar până atunci (...) bunurilor sechestrate vor fi locasate de către statul român.

D.J., An XXVI, Nr. 15, 24 ianuarie 1930

**DIFERENDUL ROMÂNNO-BULGAR : DUPĂ CONFERINȚA DE LA
HAGA**

O expunere a ministrului de externe bulgar

În același timp cu convențiile privitoare la reparațiile bulgare, guvernul a depus pe birourile Camerei și convențiunea privitoare la bunurile bulgare aflate sub sechestru în România.

D. Barott a expus demersurile ce au avut loc în această chestiune, urmate apoi de negocierile directe avute cu România, adăogând că aceste negocieri erau pe punctul de a fi terminate cu bine în cursul lunii Octombrie, anul trecut, dacă nu era ridicată chestiunea reparațiilor, în ansamblul său.

Guvernul român a spus d-l Barrett, consimțise să ridice sechestrul bunurilor bulgare la schimbul plăței unei sume de 85 milioane, cu condiția de a fi încheiat în același timp un tratat de comerț care să înlesnească importul României în Bulgaria.

Îndată ce însă s-a văzut că sumele convenite din reparații ar fi sensibil reduse, România a părăsit această bază de acord și a cerut ca Bulgaria să plătească 320 milioane de lei în schimbul ridicării sechestrului.

Cu toate acestea, în ultimul moment al Conferinței și această chestiune a fost soluționată.

Bulgaria s-a angajat să plătească suma de 110 milioane lei.

D.J., An XXVI, Nr. 22, 6 februarie 1930

**GHEORGHE TĂNĂSESCU / NECROLOG/ „Fericească-l scriitorii
toată lumea, recunoască-l...**

Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?” Eminescu

La Focșani, unde se retrăsese călcându-și pe suflet – într-o căscioară așa cum a fost toată viața – cu regretul, sunt sigur, de a fi în ultimele lui clipe atât de departe de aceia, pe care i-a iubit și l-au

iubit, - s-a stins din viață unul din cei d-întâi și cel mai meritos din dascălii Dobrogei.

Numai concetățenii, cari au cunoscut începuturile vieții și culturai naționale în această provincie voi putea măsura proporțiile personalității lui Gheorghe Tănăsescu.

Ceea ce a caracterizat distinsa figură a scumpului dispărut, n-a fost atît cultura lui deosebită (bacalaureatul în 1889, face studii speciale de istorie universală și de limba latină, pe care ajunge să o posede la perfecțiune, își ia licența în drept pe la 1900), nici inteligența lui scilipitoare și nici bunătatea lui îngerească, ci dragostea lui statornică, care mergea până la cult, pentru catedră și școală.

E locul și timpul să relatez în această privință o amintire, pe care toată lumea va ști să o aprecieze: Venise Federația Națională la putere. Conducerea locală din care făceau parte, mă delegase să ofer primariatul Constanței lui Gheorghe Tănăsescu. L-am găsit în clasă, dând ore suplimentare de limbă și conversație franceză micilor lui școlari și cu toată stăruința am căutat să-l determin a primi această demnitate. Care credeți, că i-a fost răspunsul?

- Nu mă luați, Costică dela școală, să las eu copiii ăștia, atît de dragi și de curați și să mă vîr în mocirla politică?...

Între alții, domnul Vasile Lepădatu și Ghiță Popescu, cu care conlucrau atunci, își vor amintind de sigur de această întâmplare.

Cu asemenea concepții, cu un atare suflet, cu aptitudini ca acelea ce nimenea nu le-ar putea contesta, oricine își va da seama ce a însemnat pentru cultură și școală românească din Dobrogea, acest neclintit și fanatic apostol de patru zeci de ani. Patruzeci de generații de cetățeni, care azi simțim cât vorbim de românește, stăm martori și chezași în această privință.

Dar Gheorghe Tănăsescu a murit. Nici un elogiu nu-l mai poate mișca, după cum nici un medicament nu i-a putut prelungi viața atît de chinuită în ultima vreme și dacă scriu aceste rânduri, prinos suprem pentru fostul meu dascăl, n-o fac nici pentru memoria lui și nici pentru conștiința mea. Scriu aceste rânduri pentru toți colegii lui din această parte de țară, față de cari invoc

figura marelui dispărut, ca o icoană și ca o pildă, ce n-ar trebui să dispară nici o clipă din ochii și nici din sufletele lor.

Const. N. Sarry

D.J. An XXVI, Nr. 34, 22 februarie 1930

Scrisoarea d-lui prof. N. Iorga către d. Gheorghe I. Brătianu

D. Prof. N. Iorga. Președintele Consiliului de Miniștrii, a trimis d-lui Gheorghe I. Brătianu, următoarea scrisoare:

Domniei Sale

D-lui Gh. I. Brătianu

șef al Partidului Național Liberal

Scumpe d-le Gheorghe I. Brătianu

Dorind să rămână o urmă scrisă primului meu contact, ca președinte de consiliu, cu d-ta, în care, ca istoric, am prevăzut ce vei însemna în domeniul științei și ne-am bucurat – permite-mi să spun – părintește, de tot ce a-i ajuns a da, întrebuițez această formă pentru a-ți arăta cât prețuesc încercarea d-tale de a da vieții politice un caracter de moralitate și cultură și cât aș fi de mulțumit dacă împrejurările mi-ar permite, în orice formă să punem alături eu, experiența bătrâneții mele, d-ta toată încrederea tânără pe care o aduci țării.

Primește, te rog, încredințarea vechilor mele sentimente.

N. Iorga

D.J. An XXVII, Nr. 61, 23 aprilie 1931

DOBROGEA ȘI VASILE PÂRVAN

Odată cu sărbătorirea, în româneasca provincie din dreapta Dunării, a unei jumătăți de veac de libertate și de viguros avânt spre culmile civilizației, un prim gând de pietate și de mărire se cuvenea să se închine memoriei aceluia care mai mult decât oricine răscolind cu pasionată străduință mărturiile vremurilor uitate și reconstituind cu inspirata sa erudiție îndepărtatul și sbuciumatul trecut al Dobrogei, a imprimat progreselor realizate de națiunea noastră în această provincie strălucirea celei mai nobile spiritualități.

Vasile Pârvan iubia Dobrogea ca pe un pământ natal. Era colțul de țară în care sufletul lui frământat găsia tăcuta poezia a singurățăților și a străvechilor amintiri. Cea mai entuziastă parte din munca lui fără preget a fost închinată iscodirii bătrânului pământ al Dobrogei. Cele mai frumoase din gândurile lui au prins aripi în singurăitatea ruinelor dela Histria sau în tăcerea milenară ce învăluie modestele ziduri dela Ulmetum. L-au cunoscut ca pe un iubitor stăpân lespezile cioplite uitate de vremuri în cetățile adormite dintre Danubiu și Pontul Euxin. Au tresărit la apropierea lui gândurile strămoșilor tănuite de zeci de veacuri în slove de piatră: Salsovio, Tropaeum, Ulmetum, Histria, Tomis, Callatis, Durostorum, i-au făcut nimb din zâmbetul lor de viață desprins din adâncul altor timpuri.

Niciodată un pământ mai plin de taine nu a fost luminat de vraja unei mai mununate personalități. Spiritul său scânteietor, erudiția sa covârșitoare, talentul său superior, energia sa veșnic creatoare, i-au făurit nemuritoarea faimă a bogatei lui opere, în care trecutul de acum două mii de ani al Dobrogei ocupă locul cel mai însemnat.

Încă din anii de înfrigate studii ai tinereții, pe când își anunța formidabilul program de cercetare al istoriei noastre dacoromane, pe care avea să-l urmeze cu tenace consecvență până în dipa neașteptatei morți. Vasile Pârvan închina Dobrogei cel dintâiu studiu al său asupra antichităților țării noastre: **Salsovila**. „Straja romană la gurile Dunării”, lucrare cu care își manifestă de la început o superioară concepție istorică și o solidă erudiție.

Când mai târziu după ce dăduse științei o serie de opere sintetice de cea mai mare valoare și după ce își câștigase un binemeritat renume printre învățații străini, iar în patrie obținuse cele mai înalte demnități științifice, Vasile Pârvan se reîntoarce la trecutul Dobrogei, publicând un fundamental studiu istoric asupra Cetății Tropaeum și începând prin săpăturile de la Ulmetum o activitate arheologică pe teren, pe care n-o mai întrerupe până la sfârșitul vieții.

La Ulmetum, cetatea romană de la Pantelimonul de Sus, Pârvan a creat un model de cea mai metodică și mai precisă explorare arheologică ce s-a făcut vreodată în țara noastră, acolo formându-și și cea din urmă serie de școlari, cari acum îi duc mai departe prețioasele-i învățăminte. Din zidurile de acolo, năruite și arse de barbari, construite în vremuri de năprasnice nevoi, cu pietre de morminte vechi, și cu dărâmături de locuințe din timpuri mai bune, din crâmpiele de obiecte pierdute printre cenușa și cărbunii împrăștiați peste temelile umilelor căsuțe ale cetății și din slovele săpate grabnic în piatră, de cei ce, cu toate suferințele căutau ca măcar pe această cale să ajungă în pomenirea altor zile mai bune, Pârvan a reconstruit cu răbdare și iscusință, dar și cu impunătoare însuflețire, trista și sbuciumata istorie a coloniștilor romani veniți în vremurile de înflorire ale imperiului și rămași apoi în bătaia năprasnicelor lovituri ale primelor năvăliri.

După o serie de prime cercetări la Capidava, la Carsium, la Troesmis, la Râmnicul de Jos, la Șermei, și în diferite alte localități dobrogene cu urme antice, Pârvan începe în 1914 săpăturile cetății de la Histria, cea mai veche colonie grecească din Dobrogea, așezată pe un colț de stâncă în mijlocul nisipurilor și bălților de pe plaja lacului Sinoe.

Histria cetate infinit mai mare și mai importantă decât Ulmetum și mult mai bine păstrată împotriva distrugerilor din vremurile mai noi, reprezintă apogeul activității arheologice a lui Pârvan, care după ani de săpături, a realizat acolo un atrăgător Pompei al României. Ziduri grandioase, înalte pe alocurea, până la opt metri, prevăzute cu trei vaduri de apărare, cu o poartă meșteșugit întărită și cu numeroase turnuri, străzi care își păstrează pavajul antic cu urmele căruțelor, canale pentru apă, cu tuburi de piatră, basilici de negustori din vremea imperiului,

Dobrogea Jună. Caleidoscop

bazilici creștine dela începutul epocii bizantine, impunătoare și complicate băi romane, multe locuințe private, numeroase inscripții și statui, toate rezultate din săpături metodice și susținute de o incomparabilă energie, fac din Histria una din perlele arheologice ale Dobrogei, ca și ale întregii Europe, din preajma Mării Negre. Pe de altă parte urmele orașului extramuran întins pe o suprafață enormă, uriașul număr de movile funerare, ca și vestigiile portului antic, au pornit pentru viitoarele săpături rezultatele cele mai frumoase. Din marele număr de documente epigrafice găsite în ziduri, ca la Ulmetum, sau prin diferitele clădiri din interiorul cetății, Vasile Pârvan a scos concluziuni de o covârșitoare însemnătate pentru istoria vechilor civilizații grecești și romane care au strălucit acum două mii și mai bine de ani pe meleagurile Dobrogei noastre. Cunoaștem de acuma istoria Histriei încă din vremea vechilor ei coloniști milesieni, cu templul Afroditei, cu preoții cultului lui Apollo, apoi relațiile Histriei cu Geții indigeni și cu diferitele cetăți de la Pontul Euxin și din Egeea. Știm de asemeni foarte mult din importanțele legături ale Histriei cu Romanii, cari pe vremea lui Traian îi delimitează (...) teritoriul și îi acordă însemnate privilegii economice în Delta Dunării. Și nu mai puțin cunoaștem cu ajutorul inscripțiilor găsite la Histria, ca și al celor dela Ulmetum, coloratura etnografică a Dobrogei centrale în vremea romană, când în masa vechilor Geți, de multă vreme în relațiuni cu Grecii de pe coasta mării se infiltrează Besil tracici aduși din Balcani și nenumărați coloniști romani veniți din toată lumea, cari sfârșesc prin a întemeia aci, în provinciile de la Dunărea de Jos, unul din cele mai puternice nuclee ale romanismului oriental.

Neobositul arheolog, paralel cu măreața explorare pe care o săvârșia în Histria, ducea și în alte părți o activitate rodnică și bogată. La Constanța descoperia zidul de înconjur al străvechiului Tomi, importantă colonie milesiană, sora Histriei, care însă n-a avut norocul să se păstreze tot atât de bine. La Mangalia conducea primele săpături făcute de subalternii și școlarii săi în ruinele formidabile ale altei cetăți grecești, Callatis, bogată coloridorică, ale cărei urme sunt amenințate să se piardă pentru știință prin creșterea necontrolată a orașului actual peste întinderea lor.

O interesantă inscripție găsită în această cetate îi dă prilejul lui Pârvan să scrie cunoscutul lui studiu despre Gerusta din Callatis, schițând o strălucită pagină din istoria vechilor cetăți grecești din Dobrogea. Tot sub conducerea lui s-au săvârșit de către școlarii și colaboratorii lui și săpăturile și cercetările de la Durostorum, Candidiana și din alte diverse localități din Dobrogea nouă. Descoperirile de la Durostorum îi vor da mai târziu informații pentru importantul studiu publicat în Italia, „Municipium Aurelium Durostorum”, în care reconstituie gloriosul trecut al acestei cetăți dobrogene de la Dunăre. După războiul în care a avut durerea să-și vadă distrusă sau jefuită de dușmani cea mai mare parte din ceea ce reprezenta necontenita lui strădanie de peste zece ani, marele cercetător al trecutului dobrogean, alături cu continuarea activității de cercetare pe teren, la Histria și în diverse alte locuri, trece la capitale lucrări de sintesă. După „Parentalla” pioasă comemorare a o mie opt sute de ani dela moartea împăratului Traian și după epicele cântece de jale și de biruință intitulate: „Au căzut pentru libertate”, cele mai frumoase pagini literare ce s-au închinat eroilor noștri din ultimul războiu, Pârvan scrie în 1919: „Gândiri despre lume și viață la Greco Romanii din Pontul Stâng”, o filosofică reconstituire a sufletului vechilor locuitori ai Dobrogei, după frânturile de inscripții găsite în săpături. E o operă ce singură ar fi de ajuns să caracterizeze minunata îmbinare în personalitatea lui Pârvan a celei mai scrupuloase griji pentru documentarea științifică cu calitățile celui mai subtil cugetător și celui mai talentat prozator, dacă nu s-ar fi manifestat, la fel în atâtea din cărțile lui printre cari rămân celebre: „Marcus Aurelius”. Idei și forme istorice și sublimale „Memoriale”.

Continuând perseverent îndrăznețu-i program de lucru ce și-a propus în tinerețe, Pârvan a urmărit fără abatere marea problemă a formării neamului românesc. Această problemă l-a dus la bogata lui activitate din Dobrogea. Aceeași problemă i-a dus în domeniul preistoriei, în care s-a impus ca un maestru de autoritate europeană, prin monumentală sa „Getica” – vastă construcție a istoriei și a civilizației celor mai vechi strămoși ai noștri, Aceeași problemă i-a inspirat feluritele lucrări de concisă sinteză asupra românismului nostru publicate în țară și în

Dobrogea Jună. Caleidoscop

străinătate și pe care numai o moarte absurdă l-a împiedicat de a le amplifica într-o nemuritoare capodoperă de proporțiile Geticeii.

Din toate aceste lucrări din urmă ce ne-au rămas de la el, privitoare la originile romane ale poporului român, cea mai prețioasă este aceea pe care a închinat-o pământului Dobrogei: „Începuturile vieții romane la gurile Dunării”, cuprinzătoare sinteză a constatărilor scoase din săpăturile făcute de el în cetățile dobrogene, scrisă într-un atrăgător stil de popularizare, pe înțelesul oricui și prin care urmărește, cu o minunată putere de pătrundere, procesul intim al transformării țăranilor Daci din regiunile Dunării de jos, în țărani Romani. Cât de valoroasă e pentru știință această carte, se vede din succesul pe care l-a avut printre învățații străini, cari o citează foarte des în lucrările lor, numindu-se să învețe limba românească populară în care a fost scrisă, și din faptul că are până acum un cunoscut rezumat publicat în italienește, iar o traducere integrală în ungurește este în curs de apariție.

Din toată opera lui Vasile Pârvan, Dobrogea câștigă în istorie prestigiul celui mai vechiu ținut de civilizație din răsăritul Europei și același timp pentru lumea latină de pretutindeni capătă însemnătatea teritoriului în care a fost unul din cele mai mărginașe și totuși din cele mai puternice focare de românism. Dar pentru poporul românesc îndeosebi, Dobrogea dobândește, prin revelațiile lui Vasile Pârvan, dreptul la cea mai scumpă prețuire. Ea este întâia parte romană a Daciei.

Ea este cel mai vechiu pământ pe care a germinat vigoarea latină a ființei noastre etnice.

Când în același timp de sărbătorire a unei jumătăți de veac de libertate și de propășire amintim numele lui Vasile Pârvan, alături de-al Dobrogei, ca printr-o formulă magică evocăm credința lui atât de stăruitor și de genial afirmător, în milenară lege a pământului țării noastre, ce face ca provincia dintre Dunăre și Mare, leagăn de latinitate al poporului român să fie și în nemărginirea viitorului, ca și în îndelungatul trecut o țară românească.

Radu Vulpe

D.J. An XXVIII, Nr. 67, 5 maiu 1931

**SCRISOARE DESCHISĂ: DOMNULUI NICOLAE IORGA,
PROFESOR UNIVERSITAR, președinte al
Consiliului de Miniștri**

Indiferent de convingerile ce împărtășește și de credințele cărora se închină, care intelectual din țara aceasta nu s-a simțit pătruns de o deosebită emoție și n-a salutat cu o firească măgulire, aparițiunea decretului prin care Majestatea Sa Regele Carol II vă încredința mai deunăzi, distinse Domnule Profesor, formarea cabinetului – sarcină pe care până azi ați reușit s-o duceți la capăt.

Era în această satisfacțiune quasi-obștească a cugetătorilor și cărturarilor români și o recunoaștere a unei răsplăți ce întârziase să vină și o nădejde de zile mai bune pentru toți slujitorii celui mai frumos dar și mai arid din câmpurile de muncă și activitate omenească.

Și nădejdea înviorătoare prinsese aripi cu atât mai mari, cu cât lipsea unui ceea ce se cheamă „partid” în jurul Domniei-voastre, găsiserăți necesar și nemerit să vă adresați la o seamă de intelectuali din țara noastră, chemându-i să vă secondeze la greaua sarcină, în care spiritul și cultura Domniei-voastre, vă indicaseră de mult și la care tronul apelase abia acum.

Ceea ce a surprins și a îndurerat însă, în deosebi pe noi, Dobrogenii, e că în chemările ce ați făcut cu acest prilej, prea onorate Președinte al Consiliului de Miniștri, ați trecut cu vederea pe Ioan N. Roman, quintezența intelectualității provinciei transdunărene; pe Românul a cărui operă spirituală și națională – o știu pertinentamente – nu vă e străină și ale cărei servicii și cunoștințe ați știut a le aprecia personal și în deajuns în timpul ocupațiunei, când justificarea și valorificare dreptelor revendicări ale României asupra Dobrogei, trebuiau făcute cu competență, cu autoritate și cu toată căldura unui suflet ce simțea și credea. – a unui suflet așa cum era și este acela al d-lui Ioan N Roman.

E locul și sorocul, distinse Domnule Profesor, să reparați această omisiune. Ilustrul nostru constănțean, care în modestia și în mândria intelectualului demn, n-a putut să vă tragă de pulpană – ca atâția alții, mulți din ei fără nici un fel de pregătire și cădere – candidează azi la un scaun de senator în Parlamentul cu a căruia

Dobrogea Jună. Caleidoscop

alcătuire v-a delegat Destinul, de atâtea ori nedrept și cu Excelența voastră.

O singură și scurtă recomandațiune – și răsplata dreaptă pe care noi, simpli muritori și cetățeni, ne-am propus-o pentru intelectualul nostru meritos dar oropsit, va fi o faptă îndeplinită.

În această curată speranță mi-am permis a adresa Domniei Voastre, decan al cugetării și simțirei românești, aceste umile rânduri. Pornite din adâncul inimei, ele nu pot suna în deșert, într-o inimă atât de bogat înzestrată ca a Excelenței Voastre.

Să nu vedeți, Excelență, în Ioan N. Roman, candidatul unui partid politic, ci pe reprezentantul cel mai autorizat al intelectualității dobrogene și pe un mare Român și patriot, care de o jumătate de veac slujește cu vrednicie, cu cinste și cu dezinteresare, cauzele și interesele Neamului.

Cu adâncă plecăciune.

Constantin N. Sarry

D.J. An XXVII, Nr. 84, 4 iunie 1931

Brătianu va sărbători 1 an dela marea întrunire dela „Frascati” când s-au pus bazele mișcării noastre de regenerare politică.

Vor lua parte în afară de parlamentarii noștri toți foștii candidați din alegerile trecute, pentru ca odată cu prima aniversare a mișcării noastre să se sărbătorească și marele nostru succes electoral.

Detaliile se vor da ulterior.

*

În ședința consiliului de miniștri dela 1 Iunie s-a discutat și aprobat proiectul mesaj.

S-au discutat și rezolvat chestiunile curente. D. Argeșanu a făcut comunicări în legătură cu situația financiară și rectificarea bugetului.

*

O ploaie binefăcătoare a căzut și asupra județului Tulcea, inundând câmpul și semănăturile, care erau grozav amenințate de uscăciunea secetei care a bântuit.

*

Zvonurile despre dizolvarea consiliului Camerei de comerț Constanța nu se confirmă.

Urma numai o mică schimbare în biroul instituției.

*

D.V. Popovici, cenzor de pe lângă Camera de comerț și industrie din localitate, din partea Ministerului, a verificat în prezența d-lor V. Popescu, președinte și I. Berberianu, vicepreședinte, toate scriptele și piesele justificative ale biurourilor și au fost găsite în perfectă ordine.

*

Se vorbise deunăzi de unele schimbări ce urmau să se facă în administrația municipiului, prin demisiunea d-lui Gh. Popescu din demnitatea de primar și investirea d-lui Consilier Teodorescu Valahu în această calitate. Se mai spunea că acest aranjament ar fi făcut în urma unui acord între d-nii Chirescu, Sassu și Lepădatu.

Or, aflăm că întreaga această combinație a eșuat și administrația municipiului rămâne în actuala ei formă până la votarea modificării ce urmează a se aduce legii administrative, când dizolvându-se toate consiliile, va numi și la Constanța comisie interimară în frunte cu d. Dr. Isăcescu.

*

Cu ocazia congresului medical s-a bătut medalie în cinstea Dr. Cantacuzino, care e primul medic ajuns în fruntea ministerului sănătății. De altminterea ilustrul profesor s-a relevat pe tărâmul medicinei alături de cele mai mari somități internaționale, deținând diferite titluri onorifice.

*

Acordul comercial provizoriu greco-român, expirând a fost prelungit până la sfârșitul acestei luni, în aceleași condițiuni.

*

Ministerul de Instrucție a dispus ca elevilor premianți să li se acorde pe lângă premii și câte o diplomă.

Diplomele au fost tipărite de Casa școalelor.

D.J. 27, nr. 90, 14 iunie 1931

ȘTIRI ȘI FAPTE DIN DOBROGEA

În aceste sentimente, spunem domnilor membrii ai Asociației medicilor din România: Fiți bineveniți între noi!

Tulcea

De ieri au apărut pe întregul litoral al Dunărei stoluri mari de insecte, care seamănă foarte mult cu lăcustele.

Ele au invadat bărcile de pescari, punându-i în imposibilitate de a naviga pe Dunăre.

Insectele au făcut mari pagube agriculturii.

Bătrânii spun că de 30 de ani n-au mai apărut astfel de insecte pe litoralul Dunărei.

S-a cerut intervenția autorităților pentru stârpirea lor.

Edilitare

Ca multe altele și strada Daciei a ajuns să fie aproape necirculabilă din cauza gropilor cari se întind de-a lungul ei dela un capăt la celalt.

Primăria a adus petriș pentru a o pava, dar până în prezent nu s-a lucrat nimic; încât pietrișul a rămas grămezi în ușa prăvăliilor, blocând intrările și circulația.

Ploaia de ieri

După o furtună destul de violentă ce s-a deslănțuit ieri după masă, s-a produs o rupere de nori în comuna Basarabi și în satele din jur; ploaia a adus însă mult bine semănătorilor, cari erau aproape ofilite din cauza arșiței soarelui și lipsei de ploaie.

Durostor

Am arătat cum au decurs alegerile și ce s-a petrecut la Silistra. Trebuie să mai spunem că la celelalte centre de votare se petreceau cruzimi înspăimântătoare. Jandarmii și bandele de bătăuși opreau cu forța de la votare satele cu alegători. De ex.: din satul Babuc nu au putut vota decât 2 inși cu toate că erau 600 alegători.

Au fost bătuți grav peste 3000 locuitori dintre cari după comunicările făcute de răniții veniți la doctori în oraș, sunt 2 omorâți din Carvan Cioara, la secția de votare Sarsânlar. Loviturile în capetele alegătorilor sunt atât de puternice încât unora le-au sărit ochii din cap iar altora li s-au crăpat craniile.

Orașul Silistra deasemenea era pus sub teroarea unei cete de bătăuși conduși de Aron Canli, Botea și alți misiți dela oborul de cereale, împiedicând pe alegători dela vot și bătând pe diferiți oameni. La secția de votare Caraorman, a fost bătut grav chiar în curtea localului de vot, Coman Dordea, delegat național-țărănist, fără ca d. judecător să poată interveni. Jandarmii și bătăușii conduceau alegerile. La Baibunar deasemenea a fost bătut până la moarte un locuitor fruntaș din Caraci. Aproape la toate secțiile de votare nu au votat de fapt alegătorii, ci bătăușii guvernului, care intrau în cabine cu ei, forțându-i să voteze lista „Uniunii Naționale”. În general, grozăviile banditismelor în alegerile de la Durostor, nu se pot scrie într-o pagină, două, ci deabea să le cuprindă o carte voluminoasă.

Caliacra

Ordinul de detașare al d-lui C. Popa, șeful comisariatului de poliție al Cavarnei, revocându-se, d-sa și-a reluat postul.

- A demisionat casierul comunal T. Vicef din Casim și în locul său a fost numit d. D. Teodorescu.
- Controlorii fiscali d-nii Radeș și Pancu, au făcut o descindere prin surprindere în Muslubei descoperind fraude săvârșite cu cazanele de fabricat rachiu.
- D.N. Ștefan Duhmea a reclamat că Nicolae Filip din Casimcea i-a violat domiciliul.
- Mai mulți cetățeni ne roagă să intervenim la c.f.r. pentru construirea unei rampe solide de descărcare la gara Casim, precum și instalarea unui pod bascul, pentru cântărirea vagoanelor.

D.J. Nr. 90, 14 iunie 1931

A MURIT ILUSTRUL

Ca un falnic stejar trăznit și retezat din senin, tot așa de uluitor s-a prăbușit gigantul gândirei și simțirei românești din Dobrogea noastră, Ioan N. Roman – ilustrul cum i se spunea în deobște, cu o familiară și autosugerată diferență – bătrânelul „veșnic tânăr și ferice”, care cu zâmbetul lui lumina și cu vorba lui fermeca, până alaltăieri, Duminecă la prânz, pe toți și toate, nu mai este!

O criză repetată, probabil de anghină pectorală i-a închis subit și pentru totdeauna ochii lui negri și vioi, și i-a amuțit deapururea graiul lui sfătos și erudit.

.....

Protagonist, de trei zeci de ani încoace, al tuturor cauzelor Dobrogei românești, cine mai mult decât Ioan N. Roman a luptat pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor de dincoace de Dunăre? Cine altul decât el, s-a străduit pentru regularea proprietății în această parte a țării? Cine a plâns mai mult decât el drepturile imprescriptibile ale românilor asupra țării lui Mircea cel Bătrân? Cine a alergat mai mult decât acest venerabil și neobosit bătrân pentru dobândirea despăgubirilor ce ni se cuveneau? Cine a căutat și cine a jelit mai mult decât Ioan N. Roman toate dorurile și toate durerile Dobrogenilor? Cine?...

Minte aprigă, cultură vastă, memorie prodigioasă, dezinteresare de boem, muncă asiduă și ordonată, delicatețea înăscută, fineța clasică, altruism sincer, serviabilitate promptă, dar minunat al vorbei și al scrisului – atâtea însușiri alese întrunite într-o inimă de aur, dublat de o voință de fer și puse în serviciul Dobrogei, timp de peste trei decenii necurmate!...

.....

Domnul văzător și știutor a toate primească-l în sfânta-i și sigura lui pază, și facă-i partea de liniștea și răsplata, de care nu s-a putut bucura în viața trecătoare de pe pământ.

Const. N. Sarry

D.J. An XXVII, Nr. 107, 15 iul. 1931

NOTĂ: În același nr. mai sunt dedicate ilustrului Ioan N. Roman, 2 articole scrise de Dumitru Țimiraș și de episcopul Gherontie, iar nr. 108, din 16 iulie 1931 și nr. 109 din 17 iulie 1931, sunt dedicate funeraliilor lui Ioan N. Roman.

CONGRESUL GERMANILOR DOBROGENI ASISTĂ DELEGAȚI DIN BANAT ȘI ARDEAL

Duminică 30 octombrie s-a ținut la Constanța un mare congres al germanilor, cetățeni români din toată Dobrogea.

Acest congres a fost organizat prin îngrijirea d-lor Manch președinte și E. Stefried, secretar general al comunității germane.

Congresul s-a ținut în biserica protestantă și a fost deschis la ora 11 jum. dimineața de către domnul Dr. Manch, președinte, asistat de domnul Stefried secretar. Asistă de asemenea domnul Dr. Maih deputat din Banat și domnul Czeki din Ardeal. Iau parte delegați din toate localitățile locuite de germanii dobrogeni.

Luând cuvântul, domnul Dr. Manch înainte de a intra în ordinea de zi, propune și congresul se asociază la expedierea unei telegrame omagiale către M. S. regele Carol II. De asemenea se expediază o telegramă și către șeful partidului german din România, Dr. Roth, deputat din Sibiu.

Într-o formă simpatcă și pe înțelesul tuturor domnul Dr. Manch arată scopul acestui congres, care urmărește în primul rând, printr-o strânsă acțiune culturală strângerea rândurilor germanilor de pretutindeni și apoi, în cadrul legilor țării, acțiunea politică potrivită cu interesele populațiunii germane.

D-sa face un călduros apel la tot ce este german, ca să-și dea seama de importanța scopului ce se urmărește.

Dându-se apoi cuvântul d-lui deputat Dr. Muth din Banat, acesta ține un lung discurs, interesant dar nu lipsit de vehemente atacuri nejustificate pe tema că, oficialitatea ar căuta să desnaționalizeze pe germani, prin înființarea de școli froebeliene în toate satele germane.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Domnul deputat Muth a vorbit frumos dar lipsit de obiectivitate.

După ce face o frumoasă introducere inspirându-se de la măreția mării, abordează însemnătatea congresului, mai cu seamă că este vorba de națiunea germană, popor cu peste 100 milioane suflete.

Acest popor, care pe timpul lui Carol cel Mare a liniștit atât de invaziuni, pare sortit și azi să fie premergătorul acelor care nu vor mai îngădui ca o națiune să fie subjucată de alta. Face apologia culturii germane, pe care o scoate în fruntea tuturor celorlalte.

Describe felul cum maghiarii au căutat și întrucâtva au reușit, pe vremuri, să maghiarizeze Banatul.

Spune că în ultimii 10 ani germanii bănățeni au reușit să aibă presă tare, școli germane și că au de protestat energic numai în contra tendinței ce se are, de oficialitate, ca prin grădinițele de copii, să romanizeze pe copiii germani.

Într-o altă ordine de idei, care ca nimeni să nu se înscrie în partidele românești. Germanii cari sunt în partidele naționale nu sunt decât niște ademenitori și vânători de voturi germane – **Locker-Vogel**.

Aceștia trebuie respinși.

După ce face o serie de considerațiuni asupra caracterului rasei germane, scoțând în evidență loialitatea acestora, face un apel la unirea tuturor într-un singur mănunchi și aceasta în chiar interesul statului nostru.

Congresul se suspendă la ora 13. La ora 15 are loc ședința în continuare.

Vorbește domnul A. Manch despre situația economică a țării noastre, făcând o sumă de considerațiuni relativ la situația de azi și cerând tuturor să dispună multă muncă întru ameliorarea crizei prin care trecem.

Domnul /Hoha/? pastor, face un referat relativ la educația tineretului. Face o scurtă descriere a venirii germanilor în Dobrogea. Arată că, la început, școalele germane erau absolut libere. Azi, din cauza școalelor de stat, copiii nu au aproape de loc posibilitatea de a-și face cultura în limba maternă. Preconizează

întru remedierea acestui inconvenient școlile confesionale, libere de orice altă influență.

Apoi cere ca tineretului de la 14-21 ani, să i se dea posibilitatea de a se organiza sportiv și strict în cadrul culturii germane.

După d-l pastor /Hoha/?, ia cuvântul d-l deputat Muth care mulțumește d-lui /Hoha/? pentru tot ce a spus.

Apoi după ce arată că este bine ca până la 10 ani copilul să nu știe decât limba maternă, cere stăruitor și vehement ca germanii să-și trimită copiii la școlile froebeliene, nefiind obligator prin lege și la nevoie să renunțe chiar la școlile de stat – dacă acestea nu le dau profesori germani, așa cum prevede legea acolo unde minoritarii sunt în majoritate, înființându-se la nevoie școli confesionale.

Mai vorbește domnul Dr. Czeki din Ardeal, despre organizația popoarelor în general și a celui german în special. Face o lungă disertație privind rasa și cultura germană.

La urmă domnul președinte Manch face o succintă recapitulare a celor vorbite, îndemnând pe toți ca acasă, să pună în aplicare cele auzite și ridică ședința la orele 5 seara.

Rap.

Alte articole despre chestiunea germană în 1932.

vezi și:

1. „Dobrogea Dobrogenilor”/ de Helmuth Leier/.

/Discuție pe marginea congresului/.

9 noiembrie 1932, An XXVIII, nr. 168;

13 noiembrie 1932, An XXVIII, nr. 170

(de Virgil Andronescu, replică la articolul lui /Helmut Leier/.)

2. „Tot pe marginea congresului cultural al Germanilor dobrogeni”, C. N. Sarry, 17 noiembrie 1932, An XXXVIII, nr. 171.

D. J., An XXVIII, Nr. 165, 2 noiembrie 1932

NEOCETĂȚENII DOBROGENI

pe marginea polemicei iscate după congresul Germanilor dobrogeni

Mai întâi puțină istorie. Istorie recentă, susceptibilă unei imediate și ușoare verificări.

Încorporați la Țara-Mumă, în urma războiului dela 1877 – 1878 pentru independență și în schimbul celor trei județe sud-basarabene, Dobrogenii autohtoni (Români, Turci, Lipoveni, Greci, Armeni, Evrei etc.) își dobândeau la 9 martie 1880, legea lor de organizare, care în art. 3 prevedea că „toți locuitorii acestei provincii cari la 11 aprilie 1877 erau supuși otomani, devin și sunt cetățeni români!”

DEVIN ȘI SUNT!

Intrați astfel, în mod imperativ și categoric, sub protecțiunea României, Dobrogenii au primit rând pe rând colonii veniți sau aduși, cu bucuria cu care primești zorile dimineții după o noapte urâtă.

În afară de numeroși Români, descinși din toate părțile Regatului dar mai ales Ardeal și câțiva italieni au luat drumul Dobrogei, între 1882 – 1884 și pâlcuri de Germani din țara lor de origine sau din Rusia, cari după ce au renunțat la orice protecție străină, au fost și ei împroprietăriți.

Domenii întinse libere, pe de o parte: tot felul de făgăduieli, pe de alta, din partea statului Român care dorea și avea tot interesul să vadă această provincie – denumită cu drept cuvânt „plămân al țării”, populată și productivă, explică toate aceste emigrațiuni, cari au sfârșit prin a transforma Dobrogea, „pustie, tristă și goală”, după războiul din 1877 – 1878 ca și pe timpul nefericitului Ovidiu, în „piatra cea mai prețioasă de pe Coroana Regelui Carol I.”

Dar nu singura radicală această prefacere materială a ținutului transdunărean merită a fi relevată. Rareori, foarte rareori, conglomerat omenesc atât de variu, a putut înfățișa o conviețuire mai armonică. Nici un incident, dar **nici unul**, n-a turburat în decurs de aproape cinci decenii acest minunat trai laolaltă. Înfrățiți, unii mai curând alții mai târziu, cu iarba și cu glia, Dobrogenii s-au prezentat tot timpul uniți mai ales în

dragostea și în respectul lor față de Statul român, convingși că noua stăpânire în Dobrogea, la gurile Dunărei, nu însemna numai noi condiții de civilizație pentru locuitorii acestei provincii, ci și permanente garanții pentru liniștea Orientului apropiat.

În concertul acesta dobrogean, Germanii, oricât ar fi lăsat ei impresia unor „splendide izolațiuni” – explicabilă prin firea lor și prestigiul mereu ascendent al țării lor de origină – s-au dovedit totuși a fi elemente minunate de ordine și progres, pilduitoare chiar față de Românii înșiși, în foarte multe privințe.

Situația aceasta de drept și de fapt durează până la războiul cel mare din 1916 – 1918 și până la pacea încheiată după acesta, când ideologia lui Wilson creează noi expresiuni sociale și noi concepțiuni – și unele și altele neîncăpătoare în țestele înguste ale mării mulțimi.

În afară de consecința aceasta și altele ale războiului, Dobrogea a avut să sufere și invazia unor elemente „noui” din provinciile nou cucerite de România devenită azi Mare.

Printre acestea, o sumă de „Germani” din Basarabia, au apucături și o mentalitate cu totul aparte, Germani atât de habotnici în cât vorbesc și în casă... rusește și se comportă ca atare.

A fost ușor unor indivizi dedați cu toate practicile țaristo-bolșevice, să încalce pe modeștii și pe pașnicii „conaționali” ai lor din provincia noastră. Și astfel vedem așezându-se în capul Uniunii Germanilor din Dobrogea – creațiune și aceasta postbelică – un d-n doctor Mauch, German din speța descrisă mai sus, care, sub inspirațiunea unor cu totul și întru totul străine și sub protecțiunea unor „coade de topor”, indigene, cearcă să ridice în chiar localul bisericei evanghelice din Constanța o cetățuie, din care au și pornit mai zilele trecute primele proiectile.

La lumina acestor „focuri” vom analiza într-un număr viitor acțiunea acestor „Germani” și marea „crimă” săvârșită de bunul Român și nu mai pentru adevăratul German, Helmuth Leier, despre care se ocupă în două numere consecutive „Deutsche Zeitung Bessarabiens”.

Const. N. Sarry

D.J. An XXVIII, Nr. 187, 23 decembrie 1932

ION N. ROMAN DE BRONZ

Era într-o zi de toamnă cu soare rar pe Mare când am coborât în Constanța ca să fim martori la desvelirea statuiei lui Roman. În răscrucea dintre gară, prefectură și Bulevardul Carol el aștepta liniștit și nevăzut sub pânze. Mâine va face parte din alcătuirea acestei piețe și trecătorii se vor grăbi pe lângă el fără să-l mai deosebească. Dar astăzi umple locul, nemăsurat de înalt și de alb și toată Constanța nu e decât un amfiteatru cercuit împrejur ca să-l vadă cum se naște. În ceața de dimineață de dincolo de farul din larg fumegă drept două sau trei vapoare. Mai departe, spre miazăzi, în lungul țărmului sclipesc poate niște acoperișuri, ca niște geamuri cu flori de grădină de iarnă. Trebuie să fie Techirghiolul sau chiar lumina uitată aprinsă a farului dela Tusla. E ca o lume de negură, așezată în caiuri și în planuri nenumărate de perspectivă, care se adaugă și ca aceleași trebuințe de prezență.

Când l-am văzut cea din urmă oară pe Roman era în anul când se sărbătoreau cincizeci de ani de viață românească a Dobrogii. Treceau alături, prin susul orașului, pe unde hoinăreau copil, prin iarba prăfuită și pe sub aripile morii de vânt.

Astăzi, câmpul a fost înghițit de noile cartiere, iar moara și-a deschis într-o seară aripile ei de pânză și a pornit către lună. Roman era ca un martor al vremurilor și-mi povestea de fiecare schimbare cu întâmplarea ei. Locul se făcea iară ca odinioară și ochii amintirii îl puteau vedea ca atunci. Locul se făcea iară ca odinioară și ochii amintirii îl puteau vedea ca atunci. Cu un cuvânt, însoțitorul meu dărâma sau zidea o lume și mi se părea, ascultându-l întors acolo, că e chiar duhul plaiurilor celor acestora dobrogene, care păstrează vechile legende și înnoadă la altele noi, când cu un răs, când cu un suspin. Cu rădăcini în Ardeal, născut în Basarabia, trăit la Iași, cu legături la București, el se oprise în Dobrogea, într'adevăr ca un ultim popas, la marginea pământurilor românești.

Am întârziat apoi la el în casă, în biroul de avocat constănțean, în care într-o răscolire de hârtii și o răscolire de amintiri, clienții se petreceau fără întrerupere, cu pricinele lor mai mari sau mai mărunte. Îl spionam puțin, în legăturile cu acești oameni ai întâmplării, turci cu vorba stricată și localnici crunți și

iuți de limbă. Îi împăca pe toți, cu o știre sau cu o glumă, punea o dată unui act sau dădea o întâlnire la o înfățișare și-i însoțea până la ușă cu aceeași voe bună. Cineva îl întreba de băeți, ce mai fac, și o înviorare neașteptată trecea peste tot obrazul păstrat înainte sub o mască egală zâmbitoare. Părintele trăia în el cu o putere de înduioșare pe care nimeni n'ar fi bănuțit-o. Rămânea cu mâna pe articolul de gazetă încă neisprăvit și vorbea de copii și de nădejtile legate de ei. Chema pe cel care mai se găsea în odaia vecină, cu un tertip oarecare, ca să-i spună cu un scriitor dela București a venit să-l vadă și ca să-i ceară ceva pe care numai el îl știa, unde e. Și îmi făcea cu ochiul ștregărește, trecându-și mâna prin bărbuța încărunțită, pe când băiatul, nevinovat, se apleca peste săltare.

Astăzi... prietenul meu mai bătrân și mai înțelept de altă dată, mă privește fără supărare. În fața lui, Marea s-a luminat până în fundul cerului și peisajul e curat și umanizat ca o acuarelă.

Ioan Roman n'are nevoie cu acest prilej, de o biografie. Viața lui o cunoaștem toți pentru că s'a împletit până eri cu a noastră. Constanța îl are azi în bronz, în mijlocul ei, așa cum îl întâmpina în fie ce dimineață când ieșea la munca lui zilnică. El s'a oprit numai într'o bună zi, de acea oprire care ne așteaptă o singură dată pe fiecare, dar pasul din urmă a fost o trecere în această lume a amintirii.

Aci, la marginea Mării, în bătaia vântului din larg, loc de odihnă visat zadarnic de cel mai mare și mai iubit poet al lui Roman și la marginea țării, unde a trăit și a luptat ca un bun ostaș, el vorbește oamenilor cari vor poposi o clipă să-l privească, de înalte și mândre idealuri. Pentru noi cari am avut norocul să-l cunoaștem în asemenea moment e un prilej de duioșie, dar pentru toți ceilalți el e o lecție. Să ascultăm și noi glasul acestei lecții, care amintește de o viață închinată celor mulți de bucuria studiului, de îndeplinirea zi cu zi a datoriei, de dragostea familiei, de puternicele satisfacții ale creșterii neamului și țării Roman s'a jertfit încă o dată și s'a întors întru noi, ca să fie mai multă vreme, peste hotarele vieții omenești, această lecție. Știa câtă nevoie aveau de ea. Să ne pătrundem de gândul care vine de dincolo de lumea noastră. Constanța să fie mândră și vrednică de lecția pe care ne-o

ține tuturor în cântecul de slavă al Mării.

Em. Bucuța

D.J. An XXIX, Nr. 115, 26 septembrie 1933

CONCEPȚIILE BIOLOGICE ALE LUI GOETHE

de: Dr. N. Teodoreanu

Laureat al Academiei de agricultură
din Franța și Director al Oieriei Palas

Cele mai principale lucrări științifice ale lui Goethe, din domeniul biologiei și anume al botanicii și al zoologiei sunt (el are și lucrări în domeniul geologic și meteorologiei și colorilor):

„Die Metamorphose der Pflauzen, 1700”

„Uber den Zwischenklefer des Menschen der Tiere”, 1820

„Versuche über der Gestalt der Tiere”, 1790

„Versuche einer Allgemeinen Vergleichungslehre” și

„Schüdelgrüs! aus sache Wirbelknochen Auferbaut”, 1824.

Ideia principală care se desprinde din prima lucrare este că părțile unei flori: sepale, petale, ovar cu pistilul etc. reprezintă transformările succesive ale frunzei. Această transformare numită metamorfoză, se petrece în trei feluri: regulat, neregular și întâmplător.

Dealtfel Goethe recunoaște că ideia este de mult recunoscută. „Die geheime Vaimandschaft der verschiedenen äussern Pflauzenielle, als der Bälter, des Kalchs, der Krone, der Staublä den, walche sich...

Plantele de care vorbește lucrarea amintită mai sus sunt: garoafa, (...), (nufărul). Ideia transformistă se desprinde vădit din această lucrare.

Goethe avea talentul neîntrecut și artistic deasemenea. El descoperă osul intermaxilar la om și-l compară cu acela de la maimuță. I se tăgăduiește de unii că Goethe ar fi descoperitorul osului intermaxilar.

În ceea ce privește **craniul**, el credea că este format din vertebre: de aici **teoria vertebrală a craniului**.

Craniul este format din 6 vertebre: 1 pentru occipital, 2 pentru sferoid, una pentru vălul palatin, una pentru maxilarul superior și una pentru vomar.

Una din legile biologice de care era ferm convins Goethe și despre care se vorbește în mai multe părți ale lucrărilor de zoologie, este următoarea: **legea bugetului organismului.**

Natura a prescris pentru fiecare ființă un buget, în care diferitele capite se mențin la mod arbitrar, însă în bilanțul general rămân cu totul fixe, adică: când într-o parte se cheltuiește prea mult, se sustrage din altă parte și în acest chip, rămâne același; sau, cu alte cuvinte, că în nici o parte nu se poate adăoga ceva fără ca să nu se ia din altă parte.

Această lege își găsește mare aplicațiune în zootehnie. Astfel: sunt rase de animale care hrănindu-se normal sau mai intensiv; restul de substanțe ce rămân neîntrebuințate de corp pentru a repara usura la care este supusă substanța organică a corpului, alcătuită din diferite celule, se transformă la unele în lapte: la altele în grăsime (porc) la altele în producții epidermice: lână, coarne, pene etc.

Să presupunem că luăm un exemplu, oile țigăi cu aptitudini triple: lapte, lână, carne, vom observa că acolo unde oile se mulg mai des și dau lapte mai mult, nu vor putea avea o greutate mai mare a corpului și nici o cantitate mai mare de lână. Dacă oaia nu este mulsă frecvent și timp îndelungat, substanțele ce se asimilează din hrană nu se mai transformă în lapte, ci în carne sau în lână de pildă.

Goethe, geniu neîntrecut în diferite scrieri literare, rămâne ca un naturalist de frunte, atât prin studiile și cercetările de mare importanță pe care le-a întreprins, cât și prin concepțiile și legile biologice pe care le scot în mod logic din observațiunile personale minuțioase sau ale altor naturaliști.

Întreaga concepție evoluționistă, Goethe a cristalizat-o nu numai în proză dar și în versuri lapidare, cum nici un alt scriitor sau naturalist nu a fost în stare să o facă.

În fruntea uneia din lucrările de zoologie ale lui Goethe, se găsesc următoarele versuri, din care se desprind în mod foarte clar conceptul evoluționist asupra omenirii:

„Immer wechselnd, fest sich haltend,

Nah und fern und fern und nach

So gestaltend umgestaltend

Zum erstaunen bin ich da."

„Transformă continuă de aproape și de departe, de departe și aproape, astfel se formează și se modifică fără încetare. Pentru a mă mira sunt eu pe acest pământ."

În altă parte, ideea evoluționistă a lui Goethe este și mai isbitor udată: „Er soll sich regen, schaffend handeln, erst sich gestalten, daun vervandein nur scheinbar stehis Mommente still”.

În concluzie Goethe, ca om de știință, este tot atât de mare și genial ca și pe tărâmul scrierilor literale.

Activitatea lui biologică se reduce la formularea de teorii și principii, care, unele din ele nu sunt desmințite, pe când altele sunt admise astăzi în știință:

1. Teoria vertebratelor craniului
2. Legea bugetului organismului
3. Conceptul biologic evolutiv asupra regnului animal, vegetal și mineral

El nu era străin nici de principiul corelațiunii (convexiunii) organelor între ele (principiu dezvoltat de naturaliștii francezi Calfuy, Sant Hilarin, Cuvier).

Dacă Goethe, după cum am spus la început, nu avea vasta cultură biologică, cu multă probabilitate, nu creia capo-d'operele literare care l-au făcut nemuritor pentru totdeauna.

D.J. An XXIX, Nr. 121, 11 octombrie 1933

VIAȚA CULTURALĂ MUSULMANĂ ȘI REPREZENTANȚII EI ÎN DOBROGEA

În țara aceasta mult binecuvîntată de Dumnezeu, pe lângă alte minorități etnice cari, își conduc confortabil traiul lor, sunt și Musulmanii, adică turcii și tătarii de confesiune mahomedană, răzlețiți prin satele și târgurile celor patru județe din ținutul Dobrogist.

După recensământul făcut în 1927, numărul locuitorilor musulmani (turci, tătari) din România este de 220.120.

Musulmanii din Dobrogea constituie poate cea dintâi minoritate etnică, care a venit în contact cu Românii, când stăpânirea și-a întind dreptul de ocârmuire, până la marea cea mare, în anul 1878. Este singurul popor, care s'a alăturat operei de culturalizare a acestui ținut de către statul român, ce până la 1878 ducea o viață patriarhală, întrebuițând în dezvoltarea lui mijloace primitive. De aceea, bătrânul, răposatul Carol I, văzând loialitatea acestei minorități, a avut întotdeauna grijă de viața culturală și spirituală a ei. S-a dat o deosebită atențiune față de celelalte minorități, prevăzând în bugetul statului sume considerabile pentru înființarea de posturi de hatipi, imami etc - subvenționând în acelaș timp o mulțime de geamii. Viața culturală a Musulmanilor din Dobrogea a continuat ocrotită de Constituție și legile speciale ale țării, prin posturile de limbă turcă depe lângă școlile primare de stat, al căror număr în 1930 ajungea până la 133.

Pentru ridicarea nivelului cultural al populațiunii musulmane la o treaptă superioară, s'a înființat și un Seminar care în fiecă an promovează grupuri de tineri plini de energii și avânt întru luminarea conaționalilor printre care trăesc.

Absolvenții acestui Seminar din Medgidia, cu cultură modestă pe care și-o însușesc pe lângă cariera preoțească de hoga, exercită și pe aceea de îndrumători ai cetățenilor de rit mahomedan, cari dela 1878, încă nu s'au acomodat vieții românești. Cetățeanul musulman a făcut tot posibilul ca, în această șară sub ai cărei soare se încălzește, să simtă românește și să aibă aceeași năzuință cu autohtonul român. Acela care a luptat și luptă pentru apropierea sufletelor înstrăinate, fie din alte interese, este absolventul Seminarului din Medgidia.

În sătucul uitat, departe de orice meschinării ale lumii moderne, el este propăvăduitorul dreptății și al cinstei, calități ce sunt specifice Musulmanilor.

Îi întâlnești ori-unde: fie în orașe sau la sate, unde sunt adevărații apostoli, luând prin diferite mijloace parte la progresul general al statului.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Tot ei sunt reprezentatii cei mai de seamă în viața socială musulmană, căci ei mijlocesc să se ducă o viață în armonie cu concetățenii de altă confesiune.

După cum se vede, rolul preponderent în viața socială și culturală a musulmanilor, îl joacă absolvenții Seminarului din Medgidia.

Cu toate acestea, activitatea ce o desfășoară seminariștii musulmani nu este deopotrivă peste tot.

În Cadrilater, unde populația musulmană formează o parte însemnată din locuitorii țării, aceasta e lipsită cu totul de îndrumările absolvenților energiei. Dela 1913 Musulmanii din Cadrilater nu s'a putut prepara pentru viața românească. Datorită acestui fapt, la care se adaugă și atacurile comitagiilor bulgari, Turcii din Cadrilater emigrează în Anatolia pe meleagurile străbunilor lor, pricinuind astfel o mare pagubă statului românesc, prin scăderea forțelor de producție și chiar de echilibru politic, în acel unghi al țării.

S'ar face un act binemeritat, dacă Muftii celor patru județe s'ar interesa în de aproape de chestiunile acestea, ce sunt la ordinea zilei, trimitând seminariști buni, prin acele locuri, unde sufletele se învrăjbesc din lipsă de cultură și de lumină.

Iarăși este de dorit ca la această activitate de culturalizare și de adaptare la viața românească, pe care o depun seminariștii, să ia parte și (...) musulmani licențiați cari pretind că au menirea de a conduce destinul Musulmanilor din Dobrogea.

Muselem Iusuf

D.J. An XXIX, Nr.139-140, 19 noembrie 1933

GERMANII DIN DOBROGEA

Pornind discuția, într-un număr precedent, isprăvile săvârșite în numele și sub firma Uniunii Germanilor din Dobrogea de unii „neocetățeni” cari au descălecat pe meleagurile noastre din vechea și totuși noua provincie românească Basarabia – după un „pro domo” și la „lumina locurilor” pe cari acești intruși au început

să le tragă din chiar altarul bisericii evanghelice din localitate, făgăduiau să analizăm marea „crimă” comisă de amicul și concetățeanul nostru d. Helmuth Leier, care bun German dar și mai bun Român, a ținut să cheme pe acești agitatori la simțul realității.

Înainte de acesta însă și pentru că scrisese noastre de acum să nu fie răstălmăcite, ținem să arătăm care a fost, din cele mai depărtate vremi, atitudinea noastră față de elementul german din această provincie.

Reproducem, în acest scop, câteva pasagii apărute în „Dobrogea Jună”, No. 18, din 8 august 1910, sub titlul pe care l-am împrumutat și articolului de față:

„Una din cele dintâi preocupări ale Guvernului purtătorului de trofee de la Plevna, imediat după încorporarea Dobrogei, a fost desigur popularea acestei provincii, rămase pustii de pe vremea emigrațiilor dinaintea și din timpul războiului, - excursiunii care au continuat a se produce mult timp încă după încheierea păcii și luarea Dobrogei sub un regim în care „numai legile desbătute și încuviințate de națiune hotărăsc și cârmuiesc” /?/ (vezi proclamația Domnitorului dela 14 Noembrie 1878).

„Care este interesul nostru principal? - se întreba Mihai Kogălniceanu vorbind, chiar imediat după anexiune, despre Dobrogea. Interesul nostru principal, este ca să populăm, să civilizăm această parte a României”.

Și interesul acesta nu îngăduia a fi lăsat nerealizat Dobrogea trebuie să producă!...

Cu Românii veniți și chemați din provinciile subjugate, din care mulți cutreierau și cunoșteau Dobrogea încă din timpul stăpânirii turcești, se împlinea în parte acest scop și într-o anumită direcțiune - în aceea a naționalizării Dobrogei.

Mocanul, păstor prin tradiție și în întregul lui fel de a se conduce, s-a făcut plugar în Dobrogea. Nu ai putea fi așa, dar elementul, care să deștelenească întinsele câmpii ale noiei provincii, - el care, știa numai „să-și lovească” oile la Stat, pentru ca apoi să colinde tot ținutul fără hotar și fără cârmuire. Nu Mocanul era indicat, „să civilizeze” Dobrogea - în înțelesul larg, pe care-l reclama Kogălniceanu. În această direcțiune, Germanul a fost un element neprețuit. Atras direct sau indirect, în colonii

Dobrogea Jună. Caleidoscop

numeroase, de prin Rusia și Germania, dânsul a venit la Dobrogea, s-a așezat printre celelalte neamuri – toate înapoiate – și întemeind gospodării, care astăzi și încă sunt departe de a fi ajunse de conlocuitorii săi. Neamțul în Dobrogea a fost o pildă și un îndemn fără pereche.

Care le-a fost însă răsplata?

Noua lege pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor din județele Constanța și Tulcea – o lege grăbită din mai multe puncte de vedere, lovește cel dintâi în acest minunat element de ordine și progres din Dobrogea.

În adevăr: prin legea în chestiune urmează a se da drepturi politice Românilor de origine, veniți or și de unde și foștilor supuși turci, care se găseau la ziua de 11 Aprilie 1877 în Dobrogea. Or, Germanii nu intră în nici una din aceste categorii, ca atare nu pot beneficia de această lege, care pretinde a lua direct sub scutul largei Constituțiuni din țara românească și pe locuitorii din Dobrogea, ținută la... încercare timp de 30 de ani de zile, Germanii rămân în afară de lege, un fel de cum ar spune și – hamatiose.

Și cu toate acestea, dânșii stăpânesc domenii rurale care, după Constituțiune, nu pot fi decât în mâini românești, - domenii cari, au fost împrăprietăriți chiar de Statul românesc.

Veniți în Dobrogea prin 1882, 1883 și 1884, - altă serie chiar acum câțiva ani – după ce li s-au cerut declarațiuni scrise că renunță la protecția străină – ceea ce au și făcut – ei au păstrat posesia neturburată pe aceste proprietăți și au exercitat drepturi cetățenești, figurând în listele electorale comunale.

Nu putem bănuși ce considerațiuni au putut justifica această omisiune – dacă „omisiu” este.

Nedreptatea, sub orice formă, jignește și revoltă. Și durerea acestor oameni, din câte știm, pe câte este de mare, pe atâta este de rău stăruitoare.

Cu asemenea legi pripite – ca să nu mai zicem altfel; cu așa măsuri, a căror rigurozitate n-o întrece decât injustețea lor, nu numai că nu se românzează Dobrogea, ci să seamănă îndoiala chiar în acele suflete, care – adăpate la cultura românească – au început a pierde o dragoste curată pentru țara aceasta. Asemenea nedreptăți și jigniri fac ca inimile celor loviți să se închidă pentru multă vreme și îndeamnă ochii să se uite peste hotare.

Și, nu e bine - nu e de fel bine, aceasta!

(ss) Const. N. Sarry

Că meritau Germanii din Dobrogea solitudinea pe care o reclamă „Dobrogea Jună”, pentru ei, solitudine ce nu le-a refuzat-o nici guvernul român din 1911, care i-a introdus global în cetățenia românească - o dovedește îndeajuns următorul document, pe care-l reproducem tot din colecția acestui ziar (No. 17 din 29 Aprilie 1912).

Documentul se referă la răpirea Basarabiei - tocmai la acea Basarabie, din care au apărut acești noi „Germani”, cari n-au și nici nu pot avea, nici în clin nici în mână cu adevărații Germani dobrogeni - si documentul acesta nu suferă nici un comentariu.

PROCES-VERBAL

15 aprilie 1912

Subsemnați cetățeni de origine română, domiciliați în județul Constanța, convocați fiind pentru astăzi de amicii noștri Gheorghe Stețcu și Teodor Matihis, pentru a ne consfătuți dacă nu ar fi bine și patriotic, ca, ocaziunea serbărilor centenarului răpirei Basarabiei, ce Rușii pregătesc, să manifestăm și noi, alături de fiii legitimi ai țării, durerea ce simțim, pentru pierderea acestei mănoase părți din țară, pe care buna patrie, au tocmit-o cu drag, mai multe decenii, până la ultima mârșăvie rusească din 1878, când ne-am retras în Dobrogea,

În urma discuțiilor urmate:

Având în vedere că imperiul vecin, în loc de a-și consuma în tăcere prada, lovește în cele mai știute sentimente ale poporului nostru, prin orgioasele serbări ce proiectează, pentru comemorarea actului mișelesc de acum 100 de ani.

Bucuroși că am găsit momentul de a ne exprima, pedeparte, dragostea către țara care ne-a adoptat și la sânul căreia, sub auspiciile legilor protectoare, trăim și propășim în liniște, iar pe de alta, de a manifesta durerea ce simțim, pentru răpirea celei mai mănoase părți din țară.

DECIDEM:

Primum în totul și cu drag propunerea și rugăm pe prietenul nostru Gheorghe Stețcu și Teodor Matihis, să se pună în legătură cu Liga Culturală Secția Constanța, cu care înțelegem a ne uni, pentru a aranja programul manifestației și data, comunicându-ne din timp măsurile, pe care ne obligăm a le păzi cu sfințenie.

(s.s.) Em. E. Leter, M.E. Leter, A. Resuer, Iohan Frank, Fr. Möser, Michel Ternes, Friederich Maler, (...).

D.J. An XXIX, Nr. 1, 1 ianuarie 1933

PROBLEMA MUSULMANĂ ÎN DOBROGEA

Se petrece dela o vreme un fapt, care trebuie să dea serios de gândit celor cari conduc destinele acestei țări.

Din cauze pe cari credem că, oficial, nimeni nu le-a cercetat la fața locului și cu toată seriozitatea cuvenită, elementul musulman, cu deosebire din Dobrogea de sud, emigrează în Turcia.

Între factorii cari determină acest fenomen de strămutare în masă, nu poate fi lăsat de o parte acela al unei propagande, care a dat naștere în mințile încă înapoiate a celor mai mulți dintre concetățenii noștri musulmani, unui miraj quasi-paradisic al Anatoliei. Propaganda aceasta însă n-ar fi putut prinde, dacă n-ar fi găsit un teren propriu.

În faptul emigrării populației musulmane din Dobrogea, statul nu este completamente lipsit de vină.

În cei treizeci de ani ai săi de existență, ziarul nostru, închinat intereselor și cauzelor dobrogene, înțelese în sensul consolidării stăpânirii românești în Dobrogea, a păstrat în mod permanent atitudinea care se poate vedea și din cele de față și care credem că nu este necunoscută cel puțin Dobrogenilor în mod constant, ziarul nostru a atras atențiunea forurilor

conducătoare asupra răspunderii pe care și-o asumă în fața istoriei, lăsând nerezolvate atâtea și atâtea chestiuni cari alcătuiesc problema musulmană în Dobrogea.

Dacă nepăsarea oficialității românești n-avea, până mai deunăzi, în urma nouilor perspective cari se deschid pentru Turcia, creație a revoluției chemaliste, revoluția cea mai bogată în strălucite rezultate și cea mai săracă în violențe, această nepăsare înseamnă patentă inconștientă și nepricepere totală a rosturilor politice ale României din Dobrogea.

Emigrarea turcească înseamnă *ipso facto* depopulare a regiunii acesteia, în care colonizarea, cu toate stăruințele oficiale, n-a ajuns încă să dea, economic, rezultatele ce se pot aștepta față de resursele pe cari le posedă.

Pe acest fenomen etnic de depopulare se graiază un altul de caracter economic, însă cu consecințe etno-politice de o incalculabilă gravitate; s-a întrebat cineva în a cui mână intră bunurile celor cari se expatriază? Atâta putem spune, că puterile colonilor români sunt prea mici pentru ei să devină stăpânii acestor bunuri. Ele intră în mâna altora.

Dar nu acesta este faptul, care ne preocupă în rândurile de față, pentru că adevăratul interes al statului nostru nu este atât să compare pentru colonii săi bunurile turcilor, cari emigrează, cât acela de a evita emigrarea.

Dar cari sunt aceste cauze?

În primul rând, administrația. Vom aminti aci, vorba lui Mihalache Kogălniceanu, care spunea, acum cam patruzeci de ani: „Cum vreți să nu plece Turcii, dacă ienicerii de la ei au trecut la noi?”.

Prin „ieniceri”, marele bărbat de stat înțelegea pe perceptori. Și perceptorii nu sunt singurii, de cari această pacinică, blajină și loială populație turcească are a se plânge.

Dar lăsând de o parte pe cei mărunței, statul însuși, conducerea centrală, n-a dat dovadă unei înțelegeri mai apropiate a problemei.

S-a gândit statul să-și asigure acel element, care, pentru relațiile dintre el și această populație, era indispensabil?

Cum a rezolvat statul chestiunea conducătorilor spirituali ai musulmanilor din Dobrogea?

Dobrogea Jună. Caleidoscop

O spune memoriul înaintat zilele trecute Ministerului cultelor de către muftiții din cele patru județe ale Dobrogei.

Hogii, absolvenți ai Seminarului de la Medgidia, sunt plătiți cu 800 lei lunar. Muftiții și ceilalți clerici musulmani, cari trebuiesc să-i controleze și să-i îndrume la exercitarea misiunii lor, sunt la fel de rău salarizați. În aceste condițiuni, rolul lor de agenți de legătură între statul românesc și populația musulmană, este un dificil, dar chiar imposibil de îndeplinit.

Să ne mai întrebăm deci: de ce prinde propaganda celor care îi chiamă în Turcia?

Dar faptele așa sunt, încât Turcii ar pleca și fără propagandă.

Într-un prilej festiv, care a avut loc acum patru zile aci, în Constanța, reprezentantul unei corporațiuni de profesioniști intelectuali, din cari se recrutează azi aproape optzeci la sută din conducătorii țării, care ca un deziderat – credem că nu al populației musulmane – desființarea cadiatelor – ca instituțiuni anacronice și perimate.

Iată o dovadă a superficialității cu care, nu din lipsa posibilităților de pătrundere, ci din cu totul alte cauze, oficialitatea românească și cercurile din sânul cărora ea se recrutează, privesc problema musulmană în Dobrogea.

Să nădăjduim că alarma dată asupra emigrării musulmanilor și discuțiunile ce se vor naște în jurul acestui fapt, vor putea deschide ochii celor de sus, de acolo unde, răspunderea credem că încă mai apasă.

ION NEICU

D.J. An XXX, nr. 93, 30 mai 1934

GERMANII DIN DOBROGEA

Cine a trecut prin satele acestei provincii și nu a fost impresionat de curățenia și rânduirea gospodăriilor germane, de multe ori în contrast izbitor față de celelalte așezări?

Cine a trăit, fie chiar temporar, în această provincie, fără să remarce spiritul de ordine și civilizațiune al acestei eminente populațiuni?

Care e administratorul public, rămas nemulțumit de punctualitatea și devotamentul, devenite exemplare, ale acestor colonii de rasă?

Și unde e, Românul, care a avut să se plângă vreodată de purtarea totdeauna demnă, cuviincioasă și frățească a Germanilor așezați în Dobrogea, încă din primii ani ai reanexării?

Calitățile acestea – cunoscute și recunoscute de toți – nu îndrăznește să le conteste nici ilustrul anonim, care sub titlul „Nemții din Cobadin” se ocupă într-o foaie locală de acești perfecti și onorabili concetățeni. Totuși, fără a aduce o precizare, după ce născocеște o serie de păcate imaginare... recente, mergând chiar până la a denunța că „populația germană ar fi declarat război binefăcătorilor de eri”, „d. Rică S.” atrage atențiunea „forurilor superioare asupra datoriei de a cerceta cauzele rătăcirii acestei populațiuni, luând măsuri împotriva acelor care seamănă zilnic anarhia în rândurile acelor care încearcă să se facă stăpâni în casa noastră.”

Nu vi se cutremură, d-le Prefect, carnea și nu vi se face părul măciucă, în fața unui asemenea denunț atât de... categoric?

Și ce pasc acolo, la Cobadin, jandarmii d-voastre și toată droaia de reprezentanți ai autorităților comunale, față de o asemenea alarmantă stare de lucruri?

„Război” – anarhie!” – s-or fi adus și câteva „diche Bertue” – la câțiva kilometri numai de Constanța și n-ați întins încă, domnule Bellu, starea de asediu și peste acele răzvrătite meleaguri?

Să fiți d-voastră Român recunoscut și încărcat azi și de răspundere, mai puțin patriot și mai puțin vigilent decât pseudonimul iresponsabil?...

Iată ce nu credem. Și de aceea și ne explicăm impasibilitatea în care vă complaceți. Veți fi aflat, poate, și d-voastră că „războiul” și „anarhia” nemților din Cobadin, nu e îndreptată contra siguranței Statului, nici măcar contra prefecturei județului, ci contra incorecțiunilor de ieri și a incapabililor de azi, cari au adus acea frumoasă și bogată comună într-o stare de plâns. Și așa, fiind, cetățenii aceia de omenie și de treabă, refuză – și cu drept cuvânt – carteluri electorale cu toți candidații pușcăriilor și vor să facă, la viitoarele alegeri, o listă de

oameni cum se cade, de gospodari aleși nu culeși, cu Românii, firește, alături, dar cu Românii nepătați.

Veți fi aflat, probabil, domnule Prefect, toate acestea și atunci, dvs., om cuminte și Român întreg, deși denunțul d-lui „Rică S.” datează de peste zece zile, n-ați trimis încă să legați în lanțuri pe insurgenții dela Cobadin și... nici n-ați fixat măcar alegerile din acea comună!

Fiindcă ați dovedit însă, domnule Bellu, atâta înțelegere a oamenilor și a lucrurilor ne vom permite și noi următoarea rugămintă:

Dispuneți de cenzură. Luați, rugăm, măsuri, să nu mai apară în ziare asemenea articole provocatoare și deadreptul îndemnătoare la război și la anarhie... adevărată.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât instrucțiunile privitoare la exercitarea cenzurei, opresc formal „articolele de natură a ațâța ura de clasă între cetățeni țării”.

D.J. An XXX, Nr. 95-96, 2 iunie 1934

CONGRESUL DE BIZANTINOLOGIE DE LA SOFIA

La ședința de alaltăieri a congresului de bizantinologie a asistat și Regele Boris.

D. Gh. Brătianu a ținut o conferință, având ca subiect: „O experiență de economie dirijată de Bizanț”.

D.J. 30, Nr. 169 – 190, septembrie 1934, p. 1

ISVOARE ȘI POPASURI

de G.M. Cantacuzino

D-l G.M. Cantacuzino, cunoscutul arhitect și distins fruntaș al partidului național-liberal sub președinția d-nului Gheorghe Brătianu, a făcut să apară, în Editura Fundației Culturale „Regle Carol II”, Biblioteca Scriitorilor români contemporani, volumul intitulat „Izvoare și Popasuri”. Cartea aceasta, sortită să fie o carte

modestă, de însemnări, prinse în călătorii de-a lungul și de-a latul României, în trecutul ca și în actualitatea ei, reușește să se impue ca un îndreptar, să marcheze o determinantă, pentru făuritorii de stil arhitectural, din țara noastră. Își desvăluie această valoare a sa, dela primele pagini.

După ce se reliefează, pentru cititor, într-o plastilină mobilă, geografia artei românești, trasându-se în această privință, două influențe istorice importante, una dinspre nord-vest și cealaltă din sud est: influențele bizantine și cele occidentale (francezo-italienești) fixându-se în actualitate, în capitolul următor, care tratează despre „Tradiționalism și modernism. Isoare și popasuri” pun și rezolvă problema de stil ce hârțue ai pe urbanști și arhitecții români: cu stilul nou, sau cu stilul românesc?

„Stilul nostru este un stil chinuit”, spune dl. Cantacuzino, ermetic, recules, rezultat al adaptării la furtunile istorice. În ansamblul multiplu de forme cari se pune azi, poate fi preconizat? Aceasta ne-ar duce la un impas, „ar însemna epuizarea prea de vreme, a unor forme evolute din trecut și condamnarea oricăror posibilități de evoluare în viitor”. Stilul nou care a pătruns la noi, care aduce „ceva din estetica automobilelor de lux, a marilor „steamare” transoceanice, a locomotivelor și rapidelor, răspunde nu atât iluziei călătoriei în chiar decorul de toate zilele, ci este mai ales preocupat de „adaptarea locuințelor și monumentelor la viața socială de azi”. Casa individuală cedează locul celei colective. Stilul nou este isvorât deci din această necesitate. Dar nici stilul românesc nici cel modern nu și-au spus ultimul cuvânt, sunt mai de grabă tendințe. (...). „Orașele noastre, fără a se banaliza, vor lua ceva din mândria cetățenilor de altă dată și noi vom fi cu siguranță mai mult în armonie cu trecutul decât dacă am rămânea într-o atitudine retrospectivă.”

D-l Cantacuzino, făcând observațiunile care le face, indică, nu numai o orientare arhitecturii și urbanistice noastre, dar un întreg isvor de inspirație. Unii arhitecți români din noua școală încearcă (cu destulă timiditate, e adevărat), noul drum. Chiar la noi în Constanța avem vre-o două exemple. Dar nu e destul să câștigi pe constructor, mai trebuie câștigat și publicul, cetățeanul pentru care se construiește. Pentru aceasta, credem că ne trebuie exemple bine reușite. Ar mai trebui ca toți edilii din orașele mai

mari de 25 mii de locuitori să citească cartea d-lui Cantacuzino. Ar fi de mare folos și pentru ei și pentru urbanistica românească.

Restul cărții d-lui Cantacuzino, și are un rest destul de respectabil, (200 pagini), sunt fresce cu tradiție pentru noul stil; sunt isvoare în adevăratul înțeles al cuvântului. Sunt pe alocuri și popasuri.

Plimbându-se printr-atâta frumusețe trebuie să-și faci și momente de contemplațiune.

Dar în întregul e cartea este fixată dela primul capitol.

„Isvoare și popasuri” este o carte de gândire și simțire românească.

Două categorii de oameni vor pierde cumpărând-o: futuriștii și imbecilii. Nu le-o recomandăm.

N. Sever Cărpinișanu

D.J. 30, Nr. 169-170, septembrie 1934

SOCIETATEA DE ARHITECTURĂ NAVALĂ ȘI INGINERIE GOVAN, GLASGOW, S.W.I.

12 Mai 1933

D-l PETRE BRÂNZĂ a urmat timp de doi ani cursurile de Arhitectură Navală și Inginerie Maritimă la Universitatea din Glasgow, remarcându-se ca un student foarte satisfăcător. D-sa era regulat și atent la cursuri, a arătat o originalitate considerabilă de gândire și la examen tot timpul a luat locuri înalte.

D-sa a obținut o mare parte din premiile oferite în legătură cu lucrul său și în Martie 1933 și-a luat Licența ca Bacalaureat în Științe de Inginerie cu onoare clasa I-a – un record pentru unul care studiază într’o limbă străină, iar nu a sa maternă.

„În timpul vacanțelor sale de vară, d-sa n’a stat degeaba, ci a luat lucrări practice în Șantierul de pe Clyde și de asemenea a făcut un voiaj ca lucrător tâmplar pe un tranatlantic al serviciului Glasgow, Montreal, obținând astfel cunoștințe directe privitoare atât la construcția cât și la întrebuințarea unui vapor.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Subsemnatul pot recomanda pe d. Brânză cu încredere, ca pe un om atât cu caracter cât și cu îndemânare.”

(ss) PERCY A. HILHOUSE

Arhitect Naval

Societatea de Arhitectură Navală și Inginerie

Gowan, Glasgow S.W.J.

Profesor de Arhitectură Navală la Universitatea din
Glasgow

Universitatea din Glasgow aduce la cunoștința tuturor că, discipolul ei Petre Brânză, terminând în mod satisfăcător cele cerute de legile Regatului precum și de statutele Universității și-a luat licența ca Bacalaureat în științe cu onoare clasa I-a. (...)

Pentru confirmarea acestei Diplome, am hotărât să se aplice sigiliul comun al Universității.

Dată la Palatul Academic al orașului Glasgow.

Astăzi 22 aprilie 1933.

(ss) ROBERTUS S RAIT

Rector și Vicecancelar

(ss) J. D. CORMACK

Decanul Facultății de Științe Mașini

D.J. An XXX, Nr. 215-216, 17 noiembrie 1934

PRIMUL ARHITECT NAVAL

Ne-am făcut totdeauna, o mândrie și o cinste deosebită din a releva elementele dobrogene, care s’au distins și se disting în toate domeniile de activitate.

Astăzi voim să relevăm încă una din gloriile acestei provincii.

E vorba de tânărul Petre Brânză, fiul mult apreciatului avocat Luca Brânză, Dobrogeanul dintr’o bucată, stabilit azi la Chișinău, unde colegii și l-au ales ca decan.

Unicul și vrednicul vlăstar al excelentului nostru prieten, după ce și-a luat cu strălucire bacalaureatul la țară, a fost trimis în Anglia, ca să studieze arhitectura navală – o specialitate atât de ocolită până azi la Români.

Felul cum și-a desăvârșit studiile tânărul Petre Brânză ne-o dovedesc certificatele ce reproducem mai jos și care ne scutesc de orice comentarii.

J. D. Cormick, C., M.G, B,E,D. Sc. M Inst. C.E.

Profesor Regal de Inginerie

JAMES WATT INGINERIE LABORATOARE

UNIVERSITATEA DIN GLASGOW

15 Mai 1933

D-l Petre Brânză /majuscule/ a urmat cursurile regulat de Arhitectură Navală de aci și acum de curând a fost declarat licențiat ca Bacalaureat în Științe cu onoare clasa I-a.

Timp de trei ani d-sa a studiat Mecanica Aplicată în departamentul meu și și-a îndeplinit lucrul atât în clase cât și în laboratoare în modul cel mai excelent. În ultima sa sesiune d-sa a urmat clasele de Dinamică Tehnică, rezistența Materialelor și Hidromecanică Aplicată și i s'a conferit premiul „George Harvey” ca celui mai bun student în mecanică aplicată.

(ss) J. D. CORMICK

EFORIE DEVINE STAȚIUNE DE IARNĂ

După marile instalații în valoare de aproape 90 de milioane, pe care Banca Națională le-a pus în lucru la Eforie și la conducerea Eforiei Spitalelor civile a hotărât să înființeze în localitate un institut științific pentru combaterea reumatismului. Pe de altă parte s-a decis și adaptarea Eforiei pentru a deveni o

stațiune de iarnă în care scop se vor construi instalațiuni speciale, pentru ca astfel sezonul care dura numai trei luni să poată fi prelungit până la nouă. Toate acestea reclamă însă și urgenta rezolvare a chestiunii iluminatului și a alimentării cu apă, care sunt deasemenea în studiu.

D.J. 31, Nr. 21 – 22, 28 ianuarie 1936

COMEMORAREA SCRITORULUI PETRU VULCAN

19 iunie 1936

PROGRAM

Orele 10 dim. Parastas, oficiat de Pr. Sf. Episcop Gherontie, la mormântul din cimitirul orașului.

Orele 12 Desvelirea plăcii comemorative, la casa în care a trăit, scris și gândit Petru Vulcan (Decebal nr. 19).

Vor lua cuvântul: G.L. Dimitriu, președintele Curții de Apel și președinte al Comitetului de inițiativă; Horia Grigorescu, primarul municipiului; N.D. Chirescu, președintele Ligii Cuulturale Secția Constanța; Reprezentanți ai scriitorilor, Soc. Culturale Macedo-Române, etc. Orele 5 după amiază: în sala de festivități a Liceului Mircea cel Bătrân: Conferința d-lui Consilier de Curte, D. Stoicescu: Viața și opera lui Petru Vulcan. 2. Dansuri populare și cântece din Macedonia. Recitări din opera scriitorului comemorat.

În tot cursul zilei publicul este rugat să viziteze expoziția Petru Vulcan (cărți, autografe, portrete, relicve) aranjată în sălile Bibliotecii municipale „Casa Roman” – Strada Carol.

D.J. An 32, Nr. 144-145-146, 27 iunie 1936

ORESTE TAFRALI

Universitatea ieșeană a îmbrăcat haina neagră a durerii pentru trecerea de la cele veșnice a unuia dintre cei mai buni

magiștri ai ei. După o viață de muncă în câmpul mare al silinței, a închis ochii omul între oameni, fruntașul de elită, omul bun și învățătorul adevărat care a fost Oreste Tafrali. Născut în Tulcea, Tafrali a ajuns la înalta vrednicie de profesor universitar, după ce ani mulți jertfise științei românești și școlii ca profesor la unul din liceele capitalei și ca secretar al muzeului național de antichități, n-a uitat din vârful piramidei de unde ajunsese prin truda lui de mucenic, Dobrogea aceasta în care se născuse.

El a închinat o bună parte din opera lui științifică și literară provinciei acesteia și între cei care au apărât-o la vreme de grea cumpănă a fost el în primele rânduri. În anii războiului el scotea la Paris ca proaspăt profesor universitar „La Roumanie Transdanubienne”, cea mai competentă, cea mai caldă apărare a Dobrogei românești în fața campaniei străine. Între cetăți care s-au ridicat dintre Dunăre și Mare, el, Dobrogean autentic, a iubit și a cinstit Dobrogea. Prin truda sa științifică pe altarul patriei el a arătat patriotismul dobrogenilor.

Prin bunătatea lui cea îngerească, prin iubirea ce a arătat-o studenților săi, prin eleganța lui de caracter, el a fost exemplarul de elită care a făcut dovada însușirilor spirituale ale Dobrogeanului. Pentru Tafrali, Dobrogea n-a fost locul în care întâmplător s-a născut, ci cu totul altceva: a fost o datorie. O datorie pe care a înțeles-o și a îndeplinit-o, în toată seriozitatea ei, fără gând de răsplată. Fiindcă el n-a cerut de aci, de la noi, nimic. Nici măcar să ne mândrim cu el. Și ce mult l-ar fi întărit în chinuita lui viață, semnele iubirii noastre. Ne mărturisim azi, în fața mormântului, ingratitudea de a nu-i fi dat semnul acestei iubiri. Să ne mărturisim azi greșeala de a nu-l fi cunoscut, de a nu-l fi apreciat public, așa cum am fi avut obligațiunea de a o face. Mărturisire târzie, dar obligatorie. Iar el trece azi senin în lumea umbrelor, în lumea ale cărei taine a încercat să le descifreze. Se va întâlni acolo cu eroii idilelor antice pe care le-a dat literaturii românești. În clipa aceasta când, coborând în mormânt, se înalță în lumea cea fără de zbucium, cuvântul nostru de nsoțire înlăcrimat.

Sib tibi Magister terra levis.

D.J. 33, Nr. 208, 9 noiembrie 1937

**UN SFERT DE VEAC DE LA MOARTEA
POETULUI DOBROGEAN PANAIT CERNA (1913 -1938)**

Când apar aceste rânduri se împlinesc 25 de ani de la moartea marelui poet Panait Stanciov-Cerna. S-a săvârșit din viață la Leipzig, în noaptea de 8 spre 9 aprilie 1913, nu mult timp după ce își luase doctoratul în filosofie cu mențiunea „magna cum laudae”.

Fiu al Dobrogei, poetul a văzut lumina zilei la 26 august 1881 în pitoreasca comună Cerna de lângă Măcin – i-a fost dat să înscrie o pagină luminoasă în poezia românească. Originea lui străină nu l-a împiedicat totuși să gândească și să se apropie de sufletul poporului românesc. Prin versurile sale, care trădau un talent deosebit atrage atenția și simpatia profesorilor M. Dragomirescu și Titu Maiorescu, care îl ajută să-și termine studiile universitare. Despre viața marelui poet dobrogean? Am recitat fragmente din scrierile lui Cerna adresate fostului său profesor și amic, d-l prof. D. Munteanu-Râmnic, adevărate date biografice de o autenticitate indiscutabilă. Viața poetului reprezintă un adevărat amalgam vital – o înșiruire de zbucium, muncă, dragoste de învățătură și credință într-un viitor mai bun. Poeziile lui Panait Cerna au fost publicate în „Semănătorul”, apoi în revista „Convorbiri critice” – de sub conducerea prof. M. Dragmirescu, propagatorul curentului estetic „Școală nouă” în literatură. Din primăvara anului 1907 și până la moartea sa colaborează la revista Convorbiri literare, redactată de Titu Maiorescu. Opera poetică a lui Cerna a fost relevată de ce doi pontifi literari amintiți, care l-au prețuit la justa lor valoare. Versurile poetului dobrogean fac impresie puternică prin varietatea subiectelor, fiindcă Panait Cerna ne cântă în strofe alese: dragostea, iubirea de neam, viața socială, dragostea către aproape.

Pentru prima oară versurile poetului apar într-un volum sub titlu „Poezii” în decembrie 1909. Acest volum este premiat de Academia română. După moartea prematură a poetului, apare a doua ediție cu 51 de poezii. Acest mic dar calitativ tezaur poetic al lui Cerna a fost suficient să lase o urmă adâncă în istoria literaturii românești.

Astăzi când se comemorează un sfert de veac de la moartea lui P. Stanciov-Cerna, închinăm modestele rânduri de față, în semn omagial, memoriei marelui poet dobrogean.

D.N. Mincev

D.J. 34, Nr. 70, 10 aprilie 1938

COLONELUL IONESCU-DOBROGIANU

Vineri dimineața prietenii colonelului Ionescu-Dobrogianu au primit trista veste că moartea nemiloasă a răpit prea devreme pe neobositul cercetător al trecutului Dobrogei, căruia i-a închinat o bună parte din viața lui de cărturar și răscolitor de cronici. Numeroase lucrări tipărite lucrări tipărite în volume sau în reviste de specialitate l-au așezat printre cei mai activi scriitori ai provinciei. Cercetătorul neobosit și răscolitorul îndrăgostit de toate hârtoagele azvârlite în toate podurile autorităților, după care înlăturând praful, odată cu tainele trecutului, cu aceeași râvnă cu care preda lecțiunile sale de geografie în școala superioară de comerț, colonelul Ionescu-Dobrogianu a reușit să scoată la iveală multe fapte din trecutul Dobrogei, pe care a iubit-o cum puțini români transplantați în această parte a țării se pot mândri că au împărtășit pentru bogățiile ei culturale și artistice aceleași românești sentimente. Studiile sale, în nr. de 23, despre țara dintre Dunăre și Mare au început să vadă lumina tiparului încă din anul 1896, când a dat la iveală „Cercetări asupra orașului Constanța”, lucrare care a stârnit interesul geografilor, geologilor și arheologilor noștri. La scurte intervale, a publicat „Cursul inferior al Dunărei și formarea Deltei”; „Dobrogea în pragul veacului al XX-lea”, lucrare premiată de Academia Română și răsplătită cu medalia de aur la expoziția din 1906; „Colonizarea Dobrogei”, „Scythia Minor”, „Note relative la istoria Dobrogei”, „Valea Cara-Su”, „Năvălirea bulgară în județul Tulcea” și foarte documentata lucrare „Tomi-Constanța” cu care și-a încheiat

vrednica lui activitate de mânuitor al condeielui, fără să mai adăugăm alte numeroase lucrări, studii. După retragerea din viața militară a activat pe tărâmul școlar predând geografia la școala superioară de comerț, unde reușise să se facă iubit și respectat nu numai prin erudiția lui, dar prin blândul său caracter. Când ochii i s-au închis pentru vecie, ne gândim cu cucernică evlavie la sufletul lui de artist, îndrăgostit de Mare, de Dobrogea atât de dragă, de trecutul cetății în care a plâns Ovidiu, cu ochii îndreptați către orizontul plumburiu din care părea că se conturează zidurile cetății eterne – Roma – și-i depunem pe proaspătu-i mormânt, lacrima de recunoștință a foștilor săi prieteni, căroro le-a ușurat sarcina de a răscoli trecutul Constanței, despre care încă, nu s-a scris cât ar trebui.

D.J. 34, Nr. 188, 14 decembrie 1938

D.J. 18 dec. 1938, nr. 189 – 190 – nr. – special dedicat personalității lui Remus Opreanu:

Remus Opreanu și drepturile politice ale dobrogenilor

Neicu – Remus Opreanu

I. Chirulescu – Cum lucra Remus Opreanu

D. Alecu – Remus Opreanu, omul și administratorul

COMEMORAREA LUI REMUS OPREANU LA TULCEA

**O adresă a d-lui Lt. Col. V. I. Rață, Prefectul Județului,
către Comitetul de inițiativă**

Domnule Președinte,

Ca răspuns adresei dumneavoastră, cu data de 16 Decembrie a.c. prin care ne faceți cunoscut comemorarea a treizeci de ani de la încetarea din viață a ilustrului administrator al Dobrogei, Remus N. Opreanu, cu care ocazie ve-ați donat și portretul marelui dispărut,

Vă mulțumim călduros pentru portretul și frumoasele cuvinte adresate, anunțându-vă totodată că portretul a fost așezat în cabinetul subsemnatului. Am onoarea de a vă face cunoscut felul cum a decurs festivitatea comemorării marelui dispărut.

Duminică 18 Dec. a.c. s-a oficiat în tot județul Tulcea pentru pomenirea neuitatului Remus Opreanu. În orașul Tulcea, la ora 11, la Catedrala S. Nicolae s-a oficiat parastas în prezența autorităților civile, militare, școlile, o campanie din regimentul 33 Dorobanți cu muzica și drapelul, într-o atmosferă de pioasă amintire a celui ce a fost Remus Opreanu.

După slujbă, a vorbit d-l N. Drăghici, avocat, fost senator și prodecan al baroului de Tulcea și P. C. Părinte Oprea Maraloi ale căror discursuri vi se transmit în copie.

Prefect,

Lt. Colonel, ss V. I. Rață

Șef de cabinet

Sotirescu

D.J. 35, Nr. 3, 7 ianuarie 1939

CAPIDAVA

Așezată pe malul dobrogean al Dunării, cam la jumătatea drumului dintre Cernavoda (Axiopolis) și Hîrșova (Carsium), cetatea Capidava se arată, celui care vine dinspre Bătăgești, pe un deal mic și prăpăstios - mai ales în latura dunăreană - din marginea satului numit înainte Calachioi, iar astăzi cu același nume pe care l-a avut în antichitate. Vasile Pârvan, întâiul cercetător al acestei cetăți, o compară cu o altă cetate, cu Sucidava prin dimensiuni, care, ca și Capidava, e cu totul distinctă de localitatea civilă, adică de „oraș”. Prin urmare, ca o precizie, în cele ce vor fi prezentate de rândurile următoare, se va vedea nu numai cetatea, sau, cu un termen mai hotărât, numai castelul, castellum, lăsând de o parte așezarea civilă din afara zidurilor, „orașul” lângă care a venit să se statornicească lagărul roman. Înainte de a trece la prezentarea Capidavei, e necesară o lămurire în sensul celor afirmate cu privire la aceste statorniciri de tabere romane. De obicei, aceste tabere erau instalate lângă un sat băștinaș mai important, după care mai întâi de popor, iar din sec. III de oficialitate - au fost numite. Exemplele pentru susținerea acestui mod al denumirii sunt numeroase pentru stațiunile

militare romane dela Dunărea de jos. Astfel Pârvan citează o întreagă lisptă de stațiuni toate cu nume indigine: Durostorum, Sucidava, Capidava, Carsium, Cius, Beroe, Troesmis, Arrubium, Noviodunum, Aegyssus.

În consecință, Capidava este un element toponimic dac însușit de fortăreața romană din epoca imperială. Terminația caracteristică așezărilor rurale „dava” contribuie la definirea unei vieți de agricultori în aceste sate dacice.

O altă chestiune în privința căreia sunt trebuitoare lămuriri este aceea a împărțirii pe teritorii. Dobrogea, pe timpul stăpânirii romane, era împărțită în teritorii, territoria, fiecare din acestea având forturile importante. Capidava făcea parte, ca și Ulmetum, din territorium capidavense, al cărui centru era totodată.

Situația cetății Capidava pe o înălțime, izolată oarecum prin laturi abrupte și poate – cum observă Pârvan – chiar printr-un lanț al Dunării, dădea acestui fort o siguranță și o rezistență deosebită. Suprafața platoului ocupat de cetate e destul de mică și măsoară până la 15.000 m.p. Așezarea civilă, „orașul” de care vorbeam mai sus, era ceva mai la Nord, separată de castellum printr-o vale, acel braț amintit deasupra. Cetatea are formă aproape patrată, mărginită spre sud-vest de Dunăre, iar de celelalte părți de malul care se adâncește râpos. Prin însuși felul ei de situare cetatea a fost scutită de așezările omenești de mai târziu. Acestea s-au făcut însă peste vechiul „oraș” Capidava, unde – tocmai din cauza noilor locuințe nu se pot face săpături arheologice. Ea n-a scăpat însă de mâna barbarilor moderni: frații Ghenciu din Brăila, obținând autorizația exploatării masivului stâncos pe care se află cetatea, au răușit să nărue un colț respectabil din cetate.

Pentru vizitatorul de azi al cetății, Capidava se înfățișează din nou cu incintă de ziduri mărețe din piatră, turnuri de pază, intrări, în fine, cu toată acea mireasmă de antichitate.

În 1924, a coborât aici, cu o deosebită pregătire arheologică, unul dintre elevii de seamă ai lui Vasile Pârvan: Profesorul Grigore Florescu, conferențiarul de astăzi al Facultății de Litere și Filosofie din București, la secțiunea istorică. Ani la rând, uneori sprijiniți de Comisiunea Monumentelor Istorice, de multe ori prin sacrificii proprii, colbul de veacuri așezat peste ziduri străbune a fost dat într-o parte. Azi, de jur împrejur, zidul

cetății e cu totul descoperit. Ca la niciuna dintre cetățile dobrogene, supuse până în prezent săpăturilor arheologice, zidurile sunt foarte bine păstrate, depășind în unele locuri înălțimea de trei metri. Turnurile deasemenea bine păstrate, cu excepția unuia dărămat prin transformarea în carieră a acestei părți – datorită vandalismului fraților Ghenciu – ajung uneori (de exemplu turnul nr. 1) la o înălțime de aproape de 5,20 m).

După datarea d-lui prof. Gr. Florescu, care a făcut comunicări cu privire la Capidava în *Dacia*, vol. III-IV, p. 483 – 515, zidul și turnurile aparțin epocii de la sfârșitul sec. III d. Cr. Ele sunt construite din pietre ecuarizate, perintre ele cu resturi de monumente sculpturale ori epigrafice, folosite într-o epocă mai târzie.

Multe din piesele arheologice, descoperite în timpul săpăturilor pentru desvelirea completă a zidurilor și curățirea interioară a turnurilor, sunt acum în Muzeul Regional al Dobrogei. În viitorul local al Muzeului – acum în curs de renovare – monumentele capidavense vor forma o secțiune deosebită, așa cum dealtfel fuseseră ordinate și în aripa stângă a Primăriei Municipiului Constanța, unde era până în toamna trecută instalat Muzeul în chip provizoriu.

O particularitate a inscripțiilor dela Capidava este bogăția de nume trace de pe monumentele funerare. Sunt numeroase nume indigene care apar în transcriere latină, conservând astfel onomastica localnică și constituind în chipul acesta tot atâtea surse pentru cercetările privitoare la străbunii Traci.

IOAN MICU

D.J. 35, Nr. 22, 4 martie 1939

POMENIREA LUI I. N. ROMAN

Au trecut, iată, șapte ani încheiați, din ziua în care Ioan N. Roman, cel care a strălucit pe cerul spiritualității dobrogene, asemenea unui luceafăr, a coborât în mormânt.

Constănțenii s-au grăbit să-și facă datoria de a-i ridica un bust și bine au făcut, pentru că, asemenea oameni, nu răsar în fiecare ceas, în fiecare an, nici chiar în fiecare generație. Ce-a fost, dar ce n-a fost Ioan N. Roman! Jurist, a înălțat pledoaria la culmi de cugetare rareori atinse.

Gazetar, a mânuit condeiful cu toată virtuozitatea maestrului. Poet, versul lui e poezia însăși. Scriitor, e talent, cugetare adâncă, simțire, cultură. Ioan N. Roman a plecat din lumea aceasta, lăsând în urma-i un mare gol. La moartea lui ne consolăm gândindu-ne că generațiile pe care le-a văzut, ridicându-se, cărora le-a arătat și pentru care va fi tăiat drumuri, vor da oameni care să împlinescă acest gol. N-a fost însă așa. N-a fost pentru că personalitățile de talia lui nu se pot înlocui întrutotul, pentru că Ioan N. Roman a fost prea mare, prea multilateral.

Ioan N. Roman este și astăzi prezent, dacă nu pentru toți, cel puțin pentru cei care au ochi să vadă încă neîmplinit, golul ce el a lăsat în urmă-i. Gol pentru cei ce știu să vadă. Pentru aceștia mulți din urmă, care, toți se numără, vai, între cărturari, am scris acestea, fiindcă ei au strălucit prin lipsă la pomenirea de Duminică al lui I. N. Roman. Și am scris și pentru dreptatea unui om care, între noi fiind, puțini l-au prețuit, pentru ca, astăzi, cel puțin, prețuirea lui să fie întregă.

D.J. 34, Nr. 117, 14 iulie 1939

DUMITRU CRUȚIU DELASĂLIȘTE

Se împlinesc mâine șase ani de la trecerea la cele veșnice a bunului nostru Dumitru Cruțiu-Delasăliște, fost o viață de om redactor al „Dobrogei June”. Cu Cruțiu a plecat din lumea aceasta una din cele mai populare figuri ale Constanței. Autor a numeroase poezii, dintre care pe unele le-a strâns în două volume, a înțeles să fie în același timp și îndrumător al tinerilor scriitori.

În Marea Noastră, foaie literară pentru tineret, și-au văzut primii pași mulți dintre cei care azi ilustrează scrisul românesc. Iar pentru gazetarii constănțeni, Cruțiu a însemnat personalitatea eleganței profesionale a modestiei, a răbdării. În istoria culturală a

ținutului de la mare, Dumitru Cruțiu și-a câștigat un loc pe care, în modestia lui, el nu l-a ținut, dar care nu i se poate tăgădui. Dacă un grilaj nu încinge în cimitirul Constanța modestul lui mormânt, dacă pe o piață publică ori la vreo grădină nu se ridică un bust, pentru că prietenii lui în viață sunt tot atât de săraci ca și el, o stradă constănțeană i-ar putea purta numele. Ar fi numele lui Cruțiu Delasăliște mai potrivit decât atâtea alte nume care nu spun nimic.

Ion Neicu

D.J. 1940, 36, Nr. 8, 24 ianuarie 1940, p.3

LIPOVENII ÎN STATUL ROMÂN

de TERENCE LISOV

Președintele Comunității Lipovenilor din jud. Tulcea

În mozaicul de naționalități din care se compune norodul dobrogean, Lipovenii nu sunt cei mai numeroși, dar nu sunt atât de neînsemnați, încât glasul lor să nu fie spus acum, când din partea celorlalte naționalități, care locuiesc în Dobrogea, se arată încă odată simțimintele ce le avem cu toții față de mama noastră România.

Fugiți din Rusia de aproape două sute de ani, din cauza prigoanelor religioase pe care stăpânirea rusească le îndrepta împotriva lor, Lipovenii au crezut și au sperat să găsească în Dobrogea libertatea de a-și păstra credința lor, așa cum înțelegeau ei.

Până la 1878, traiul lor în Dobrogea a fost supărat de multe războaie și năvăliri ale armatelor rusești sau turcești care treceau pe aici. Foarte mulți dintre străbunii noștri au fost luați de aceste armate și au fost condamnați la moarte, la Moscova sau în alte orașe rusești.

Multe gospodării au fost distruse și multe familii au fost risipite din cauza acestor războaie.

După războiul din 1878, Dobrogea trecând în stăpânirea României, Lipovenii au putut în sfârșit să găsească liniștea, pacea

și libertatea pentru care părinții lor își părăsiseră încă cu un veac înainte casele și satele lor din Rusia.

Mai mult decât atâta, Statul Român a înțeles să se poarte cu noi în așa fel, încât să nu ne simțim de loc străini.

Lipovenii din Deltă și din Dobrogea s-au bucurat, din prima zi a stăpânirii românești, de toate drepturile.

Ei au avut și au cea mai largă libertate de a-și exercita cultul lor religios, de a-și păstra vechile lor obiceiuri și tradiții, de a-și vorbi limba lor părintească, de a-și trăi traiul așa cum l-au apucat din părinți.

Copiii Lipovenilor au putut intra la școlile românești și unii dintre ei au ajuns astăzi să ocupe posturi de multă încredere în slujba statului român, alții au ajuns profesori și funcționari.

În ce privește restul, Lipovenii noștri, cari se ocupă, după cum se știe cu pescăria și agricultura, se bucură de generala bună stare a gospodăriilor lor: ba ne putem mândri cu faptul că, din acest punct de vedere, Lipovenii sunt superiori multora.

Iar pentru acei cari s-au îndreptat spre comerț, ordinea, pacea și dreptatea, așezate odată cu stăpânirea românească, au făcut ca afacerile lor să meargă bine și ei să fie mulțumiți, astfel că mulți Lipoveni sunt astăzi negustori.

Lipovenii sunt în general oameni bine situați; ei se bucură de toată considerația cetățenilor Români sau de alte naționalități. Ei au ocupat și ocupă demnități, au fost și sunt primari, consilieri comunali și județeni; în fine, s-au bucurat întotdeauna și se bucură de toate drepturile pe care le au cetățenii români.

Autoritățile românești s-au purtat și se poartă cu noi Lipovenii cu toată blândețea, cu toată încrederea, cu toată dreptatea.

Nimeni, niciodată nu s-a gândit să facă vreo deosebire între noi și ceilalți cetățeni și nimeni nu s-a gândit vreodată să ne considere străini. De aceia și noi am răspuns și răspundem cu drag și însuflețire la chemarea țării.

În războiul cel mare, Lipovenii au luptat alături de ceilalți fii ai țării, până la izbânda din urmă, până la întregirea neamului, nedându-se înapoi și bucurându-se ca și ceilalți de împlinirea idealului național.

Cum să nu avem asemenea sentimente față de această țară, când ea, prin lucrările pe care le-a făcut în Deltă, prin canalele săpate aci, a dat Lipovenilor, cari sunt majoritatea pescari, posibilitatea unei vieți economice înfloritoare?

La Vâlcov, la Jurilofca, pe toată apa Dunărei și a mării, Lipovenii noștri pescuesc în liniște, ocrotiți de legile românești, câștigându-și cinstit și în pace pâinea și existența.

Peste tot, în județul Tulcea, satele lipovenești se bucură de administrația omenească și cinstită a statului român.

Casele noastre, gospodăriile, familiile, bisericile sunt apărate: avem doctori, avem drumuri, avem de curând și o cale ferată, avem tot ce ne trebuie pentru a trăi, pentru a munci, pentru a asigura bătrânețile noastre și viitorul copiilor noștri.

Iar pe deasupra tuturor, avem libertatea - libertatea pe care nicăiri în lume n-am putea s-o avem așa cum o avem aci, în Dobrogea Românească.

D.J., 30 martie 1940

BISERICA LIPOVEANĂ DIN ROMÂNIA

de VICOL GAVRILOV. Protoereu paroh, Tulcea

D. Terente Lisov a scris, în articolul ce a fost publicat în „Dobrogea Jună” acum câteva zile, că noi Lipovenii ne bucurăm în România, în afară de alte lucruri, de un bun pe care nicăeri în altă parte nu l-am putut avea. Acel mare bun este *libertatea*.

Părerea mea este că această libertate nu se vede în nici o parte mai bine decât în privința religiei și a bisericilor noastre. Deși ne deosebim puțin de biserica de stat a țării românești, Statul român nu s'a gândit nici odată să ne facă vreo supărare, bisericile și preoții lipoveni bucurându-se de acelaș respect din partea tuturor, ca și bisericile și preoții ortodoxi.

Nici nu se putea să fie altfel, fiindcă ne-am convins, dintr-o lungă viațuire la un loc, de firea îngăduitoare și deschisă a Românului.

Cum se putea oare ca noi, creștini, să nu ne bucurăm de libertate, când chiar credincioșii celorlalte religii, necreștine, se bucură nu numai de libertate, dar chiar și de protecția statului român?

Noi Lipovenii nu avem această libertate numai de formă, numai pe hârtie.

Noi avem libertatea religioasă de fapt și ca o dovadă despre aceasta sunt bisericile mari și frumoase care sau înălțat în mai multe sate locuite de Lipoveni.

Aceste biserici mărețe au fost clădite cu contribuția locuitorilor Lipoveni; dar trebuie să recunoaștem că și Statul, fie prin prefectura jud. Tulcea, fie altfel, a înțeles să ne ajute cu bani, cu teren, sau cu material de construcție.

Libertatea dată de Statul român Lipovenilor a fost atât de mare, în ce privește religia, încât noi avem chiar și mănăstiri.

Mai mult decât atât, avem episcopi și un mitropolit.

În privința aceasta, ne amintim cu toții că acum câțiva ani, când între Lipoveni erau certuri pentru alegerea mitropolitului, guvernul român a avut o atitudine care pe noi ne-a mulțumit pe deplin.

Țin să recunosc și pe această cale că înțelegerea și pacea la care am ajuns la această alegere se datoresc în foarte mare măsură reprezentantului guvernului român, inspectorul general administrativ Nic. Rădulescu Dobrogea, astăzi secretar general al Ținutului Marea de la Constanța.

Cu tactul său deosebit, ținând cumpăna dreaptă între tabere, acest înalt demnitar a știut să facă astfel încât pacea să se coboare în sufletele răvășite ale tuturor Lipovenilor.

Spațiul nu-mi îngăduie și eu nu sunt scriitor pentruca să aștern cu meșteșug toată situația bisericii lipovenești din România.

Cred însă că nici nu este nevoie de aceasta pentru ca să dovedesc că biserica noastră se bucură de aceiași situație ca și celelalte biserici.

Ca preot nu pot încheia aceste rânduri decât sfătuind pe credincioșii bisericii lipovene să răspundă la bunătatea pe care

le-a arătat-o și le-o arată întotdeauna statul român, cu ascultare și cu dragoste.

Eu știu că ei sunt și astăzi recunoscători față de statul român și cunosc sentimentele lor față de țara românească.

Îi sfătuesc ca și mai departe să rămână aceași fii buni ai țării, orice s-ar întâmpla, orice s-ar spune, orice li s-ar șopti.

D.J., 2 aprilie 1940

DOBROGEA ROMÂNEASCĂ ARHEOLOGIA DOBROGEI

**Conferința d-lui prof. universitar Scarlat Lambrino,
la Fundația Carol**

În cadrul ciclului de conferințe „Dobrogea, țara soarelui răsare”, d. profesor universitar Scarlat Lambrino, membru corespondent al Academiei Române și director al muzeului național al muzeului național de antichități din București, a vorbit Joi seara la Fundația Carol I, despre „Arheologia Dobrogei”.

D-sa a arătat că felul cum se prezintă Dobrogea din timpurile cele mai îndepărtate are pentru noi un interes deosebit.

Atât teritoriul cât și populația dobrogeană intră în istorie odată cu venirea coloniștilor greci care s-au așezat aici întemeind Histria, Tomis, Callatis, Bizone, Dionysopolis.

Grecii s-au instalat în Dobrogea și au exercitat o influență comercială asupra Geților cu care au venit în contact.

Mai târziu, sub stăpânirea romană Sciția minor situația la răsăritul Europei romane, departe de Italia și Roma, interesează puțin pe romani, așa încât nu este pomenită decât în treacăt. În schimb, pământul Dobrogei păstrează urme care-i completează tabloul istoric și prin ajutorul cărora putem studia în mod amănunțit diferitele ei etape, de la începutul așezării Grecilor până la sfârșitul stăpânirii romane.

După 1877 au început cercetări savanții noștri și anume Gr. Tocilescu, căruia i se datoresc săpăturile dela Adam Clisi, Axiopolis pe malul Dunării și Continuarea celor dela Troesmis.

Sub conducerea urmașului acestuia, Vasile Pârvan, săpăturile din Dobrogea capătă întindere și coeziune. El începe lucrările dela Ulmetum unde instruește în acelaș timp tineri elevi care aveau să-i continue activitatea pe tărâm arheologi. În 1927 nenorocirea a făcut să-l pierdem pe acest mre savant. Dela el ne-au rămas descoperirile dela Ulmetum Histria, Capidava, Callatis.

D. prof. Andrieșescu, păstrează tradiția lui Vasile Pârvan și merge mai departe. Anul trecut grație unui sprijin neașteptat și prețios din partea d-lui N. Ottescu, pe atunci rezident regal al Ținutului Marea și a d-lui C.C. Giurescu al ținutului Dunărea de jos s-au putut face numeroase săpături în Dobrogea prin mijloacele pe care le-au pus la dispoziție. Astfel s-au adăugat la vechile cetăți săpate, Abrittus, în jud. Caliacra și altele din nordul Dobrogei, ca Dinogetia, Arubiliu, Troesmis și Enisala.

Stăpânirea romană începe în Dobrogea prin cucerirea ei de către Lucullus, la anul 71 a.H. care înglobează orașele pontice până la gurile Dunării și o inscripție găsită la Callatis ne arată tratatului de alianță dintre acest oraș și Romani. Stăpânirea romană a durat 10 ani, până la 61, când guvernatorul Marcus Antonius este izgonit; urmează acum războaiele civile, când Romanii își macină forțele și nu se gândesc la Dobrogea cea îndepărtată.

Odată cu năvălirile barbare, în secolul VII p.H. Dobrogea intră într-o epocă tulbure, pentru a renaște în sec. X și XI. (...)

Putem trage concluzia că, în timpul stăpânirii Romanilor, Dobrogea a avut o stare de fericită prosperitate și civilizație; poporul roman își are drepturile sale atestate aici și dacă e vorba de regăsit o strălucire culturală în Dobrogea ca un ecou al timpurilor stăpânirii romane, apoi acest ecou începe odată cu alipirea Dobrogei la România.

D.J. 36, nr. 39, 17 aprilie 1940, p. 3

GERMANII DIN DOBROGEA

de EMANOIL KREIS,

Protopop romano-catolic al Ținutului Marea.

Războaiele îndelungate, conduse în țările germane înainte de 1800, au produs o sărăcire economică și socială foarte pronunțată. Această ocazie a întrebuițat-o Caterina a II-a a Rusiei, ca să cheme populația germană, greu lovită, să se așeze în ținuturile rusești. Atât Caterina a II-a cât și țarul Alexandru I au făcut coloniștilor germani promisiuni seducătoare, așa încât mulți Germani și-au părăsit patria și căminul lor, plecând în Rusia țaristă (Crimeia, Basarabia). Promisiunile făcute de țarii Rusiei au fost puse în practică. Astfel primea circa 60 până la 80 ha pământ arabil fiecare familie care se ocupa cu agricultura. Membrii familiei și urmașii au fost scutiți de impozite pe 10 ani și n-au fost obligați la serviciul militar.

O mare și bună impresie a făcut, fără îndoială, libertatea religioasă și culturală absolută, așa încât în curând Germanii coloniști aveau biserica și școala lor. Acești factori apoi au fost cari au menținut limba și obiceiurile poporului german emigrat, ferindu-l de amestec străin. Poporul a știut și priceput imediat că trebuie să se strângă împrejurul preotului și al învățătorului, pentru a se menține neatins în limba, tradiția și religia sa.

Germanii așezați în Rusia au originea lor din Würtembreg, Bavaria, Alsacia, Lorena, etc. - ceea ce dovedește dialectul lor.

Cam în 1814 - 18 coloniști se așează în Basarabia și de aci pleacă spre Dobrogea (1840), unde se împart în diferite sate pe atunci turcești. Și aci, ca și în altă parte, se adeverește caracteristica geniului german oriunde pătrunde și anume transformarea satelor urâte, neigienice, neestetice, în sate model, cu străzile drepte, casele spațioase, înalte, curate, cu curți îngrădite, pomi roditori, cai frumoși, vaci bine întreținute, păsări frumoase, grădini, curți cu flori și zarzavaturi, iar la câmp o muncă chibzuită, pământ bine lucrat, - dând în fine populației băștinașe un exemplu de buni gospodari. Și astăzi vezi caracteristica satelor germane din Dobrogea, care îți fac o impresie cât se poate de plăcută.

Fericită a fost alipirea Dobrogei de Regatul vechiu, pentru coloniștii germani, căci de acuma încolo au putut lua contact mai întâiu cu elementul românesc, cu care colonistul german a observat imediat că poate trăi în pace și cu folos.

Caracterul blând al Românului se potrivește de minune cu caracterul liniștit și prudent al Germanului dobrogean.

Astăzi Germanii din Dobrogea sunt mândri de a fi cetățeni ai României Mari.

Familia germană dobrogeană este numeroasă. Are copii mulți, sănătoși și bine desvoltăți. Sunt comune în care numărul de 10 sau 14 copii este ceva bine cunoscut. Tatăl familiei este adevăratul cap, de care ascultă copiii, chiar dacă au ajuns și ei la vârstă înaintată, având și ei la rândul lor copii mulți.

Avortul și divorțul nu există la ei. Sfințenia căsătoriei este ținută cu cea mai mare venerație.

Populația germană dobrogeană n-a putut să se plângă niciodată de lipsa exercitării cultului ei.

Conștiința religioasă a fost și este respectată de autoritățile românești și aceasta cu cea mai mare atențiune.

De asemenea și limba germană se predă regulat în toate comunele cu o populație de origine etnică germană.

Autoritățile române sunt întotdeauna dispuse să rezolve în mod echitabil orice cerere pentru cultura poporului.

Germanii dobrogeni au înțeles toate acestea și s-au arătat întotdeauna cetățeni loiali, cinstiți și disciplinați. Și ori de câte ori țara i-a chemat sub drapel, ei s-au prezentat cu entuziasm și cu dragoste pentru Rege și Patrie.

Fiind un popor disciplinat și cu simțământ monarhic, au dovedit tuturor că știu să-și iubească Regele și Țara, neluând niciodată parte la mișcări, care nu sunt la locul lor - și asta este iarăși o mare calitate a lor.

Nu știu dacă o altă populație etnică (minoritară) a corespuns așa de iute și cu atât bun simț la chemarea Regelui pentru F. R. N. ca Germanii din Dobrogea, înscriindu-se cu miile la această imperioasă chemare pentru consolidarea scumpei României.

Germanii dobrogeni, conștiinți de libertate absolută în orice privință, de un traiu bun ca nicăeri altundeva, legați de

ogoarele lor, de mormintele strămoșilor lor, de bunele sentimente ale Guvernului Român, își vor face datoria lor față de Patrie și Tron în orice împrejurare.

Eu însumi ca fiu al Dobrogei, născut și crescut aci, sunt mândru de a fi cetățean român prin naștere și-mi iubesc Regele și Dobrogea - iar ca mine sunt toți la fel.

D.J., 17 aprilie 1940

MACEDO-ROMÂNII ÎN DOBROGEA

Convorbire cu D-I VASILE COVATĂ

Fără a-i mări sau a-i reduce proporțiile, nu putem tăgădui sau ascunde existența și perzistența unei probleme macedo-române în Dobrogea.

Organ al acestei provincii care n-a evitat și n-a ezitat niciodată de a pune la punct, cu prudență și cu nepărtinire toate chestiunile ce privesc regiunea, vom cerca a ne da și de data aceasta contribuțiunea, cu toată înțelegerea cuvenită, urmărind, ca scop final, nu numai o lămurire – dacă nu o dezlegare – a problemei, ci și netezirea unor asperități ivite și cari, mai ales în vremurile actuale, nu pot fi decât deosebit de dăunătoare.

Pentru o cât mai completă documentare, am socotit necesar și nemerit a ne adresa, în această privință, mai întâi vechiului și încercatului nostru prieten, d. VASILE COVATĂ, fruntaș Român Macedonean, fost decan al baroului de Caliacra, care, pe lângă simțămintele sale de origină, ce-l onorează, posedă și toată pătrunderea realităților indigene a Românilui, care și-a făcut viața și cultura în Țara-Mumă. Pedeeasupra, d-sa, ca fondator și conducător al Băncii „Caliacra”, instituție ce a servit de temei și de reazim la colonizările Macedo românilor în Dobrogea de sud, e, ca nimenea altul, în stare să îmbrățișeze problema ce ne interesează, din toate punctele de vedere. Cu atât mai mult, d. Covată, răspunzând unei invitațiuni Domnului General D. Popescu, Ministru al afacerilor interne, a vizitat, de curând, împreună cu D-nii General Zvidenek, Subsecretar de stat al colonizărilor și

general C. Vasiliu, Inspectorul General al jandarmeriei, toate noile așezări ale Macedo-Românilor, în locurile ce li s-au destinat în Dobrogea Veche.

La rugămintea noastră, amicul Covată și-a dat drum liber atât impresiilor culese și constatărilor făcute pe urma recenteii excursiuni, cât și convingerilor d-sale de totdeauna.

„În satele Ferdinand, Cogealac, Tariverde, Săcele și Lunca – începe interlocutorul nostru – gospodăriile, în care s-au instalat coloniștii macedoneni și pe care am avut prilejul să le cercetez, din întâmplare le-am găsit mai bine sau mai rău întreținute, după cum a înțeles și înțelege fiecare gospodină spiritul de curățenie și igienă, sau după cum au îngăduit vremea și împrejurările.”

Nicăieri nu s-a constatat vreo distrugere intenționată, iar *dacă unele gospodării atât în interior, cât și ca aspect exterior, nu se prezintă în bune condițiuni, acest fapt se datorește în cea mai mare parte uzajului și intemperiiilor atmosferice din timpul iernii.*

„Grajdurile ca și vitele s-au prezentat sub diferite aspecte, după cum fiecare din gospodăriile vizitate au avut timpul material de curățire și îngrijire în dimineața zilei în care au fost vizitate.”

„În general, toți bărbații cu copiii lor mai mari erau la munca câmpului”.

„Felul cum s-au distribuit locuințele, poate că a lăsat de dorit. Era și de neînălăturat, în graba cu care s-au făcut”.

„Dislocarea ce s-a impus din motive superioare de Stat, din satele în care abia se așezaseră, a putut produce o stare sufletească de înțeles – dar trecătoare.

Dihonii și frecături locale, cu autoritățile și concetățenii, dacă s-au putut isca – și acestea sunt explicabile și timpul le va înlătura, fără îndoială.”

Și d. Covată, cu vădită emoție în voce, continuă:

„Toată lumea crede că Macedo-Românii sunt un element răzvrătit și anarhic, și că toate nenorocirile interne ce s-au abătut asupra țării, de vreo câțiva ani încoace, se datoresc numai lor. Este o credință, care nu corespunde cu realitatea. Examinându-se cu atențiune toate crimele și sălbăticiile comise se va vedea că ele s-au făcut fără amestecul Macedo-Românilor. În

rebeliunea din Ianuarie, care spre fericirea României a fost reprimată de d. General Ion Antonescu, pe care Istoria îl va așeza printre cei mai mari salvatori ai Neamului, legionarii Macedo-Români n-au luat parte. *Macedo-Românul n-a înțeles și nu înțelege să se lupte și să tragă în Români. Toată ura lui este îndreptată numai în contra oricărui străin de neamul românesc.*

„Se mai crede că, toți coloniștii macedo-români sunt legionari. Această credință de asemenea nu corespunde adevărului. Rezultatul votului plebiscitar din județul Constanța, unde este așezată marea masă a Macedo-Românilor, ca și Români din celelalte ținuturi ale țării, au fost grupați în diferite organisme politice și numai o mică parte din ei - și în special dintre tineret - a îmbrățișat ideologia legionară. În județul Caliacra, în fosta mea calitate de președinte al Frontului Românesc, am dat diferite lupte electorale cu legionarii și în toate alegerile am eșit victorios. Dacă în toamna trecută, cu ocaziunea evacuării Cadrilaterului și așezarea lor în Dobrogea Veche, în mod aparent au lăsat impresiunea că ar fi legionari, aceasta au făcut-o numai din considerațiuni de oportunitate, pentruca, în noua lor așezare, s-o nimerească mai bine.

„În nici un caz, nu e nici drept și nici folositor, ca marea masă a Macedo-Românilor să fie confundată cu elementele dispartate din ea **și dacă atmosfera creată izvorăște din acest punct de vedere, ea trebuie risipită.**”

După o mică pauză, recreatoare, amicul Covată își reia firul vorbei:

„Recunosc că așezarea coloniștilor Macedo-Români în Dobrogea, din toamna anului trecut, s-a făcut în condițiuni cât se poate de defectuoase și nu corespunde nici cu interesele superioare urmărite de Statul Român și nici cu interesele fiecărui colonist în parte. Criteriul după care ar fi trebuit să se facă această așezare ar fi fost următorul: Coloniștii din fiecare comună din Cadrilater, așa cum erau amestecați, toți laolaltă, trebuia să fie transplantați în diferitele comune din Dobrogea. Cu acest sistem s-ar fi înlăturat perturbările și nemulțumirile de azi, provocate din cauza mutărilor. Acest sistem ar fi avut darul, ca suferințele morale provocate de evacuare, să fi fost suportate mai cu ușurință, fiindcă fiecare colonist macedo-român s-ar fi întâlnit în fiecare moment cu colonistul regătean, cu care conviețuise 10-15 ani și cu

care stabilise legături de rudenie, de prietenie și de interese. În Cadrilater, în afară de satele Frășari, Salman și Sever Rădulescu, alcătuite numai din macedo-români, peste tot coloniștii erau amestecați.

„Recunosc de asemenea că așezarea din Dobrogea se efectuase în folosul unora și în detrimentul altora, și chiar printre coloniștii macedo-români se făcuseră distincții, unora dându-li-se locuințe frumoase, cu multe camere, locuite de o singură familie, iar altora case cu mai puține încăperi, în care au fost obligate să locuiască două și trei familii, având fiecare câte mai mulți copii. A fost un procedeu care a lăsat de dorit.”

„În repararea acestor nedreptăți, dator sunt să atest că, actualul regim își dă toate silințele, ținând seamă de realele nevoi ale coloniștilor, de principiile sănătoase de guvernământ, de interesele permanente ale Neamului și de unele sugestii competente și logice”.

Și distinsul meu interlocutor conchide:

„Pentru încheiere și pentru a se cunoaște spiritul Românului Macedonean, mă simt obligat a afirma că, marea majoritate a Românilor Macedoneni dorește, din tot sufletul, contopirea cu frații din Regat și că le repugnă epitetul de Macedonean”.

Discuțiunea sfârșită cu amicul Covată, abia însă începe. Vom căuta să înregistrăm și opiniunile altor factor, tot pe atât chemați spre a-și spune cuvântul, după care vom veni cu concluziunile noastre.

C.N.S.

D.J. 37, Nr. 61, 4 mai 1940, p. 4

CUVÂNTUL UNUI GERMAN DIN DOBROGEA

de HELMUTH LEIER, Mare agricultor, Cobadin.

Noi, Germanii dobrogeni, n'avem nici un motiv să ne înregimentăm într-un partid politic german. Datoria noastră este

ca, mergând înainte, pe drumul bătătorit de părinții noștri, să ne vedem, de gospodăriile și de treburile noastre, continuând a fi și mai departe cetățeni loiali și elemente de progres și de civilizație în această provincie în care statul român face atâtea sacrificii și depune atâtea eforturi pentru binele comun al tuturor populațiilor conlocuitoare, cărora le acordă același binevoitor și omenos tratament.

Din primele zile, odată cu concetățenii lor Români, Germanii din Dobrogea au intrat în rândurile Frontului Renașterii Naționale, înțelegând că aci era de mult locul lor.

Pentru ce, oare, ar fi făcut germanii Dobrogeni altfel?

N-au ei școlile și bisericile lor?

N-au ei viața lor culturală și sufletească proprie, pe care nimeni nu s-a gândit să le-o stingherească?

Pentru întregirea acestei țări, în războiul cel mare, n-au murit oare, în rândurile armatei române, atâția Germani Dobrogeni?

Pentru ce oare nu s-ar fi identificat Germanii din Dobrogea cu aspirațiunile poporului românesc și pentru ce ar putea crede cineva că rosturile lor sunt altele decât acelea ale tuturor Românilor, decât rosturile Statului Român?

Ce interes ar avea Germanii din Dobrogea să meargă pe alte drumuri?

Germanii Dobrogeni, cred și ei, nu mai au mult nevoie de declarațiuni și asigurări festive pentru s-și exprima devotamentul lor față de România.

Astfel, după cum nici un Dobrogean nu se consideră alta decât Român, noi ne socotim și ne simțim Români.

În vremurile de astăzi, noi ne simțim mai bine în marea familie românească, și am considera drept cea mai mare nenorocire cazul în care, peste voința noastră, noi n-am mai face parte din ea.

Așa încât, ca să închei cu un cuvânt pe care l-am mai scris tot aci, treburile Dobrogei românești sunt treburile noastre și în treburile noastre dorim și cerem să nu se amestece nimeni, oricine ar fi, ori de unde ar fi.

D.J., 25 mai 1940

M. S. REGELE MIHAI I A DEPUȘ JURĂMÂNTUL

Eri 6 Septembrie la orele 8 dimineața Regele Carol II a abdicat dela Tronul României.

În urma acestei abdicări s-a suit pe Tron Măria Sa Mihai Marele Voevod de Alba Iulia, Moștenitorul Tronului.

La orele 9.30 la Palatul Regal Majestatea Sa Regele Mihai I a depus jurământul în fața Domnului General I. Antonescu, Șeful Statului și Președintele Consiliului de Miniștri, I. P. S Nicodim Patriarhul României și a Domnului D. G. Lupu, Primul Președinte al Înaltei Curți de Casație.

Jurământul Majestății Sale este următorul:

„Jur credință Națiunii române.

Jur să păzesc cu sfințenie legile Statului.

Jur să păzesc și să apăr ființa Statului și integritatea teritoriului României.

Așa să-mi ajute Dumnezeu.

MIHAI”

Jurământul d-lui General I. Antonescu

Imediat după aceasta, Domnul General I. Antonescu, Șeful Statului și Președintele Consiliului de Miniștri a depus în fața Majestății Sale următorul jurământ:

„Jur credință Regelui Mihai I, Statului și Națiunii române.

Așa să-mi ajute Dumnezeu.

General ANTONESCU

După depunerea jurământului Domnul General Antonescu a rostit următoarea urare:

„Sire,

Dumnezeu să ajute Țării, Majestății Tale și mie.”

D.J.36, nr. 87, 7 sept. 1940

M.S. ELENA VINE ÎN ȚARĂ

D-l general Ion Antonescu a adresat M. Sale Elena, mama M. S. Regele Mihai I, la Dresden (Germania) o telegramă prin care o roagă ca, date fiind ultimele evenimente, să vină cu primul tren în țară.

TEXTUL ABDICĂRII

Români,

Vremuri de adâncă tulburare și îngrijorare trec peste scumpa Mea Țară. De acum 10 ani, când am luat locul de adâncă răspundere de a fi cărmaciul Patriei Mele, fără preget, fără odihnă și cu cea mai desăvârșită dragoste M-am străduit de a face tot ce conștiința Mea îmi porunca pentru binele României.

Azi, zile de vitregie nespusă îndurerează Țara, care se găsește în fața unor mari primejdii.

Aceste primejdii, vreau din marea Mea dragoste pentru acest pământ în care m-am născut și am crescut, să le înlătur, trecând astăzi fiului Meu, pe care știu cât de mult îl iubiți, grele sarcini ale domniei.

Făcând această jertfă pentru salvarea Patriei, înalț cea mai caldă rugăciune ca ea să-I fie cât mai folositoare.

Lăsând poporului Meu pe scumpul Meu fiu, rog pe toți Românii să-L înconjoare cu cea mai caldă și desăvârșită credință și dragoste, ca să poată găsi în ele reazemul de care are nevoie în greaua-i răspundere ce de azi înainte apasă asupra umerilor Săi fragezi.

Țara Mea să fie păzită de Dumnezeuul Părinților noștri care să-i hărăzească un cât mai falnic viitor.

Trăiască România”

CAROL

București, 6 Septembrie 1940

D.J. 36, Nr. 87, 7 septembrie 1940, p. 2, 3

SOSIREA M.S. REGINA ELENA

Toată țara a ascultat cu vie emoție radio reportajul transmis de posturile românești Duminică, la sosirea în Capitală a M. Sale Regina Mamă Elena.

La Constanța s-a oficiat cu acest prilej la Catedrală un serviciu divin la care au asistat toți capii și reprezentanții autorităților civile și militare, corpul consular, magistrații, corpul ofițeresc, precum și un foarte numeros public.

Împreună cu toți Românii, Dobrogenii au primit cu vie satisfacție marele act de dreptate ce s-a săvârșit Duminică și leagă de prezența M. Sale Elena pentru regescul Său fiu, cele mai bune nădejdi.

D.J. 36, Nr. 90, 18 septembrie 1940, p. 3

**UN GEST CREȘTINESC AL COMANDANTULUI MOTONAVEI
BALCIC**

**Autopompele motonavei, au contribuit la
stingerea unui incendiu**

D. căp. Beller, comandantul motonavei Balcic, care venea noaptea trecute dintr-o cursă de la Sulina spre Galați, observând după trecerea de Tulcea, că într-o comună de pe marginea Dunării, a luat foc o gospodărie, care amenința casele vecine și care nu putea fi stins din cauza mijloacelor primitive, a dat ordin ca motonava – deși noapte – să se apropie de mal. Motonava aflându-se la o mică distanță de foc, a pus în funcțiune pompele automate de incendiu. Grație muncii desfășurată de ofițeri și echipaj incendiul a putut fi stins, salvându-se parte din gospodăria incendiată; precum și toate casele vecine cari fuseseră amenințate de incendiu.

Gestul acesta creștinesc al comandantului ofițerilor și marinarilor, a impresionat pe locuitorii comunei. Motonava și-a continuat apoi drumul spre Galați.

D.J., 14 noiembrie 1940

**APELUL D-LUI GENERAL I. ANTONESCU
CONDUCĂTORUL STATULUI CĂTRE ȚARĂ**

ROMÂNI,

Soarta ne-a supus la o nouă încercare.

În fața loviturilor și a voinței supreme ne înclinăm, dar nu dăm înapoi.

Cu fruntea sus o luăm dela capăt și mergem, cu brațele încordate, înainte.

Este învins numai cine se dă învins.

Orice s-a întâmplat și orice se va întâmpla, cred cu voi și credeți cu mine în biruință.

Cu cât loviturile vor fi mai mari, cu atât dârzenia noastră va trebui să fie mai mare, munca noastră mai încordată și voința noastră de a învinge mai fără de limită.

Orice a fost, orice ne mai așteaptă, să privim înainte.

Așa voi face eu: așa vă cere și vouă destinul să faceți.

ROMÂNI,

Nu cerșim nimic dela nimeni.

Omul cade când se crede căzut.

Omul moare când se lasă să moară. Am pierdut mult, am pierdut multe.

Munca fiecăruia; munca fără cârtire și fără șovăire; munca din zori până în zori, a tuturor, ne va duce încet, dar sigur la capăt.

Clădind, dela temelie, cu sudoarea frunții și cu răbdare, piatră peste piatră, vom ajunge să împlântăm stindardul nostru, nepieritor și falnic, pe culmile pe care atâtea generații, înaintea noastră, au dorit și au visat, au suferit și s-au sacrificat să-l împlânte.

ROMÂNI,

A vrut Voința, în contra nu te poți împotrivi, ca o nouă greutate să fie adăugată la acelea pe care le-am găsit în calea mea la 6 Septembrie.

Nu dau înapoi.

Pentru voi, numai cu voi și prin voi, voi învinge.

ROMÂNI,

Sus inimile!

GENERAL ANTONESCU

D.J. 36, Nr. 106, 14 noiembrie 1940, p. 3

COMEMORAREA LUI ION C. BRĂȚIANU

Împlinindu-se 50 de ani dela moartea marelui bărbat de stat și patriot român ION BRĂȚIANU, s-a oficiat erii, la Florica un parastas, la care a azistat, pe lângă membrii familiei, o numeroasă și aleasă azistență.

Cu acest prilej s-a târnosit și biseriçuța de lemn ridicată în 1746 în Albacul din munții apuseni, în care s-a rugat la 1784 eroul Horia înainte de a porni la luptă și care a fost adusă și restaurată, în 1908, la Florica, de către Ionel I. C. Brățianu.

Slujba religioasă a fost oficiată de un sobor de preoți în frunte cu MITROPOLITUL N. BĂLAN, care a luat apoi cuvântul în numele Ardealului.

După I. P. Sa, au vorbit d-nii: SEVER BOCU, în numele Banatului, PANTELIMON HALIPA, în numele Basarabiei și DUMITRU MARMELIV, în numele Bucovinei.

În numele Domnului general Antonescu și al Guvernului, elogiul marelui defunct a fost făcut de către D.l Ministru, Secretar de Stat MIHAIL ANTONESCU, care a rostit o cuvântare de un înălțător avânt și adânc înțeles – cuvântare care, regretăm, ca n-o putem reproduce în întregime în spațiile restrânse ale acestui ziar.

D.J. 37, Nr. 62, 6 mai 1941

ROMÂNII ÎN DOBROGEA. CONSTATĂRI
ȘI PERSPECTIVE

Conferința D-lui Prof. Univ. CONST. C. GIURESCU la
Fundația Carol

Într-o atmosferă de nețărmurit entuziasm, a avut loc, la Fundația Carol I, în fața unui numeros și distins auditoriu, adunat din tot ceea ce intelectualitatea românească are mai de seamă, a treia conferință din ciclul: „DOBROGEA, ȚARA SOARELUI RĂSARE”, organizat cu scopul de a arăta țării romanitatea, românităea, precum și drepturile noastre indiscutabile asupra acestui petec de ținut românesc.

D-l Prof. Universitar Constantin C. Giurescu a vorbit despre: **ROMÂNII ÎN DOBROGEA. Constatări și perspective.**

Distinsul conferențiar începe prin a declara că nu e vorba de o conferință de propagandă, în sensul în care acest cuvânt a fost din nefericire diformat, de unii din vecinii noștri, ci de o expunere obiectivă a unor adevăruri, asupra Dobrogei. S-a simțit nevoia unei atari expuneri, deoarece în ultimul timp s-a produs o serie de manifestări, dintre care cea mai caracteristică e apariția în iarna acestui an a lucrării lui M. Cristoff, cu titlul atât de sugestiv, dar tot atât de inexact: „**Die Dobrudscha, das bulgaris che Proussen**”. Cu mult mai mult tocmai îi putem opune noi denumirea de **Dacia Pontică**, ce duce la drepturile străvechi.

Drepturile noastre asupra Dobrogei au un împătrit temei: temeiul „*Spațiului vital*”, temeiul *istoric*, temeiul *etnic* și temeiul *factorului civilizatoriu*.

Temeiul *spațiului vital* e evident pentru oricine privește harta. ROMÂNIA FĂRĂ DOBROGEA E, AȘA CUM S-A SPUS, O CASĂ FĂRĂ UȘĂ. Bulgarii sunt cei mai în măsură s-o înțeleagă, deoarece ei, care au ieșire la Marea Neagră, au revendicat și acum au obținut și o ieșire la Marea Egeică.

Temeiul *istoric* și cel *etnic* sunt tot așa de însemnate. În antichitate deoparte și de alta a fluviului au locuit strămoșii noștri Dacii sau Geții, *constatați documentar încă la 512 înainte de Christos*. În epoca romană, așezările daco-romane, multe din ele cu

numele terminate în „dava”, acoperă întreaga Dobroge, dela Troesmis (azi Iglița) sediul legiunei a V-a Macedonica până la Dionysopolis (Balcic). În evul mediu populația românească e prezentă aci, între Dunăre și Mare, nu numai dealungul fluviului și în deltă, dar chiar și dealungul țărmlului mării până lângă Varna. Geograful Abulfeda, contemporan cu Basarab întemeetorul, arată că Isaccea „e un oraș din țara Valahilor”, iar Mircea cel Bătrân domină această regiune, avându-și pârclălabii la Dârstor sau Silistra. În urma săpăturilor arheologice, care s-au făcut în vara anului 1939, s-au găsit monede dela Mircea cel Bătrân, Vlaicu și Petru al Mușatei, în diferite locuri din Dobrogea, două tezaure întregi au fost descoperite la Enisala, ă cetatea ale cărei ruine se înalță încă semețe pe dealul dintre lacurile Razelm și Babadag.

După nenorocita luptă dela Varna în 1444, cronicarul polon Dlugosz arată că numai aceia dintre cruciați au putut ajunge cu bine la Dunăre, care aveau călăuze Români; ceilalți s-au rătăcit sau au pierit sau au ajuns prizonieri în mâinile Turcilor.

În veacul al XVI-lea, călătorul italian Rhomas Alberti, trecând prin Dobrogea, ajunge la satul Straja, în apropiere de Mangalia, despre care se spune că e „o așezare importantă locuită în cea mai mare parte de Români”.

La începutul veacului al XVII-lea, un alt italian vorbește de satul Dăeni, la Dunăre, unde se aflau multe mii de români cu familiile lor, veniți din Principate.

În vremea tratatului dela Chiuciuk-Cainargi, soldații turci dela Mangalia își trimiteau cirezile de vite în Bărăgan la Jigălia; cam în aceeași vreme veneau câte trei patru mii de secerători anual în țara românească, în Dobrogea, în părțile Mangaliei și Bazargicului, să ajute la strângerea recoltei. Domnii noștri fac danii Mitropoliei din Silistra, care este zidită de Grigore Ghika în veacul al XVII-lea, precum și bisericilor din Cernavodă sau Boaz Chioi din Babadag.

În partea de Nord a Dobrogei, dela Dunăre până la Carasu, trimișii poloni care merg spre Stambul, sunt întotdeauna însoțiți de călăuze ale domnilor Moldovei. *În izvoarele istorice se face o deosebire hotărâtă între Dobrogea și Bulgaria; aceasta din urmă începe la miază zi de Bazargic – și anume la orașelul Coslugea și în împrejurimile Provadiei, între Șumla și Varna.*

Conferențiarul analizează apoi o serie întreagă de mărturii despre prezența Românilor în Dobrogea, documente, relații de călători, hărți, din veacurile XVI-XIX, insistând și asupra toponimiei românești; citează o serie întreagă de nume românești în Deltă, în regiunea marilor lacuri, unde e pomenită în hărți vechi Portița precum și dealungul Dunării și pe țărmul Mării.

POPULAȚIA BULGARĂ ESTE REGENTĂ, DIN VEACUL AL XIX-LEA, DELA SFÎRȘITUL CELUI DE-AL XVIII-LEA; o spunem aceasta nu noi, Românii, ci învățații bulgari, precum Miletici, Romanski și o sumă alții. Mai veche și mai numeroasă e populația turco-tătară, colonizată aci în veacul al XV-lea; ea a format majoritatea în mai multe regiuni ale Dobrogei.

Temeiul *acțiunii de civilizare* desfășurată de noi în Dobrogea nu e mai puțin însemnat. Ținutul dintre Dunăre și Mare a cunoscut două epoci de înflorire: cea dintâi în timpul romanilor, cea de a doua, dela 1877 încoace, de când el a fost alipit Românei. O comparație între starea în care se găsea Dobrogea la jumătatea secolului trecut și aceea în care se află ea astăzi, arată și celor mai îndărătnici rolul civilizator pe care-l aveam în această parte a lumii.

DOBROGEA E PĂMÂNT ROMÂNESC. Drepturile noastre asupra acestui pământ sunt străvechi cu o valoare superioară.

Bogata documentare, strălucirea argumentării și înalta concepție naționalistă ce a însuflețit frumoasa expunere a d-lui Prof. Univ. Const. C. Giurescu, a transformat sala Fundației Carol I într-o măreață manifestație de solidaritate românească, demnă și impresionantă prin maturitatea ei.

La sfârșit publicul a ovaționat îndelung pe dl. Prof. Const. Giurescu.

Asistent

D.J. 37, Nr. 62, 6 mai 1941

ÎNFRÂNARE ȘI OMENIE

Traiful zilnic al întregii populațiuni din țara noastră devine din ce în ce mai greu și mai anevoios. Lipsurile și suferințele de tot felul, pe care le îndurăm cu toții, se datoresc în primul rând și în cea mai mare măsură vitregiei împrejurărilor, de care pe bună dreptate noi simplii cetățeni nu putem fi făcuți răspunzători. Și nici nu stă în putința noastră să înlăturăm cauzele adânci ale acestei nenorocite situațiuni, aceasta atârând numai de înțelepciunea și chibzuința guvernului, care este azi încredințată în mâini destoinice.

Un lucru însă putem și suntem datori să-l facem fiecare dintre noi, anume să ne înfrânăm pornirile, care împiedică și îngreunează eforturile autorităților de a întâmpina nevoile de care ne plângem. Ca să străbatem această perioadă de cumplită criză în condițiuni suportabile, să ne ferim de a spori suferința prin propriile noastre păcate. Iar pentru aceasta, nu ni se cere nimic peste puterile noastre, ci numai un dram de cuminenie și omenie.

În adevăr, gesturile mari și impresionante sunt ale personalităților excepționale, ba încă și la acestea ele sunt intermitente și rare. Mulțimea însă își duce traiul practicând modestele virtuți cotidiene, acele mici sacrificii și renunțări reciproce liber consimțite, care fac posibilă viața în comun. Mai ales în vremurile acestea, cetățeanul onest și leal este obligat a lepăda o parte din individualismul excesiv de altă dată și a fi mai înțelegător cu aproapele său, simțindu-se solidar cu dânsul și frate de suferință.

Împușinarea articolelor de mare consum face ca oricine își atribuie din ele ceva peste strictul necesar, să pricinuiască în aceeași măsură o lipsă la unul din semenii săi. Numai executarea sinceră a prescripțiilor autorității în distribuirea acestor articole poate păstra cumpăna dreaptă între cetățeni, care simțindu-se de o potrivă părtași la greutățile vieții, se pot mai ușor împăca cu ele și le pot astfel suporta cu resemnare și seninătate.

Zilnic vedem și auzim ce se petrece cu carnea, cu pâinea, cu cottonul, cu zahărul etc. Dacă mulți dintre noi duc lipsa acestor articole, aceasta se datorește în bună parte faptului că alții găsesc cu cale să ia mai mult decât le trebuie. Procedând astfel ei contribuie și la scumpirea articolelor respective, făcându-se complici cu speculații, dela care obțin concesiuni nepermise. Oricâtă grijă și pază vor pune autoritățile pentru a înfrâna aceste porniri, o îndreptare apreciabilă nu se poate face atâta vreme cât cetățenii înșiși nu se vor pătrunde de adevărurile banale arătate mai sus.

Cei care calcă regulile omeniei și nu vo să țină seama de ele, trebuie să înțeleagă că lucrează iar contra propriilor lor interese. Căci nemulțumirile acumulate zi de zi prin neajunsurile cauzate de dândșii, pot creea o tare de spirit primejdioasă, din care vor avea de suferit ei în primul rând.

În vremuri anormale ca acestea, echilibrul moral al mulțimii nu are stabilitatea din timpurile obișnuite și cauze în aparență neînsemnate pot sdruncina adânc ordinea socială, de care avem absolută nevoie.

Iată de ce nu putem îndeajuns recomanda oamenilor noștri aceste două modeste virtuți cetățenești: înfrânare și omenie.

Ion Bentoiu

D.J. 37, nr. 64, 8 mai 1941

INFORMAȚIUNI

Cu prilejul ultimei inspecțiuni făcute de d. Spiridon Panaitescu, vicepreședintele Camerei de comerț, pe la oboarele din județ, s-au numit noi comisiuni la aceste oboare.

Printr-o decizie a Subsecretariatului de Stat al aprovizionării s-au fixat noi cote de porumb pentru lucrătorii de vii, livezi și grădini.

Viza buletinelor la Comenduirea Pieței se face după străzi. Publicul nu trebuie să se prezinte deci decât în zilele în cari se face

viza buletinelor locuitorilor de pe străzile respective și cari se afișează în fiecare zi la Constanța.

Acum două zile s-a instalat noua conducere a comunității israelite de rit occidental. Comitetul este alcătuit din d-nii: Al. Teiler, A. Bercovici, Al. Adler, C. Beiner, Avocat Spigler, L. Croitoru și I. Bercovici.

Administrația P.C.A. (Porturi și Căi de comunicație pe apă) a fost trecută dela Subsecretariatul de stat al marinei din M.A.N., la Ministerul Comunicațiilor, păstrându-și personalitatea juridică și legile organice.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor prin Direcția Pescăriilor, în cadrul repartizării de materiale și unelte pescărești, a distribuit în cursul lunii Mai 2380 kg. bumbac Ad-ției regionale principale Tulcea. Deasemenea s-au mai distribuit 355000 bucăți cârlige, 2405 bucăți setci și 65 kg. ață Macoo; Ad-ției regionale Giurgiu 456 kg. bumbac, 25500 kg. sfoară Manilla și la diverși 152500 kg. sfoară de manillă; 1917 kg. bumbac, 108 setci, 2300 kg. ață de Macoo 180 bucăți și 289 kg. plăși.

D.J. 37, Nr. 89, 8 iunie 1941

OBSERVĂRI LA ZI

La conferința pe care d. Dan Alecu a ținut-o în sala „DACIA”, arătând „Realitățile Sovietice” așa cum le-a văzut un om care știe să vadă și mai știe și cum să spună ce-a văzut, sala a fost plină până la refuz.

Lumea a venit ca să asculte un bun vorbitor, dar a mai venit și pentruca să afle ce este în definitiv cu această Rusie despre care se povestesc atâtea și atâtea lucruri.

Conferința a satisfăcut dorința de a ști a tuturor, fiindcă d. Dan Alecu nu putea să facă o conferință insuficientă.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Iată de ce, ne gândim că poate n-ar fi rău ca la Constanța să se pornească o acțiune de lămurire asupra Rusiei și anume printre cei cari pot fi rău îndrumați prin cele ce se spun.

N-ar fi rău – mai ales la Constanța...

Observăm că în jurul recensământului care se face în vederea unei eventuale evacuări, se fac tot felul de presupuneri și semănătorii de minciuni caută să se folosească și de această împrejurare.

Pentru cine vrea să fie lămurit în privința acestei chestii cu evacuarea, iată părerea noastră: E BINE CA LUMEA SĂ NU FIE MULTĂ LA UN LOC.

Deci, formularele trebuiesc complectate așa cum se cere, iar când va fi cazul, autoritățile vor ști ce este de făcut.

Până atunci, ne vedem fiecare de treburile noastre, iar pe cei cari fac mutre îngrijorate, îi vom rezezi pur și simplu.

Fiindcă... așa „devine” cazul!

OBSERVER

D.J. 39, Nr. 24, 20 martie 1943

ALEGERILE EPARHIALE

Alegerile pentru Adunările Eparhiale din vechiul regat, Basarabia și Nordul Bucovinei, au fost fixate pentru zilele de 11 Aprilie (consilieri mireni) și 13 Aprilie (consilieri clerici).

Depunerea candidaturilor pentru adunarea eparhială a Tomisului se mai poate face până Luni 22 Martie, ora 6 seara.

În numărul viitor vom publica numele candidaților și circumscripțiile de votare.

D.J. 39, Nr. 24, 20 martie 1943

CONFERINȚA D-LUI NICHIFOR CRAINIC

În cadrul activității Căminului cultural orășenesc, va vorbi Duminică 21 Martie, la ora 11 dim. în sala DACIA, d-l profesor

universitar NICHIFOR CRAINIC, distins scriitor și ziarist, fost ministru al Propagandei Naționale, despre AVRAM IANCU.

Personalitatea conferențiarului va atrage desigur un public numeros și tot atât de select.

D.J. 39, Nr. 24, 20 martie 1943

OBSERVĂRI LA ZI

Un cetitor, văzând ce-am scris în legătură cu circulația trenului personal între Constanța și București, ne-a atras atențiunea asupra legăturii dintre Constanța și Tulcea. În adevăr, și această legătură e la ore nepotrivite.

Sugerăm Direcției generale C.F.R. să studieze dacă nu s-ar putea ca legătura cu Tulcea să se facă în Medgidia la trenul care pleacă dimineața la Fetești și vine seara la Constanța. În felul acesta constanțenii ar putea avea o legătură foarte potrivită cu Tulcea, fără să se pună în circulație încă un tren, ceea ce știm că ar fi prea greu astăzi.

Aceasta ar implica însă și o schimbare în actualul mers al trenului personal între Constanța și București așa cum am propus.

Foarte bine s-a făcut că s-au pus în circulație autobuzele spre Brătianu și Viile Noi. Ele aduc mari servicii populației din aceste cartiere. Numai că prețul transportului ni se pare cam mare: 20 lei. Nu e prea scump pentru lumea de acolo? Și... ce salarii primește personalul acestor autobuze?

OBSERVER

D.J. 39, Nr. 26, 28 martie 1943

ZECE MAI LA CONSTANȚA

Solemnitatea zilei de „10 Mai” s-a desfășurat într-un mod deosebit.

După un tedeum oficiat la biserica Sf. Nicolae, de către un sobor de preoți în frunte cu P. S. Episcop Locotenent al Tomisului Eugen Laiu, la care au azistat d-nii: General Voiculescu, Comandantul Garnizoanei, Col. Ignătescu, prefectul județului, Col. Oprescu, primarul municipiului, reprezentanții Armatei Germane, Italiene și ai Corpului Consular, șefii de autorități și instituții și diverși fruntași ai localității, - a urmat defilarea în fața Palatului Administrativ.

D.J. 39, Nr. 39, 12 mai 1943, p. 1

CHESTIA ZILEI UN „ZECE MAI” CA ALTELE ȘI TOTUȘI... ALTFEL!

Care dintre noi, acei cari am simțit și simțim românește, n-a trăit fiorii zilei de „ZECE MAI”, - zi care, de copii și până azi, an de an, a fost pentru noi marea sărbătoare națională, când, într-un extatic și splendid unison, dictat de instinct, ceream și ceream dela Dumnezeu și așteptăm toate: până și ploaia!

Coincidând cu renașterea Firii, ziua de ZECE MAI a fost, este și rămâne ziua renașterii Neamului...

Dar nu știu de ce, anul acesta ea mi-a părut mult mai puternică și mult mai strălucitoare ca altădată...

După slujba de la biserica Sf. Nicolae, care ține loc azi Catedralei episcopale și unde te-deumul, așa cum a fost el oficiat, mi-a lăsat impresiunea unui cor de heruvimi - un impunător sobor de preoți azistând pe Prea Sfințitul Eugen Laiu, arhipăstorul nostru și dând răspunsurile liturgice - am privit la defilarea care a urmat, în fața Palatului Administrativ.

Demonstrația aceasta - căci a fost o adevărată demonstrație - n-a însemnat pentru mine și pentru toți cei de față, numai o minunată desfătare a ochilor și a inimei, ci mai ales o extraordinară reconfortare a sufletelor.

După patru grupe compacte de premilitari cari îți dădeau înfățișarea deplină a patru codri masivi de stejari în plină înmugurire, șiruri de ofițeri și de soldați cari nu se mai sfârșeau, -

unul mai vioi și mai zdravăn ca altul; cai bidivii, rotunji ca pepenii, sburdând în trăgătorile tunurilor sau sub șelele călăreților și scoțând scânteii din pavelele de granit; un armament a cărui strălucire și bogăție îți luau ochii, - toate umpleau pe de o parte de nădejdi și de siguranță piepturile Românilor, iar pe de alta, cu bulgări de mormânt, gurile defăimătorilor și ale lașilor, după cari, Armata Română ar fi fost ștearsă de pe fața pământului...

Nici un ochiu pe sus, care, îngrozit de ultimele amintiri să cerceteze Cerul. Și dacă vreunul îți ridica privirea, el părea că șoptește:

- Poftească bolșevicii, să ne vadă!

CE-SAR

D.J. 39, nr. 39, 12 mai 1943, p. 1

OCTAVIAN GOGA

S-au împlinit cinci ani dela moartea lui Octavian Goga. În timpurile acestea, de mari și aprige frământări, amintirea personalității lui pare și mai senină, cu conture și mai precise, desprinzându-se parcă întocmai ca o icoană dintr-un tablou vechi al Martirilor Neamului.

Prin felul lui de-a reda în scris și în vorbire dorințele și năzuințele Românilor, încă robiți pe atunci, el a putut din frageda tinerețe să-și reliefeze meritele iar Ardealul să-i deștepte nădejdi dintre cele mai îndreptățite.

Octavian Goga nu a fost însă numai un poet și o mândrie a Românilor de peste munți. Opera sa poetică și politică a depășit regionalismul, fecunda sa activitate intelectuală revărsându-se peste Carpați și îmbrățișând întreaga cauză națională, care-și reclama, integral, împlinirea.

Scrisul lui Octavian Goga este inspirat din brazda și din plugul românesc, din durerea și din lacrimile țăranului nostru. El izbucnește aspru peste vremuri, pentru că poetul pătimirii noastre naționale a fost un mare vizionar, un gigant politic-revoluționar, care a presimțit viitorul, necesara și imperioasa schimbare a politicii neamului nostru.

Ce omagiu i-am putea aduce acum acestui mare gânditor român? Ce cuvinte am putea găsi, pentru a exprima într-un articol restrâns de ziar, neasemuita durere pe care poporul nostru a avut-o la pierderea ireparabilă a acestui ales patriot?

Acum bardul de la Ciucea odihnește departe, într-un mormânt, în pământ înstrăinat. Poporul nu a putut pleca în pelerinaj, ca să se închine în fața sfințelor lui oseminte.

Dar gândurile noastre nimeni și nimic nu le poate opri. Ele se îndreaptă evlavioase și ajungând în fața criptei mormântului lui, îngenunchiază.

Un preot valah bătrân cât vremile, murmură rugăciuni. Am descoperit și fruntea s-a plecat spre pământuri dragi. Gândul nostru așează cununi de flori pe mormântul lui.

Îngenunchiem și ne rugăm pentru Octavian Goga pentru sufletul lui bun, pentru gândurile lui senine, pentru crezul lui în sfințenia hotarelor noastre firești.

VASILE OPROVICIU

D.J. 39, Nr. 39, 19 mai 1943, p. 1

DIN GALERIA MARILOR REGI AI ROMÂNIEI REGINA MARIA ȘI REGELE FERDINAND I

În Ziua de 18 Iulie s-au împlinit 5 ani dela trecerea la cele veșnice a Reginei MARIA, iar la 20 Iulie, 16 ani dela trecerea în lumea dreptilor a Regelui FERDINAND I.

La parastasul cumulativ ce s-a oficiat în ziua a de 20 Iulie la Curtea de Argeș, unde își dorm somnul de meritată și eternă odihnă ultimii mari regi ai României, prin îngenuncherea de închinare a Regelui MIHAI I și a actualului Conducător al Statului, Românimea întreagă s-a prosternat în fața sfințelor morminte.

Și n-a rămas conștiință curată în țara aceasta, care, la aducerile aminte a marilor figuri și la simțămintele ce comemorarea lor a scormonit, să nu se fi pătruns de porunca ceasului de față: ROMÂNI DIN TOATE UNGHIURILE, UNIȚI-VĂ!

D.J. 39, Nr. 54, 24 iulie 1943, p. 1

DARUL MAREȘALULUI

Vineri, 19 crt., a avut loc în curtea unui Regim. de cavalerie din Constanța, solemnitatea împărțirii vacilor și cailor, datorite de Domnul Mareșal Conducător Ion Antonescu, invalizilor, văduvelor, orfanilor și părinților eroilor din actualul război.

Gestul Domnului Mareșal Conducător este de trei ori simbolic. Prima dată ca ajutor propriu zis celor ce s-au jertfit pe altarul Patriei. A doua oară ca simbol de grije și iubire a Conducătorului față de oștenii săi. Și a treia oară, ca gest de încurajare și ajutoare a celor ce au știut să-și facă datoria iar Țara să-i răsplătească.

Gestul acesta plin de mărinimie și de grije părintească, a răscolit adânc sufletul întregii asistențe.

Noii proprietari de vaci și cai, țin să mulțumească din tot sufletul Domnului Mareșal Antonescu, pentru ajutorul dat. Prin solemnitatea de Vineri, s-a strâns și mai mult legătura între Conducător și Popor, cece e spre binele Patriei.

T. Petrilla-Slătineanu

D.J. 39, nr. 88, 21 noiembrie 1943

ROMÂNIA ȘI ȚĂRILE BALCANICE LEGĂTURILE ROMÂNIEI CU ITALIA

Declarațiunile d-lui Prof. C. Giurescu, Ministru Propagandei Naționale, făcute ziarului „ASSIRMATOS” din Athena, prin redactorul său permanent d. Xenophon Kapatzis

„Printre personalitățile cari activează pentru propășirea și progresul aliatei și prietenei noastre România, se remarcă

distinsul istoric și profesor la Universitatea din București, fost Ministru al Frontului Renașterii Naționale și astăzi, Ministru al Presei și Propagandei, d. Constantin Giurescu.

Domnul Ministru Giurescu, cu toată politețea și amabilitatea ce-l caracterizează, a avut bunăvoința să mă primească astăzi în cabinetul său de lucru, unde mi-a vorbit în primul rând despre scopurile și proiectele sale cât și despre apropiata sa călătorie în Italia. Ore întregi am discutat cu Ex. Sa diferite chestiuni și am remarcat preciziunea și profunzimea cunoașterii lor. În primul rând l-am întrebat pe dl. Ministru Giurescu asupra scopului călătoriei sale în Italia.

- Mă duc în Italia, - îmi spune Domnia Sa, - ca să particip în calitate de reprezentant al Statului Român la expoziția trienală dela Milano, în același timp intenționez să merg la Roma ca să studiez la fața locului condițiunile de participare a României la expoziția universală din 1942. Această călătorie nu are un caracter politic și vă rog să accentuați asupra acestui lucru spre a nu se face confuziuni”.

La întrebarea mea despre raporturile prietenești dintre cele două țări, eminentul om de stat, d. Ministru C. Giurescu, îmi spune:

- „Cu Italia, suntem de totdeauna în strânse relațiuni de amicizie sinceră și trainică, încât ar fi de prisos să insist asupra acestui obiect. totuși, în împrejurarea de față, sunt în măsură să declar că relațiunile amicale dintre Italia și România sunt mi cordiale decât oricând. Dealtfel, și participarea noastră la cele două expoziții mondiale demonstrează sentimentele noastre sincere față de marele popor al Italiei.

Domnul Giurescu nu se limitează numai în a vorbi despre sentimentele românești față de Italia, dar îmbrățișează și chestiunea Înțelegerii Balcanice.

- De Jugoslavia și Turcia, suntem legați prin strânse sentimente prietenești, însă față de Grecia, nutrim o amicizie și mai mare de zeci de ani de zile. De aceea simțim o bucurie deosebită văzând progresele ei și luăm parte din tot sufletul la bucuriile ei, urându-i prosperitatea și înflorirea pe cari i le-a asigurat M-S. Regele George al II-lea ca și guvernul național din

August. Popoarele noastre având aceleași aspirațiuni sunt și se consideră elementele cele mai puternice spre a impune pacea în Balcani.”

Apoi, referindu-se la scopul pentru care a fost creat Ministerul presei și propagandei naționale, d. Ministru Giurescu mi-a (?) țară bogată și că poporul român este un popor plin de virtuți. Momentan mă ocup cu organizarea ministerului în cece privește propaganda, care va fi bazată numai pe adevăruri concrete. Numai activând pe această cale, vom putea ajunge la culmea țelurilor noastre de mult râvnite” și-a încheiat d. Ministru Giurescu declarațiunile sale.”

XENOPHON KAPATZIS

GERMANII DIN DOBROGEA

Pornind discuția, într-un număr precedent, isprăvile săvârșite în numele și sub firma Uniunii Germanilor din Dobrogea de unii „neocetățeni” cari au descălecat pe meleagurile noastre din vechea și totuși noua provincie românească Basarabia – după un „pro domo” și la „lumina locurilor” pe cari acești intruși au început să le tragă din chiar altarul bisericii evanghelice din localitate, făgăduiau să analizăm marea „crimă” comisă de amicul și concetățeanul nostru d. Helmuth Leier, care bun German dar și mai bun Român, a ținut să cheme pe acești agitatori la simțul realității.

Înainte de acesta însă și pentru că scrisese noastre de acum să nu fie răstălmăcite, ținem să arătăm care a fost, din cele mai depărtate vremi, atitudinea noastră față de elementul german din această provincie.

Reproducem, în acest scop, câteva pasagii apărute în „Dobrogea Jună”, No. 18, din 8 august 1910, sub titlul pe care l-am împrumutat și articolului de față:

„Una din cele dintâi preocupări ale Guvernului purtătorului de trofee de la Plevna, imediat după încorporarea Dobrogei, a fost desigur popularea acestei provincii, rămase pustii de pe vremea

emigrațiunilor dinaintea și din timpul războiului, - excursiunii care au continuat a se produce mult timp încă după încheierea păcii și luarea Dobrogei sub un regim în care „numai legile desbătute și încuviințate de națiune hotărăsc și cârmuiesc” /?/ (vezi proclamația Domnitorului dela 14 Noembrie 1878).

„Care este interesul nostru principal? - se întreba Mihai Kogălniceanu vorbind, chiar imediat după anexiune, despre Dobrogea. Interesul nostru principal, este ca să populăm, să civilizăm această parte a României”.

Și interesul acesta nu îngăduia a fi lăsat nerealizat. Dobrogea trebuie să producă!...

Cu Românii veniți și chemați din provinciile subjugate, din care mulți cutreierau și cunoșteau Dobrogea încă din timpul stăpânirii turcești, se împlinea în parte acest scop și într-o anumită direcțiune - în aceea a naționalizării Dobrogei.

Mocanul, păstor prin tradiție și în întregul lui fel de a se conduce, s-a făcut plugar în Dobrogea. Nu ai putea fi așa, dar elementul, care să deștelenească întinsele câmpii ale noiei provincii, - el care, știa numai „să-și lovească”oile la Stat, pentru ca apoi să colinde tot ținutul fără hotar și fără cârmuire. Nu Mocanul era indicat, „să civilizeze” Dobrogea - în înțelesul larg, pe care-l reclama Kogălniceanu.

În această direcțiune, Germanul a fost un element neprețuit. Atras direct sau indirect, în colonii numeroase, de prin Rusia și Germania, dânsul a venit la Dobrogea, s-a așezat printre celelalte neamuri - toate înapoiate - și întemeind gospodării, care astăzi și încă sunt departe de a fi ajunse de conlocuitorii săi. Neamțul în Dobrogea a fost o pildă și un îndemn fără pereche. Care le-a fost însă răsplata?

Noua lege pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor din județele Constanța și Tulcea - o lege grăbită din mai multe puncte de vedere, lovește cel dintâi în acest minunat element de ordine și progres din Dobrogea.

În adevăr: prin legea în chestiune urmează a se da drepturi politice Românilor de origine, veniți or și de unde și foștilor supuși turci, care se găseau la ziua de 11 Aprilie 1877 în Dobrogea. Or, Germanii nu intră în nici una din aceste categorii, ca atare nu pot beneficia de această lege, care pretinde a lua direct sub scutul

largei Constituțiunii din țara românească și pe locuitorii din Dobrogea, ținută la... încercare timp de 30 de ani de zile, Germanii rămân în afară de lege, un fel de cum ar spune și – hamatiose.

Și cu toate acestea, dânșii stăpânesc domenii rurale care, după Constituțiune, nu pot fi decât în mâini românești, - domenii cari, au fost împrăștiate chiar de Statul românesc.

Veniți în Dobrogea prin 1882, 1883 și 1884, - altă serie chiar acum câțiva ani – după ce li s-au cerut declarațiuni scrise că renunță la protecția străină – ceea ce au și făcut – ei au păstrat posesia neturburată pe aceste proprietăți și au exercitat drepturi cetățenești, figurând în listele electorale comunale.

Nu putem bănuși ce considerațiuni au putut justifica această omisiune – dacă „omisium” este.

Nedreptatea, sub orice formă, jignește și revoltă. Și durerea acestor oameni, din câte știm, pe câte este de mare, pe atâta este de rău stăruitoare.

Cu asemenea legi pripite – ca să nu mai zicem altfel; cu așa măsuri, a căror rigurozitate n-o întrece decât injustețea lor, nu numai că nu se românizează Dobrogea, ci să seamănă îndoiala chiar în acele suflete, care – adăpate la cultura românească – au început a pierde o dragoste curată pentru țara aceasta. Asemenea nedreptăți și jigniri fac ca inimile celor loviți să se închidă pentru multă vreme și îndeamnă ochii să se uite peste hotare.

Și, nu e bine – nu e de fel bine, aceasta!

(ss) Const. N. Sarry

ANEXE

**Fotografii de epocă ale oraşului Constanţa
Facsimile cu manuscrise**

CONST. N. SARRY

*Admisă prin Decret
Minist. Econ. Naționale B.P.
din 20 octombrie 1943*

Asociație cooperatoră de tip
STATUL ROMÂNIA

**CAMERA DE COMERȚI ȘI DE INDUSTRIE
CONSTANTA**

REGISTRUL COMERȚULUI

Zisă 19 Ianuarie 1944
ora 10 m 30
SE VA INMATRICULA
Secretar *afac*

af. 16/1944

Cerere de Inscrisiere Modificatoare

Prezentată în 19 JAN 1944 ora 10 m 25

Nr. 60 din registrul cronologic

Nr. 1026/1931 din registrul analitic

Subiinmatriculat *Com. N. Sary* domiciliat în _____

strada _____, No. _____
al _____, din _____ strada _____ No. _____

cer înscrierea în registrul de Comerț al Camerei de Comerț și de Industrie Constanța a mențiu-
nărilor următoare, care modifică înmatricularea făcută în registrul analitic al comerțului
sub nr. 1026/1931:

*Radiez din firma atelierul de tipografie din vici
vici active numai la redactarea ziarului "Dobro-
-luna"*

Făcut în două exemplar la _____ 1944

Semnătura Domnului _____
_____ *C. N. Sary* _____
a fost depus în _____ foaia nr. _____
SECRETAR _____

Subsemnatul, secretar al Camerei de Comerț și de Industrie Constanța, certifică că cuprinsul pre-
zentei cereri a fost înscris în registrul analitic de comerț în care menționez modificatoare cerută a fost
efectuată la Nr. 1026/1931

19 JAN 1944

MENTIUNI REPORTATE

CAMERA DE COMERTSI DE INDUSTRIE

10

ANEXE:

INSTRUCTIUNI:

Cererea se va scrie citit, fără prescurtări, adlogiei sau ştersături; când spaţial liber din formular nu va fi deajuns pentru înscrierea unei menţiuni, ea va fi reportată pe verso.

SANCTIUNI

(prevăzute de legea asupra registrului de comerţ)

Art. 29. — Vor fi condamnaţi cu amendă civilă până la 50.000 Lei acei care fiind obligaţi să facă vre-o înmatriculare sau menţiune în registrul comerţului, nu vor fi făcut-o în termen legal. Această în afară de daunele care ar putea rezulta din omisiune.

Art. 30. — Orice indicaţiune inexactă, dată cu rea credinţă, în baza căreia s'a făcut vre-o înmatriculare sau menţiune în registrul comerţului, este pedepsită cu amendă până la 100.000 Lei şi închisoare până la trei luni sau numai cu una din aceste pedepse.

Art. 32. — Cei condamnaţi în baza articolelor de mai sus vor fi lipsiţi pe un termen de 3 ani de drepturi de vot şi eligibilitatea pentru Camerele de Comerţ şi de Industrie.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Grafa Tribunalului Constanta S. F.

Certificat

10-1255

1901 Octombrie 7

Se certifica pe noi ca ceretierul doborand necelu
Tribunal nr 3140/115. se constata ca tu urina casara
marx la nr 15184 din 16 aprilie 1910 sa dispun prin
Tribunal nr 1066/115 sa se innoie in regatul feudal
Tribunal nr 1066/115 sa se innoie in regatul feudal
Tribunal nr 1066/115 sa se innoie in regatul feudal
an ordi in dublanta de Dobrogea Jună
fapt mentionat ca mai necelu a consti de tipografie
Qrest care v'a librat propusul certificat

Handwritten signature or initials.

4 XXXVI Nr. 20

2 LEI BREVETA

420000 7 Septembrie 1914

DOBROGEA JUNĂ

Editor-Proprietar: C. N. SAFIRY

Imprețoria: D. POREZICU

Secția de Circulație: 1002200 ca. Săptăm. 1000 Nr. 20
Anunțurile se tipăresc numai în 1000 lit. și în 200
Fiecare număr și numărul de 20000-Prețurile și condițiile de vânzare
sunt în 1000

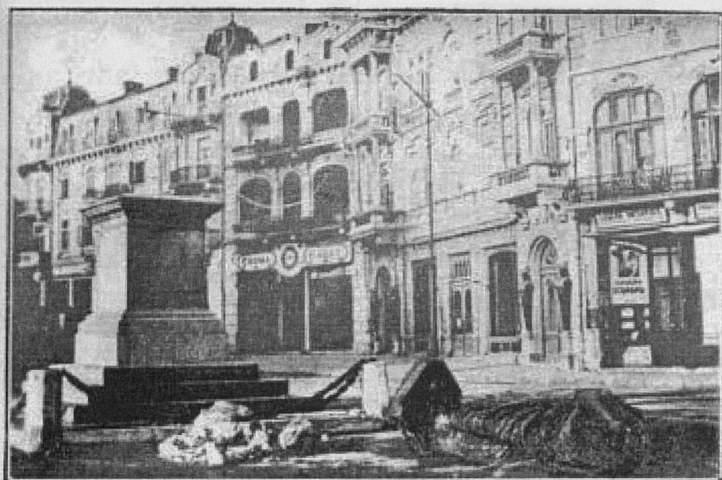

Statuia lui P. Ovidius
in Constanța

Clipești, Dobrogea Jună

Ovidius, statuie în gips
dela sfârșitul sec. XV

Monumentul lui Ovidius răsturnat de Bulgari în timpul ocupației

Cliseul „Dobrogea Jună”

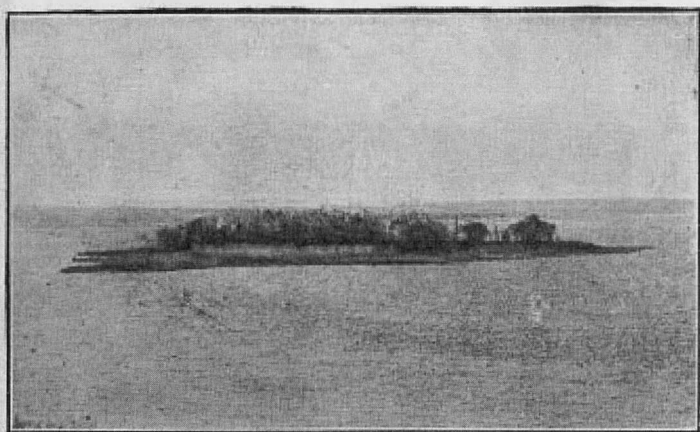
Sigiliul Universității din Sulmona cu efigia lui Ovidius
(sec. XV și XVI)

Cliseul „Dobrogea Jună”

Panorama Sulmonei, locul de naștere al poetului

Cliseul „Dobrogea Jună”

Insula lui Ovidius din Lacul Mamaia

Cliseul „Dobrogea Jună”

SUMMARY

Among the periodicals in Dobrudja, the newspaper "Dobrogea Jună" was to be mentioned for its long life. In 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919 it had a weekly, bimonthly, and daily between 1921-1944.

The first issues were printed in Bucharest, and between 1923-1944 the newspaper was published in Constanța. Along the 40 years of its existence, the newspaper was the tribune which expressed the sufferings and the injustice the citizens of the Romanian province from the Black Sea were subjected to.

Beside the economical, social and political problems which have been discussed in the newspaper, "Dobrogea Jună" had also the role of a literary magazine. In 1925, a literary supplement "Dobrogea literară" completed its content.

Articles about: history and archaeology of Dobrudja, as well as folk articles, notes regarding the cultural and artistical movement, original literature and translations, the review of the magazines have been published along the time in the newspaper.

Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala Galaction, Ioan N. Roman, Gr. Sălceanu, C. Sarry contributed with prose, poems and essays to the newspaper; D. Stoicescu, I. Benteoiu, Panait Theodoru, Dragoș Protopopescu published translations; Oreste Tafrali, M. D. Ionescu-Dobrogianu published essays and history articles. Magazines as: "Viața Românească", "Analele Dobrogei", "Gândirea", "Lamura" have been reviewed. Representants of the Moslims and other cults published articles in the newspaper.

"Dobrogea Jună" has accomplished his role to be in the service of the citizen, due to its laudable initiative to set up, before the World War I, numerous libraries in the villages, among which we mention those of Bugeac, Canlia, Almaľău, Cuiugiuc

Emanoil Bucuța considered "Dobrogea Jună" to be a newspaper dedicated to the Dobrudjan problems in politics, economy, literature, always devoted to the province, in spite of the political interests.

Dr. CORINA APOSTOLEANU

RÉSUMÉ

Dans le paysage de la presse écrite de Dobroudja, le journal "La Dobroudja Jeune" s'est fait remarquer par sa longévité. Hebdomadaire et bimensuel entre 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919, il est devenu une publication quotidienne dès 1921 jusqu'en 1944. Ses premiers numéros ont été imprimés à Bucarest, ensuite, entre les années 1923-1944, le journal a été imprimé à Constantza.

Pendant les quarante ans de son existence, le journal a constitué la tribune qui faisait entendre les souffrances et les injustices qui frappaient les habitants de la province roumaine située au bord de la Mer Noire.

Outre les problèmes économiques, sociaux et politiques débattus dans ses pages, "La Dobroudja Jeune" s'est mise au service de la communauté en tant que revue littéraire. D'ailleurs, dès 1925, le journal a eu un supplément littéraire, "La Dobroudja littéraire".

Au long du temps, le journal a publié des articles sur l'archéologie et l'histoire de la Dobroudja, des créations originales et des traductions ainsi que des comptes-rendus.

Bon nombre d'écrivains, comme Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala Galaction, Ioan N. Roman, Gr. Sălceanu, C. Sarry etc. y ont collaboré avec des proses, des vers, des essais. On y a fait publier des traductions signées par D. Stoicescu, I. Benteoiu, Panait Theodoru, Dragoș Protopopescu, des articles d'histoire rédigés par Oreste Tafrali, M. D. Ionescu-Dobrogianu, ainsi que les comptes-rendus de certaines revues comme "La Vie Roumaine", "Les Annales de la Dobroudja", "La Pensée", "Lamura".

Les représentants des minorités de culte musulman et des autres confessions ont écrit pour le journal, en abordant des thèmes bien divers.

"La Dobroudja Jeune" a rempli sa mission d'être au service des citoyens. C'est grâce à son initiative qu'on a organisé à la veille de la Première Guerre Mondiale de nombreuses bibliothèques

communales, parmi lesquelles celles de Bugeac, Canlia, Amalău, Cuiugiuc.

En parlant de la "Dobroudja Jeune", Emanoil Bucuța observait que ce journal a été un organe des intérêts politiques, économiques et littéraires de la Dobroudja et qu'il est toujours resté ainsi, sans égard aux la vie politique du moment.

DANA-CAMELIA BERARIU

RIASSUNTO

Nell'ambito della stampa di Dobrugia, il giornale "Dobrogea Jună" ("La Giovane Dobrugia") spiccò per la sua longevità. Tra gli anni 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919 fu una rivista settimanale, poi bimensile, e, negli anni 1921-1944, diventò quotidiano.

I primi numeri furono stampati a Bucarest e poi, tra gli anni 1923-1944, il giornale fu pubblicato a Constanța.

Nei suoi quarant'anni di esistenza il giornale fu il portavoce delle sofferenze e delle ingiustizie subite dai cittadini della regione romena trovata sulla riva del Mar Nero.

Oltre ai problemi economici, sociali e politici affrontati nelle sue pagine, "Dobrogea Jună" ebbe anche la missione di una rivista letteraria. D'altronde, dal 1925, fu accompagnata da un supplemento letterario intitolato "Dobrogea Literară" („La Dobrugia Letteraria”).

Lungo il tempo vi furono pubblicati articoli sulla storia e sull'archeologia della Dobrugia, studi folcloristici, note sul movimento culturale e artistico della regione, creazioni originali e traduzioni, rassegna stampa e così via.

Contribuirono con prosa, poemi e saggi Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala Galaction, Ioan N. Roman, Gr. Sălceanu, C. Sarry ecc. Pubblicarono traduzioni D. Stoicescu, I. Benteoiu, Panait Teodoru, Dragoș Protopopescu. Scrissero saggi e articoli di storia: Oreste Tafrali, M. D. Ionescu-Dobrogianu. Si fece la rassegna di riviste quali: "Viața românească", "Analele Dobrogei", "Gândirea", "Lamura". Rappresentanti del culto mussulmano e delle altre confessioni religiose pubblicarono articoli nel giornale.

"Dobrogea Jună" compì la sua missione di essere al servizio del cittadino, fra le sue iniziative degne di nota essendo anche quella di fondare, prima della guerra mondiale del 1914, numerose biblioteche comunali, tra cui ricordiamo quelle dei villaggi Bugeac, Canlia, Almalău, Cuiugiuc.

Emanoil Bucuța considerava "Dobrogea Jună" un organo di stampa degli interessi della Dobrugia dal punto di vista politico,

economico, letterario, dedicato sempre alla regione, nonostante i giochi politici del tempo.

IULIANA DAVID

ZUSAMMENFASSUNG

In der publizistischen Landschaft der Dobrudscha hat sich die Zeitung "Dobrogea Jună" durch ihre Langlebigkeit hervorgehoben. In den Jahren 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919 erschien sie wöchentlich, dann halbmonatlich und zwischen den Jahren 1921-1944 als Tageszeitung.

Die ersten Zeitungsnummern wurden in Bukarest gedruckt, dann, zwischen den Jahren 1923-1944 erschien die Zeitung in Constanța. Im Laufe der 40 Erscheinungsjahre war sie die Tribüne, von der man die Seelenschmerzen und die Ungerechtigkeiten, die die Bürger aus der rumänischen Provinz am Ufer des Schwarzen Meeres empfanden, aussprach.

Außer den ökonomischen und sozial-politischen Problemen, die in den Zeitungsblättern erörtert wurden, galt "Dobrogea Jună" auch als literarische Zeitschrift. Übrigens, ab 1925 erschien auch eine literarische Beilage "Dobrogea literară" genannt.

Im Laufe der Zeit wurden Beiträge über Archäologie und Geschichte der Dobrudscha, Dokumente über Folklore, Aufzeichnungen über kulturelle und künstlerische Bewegung in der Dobrudscha, Originaltexte und Übersetzungen, Zeitschriftschau, usw veröffentlicht.

An der Zeitschrift beteiligten sich mit Prosa, Versen, Essays Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala Galaction, Ioan N. Roman, Gr. Sălceanu, C. Sarry, usw. Übersetzungen veröffentlichten D. Stoicescu, I. Bentoiu, Panait Theodoru, Dragoș Protopopescu. Essays und historische Beiträge publizierten Oreste Tafrali, M. D. Ionescu-Dobrogianu.

Zeitschriften wie "Viața românească", "Convorbiri literare", "Analele Dobrogei", "Gândirea", "Lamura" wurden zur Diskussion gestellt. Die Vertreter des moslemischen Kultes und der anderen Konfessionen haben auch in der Zeitung veröffentlicht.

"Dobrogea Jună" hat ihren Auftrag ausgeführt. Sie war im Dienste der Bürger und hatte die lobenswerte Initiative vor dem Ersten Weltkrieg zahlreiche dörfliche Bibliotheken gegründet zu

Dobrogea Jună. Caleidoscop

haben, von denen die der Gemeinden Bugeac, Canlia, Almalău, Cuiugiuc erwähnt werden können.

Emanoil Bucuța hielt "Dobrogea Jună" für ein Presseorgan der Dobrudscha Interessen, vom politischen, ökonomischen und literarischen Standpunkt gesehen. Trotz der politischen Spiele der Zeit blieb diese Zeitung immer der Provinz ergeben.

OCTAVIA CREȚU

ÖZET

Dobruca yayınları çerçevesinde, „Genç Dobruca” gazetesi uzun soluklu olma özelliği ile ön plana çıkmıştır.1904-1906, 1911-1912, 1914-1919 yılları arasında gazete haftalık olarak, sonraki yıllarda ayda iki defa ve 1921-1944 yılları arasında günlük gazete olarak yayınlanmıştır.

İlk sayıları Bükreş'te, 1923-1944 yılları arasında ise Köstence'de yayınlanmıştır.40 yıllık bir yayın süresinde söz konusu gazete, Karadeniz kıyısındaki Rumen eyaleti vatandaşlarının uğradığı ızdırıp ve haksızlıkları dile getiren kürsü haline gelmiştir.

Gazetenin sayfalarında tartışılan ekonomik, sosyal ve siyasi konuları yanısıra, içerdiği edebiyat konuları ona bir edebiyat gazetesi özelliğini de katmıştır. Mamafih, 1925 yılından itibaren gazeteye „Edeb Dobruca” adlı bir ek ilave edilmiştir.

Yıllar boyunca, bu ekin sayfalarında, Dobruca'nın arkeolojisi ve tarihi ile ilgili makaleler, folklor derlemeleri, Dobruca'daki kültür ve sanat çalışmalarıyla ilgili notlar, özgün eserler ve tercümeleler, dergi tanıtımları v.s. yer almıştır.

Hortensia Papadat Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala Galaction, Ioan N. Roman, Gr. Sâlceanu, Al. Şteflea gibi isimlerin manzum ve nesir eserleri ve denemeleri D. Stoicescu, I. Bentoiu, Panait Theodorescu ve Dragoş Protopopescu'nun tercümeleleri, Oreste Tafrali, M. D. Ionescu-Dobrogeanu'nun tarih konulu makale ve denemeleri gazetenin ek sayfalarında yer almıştır.

Aynı ekin sayfalarında "Viața românească" (Rumen hayatı), "Convorbiri literare", (Edebiyat sohbetleri) "Analele Dobrogei", (Dobruca Yıllıkları) "Gândirea"(Düşünce), "Lamura" (Berceste) gibi gazetelerin eleştirileri yapılmıştır. İslâm dini ve diğer din ve mezheplerin temsilcilerinin yazıları da gazetede yer almıştır.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde birçok köyde kütüphane kurma takdir edici inisiyatifiyle de „Genç Dobruca” gazetesi vatandaşın hizmetinde olma görevini yerine getirmiştir. Bu köy kütüphaneleri arasında Bugeac (Bucak), Canlia (Kanlı), Almalău (Almalık), Cuiugiuc (Kuyucuk) ilçelerinde yer alanlar sayılabilir.

Dobrogea Jună. Caleidoscop

Emanoil Bucuța, dōnemin siyasetine rağmen sūrekli Dobruca taraftarı kalan “Genç Dobruca” gazetesini, siyasi, iktisadi ve edebi açıdan Dobruca bōlgesinin çıkarlarını temsil eden bir yayın organı olarak deęerlendirmiştir.

ALEDIN AMET

INDEX DE PERSOANE

A

- ADAM, Ion - scriitor - 38, 350
AGARICI, H. - vezi Agarici, Horia
AGARICI, Horia - 127
ALECU, Corneliu - 330
ALECU, Dan - 10, 12, 87
ALEXANDRESCU, Alexandru - 65
ALIMĂNIȘTEANU, C. - inginer, om politic (1865 - 1911) - 246
ANASTASIU, Aneste - 65
ANASTASIU, Leonida - 65
ANDREESCU, M. Ion - 65
ANDRONESCU, Virgil P. - om politic, viceprimar al orașului Constanța - 217, 283
ANGELESCU, Constantin - medic și om politic român (1869 - 1950) - 18, 115
ANTONESCU, Ion Mareșal al României (1882 - 1946) - 305, 313
ANTONESCU, Maria, soția mareșalului Antonescu
ANTONESCU, Mihai - om politic (1904 - 1946) - 319, 453
ANTONIANI, Norina - 103
ARGEZI, T. - vezi Arghezi, Tudor
ARGHEZI, Tudor - scriitor (1880 - 1967) - 124
AVERESCU, Alexandru - Mareșal al României (1856-1935) - 189, 200, 453

B

- BACALBAȘA, Anton - ziarist (1865 - 1899) - 75
BACALBAȘA, C. - publicist, președinte al sindicatului presei 1856 - 1935 - 12, 380
BACIU, Ștefan - 93
BARBACIORU, C. - 42
BARBU, Tudor - 17, 24, 112
BARRE, Alfons - 114
BART, Jean - vezi si Botez, Eugeniu P.
BĂDĂRĂU, A. - 236
BENDERLI, George D. - primar al orașului Constanța - 249
BENIU, Mihai - scriitor (1907-1988) - 131
BENTOIU, Ion - primar al orașului Constanța - 10, 457
BERTHELOT, General francez - (1861 - 1931) - 360
BONEF, Donciu - 65
BOTEZ, Eugeniu P. - prozator (1874-1933) - 84
BRANCOVICI, Emil M. - 70
BRATU, Gheorghe - 65

Dobrogea Jună. Caleidoscop

- BRĂTESCU, C. - geograf (1882-1945) - 8, 12, 81, 84, 370
BRĂȚIANU, Gh. I. - vezi Brătianu, Gheorghe I. -
BRĂȚIANU, Gheorghe I. - istoric, om politic liberal (1898-1953) - 18, 112, 283, 390
BRĂȚIANU, I.C. - om politic (1821- 1930) - 247, 275
BRĂȚIANU, Ioan I. C. - om politic (1864-1927) - 200, 214
BRĂȚIANU, Ion - vezi Brătianu Ioan C.
BRĂȚIANU, Vintilă - om politic liberal, ministru de finanțe (1867- 1930) - 279, 378
BRÂNZĂ, Petre - arhitect - 423
BRITTMAN, Iosef - 65
BUCUȚĂ, Emanoil - scriitor, bibliolog român (1887-1946) - 30, 409
BUNESCU, Marius - pictor (1881-1971) - 10, 67
BURAT, S. - 50
BUTEANU, Ovid - 182

C

- CALEDONIU, Ovid - 93
CANTACUZINO, G.M. - arhitect (1899- 1960) - 421
CANATCUZINO, Mișu - 236
CARATĂNASE, Gh. - 65
CAROL, Principe al României - (1866-1881) - 8, 276, 380
CAROL I, Rege al României - (1839- 1914) - 9
CAROL al II-lea, Rege al României - (1893 - 1953) - 77, 307, 371
CARP, P.P. - vezi Carp, Petre P.
CARP, Petre P. - publicist și om politic român (1837- 1919) - 349, 362
CARP, Sandu - 93
CATARGIU, Lascăr - om politic conservator român (1823-1899) - 175
CĂNĂNĂU, Titus - primar al orașului Constanța - 349
CERGĂU, N. Titus - poet, prozator (1900 - ...) - 66, 288
CERNA, Panait - poet (1881 - 1913) - 354
CESAR - vezi Sarry, Constantin
CE-SAR - vezi Sarry, Constantin
CHIRESCU, N.D. - vicepreședinte Liga Culturală - Constanța - 87, 385
COCONCEA, Teodor - 33
COLEF, Boris - 65
COMȘA, N. - 223
CONGREVE, Martland - savant englez, membru al Academiei din Bristol - 382
COSLINSKI, N. - amiral român - 276
COSMA, Aurel - 115
COSTINESCU, E. - om politic român (1844-1921) - 200
COTOVU, Vasile - director școlă Hârșova, om politic, creator al muzeului din Hârșova - 61
COVATĂ, Vasile - decan al baroului din Caliacra, director al băncii "Caliacra" - 289, 443

Dobrogea Jună. Caleidoscop

CRAINIC, Nichifor-ziarist, scriitor, om politic (1889-1972) - 460
CRISTODORESCU, Gheorghe - 165, 168
CULEA, D. - 62

D

DAVIDSOHN, Isac - 65
DELASĂLIȘTEA, Cruțiu - poet, publicist (1882-1934) - 54, 57, 58, 355
DELAVRANCEA, Barbu Ștefănescu- scriitor (1858-1918) - 349
DELCULESCU, Ion - 65
DELIGHIOS, Traian - administrator al pescăriilor din regiunea Tulcea - 378
DICA, Nicolae - 65
DICU, Gheorghe - 65
DIMITRIU, A. - fruntaș liberal - 223
DIMITRIU, G..L. - președintele regionalei Fundației Culturale "Principele Carol" - 287
DISSESCU, C. -jurist, om politic român (1854-1932) - 205, 236
DJEVAD, Bey -ambasador Turcia, ministru plenipotențiar al Turciei in România - 373
DOBROGIANU, Marin Ionescu - colonel, cercetător, scriitor, istoric - 10, 17, 363, 429
DOICIU, Al. - 62
DUMITRESCU, Aurel - poet (1908) - 10
DUMITRU, Liuben - poet (1916-1983) - 100
DUPLOYEN, I.N. - ziarist "Dobrogea Juna" - 285, 369
DUȘA, D. - 87

E

EFENDI, Chemal - primar al Medgidiei - 343
ELENA, Regina României - (1896-1982) - 371
ELISABETA, Princesă a României - (1894-1954) - 349
ELISABETA, Regina a Greciei - 375

F

FABRI, Giulia - 103
FĂGĂRĂȘANU, I.G. - publicist - 145
FERDIINAND, Rege al României - (1865 -1927) - 332, 368, 463
FERERRO, Erico - 103
FILIPESCU, Nicolae - om politic - 236
FLORESCU, Grigore - 433
FRANGOPOL, Chiriac - consilier comunal Constanța - 220
FRANK, Johan
FRUNTE, B. - 126

Dobrogea Jună. Caleidoscop

G

- GABROVEANU, Ion - 350
GALACTIION, Gala - scriitor - 10, 18
GAVRILESCU, M. - amiral, comandor Diviziei de Mare - 278, 386
GEORGE, Rege al Greciei - 376
GEORGESCU, Cristea - primar al orașului Constanța - 188
GEORGESCU, Ion - 65
GHEORGHIU, Ioan T. - 361
GHEORGHIU, I. Dumitrache - 65
GHERGHEL, Alex. - poet (1879-1951) - 10, 89, 117, 318, 323
GHERGHEL, Al. - vezi Gherghel Alex.
GHERONȚIE, Episcop - 12, 87, 286
GIURESCU, C. - istoric, Ministru al Propagandei Naționale (1875-918) - 453
GOGA, Octavian - poet - 462
GRIGORESCU, Horia - primar al orașului Constanța - 289, 295, 426
GYR, Radu - poet (1905-1975) - 71

H

- HARET, Spiru - pedagog și om politic român (1851-1912) - 71, 200
HELGIU, V. - 24, 62
HRISTU, P. Stoian - 65
HUSER, Henri - 361

I

- IANCU, Avram - jurist, revoluționar român (1824-1872) - 460
IONESCU, Luca - prefect Tulcea - 217
IONESCU, Nae - filozof român, director ziarul "Cuvântul" (1890-1940) - 285
IONESCU-SISEȘTI, Gh. - agronom (1885-1967)
IONESCU, Tache - om politic, ministru de externe al României (1858-1922) - 204, 365
IORGA, Nicolae - istoric, om politic (1871-1940) - 49, 113, 279, 286, 365, 385
IOSIF, O. Ștefan - poet - 75
IRIMESCU, Const. - prefect al Constantei - 235
IUSUF, Muselem - publicist - 413

J

- JALEA, Ion - sculptor (1871-1983) - 84

K

- KAPATZIS, Xenophon - publicist, redactor ziar grecesc "Assirmatos", Athena - 464

Dobrogea Jună. Caleidoscop

KOGĂLNICEANU, Mihail - istoric, scriitor, om politic român (1817-1891) - 20, 350

L

LAMBIRIS, Gh. - 65

LASCĂR, Vasile - om politic - 341

LĂZĂRESCU, Traian - 84

LEIER, Helmuth - 253, 404

LEONTE, Dumitru - 65

M

MADGEARU, Virgil - economist, om politic român (1887-1940) - 279

MAIORESCU, Titu - critic literar, om politic (1840-1917) - 67, 237

MAMULEA, Dumitru - 65

MANDIS, C. - 45

MANEVILLE, Conte al Franței - ministru plenipotentiar al Franței în România - 372

MANOLESCU, I.N. - 361

MARGHILOMAN, Al. - om politic român (1854- 1925) - 222, 236, 349

MARIA, Regina României - (1875-1938) - 326, 463

MARIOARA, Princesă a României - (1900...) - 366

MARMELIU, Dumitru

MATIHIS, Teodor - 251, 417

MEITANI, Șt. - 246

MICU, I. - vezi Micu, Ioan

MICU, Ioan - 288, 433

MIHAI I, - Rege al României (1921) - 306

MIHALACHE, Ion - om politic roman (1882-1963) - 272

MILLE, Constantin - ziarist și scriitor roman (1861-1927) - 383

MIRCEA, cel Bătrân - domnitor al Țării Românești - (1386-1418) - 8

MIRCEA CEL MARE - vezi Mircea cel Bătrân

MOLDOVEANU, Nicu - 65

MORȚUN, V. G. - 200

MUMUIANU, G. - prefect al orașului Constanța - 246

MUNTEANU, Ichim - 65

MUREȘANU, C - 89, 91, 385

N

NAPOLEON I - împărat al Franței (1796-1821) - 184

NAPOLEON III- împărat al Franței (1808-1873) - 184

Dobrogea Jună. Caleidoscop

NEGREANU, C. - 55
NEGRU, - 188
NEGULESCU, Paul -jurist (1874-1946), profesor universitar - 188
NEICU, Ion - 87, 103, 322
NICOLAE, Principe al României - (1903-1935) - 366
NOTTARA, C. - actor roman (1859-1935) - 379

O

OANCEA, Luca - om politic, PNL local -214
OPREANU, Remus - magistrat, prefect al Dobrogei (1844-1908) - 181, 430
OPROVICIU, Vasile - 463

P

PAPADOPOL, Mircea - poet (n. 1918) - 96
PAPADOPOL, P. - 62
PAPATANASIU, N. - poet - 131
PAPAZISU, Em. - poet - 125
PARASCHIV, Manea - 62
PARIANO, C. - vezi Pariano, Constantin
PARIANO, Constantin - prefect al oraşului Constanţa - 203, 204, 349
PÂRVAN, Vasile - istoric, arheolog (1882-1927) - 391
PETREANU, N., - 62
PETRU al MUSATEI, domnitor al Moldovei (c. 1375 - c.1391) - 454
PHILIPP, Remus - 81
POPESCU, Constantin - preot - 136
POPESCU, Daia - director general al Pescăriilor statului - 378
POPESCU, Gh. S. - 62
POPESCU, Spinenţ - 87
PORA, N. - 80
POSTOLACHE, I.L. - 126

R

RADU, A. Eftimie - mare proprietar - 148
RAICU, Cristea - 65
RALEA, Mihai - eseist, om politic român (1896-1964) - 289
RATCOF, Nicolae - 65
RĂDULESCU, Eliade I. - 203
RĂDULESCU, Fausta - 117
RĂDULESCU, Mary -
RĂDULESCU - MOTRU, C. - filozof, psiholog roman (1868-1957) - 91
RÂMBU, Ion - 125
RESNER, A. - 253
ROBESCU, E. - învăţător

Dobrogea Jună. Caleidoscop

ROMAN, I. Bonifaciu - 84
ROMAN, N. Ioan - jurist, primar al oraşului Constanţa (1826-1939) - 10, 25, 74, 83, 148, 246
ROSETTI, Radu - academician (1877-1949) - 64
ROŞCULEŢ, Al. - 208
ROŞU, Gr. - 73
RUGGERI, Giuseppe - 103

S

SADOVEANU, Ion Marin - scriitor (1893-1964) - 84
SADOVEANU, N.M. - doctor militar, director al Spitalului Comunal - Constanţa, membru al Partidului Liberal - 246, 365
SALIGNY, A - inginer român (1854-1925) - 375
SAMPIERI, Ada - 103
SARGEŢIU, Octav - 126
SAROGIU, S. - vezi Sarry, Constantin
SAROGLU - vezi Sarry, Constantin
SARRY, Constantin - publicist (1878-1960) - 9, 19, 22, 23, 26, 54, 84, 128, 140, 220, 283, 332
SAWICKI, L.
SĂLCEANU, Gr. - vezi Sălceanu Grigore
SĂLCEANU, Grigore - poet, prozator (1907-?) - 10, 92
SĂVEANU, I. - profesor, arheolog - 351, 384
SCARLAT, Teodor - 97
SCĂRIŞOREANU POP, Al. - 131
SCODREA, amiral - 276
SECĂREANU, Roman - 96, 288
SFETESCU, P. - 226
SIMIONESCU, I. - 8
SIMIONESCU, N. - 361
STAMATIAD, Al. T. - poet (1885-1956) - 136
STÂNCĂ, Ştefania - 142
STELIAN, T. - 200
STEŢCU, Gheorghe - 251, 322
STOIANOF, Pantelimon - 65
STOICESCU, D. - preşedinte Liga Culturală - Constanta, publicist - 10, 288, 385
STURZA, Dimitrie - 139, 200
SULEA, Const. - 65
SURU, Miron - 93

Ş

ŞEITAN, C. - 62
ŞERBĂNESCU, Th. - poet

Dobrogea Jună. Caleidoscop

ȘTEFĂNESCU, Petre - 24, 360
ȘTEFĂNESCU - DOBROMIR, P. - 62

T

TAFRALI, Oreste - istoric (1876-1937) - 10, 12, 84, 376, 427
TA FRAL, O. - vezi Tafrali, Oreste
TARASOV, Stavru - artist plastic (1883-1961) - 77
TARASOV, Zina
TĂNĂSESCU, Gheorghe - 388
TEKIR, Pașa - 127
TEODOREANU, N. - doctor laureat al Academiei de Agricultură din Franța, director al Oieriei din Palas - 278
TEODORESCU - COPADIN, N. - 38
TEODOROVICI, G. - 42
TERNES, Michel - 253
THEODORU, Panait - 10
TILLEA, Viorel - om politic român - 87
TIMIRAS, Dumitru - publicist - 10, 402
TITULESCU, Nicolae - om politic roman, diplomat (1882-1941) - 283
TONITZA, N.N. - 77
TRAIAN, împărat al Romei - (53-117) - 326
TUDOR, D. Cristea - 65
TUDOR, I. - 28
TUNARU, Cr. - 62

U

URSU, Th. - 125

V

VÂLCU, Nicolae - 63, 65
VÂRNAV, Arghir - 87
VÂRNAV, Scarlat - 39, 208, 350, 364
VENTURATU, Constantin - 63, 267
VINTILĂ, Horia - scriitor (1915-1993) - 93
VLAHUȚĂ, Alexandru - scriitor (1858-1919) - 349
VLĂDESCU, St. - 14, 113
VULCAN, Petru - poet, prozator (1862-1922) - 12, 38, 148, 332, 337, 338
VULPE, Radu - istoric (1899-1982) - 395

W

WALESWHY, Walek Boleslaw - 73

Dobrogea Jună. Caleidoscop

		1
X	XENOPOL, N. - scriitor, diplomat român (1858-1917) - 236	
Z	Zambaccian, K. H. - 18	

BIBLIOGRAFIE

- Colecția ziarului „*Dobrogea Jună*”, 1904-1944. (Microfilme existente la Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța)
- Cioroiu, Constantin; Moise, Marian, *Litoralul românesc la 1900*, Constanța, Editura Europolis, 1997
- Constantin Zamfir, Dumitru; Georgescu, Octavian, *Presa dobrogeană (1879-1980)*, Constanța, 1985
- Demetriad, Al. D., *Contribuțiuni la istoricul presei românești din Dobrogea: referat prezentat celui de-al III-lea Congres al Federației generale a presei de provincie din România*, Constanța, 1934; Dobrogea: Cincizeci de ani de viață românească, 1878-1928, București, Cultura Națională, 1928, p. 735
- Lascu, Stoica, *Mărturii de epocă privind istoria Dobrogei*, Muzeul de istorie națională și arheologie, Constanța, 1999
- Lăspușan, Aurelia, *Presă și teatru în Dobrogea*, Constanța, Editura Mondograf, 2000
- Predescu, Lucian, *Enciclopedia României. Cugetarea, Material românesc - oameni și înfăptuiri*. Ediție anastatică, București, Editura Saeculum / Editura Vestala, 1999
- *Revista Muzeelor și Monumentelor*, nr. 3, 1986
- *România de la Mare*, nr. 2, 1992
- *** *Trei decenii de dobrogenism*, Constanța, Institutul de Arte Grafice al ziarului „Dobrogea Jună”, 1935

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
INTRODUCERE	8
Cap. I: „Dobrogea Jună” - Jubileu	20
Cap. II: Cultură (literatură, învățământ, religie	34
Cap. III: Politică-Administrație	143
Cap. IV: Miscelanee (evocări, monografii, corespondență, interviuri, biografii, amintiri, social, știri-informațiuni, minorități etnice)	330
Anexe: fotografiile de epocă ale orașului; facsimile cu manuscrise	469
Summary	479
Résumé	480
Riassunto	482
Zusammenfassung	484
Özet	486
Index de persoane	488
Bibliografie	497
Cuprins	498

ISBN: 978-606-598-575-9

9 786065 985759

www.ziuaconstanta.ro